

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اقدامات و دستاوردهای دولت تدبیر و امید

۱۳۹۲ - ۱۴۰۰

جلد دوم: بخش‌های سیاسی، اداری، حقوقی و دفاعی

تهیه و تدوین: مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری

مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری

کتابخانه

سرشناسه	: ایران، ریاست جمهوری، مرکز بررسیهای استراتژیک
عنوان و نام پدیدآور	: اقدامات و دستاوردهای دولت تدبیر و امید ۱۳۹۲-۱۴۰۰ / تهیه و تدوین مرکز بررسیهای استراتژیک ریاست جمهوری،
مشخصات نشر	: تهران: کتاب راهبرد، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ج. ۳.
شابک	: 978-622-97271-5-7 دوره: 4-6؛ 978-622-97271-7-1 ج. ۱؛ 978-622-97271-9-5 ج. ۲؛ 978-622-97271-3-7 ج. ۳.
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: ج. ۲ و ۳ (چاپ اول: ۱۴۰۰) (فیبا).
مندرجات	: ج. ۱، بخشهای سلامت، فرهنگی، اجتماعی، آموزشی، علوم و فناوری، ج. ۲، بخشهای سیاسی، اداری، حقوقی و دفاعی، ج. ۳، بخشهای برنامه ریزی، اقتصادی، زیربنایی و صنعتی.
موضوع	: ایران -- سیاست و حکومت -- ۱۳۹۲-۱۴۰۰
موضوع	: Iran -- Politics and government -- 2013-2021
شناسه افزوده	: ایران، ریاست جمهوری، مرکز بررسیهای استراتژیک، کتاب راهبرد
شناسه افزوده	: ایران، رئیس جمهور (۱۳۹۲-۱۴۰۰: روحانی)
شناسه افزوده	: Iran, President (2013-2021: Rouhani)
رده بندی کنگره	: DSR1۷۲۶
رده بندی دیویی	: ۹۵۵/۰۸۴۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۶۱۶۷۵۳
وضعیت رکورد	: فیبا

مرکز بررسیهای استراتژیک ریاست جمهوری

کتابراه سبز

عنوان: اقدامات و دستاوردهای دولت تدبیر و امید (۱۴۰۰-۱۳۹۲)

جلد دوم: بخشهای سیاسی، اداری، حقوقی و دفاعی

تهیه و تدوین: مرکز بررسیهای استراتژیک ریاست جمهوری

تاریخ انتشار: بهار ۱۴۰۰

شابک دوره

شابک جلد دوم

فهرست مطالب

مقدمه ----- ۱

بخش سیاسی

وزارت کشور ----- ۹

وزارت امور خارجه ----- ۱۶۷

بخش اداری

سازمان اداری و استخدامی کشور ----- ۲۶۷

بخش حقوقی

وزارت دادگستری ----- ۳۲۳

معاونت حقوقی رئیس جمهور ----- ۴۰۱

معاونت امور مجلس ----- ۴۹۵

بخش دفاعی

وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح ----- ۵۲۹

مقدمه

آغاز کار دولت تدبیر و امید همزمان با مسائل و مشکلات گوناگونی همراه بود. از جمله می‌توان به وضعیت رکود تورمی، بی‌ثباتی اقتصادی به ویژه در مباحث ارزی و تجاری، نرخ پایین سرمایه‌گذاری، عدم حضور فعال بخش غیردولتی، نظام ناکارآمد تعهدات و دیون باقی‌مانده از دولت و باز توزیع آن، نامناسب شدن فضای کسب‌وکار، کمبود منابع مالی بین‌المللی، کاهش سرمایه‌گذاری خارجی، سختی دسترسی به فناوری و دانش فنی برتر، بحران‌های زیست‌محیطی، آسیب دیدن اعتماد عمومی و سرمایه اجتماعی و کاهش مشارکت مردم و فعالان اقتصادی، مشکلات عدیده در حوزه فرهنگ و هنر، جو نامناسب بین روابط قوه مجریه با سایر قوا و مشکلات تأمین اجتماعی، رفاه و سلامت (تأمین دارو) اشاره کرد.

در چنین شرایطی از اواسط سال ۱۳۹۲ دولت تدبیر و امید گام‌های اقتصادی مهمی را برای بازسازی اعتماد عمومی و سرمایه اجتماعی، بازآفرینی امید و نشاط ملی، آماده شدن زمینه تضارب آراء و پیدایش زمینه‌های احیای اخلاق و آرامش در جامعه برداشت. به‌طور مشخص با توجه به شرایط حاد اقتصاد کشور تحت تأثیر نحوه اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها و تشدید تحریم‌های بین‌المللی در حوزه‌های مالی و بانکی، رویکرد دولت برای ساماندهی اقتصاد بر دو محور «آرام کردن فضای اقتصادی کشور از طریق انضباط مالی و پولی و کنترل تورم و حرکت به سمت رونق اقتصادی» متمرکز شد. کاهش موانع اداری و اعتباری تولید، کاهش نا اطمینانی‌ها، مدیریت واردات و ایجاد تحرک در بخش‌های مختلف اقتصادی به ویژه بخش‌های صادراتی، اتخاذ سیاست‌های انضباط مالی و پولی (کنترل حجم پایه پولی) و تعامل با دنیای خارج از جمله سیاست‌های مورد تأکید بوده است.

موفقیت‌های یادشده دولت به رغم واقعیت‌های نامناسب اقتصادی و شرایط منطقه‌ای و چالش‌های مرتبط با آن بدست آمده است. دولت با وجود چالش‌های مختلف نظیر عقب ماندن از اهداف مدنظر سند چشم‌انداز و انباشت عدم تحقق‌ها، وضعیت رکودی حاکم بر فعالیت‌های اقتصادی، درگیر بودن با مسائل به‌جامانده از قبل اقتصاد، نظیر قانون هدفمندی

یارانه‌ها، وجود بدهی‌های بالا دولت، طرح‌های نیمه‌تمام زیاد، محدودیت در منابع مالی، بحران در حوزه بانک و حجم بالای معوقات بانکی، شرایط نامناسب منطقه از نظر درگیری‌ها و رقابت‌های شدید منطقه‌ای، تاکنون موفق به حفظ ثبات و پایداری کشور در حوزه‌های مختلف به ویژه اقتصاد شده است.

راهبردهای اصلی دولت تدبیر و امید

راهبردهای اساسی و کلان دولت‌های یازدهم و دوازدهم و خطوط اصلی حرکت در هشت سال گذشته به شرح زیر بوده است:

۱. قانون‌گرایی و تعهد عمیق به اسناد بالادستی و برنامه‌های کلان ملی

دولت تلاش داشته ضمن وفاداری به شعارهای انتخاباتی خود در محضر مردم بزرگ ایران و پیگیری مستمر خواسته‌ها و تقاضاهای ملت که در انتخابات یازدهم و دوازدهمین دوره ریاست‌جمهوری تبلور و ظهور عینی پیدا کردند به تمامی راهبردهای کلان، قوانین و مقررات رایج کشور از جمله سند چشم‌انداز ایران ۱۴۰۴ و قانون برنامه پنجم و ششم متعهد باشد و اجراء و تحقق متعادل و متوازن آنها را مدنظر قرار دهد.

۲. اتخاذ راهبرد تعامل سازنده در سیاست خارجی و داخلی

دولت در عرصه خارجی کوشش داشته با برقراری رابطه متوازن با کشورهای همسایه و منطقه و فرامنطقه‌ای و با رعایت، اصول حکمت، عزت و مصلحت منافع ملی کشور را پیگیری کند. راهبرد اصلی دولت تدبیر و امید در عرصه سیاست داخلی تعامل حداکثری با مجلس شورای اسلامی و نمایندگان محترم آن، قوه قضائیه، نیروهای مسلح، مراجع عظام تقلید و حوزه‌های علمیه و احزاب و نهادهای مدنی بوده است تا اصطکاک‌ها و تنش‌های سیاسی به حداقل ممکن تقلیل یابد.

۳. اتکاء به دانش و خرد جمعی و اصلاح نظام تدبیر

دولت از مسیر مشورت با حجم وسیعی از دانشگاهیان جوان و مدیران مجرب و بهره‌مندی از تمامی ظرفیت‌های موجود در کشور، فرایندهای سیاست‌گذاری و تنظیم‌گری را در عرصه‌های مختلف اصلاح، بهبود و ارتقاء میبخشد. پرهیز از شعار زدگی و عوام‌گرایی، اتکاء به دانش روز سیاست‌پژوهی، آینده‌نگری، اجتناب از سرعت بی‌مورد در تصمیم‌گیری‌ها، رعایت قواعد و مقررات و چارچوب‌های قانونی، بستن داد گلوگاه‌ها و مسیرهای منجر به فساد و تعارض

منافع مورد توجه جدی بوده و سعی شده تا پیچیدگی اوضاع و فشارها، موجب دور زدن قوانین و نهادهای اصلی کشور و زیرپا گذاشتن حقوق اساسی و حقوق اداری نشود.

چالش‌ها و محدودیت‌های دولت تدبیر و امید

دولت تدبیر و امید برای تحقق راهبردهای کلان خود، با چالش‌ها و محدودیت‌های مهمی در هشت سال گذشته مواجه بود. اهم این چالش عبارت بوده‌اند از:

۱. فشار حداکثری خارجی، جنگ اقتصادی و کمبود منابع

با استقرار دولت جدید در ایالات متحده و خروج از برجام، عزم دشمنان قسم خورده برای به زانو در آوردن ملت ایران دوچندان شد و با شکل‌گیری گروه اقدام، فشارها و مضیقه‌های سیاسی، اقتصادی در عرصه‌های مالی، پولی، بانکی، ارزی و انرژی (فروش نفت) بنحو سرسام‌آوری فزونی گرفت و با طراحی، پیگیری و رصد مستمر یک نظام پیچیده و چند لایه تحریمی، بسیاری از منافذ تنفسی و شاه‌رگ‌های حیاتی و اقتصادی کشور مسدود شد. این شرایط باعث کاهش شدید منابع ارزی و تضعیف مزیت‌های نسبی کشور (مانند بازارهای منطقه‌ای ایران) و نهایتاً محدودیت منابع مالی شد و از آنجا که منابع بودجه عمومی کشور هنوز آماده قطع کامل ارتباط خود با منابع ارزی حاصل از فروش نفت نشده بود، کشور و دولت را دچار شوک جدی نموده و تأثیر خود را بر فرایندهای توسعه کشور بجا گذاشته است.

۲. رخدادهای طبیعی و زیست محیطی

کشور در هشت سال گذشته، بنحو شگرفی با انواع و اقسام بحران‌ها و رخدادهای محیط‌زیستی و آب و هوایی مواجه شد که طبعاً هر کدام از آنها حجم و میزان دستاوردهای دولت را تحت تأثیر خود قرار داده و می‌دهند. از جمله مهم‌ترین این بحران‌ها، خشکسالی و کم‌آبی چند سال نخست، پدیده گردوغبار بخصوص در استان‌های جنوبی و شرقی، سیل‌های گسترده سال ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸، زلزله کرمانشاه و ... بوده است که مدیریت و رفع آثار و پیامدهای مخرب آنها برای دولت پرهزینه و پردردسر بوده است.

۳. عملیات روانی، آشوب‌های خیابانی و تروریسم تکفیری و خرابکاری صنعتی

برای تضعیف سرمایه اجتماعی

دولت از آغاز کار خود با عملیات روانی تخریبی مواجه شد. هدف این عملیات ایجاد فشار شدید افکار عمومی برای تشدید مطالبات انباشته و متراکم گروه‌های مختلف اجتماعی بوده‌است.

در نتیجه شدت تخریب و مشکلات ساختاری و عملکردی و ناهماهنگی‌ها و رقابت‌های غیرسازنده داخلی میزان اعتماد سیاسی در شرایط شکننده‌ای قرار گرفت و در مقطعی موجب بروز اعتراضات خیابانی و اغتشاشات خشونت‌بار و گسترده شد. این بحران‌های گسترده اجتماعی و سیاسی موجب شد دولت بخش زیادی از انرژی و توان خود را برای مهار و مدیریت آنها مصروف کند.

ضمن آنکه دولت در این هشت سال با امواج وسیع تحرکات ضدامنیتی از نوع تروریسم تکفیری، خرابکاری صنعتی، تحرکات قومی، فرقه‌ای، محلی و کارگری نیز مواجه بوده است که نحوه حل و فصل و تمشیت هر کدام از آنها حدیث مفصل و دامنه‌داری است.

۴. از دست رفتن سرمایه‌های انسانی با تجربه

یکی از مهم‌ترین متغیرهای موثر بر عملکرد دولت، تصمیم و تصویب قانون مجلس شورای اسلامی مبنی بر منع بکارگیری بازنشستگان بوده است که هرچند قانون بجا و مناسبی بوده و در درازمدت پیامدهای مثبتی را بجا خواهد گذاشت اما دولت را دفعتاً با بحران جابجائی طیف وسیعی از مدیران ارشد دستگاه و استانداران مواجه ساخت بنحوی که مجبور به تغییر ناگهانی ۱۵ نفر از استانداران و ... شد که این خود، ظرفیت مهمی از توان مدیریتی دولت را از گردونه خدمت خارج کرد.

۵. همه‌گیری کرونا و بیماری کووید ۱۹

با ظهور ناگهانی ویروس کرونا در بهمن ماه ۱۳۹۸ و موج اول این بیماری در سطح کشور، بخش زیادی از توان و ظرفیت مدیران ارشد دولت مصروف مدیریت این بیماری شد. تشکیل جلسات مکرر در ستاد ملی مدیریت بیماری کرونا با حضور رئیس دولت و وزراء و نیز تشکیل جلسات کمیته‌های تخصصی آن، پیگیری مصوبات، سیاست‌گذاری و مقررات‌گذاری‌های متعدد و گسترده، تأمین و تخصیص منابع، پایش و رصد دائمی وضعیت شیوع بیماری، آمار ابتلاء و مرگ و میرها، جلب و هدایت بخش‌های دیگر کشور به سمت مدیریت بیماری موجب شد تا دولت نتواند تمامی اهداف خود را در سال آخر دولت محقق سازد.

با این اوصاف و علیرغم تمامی این چالش‌ها و بحران‌ها و برخلاف تصور بسیاری، دولت تدبیر و امید با اتکاء و استعانت از خداوند متعال و تحت تدابیر رهبر معظم انقلاب اسلامی و همراهی مدیران خدوم خود در طی هشت ساله گذشته دستاوردها و اقدامات با ارزش و

ماندگاری داشته و توانسته است بخش مهمی از اهداف و برنامه‌های مورد نظر خود را محقق سازد و بدور از سطحی‌نگری و روزمرگی، گام‌های اساسی را برای پیشرفت و توسعه ملی بردارد که در این مجموعه گزارش‌ها برخی از مهم‌ترین دستاوردهای دولت تدبیر و امید تدوین و ارائه شده است برای این منظور مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست‌جمهوری با هدف بررسی و ثبت اقدامات دولت تدبیر و امید اقدام به تهیه شاخص‌های عملکردی هر دستگاه نمود. در این گام بیش از ۱۰۰۰ شاخص از کلیه دستگاه‌های اجرایی کشور احصاء گردید. سپس این شاخص‌ها پالایش و در مجموع حدود ۷۰۰ شاخص عملکردی ارائه گردید. مرکز، پس از اخذ مجوز از رئیس محترم جمهور اقدام به تهیه گزارش عملکرد کلیه دستگاه‌های دولتی نمود. برای مرحله اول با مکاتبه با دستگاه‌ها، عملکرد هشت ساله آنها را دریافت نمود. پس از دریافت گزارش اولیه از دستگاه‌ها، کارشناسان مرکز بررسی‌های استراتژیک اقدام به تکمیل و استاندارد نمودن گزارش‌های دریافتی نمودند و مهم‌ترین اقدام در این مرحله افزودن اولویت‌های ابلاغی رئیس‌جمهور در هر دستگاه و نیز برنامه، راهبردها، رویکردها و فرایندها و نیز اقدامات اجرایی دستگاه‌ها در هشت سال گذشته بود. در گام دوم مکاتبه با کلیه دستگاه‌ها با هدف تایید، بازنگری و اصلاح گزارش دنبال شد.

در گام بعدی مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست‌جمهوری در جهت تعامل بیشتر با دستگاه‌های اجرایی طی مکاتباتی از آنها درخواست معرفی یک نفر نماینده در راستای همافزایی و تهیه گزارش عملکرد دقیق و مورد تایید دستگاه را نمود. کارشناسان مرکز در مدت ۳ ماه با نمایندگان معرفی شده به صورت حضوری، مکاتبه‌ای و تلفنی، پیگیر بازنگری گزارش تکمیل شده توسط مرکز بودند. لازم به ذکر است که اپیدمی کرونا نیز در کاهش این تعامل تاثیر داشت. از نکات مهم در این مرحله رفت و برگشت چندین مرحله‌ای گزارش‌ها بین کارشناسان مرکز و دستگاه مربوطه بود تا گزارش نهایی مورد تایید دستگاه قرار گیرد.

در اقدام بعدی پس از دریافت گزارش‌های بازبینی شده توسط دستگاه‌ها، در یکی از جلسات هیئت دولت مراحل پیشرفت گزارش هر دستگاه و نیز فرایند تهیه هر گزارش از سوی رئیس مرکز بررسی‌ها ارائه گردید. متعاقب آن برخی از وزراء نسبت به قسمت تحلیل عملکرد هر دستگاه نقطه نظرانی را مطرح نمودند و لذا رئیس‌جمهور مقرر نمودند که هر وزیر، معاون و رئیس دستگاه شخصاً بر فرایند تهیه گزارش عملکرد نظارت نماید.

در مرحله بعدی مرکز بررسی‌های استراتژیک مجدداً گزارش‌های تهیه شده را به دستگاه‌ها ارجاع نمود و قسمت تحلیل عملکرد را که توسط کارشناسان مرکز تهیه شده بود حذف و به دستگاه‌ها اعلام نمود که در تهیه تحلیل عملکرد هشت ساله و بیان چالش‌های هشت ساله اساساً اقدام نمایند. برخی دستگاه‌ها هیچگونه تحلیلی بر عملکرد خود ارائه ندادند و برخی نیز تحلیل‌های مد نظر خود را منظور نمودند. در این گام کارشناسان مرکز با صرف بیش از ۴۰۰ ساعت پیگیری‌های متعدد، گزارش مورد تایید شخص وزیر، معاون و رئیس دستگاه را دریافت کردند. در این مرحله نیز برخی دستگاه‌ها با بی‌تفاوتی و تاخیر در تکمیل گزارش مرکز را با تاخیر و چالش‌هایی مواجه کردند.

در نهایت گزارش عملکرد هشت ساله دولت تدبیر و امید در قالب سه جلد گزارش عملکرد به شرح زیر و یک جلد اقدامات شاخص تهیه و منتشر می‌شود.

جلد یکم: گزارش عملکرد دستگاه‌های حوزه فرهنگی، اجتماعی، علمی و آموزشی

جلد دوم: گزارش عملکرد دستگاه‌های حوزه سیاسی، حقوقی، امنیتی و دفاعی

جلد سوم: گزارش عملکرد دستگاه‌های حوزه اقتصادی، صنعتی و زیربنایی

مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری ضمن تشکر از کلیه معاونین محترم رئیس‌جمهور، وزرای محترم و مسئولین دستگاه‌های اجرائی که در تهیه این گزارش ارزشمند تلاش و همکاری دلسوزانه‌ای داشتند، اعلام می‌دارد که در تهیه، اعداد، ارقام، جداول و کلیه داده‌های مرتبط با شاخص‌های عملکردی نقشی نداشته و کلیه داده‌های ذکر شده توسط دستگاه‌های اجرائی و با تایید وزیر، معاون و یا رئیس دستگاه به مرکز ارائه شده است. امید است که این گزارش مورد استفاده مردم عزیز ایران، مسئولین اجرائی آینده کشور و نیز استادان و پژوهشگران قرار گیرد.

حسام‌الدین آشنا

رئیس مرکز بررسی‌های استراتژیک

بهار ۱۴۰۰

بخش سیاسی

وزارت کشور

فهرست مطالب

۱۱	..... اقدامات شاخص
۱۵	..... مقدمه
۱۶	..... مأموریت‌ها و وظایف
۱۶	..... وزیران
۱۷	..... سیاست‌ها و برنامه‌ها
۱۸	..... وضعیت وزارت در ابتدای دولت
۲۰	..... اولویت‌ها
۲۶	..... مسائل و چالش‌ها
۲۷	..... شاخص‌ها

اقدامات شاخص

امور سیاسی

- انتخابات ریاست جمهوری، مجلس شورای اسلامی، شوراهای اسلامی شهر و روستا و مجلس خبرگان رهبری با آرامش و صحت و شفافیت برگزار شده است.

امور امنیتی

- ستاد مدیریت بحران کشور اقدامات لازم در بحران‌های زیست محیطی و بلایای طبیعی انجام داده است.
- کمیته اجتماعی، انتظامی و امنیتی ستاد ملی مدیریت بیماری کرونا با مسئولیت وزارت کشور هماهنگی میان کلبه دستگاه‌های ذیربط را انجام داده است.
- شورای امنیت کشور اقدامات پیشگیرانه و مدیریت بحران را در حوادث امنیتی زیر انجام داده است:

- اغتشاشات دی ماه ۱۳۹۶
- حمله نیروهای وابسته به داعش به مجلس شورای اسلامی و حرم مطهر حضرت امام(ره) در سال ۱۳۹۶
- حمله برخی از معترضین به سفارت عربستان در تهران و مشهد
- حمله تروریستی به مراسم نیروهای مسلح در اهواز در سال ۱۳۹۷
- حمله تروریستی عناصر جندالشیطان به اتوبوس حامل نیروهای سپاه در سال ۹۷
- ربوده شدن ۱۲ مرزبان در شرق کشور توسط جیش العدل در سال ۹۷
- اغتشاشات آبان ماه ۹۸
- حوادث پس از سانحه هواپیمای اوکراینی سال ۹۸
- کمیته رصد نارضایتی‌های عمومی در شورای امنیت کشور تشکیل شده و هشدارهای لازم را در موارد زیر به دستگاه‌های ذیربط اعلام کرده است:
- ۱. تامین کالاهای اساسی، ارزاق عمومی و ذخایر استراتژیک؛ ۲. مشکلات شرکت‌های

خطوط ریلی؛ ۳. حمل و نقل درون شهری و برون شهری؛ ۴. بهداشت و درمان، پزشکان و پرستاران؛ ۵. بررسی مشکلات سازمان تامین اجتماعی و مراکز درمانی و آموزشی، ۶. وضعیت ثبت سفارش؛ ۷. تخصیص و تامین ارز و گشایش اعتبار؛ ۸. سپرده‌گذاران موسسات مالی و اعتباری؛ ۹. شرکت‌های خودروسازی؛ ۱۰. اتحادیه‌ها، اصناف، بازاریان؛ ۱۱. مشکلات مربوط به گوشی‌ها تلفن همراه؛ ۱۲. مراکز تولیدی و کارخانجات و مشکلات کارگری آن‌ها ۱۳. مشکلات صنفی خبازان، کامیونداران، فرهنگیان ۱۴. بحران مالی شهرداری‌ها و اعتراضات ناشی از آن ۱۵. موضوع نارضایتی‌های مرتبط با بیماری کرونا ۱۶. وضعیت و آینده بازار بورس ۱۷. آموزش عالی و دانشگاه‌ها.

امور اجتماعی

- شورای عالی امور اجتماعی به فرمان مقام معظم رهبری با مسئولیت ریاست‌جمهوری و سازمان امور اجتماعی در وزارت کشور تشکیل شده‌است.
- تاکنون ۷ جلسه در حضور مقام معظم رهبری تشکیل و گزارش جامع وضعیت اجتماعی کشور تقدیم شده است.
- در حوزه کاهش آسیب‌ها پنج اولویت موضوعی طراحی و تقسیم کار ملی صورت گرفته‌است.
- ۸۰۰ برنامه فوق‌العاده ملی و ۱۶۰۰ برنامه استانی اجرا شده‌است.
- نظام جامع رصد آسیب‌های اجتماعی، آئین نامه پیوست اجتماعی و اطلس آسیب‌های اجتماعی کشور تدوین شده‌است.

حوزه خانواده و کاهش طلاق

- سامانه تصمیم راه‌اندازی شده و و با ارائه مشاوره و ۲۰ درصد صلح و سازش افزایش یافته‌است.
- در کنار دادگاه‌های خانواده ۶۰۲ مرکز مشاوره و ۹۳۰ مشاور فعال شده‌اند.
- برای نخستین بار در کشور ۱۴۲ مرکز ملاقات فرزندان طلاق ایجاد شده‌است.
- ۵ هزار مصلح و حکم در ۱۸ استان فعال شده و ۷۲۰ دوره تکمیلی برای ۹۳۰ روانشناس برگزار شده‌است.
- ۸۰ هزار کارگاه درخصوص آموزش‌های حوزه خانواده ۴۹۰۰ کارگاه پیش از ازدواج برگزار شده‌است.

- بیش از ۵۰ هزار مورد صلح و سازش انجام شده است.

حوزه اعتیاد

- ایران در کشف موادمخدر در سه سال متوالی رتبه اول گمرکات جهان را کسب کرده است.
- امحاء زمین‌های زیرکشت خشخاش و شاهدانه با افزایش پنج برابری از ۵۷ هکتار در سال ۹۴ به ۲۶۴ هکتار در ۹۷ رسیده است.
- کشفیات پیش سازها ۱۷ برابر شده و مصرف شیشه در کشور از رتبه دوم به سوم تغییر یافته است.
- اطراف بیش از ۱۲ هزار مراکز آموزشی پاکسازی و ۲۶۰ کیلوگرم مواد کشف شده است.
- ظرفیت مراکز نگهداری معتادان با افزایشی چشم گیر به ۱۴۲۰۰ نفر رسیده است.
- حمایت از طرح‌های کارآفرینی با رشد ۴۲۷ درصدی به ۱۶۶ طرح رسیده است.
- طرح توانمندسازی پیشگیری از مصرف مواد در دانش‌آموزان متوسطه اول با رشد ۱۳۸ درصدی از ۵۱۶ هزار نفر به ۲۲۳ هزار نفر رسیده است.
- آموزش والدین با رشد ۶۸۰ درصدی از ۱۶۶ هزار نفر به ۱,۵ میلیون رسیده است.
- توسعه خدمات و برنامه‌های پیشگیری از اعتیاد در دانشگاه‌ها ۳۷۵ درصد رشد داشته است.
- برنامه‌های پیشگیر در محیط‌های کارگری با رشد ۱۳۸ درصدی از ۱۲۰۰ به ۲۸۵۵ مرکز رسیده است.

حوزه حاشیه‌نشینی

- ۱۳۵ دفتر تسهیل‌گری و توسعه محلی در ۳۶ شهر و ۲۱۸ محله هدف در ۲۲ استان کشور تاسیس شده است.
- مبلغ ۱۸۰۰ میلیارد ریال جهت اجرای برنامه‌های کاهش آسیب‌های اجتماعی تخصیص یافته است.

مقدمه

با عنایت به اینکه وظایف وزارت کشور حول محور تثبیت حوزه حاکمیتی نظام می‌باشد عمده برنامه‌های وزارتخانه ضمن سیاست‌گذاری اجرایی در واحدهای ستادی از طریق حضور استانداران، فرمانداران و بخشداران به عنوان نمایندگان دولت صورت می‌پذیرد که خود نیازمند تلاش فزاینده نیروی صف و ستاد برای تحقق برنامه‌های دولت عرصه‌های سیاسی و اجتماعی خواهد بود. اهم تکالیف برشمرده تعیین شده در سیاست‌های کلی وزارت کشور در حوزه سیاست داخلی و حفظ نظم و امنیت به شرح ذیل قابل ذکر است:

کاهش آسیب‌های اجتماعی و ارتقای نشاط و سرمایه اجتماعی، ارتقای امنیت اجتماعی، نهادینه کردن مشارکت مطلوب شهروندان از طریق تشکل‌های سیاسی، صنفی‌اقلیت‌های دینی، تقویت زمینه‌های همبستگی ملی و قومی و بهره‌گیری از اشتراکات تاریخی، اجتماعی و فرهنگی برای حفظ آرامش و هم‌زیستی اقدام کشور، ایجاد امنیت پایدار در مناطق مرزی؛ وزارت کشور در دولت تدبیر و امید با اتخاذ رویکرد توسعه محور، سعی در بالفعل نمودن تمامی ظرفیت‌های موجود و ایجاد هم‌افزایی در اقدامات دستگاه‌ها داشته است. به نحوی که بتواند با حرکت جامعه به سمت الگوی اسلامی - ایرانی ضمن پیشگیری از آسیب‌ها، شاهد ارتقای بهره‌وری و افزایش نشاط سیاسی در کشور باشیم. در این جهت و به منظور کاهش آسیب‌های اجتماعی و ارتقای سطح زندگی شهروندان ایرانی، اقدامات موثری از شروع به کار دولت انجام پذیرفته است. اقداماتی که علاوه بر اصلاح برخی از رویه‌های سابق، سعی در ترسیم آینده‌ای شایسته از ملت ایران اسلامی داشته و با رویکردی علمی و در برنامه‌ای زمانبندی شده، تحقق اهداف و برنامه‌های ریاست محترم جمهوری را به دنبال داشته است.

مأموریت‌ها و وظایف

- تأمین و حفظ امنیت داخلی و استقرار نظم و آرامش در کشور و ایجاد هماهنگی بین دستگاه‌های اطلاعاتی، انتظامی و نظامی و حفاظت مرزها.
- تمشیت امور نیروی انتظامی.
- تلاش در جهت تحقق و توسعه آزادی‌های سیاسی و اجتماعی در چارچوب قانون اساسی و سایر قوانین کشور و تأمین توسعه سیاسی و اجتماعی پایدار و ارتقاء سطح مشارکت عمومی.
- زمینه‌سازی برای فعالیت مطلوب احزاب و تشکل‌های سیاسی و غیردولتی و نظارت بر فعالیت آن‌ها.
- هدایت، راهبری و پشتیبانی شوراهای اسلامی و نظارت بر فعالیت آن‌ها.
- ایجاد نظام مطلوب تقسیمات کشوری.
- هماهنگی و هدایت استانداران برای تحقق سیاست‌های عمومی و برنامه‌های دولت.
- سیاستگذاری، راهبری، و نظارت بر امور مربوط به اتباع و مهاجرین خارجی.
- اجرای سیاست‌های عمومی دولت به منظور پیشبرد برنامه‌های اجتماعی، اقتصادی و عمرانی.
- برنامه‌ریزی به منظور انجام امور انتخابات.
- هماهنگی در جهت توسعه امور عمرانی شهرها و روستاها و هدایت و پشتیبانی فنی - اجرایی شهرداری‌ها و دهیاری‌ها و نظارت بر اجرای قوانین و مقررات مربوط به آن‌ها.
- برنامه‌ریزی و اعمال مدیریت در جهت رفع بحران‌های ناشی از حوادث طبیعی و سوانح غیرمترقبه.
- شناسائی و تعیین هویت ایرانیان.

وزیران

- آقای دکتر عبدالرضا رحمانی‌فضلی، به‌عنوان وزیر پیشنهادی رئیس‌جمهور در سال ۱۳۹۲ از مجلس شورای اسلامی رأی اعتماد گرفت و موفق شد با ارائه برنامه‌های قوی و مستدل عبور از چالش‌های فراوان نظرات مثبت و منفی نمایندگان مجلس شورای اسلامی، مدیریت این وزارتخانه را تا پایان دولت یازدهم به فرجام رساند.

● آقای عبدالرضا رحمانی فضلی، به عنوان وزیر پیشنهادی رئیس جمهور در سال ۱۳۹۶ از مجلس شورای اسلامی رأی اعتماد گرفت و موفق شد با عبور از چالش های فراوان و اجرای مقتدرانه ماموریت ها و توجه به اصول نظام مقدس جمهوری اسلامی و علیرغم نظرات مثبت و منفی نمایندگان مجلس شورای اسلامی، مدیریت این وزارتخانه را تا پایان دولت دوازدهم به فرجام رساند.

سیاست ها و برنامه ها

برنامه پیش رو، با اعتقاد به این که حفظ ثبات، امنیت و استقلال سیاسی بدون استقلال اقتصادی امکان ندارد، محور اصلی برنامه ریزی ها و فعالیت های وزارت کشور را نه فعالیت های سیاسی صرف بلکه مبتنی بر نگرشی اقتصادی و سیاسی و نیز فرهنگی اجتماعی قرار داده و تلاش خواهد نمود تا با احصاء علمی و واقع بینانه کلیه ظرفیت های بالقوه و بالفعل مادی و معنوی موجود و از طریق تعامل تنگاتنگ و فشرده با کلیه بخش های دولت و دیگر نهادهای حاکمیتی، زمینه را برای تحقق بیانات حضرت امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری (مد ظله العالی) فراهم سازد:

- توسعه وفاق ملی و تقویت انسجام و همبستگی اجتماعی.
- اهتمام اساسی به امر باز تولید اعتماد عمومی و سرمایه اجتماعی در جامعه.
- ارتقاء سطح نشاط و ثبات سیاسی.
- ایجاد زمینه های رشد و توسعه همه جانبه، موزون و متوازن در مناطق و بخش های مختلف کشور.
- تقویت مناسبات حاکمیت و ملت.
- تضمین حقوق و آزادی های عمومی مصرّح در قانون اساسی، نهادینه سازی حقوق شهروندی و توسعه کمی و کیفی مشارکت شهروندان در روندهای سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی.
- تبدیل قانونگرایی به ارزش اجتماعی و منش عمومی.
- ایجاد آرامش سیاسی برای فعالان عرصه های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی.
- همزیستی مسالمت آمیز همه ادیان و مذاهب و اقوام در گستره سرزمینی ایران اسلامی.
- افزایش مشارکت مردم و تضمین وجه مردم سالارانه نظام جمهوری اسلامی.

- اهتمام به همگرایی نخبگان و جریان‌های سیاسی و نهادهای ساز «قانون‌مداری و اخلاق‌محوری» در فرهنگ سیاسی و فرهنگ عمومی جامعه.
- ارتقای انسجام درونی در وزارت کشور، افزایش شأن و منزلت کارکنان و توجه به وجوه معیشتی و معنوی آن‌ها.
- تلاش در جهت تحقق و توسعه آزادی‌های سیاسی و اجتماعی در چارچوب قانون اساسی و سایر قوانین کشور و تأمین توسعه سیاسی و اجتماعی پایدار و ارتقاء سطح مشارکت عمومی.
- زمینه‌سازی برای فعالیت مطلوب احزاب و تشکل‌های سیاسی و مردم نهاد و نظارت بر فعالیت آن‌ها.
- هدایت و راهبری و پشتیبانی شوراهای اسلامی و نظارت بر فعالیت آن‌ها.
- هماهنگی در جهت توسعه امور عمرانی شهرها و روستاها و هدایت و پشتیبانی فنی - اجرایی شهرداری‌ها و دهیاری‌ها و نظارت بر اجرای قوانین و مقررات مربوط به آن‌ها.
- ایجاد نظام مطلوب تقسیمات کشوری.
- هماهنگی و هدایت استانداران برای تحقق سیاست‌های عمومی و برنامه‌های دولت.
- سیاست‌گذاری، راهبری و نظارت بر امور مربوط به اتباع و مهاجرین خارجی.
- اجرای سیاست‌های عمومی دولت به منظور پیشبرد برنامه‌های اجتماعی، اقتصادی و عمرانی.
- برنامه‌ریزی به منظور انجام امور انتخابات.
- تأمین و حفظ امنیت داخلی و استقرار نظم و آرامش در کشور و ایجاد هماهنگی بین دستگاه‌های ذیربط در امور انتظامی و نظامی و امنیت.
- تمشیت امور نیروی انتظامی.
- برنامه‌ریزی و اعمال مدیریت در جهت رفع بحران‌های ناشی از حوادث طبیعی و سوانح غیرمترقبه.

وضعیت وزارت در ابتدای دولت

- فقدان منشور جامع حقوق شهروندی و عدم شفافیت ضمانت‌های اجرایی آن.
- ناکافی بودن سطح آگاهی عمومی از حقوق و آزادی‌ها و شرایط تأمین آن.
- کوتاهی عمر ائتلاف میان احزاب، نبود برنامه برای عرصه‌های مختلف جامعه از سوی

- احزاب، آموزش ناکافی و عدم کادرسازی مناسب در آنها.
- بالابودن احساسات مربوط به تعلق قومی و قوم‌مداری و دامن‌زدن به اختلاف مذهبی، قومی و سیاسی در داخل کشور از سوی برخی بازیگران خارجی.
- پراکندگی سیاست‌های مربوط به حفظ امنیت پایدار و جامع‌نگر در کشور.
- افول برخی از ارزش‌های اخلاقی در جامعه و تأثیر آن بر افزایش آسیب‌های اجتماعی (مانند بزهکاری، موادمخدر و...).
- عدم توجه کافی به مقوله توسعه پایدار اجتماعی.
- فقدان برنامه‌های مناسب آمایش سرزمینی به عنوان سند بالادست برنامه توسعه استان‌ها.
- فقدان برنامه استانی همراستا با برنامه‌های توسعه کشور جهت توسعه پایدار و متوازن استان‌ها.
- غیرشفاف بودن حدود وظایف و اختیارات تعاملات استانی و ملی در تصمیم‌گیری و اجرای برنامه‌ها و پاسخگوئی به مجلس و تعاملات کشوری.
- عدم تفکیک مناسب حدود اختیارات و وظایف دولت با مدیریت‌های محلی (دولت محلی اعم از شهر، روستا و محله).
- عدم شکل‌گیری مدیریت یکپارچه شهری به منظور توسعه متوازن شهرها و واگذاری اداره شهرها به مردم.
- فقدان ساز و کارهای مناسب برای جلب مشارکت شهروندان در اداره امور.
- بهره‌گیری از روش‌های سنتی و غیر مکانیزه در برگزاری انتخابات.
- نبود ضوابط مناسب و مدل جامع برای تصمیم‌گیری در خصوص تقسیمات کشوری.
- ضعف در نظام مدیریت حوادث و بلایای طبیعی و عدم بهره‌مندی از ظرفیت‌های بیمه‌ای حوادث در کشور.
- عدم بهره‌گیری مناسب از ظرفیت‌های آموزشی و پژوهشی در تصمیم‌سازی‌ها و تصمیم‌گیری‌های وزارت کشور.
- تعلل و ضعف در صدور کارت ملی هوشمند.
- عدم توجه به درخواست هویت و اعطای تابعیت ایرانی به فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی.

اولویت‌ها

۱. اولویت‌ها و راهبردهای اجرایی در حوزه حقوق و آزادی‌های سیاسی شامل:

- تدوین منشور حقوق شهروندی و تعیین سازوکارهای نظارت و ارزیابی منظم و قانونی بر فرآیند و نحوه اجرای آن.
- تضمین مشارکت مردم و نهادینه کردن آن از طریق افزایش آگاهی‌های عمومی و توسعه کمی و کیفی مشارکت اجتماعی شهروندان در روندهای سیاسی.
- افزایش تعامل موثر میان دولت و اقوام، نژادها و مذاهب و پاسداری از برابری حقوق شهروندان بر اساس اصول مندرج در فصل سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.
- ممانعت از امنیتی‌شدن عرصه‌های اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و سیاسی و فراهم کردن فضایی آرام و به دور از تنش برای فعالان این عرصه‌ها.
- تقویت قانونگرایی و حاکمیت قانون از طریق آغاز قانونگرایی از درون وزارت کشور به گونه‌ای که بازگشت به قانون‌گریزی ناممکن شود.
- بازبینی و شفاف‌سازی قوانین مربوط به حقوق و آزادی‌های عمومی و قاعده‌مند کردن رفتارهای سیاسی.
- تحقق بسترهای رسیدگی عادلانه و منصفانه به جرم سیاسی.
- ایجاد سازوکار مناسب برای نظارت و بازرسی در زمینه حقوق شهروندی.
- توسعه و نظام‌مند کردن سازمان‌های مردم‌نهاد و نظارت مستمر و قانونمند بر فعالیت آنها به منظور ارتقای کارآمدی و سطح کیفی فعالیت اینگونه سازمان‌ها.

۲. اولویت‌ها و راهبردهای اجرایی در حوزه مشارکت سیاسی، احزاب و تشکلهای سیاسی شامل:

- توسعه و تقویت نهادهای مردمی.
- شفافیت بخشیدن به فعالیت احزاب و فعالیت‌های سیاسی، قاعده‌مند کردن و مسئولیت‌پذیر ساختن نخبگان و نیروهای سیاسی و نظارت مستمر بر فعالیت آنها در چارچوب قانون.
- تلاش در جهت توسعه رقابت سیاسی سالم، واقعی و اخلاقی در چارچوب قانون اساسی و سایر قوانین کشور و تمهید زمینه‌ها و لوازم آن.

- پشتیبانی از فعالیت احزاب قانونی و تشکل‌های سیاسی دارای شناسنامه در راستای افزایش نقش آنها در اداره جامعه.
- اجرایی کردن فرمان هشت ماده‌ای حضرت امام (ره) منطبق با شرایط روز.
- تقویت زیرساخت‌های انسجام و همبستگی ملی برای پیشگیری از بروز گسست‌های هویتی، اجتماعی، فرهنگی و اعتقادی از طریق افزایش تعامل موثر میان دولت و اقوام، نژادها و مذاهب و پاسداشت حقوق شهروندان.
- تلاش برای همگرایی بیشتر میان احزاب و جریان‌های مختلف سیاسی با تأکید بر اصل قانون‌مداری و اخلاق سیاسی.
- تقویت مناسبات وزارت کشور با ائمه‌جمعه و جماعات و نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی و افزایش تشریک مساعی در جهت حل واقعی و روشمند مسائل ملی و مشکلات استانی و محلی.
- معیارمند کردن روند انتخاب مدیران وزارت کشور در سطوح و بخش‌های مختلف بر اساس شاخص‌های مشخص و مدوّن.
- برگزاری نشست‌های ادواری با نمایندگان محترم هر استان و ارائه گزارش میزان پیشرفت کار.
- برگزاری نشست‌های دوره‌ای با نمایندگان احزاب و ارباب جراید و رسانه‌های ارتباط جمعی برای بحث و تبادل نظر.

۳. اولویت‌ها و راهبردهای اجرایی در حوزه امنیت و امور انتظامی شامل:

- ارتقاء سطح امنیت اجتماعی و تحکیم امنیت پایدار، فراگیر و تضمین‌کننده اهداف و منافع ملی.
- تعریفی بدیع و جامع از حوزه عمل و خدمات‌رسانی نیروی انتظامی، تدوین مدل بومی و الگوی پایدار برای امنیت کشور و توسعه زیرساخت‌های توسعه ثبات و امنیت در کشور.
- اهتمام به اجرای جدی سیاست‌ها و برنامه‌های مبارزه با موادمخدر سنتی و جدید.
- سامان‌بخشی مناطق حاشیه‌نشین و پیشگیری و کنترل ناهنجاری‌های عمومی ناشی از آن.
- استفاده از ابزارهای فرهنگی، آموزشی و رسانه‌ها برای پیشگیری و مقابله با ناهنجاری‌های فرهنگی و اجتماعی.
- تلاش در جهت ارتقای سطح اعتماد عمومی به نیروی انتظامی و بخش‌های مرتبط با آن و افزایش آگاهی عمومی نسبت به ساختار، مأموریت‌ها و وظایف نیروهای انتظامی.
- صیانت از ارزش‌های دینی همچون عفاف و حجاب در جامعه.

- استفاده روزافزون از دانش و فناوری‌های نو در تأمین امنیت پایدار.
- افزایش ضریب توسعه تحقیقات و بهره‌مندی از ظرفیت‌های صنعتی کشور در بخش انتظامی و بخصوص حوزه راهنمایی و رانندگی و تلاش در جهت نهادینه‌سازی اصولی، علمی و روشمند فرهنگ ترافیک در جامعه.
- اهتمام به حضور نیروهای مردمی در امنیت و دفاع از کشور و انقلاب با تقویت کمی و کیفی بسیج و بسط فعالیت‌های آن در طرح‌های ملی مختلف مانند بهداشت (واکسیناسیون)، عمران و سازندگی، مدیریت مناطق حادثه‌زده و صدمات ناشی از بلایای طبیعی و ....
- گسترش پدافند غیرعامل.
- کاهش آسیب‌ها و جرایم اجتماعی و جرائم سازمان‌یافته و تکمیل طرح مشخصات هویتی افراد.
- تکریم اقوام مختلف ایرانی و همزیستی آنها.
- حفظ و پاسداشت حریم خصوصی افراد و احترام و صیانت از آن.
- تقویت امنیت پایدار در مناطق مرزی و مدیریت مؤثر مرزها.
- نظام‌مندسازی امور اتباع و مهاجرین خارجی.
- تقویت همکاری‌های دوجانبه، منطقه‌ای و بین‌المللی با اولویت کشورهای همسایه و مسلمان.

۴. اولویت‌ها و راهبردهای اجرایی در مدیریت و توسعه پایدار منطقه‌ای، استانی و محلی (سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، عمرانی و امنیت) از طریق:

- تسریع و کیفیت بخشی به طرح آمایش سرزمینی با رویکرد فقرزدایی، کاهش مهاجرت، عمران و توسعه روستایی و شهری، کارآفرینی و اشتغال مولد بر اساس ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های استانی و تدوین اسناد «توسعه منطقه‌ای و استانی».
- تدوین نقشه جامع توسعه منابع انسانی در وزارت کشور.
- طراحی و اجرای سیاست‌ها و برنامه‌های «توسعه منطقه‌ای و استانی» متناسب با ظرفیت‌ها، منابع و فرصت‌های بالقوه و بالفعل توسعه‌ای موجود در هر منطقه و استان.
- حمایت از شکل‌گیری بازارهای رقابتی در درون و بین استان‌ها.

- توجه اساسی به مسأله محیط‌زیست کشور و اهتمام و همکاری جدی در حفظ و احیای مستمر آن.
- تهیه و اجرای نقشه جامع «توسعه منطقه‌ای»، «توسعه استانی» و «توسعه محلی و روستایی» کشور بر اساس سه اصل کارایی، صرفه اقتصادی و اثربخشی.
- تلاش در جهت کمک به ایجاد فضای مناسب برای رشد و توسعه اقتصادی.
- مدیریت و هماهنگ‌سازی نظام‌مند نهادهای اقتصادی استانی جهت توسعه سرمایه‌گذاری‌های داخلی و خارجی در مناطق و استان‌های مختلف.
- برنامه‌ریزی و تلاش در جهت بهبود فضای کسب و کار در استان‌ها.
- هماهنگی و مدیریت توسعه امور عمرانی شهرها و روستاها و هدایت و پشتیبانی از آن (اولویت‌بندی طرح‌های عمرانی متناسب با ضرورت‌ها و ظرفیت‌ها).
- تشریک مساعی با دیگر بخش‌های دولت جهت ارتقاء سطح درآمد روستاییان و کشاورزان با تهیه طرح‌های توسعه روستایی، گسترش کشاورزی صنعتی، صنایع روستایی و خدمات نوین.
- گسترش فعالیت‌های اقتصادی در مناطق مرزی، سواحل و نیز جزایر با استفاده از ظرفیت‌های بازرگانی کشور.
- انجام اقدامات ضروری برای افزایش سطح تولید، کارآفرینی و ایجاد اشتغال در استان‌ها (در هماهنگی با دیگر بخش‌های دولت و نهادهای حاکمیتی).
- ایجاد فرصت‌های سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی و ایجاد صنایع تولیدی و تبدیلی صادرات‌گرا.
- تلاش در جهت ایجاد قطب‌های صنعتی و کشاورزی در استان‌ها و مناطق مختلف کشور.
- توجه بیشتر به بهبود اقتصاد و معیشت مرزنشینان.
- ارتقاء و ساماندهی بازارچه‌های مرزی و تعاونی مرزنشین سراسر کشور.
- اهتمام و تشریک مساعی در اصلاح منطقی نظام‌اداری و کاهش حجم تصدیگری دولت در استان‌ها و تلاش در جهت رفع علل و زمینه‌های فساداداری (تقویت دولت الکترونیک در استان‌ها).
- هماهنگی و هدایت استانداران برای تحقق سیاست‌ها و برنامه‌های اقتصادی دولت.
- ارتقای سطح امنیت اجتماعی، کاهش آسیب‌های اجتماعی و توسعه نظام پیشگیری از آسیب‌های فردی و اجتماعی در مناطق و استان‌های مختلف و بویژه نقاط مرزی کشور.
- بهبود فرایند بازتولید سرمایه اجتماعی و ارتقاء سطح آن در میان اقوام، نژادها و اقلیت‌های مختلف در مناطق و استان‌های مختلف کشور.

- اهتمام اساسی در ترویج سبک زندگی ایرانی اسلامی و قوام‌بخشی به بنیان خانواده بخصوص در استان‌ها و مناطق محروم.
- حمایت از گسترش فعالیت‌های گردشگری در مناطق و استان‌های مستعد.
- تشریک مساعی در طرح مهندسی فرهنگی کشور و تهیه پیوست فرهنگی برای طرح‌های مهم.
- تقویت و ترویج قانونگرایی، انضباط اداری، وجدان کاری، خودباوری، روحیه کار جمعی، ابتکار و درستیکاری با همکاری وزارت آموزش و پرورش، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، رسانه ملی و ...
- نوسازی و بهبود ساختار نظام اداری در استان‌ها و شهرستان‌ها.
- پاسخگویی سریع، دقیق، قانونی و منظم به سوالات، مراجعات و درخواست‌های واصله در استان‌ها.
- تلاش برای توسعه زیرساخت‌های الکترونیک روابط عمومی و شتاب‌بخشی به فعالیت‌های این بخش با هدف کاهش تدریجی مراجعات حضوری در بخش‌های مختلف وزارت کشور و مراکز استانی و ترویج ساختار و فرهنگ مکاتبات الکترونیکی.
- توسعه حمل و نقل درون و بین‌شهری با اولویت حمل و نقل عمومی.
- اهتمام به کاهش تصدیگری دولت در امور اقتصادی و عمرانی استان‌ها و تلاش در جهت تسهیل زمینه‌های جلب مشارکت بخش خصوصی در فعالیت‌های اقتصادی مناطق و استان‌ها.
- توسعه شهرک‌های صنعتی و بازارهای مشترک با کشورهای همسایه.

۵. اولویت‌ها و راهبردهای اجرایی در حوزه شوراها، شهرداری‌ها و دهیاری‌ها شامل:

- ارتقاء جایگاه شهرداری‌ها از طریق تقویت توان کارشناسی شهرداری‌ها، حمایت از شهرداری‌ها در حیطه اختیارات و مقدرات دولت و وزارت کشور.
- طراحی و تصویب مدل یکپارچه مدیریت شهری و عملیاتی کردن آن از طریق تخصیص منابع، شفاف‌سازی و توسعه ماموریت‌ها و وظایف.
- تهیه لایحه جامع مدیریت یکپارچه شهری به عنوان جایگزین قانون شهرداری‌ها مصوب ۱۳۳۴ و افزایش نقش شوراهای اسلامی شهر در مدیریت یکپارچه شهری.
- طراحی و تصویب مدل یکپارچه مدیریت روستایی از طریق تقویت شوراهای اسلامی

روستاها و دهداری‌ها و واگذاری وظایف توسعه روستایی به آنها و تلاش در جهت واگذاری و افزایش اختیارات به مدیران منطقه‌ای و محلی.

● حمایت از سیاست مقاوم‌سازی سازه‌ها و ساختمان‌ها در مناطق و استان‌های مختلف کشور.

۶. اولویت‌ها و راهبردهای اجرایی در حوزه انتخابات شامل:

● برنامه‌ریزی‌های منظم به منظور حسن انجام امور انتخابات.

● تلاش در جهت استفاده از فناوری‌های نوین در نظام اداری و اجرایی وزارت کشور و تسریع روند حرکت به سمت نظام انتخابات الکترونیک برای ارتقاء سرعت، صحت و دقت در مراحل مختلف انتخابات.

۷. اولویت‌ها و راهبردهای اجرایی در حوزه تقسیمات کشوری شامل:

● بازشناسی معضلات موجود در نظام تقسیمات کشوری و تلاش در جهت رفع این مشکلات با مشورت مجلس شورای اسلامی (تدوین نظام جامع و مطلوب تقسیمات کشوری).

۸. اولویت‌ها و راهبردهای اجرایی در حوزه حوادث طبیعی و سوانح غیرمترقبه شامل:

● پیشگیری و کاهش آسیب‌های ناشی از حوادث غیرمترقبه و رویدادهای طبیعی از طریق پیش‌بینی و ایجاد ساز و کارهای لازم برای ایجاد انسجام در ساختار و سازمان پیشگیری و مقابله با اثرات بلایای طبیعی در سطح ملی، منطقه‌ای، استانی و محلی.

● توسعه و ساماندهی پیش‌بینی حوادث (خشکسالی، سیل و دیگر حوادث قابل پیش‌بینی) و تقویت سیستم هشدار به موقع به شهروندان مناطق در معرض حادثه.

● ارتقاء جایگاه مدیریت بحران‌های طبیعی در جامعه و تلاش در جهت ارتقای سطح آگاهی، ایمنی و آمادگی در جامعه برای مقابله با بلایای طبیعی.

● استقرار نظام پایش، ارزشیابی و مستندسازی سیستم مدیریت بحران حوادث و بلایای طبیعی.

۹. اولویت‌ها و راهبردهای اجرایی در حوزه سازمان ثبت احوال کشور شامل:

● انتقال دانش و تکنولوژی جدید به نظام اداری و اجرایی سازمان ثبت احوال کشور و تسریع روند حرکت به سمت تحقق دولت الکترونیک.

۱۰. اولویت‌ها و راهبردهای اجرایی در حوزه آموزش و پژوهش:

- توجه مضاعف به زیربنای علمی پژوهشی تصمیمات و فعالیت‌ها در وزارت کشور و استفاده از دانش جدید در بهینه‌سازی نظام اداری و اجرایی آن.
- تحول در نظام آموزش و پژوهش و افزایش بودجه تحقیق و پژوهش و ارتباط مؤثر با دانشگاه‌ها و نخبگان علمی.
- توانمندسازی نظام آموزش و پژوهش وزارت کشور با هدف ارتقاء سطح کیفی آن براساس نیازها و اولویت‌های وزارت کشور در سه حوزه دانش، مهارت و تجربه و نیز افزایش انگیزه فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی در میان مدیران و کارکنان وزارت کشور.
- تقویت جایگاه و منزلت بخش آموزش و پژوهش در وزارت کشور، استفاده بیش از پیش از اساتید و پژوهشگران مستعد و با انگیزه، اصلاح و بازنگری در متون و برنامه‌ها و روش‌های آموزشی وزارت کشور.
- گسترش حمایت‌های هدفمند مادی و معنوی از نخبگان فکری و کمک به اجرایی‌سازی دستاوردهای علمی پژوهشی آنان در بخش‌های مختلف وزارت کشور.
- کارآمدسازی کمی و کیفی مرکز آموزش و پژوهش وزارت کشور و استفاده از مطالعات آن در جهت فهم دقیق و عمیق تحولات، انتخاب خط‌مشی‌های مناسب و پیش‌بینی واقع‌بینانه نتایج کار.

مسائل و چالش‌ها

- تحریم اقتصادی کشور توسط دولت آمریکا و تقلیل منابع.
- تحریم و تغییر ناخواسته بسیاری از برنامه‌های عمرانی در حوزه شهر و روستا.
- بروز اعتراضات صنفی، اقتصادی و اجتماعی در سطح کشور.
- بروز اعتراضات شدید سال‌های ۱۳۹۶ و ۱۳۹۸ در سطح کشور که باعث تغییر در راهبردها گردید.
- شیوع ویروس کرونا در کشور و تحت تأثیر قراردادان برنامه‌های جاری وزارت کشور و تحت تأثیر قراردادان حجم زیادی از برنامه‌های وزارت کشور به این حوزه.
- مشارک عمومی در انتخابات‌ها و کاهش مشارکت در انتخابات یازدهمین دوره مجلس شورای اسلامی.

- پراکندگی زیاد جغرافیایی و عدم امکان تقسیم مناسب منابع به استان‌ها و شهرهای پیرامونی کشور.
- وقوع سیل‌های ویرانگر در استان‌های؛ فارس، گلستان، لرستان، خوزستان، گیلان، مازندران، خراسان شمالی.
- وقوع زلزله‌های مخرب در استان‌های؛ کرمانشاه، بوشهر، آذربایجان شرقی.
- اجرای قانون بازنشستگی مصوب مجلس شورای اسلامی و در نتیجه آغاز موج جابجایی غیرمنتظره برخی از معاونین وزیر، استانداران، فرمانداران، دهیاران، شهرداران و ... .
- وقوع حوادث تروریستی در سطح کشور اعم از حوادث؛ شمال غرب، جنوب شرق، جنوب غرب و پایتخت.
- نارسایی‌های موجود در برخی استان‌های چالشی از جمله؛ استان خوزستان که باعث ایجاد موج نارضایتی عمومی گردید.
- کمبود منابع و عدم تجهیز و نوسازی ناوگان حمل و نقل عمومی شهرها.
- آلودگی هوای پایتخت و برخی از کلانشهرها و لزوم محدودیت‌های ترافیکی و تعطیلی شهرها.
- سقوط هواپیمای مسافری اوکراین در حومه تهران.
- معیوب بودن سیستم دفع فاضلاب برخی از شهرهای بزرگ کشور و موج نارضایتی عمومی.

شاخص‌ها

شاخص ارتقاء امنیت پایدار داخلی و امور انتظامی

حفظ و پایداری امنیت با استفاده از کلیه ابزار و مکانیسم‌های قانونی، از جمله وظایف اصلی و مهم وزارت کشور بوده که تمامیت و انسجام داخلی منوط به بقای این شاخص می‌باشد. استقرار شورای امنیت کشور (شاک) در وزارت کشور به عنوان یکی از مهم‌ترین نهادهای امنیتی کشور با زیرمجموعه شورای تأمین در سطح استان‌ها، وظیفه رصد و برنامه‌ریزی فوری در خصوص کلیه حوادث امنیتی و ضد امنیتی در سطح کشور را برعهده دارد.

◀ اقدامات

❖ امور امنیتی

- برابر شرح وظایف شورای امنیت کشور در مدیریت و سیاستگذاری در زمینه‌های مختلف از جمله؛ سیاسی، امنیتی، اجتماعی و... همچنین قانون برنامه ششم توسعه، تلاش برای

کاهش جرم، سالانه از سوی دبیرخانه شورای امنیت کشور (شاک) از استانداری‌های سراسر کشور خواسته می‌شود، تا نسبت به تهیه و ارسال طرح‌های امنیتی و... اقدام نمایند تا پس از بررسی در شورای امنیت کشور طرح‌هایی که قابلیت اجرا دارند مصوب و ابلاغ گردد. در دولت تدبیر و امید به منظور حفظ امنیت و استقرار نظم و آرامش و پیشگیری و مقابله با جریانات و پیشامدهای محل امنیت تعداد ۲۰۱۱ طرح تهیه شده که ۱۴۱۱ طرح آن اجرا شده است. لازم به ذکر است کمبود اعتبار یکی از مهم‌ترین مشکلات در این حوزه می‌باشد. ● شورای امنیت کشور اقدامات پیشگیرانه و مدیریت بحران را در حوادث امنیتی کشور انجام داد که برخی از مهم‌ترین حوادث به شرح ذیل است:

- اغتشاشات دی‌ماه ۱۳۹۶.

- حمله نیروهای وابسته به داعش به مجلس شورای اسلامی و حرم مطهر حضرت امام(ره) در سال ۱۳۹۶.

- حمله برخی از معترضین به سفارت عربستان در تهران و مشهد.

- حمله تروریستی به مراسم نیروهای مسلح در اهواز سال ۱۳۹۷.

- حمله تروریستی عناصر جندالشیطان به اتوبوس حامل نیروهای سپاه در سال ۹۷.

- ربوده شدن ۱۲ مرزبان در شرق کشور توسط جیش العدل در سال ۹۷.

- اغتشاشات آبان‌ماه ۹۸.

- حوادث پس از سانحه هواپیمای اوکراینی سال ۹۸.

● کمیته رصد نارضایتی‌های عمومی در شورای امنیت کشور تشکیل شده و هشدارهای لازم را در موارد زیر به دستگاه‌های ذیربط اعلام کرده است:

۱. تأمین کالاهای اساسی، ارزاق عمومی و ذخایر استراتژیک؛ ۲. مشکلات شرکت‌های

خطوط ریلی؛ ۳. حمل و نقل درون‌شهری و برون‌شهری؛ ۴. بهداشت و درمان، پزشکان

و پرستاران؛ ۵. بررسی مشکلات سازمان تأمین اجتماعی و مراکز درمانی و آموزشی،

۶. وضعیت ثبت سفارش؛ ۷. تخصیص و تأمین ارز و گشایش اعتبار؛ ۸. سپرده‌گذاران

موسسات مالی و اعتباری؛ ۹. شرکت‌های خودروسازی؛ ۱۰. اتحادیه‌ها، اصناف، بازاریان؛

۱۱. مشکلات مربوط به گوشی‌ها تلفن همراه؛ ۱۲. مراکز تولیدی و کارخانجات و مشکلات

کارگری آن‌ها ۱۳. مشکلات صنفی خبازان، کامیونداران، فرهنگیان ۱۴. بحران مالی

شهرداری‌ها و اعتراضات ناشی از آن ۱۵. موضوع نارضایتی‌های مرتبط با بیماری کرونا ۱۶. وضعیت و آینده بازار بورس ۱۷. آموزش عالی و دانشگاه‌ها.

● برابر قانون و مقررات و مصوبات شورای امنیت کشور مقرر است سلاح‌های غیرمجاز در کشور جمع‌آوری شود. با توجه به آلودگی استان‌ها و شهرستان‌ها، سهمیه هر استان و شهرستان سالانه از سوی شورای امنیت کشور مشخص و ابلاغ می‌گردد. جمع‌آوری تعداد ۲۸۲۱۰۱ قبضه سلاح تاکنون نسبت به دولت قبل نشان از رشد صعودی داشته است.

● آموزش اعضای ستاد استانی و شهرستانی به منظور تقویت اسناد پایه و مهم به منظور پیشگیری از جعل اسناد رسمی در سطح کشور در دستور کار وزارت کشور قرار گرفت و باعث کاهش چشمگیر جعل اسناد از ۲۳ درصد به منفی ۸ درصد از دستاوردهای این حوزه گردید.

● قبل از شروع دولت نهم با توجه به شرایط کشور، دبیرخانه شورای امنیت کشور به منظور ساماندهی دوربین‌های مراقبتی از سوی دستگاه‌های مختلف در شهرها، جاده‌ها، و به‌ویژه مناطق جرم‌خیز، دستورالعمل ساماندهی دوربین‌های مراقبتی را تدوین و ابلاغ نمود. تا قبل از دولت یازدهم و پس از جمع‌بندی برابر اعلام استانداری‌ها، تا سال ۱۳۹۳ تعداد ۴۲۰۰ دستگاه از دوربین‌های مراقبتی در کشور ساماندهی شده بود درحالی‌که در دولت‌های یازدهم و دوازدهم با ساماندهی ۵۸۰۰ دوربین دیگر این عدد به ۱۰۰۰۰ دستگاه افزایش یافته است.

❖ شورای امنیت کشور

برگزاری منظم جلسات

شورای امنیت کشور از مهرماه سال ۱۳۹۲ تا کنون در مجموع ۱۹۰ جلسه برای بررسی و تصمیم‌گیری درخصوص مسائل مرتبط با امنیت داخلی کشور برگزار نموده که ۱۶۲ جلسه عادی و ۲۸ جلسه فوق‌العاده بوده است.

تهیه طرح‌ها و دستورالعمل‌های امنیتی

شورای امنیت کشور از مهرماه ۱۳۹۲ لغایت بهمن ماه ۱۳۹۹ سال علاوه بر تهیه و ابلاغ دستورالعمل‌ها و طرح‌های مختلف برای مدیریت مراسم و مناسبت‌های ملی و مذهبی از جمله روز معلم و کارگر، ۱۴ و ۱۵ خرداد، شب‌های قدر و عید سعید فطر و روز جهانی قدس، اجرای

طرح اصلاح سوخت و تبعات امنیتی شهادت سیهید قاسم سلیمانی، سقوط هواپیمایی مسافری اوکراینی، امنیت انتخابات مجلس شورای اسلامی کنترل و پیامدهای امنیتی بیماری کووید ۱۹ و دستورالعمل‌های امنیتی متعددی درخصوص موضوعات مختلف تهیه، تصویب و ابلاغ نموده است که اهم آن به شرح زیر می‌باشد.

اهم مدیریت پدیده‌ها و وقایع سیاسی، اجتماعی و اقتصادی عیدیه کشور براساس مصوبات شورای امنیت کشور به شرح ذیل:

- طرح اصلاح قیمت سوخت.
- مدیریت و کنترل مناطق سیل‌زده کشور.
- تجمعات اعتراضی کارگران شرکت هپکو.
- تبعات امنیتی حمله ترکیه به مناطق شمالی سوریه، در استان‌ها کردنشین کشور.
- تبعات امنیتی اعتراضات اجتماعی اخیر کشور عراق در استان‌های مرزی.
- امنیت انتخابات‌های ریاست‌جمهوری، مجلس شورای اسلامی، خبرگان و شورای‌های اسلامی شهر و روستا.
- مدیریت و کنترل فوت علی تاینده (قطب دراویش).
- مدیریت و کنترل اغتشاشات دی ماه.
- مدیریت و کنترل بیماری کرونا.
- تبعات امنیتی همه‌پرسی اقلیم کردستان در مناطق کردنشین کشور.
- مدیریت و کنترل تحرکات اراذل و اوباش.
- بررسی اختلاف بین استان اصفهان و چهار محال و بختیاری بر سر آب.
- بررسی وضعیت موسسات میزان و پدیده شاندیز.
- وضعیت زمین‌های عید گاه در زاهدان.
- بررسی علل آتش‌سوزی‌ها در کشور.
- چگونگی مدیریت روز ۷ آبان (روز کوروش) برای سال‌های آتی.
- بررسی حادثه برخورد قطار مسیر تبریز - مشهد در منطقه هفت خوان دامغان.
- مدیریت تشیع و انتقال شهدای حادثه حله عراق.
- بررسی تولید سلاح شکاری در کشور.

- موضوع هتک حیثیت و نشر اکاذیب در فضای سایبری.
- امنیت برگزاری سالگرد امام (ره).
- پیگیری تجهیز کلیه بانک‌های سراسر کشور به دوربین‌های مدار بسته.
- اقدامات پیشگیرانه از فعالیت تروریستی داعش در داخل کشور.
- موضوع مقابله با کشت خشخاش در مناطق مختلف کشور.
- جلوگیری از فعالیت جریان‌ات تکفیری و سلفی در زمینه مختلف در سطح کشور.
- طرح جامع توسعه و امنیت پایدار استان خوزستان.
- راهپیمائی اربعین حسینی.
- موضوع حضور بانوان در استادیوم‌های برگزاری مسابقات جهانی تیم ملی والیبال جمهوری اسلامی ایران.
- اتخاذ تدابیر امنیتی برای مدیریت و کنترل مناسبت‌های (ایام دهه فجر، روز دانشجو، ایام شب‌های قدر، محرم چهارشنبه آخر سال و ...).
- موضوع نواسانات بازار ارز.
- اتخاذ تدابیر برای مراسم تشیع - خاکسپاری و ختم حضرت آیت ا... هاشمی رفسنجانی.
- مساله نظم و امنیت در حادثه ساختمان پلاسکو.
- طرح مقابله با قاچاق سلاح و جمع‌آوری سلاح‌های غیرمجاز به ویژه در کشور.
- بررسی روند جرایم کشور در دوره ۱۲ ساله.
- موضوع تجمعات گسترده سپرده‌گذاران موسسات مالی و اعتباری.
- همه‌پرسی اقلیم کردستان عراق.
- چالش‌های امنیتی ناشی از کمبود آب در کشور.
- چگونگی اصلاح قیمت سوخت.
- اختلافات استان‌های مازندران و تهران درباره محدوده کتل امامزاده هاشم.
- کنترل شورش در زندان‌های سراسر کشور.
- مدیریت و کنترل تحرکات اراذل و اوباش.

اصلاح قیمت حامل‌های انرژی

موضوع اصلاح قیمت حامل‌های انرژی از تکالیف قانون هدفمندسازی یارانه‌هاست و دولت

نیز موظف به اجرای قانون بود. در سال ۱۳۹۶ که وزارت نفت عهده‌دار اجرای طرح بود، به دلیل انتشار زمان اجرای طرح، با توجه به تجربه اجرای تغییر قیمت در دولت قبل که منجر به هجوم برخی از شهروندان به جایگاه‌ها و حوادث امنیتی مترتب بعدی گردید، شورای امنیت کشور با اجرای طرح در آن مقطع زمانی مخالفت و اجرای آن طرح، متوقف گردید.

۱. متعاقب آن در همان سال (۱۳۹۶) تصمیم به اصلاح قیمت‌ها از سوی دولت جدی شد و در این زمینه نیز طرح‌های پیشنهادی مختلفی درخصوص روش و نحوه اجرای طرح مورد بررسی قرار گرفت. در پانصد و هشتاد و ششمین جلسه فوق‌العاده شورای امنیت کشور در تاریخ ۹۶/۹/۲۷ موضوع پیامدهای احتمالی ناشی از افزایش قیمت سوخت و حامل‌های انرژی مطرح شد و پس از بحث و بررسی مفصل، تصمیمات متعددی برای چگونگی اجرای صحیح طرح اتخاذ گردید، لیکن به دلیل بروز حوادث دی ماه ۱۳۹۶ اجرای طرح متوقف ماند.

۲. دستورالعمل‌های اجرایی طرح، در قالب دو سناریو «اصلاح الگوی مصرف بنزین با قیمت تک نرخی» همراه با مزایا و معایب آن و «اصلاح الگوی مصرف با سهمیه‌بندی دو نرخی» در ستاد سوخت تهیه، تدوین و برای ریاست محترم جمهور و اعضای ستاد سوخت ارسال گردید. ۳. علی‌رغم تمهید مقدمات اجرای طرح و نظرات مخالف و موافق درخصوص سهمیه‌بندی یا تک نرخی شدن قیمت بنزین، با توجه به عدم فراهم شدن زیرساخت‌های استفاده از کارت سوخت و تشدید تحریم‌ها، دولت اجرای طرح را تا پایان سال ۹۷ مسکوت گذاشت.

۴. در سال ۱۳۹۸ مجدداً موضوع اصلاح قیمت‌ها برای مدیریت مصرف سوخت، در دستور کار دولت قرار گرفت و وزارت کشور که حسب دستور رئیس‌جمهور محترم مسئولیت تشکیل ستاد سوخت را بر عهده داشت، با برگزاری جلسات متعدد ستاد و کمیته‌های فرعی آن، تدابیر لازم به منظور اجرای طرح اتخاذ نمود.

۵. در مجموع، از سال ۱۳۹۶ تا زمان تصویب و ابلاغ اجرای طرح (۹۸/۸/۲۲) چهار طرح از مراجع مختلف برای اصلاح قیمت بنزین ارائه گردید:

- طرح تخصیص ماهیانه ۲۰ لیتر به هر ایرانی - مرکز پژوهش‌های مجلس و دانشگاه شریف.
- طرح قیمت پلکانی بنزین - سازمان اطلاعات سپاه و کمیسیون اقتصادی مجلس.
- طرح تک نرخی - شورای امنیت کشور و وزارت نفت.
- طرح سهمیه‌بندی و دو نرخی - ستاد اقتصادی دولت (جلسه ۸۵ مورخ ۹۸/۱/۲۲).

۶. متعاقب آن پس از برگزاری جلسات متعدد، انجام بررسی‌های لازم توسط اعضای ستاد سوخت، نحوه تعیین سهم سوخت تاکسی‌های اینترنتی، نبود امکانات و زیرساخت‌های کافی و به روز برای استفاده از کارت و الزامی شدن کارت سوخت تا ۲۰ مردادماه و پیشنهادات مبنی بر به تعویق افتادن الزامی شدن کارت سوخت یا مرحله‌ای نمودن آن، الزامی شدن استفاده از کارت سوخت در جایگاه‌ها توسط دولت ابلاغ و از اوائل شهریور ماه ۹۸، الزامی شد.

۷. شورای امنیت کشور نیز در شش جلسه بصورت ویژه با طرح موضوع مدیریت مصرف سوخت (بنزین)، ضمن بررسی جوانب مختلف امنیتی، انتظامی، اجتماعی و اقتصادی طرح، سیاست‌های دولت در حوزه سوخت و ابعاد آن را بررسی کرده و تصمیمات لازم را در ۷۳ مصوبه اتخاذ و به مبادی ذی‌ربط ابلاغ نمود و تمامی مصوبات شاک، مرتباً برای ریاست‌جمهوری ارسال گردید.

۸. ستاد مدیریت مصرف سوخت و کمیته فرعی آن از زمان تشکیل تا ۲۴ آبان ماه ۱۳۹۸؛ ۲۷ جلسه (سال ۱۳۹۷؛ ۱۲ جلسه و سال ۱۳۹۸؛ ۱۵ جلسه) به تناسب اقتضاء، نیازها و نزدیک شدن به زمان اجرا، برگزار و تصمیماتی اتخاذ و ابلاغ نموده و با ایجاد هماهنگی، انسجام و تعامل در دستگاه‌های عضو ستاد، زمینه‌های اجرای مطلوب طرح را فراهم ساختند.

۹. ویدئو کنفرانس وزیر محترم کشور با استانداران و رؤسای شورای تأمین سراسر کشور در ساعت ۱۱:۳۰ پنجشنبه مورخ ۹۸/۸/۲۳ برگزار شد. شایان ذکر است در آسیب‌شناسی علل وقوع تجمعات اعتراضی پس از اجرای طرح، توجه به بسترهای اجتماعی و فرهنگی، بسترهای اقتصادی، بسترهای سیاسی و پيشران‌های تسريع بخش بروز بحران (در لحظات اولیه اجرای طرح) اجتناب‌ناپذیر است.

سایر اقدامات حوزه امنیتی

● پیشگیری و مقابله با بسیاری از اقدامات گروهک‌های تروریستی و تکفیری به رغم برنامه‌ریزی‌ها و تلاش‌های گسترده این گروهک‌ها برای انجام عملیات تروریستی در داخل کشور به هر طریق ممکن.

● تشکیل ۱۴۰۰ جلسه کمیسیون‌های زیرمجموعه شورای امنیت کشور.

- تقویت اسناد پایه و مهم به منظور پیشگیری از جعل اسناد رسمی در سطح کشور.
- پرداخت خسارت‌های امنیتی به افراد حقیقی.
- مقابله با قاچاق سلاح و جمع‌آوری قبضه از سلاح‌های غیرمجاز در سطح کشور.
- نظارت بر تولید، حمل و نقل و مصرف مواد ناریه صنعتی و تجاری.
- نصب و راه‌اندازی دوربین‌های مراقبتی در سطح کشور.
- برگزاری برنامه‌های آموزش.
- ساماندهی استفاده از موتورسیکلت‌های با حجم بالای ۲۵۰ سی‌سی.
- پیشگیری و مدیریت ناهنجاری‌های اجتماعی و تبعات امنیتی ناشی از بحران کمبود آب.
- مدیریت ریسک در تحویل سوخت بر اساس پیمایش.
- سیاست‌گذاری راجع به حفاظت و مراقبت از اماکن و تاسیسات دارای رده حفاظتی و اماکن واگذار شده در اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی.
- ساماندهی چگونگی به کارگیری پهپاد با کاربرد غیرنظامی.
- مدیریت بیش از ۵۰ پدیده و وقایع سیاسی، اجتماعی و اقتصادی عدیده کشور.
- تأمین نظم و امنیت مطلوب انتخابات‌های ریاست‌جمهوری، مجلس شورای اسلامی، شوراهای اسلامی شهر و روستا و مجلس خبرگان رهبری با تشکیل ستاد امنیت و کمیته‌های امنیتی و انتظامی مربوطه.
- تأمین امنیت کلیه مناسبت‌های ملی، مذهبی، همایش‌های داخلی و خارجی به شرح ذیل:
  - کنفرانس حمایت از انتفاضه.
  - کنفرانس وحدت اسلامی.
  - برگزاری نماز عید فطر.
  - کنگره نقش شیعه در بیداری اسلامی.
  - کنفرانس‌های دو جانبه و چندجانبه.
  - نشست آسیایی کشورهای بین‌المجالس.
  - مراسم تحلیف ریاست‌جمهوری.
  - همایش نظم امنیتی منطقه.
  - اجلاس‌های محبان اهل بیت.

- اجلاس فرماندهان نیروی دریایی ارتش کشورهای آسیایی.
- اجلاس سران کشورهای عضو مجمع گفتگوی همکاری آسیا.
- مجمع وزرای خارجه کشورهای عضو جنبش عدم تعهد.
- مجمع کشورهای صادرکننده گاز.
- جلسه شورای المپیک آسیا.
- تأمین امنیت مراسم اربعین حسینی با حضور بیش از دو میلیون زائر.
- بررسی و نظارت مستمر بر فعالیت و تصمیمات شورای تأمین استان‌ها و شهرستان‌ها.
- جلوگیری از تبدیل مسائل غیرامنیتی به معضلات امنیتی مانند؛ تجمعات اعتراضی معلمان، تخریب مجسمه اسعد بختیاری و...
- ارتقای امنیت گردشگران و کاهش آمار آدم‌ربایی و سرقت از گردشگران.
- تهیه و تدوین برآوردهای امنیتی سالانه کشور.
- تهیه شناسنامه جامع امنیتی گروهک‌ها.
- استقرار و بهره‌برداری از سامانه‌های هوشمند نظارتی به گونه‌ای که حداکثر بهره‌برداری از این سامانه‌ها برای دستگاه‌های حاکمیتی فراهم شود.
- ساماندهی فرایند تولید، توزیع و مصرف مواد ناریه در کشور.
- ساماندهی و نظارت و کنترل مراکز تولید مواد ناریه و مواد شیمیایی.
- ساماندهی اقلام تحت کنترل به تعداد ۱۷۵ قلم.
- ساماندهی و نظارت بر تولید، توزیع و نحوه استفاده از اقلام نورافشانی.
- انتقال و جابجایی فروشندگان مواد شیمیایی محله ناصرخسرو به خیابان خاوران.
- برگزاری کارگاه‌های آموزشی مدیریت بحران و وقایع امنیتی برای فرمانداران و اعضای شوراهای تأمین استان و شهرستان‌ها.
- انجام مصاحبه تخصصی امنیتی و ارزیابی معاونین و فرمانداران پیشنهادی (قبل از انتصاب).

❖ امور اتباع و مهاجرین خارجی

نظارت و پیگیری اجرای قوانین و مقررات مربوط به ورود، اقامت و تردد اتباع خارجی، انعقاد قراردادهای دو و سه جانبه و انجام تعهدات فیما بین سازمان‌های بین‌المللی و وزارت کشور

درخصوص اجرای پروژه‌های مربوط به حوزه اتباع خارجی در زمینه‌های بهداشت، عمران، آموزش و ... انجام امور مربوط به احداث و راه‌اندازی و اداره امور اردوگاه‌های مراقبتی از جمله وظایف در این بخش است.

جدول ۱- وضعیت شاخص‌های اتباع و مهاجرین خارجی

ردیف	سال اجرا	تعداد مشمولان	درصد کاهش یا افزایش نسبت به طرح قبل
۱	آمایش ۹ (۹۳-۹۲)	۹۸۰۶۳۳	۱۰٪
۲	آمایش ۱۰ (۹۴)	۹۰۷۸۵۱	۷٪-
۳	آمایش ۱۱ (۹۵)	۷۶۱۶۹۵	۱۶٪-
۴	آمایش ۱۲ (۹۶)	۷۸۴۹۶۹	۳٪
۵	آمایش ۱۳ (۹۷)	۷۸۸۵۲۸	۱٪
۶	آمایش ۱۴ (۹۸)	۷۷۵۲۰۲	۲٪-
۷	آمایش ۱۵ (۹۹) تا تاریخ ۹۹/۱۱/۱۸	۷۶۵۷۰۱	-
	جمع کل	۵۷۶۴۵۷۹	-

سایر اقدامات امور اتباع و مهاجرین خارجی

● ارائه لایحه تشکیل سازمان امور اتباع و مهاجرین خارجی به هیئت محترم دولت جهت تصویب و ارسال لایحه مذکور به مجلس شورای اسلامی و پس از اعلام وصول به کمیسیون‌های تخصصی از جمله کمیسیون اجتماعی، سیاسی-امنیتی و حقوقی-قضائی ارجاع گردیده است.

● تشکیل سامانه جامع اطلاعات اتباع خارجی و ایجاد دسترسی مناسب برای سایر دستگاه‌های ذیربط جهت ارائه خدمات به اتباع خارجی از طریق وب سرویس.

● ایجاد هماهنگی و سیاستگذاری منسجم و واحد در حوزه اتباع و مهاجرین خارجی و جلوگیری از تصمیم‌گیری‌های سلیقه‌ای و انفرادی در این حوزه.

● تهیه دستور کار و تصویب موضوعات مختلف مورد درخواست ارگان‌ها از جمله؛ شیوه‌نامه آموزشی، بازنگری در مناطق ممنوعه اسکان و تردد اتباع و شرکت اتباع خارجی در مراسم اربعین حسینی.

● صدور یا تمدید مجوز برای فعالیت تعداد ۱۸۱ دفتر خدمات در ۱۵ استان براساس ارزیابی عملکرد و تصمیم‌گیری در کمیته سیاستگذاری دفاتر.

● تهیه، ابلاغ و اجرای دستورالعمل مربوط به اخذ تابعیت فرزندان دارای مادر ایرانی مزدوج با اتباع خارجی بر اساس تصویب نامه مورخ ۹۹/۴/۱۷ مجلس شورای اسلامی که تا تاریخ ۹۹/۱۰/۲۹ تعداد ۸۵,۲۶۶ فقره پرونده شامل ۵۲,۹۷۰ نفر فرزندان زیر ۱۸ سال و همچنین ۳۲,۲۹۶ نفر بالای ۱۸ سال در وبسایت اداره کل امور اتباع و مهاجرین خارجی پیش ثبت‌نام کردند که از این تعداد ۱۲۷۵۰ فقره پرونده تشکیل و آماده ی استعلام و حدود ۷۳۵۰ فقره پرونده جهت استعلام به مراجع امنیتی ارسال گردیده است. شایان ذکر است تعداد شناسنامه‌های صادره شده ۳۰۶ جلد می‌باشد.

● اجرای طرح بیمه سلامت برای تعداد ۹۵۴.۳۷۶ نفر از اقشار آسیب‌پذیر اتباع خارجی بصورت رایگان.

● جذب و هزینه‌کرد کمک‌های خارجی از طریق سازمان‌های بین‌المللی جهت خدمات‌رسانی به پناهندگان و اتباع خارجی در زمینه‌های آموزش، بهداشت، معیشت، اشتغال اتباع خارجی و پیشگیری، کنترل و درمان بیماری کرونا و کمک به معیشت پناهندگان و اتباع خارجی در کشور از زمان شروع بیماری کرونا تاکنون صرف گردیده است.

● برونسپاری خدمات دستگاه‌ها در چارچوب سیاست‌های ابلاغی شعام و توزیع کارت‌های آمایش، کار اتباع خارجی مشمول و سایر خدمات با مشارکت بخش خصوصی بهداشت، درمان و سلامت.

گزارش آماری اهم اقدامات و عملکرد ستاد مرکزی اربعین حسینی(ع) طی سال‌های ۹۵ الی ۹۹

بر اساس موافقت و تایید مقام معظم رهبری(مدظله العالی) ذیل نامه شماره ۱۰۲۳۲۵ مورخ ۹۴/۸/۱۱ معاون اول محترم رئیس‌جمهور مبنی بر واگذاری مسئولیت مدیریت و ساماندهی راهپیمائی اربعین حسینی(ع) به وزیر محترم کشور که متن فرمان و موافقت معظم له طی

شماره ۱/۲۸۹۶۰ مورخ ۹۴/۸/۱۴ از طریق دفتر مقام معظم رهبری (مدظله العالی) به دولت ابلاغ شد و اقدامات متعددی در راستای اجرای این ماموریت به انجام رسید که اجمالاً بشرح ذیل اشاره می‌گردد:

۱. تشکیل ستاد مرکزی اربعین حسینی(ع) و سازماندهی ۱۵ کمیته تخصصی در ستاد و ستادهای اربعین حسینی در استانداری‌ها و ستاد اجرائی در عراق.
۲. تهیه و تدوین سیاست‌ها و راهبردهای اربعین حسینی(ع).
۳. تهیه، تدوین و ابلاغ دستورالعمل اجرائی و عملیاتی در چارچوب ساماندهی و مدیریت زائرین در ایام اربعین حسینی(ع) سال‌های ۹۵ الی ۹۹.
۴. مدیریت در شیوع مضاعف کرونا ناشی از اعزام زوار طی سال ۹۹ با همکاری دولت عراق و ستاد ملی مبارزه با بیماری کرونا.
۵. سیاستگذاری و برنامه‌ریزی در جابجایی و اعزام زائرین اربعین از سال ۹۴ الی ۹۹ و رسیدن زوار به بیش از ۳ میلیون و هفتصد هزار نفر در ایام اربعین حسینی در سال ۹۸ و مجموع ۱۰ میلیون زائر طی این سال‌ها.
۶. مدیریت و ساماندهی در ایجاد زیرساخت‌های ضروری در استان‌های خوزستان، ایلام و کرمانشاه خصوصاً در موضوعات ذیل:
۷. تامین زیرساخت‌های مرتبط با اعزام زائران و ارائه خدمات بهداشتی و درمانی به زائرین برابر مقدرات موجود طی سال‌های ۹۵ الی ۹۹ منجمله ساخت پارکینگ‌ها و افزایش ظرفیت در شهرهای مرزی، سرویس‌های بهداشتی، تهیه آب آشامیدنی، احداث و مرمت جاده‌ها، سایه‌بان نصب علائم هشدار دهنده و دوربین‌های پایش تصویری و ....
۸. افزایش گیت‌های ترددی در پایانه‌ها و ... از قبیل افزایش گیت‌ها در مرز مهران از ۲۴ به ۹۶ گیت، چزابه از ۱۶ به ۲۴ گیت و شلمچه از ۸ گیت به ۲۴ گیت ثابت و ۲۴ گیت موقت و ۲۴ گیت برای اتباع خارجی (مجموعاً ۷۲ گیت در شلمچه) و در مرز خسروی ۲۰ گیت به ۲۹ گیت.
۹. انجام تفاهمات و انعقاد قرارداد با دولت عراق طی سال‌های ۹۵ الی ۹۸ در راستای خدمات‌رسانی به زائرین و امضاء ۴ تفاهم‌نامه با کشور عراق و مذاکرات متعدد با مسئولین و سفیر عراق که منتج به نتایج ذیل شد:

۱۰. لغو روادید اتباع دو کشور ایران و عراق در ماه‌های محرم و صفر و موسم اربعین حسینی(ع)
۱۱. حذف هزینه‌های گمرکی در مرزهای چهارگانه.
۱۲. بازگشایی مرز خسروی و تحقق خواسته دیرینه مردم کرمانشاه و افزایش حجم تردد و کاهش تجمع در مرزهای سه‌گانه.
۱۳. اخذ موافقت دولت عراق برای زائرینی که مهلت گذرنامه آنها تمام یافته که ناجا یک سند تک برگی تولید و تردد انجام پذیرد.
۱۴. افزایش زمان سفر اربعین ماه‌های محرم و صفر، تهیه و تدوین یک مرجع مورد تایید بین دو کشور با موضوعات امنیتی، روادید، اتباع، خدمات، مدیریت بحران و...
۱۵. اعمال پوشش بیمه‌ای برای زوار اربعین با حداقل هزینه و بالاترین سطح تعهدات در مناطق مرزی و در عراق و انجام خدمات پوشش بیمه‌ای برای میلیون‌ها زائر در ایام اربعین با حداقل هزینه و ارائه خدمات درمانی و رسیدگی به بیش از ۶۰۰۰ هزار نفر بیمار و حادثه دیده و متوفی در ایام اربعین فقط در سال ۹۸.
۱۶. ایجاد امکانات درمانی و بیمارستانی (بیمارستان‌های صحرائی) در مناطق مرزی و در کشور عراق جهت خدمات‌رسانی به زائرین در ایام اربعین حسینی(ع).
۱۷. سازماندهی و تامین اتوبوس جهت حمل و نقل زائرین در ایران و عراق و ساماندهی و بهره‌گیری از حداکثر توان ناوگان حمل و نقل عمومی با بکارگیری ۹۰۰۰ دستگاه اتوبوس بین شهری و ۳۰۰۰ اتوبوس شهری و ساماندهی اتوبوس‌های نیروهای مسلح.
۱۸. ایجاد نظم و امنیت و تمهیدات اطلاعاتی و امنیتی با توجه به تهدیدات تروریستی و ایجاد مرکز کنترل و مدیریت مانیتورینگ به صورت شبانه‌روز با حضور نماینده‌های تام الاختیار کمیته‌های تخصصی.
۱۹. ایجاد سامانه اطلاعاتی اربعین حسینی(ع) در جهت اجرای مدیریت هوشمند بر مراسم اربعین و بهره‌گیری زائرین از نیازهای خدماتی و اطلاعاتی و راه‌اندازی سامانه سجا (سامانه جامع اربعین) با هدف برقراری ارتباط مستقیم با زائرین و اطلاع‌رسانی مستمر به زائرین.
۲۰. راه‌اندازی سامانه پیام و دفاتر کفالت سراسر کشور و جهت ثبت‌نام از افغانستانی‌های مقیم کشور برای سفر اربعین.

۲۱. مدیریت و ساماندهی اقدامات فرهنگی در ایام اربعین و اعزام مبلغین و روحانیون و بهره‌گیری از رسانه‌ها و فضای مجازی و تولید و نشر پوستر و راهنمای زائر و تهیه برنامه‌های متعدد و متنوع و زنده و مستند از اربعین.

۲۲. ساماندهی و هدایت مشارکت‌های مردمی و موکب‌های اربعین در راستای خدمات‌رسانی به زائرین و ایجاد ۲۵۰۰ موکب برای زوار اربعین و قریب ۵۱ میلیون نفر اسکان طی این سال‌ها و بیش از ۲۲۸ میلیون نفر وعده غذایی و ... .

۲۳. احراز آمادگی در مرزهای دوغارون، میرجاوه، آستارا، بيله سوار در استان‌های خراسان رضوی، سیستان و بلوچستان، گیلان و آذربایجان شرقی با همکاری سپاه پاسداران انقلاب اسلامی جهت میزبانی و استقبال از زائرین اتباع بیگانه.

۲۴. ساماندهی و تامین امکانات خدمات بهداشتی و نظافتی در شهرهای کربلا و نجف.

۲۵. بهره‌گیری از توان کمیته‌های اربعین در مدیریت بحران‌ها و برنامه‌ریزی استانی و انتقال تجهیزات موکب‌داران اربعین حسینی به استان‌های سیل‌زده خوزستان، گلستان، لرستان و ایلام و ... طی سال‌های ۹۷ و ۹۸ و ساماندهی و ارائه خدمات اسکان و تغذیه از طریق مشارکت‌های مردمی و طبخ و توزیع بیش از هفت میلیون وعده غذایی و .... بین هم‌میهنان سیل‌زده .

لازم بذکر است تمامی اقدامات صورت گرفته بدون داشتن چارت و ساختار مصوب سازمانی برای ستاد مرکزی اربعین حسینی(ع) و تخصیص بودجه اختصاصی صورت پذیرفته است و با همت و همدلی جهادی و ولایی بین آحاد عاشقان حسینی و بهره‌گیری از توان بالقوه دستگاه‌ها و سازمان‌ها و خصوصاً مشارکت‌های مردمی به انجام رسیده است.

لازم بذکر است با توجه به شیوع بیماری کرونا از زمستان سال ۹۸ ، موضوع برگزاری راهپیمایی اربعین در سال ۹۹ با ابهام مواجه و به رغم این شرایط اقدامات ستاد مرکزی اربعین حسینی(ع) مستمراً پیگیری و عملیاتی گردید که نهایتاً بدلیل عدم امکان اعزام زائر جهت شرکت در مراسم راهپیمایی اربعین سال ۹۹ در کشور عراق؛ اقدامات و طرح‌های متعدد جایگزین در قالب‌های مختلف اعم از اقدامات فرهنگی، اطلاع‌رسانی، همایش‌ها و نشست‌ها، پویش‌های همدلی، کمک‌های مومنانه و بهداشتی درمانی و معیشتی و تحصیلی و محرومیت‌زدایی .... در دستور کار قرار گرفت ، ضمن اینکه استفاده از بستر فضای مجازی

جهت اقدامات فرهنگی و تبلیغی و حماسی بطور ملموس تری نسبت به سنوات قبل اجرایی شد.

مع الوصف اهم گزارش آماری اقدامات به تفکیک سال های موصوف بشرح ذیل می باشد:

جدول ۲- گزارش آماری مدیریت و ساماندهی مراسم اربعین حسینی(ع) از سال ۹۵ الی ۹۹ در یک نگاه

شاخصه	عنوان	سال ۱۳۹۵	سال ۱۳۹۶	سال ۱۳۹۷	سال ۱۳۹۸	سال ۱۳۹۹
جلسات ستاد مرکزی	تعداد جلسات	۱۳	۱۶	۱۴	۱۵	۳
	تعداد مصوبات	۳۰۴	۲۰۸	۲۴۸	۱۷۹	۳۲
زیرساخت	خط کشی (کیلومتر)	۷۵۰	۱۷۰۰	۱۳۸۰	۲۳۰۰	۵۳۰۰
	روکش و لکه گیری (کیلومتر)	۱۹۵	۲۲۷	۳۷۰	۴۶۳	۱۶۲

شاخصه	عنوان	سال ۱۳۹۵	سال ۱۳۹۶	سال ۱۳۹۷	سال ۱۳۹۸	سال ۱۳۹۹
زیرساخت	ظرفیت خودرو (هزار خودرو)	۱۸۷	۲۵۶	۲۶۷	۲۹۳	---
	مساحت پارکینگ (هکتار)	۳۰۰	۳۸۵	۴۰۰	۴۴۰	۵۰۰
	حمام	۱۰۰	۲۰۰	۲۴۲	۱۷۳۰	۷۶
	سرویس بهداشتی	۱۰۰	۲۹۰	۹۱۲	۳۸۴	۶۱۸
	نصب علائم هشدار دهنده (عدد)	۹۴۰۰	۴۲۰۰	۶۵۰۰	۲۵۲۰۰	۱۱۳۰۰
	روشنایی پارکینگ (هکتار)	۱۸۵	۲۰۰	۴۰۰	۴۳۰	---
	ژانراتور برق اضطراری	۲	۳	۵	۸	---
	ظرفیت بسته بندی آب روزانه (هزار بسته)	۳۵۰	۵۰۰	۷۰۰	۱۰۰۰	---
	تانکر آب رسانی (دستگاه)	۳۰	۷۵	۸۵	۱۰۰	---
	کارخانه یخ	۵	۱۰	۲۰	۴۰	---
	آزمایشگاه سیار	۲	۴	۶	۱۰	---

شاخصه	عنوان	سال ۱۳۹۵	سال ۱۳۹۶	سال ۱۳۹۷	سال ۱۳۹۸	سال ۱۳۹۹
اسکان و تغذیه	اسکان (نفر)	۶/۰۰۰/۰۰۰	۱۰/۰۷۸/۰۵۶	۱۰/۲۰۴/۹۶۵	۲۴/۰۳۸/۰۳۷	---
	تغذیه (نفر)	۱۸/۱۸۰/۰۰۰	۴۱/۴۵۸/۷۶۶	۶۰/۴۲۱/۷۶۹	۱۰۸/۰۸۵/۲۵۲	۲/۸۱۴/۹۵۴ پرس غذا ۴۳۰/۷۷۸ بسته معیشتی ۸۱۵/۷۵۷ بسته بهداشتی ۷۰/۶۶۵ بسته تحصیلی
	تعداد موکب	۴۱۰	۱۸۱۶	۲۰۰۸	۲۵۰۷	۱۱۴۱ موکب جایگزین اربعین (سلامت، مهر، مهربانی، حرم عشق)
بیمه	تعداد بیمه شدگان (نفر)	-	-	۱/۸۰۰/۰۰۰	۳/۲۲۱/۵۵۳	---
	هزینه بیمه (ریال)	۱۸۸/۰۰۰	۱۶۰/۰۰۰	۱۵۰/۰۰۰	۱۵۰/۰۰۰	---
	تعهدفوت به هر علت (ریال)	۱۵۰/۰۰۰/۰۰۰	۳۰۰/۰۰۰/۰۰۰	۳۵۰/۰۰۰/۰۰۰	۴۰۰/۰۰۰/۰۰۰	---
	تعهد فوت و نقص عضو از حوادث تروریستی و تصادفات	۱/۹۳۰/۰۰۰/۰۰۰	۲/۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰	۲/۲۰۰/۰۰۰/۰۰۰	۲/۴۰۰/۰۰۰/۰۰۰	---
	زوار فوتی		۸۱	۵۷	۱۳۴	---
	تعهدات درمانی و بستری	۱۵۰/۰۰۰/۰۰۰	۲۵۰/۰۰۰/۰۰۰	۲۵۰/۰۰۰/۰۰۰	۲۷۵/۰۰۰/۰۰۰	---
	تعهدات درمانی سرپایی	۱۰/۰۰۰/۰۰۰	۲۰/۰۰۰/۰۰۰	۲۰/۰۰۰/۰۰۰	۲۷/۵۰۰/۰۰۰	---

شاخصه	عنوان	سال ۱۳۹۵	سال ۱۳۹۶	سال ۱۳۹۷	سال ۱۳۹۸	سال ۱۳۹۹
حمل و نقل	اتوبوس داخل شهری (دستگاه)	۱۰۰۰	۲۳۳۰	۱۸۸۵	۲۵۰۰	---
	اتوبوس بین شهری (دستگاه)	-	-	۸۰۰۰	۹۰۰۰	---
	حمل و نقل ریلی (نفر)	-	-	۲۳۲/۰۰۰	۲۸۶/۷۰۶	---
	حمل و نقل هوایی (نفر)	-	-	۱۳۴/۰۰۰	۱۲۲/۰۰۰	---
	اتوبوس‌های کمکی (دستگاه)	-	-	۸۰۰	۱۵۰۰	---
خدمات شهری در مرزها و عراق	نیروی انسانی	-	-	-	۵۷۹۹	---
	ماشین‌آلات	-	-	-	۲۷۷	---
	مخزن	-	-	-	۱۶۱۰	---
	زباله‌های جمع‌آوری شده (تن)	-	-	-	۶۸۷۰۰	---

شاخصه	عنوان	سال ۱۳۹۵	سال ۱۳۹۶	سال ۱۳۹۷	سال ۱۳۹۸	سال ۱۳۹۹
فرهنگی و اطلاع‌رسانی	تولید پوستر (نسخه)	-	-	۱۲۲/۸۶۰	۲۰۰/۰۰۰	تولید و نشر ۸۰ قطعه روایت‌گری و ۱۵ نشریه الکترونیکی اربعین به زبانهای فارسی - عربی - انگلیسی - اردو - پرتغالی و آذری تولید ۲۴/۰۰۰ پوستر و کتیبه و فلش کارت تولید ۳۰۰/۰۰۰ پرچم کوله‌ای و پیشانی‌بند برگزاری ۴۱ همایش و کنگره بین‌المللی و نشست فرهنگی و ۵۷ محفل قرآنی و ۱۷ پویش فرهنگی و ... در جایگزین راهپیمایی اربعین
	چاپ جزوه راهنمای زائر (جلد)	-	-	۴۰۰/۰۰۰	۶۰۰/۰۰۰	---
	برنامه ارتباط زنده- مستند و گزارش	-	-	۸۰۰	۱۰۰۰	بیش از ۱۵۶ هزار دقیقه تولید و پخش برنامه اربعینی در رسانه ملی

شاخصه	عنوان	سال ۱۳۹۵	سال ۱۳۹۶	سال ۱۳۹۷	سال ۱۳۹۸	سال ۱۳۹۹
امنیتی و انتظامی	بکارگیری نیروی امنیتی و انتظامی (نفر)	-	-	۲۹/۸۱۵	۳۰/۶۳۶	---
	بالگرد و پهباد (فروند)	-	-	۲۱	۲۹	---
	جمع‌آوری افراد فاقد مدارک (نفر)	-	-	۵/۰۹۷	۴/۶۳۷	---
	خروج (نفر)	-	-	۱/۹۵۵/۳۵۳	۳/۷۶۸/۷۹۲	---
	ورود (نفر)	-	-	۱/۹۲۲/۳۷۵	۳/۶۴۴/۵۲۹	---
	زائرین خارجی	۴۵۷۷۲	۷۵۲۶۶	۱۱۲۵۶۱	۱۷۲۹۶۴	---
	صدور گذرنامه (جلد)	-	-	۹۲۵/۵۳۸	۱/۳۸۰/۶۰۱	---
	برگه تردد اربعمین (جلد)	-	-	-	۵۷۵/۹۶۴	---
	صدور دفترچه اقامت اتباع افغانستانی (جلد)	-	-	۲۸/۸۲۲	۵۴/۸۸۱	---
	سامانه پلاک خوان	-	-	۴۰	۲۰۲	---

شاخصه	عنوان	سال ۱۳۹۵	سال ۱۳۹۶	سال ۱۳۹۷	سال ۱۳۹۸	سال ۱۳۹۹
بهداشت و درمان	امداد و نجات (نفر)	-	-	۷۶۳/۲۹۵	۱/۸۶۷/۱۸۵	---
	پایگاه اورژانس	-	-	۲۵۸۵	۳۱۷۸	---
	مراجعه به مراکز درمانی (نفر)	-	-	۲۷۹/۵۲۷	۴۷۷/۳۸۳	---
	نیروی متخصص پزشک (نفر)	-	-	۷۲۶۰	۱۰۳۴۴	---
اعتبارات تخصیصی اربعین		۸۰/۰۰۰	۵۰/۰۰۰	۸۰/۰۰۰	۱/۲۵۰/۰۰۰	---

❖ پدافند غیرعامل

این کمیته در زمان قانون برنامه چهارم توسعه بصورت جلسه‌ای و غیرساختارمند تشکیل می‌شد، لیکن پس از تصویب اساسنامه سازمان در سال ۱۳۹۷ و بر اساس ابلاغیه وزیر محترم کشور با تشکیل دبیرخانه شروع بکار نمود و موفق به موارد ذیل گردید:

۱. راهبری پدافند غیرعامل ستاد در بالاترین سطح با حضور معاونین وزیر.
۲. حرکت در جهت تحقق سیاست‌های کلی نظام.
۳. تحقق برنامه‌های پیش‌بینی شده پدافند غیرعامل در دستگاه‌های اجرایی.
۴. حضور فعال در بیش از ۴۰ جلسه کمیته دائمی پدافند غیرعامل کشور که منجر به تهیه بیش از ۲۰ مورد اسناد تخصصی برای اجرا در این حوزه برخی عناوین این اسناد قانونی عبارتند از:

- سند راهبردی پدافند زیستی کشور.
- سند راهبردی پدافند پرتوی کشور.
- سند راهبردی پدافند سایبری کشور.

- سند راهبردی سازمان پدافند غیرعامل.
- سند راهبردی پدافند حوزه فضایی کشور.
- سند راهبردی پدافند ذخایر ژنتیک کشور.
- سند راهبردی پدافند شهری.
- سند راهبردی پدافند حوزه الکترونیک کشور.
- نظام عملیاتی پدافند مردم محور.
- ۵. تشکیل دبیرخانه کنفرانس ملی پدافند غیرعامل و پیشرفت پایدار به منظور زمینه‌سازی تلفیق حوزه‌های علمی و اجرایی، استفاده از دیدگاه‌های جدید این حوزه و ... برگزاری ۴ مورد ازین کنفرانس که نتایج آن عبارتند از:
  - ارائه ۲۲۰ مقاله پژوهشی.
  - برگزاری ۳۴ کارگاه آموزشی.
  - برگزاری ۲۶ پنل و نشست تخصصی.
  - برپایی نمایشگاه جنبی.
- ۶. اجرای دوره‌های آموزشی برای همکاران ستادی و استانی به صورت سالانه.
- ۷. تربیت بیش از ۵۰۰ مربی پدافند غیرعامل برای خودکفایی استان‌ها در زمینه ارائه آموزش‌های عمومی و تخصصی.
- ۸. تست موفق شبکه ملی اطلاعات و سامانه‌های ستاد وزارت کشور (با توجه به مجوز شورای عالی فضای مجازی یک بار در سال ۹۸ انجام شده است).
- ۹. هدایت استان‌ها در مسیر سیاست‌های کلی پدافند غیرعامل.
- ۱۰. سیاستگذاری برای استان‌ها در حوزه پدافند غیرعامل.
- ۱۱. تجهیز و ارتقای ساختاری ادارات کل پدافند غیر عامل در ۳۱ استان.
- ۱۲. برگزاری بیش از ۳۰ همایش و نشست برای مدیران کل استانی در جهت تبیین سیاست‌ها و برنامه‌های پدافند غیرعامل و نحوه انجام امورات مربوط به پدافند در سطح استان‌ها.
- ۱۳. برگزاری سالانه حداقل سه هزار رزمایش و مانور آمادگی در حوزه‌های مختلف پدافند غیرعامل.
- ۱۴. ابلاغ دستورالعمل‌ها و آیین‌نامه‌های مصوب پدافند غیرعامل به استان‌ها و پیگیری برای اجرای آنها.

۱۵. تسهیل اجرای مأموریت پدافند غیرعامل توسط دستگاه‌های استانی مربوطه از طریق تعامل با مسئولین سازمان پدافند و کمیته‌های پدافند دستگاه‌های اجرایی.
۱۶. فعال شدن شورای پدافند غیرعامل استان‌ها و سایر ساختارهای طراحی شده برای سطح استان‌ها.
۱۷. پیگیری راه‌اندازی ساختار پدافند غیرعامل در دستگاه‌های زیرمجموعه وزارتخانه (ثبت احوال و سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور).
۱۸. راهبری تهیه طرح جامع پدافند غیرعامل استان‌ها (۳۰ طرح تاکنون).
۱۹. کسب رتبه‌های برتر ملی (برای وزارت کشور) و استانی (برای استانداران) در همایش ملی پدافند غیرعامل طی سال‌های ۹۴ تا ۹۸ (یکبار وزیر محترم - سه بار معاون وزیر کشور و دو بار مدیرکل پدافند غیرعامل وزارت کشور).
- طی این سال‌ها استانداران ذیل نفرات برتر پدافند غیرعامل در سطح استان‌ها شده‌اند:

جدول ۳- استانداری‌های برتر پدافند غیرعامل

سال	نام استان
۹۴	خوزستان - هرمزگان - بوشهر
۹۵	سیستان و بلوچستان - گیلان - کردستان
۹۶	سمنان - قم - کرمان
۹۷	ایلام - خوزستان - کرمانشاه
۹۸	بوشهر - تهران - هرمزگان
۹۹	آذربایجان شرقی - سیستان و بلوچستان - زنجان - یزد

شاخص ارتقاء مشارکت عمومی فعال در عرصه‌های سیاسی، اجتماعی و فرهنگی و توسعه سازمان‌های مردم‌نهاد

وزارت کشور متولی برگزاری انتخابات به تأسی از بیانات حضرت امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری (مدظله) در چارچوب قوانین و مقررات برگزاری انتخاباتی سالم در فضایی کاملاً امن و با رعایت اصول بیطرفی، صیانت از آرای مردم به عنوان حق الناس و فراهم نمودن بستر لازم برای مشارکت حداکثری مردم و استفاده از فناوری‌های نوین با هماهنگی شورای محترم نگهبان و هیأت نظارت مرکزی بر انتخابات شوراهای اسلامی شهر و روستا مستقر در مجلس

شورای اسلامی توانسته است پس از انقلاب شکوهمند جمهوری اسلامی، سی و هفت انتخابات سراسری را برگزار نماید. همچنین ساماندهی سازمان‌های مردم‌نهاد و NGO ها نیز به‌عنوان بازوی مردمی در بسیاری از کارکردهای نظام توسط این وزارتخانه مدیریت می‌گردد.

❖ دفتر امور سیاسی

۱. انتصاب اقوام:

● با روی کارآمدن دولت تدبیر و امید و تصویب دستورالعمل اجرایی شرایط عمومی و اختصاصی نحوه انتخاب و انتصاب فرمانداران و بخشداران و همچنین رویکرد وزیر کشور نسبت به انتصاب فرمانداران از درون مجموعه وزارت کشور مبتنی بر رویکرد شایسته‌سالاری، انتصاب ۳۵۷ فرماندار از ۴۲۹ فرماندار در دولت یازدهم از داخل کادر معادل ۸۳ درصد، و از تعداد ۴۵۰ فرماندار در دولت دوازدهم اعم از حکم قطعی و یا سرپرست حدود ۳۸۵ نفر از داخل کادر معادل ۸۶ درصد بوده است.

● به منظور نظام‌مندسازی و ساماندهی انتصابات در پست‌های سیاسی، طرح «شناسایی و جذب نیروهای مستعد درون سازمانی برای انتصابات سیاسی» از طرف دفتر امور سیاسی طراحی و پس از تصویب معاون محترم سیاسی و مقام عالی وزارت، با هماهنگی معاونت محترم توسعه مدیریت و منابع و مرکز مطالعات راهبردی و آموزش وزارت کشور برگزار شد که برابر دستور مقام عالی وزارت کشور و حمایت ایشان از این اقدام، تمهیدات لازم برای تسری آن به همه استان‌های کشور صورت گرفته که کارنامه ماندگاری برای دولت تدبیر خواهد بود.

● هم‌اکنون ۳ فرماندار از میان فرمانداران، از بانوان انتخاب شده‌اند.

پایش مدیران سیاسی

طراحی و راه‌اندازی سامانه «پایش سیاسی» جهت ارزیابی مستمر عملکرد استان‌ها و مدیران سیاسی و ارائه گزارشات و امکان بهره‌برداری ریاست‌جمهوری:

● همواره یکی از دغدغه‌های وزارت کشور، نحوه رصد فضای سیاسی استان‌های کشور بوده است. از این رو به منظور تجمیع فعالیت‌ها و اقدام‌های سیاسی استان‌ها، این دفتر اقدام به طراحی و راه‌اندازی سامانه پایش سیاسی از سال ۱۳۹۷ نموده که بر اساس آن ۲۵ شاخص اصلی که منبث از وظایف اصلی و حاکمیتی مدیران سیاسی بوده

احصاء گردیده و پس از آن، از بین آن وظایف و فعالیت‌ها ۸۰ شاخص فرعی که قابلیت کمی‌سازی داشته، تنظیم و در سامانه مذکور تعریف گردیده است.

● در این باره نکته بسیار مهم، وجود شاخص‌ها و فاکتورهای کمی جهت رصد فضای سیاسی استان‌ها بوده است. در این راستا، استانداری‌های سراسر کشور به صورت مستمر و روزانه عملکرد استاندار، معاون سیاسی، مدیر کل سیاسی، فرمانداران و بخشداران را در قالب شاخص‌های فوق ثبت و ضبط می‌کنند که پس از بررسی کارشناسی در دفتر سیاسی، تایید نهایی صورت می‌گیرد.

● برابر گزارش‌های موجود، از سال ۱۳۹۷ تاکنون بیش از ۱۰۰۰۰ اخبار و گزارش در این سامانه بارگذاری و مورد بررسی کارشناسی قرار گرفته و گزارش‌های نهایی به صورت سالانه به مقامات مافوق ارائه شده است.

ساماندهی و تسهیل فرایندهای تاسیس شعب استانی و دفاتر شهرستانی احزاب

با توجه به ضرورت توسعه تشکیلاتی احزاب در مناطق اعم از استان‌ها و شهرستان‌ها و مطالباتی که احزاب در مناطق داشتند مطابق مفاد قانون احزاب و آیین‌نامه اجرایی مربوطه این مهم مورد پیگیری قرار گرفت و ساماندهی و تسهیل فرایندهای تاسیس شعب و دفاتر احزاب در استان‌ها و شهرستان‌ها اجرایی گردید.

● تعداد دفاتر شهرستانی احزاب: ۱۸۴۲ دفتر فرعی

● در حوزه شعبات احزاب استانی: ۱۷۱ شعبه استانی

ساماندهی و شفاف‌سازی وضعیت انطباق احزاب با قانون احزاب ابلاغی سال ۱۳۹۵

ساماندهی و شفاف‌سازی وضعیت انطباق احزاب پروانه دار موجود با توجه به تکالیف مذکور در قانون سال ۱۳۹۵ از اقدامات انجام گرفته در این دوره می‌باشد، پیگیری برای اجرای مصوبات کمیسیون در این خصوص مورد اهتمام دفتر امور سیاسی بوده به نحوی که در این دوره بیش از ۱۲۱ حزب و گروه سیاسی اقدامات لازم به منظور انطباق با شرایط مذکور در قانون احزاب را بعمل آوردند.

تمهید شرایط اجرایی و نظارتی برگزاری مجامع عمومی احزاب (کنگره سراسری)

به منظور نظارت بر فعالیت احزاب در راستای وظایف مصرح در قانون احزاب، اقدامات لازم به منظور برگزاری مجامع عمومی (کنگره‌های سراسری) احزاب بعمل آمد و این دفتر ضمن اعزام کارشناسانی به مجامع عمومی احزاب و ارتباط با آنان، اقدامات لازم اعم از تشکیل پرونده، اخذ استعلام و ... در این خصوص انجام داده که برابر برنامه‌ریزی‌ها حدود ۳۰۰ کنگره حزبی در دوره هشت ساله برگزار شد و در واقع یکی از اقدامات قابل توجه حوزه سیاسی تمهیدات اجرایی و نظارتی در برگزاری مجامع عمومی احزاب بوده است به نحوی که حتی یک کنگره حزبی با مشکل مواجه نگردید.

احیاء فعالیت رسمی خانه احزاب ایران

با توجه به نقش اثرگذار خانه احزاب در پیگیری مطالبات احزاب و علی رغم اختلافات قبلی شورای مرکزی و توقف فعالیت‌های تشکل مذکور از سال ۱۳۸۴، احیاء و شروع دوره فعالیت رسمی خانه احزاب از اقدامات قابل توجه حوزه سیاسی در دولت تدبیر و امید بوده است. تاکنون شعب آن در ۱۹ استان دایر شده است و انشاءالله تا پایان دولت دوازدهم در سایر استان‌ها شعب خانه احزاب دایر خواهد شد.

تسهیل و تمهید فرایند بررسی تقاضای تاسیس احزاب و به روزآوری و ساماندهی پرونده‌های تقاضای تاسیس، صدور پروانه و انطباق با قانون جدید

به روزآوری و ساماندهی پرونده‌های تقاضای تاسیس، صدور پروانه و انطباق با قانون جدید از جمله اقدامات جدی این دفتر در این مدت بوده به نحوی که در حال حاضر هیچ گونه پرونده‌ای که زمان قانونی رسیدگی آن سپری شده باشد در دفتر معطل و بلاتکلیف وجود ندارد.

تمهیدات اجرایی و نظارتی در خصوص تشکیل و فعالیت جبهه‌های حزبی

از دیگر اقدامات مفید و قابل توجه در دولت دوازدهم تمهیدات اجرایی و نظارتی در خصوص تشکیل جبهه‌های حزبی در کشور است.

پرداخت یارانه احزاب

یکی از مهم‌ترین اقدام‌های دولت تدبیر و امید پرداخت یارانه احزاب است و در خصوص پرداخت یارانه احزاب اقدامات لازم در راستای مصوبات کمیسیون اتخاذ و معمول گردید. تخصیص و

پرداخت یارانه احزاب از اقدامات قابل تقدیر دولت جناب آقای دکتر روحانی در راستای تقویت نهادهای مدنی در کشور است.

تهیه و ابلاغ «بخشنامه منشور گفتگوی سیاسی»

در راستای تقویت تعامل و هم اندیشی احزاب و گروه‌های سیاسی با پیگیری و نظارت دفتر امور سیاسی به صورت میانگین سالیانه در هر استان صدها جلسه با حضور استانداران، معاونین سیاسی و فرمانداران به منظور استفاده از ظرفیت مشورتی احزاب برگزار شده است. رویکرد تعاملی بعمل آمده در خصوص احزاب بازتاب مثبتی در فضای فعالیت‌های حزبی کشور برجای گذاشته است. در طی این نشست‌ها، فضای گفت و گو برای گروه‌های سیاسی و احزاب در راستای منشور گفت و گوی سیاسی فراهم شده است که یکی از مهم‌ترین اقدامات در دولت تدبیر و امید است.

عملکرد کمیسیون ماده ۱۰ قانون احزاب

از مرداد ماه ۱۳۹۲ تاکنون در دولت‌های یازدهم و دوازدهم جلسات کمیسیون به صورت مستمر تشکیل و جمعاً تعداد ۱۰۶ جلسه تشکیل و بالغ بر ۱۰۲۲ مصوبه به شرح زیر تصویب شده است:

جدول ۴- عملکرد کمیسیون ماده ۱۰ قانون احزاب

ردیف	سال	تعداد جلسات	سیاسی		صنفی و بازنشتگان			اقلیت‌های دینی	
			تصویب	صدور پروانه	تصویب	صدور پروانه	تصویب پروانه	تصویب	تصویب پروانه
۱	نیمه دوم سال ۱۳۹۲	۸	۴	۴	۱۱	۱۲	۵۰	-	۱۵
۲	۱۳۹۳	۱۱	۸	۴	۴۴	۱۱	۷۴	-	۹
۳	۱۳۹۴	۱۷	۱۵	۷	۳۱	۱۶	۶۶	۲	۱۸
۴	۱۳۹۵	۸	۶	۵	۱۸	۱۹	۴۳	-	۴
۵	۱۳۹۶	۱۷	۵	۵	-	-	-	-	۱۱

ردیف	سال	تعداد جلسات	سیاسی		صنفی و بازنشستگان			اقلیت های دینی	
			تأسیس	صدور پروانه	تأسیس	صدور پروانه	تأمید پروانه	تأسیس	تأمید پروانه
۶	۱۳۹۷	۱۷	۸	۴	-	-	-	-	۱۸
۷	۱۳۹۸	۱۶	۱۱	۴	-	-	-	-	۱۶
۸	۱۳۹۹	۱۲	۳	۲	-	-	-	-	۶

امور تشکلهای صنفی و تخصصی

با عنایت به خلاء قانونی به وجود آمده در سال ۱۳۹۵ ارائه خدمات قانونی توسط دفتر سیاسی به این نوع تشکلهای مقدور نیست و لذا پیگیریهای مستمری از طریق دولت و مجلس در خصوص تعیین تکلیف قانونی این تشکلهای در حال انجام است.

بر اساس ارزیابیهای به عمل آمده در بازه زمانی ۹۶ تا ۹۷، ۸۰ تشکل با هماهنگیهای به عمل آمده اقدام به برگزاری مجمع صنفی با نظارت مستقیم همکاران اداره سوم صنفی برگزار شده است که این رقم در بازه زمانی ۹۷ تا ۹۸ به ۱۲۲ مورد رسیده است.

همچنین در طی این مدت مجموعاً ۱۹ شعبه خانه احزاب افتتاح گردیده است. قابل ذکر است که انجام امور تشکلهای صنفی از سال ۹۲ تا سال ۱۳۹۵ (ابلاغ قانون جدید احزاب) شامل صدور مجوز ۱۰۴ مورد، صدور پروانه فعالیت ۶۰ مورد، تمدید پروانه فعالیت ۲۲۰ مورد و نظارت بر برگزاری مجامع عمومی تشکلهای صنفی بیش از ۵۰۰ مورد است.

همایش معاونین سیاسی، امنیتی، اجتماعی و مدیران کل سیاسی، انتخابات و تقسیمات کشوری و فرمانداران سراسر کشور

برقراری ارتباط دوسویه با استانهای کشور همواره یکی از اقدامهای در خور توجه این دفتر در دولت تدبیر و امید بوده که این دفتر به منظور هماهنگی و تعامل سازنده اقدام به برگزاری همایشهای معاونین سیاسی، امنیتی و اجتماعی استانداریها و فرمانداران سراسر کشور نموده تا علاوه بر هماهنگی در اعمال سیاستهای اجرایی، زمینه بیان و اعلان سیاستهای عمومی دولت تدبیر و امید را فراهم آورد. از سوی دیگر در برگزاری این همایشها سعی گردید تا نگاه کاربردی و تخصصیتری مورد عنایت قرار گیرد. براین اساس بدو مشکلات

استان‌ها و شهرستان‌های مختلف احصاء و بعد از آن کمیسیون‌های پنج‌گانه‌ای با حضور مسئولان مربوطه تشکیل شد تا بصورت تخصصی موضوعات مورد رسیدگی قرار گیرد. در این خصوص در بیش از ۴۰ مورد همایش‌های مطروحه (بیش از ۳۰ مورد همایش معاونین سیاسی، امنیتی و اجتماعی استانداری‌ها، فرمانداران حدود ۱۰ مورد همایش)، ضمن بررسی مشکلات سیاسی استان‌ها، حدود ۱۵۰ مصوبه در حوزه‌های مختلف از درون این کمیسیون‌های تخصصی پیشنهاد گردیده که اکثر این مصوبات مورد پیگیری و اجرا قرار گرفته است. علاوه بر همایش‌های سراسری، ۲۵ همایش منطقه‌ای با حضور معاون سیاسی وزیر در استان‌های مختلف به ویژه در ایام انتخابات مجلس شورای اسلامی و ریاست‌جمهوری برگزار شده است.

- انجام ۲۵ سفر استانی به سراسر کشور با رویکرد مشارکت‌افزایی، دیدار و نشست با اجزای جامعه مدنی استان‌ها و ارزیابی عملکرد مدیران سیاسی استان‌ها.
- طراحی و اجرای طرح شایسته‌گزینی و شناسایی نیروهای مستعد درون سازمانی و به کارگیری نیروهای مستعد داخل وزارت کشور در مناصب مدیریتی و سمت‌های سیاسی.
- احیاء فعالیت رسمی خانه احزاب در سال ۱۳۹۴ و شعب استانی آن (تاکنون ۱۹ استان).
- فراهم نمودن شرایط برگزاری مجامع احزاب به دلیل شرایط کرونایی.
- برقراری مجدد یارانه احزاب در سال‌های ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷.
- تدوین و ابلاغ بخشنامه منشور گفتگوی سیاسی به استان‌های سراسر کشور در راستای تقویت تعامل و هم‌اندیشی احزاب و گروه‌های سیاسی.

❖ دفتر انتخابات

فرایندهای برگزاری انتخابات در سه دسته (فرایندهای قبل از روز اخذ رای، فرایندهای روز اخذ رای و فرایندهای بعد از روز اخذ رای) به شرح ذیل تقسیم می‌گردد:

فرایندهای قبل از روز اخذ رای

- دستور شروع انتخابات و اعلام وصول دستور شروع انتخابات
- تشکیل هیات اجرایی
- انتشار آگهی ثبت‌نام داوطلبین
- ثبت‌نام داوطلبان

- ارسال استعلامات داوطلبان به مراجع چهارگانه و دریافت پاسخ و در اختیار گذاردن
- رسیدگی به صلاحیت داوطلبان
- تغییر حوزه داوطلبان پس از رسیدگی به صلاحیت
- تعیین تعداد و محل‌های استقرار شعب ثبت‌نام و اخذ رای
- انتشار آگهی انتخابات
- تعیین عوامل اجرایی شعبه
- تعیین هیات‌های بازرسی، بازرسین و سربازرسین
- انصراف داوطلب / نامزد
- رسیدگی به شکایات قبل از اخذ رای انتخاباتی
- انتشار اسامی و کدهای نامزدهای انتخاباتی

فرایند روز اخذ رأی

- احراز اصالت سند شناسایی (شناسنامه و کارت ملی) و کنترل رای تکراری
- اخذ رای و شمارش آراء
- ثبت صورتجلسه نهایی شعبه و ارسال آن
- تجميع آراء

فرایندهای بعد از روز اخذ رأی

- رسیدگی به شکایات انتخاباتی (پس از روز اخذ رای)
  - ثبت صورتجلسه نهایی و صدور اعتبار نامه
  - صورتجلسه امحای تعرفه و برگ‌های رای
- * کلیه فرایندهای فوق به استثنای فرایند اخذ رای و شمارش آراء، به صورت الکترونیکی و در بستر سامانه جامع انتخابات برگزار می‌گردد.

سامانه‌ها انتخابات

- تکمیل و روزآوری سامانه جامع انتخابات ریاست‌جمهوری
- تکمیل و روزآوری سامانه جامع انتخابات مجلس شورای اسلامی
- تکمیل و روزآوری سامانه جامع انتخابات مجلس خبرگان

- تکمیل و روزآوری سامانه جامع انتخابات شوراهای اسلامی شهر و روستا
- راهاندازی سامانه جامع اخبار انتخاباتی (۱۳۹۸)
- راهاندازی سامانه پرسش و پاسخ انتخاباتی (۱۳۹۸)
- راهاندازی اپلیکیشن شعبه یاب الکترونیکی (۱۳۹۸)
- راهاندازی اپلیکیشن ثبت نام الکترونیکی (۱۳۹۹)

دوره‌های آموزشی انتخابات یازدهمین دوره مجلس شورای اسلامی و اولین میان دوره‌ای مجلس خبرگان رهبری در سال ۹۸

- ده دوره آموزشی (از چهارشنبه ۲۳ مرداد ماه تا پنجشنبه ۷ آذر ماه ۱۳۹۸)
- ترکیب شرکت کنندگان (۲۰۶۱ نفر) شامل ۶۰ معاون استاندار / ۳۳ مدیرکل سیاسی استانداری / ۱۹۴ عضو ستاد انتخابات استان‌ها / ۴۴۲ فرماندار / ۸۱۷ بخشدار / ۴۶۵ بازرس
- موضوعات آموزش (مدیریت اجرایی انتخابات؛ فرایندهای انتخابات؛ انتخابات الکترونیک؛ مباحث حقوقی انتخابات؛ مباحث مالی و پشتیبانی انتخابات؛ مباحث حفاظتی و حراستی انتخابات)
- ارسال فایل و کلیپ تصویری آموزشی برای فرمانداران، بخشداران و عوامل اجرایی درخصوص برگزاری انتخابات و در شرایط کرونا برای استان‌ها/ مرتبط با مرحله دوم انتخابات یازدهمین دوره مجلس شورای اسلامی با محتوای: چینی شعبه در شرایط کرونا؛ رأی دادن در شرایط کرونا؛ پروتکل‌های بهداشتی انتخابات.

دوره‌های آموزشی انتخابات سیزدهمین دوره ریاست جمهوری، ششمین دوره شوراهای اسلامی شهر و روستا، اولین میان دوره‌ای یازدهمین دوره مجلس شورای اسلامی و دومین میاندوره ای پنجمین دوره مجلس خبرگان رهبری در سال ۹۹

- شش دوره (از چهارشنبه ۹۹/۰۹/۲۶ تا چهارشنبه ۹۹/۱۱/۰۱) ادامه دارد
- ترکیب شرکت کنندگان (۲۷۳۲ نفر) / حضوری و ویدیو کنفرانسی
- موضوعات آموزش (تحلیل سیاسی و مشارکت در انتخابات؛ مدیریت اجرایی و فرایندهای انتخابات؛ انتخابات الکترونیک)

کتاب های چاپ شده برای عوامل اجرایی انتخابات یازدهمین دوره مجلس شورای اسلامی و اولین میان دوره ای پنجمین مجلس خبرگان رهبری در سال ۹۸

- کتاب مجموعه قوانین و مقررات انتخابات مجلس شورای اسلامی - دی ۱۳۹۸
- کتاب مجموعه قوانین و مقررات انتخابات مجلس خبرگان رهبری و اولین میان دوره ای مجلس خبرگان رهبری - آبان ۱۳۹۸
- کتابچه راهنمای اعضای شعب اخذ رای انتخابات یازدهمین دوره مجلس شورای اسلامی - آبان ۱۳۹۸
- کتاب گزارش مستند انتخابات یازدهمین دوره مجلس شورای اسلامی و اولین میان دوره ای پنجمین مجلس خبرگان رهبری - خرداد ۱۳۹۹

اعلام فراخوان در سه سطح برای شرایط انتخابات و کرونا با موضوع دعوت از نخبگان، فعالین سیاسی، خبرنگاران و حقوقدانان؛ دعوت استانداران، فرمانداران و بخشداران سراسر کشور؛ و دعوت از مدیران ستادی وزارت کشور جهت ارائه پیشنهادات خود در زمینه برگزاری انتخابات در شرایط کرونایی

- طراحی و عملیاتی کردن پروتکل های بهداشتی در انتخابات دور دوم مجلس یازدهم.
- تهیه دستورالعمل تبلیغات نامزدها مطابق با پروتکل های بهداشتی.
- ساخت ۶۹۰۰۰ دستگاه احراز هویت الکترونیک، ۳۴۰۰۰ صندوق رأی الکترونیک و ۶۳۰۰۰ صندوق شفاف برای انتخابات.
- آسیب شناسی فراگیر و همه جانبه برگزاری انتخابات های گذشته (بیش از ۷۰ جلسه تخصصی).
- کارشناسی تخصصی و پیگیری لایحه جامع انتخابات (منجر به تصویب در هیأت وزیران و ارسال به مجلس شورای اسلامی).

❖ دفتر تقسیمات کشوری

سامانه کدگذاری

تقسیمات کشوری به منظور تخصیص کد و شناسه تقسیماتی به عناصر و واحدهای کشور و در راستای ماده ۲۷ آیین نامه اجرایی قانون تعارف و ضوابط تقسیمات کشوری در سال ۱۳۹۵ طراحی و اجرا گردید و به نقاط مصوب و شمول تبصره ۳ ماده ۳ آیین نامه مزبور، وفق دستورالعمل های مربوط، کد و شناسه تخصیص یافته است.

پایگاه داده تقسیمات کشوری

به منظور جمع‌آوری، آرشیو، به روزرسانی و بازآوری داده‌های استخراج شده از اسناد دفتر (در این مرحله، مصوبات هیأت وزیران) که تحت عنوان نشریات تقسیمات کشوری شناخته می‌شود در سال‌های ۱۳۹۵-۱۳۹۶ طراحی و اجرا گردید/ در مراحل تکمیل

پایگاه اطلاعات مکانی تقسیمات کشوری

به منظور به هنگام‌سازی نقشه‌های مصوب تقسیمات کشوری و انتقال نقشه‌های مزبور از مقیاس ۱:۲۵۰۰۰ به ۱:۲۵۰۰۰ و تهیه نقشه‌های طرح‌های پیشنهادی ارسالی به هیأت وزیران طراحی و اجرا گردید/ در مراحل تکمیل به منظور ساماندهی نقاط جمعیتی و تبدیل نقاط حایز شرایط قانونی به روستا و در نتیجه برگزاری انتخابات شوراهای اسلامی روستا، این دفتر ضمن تدوین دستورالعملی ناظر بر موضوع و ابلاغ آن به استانداری‌های سراسر کشور، کارگروهی متشکل از چند کارشناس خبره دفتر تقسیمات کشوری تشکیل و به بررسی طرح‌های توجیهی و مستندات ارسالی (استعلام از مراجع چهارگانه) برای بیش از ۱۳۸۰ نقطه جدید جمعیتی اقدام نموده است؛ ولی به دلیل عدم سرشماری رسمی، طی کارگروهی مشترک بین این دفتر و مرکز آمار ایران، تلاش‌ها برای احصاء آمار جمعیتی فعال شده است.

عناصر و واحدهای تقسیمات کشوری

جدول ۵- اصلاحات و تغییرات تعدادی از عناصر و واحدهای تقسیمات کشوری از سال ۱۳۹۲ تاکنون

ردیف	عناصر و سطوح تقسیماتی	تعداد
۱	استان	-
۲	ایجاد شهرستان	۲۳
۳	ایجاد بخش	۶۴
۴	ایجاد دهستان	۷۰
۵	ایجاد شهر	۱۳۱
۶	تغییر نام و نامگذاری	۵۴
۷	ادغام به محدوده شهر	۸
۸	اصلاح محدوده و تدقیق مرز	۱۶

شاخص توسعه اجتماعی و کاهش آسیب‌های اجتماعی

زمینه‌سازی تحقق توسعه اجتماعی به عنوان یکی از زیرساخت‌های توسعه همه‌جانبه، متوازن و پایدار از طریق انجام مطالعات و پژوهش‌های کاربردی، رصد و پایش مستمر و جامع وضعیت اجتماعی کشور و ارائه گزارش‌های دوره‌ای به شورای اجتماعی کشور، تدوین سیاست‌های پیشنهادی حوزه اجتماعی برای تصویب در شورای اجتماعی کشور با همکاری دستگاه‌های عضو شورای اجتماعی کشور، اخذ برنامه‌های دستگاه‌ها برای حل مسائل و آسیب‌های اجتماعی به منظور ارائه به شورای اجتماعی کشور جهت پیشبرد اهداف، مستندسازی، پردازش و ارائه آمار و اطلاعات حوزه اجتماعی به شورای اجتماعی کشور، تهیه ضوابط پیوست اجتماعی طرح‌های ملی توسعه‌ای کشور با همکاری دستگاه‌های اجرایی ذیربط برای ارائه به شورای اجتماعی کشور از جمله مولفه‌های این شاخص می‌باشد.

✓ اقدامات

- نخستین گزارش آسیب‌های اجتماعی در سال ۹۴ و ارائه در محضر مقام معظم رهبری (تبدیل آسیب‌های اجتماعی به دستور کار کشور).
- ارتقاء جایگاه شورای اجتماعی و اصلاح و تکمیل آیین‌نامه شورای اجتماعی به‌همراه فعال‌سازی و راهبری شورای اجتماعی.
- هماهنگی و حمایت از اجرای طرح نماد، آموزش‌های پیشگیری از اعتیاد در مدارس.
- راه‌اندازی دادگاه‌های درمان مدار.
- تقویت جریان محرومیت‌زدایی: طرح توسعه ۳۱ شهرستان، طرح ۱۲ شهرستان.
- ایجاد ۲۰۰ هزار اشتغال روستایی با صرف ۱۲ هزار میلیارد تومان و صرف ۵ هزار میلیارد تومان دیگر در سال ۹۹ (افزایش ۲۰ درصدی سهم اشتغال روستایی).
- اقدامات در جهت برنامه‌ریزی شامل:
  - تدوین تقسیم کار ملی.
  - تدوین سه برنامه ملی در حوزه طلاق، اعتیاد و حاشیه‌نشینی.
- اقدامات در حوزه اعتیاد:
  - ایجاد یکی از بزرگترین شبکه‌های ارائه خدمات مراقبتی، درمان و کاهش آسیب در جهان طی ۸ سال گذشته.
  - افزایش جهشی ظرفیت نگهداری معتادان متجاهر (در تهران از ۴۰۰ نفر به ۱۴ هزار

نفر و راه‌اندازی ۱۰ مرکز بزرگ در ۱۱ استان کشور با ظرفیت ۴ هزار نفر).
 - کاهش رتبه مصرف شیشه از رتبه دوم به سوم با ضربه به کارگاه‌های تولید و کشف و ضبط و بسیج پیش‌سازها.

● توانمندسازی زنان سرپرست خانوار از طریق آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در سکونتگاه‌های غیررسمی استان‌های خراسان رضوی، خراسان شمالی، کهگیلویه و بویراحمد، گلستان و همدان به اجرا درآمد که در این طرح ۶۶۴۸ نفر از زنان در شهرستان‌های منتخب استان‌های فوق از ۴۶۸ دوره آموزشی برخوردار شدند.

● توانمندسازی زنان سرپرست خانوار در سکونتگاه‌های غیررسمی این طرح در سالجاری به صورت سه جانبه با مشارکت وزارت کشور، معاونت زنان و خانواده ریاست‌جمهوری و سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای در حال انجام می‌باشد در اجرای این طرح حدود ۶۰۰۰ زنان سرپرست خانوار در سکونتگاه‌های غیررسمی (مناطق حاشیه‌نشین) ۱۰ استان آذربایجان غربی، لرستان، البرز، کرمان، سیستان و بلوچستان، فارس، کردستان، کرمانشاه، خوزستان و هرمزگان مشمول توانمندسازی قرار می‌گیرند.

● ارتقاء تاب‌آوری اجتماعی زنان و خانواده‌های ساکن در سکونتگاه‌های غیررسمی این طرح با مشارکت معاونت امور زنان و خانواده ریاست‌جمهوری در ۱۰ استان (آذربایجان غربی، لرستان، البرز، کرمان، سیستان و بلوچستان، فارس، کردستان، کرمانشاه، خوزستان و هرمزگان) در حال انجام است. این طرح در ۹۰ محله منتخب استان‌های فوق جمعیتی حدود ۳ هزار نفر را تحت پوشش خود قرار داده است.

● طرح حمایت از زنان و خانواده زندانیان در سراسر کشور با همکاری سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور در حال انجام می‌باشد و حدود ۲۰ هزار نفر از زنان و فرزندان زندانیان.

● حاشیه‌نشین: ایجاد ۱۳۶ دفتر تسهیل‌گری و توسعه محلی در ۲۳۵ محله با جمعیت ۳ میلیون نفر. به کارگیری ۸۱۶ نیروی متخصص، ۹۰ میلیارد تومان هزینه / ۲,۸۰۰ میلیارد تومان آورده.
 ● اقدامات اجرایی در سکونتگاه‌های غیررسمی: از سال ۱۳۸۴ تا ۱۳۹۶: طی ۱۲ سال ۴۵۳ پروژه در ۷۴ شهر (۲۰۴ محله سکونتگاهی) با اعتبار بالغ بر ۳۳۵ میلیارد تومان اجرا شده است.
 ● الگوی سامان، تلفیق و یکپارچه‌سازی خدمات دولت در حوزه اجتماعی.

- تشکیل و برگزاری هیات‌های اندیشه‌ورز استانی در ۳۱ استان.
- اجرای طرح پیمایش ملی نارضایتی اجتماعی در کشور.

❖ شورای اجتماعی کشور

پیچیدگی، تنوع و اهمیت پرداختن به مسائل اجتماعی همواره مورد توجه و موجب حضور و حساسیت صاحبان اندیشه و دستگاه‌های اجرایی دولتی، سازمان‌های عمومی غیر دولتی و تشکل‌های مردم نهاد فعال در این عرصه بوده است. از طرفی ایجاد هماهنگی میان کنش‌گران حوزه‌های اجتماعی و نیز تعیین اولویت و تقسیم کار میان تمامی بازیگران این عرصه موجب شده است تا وزارت کشور به عنوان ناظر عالی دولت، هماهنگ کننده و مسئول اصلی بسیاری از رخ دادهای اجتماعی کشور در این حوزه از ابتدای انقلاب اسلامی با ایجاد نهادهای قانونی به این منظور به طور فعال حضور یابد که شورای اجتماعی کشور مهم‌ترین این محمل‌ها برای ساماندهی امور و مسایل اجتماعی بوده است.

شورای اجتماعی کشور مستند به «آیین‌نامه تشکیل شورای اجتماعی کشور» که به پیشنهاد مورخ ۱۳۷۹/۰۵/۰۵ وزارت کشور به هیأت وزیران در تاریخ، ۱۳۸۰/۰۸/۳۰ به تصویب رسیده است، ایجاد و اولین جلسه آن در مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۲۹ تشکیل یافته است.

لازم به ذکر است واژه شورای اجتماعی برای اولین بار در تاریخ ۱۳۶۶/۰۲/۱۹ و با تصویب «آیین‌نامه شورای اجتماعی استان‌ها» از سوی هیأت وزیران وضع شده است که بعدها با تشکیل کارگروه اجتماعی و فرهنگی استان‌ها، ذیل شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان این شورا در استان‌ها منحل شده است. همچنین به عنوان نهاد مشابه تا قبل از تشکیل شورای اجتماعی در وزارت کشور، براساس ماده (۱) «آیین‌نامه اجرایی قانون نحوه رسیدگی به تخلفات و مجازات فروشندگان لباسهایی که استفاده آنها در ملاء عام خلاف شرع است و یا عفت عمومی را جریحه دار می‌کند»، مصوب در تاریخ ۱۳۶۸/۰۳/۲۰ هیأت وزیران که به استناد قانونی به همین نام، مصوب ۱۳۶۵/۱۲/۲۸ بوده است. «کمیسیون سیاستگذاری در امور اجرایی مبارزه فرهنگی با مظاهر فساد» از ترکیب نمایندگان دستگاه مسئول تشکیل می‌یافته است که عملاً شورای اجتماعی کشور جایگزین این کمیسیون در وزارت کشور شده است.

اقدامات مقایسه‌ای شورای اجتماعی از ابتدای تشکیل تاکنون

الف) اقدامات کمی در تشکیل جلسات شورای اجتماعی طی دولت‌های گذشته شورای اجتماعی کشور به لحاظ کمی از بدو تشکیل در سال ۱۳۸۰ تا بهمن ماه ۱۳۹۹ موفق به برگزاری ۱۳۶ جلسه رسمی شده است. از این تعداد، جلسه اول تا جلسه سی و پنجم آن با فراوانی ۲۵/۷ درصد از کل جلسات برگزار شده شورا، در دولت هشتم از بدو شکل‌گیری شورای اجتماعی در سال ۱۳۸۰ تا پایان دوره آن دولت در سال ۱۳۸۴ بوده است. در دولت‌های نهم و دهم نیز با برگزاری جلسات ۳۶ لغایت ۵۹ به عبارتی تعداد ۲۵ نشست و یا ۱۸/۴ درصد از جلسات طی سال ۱۳۸۴ تا سال ۱۳۹۲، موفق به برگزاری شورای اجتماعی در این زمان شده است و دولت یازدهم و دوازدهم طی هفت سال گذشته تاکنون موفق به برگزاری ۷۶ جلسه و یا ۵۵/۹ درصد از کل جلسات برگزار شده، طی جلسات ۶۰ الی شورای اجتماعی ۱۳۶، توانسته است بیشترین اهمیت را به برگزاری جلسات و در نتیجه اهتمام به امر اجتماعی و ساماندهی آن و پیشگیری و کنترل آسیب‌های اجتماعی داشته است. لازم به ذکر است علاوه بر این تعداد جلسات رسمی شورای اجتماعی، ده‌ها جلسه کارگروه و پیش جلسه برای تهیه مطالب لازم جهت طرح در شورای اجتماعی برگزار شده است. همچنین جهت پیگیری مصوبات جلسات برگزار شده شورای اجتماعی نیز ده‌ها جلسه اجرایی و صدها مکاتبه و پیگیری متعاقب هر جلسه صورت گرفته است.

جدول ۶- وضعیت تشکیل جلسات شورای اجتماعی کشور

ردیف	سال تشکیل جلسه	دولت	تعداد جلسات	درصد جلسات
۱	از بدو شکل‌گیری ۱۳۸۰ تا سال ۱۳۸۴	دولت هشتم	۳۵ جلسه	۲۵/۷
۲	از سال ۱۳۸۴ تا سال ۱۳۹۲	دولت نهم و دهم	۲۵ جلسه	۱۸/۴
۳	از سال ۱۳۹۲ تاکنون (۹۹/۶/۲۳)	دولت یازدهم و دوازدهم	۷۶ جلسه	۵۵/۹
۴	از بدو تشکیل تا کنون	۱۳۶ جلسه		۱۰۰

اقدامات جهت ارتقای کیفی جایگاه و نقش شورای اجتماعی

شورای اجتماعی کشور به استناد «آیین‌نامه تشکیل شورای اجتماعی کشور»، مصوب ۱۳۸۰/۰۸/۳۰ هیأت وزیران تشکیل یافته و بر اساس همین مصوبه تا پایان سال ۱۳۹۵

فعالیت داشته است. براساس این آیین‌نامه ریاست جلسات شورای اجتماعی با وزیر کشور و اعضای آن مرکب از ۵ وزیر حوزه اجتماعی دولت و ۱۷ تن از معاونین وزراء و رؤسای سازمان‌ها و ارکان دولتی و عمومی غیردولتی بود.

در مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۰۳ شورای عالی انقلاب فرهنگی طی مصوب جلسه ۷۹۳، «آیین‌نامه شورای اجتماعی کشور» را به تصویب رساند که از آن تاریخ به بعد ملاک فعالیت شورای اجتماعی کشور این آیین‌نامه بوده است. براساس مفاد این آیین‌نامه شورای اجتماعی با ریاست رئیس محترم جمهور و جانشینی وزیر محترم کشور و عضویت ۲۵ نفر از وزراء دولت و رؤسای سازمان‌ها و نهادهای غیردولتی و مردم نهاد عرصه اجتماعی تشکیل می‌یابد که بدین ترتیب سطح مصوبات به لحاظ قانونی ارتقای قابل ملاحظه‌ای یافته است.

رؤس تغییرات در آیین‌نامه جدید

به استناد «آیین‌نامه شورای اجتماعی کشور»، مصوب جلسه ۷۹۳ در مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۰۳ شورای عالی انقلاب فرهنگی تغییرات قابل توجهی هم از نظر ساختاری و هم از نظر محتوایی در وظایف و ترکیب اعضای شورا صورت گرفته است. از جمله مهم‌ترین تغییرات عبارتند از:

- ریاست شورای اجتماعی کشور بر عهده ریاست محترم جمهور گذارده شده و وزیر کشور (که تا پیش از این به‌عنوان رئیس شورا بود) به‌عنوان جانشین رئیس این شورا تعیین شد.
- معاون وزیر کشور و رئیس سازمان امور اجتماعی کشور به‌عنوان دبیر شورا تعیین گردید.
- تعداد اعضای از ۲۳ عضو به ۲۸ عضو افزایش یافت.
- وظایف شورای اجتماعی در طیفی وسیع که شامل بر نظارت، هدایت و بررسی برنامه دستگاه‌های دولتی می‌شود ارتقای کیفی یافت.

جلسات شورای اجتماعی کشور به ریاست رئیس محترم جمهور

از جلسات شماره (۶۰) تا (۱۳۶) شورای اجتماعی در دولت یازدهم و دوازدهم برگزار شده است. جلسات (۷۹)، (۸۳)، (۹۰)، (۹۴) و (۱۰۹) به ریاست و در حضور ریاست محترم جمهور تشکیل یافته است. این در حالی است که در دولت نهم و دهم یک جلسه با حضور رئیس محترم جمهور برگزار گردیده است.

برخی از اقدامات شورای اجتماعی کشور

وضعیت تشکیل جلسات شورای اجتماعی در دولت یازدهم و دوازدهم در ذیل اشاره خواهد شد. نظر به اهمیت مصوبات شورای اجتماعی پس از تصویب آیین نامه شورای اجتماعی کشور در جلسه ۷۹۳ شورای عالی انقلاب فرهنگی به بیان مصوبات و نتایج آن به ویژه از سال ۱۳۹۶ به بعد که فعالیت شورا براساس این آیین نامه صورت گرفته است به تفکیک سال های مزبور پرداخته می شود.

وضعیت جلسات شورای اجتماعی کشور سال ۱۳۹۲ لغایت ۱۳۹۵

شورای اجتماعی کشور در راستای توجه به دغدغه های جدی مقام معظم رهبری (مدظله العالی) و ورود معظم له به موضوع رسیدگی و ساماندهی به آسیب های اجتماعی، توانست طی سال ۱۳۹۲ لغایت ۱۳۹۵ دوران پویایی و شکوفایی خود را سپری نماید. و در این راستا اقدامات و فعالیت های جدی و گسترده ای را برای تحقق و اجرای منویات ایشان و همچنین در راستای شرح وظایف قانونی خود با همکاری، همفکری و مشارکت دستگاه ها، سازمان ها و نهادهای ذیربط، بعمل آورد. از جمله مهم ترین و اثربخش ترین موضوعات مورد توجه این شورا طی این سال ها عبارت است از:

- تدوین طرح تقسیم کار ملی برای کنترل و کاهش آسیب های اجتماعی.
- ارتقای جایگاه شورای اجتماعی کشور به منظور کارآیی و اثربخشی تصمیمات شورا.
- برگزاری جلسات شورا بطور مستمر ماهانه به ریاست وزیر کشور (و نیز برگزاری برخی جلسات به ریاست رئیس محترم جمهور).
- حضور فعال و مستمر اعضا در جلسات شورا در سطح روسا و معاونین دستگاه ها، سازمان ها و نهادها و مشارکت جدی در مباحث و ارائه گزارش از اقدامات و فعالیت های دستگاه متبوع.
- فعال نمودن استانداران و فرمانداران سراسر کشور برای توجه و رسیدگی به مسائل، مشکلات و معضلات اجتماعی استان.
- تهیه، تصویب و راه اندازی کارگروه های چهارگانه تخصصی ذیل شورا طی این سال ها.
- استفاده از توان و ظرفیت و پتانسل مراکز علمی، پژوهشی، دانشگاهی و حوزوی در قالب هیأت اندیشه ورز.

● انجام مطالعات و پژوهش‌های کاربردی نظیر طرح ملی سنجش سرمایه اجتماعی کشور (فاز اول و دوم).

● تدوین گزارش وضعیت اجتماعی کشور.

● چاپ کتب و مقالات در حوزه‌های مختلف اجتماعی (سلبی و ایجابی).

● فعال‌سازی دستگاه‌های ذیربط برای راه‌اندازی ستاد مقابله با آسیب‌های اجتماعی و تهیه طرح‌ها و برنامه‌های فوق‌العاده براساس تاکیدات مقام معظم رهبری برای کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی.

● الزام دستگاه‌های عضو شورای اجتماعی کشور به تهیه و تدوین برش استانی برنامه‌ها و طرح‌ها و ابلاغ به رده‌های مربوطه.

● تدوین و تصویب شیوه‌نامه استقرار طرح تقسیم کار ملی برای کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی و ... .

● همچنین به منظور پیگیری مراتب فوق ده‌ها اقدام و پیگیری مدیریتی، صدها اقدام کارشناسی و هزاران نفر - ساعت جلسه کاری و صدها مکاتبه اداری و ... صورت گرفته است.

از طرفی وزارت کشور (مرکز امور اجتماعی و فرهنگی که در سال ۹۶ به سازمان ارتقاء یافت) با همکاری دستگاه‌های عضو شورای اجتماعی کشور وجهه اصلی همت خود را بر پیگیری برنامه‌ها، اقدامات و فعالیت دستگاه‌ها، سازمان‌ها و نهادهای اجرایی و استانداری‌های سراسر کشور برای تحقق منویات مقام معظم رهبری در زمینه کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی قرار داده بود. شایان ذکر است که دو جلسه شورای اجتماعی کشور در ۶ ماهه اول سال ۹۵ با حضور ریاست محترم جمهوری برگزار شده است.

وضعیت جلسات شورای اجتماعی کشور سال ۱۳۹۶

طی این سال شورای اجتماعی کشور موفق به برگزاری ده جلسه از جلسه ۸۹ مورخ ۱۳۹۶/۳/۱۷ لغایت جلسه ۹۸ مورخ ۱۳۹۶/۱۲/۱۳ شده است و این جلسات با ۲۳ دستور کار با ۵۸ مصوبه داشته است. در این سال جلسات ۹۰ و ۹۴ با ریاست و حضور رئیس محترم جمهور تشکیل یافته است.

وضعیت جلسات شورای اجتماعی کشور سال ۱۳۹۷

شورای اجتماعی کشور طی سال ۱۳۹۷ تعداد ۱۶ جلسه برگزار نموده است که تعداد ۱۱۲ مصوبه در آن تصویب رسیده و به اعضا جهت اجرا ابلاغ شده است. در این سال جلسه ۱۰۹ شورای اجتماعی کشور با حضور ریاست محترم جمهور و رئیس شورای اجتماعی کشور با موضوع بررسی وضعیت طلاق و ازدواج و بررسی وضعیت شاخص‌های مرتبط با آسیب‌های اجتماعی برگزار شده است.

براساس نتایج بدست آمده در سال ۱۳۹۷ وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در ۵ جلسه، سازمان بهزیستی کشور و قوه قضاییه در ۴ جلسه و شورای عالی انقلاب فرهنگی، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و ستاد مبارزه با مواد مخدر و وزارت کشور در ۳ جلسه بیشترین مشارکت را در جلسات شورای اجتماعی کشور داشته و گزارش لازم پیرامون دستور کار ارائه داشته‌اند. همچنین سایر دستگاه‌های عضو از جمله: وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس، سازمان بسیج مستضعفین شهرداری تهران و جمعیت هلال احمر گزارش ارائه نموده‌اند.

وضعیت جلسات شورای اجتماعی کشور سال ۱۳۹۸

شورای اجتماعی کشور در سال ۱۳۹۸ تعداد ۱۵ جلسه برگزار نموده و تعداد ۹۵ مصوبه به دستگاه‌های اجرایی و عضو شورا ابلاغ کرده است.

در سال ۱۳۹۸ موضوع‌های مربوط به کاهش آسیب‌های اجتماعی اولویت دار که رسیدگی به آنها مورد تاکید مقام معظم رهبری (مدظله) می‌باشد مورد توجه و بررسی شورا قرار گرفته است. همچنین بحث اقدامات دستگاه‌ها در خصوص آسیب‌های اجتماعی و برنامه‌های آنها مورد بررسی واقع شد. موضوع سلامت اجتماعی و نشاط اجتماعی به عنوان موضوعات ایجابی نیز در صحن شورا ارائه گزارش شده است. همچنین در سال ۱۳۹۸ موضوع دفاتر تسهیل‌گری و حاشیه‌نشینی، جذب مشارکت‌های خیرین و تشکلهای غیردولتی و تقویت تشکلهای مردم نهاد، عفاف و حجاب و استفاده از ظرفیت نهادهای دینی در موضوع‌های اجتماعی و کاهش آسیب‌ها از موضوعات مورد بررسی بوده است.

طی سال ۱۳۹۸ در صحن جلسات رسمی شورا تعداد ۹۵ مصوبه اخذ شده است که اکثریت مصوبات مزبور در همان سال اجرا شده است. به لحاظ موضوعی، مهم‌ترین مصوبات و

موضوعات پرداخته شده در این سال عبارتند از: دفاتر تسهیل‌گری و سکونتگاه‌های غیر رسمی و حاشیه‌نشینی، جذب مشارکت‌های خیرین و تقویت تشکلهای مردم نهاد، عفاف و حجاب و موضوع سلامت اجتماعی و نشاط اجتماعی به‌عنوان ایجابی استفاده از ظرفیت نهادهای دینی در موضوع‌های اجتماعی و کاهش آسیب‌ها از موضوعات مورد بررسی بوده است.

وضعیت جلسات شورای اجتماعی کشور سال ۱۳۹۹

از ابتدای سال ۱۳۹۹ تاکنون شورای اجتماعی کشور علی‌رغم محدودیت‌ها و پروتکل‌های مربوط به کرونا، متجاوز از هفت جلسه برگزار نموده است که حاصل آن ۵۰ مصوبه از ۱۱ دستور کار مورد بررسی می‌باشد که مصوبات برای اجرا به دستگاه‌های ذی‌ربط ابلاغ و جهت اجرا پیگیری لازم بعمل آمده است. از موضوعات اصلی طی این جلسات پرداختن به ابعاد اجتماعی کرونا و همچنین جذب و هدایت توان سازمان‌های مردم نهاد به این سمت بوده است و نیز موضوع بررسی سیاست‌های ابلاغی جمعیت از سوی مقام معظم رهبری و فعالیت‌ها و اقدامات دستگاه‌های اجرایی در این خصوص و بررسی اقدامات دستگاه‌ها، نهادها و ارگان‌ها در اجرای مفاد مصوبات ۸۲۰ و ۴۲۷ شورای عالی انقلاب فرهنگی در موضوع گسترش فرهنگ عفاف و حجاب و حمایت از کودکان کار و خیابان را می‌توان نام برد.

بخشی از اقدامات و طرح‌های مرتبط به مصوبات شورای اجتماعی کشور

سازمان امور اجتماعی کشور و شورای اجتماعی کشور به استناد مفاد «آیین‌نامه شورای اجتماعی کشور»، مصوب جلسه ۷۹۳ در مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۰۳ شورای عالی انقلاب فرهنگی، اقدامات گسترده‌ای را در جهت اجرای مصوبات شورای اجتماعی طی چند سال گذشته از تصویب این آیین‌نامه تاکنون انجام داده است که بخشی از این اقدامات که بر مبنای مصوبات شورای اجتماعی صورت گرفته است به شرح زیر عنوان می‌شود:

بخش نخست - در عرصه دیده بانی و رصد اجتماعی

- تدوین و تصویب نظام نامه جامع کاهش آسیب‌های اجتماعی و معلولیت‌ها در شورای اجتماعی کشور.
- تدوین اطلس آسیب‌های اجتماعی بر مبنای آخرین داده‌های کشور.
- ایجاد مرکز ملی رصد، مطالعات و بررسی‌های اجتماعی.

- پیگیری راهاندازی سامانه‌های سیستم مدیریت مستندات.
- پیگیری راهاندازی سیستم مدیریت پروژه و پیگیری مصوبات.
- پیگیری راهاندازی سیستم داشبورد.
- راهاندازی اتاق مانیتورینگ مرکز رصد.
- تهیه گزارش مدیریتی جامع برای ارائه در جلسات مقام معظم رهبری.
- تهیه گزارش مدیریتی سرمایه اجتماعی.
- تهیه آیین‌نامه پیوست اجتماعی کشور.
- اجرای طرح سنجش میزان سرمایه اجتماعی ایرانیان (موج اول).
- گزارش تحلیلی - آماری اعتراضات آبان ماه ۱۳۹۸.
- گزارش تحلیلی پیامدهای بحران کرونا.
- اجرای موج سوم سنجش سرمایه اجتماعی.
- اجرای پیمایش ملی سلامت اجتماعی.
- اجرای پیمایش ملی سنجش پتانسیل بسترهای نارضایتی اجتماعی.
- طرح زیست جنسی ایرانیان.
- تشکیل هیأت‌های اندیشه‌ورز ملی و استانی.
- ارزیابی طرح‌های پژوهشی پیشنهادی به مرکز رصد و نظارت علمی بر طرح‌ها و پیمایش‌های در دست انجام کار.
- نگارش آذربایجان شرقی تحلیلی - راهبردی.
- برگزاری نشست‌های موضوعی با عناوین.
- انجام فراتحلیل در ۱۱ موضوع.

بخش دوم- در عرصه راهبری ستادی، برنامه‌ریزی و سیاستگذاری

- ارتقای سطح و حوزه فعالیت شورای اجتماعی (اجرایی - مدیریتی).
- ایجاد مدیریت واحد از طریق شورای اجتماعی کشور برای کاهش آسیب‌های اجتماعی.
- برنامه‌های سیاستی اخذ شده از سوی شورای اجتماعی کشور برای تمشیت حوزه اجتماعی.
- راهاندازی ستاد فرهنگی و اجتماعی مدیریت و ساماندهی آسیب‌های اجتماعی استان‌های سراسر کشور.

- تقویت برنامه‌های فوق‌العاده دستگاه‌های اجرایی با انعقاد حدود ۹۰ تفاهم‌نامه.
- تخصیص اعتبار برای انعقاد تفاهم‌نامه‌ها با دستگاه‌های اجرایی.

بخش سوم - در حوزه اقدامات و مداخلات پیرامون ساماندهی اجتماعی

الف - کاهش آسیب‌های اجتماعی

- طرح تقسیم کار ملی به‌منظور کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی.
- طرح جامع کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی.
- اقدامات مرتبط با تدوین و اجرای مفاد ماده ۸۰ قانون برنامه ششم توسعه اجتماعی و فرهنگی.
- الف) اقدامات ستادی در رابطه با کلیه احکام مرتبط با موضوع آسیب‌های اجتماعی (با تأکید بر ماده ۸۰ قانون برنامه).
- ب) اقدامات مرتبط با اجزائی از ماده ۸۰ قانون برنامه ششم که مستقیماً برعهده سازمان اموراجتماعی بوده است:
- در ارتباط با حکم صدر ماده ۸۰ مبنی بر «تهیه طرح جامع کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی».
- در ارتباط با جزء ۲ بند الف ماده ۸۰ (با موضوع پیوست اجتماعی).
- در ارتباط با جزء ۳ بند الف ماده ۸۰ (با موضوع تدوین اطلس آسیب‌های اجتماعی).
- در ارتباط با جزء ۴ بند الف ماده ۸۰ (با موضوع تدوین «نظام جامع رصد آسیب‌های اجتماعی و معلولیت‌ها».
- در ارتباط با جزء ۴ بند ب ماده ۸۰ (با موضوع بسط و توسعه نقش مردم و سازمان‌های مردم نهاد).
- تدوین طرح جامع و تقسیم کار اجتماعی.
- همکاری در تهیه و اجرای طرح «مراقبت اجتماعی جامع» موصوف به «ماج».
- همکاری در تهیه و اجرای طرح نظام مراقبت اجتماعی دانش‌آموزان (نماد).
- شبکه خدمات یکپارچه جامع و همگانی سلامت روان و اجتماعی (طرح سامان).
- همکاری و هماهنگی با قوه قضائیه برای پیشگیری و کاهش آسیب‌های اجتماعی.
- همکاری و هماهنگی برای اجرای چندین طرح کاهش آسیب‌های اجتماعی در تهران.

الف - استفاده از ظرفیت نهادهای دینی جهت کاهش آسیب‌های اجتماعی

- دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم.
- مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه برادران.
- مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران.
- کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد کشور وابسته به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.

ب - کنترل و کاهش اعتیاد

- انعقاد تفاهم‌نامه‌های مشترک با دستگاه‌های اجرایی.
- اقدامات در حوزه کاهش تقاضا و کنترل اعتیاد.
- همکاری در تهیه و اجرای بزرگترین طرح آموزش و پیشگیری از اعتیاد دانش‌آموزانی.
- اقدامات صورت در حوزه کاهش تقاضا و کنترل اعتیاد.
- همکاری در تهیه و اجرای بزرگترین طرح آموزش و پیشگیری از اعتیاد دانش‌آموزانی.

ج - پیشگیری و کاهش طلاق

- انعقاد تفاهم‌نامه مشترک با دستگاه‌ها.
- همکاری در تهیه و راه‌اندازی سامانه تصمیم و مراکز مشاوره خانواده.
- جلب همکاری و توان همه دستگاه‌های اجرایی در جهت کنترل و کاهش طلاق.
- اقدامات در موضوع حاشیه‌نشینی و سکونتگاه‌های غیر رسمی.
- اقدامات فوق‌العاده و ستادی.
- ایجاد و راه‌اندازی دفاتر تسهیل‌گری و توسعه محله‌ای در محلات حاشیه‌نشین.
- طراحی و اجرای طرح شناسایی و رفع محرومیت از مناطق حاد و بحرانی.
- اقدامات مرتبط با مناطق حاد و بحرانی.
- تلاش جهت توسعه مناطق روستایی و کاهش مهاجر به حاشیه شهرها.
- حضور فعال و اثربخش در حوزه حوادث غیر مترقبه مقوم مهاجرت.

❖ مرکز رصد

سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی در حوزه امور اجتماعی با هدف کاهش آسیب‌های اجتماعی و ارتقاء سرمایه اجتماعی و دستیابی به توسعه انسانی، نیازمند شناخت عاقلانه و مدبرانه وضعیت کنونی،

کشف راه‌حل‌های متناسب با شرایط فرهنگی و اجتماعی، اجرای هماهنگ و منسجم برنامه‌ها و نهایتاً نظارت هوشمندانه است. اگر چه که موضوع کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی در ادوار مختلف در دستور کار بوده لیکن از سال ۱۳۹۲ و با تدبیر دفتر مقام معظم رهبری مبنی بر سازماندهی دستگاه‌های اجرایی مختلف توسط حوزه اجتماعی وزارت کشور برای تنظیم گزارش جامع وضعیت اجتماعی کشور وارد مرحله نوینی شد و گزارش موصوف که ظرف مدت دو سال توسط اندیشمندان حوزه‌های مختلف و با مشارکت دستگاه‌های اجرایی توسط مرکز رصد وزارت کشور تهیه شد، نقطه عطفی در پرداختن به مسائل و آسیب‌های اجتماعی تلقی می‌شود.

در پی ارائه این گزارش به رهبر معظم انقلاب و سران قوا و مسئولین ارشد کشور و پیگیری آن طی ۷ جلسه با حضور همه مقامات مسئول در حضور مقام معظم رهبری در طی سال‌های ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۷ و تاکید معظم له بر رصد مسائل و آسیب‌های اجتماعی و شناخت جامع و اشراف کامل بر روند تحولات و تغییرات اجتماعی لزوم شکل‌گیری و استقرار نظام جامع رصد در کشور بیش از پیش نمایان شد.

در راستای تحقق منویات رهبری معظم انقلاب و ایجاد انسجام و وحدت فکری، نظری، عملیاتی و اجرایی دفتر مطالعات، رصد و پیوست اجتماعی با هدایت و راهبری کلان مقام محترم عالی وزارت، ریاست محترم سازمان امور اجتماعی کشور و همکاری و همراهی دستگاه‌های عضو شورای اجتماعی مجموعه فعالیت‌های را در چارچوب قوانین، شرح وظایف به انجام رسانده یا در دست اقدام دارد. گزارش به شرح ذیل خلاصه‌ای از فعالیت‌های این دفتر جهت استحضار نگاشته شده است.

الف) بررسی عملکرد گذشته

تشکیل دفتر مطالعات، رصد و پیوست اجتماعی در سال ۱۳۹۶ را بایستی نقطه عطفی در نظام سیاست‌گذاری و مدیریت اجتماعی کشور قلمداد کرد. ایجاد این دفتر ذیل سازمان امور اجتماعی کشور به ضرورت رصد و شناخت برای انسجام در مدیریت اجتماعی کشور جهت پیشبرد برنامه‌های اجتماعی کشور بوده است. ضرورتی که در صورت عملیاتی شدن امکان موفقیت در نیل به هدف توسعه و پیشرفت اجتماعی و پیشگیری و کاهش مسائل و آسیب‌های اجتماعی را از طریق مدیریت و سیاست‌گذاری مسائل اجتماعی کشور به دنبال خواهد داشت. نظام مدیریت و سیاست‌گذاری اجتماعی برای کشور، بی‌تردید نیازمند مرکزی است که قابلیت پایش، رصد

و تولید اطلاعات کمی و کیفی را برای ارزیابی وضعیت اجتماعی داشته باشد. از اینرو یکی از بخش‌های این سازمان امور اجتماعی کشور دفتر مطالعات، رصد و پیوست اجتماعی است که به عنوان بازوی فکری و مشورتی سازمان بسترشناختی و اطلاعاتی مناسبی را در تعامل با پنج شبکه تعاملی شامل:

۱. شامل نیروهای مدیریتی و کارشناسی درون سازمان اجتماعی
  ۲. شبکه تعاملی درون وزارت کشور (صف و ستاد)
  ۳. شبکه تعاملی حول دستگاه‌های محور شورای اجتماعی کشور
  ۴. شبکه تعاملی نخبگان ملی و محلی
- شبکه تعاملی نهادهای که به صورت غیر مستقیم در ارتباط با مسائل و آسیب‌های اجتماعی، برای اتخاذ هرگونه سیاست و عمل اجتماعی فراهم می‌آورد. بنابراین در پیوند با این شبکه‌های تعاملی در مجموع ۵ هدف اصلی این دفتر تعریف و عملیاتی گردیده است.
- الف- سنجش و گزارش مستمر وضعیت اجتماعی کشور بر مبنای شاخص‌های احصاء شده
- ب- انجام مطالعات و تحقیقات مورد نیاز برای ارزیابی وضعیت اجتماعی کشور
- ج- استقرار نظام رصد اجتماعی کشور
- د- ایجاد شبکه تعاملی از نخبگان ملی و استانی حول محور ارتقاء سرمایه و سلامت اجتماعی و کاهش مسائل و آسیب‌های اجتماعی
- ه) پیگیری استقرار نظام های پیوست اجتماعی و مسئولیت اجتماعی در کشور در همکاری با نهادهای مختلف

ب) فعالیت‌ها برای تبیین وضع موجود بخش

- سنجش و گزارش مستمر وضعیت اجتماعی کشور بر مبنای شاخص‌های احصاء شده
- تدوین و استقرار نظام رصد اجتماعی کشور
- گردآوری، پردازش و سامان‌دهی داده‌های تخصصی کشور
- تهیه و ارائه گزارش‌های توصیفی موضوع محور از وضعیت اجتماعی کشور
- تهیه و ارائه گزارش‌های وضعیت اجتماعی کشور
- تهیه گزارش‌های مدیریتی و تحلیلی بر حسب نیازمندی‌های روز
- پیگیری از مراجع اطلاعاتی و آماری در خصوص ارائه به موقع اطلاعات و داده‌ها

- رصد و پایش شاخص‌های بین‌المللی در حوزه اجتماعی
- شناسایی و پیشنهاد داده‌های مورد نیاز به مراجع تولید کننده اطلاعات
- کنترل کیفی اطلاعات و پردازش داده‌های جمع‌آوری شده
- داده کاوی و مستندسازی داده‌های ملی و بین‌المللی
- استقرار سامانه رصد اجتماعی کشور
- رصد و سنجش وضعیت اجتماعی و فرهنگی کشور
- رصد مسائل و آسیب‌های اجتماعی کشور
- انتشار اطلس آسیب‌ها و مسائل اجتماعی کشور
- تدوین و انتشار موضوعی آسیب‌ها و مسائل اجتماعی در قالب کتابچه
- تدوین و انتشار وضعیت اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی به تفکیک استان‌های کشور
- همکاری و مشارکت با مراکز تولید داده در سطح کشور
- پیگیری و نظارت بر برنامه‌های رصد اجتماعی در سطح دفاتر امور اجتماعی استانداری
- تهیه گزارش‌های توصیفی و تحلیلی مورد نیاز شورای اجتماعی کشور
- تهیه گزارش‌های توصیفی و تحلیلی مورد نیاز معاونت‌های تابعه سازمان امور اجتماعی
- تشکیل و برگزاری کارگروه آمارهای اجتماعی کشور
- برگزاری نشست‌های تخصصی در حوزه رصد
- برگزاری کارگاه‌های تخصصی در حوزه رصد اجتماعی

مطالعات و پیوست

- تدوین چارچوب‌های نظری، مفهومی و شاخصی سنجش وضعیت اجتماعی کشور
- تدوین برنامه ملی و استانی مطالعات کاربردی و پیمایش‌ها
- استقرار کمیته‌های بهره‌مندی از نتایج مطالعات و پیمایش‌ها
- نظارت و هماهنگی طرح‌های مطالعاتی
- نظارت و هماهنگی نشست‌های تخصصی
- همکاری برای استقرار نظام پیوست اجتماعی
- تدوین آذربایجان شرقی تحلیلی و تبیینی برای حوزه‌های مختلف درون و برون وزارت کشور

- تهیه گزارش‌های مدیریتی بر حسب نیازمندی‌های روز
- هماهنگی هیات‌های اندیشه‌ورز ملی و استانی
- تهیه و تدوین سیاست نامه، سناریونویسی و گزارش‌های راهبردی
- ایجاد شبکه‌های تعاملی بین نخبگان ملی و استانی

ج) هیأت‌های اندیشه‌ورز

آسیب‌شناسی برنامه‌های توسعه در ایران نشان می‌دهد که یکی از نقصان‌های جدی این برنامه‌ها، تمرکزگرایی در تدوین برنامه‌ها در حوزه‌های مختلف بوده است. این اشکال تاجائی است که می‌توان یکی از موانع تحقق برنامه‌های یاد شده را همانا ضعف بهره‌گیری از توان و پتانسیل نیروهای نخبه ملی و محلی دانست. بر این مبنا، درک ضرورت‌های امروز و فردای جامعه ایران در دستیابی به توسعه پایدار، شناخت تحولات یاد شده و پیامدهای آن، نیازمند مداخله مدبرانه، آگاهانه، علمی و همه جانبه با بهره‌گیری از تمامی ظرفیت‌ها از جمله تجربه‌های بین‌المللی، ملی و استانی است. تحقق هدف یاد شده نیازمند همکاری و هم افزائی طیف وسیعی از نیروهای اجتماعی، متخصصین و نخبگان ملی و استانی در حوزه‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی است. مقام معظم رهبری (مدظله العالی) با نگاهی عمیق و استراتژیک، در جلساتی که طی سال‌های اخیر در خصوص آسیب‌های اجتماعی با مسئولین نظام داشته‌اند به ضرورت تشکیل هیات‌های اندیشه‌ورز برای کمک به تصمیم گیران حوزه اجتماعی تاکید نموده و چارچوب کلی فعالیت هیات‌های اندیشه‌ورز را نیز تعیین نموده‌اند. به این مناسبت و در راستای تحقق منویات مقام معظم رهبری، تشکیل هیأت‌های اندیشه‌ورز در سطح ملی و استانی در دستور کار سازمان امور اجتماعی وزارت کشور قرار گرفته است. براین اساس، هیأت‌های اندیشه‌ورز در قالب روش‌ها و ساختارهای زیر راه‌اندازی و فعال شده‌اند.

فرایند فعالیت هیأت اندیشه‌ورز

هیأت‌های اندیشه‌ورز به‌عنوان بخشی از حوزه عمومی آکادمیک از مهم‌ترین بنیان‌های مطرح در فرایند شکل‌گیری و تحکیم نهادهای حائل بین دولت و جامعه هستند. وجود چنین نهادی در حوزه عمومی و کارائی و نهادینه ساختن آن تضمینی است بر اینکه سیاست‌گذاری، اجرا و ارزیابی برنامه‌های توسعه در سطح ملی و استانی به درستی صورت می‌گیرد و دولت و جامعه

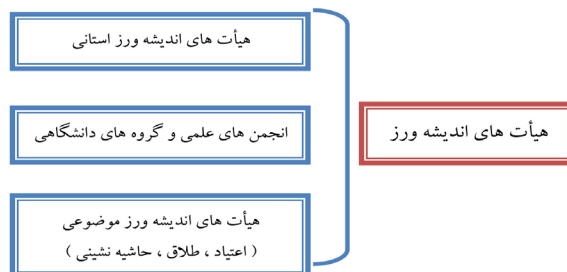

در مسیر توسعه پایدار به درستی گام برمی دارند. آنچه که واضح است تحقق خیر عمومی مستلزم شکل‌گیری بستر و فضای اجتماعی لازمی است که تمامی نخبگان ملی و استانی بتوانند در چنین فضائی ایده‌های خود را مطرح و برای تحقق آن تلاش نمایند. بنابراین هیأت‌های اندیشه‌ورز را به عنوان وضعیت و شرایطی در نظر داریم که در صورت تحقق آن افراد می‌توانند با مذاکره و گفتگو پیرامون مباحث حوزه اجتماعی و امر عمومی فرایندها و روندهای موجود را نقد و برای بهبود شرایط اجتماعی محلی [و ملی] ارائه طریق نمایند. بر این مبنا چارچوب ذیل مدل و راهنمای فعالیت هیأت‌های اندیشه‌ورز است. فرایند ذیل را مجموعاً می‌توان در سه بخش شناخت‌شناسی، ارائه راه‌حل و نظارت بر اجرا خلاصه کرد.

شکل ۱- مدل و راهنمای فعالیت هیأت‌های اندیشه‌ورز

براین اساس، هیأت‌های اندیشه‌ورز در قالب چهار روش و با ترکیبی از ۵ الی ۱۰ نفر از صاحب‌نظران دانشگاهی و حوزه وی به شرح ذیل راه‌اندازی و فعال شده‌اند.

شکل ۲- چارچوب راه‌اندازی هیأت‌های اندیشه‌ورز

- مهم‌ترین اهداف و وظایف تشکیل هیأت‌های اندیشه‌ورز عبارت است از:
- دستیابی به مختصات اجتماعی با تاکید بر ویژگی‌ها، فرصت‌ها، تهدیدات و پتانسیل‌های محلی و بومی بر اساس مطالعات صورت گرفته در استان، تجربه زیسته و تجربه سازمان‌ها و نهادهای دولتی و غیردولتی.
- پیشنهاد برنامه عمل برای کنترل آسیب‌های اجتماعی متناسب با اقتضائات محلی و تجربیات استانی
- ایده‌سازی، نظریه‌پردازی در زمینه مسائل اجتماعی برای ایجاد تفاهم منطقی در جامعه فکری و اجرایی.
- تصمیم‌سازی استراتژیک در سیاست‌گذاری و اعمال مدیریت علمی بر پایه مبانی علمی، دینی و انقلابی.
- ارائه استراتژی مشخص برای تحقق سیاست‌ها در قلمرو نهادهای دولتی.
- حوزه‌های پیشنهادی مورد انتظار جهت بحث و گفتگو در هیأت‌های اندیشه‌ورز.
- سازوکارهای کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی در استان با تاکید بر چهار محور مورد تاکید مقام معظم رهبری.
- تجربه‌ها و پیشنهادهاى ساماندهی وضعیت اجتماعی فرهنگی سکونتگاه‌های غیررسمی
- چگونگی بهبود و ارتقاء وضعیت اجتماعی نقاط بحرانی و حاد (پیشگیری از مهاجرت).
- راهکارهای عملی ارتقاء سرمایه اجتماعی (تقویت اعتماد؛ رضایت و ارتباطات اجتماعی).
- مکانیسم‌های ترویج گفت‌وگو اجتماعی و سبک زندگی ایرانی اسلامی (بازتولید هنجارها و ارزش‌های اجتماعی).
- راهکارهای تقویت مشارکت‌های اجتماعی مردم نهاد و ارائه طریق بهره‌گیری در حوزه پیشگیری و درمان آسیب‌های اجتماعی.
- شیوه‌ها و متدهای ارتقاء نشاط اجتماعی.
- فرصت‌ها و تهدیدهای تحکیم بنیان خانواده در استان.
- ارائه مدل‌های کاربردی در حوزه انسجام در مدیریت اجتماعی استان.

❖ ساماندهی سواحل و دریا

اول: اهداف

هدف کلی: ساماندهی سواحل و دریا

دوم: رئیس اقدامات اجرایی برنامه ساماندهی سواحل و دریا

- تشکیل ستادهای ساماندهی سواحل و کمیته‌های نه گانه تخصصی در هفت استان ساحلی کشور.
- تدوین و ابلاغ طرح جامع ساماندهی سواحل کشور به استانداران هفت استان ساحلی.
- بکارگیری غریق نجات در سواحل شمالی استان‌های مازندران، گیلان و گلستان و تامین حقوق و دستمزد آنها.
- ایجاد و گسترش طرح‌های سالم‌سازی دریا به منظور تامین مناطق امن و بهداشتی برای شنای گردشگران ساحلی.
- امضای و اجرای تفاهم‌نامه سه‌جانبه فی‌مابین وزارت کشور و وزارت بهداشت و آموزش پزشکی و سازمان محیط‌زیست در راستای پایش سلامت آب و محیط سواحل مورد استفاده گردشگران.
- تلاش برای کاهش تلفات انسانی و مغرقین در سواحل.
- بهره‌گیری از توان تخصصی دستگاه‌های عضو ستادهای ساماندهی سواحل و دریا برای بهبود گردشگری ساحلی، ارتقاء امنیت و بهداشت و کاهش مغرقین.

سوم: خلاصه اقدامات سازمان امور اجتماعی کشور و استانداری‌های تابعه همچنین

دستگاه‌های تخصصی عضو برنامه ساماندهی سواحل

سازمان امور اجتماعی وزارت کشور از طریق معاونت توسعه سرمایه اجتماعی و ساماندهی سواحل و دریا و با هماهنگی‌های وسیعی که در قالب وظایف دستگاه‌های اجرایی کشوری و استانداری‌های ساحلی بعمل آورده در بدو امر با ابلاغ هر ساله طرح جامع و آیین‌نامه ساماندهی سواحل و دریا نسبت به تشکیل ستادها و کارگروه‌های تخصصی مندرج در طرح جامع ساماندهی سواحل و دریا همت گمارده و اکنون این کارگروه‌ها در کنار شورای اجتماعی کشور فعالانه و مسئولانه برنامه‌های خویش را دنبال و منویات قانون را به منصفه ظهور رسانده‌اند.

موارد ذیل نیز بخشی از رئیس و روند اجرای قانون در فاصله سال‌های ۱۳۸۹ لغایت ۱۳۹۹ است:

الف: مستندات و ابلاغیه‌ها:

- شورای اجتماعی کشور در پنجاه و هشتمین جلسه خویش در تاریخ ۹۱/۱۲/۲۳ دستورالعمل ساماندهی سواحل و مناطق گردشگری کشور را مشتمل بر ۹ کمیته تخصصی و اجرایی

مطرح و تصویب نمود که طی شماره ۸/۳۳۸۵ مورخ ۹۲/۱/۲۰ به کلیه دستگاه‌های اجرایی ابلاغ و بلافاصله تمامی کارگروه‌ها تشکیل و فعال گردید.

● ابلاغ و تاکید مجدد به اجرای موارد فوق‌الذکر و ارسال دستورالعمل ساماندهی سواحل و مناطق گردشگری کشور به استانداران و فرمانداران مناطق ساحلی طی شماره ۲۱۷۶۲ مورخ ۹۳/۲/۲۲ از سوی معاونت محترم امور اجتماعی وزیر کشور (و پس از آن هر ساله این ابلاغ ارسال و برانجام وظایف مطابق دستورالعمل تاکید می‌گردد از جمله ابلاغ شماره ۳۴۶۷۲ مورخ ۹۷/۳/۱ و ابلاغ شماره ۳۰۵۰۵ مورخ ۹۹/۳/۸).

● ابلاغ دستورالعمل جامع ساماندهی سواحل کشور به کلیه استانداران استان‌های ساحلی شمال و جنوب کشور طی شماره ۲۶۳۰۷ مورخ ۱۳۹۵/۳/۵.

ب: هماهنگی‌های بین بخشی و تفاهم‌نامه‌ها:

سازمان امور اجتماعی وزارت کشور در اجرای وظایف محوله و به منظور اجرای برنامه جامع ساماندهی سواحل و دریاها در یک برنامه همکاری تنگاتنگ و در قالب وظایف ذاتی دستگاه‌های مجری و قوانین و دستورالعمل‌های ابلاغی همچنین نظارت استانداری‌ها و فرمانداری‌ها در حوزه استان‌های ساحلی اقدامات جاری و همه جانبه ای را در دستور کار دارد که ذیلاً به برخی مستندات به عنوان شواهد مثالی اشاره می‌نماید:

۱. انعقاد تفاهم‌نامه سه جانبه فیما بین وزارت کشور، وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی و سازمان محیط‌زیست در تاریخ ۱۵/۴/۹۶ به منظور ایجاد شرایط بهداشتی، ایمنی و سلامت محیطی و جلوگیری از شنا در مناطق آلوده منطبق با وظایف وزارت بهداشت و درمان و همچنین سازمان محیط‌زیست.

۲. برگزاری جلسات مشترک با دستگاه‌های مجری و اخذ گزارشات نوبه‌ای از اقدامات و عملکرد آنها همچنین بررسی مشکلات اجرایی برنامه‌ها از جمله دعوت‌نامه شماره ۱۷۵۲۴۶ مورخ ۹۷/۹/۲۵ برای تشکیل جلسه با معاونان محترم وزارت بهداشت و درمان و سازمان حفاظت محیط‌زیست در خصوص نصب پرچم‌های هشدار دهنده در طرح‌های ساحلی و بررسی میزان پیشرفت کار و چالش‌های موجود.

۳. دریافت گزارش اقدامات وزارت بهداشت و درمان از اجرای تفاهم‌نامه سه جانبه طی شماره ۹۷/۹/۱۰ مورخ ۹۷/۸/۲۴.

۴. اخذ گزارش اقدامات به صورت متناوب توسط سازمان اموراجتماعی وزارت کشور از کلیه دستگاه‌ها اجتماعی و فرهنگی و انتظامی و بسیج که به نحوی در اجرای برنامه ساماندهی سواحل دارای وظایف ذاتی می‌باشند از جمله مکاتبه شماره ۸۹۳۳۷ مورخ ۹۹/۶/۱۸.
۵. تشکیل جلسات حضوری با دستگاه‌های مجری برنامه‌های ساماندهی سواحل از جمله آخرین جلسه سال جاری در حضور نمایندگان سازمان برنامه و بودجه به منظور بررسی اعتبارات و هزینه‌های دستگاه‌ها طی دعوتنامه شماره ۹۶۷۳۴ مورخ ۹۹/۶/۲۹.
۶. مکاتبه و اخذ گزارش اعتبارات و هزینه‌ها از کلیه دستگاه‌های مجری برنامه‌های ساماندهی سواحل طی شماره ۱۰۵۷۲ مورخ ۹۹/۷/۹.
۷. دریافت گزارش اقدامات فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و واحدهای زیرمجموعه استانی در استان‌های ساحلی طی شماره ۹۹/۱۹۶۴۹۳ مورخ ۹۹/۸/۶.
۸. دریافت گزارش از وزارت بهداشت درمان در خصوص اعتبارات و هزینه‌های اجرای برنامه‌های پایشی بهداشت در سواحل و سایر اقدامات مربوط به حوزه اورژانس و امداد طی شماره ۱۱۵/۴۱۱۸ مورخ ۹۹/۸/۱۷.
۹. دریافت گزارش اقدامات و نیروهای مداخله کننده در برنامه‌های امداد و نجات ساحلی از سازمان اورژانس کشور طی شماره ۱۱۵/۳۸۳۵ مورخ ۹۹/۷/۵.

ج: اعتبارات اختصاص یافته از سوی وزارت کشور به برنامه‌های ساماندهی سواحل و دریا علاوه بر اعتبارات استانی

سازمان اموراجتماعی وزارت کشور هر ساله اعتبار اندکی را عمدتاً به منظور پرداخت حق الزحمه ناجیان غریق از طریق سازمان برنامه و بودجه دریافت داشته که با عنایت به تعداد طرح‌های سالم‌سازی دریا و همچنین ناجیان غریق به خدمت گرفته شده بین استان‌ها توزیع نموده است هرچند در این زمینه کاستی‌های وجود دارد لیکن اولویت اول در هزینه‌کرد اعتبارات پرداخت دستمزد ناجیان بوده است

❖ برنامه ایجاد دفاتر تسهیل‌گری و توسعه محلی در سکونتگاه‌های غیر رسمی و

محلات حاشیه‌نشین

این سازمان با درک اهمیت مسائل و معضلات اجتماعی مرتبط با حاشیه‌نشینی و نقش توانمندسازی جامعه محلی و ساکنان این مناطق در حل مشکلات موجود و با عنایت به فرمایشات

مقام معظم رهبری، علاوه بر تخصیص اعتبارات ویژه به دستگاه‌های اجرایی و همکاری با آنان در اجرای برنامه‌های فوق‌العاده از اواخر سال ۱۳۹۶ و به طور جدی از ابتدای سال ۱۳۹۷ اقدام به تدوین و اجرای برنامه ای با عنوان «استقرار دفاتر تسهیل‌گری و توسعه محله‌ای» با مشارکت موسسات غیردولتی و مبتنی بر وضعیت سنجی و نیازسنجی و استفاده از مشارکت ساکنان در بهبود وضعیت محلات حاشیه‌نشین در محلات حاشیه‌نشین ۲۱ استان کشور شامل استان‌های: خوزستان، سیستان و بلوچستان، کرمان، هرمزگان، کرمانشاه، کردستان، لرستان، فارس، البرز، آذربایجان غربی، آذربایجان شرقی، اردبیل، اصفهان، ایلام، بوشهر، خراسان رضوی، خراسان شمالی، قم، گلستان، مرکزی (شهرستان ساوه) و یزد نمود. هدف ایجاد نهادهای مذکور آسان‌سازی روند و سرعت بخشیدن به امور برای حل مسائل گروهی و جمعی در مناطق حاشیه‌نشین بوده است. در فعالیت تسهیل‌گری آنچه که مدنظر است مشارکت مردم و سهیم شدن آنان در فرایند تصمیم‌گیری، برنامه‌ریزی و اجرای برنامه‌هاست. هدف تسهیل‌گری ایجاد فرصت مشارکت افرادی است که به هر دلیلی تاکنون فرصت مشارکت در تصمیماتی که به آنها مربوط می‌شوند را نداشته و به نوعی در حاشیه بوده‌اند. هدف نهایی تسهیل‌گری توانمندسازی این افراد و مداخله دادن آنان در پیشبرد امور مربوط به خودشان می‌باشد. وظیفه تسهیل‌گر شناسایی نیازهای افراد و گروه‌ها و آماده نمودن آنان برای مدیریت، رهبری و مسئولیت‌پذیری انجام امور در راستای حل مسائل و مشکلاتشان می‌باشد. در حال حاضر این برنامه مهم‌ترین و گسترده‌ترین برنامه از لحاظ سطح پوشش مداخله در مناطق حاشیه‌نشین می‌باشد.

هدف اصلی: این برنامه شناسایی دقیق وضعیت محلات حاشیه‌نشین و فقیرنشین شهری و نیازسنجی از آنها در ابعاد مختلف اجتماعی و فرهنگی و همچنین بررسی ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های محلات بوده و مقرر است بر اساس اطلاعات به دست آمده و مشارکت ساکنین محلات با دستگاه‌های اجرایی دولت برنامه‌های مؤثری برای ساماندهی این محلات اجرا گردد. این برنامه با مشارکت بیش از ۱۵۰ مؤسسه غیردولتی و همکاری دستگاه‌های اجرایی دولتی در حال اجرا می‌باشد.

هدف ایجاد نهادهای محلی مذکور آسان‌سازی روند امور و سرعت بخشیدن به حل مسائل گروهی و جمعی در مناطق حاشیه‌نشین بوده است. در فعالیت تسهیل‌گری آنچه که مدنظر است مشارکت مردم و سهیم شدن آنان در فرایند تصمیم‌گیری، برنامه‌ریزی و اجرای برنامه‌هاست

هدف تسهیل‌گری ایجاد فرصت مشارکت افرادی است که به هر دلیلی تاکنون فرصت مشارکت در تصمیماتی که به آنها مربوط می‌شوند را نداشته و به نوعی در حاشیه بوده‌اند. هدف نهایی تسهیل‌گری توانمندسازی این افراد و مداخله دادن آنان در پیشبرد امور مربوط به خودشان می‌باشد. وظیفه تسهیل‌گر شناسایی نیازهای افراد و گروه‌ها و آماده نمودن آنان برای مدیریت، رهبری و مسئولیت‌پذیری انجام امور در راستای حل مسائل و مشکلاتشان می‌باشد. در حال حاضر این برنامه مهم‌ترین و گسترده‌ترین برنامه از لحاظ سطح پوشش مداخله در مناطق حاشیه‌نشین می‌باشد.

در حال حاضر و پس از گذشت دو سال از اجرای این برنامه با مشارکت ۱۵۰ موسسه خصوصی و غیردولتی و ایجاد ۱۳۵ دفتر تسهیل‌گری و توسعه محلی موفق به تحت پوشش قراردادن ۲۱۹ محله حاشیه‌نشین با جمعیتی بالغ بر ۳ میلیون نفر و با وسعتی بیش از ۳۰ هزار هکتار گردیده که ضمن نیازسنجی دقیق از مسائل و مشکلات آنان اقدامات عملیاتی متعددی نیز با مشارکت ساکنان و همکاری دستگاه‌های اجرایی در راستای بهبود وضعیت محلات مزبور به عمل آورده‌اند. با اقداماتی که از طریق تعامل و پیگیری دفاتر تسهیل‌گری صورت گرفته:

- رقمی بالغ بر ۳۰۰۰ میلیارد تومان منابع از بخش‌های مختلف برای ساماندهی امور متعدد محلات هدف جذب گردیده است.

- ایجاد ۳۷۲۵ شغل

- شناسایی ۲۶۸۱ مکان مصرف موادمخدر

- شناسایی ۱۷۹۶۹ معتاد

- شناسایی ۴۵۳۶ بیمار نیازمند تأمین هزینه درمان

- شناسایی ۱۰۳۱۶۶ نفر فاقد بیمه درمانی

- اجرای ۸۰۴ کارگاه آموزشی ارتقاء سطح سلامت روان

- شناسایی ۱۰۳۶ مورد کودک آزاری و ارجاع ۱۵۸ مورد به مراکز مرجع و تخصصی موضوع

- تشکیل ۱۳۶ گروه سازش در محلات (متشکل از ساکنین محله)

- شناسایی ۹۱۳۴ بنگاه اقتصادی برای راه‌اندازی کسب و کار و اشتغال محلات

- شناسایی ۲۰۳۱۰ زن سرپرست خانوار

- شناسایی ۵۶۸۵ کودک بازمانده از تحصیل و اقدام برای جذب تحصیلی آنان

● انجام ۴۵۷۳ مورد بازدید از منزل و بررسی مشکلات خانواده‌ها

● برگزاری ۹۴۵ کارگاه مهارت آموزی با جمعیت ۱۳۳۹۱ نفر

مهم‌ترین دستاورد ایجاد این دفاتر در سطح محلات، ایجاد حس تعلق در ساکنین بوده است که تنها به دو نمونه مهم آن در شرایط بحرانی کشور را به شرح ذیل می‌توان اشاره نمود:

● در جریان گران شدن قیمت بنزین و ایجاد اغتشاشات در مناطق مختلف، یکی از تئوری‌های احتمالی شکل‌گیری این اغتشاشات در مناطق حاشیه‌نشین و عمدتاً کم‌برخوردار بود. بررسی‌های صورت گرفته طی مکاتبه با معاونین سیاسی-امنیتی و اجتماعی استانداری‌ها (۲۱ استان هدف دفاتر تسهیل‌گری) نشان داد که عمدتاً در محلاتی که دفاتر تسهیل‌گری ایجاد گردیده و فعال بوده‌اند تعامل تسهیل‌گران با مردم محلی و ارتقاء سرمایه و اعتماد اجتماعی در این محلات مانع از بروز اغتشاش یا ایجاد ناامنی در این محلات توسط مردم گردیده است (نمونه پاسخ تعدادی از استانداری‌ها پیوست می‌باشد)

● در همه‌گیری و اپیدمی بیماری کرونا در کشور، دفاتر تسهیل‌گری به دلیل اقدامات قبلی خود در راستای اعتماد سازی در سطح محلات و جلب مشارکت ساکنین توانستند با همکاری مردم محلی، نهادهای غیر دولتی و جلب مساعدت و کمک خیرین اقدامات بسیار چشمگیری در جهت پیشگیری و کنترل بیماری انجام دهند.

جدول ۷-مهم‌ترین اقدامات عملیاتی دفاتر تسهیل‌گری در محلات حاشیه‌نشین

ردیف	نام استان	تعداد اقدامات ساماندهی	عناوین اقدامات
۱	آذربایجان غربی	۷۰	پیگیری سرای محله و تشکیل شورای محله شناسایی و ساماندهی خیاطان خانگی در محله ایجاد کمپین الف آرزوی من توسط ساکنان و با پشتیبانی دفتر در پی حل مشکل بازماندگان از تحصیل پیگیری گورستان پارک در محله با پتانسیل گورستان آرامنه موجود در محله تجهیز کتابخانه محله برگزاری پیاده روی عمومیو تور بازدی شهردار و شورای شهر از محله احداث معبر شریانی درجه یک در محله پس از جلسات مداوم با ساکنان و شورای شهر و شهرداری اقدام جهت دریافت جواز ۴۵ واحد تجاری محله با رایزنی با شهرداری و استفاده از تخفیفات برگزاری جشن تکلیف و آموزش خلاقیت به کودکان دختر محله تفاهم‌نامه با صندوق روستایی جهت اعطاء تهسیلا ت به زنان سرپرست خانوار در محله طرح پیشگیری از سرقت با همکاری نیروی انتظامی در محله جمع‌آوری اطلاعات مشاغل خانگی و زنان دارای مهارت محله ساماندهی پارک محلی و ایجاد فضای فرهنگی ورزشی در مکان متروکه متعلق به شهرداری در پارک حر پیگیری ادامه ی خطوط حمل و نقل عمومی به محله پیگیری مسئله بازماندگان از تحصیل و حل مسئله تعدادی از آن‌ها راه‌اندازی کارگاه قالبیافی با ظرفیت ۵۰ نفر و کارگاه تولید لبنیات توسط ۱۰ نفر از زنان سرپرست خانوار جدول کشی و کف سازی معبر با مشارکت شهرداری و مردم(هزینه آسفالت توسط مردم تامین شد) پیگیری ساخت مدرسه نیمه کاره در محله طرح ایجاد مرکز محله در محله ی حاجی پیرلو با مشارکت مردم طرح ویزیت و داروی رایگان در محله با همکاری بسیج و علوم پزشکی برگزاری مسابقه فوتسال بین محلات

ردیف	نام استان	تعداد اقدامات ساماندهی	عناوین اقدامات
۲	البرز	۲۷	راه اندازی خانه هلال بهسازی فضای سبز و ایجاد پاتوق محله تهیه برنامه اقدامات عاجل و پیگیری اعمال آن در بودجه سال ۹۸ شهرداری کاشت نهال در حصار پایین و جایگزینی نهال های جدید به جای درختان خشک شده آسفالت خیابان اصلی (خط ۴) و ایجاد پیاده راه در خیابان اصلی (خط ۴) پروژه استقرار مخازن سطل زباله در سطح محله تهیه برنامه اقدامات عاجل و پیگیری اعمال آن در بودجه سال ۹۸ شهرداری آموزش قالی بافی و خیاطی بانوان محله بهسازی معابر کلاک و پاکسازی زمین نظامعلی از انباشت زباله در راستای رعایت حقوق شهروندی رنگ آمیزی و نقاشی پله ها و دیوارهای محلات استقرار اتویوس دندانپزشکی در مدارس ابتدایی سطح محله
۳	خوزستان	۲۷	افتتاح ۱۵ باشگاه کتابخوانی نوجوانان در سطح محله-مدیریت و بسیج منابع در جهت کنترل بحران سیل خوزستان مدیریت و بسیج منابع در جهت کنترل بحران سیل و اسکان سیل زدگان کوی عین ۲ فعال نمودن مجدد مرکز فنی و حرفه ای کوی عین ۲ از طریق تسهیل گری نهادی افتتاح کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان کوی عین ۲ بازگرداندن بازماندگان از تحصیل به مدرسه (کمپین دفاتر استان خوزستان) آغاز فرآیند صدور شناسنامه و جواز اقامت برای افراد فاقد اسناد هویتی (اداره کل اتباع و سازمان ثبت احوال) اجرای طرح کتابخوانی یار مهربانی اجرای طرح تعریض گره ترافیکی محله (تنگه هرمز) بهسازی کالبدی و روشنایی معابر (اقدام مشترک شهرداری و سازمان برق) بازگرداندن بازماندگان از تحصیل به مدرسه (کمپین دفاتر استان خوزستان)

ردیف	نام استان	تعداد اقدامات ساماندهی	عناوین اقدامات
۴	سیستان و بلوچستان	۳۵	راه‌اندازی بنگاه خرد اقتصادی اوشیدا پیگیری و ایجاد بازارچه محلی محله راه‌اندازی صندوق پس انداز خرد بانوان محله تغییر فضای شهری خیابان کوثر ۷ آموزش مدیریت پسماند در سطح محله تاسیس مدرسه بازماندگان از تحصیل ایجاد دوستی و تفاهم بین دو قسمت متضاد محله پرورش مرغ در منازل مسکونی ساکنین اجرای طرح مشاغل خانگی برای زنان سرپرست خانوار پیگیری طرح بهسازی کوچه ایران اجرای طرح مسکن تدریجی در محله توانمندسازی تیم تایلوکسینگ محله طرح پارک کودک و تغییر فضای شهری بنفشه ۶ پخش مستمر انیمیشن در خیابان طباطبایی ۷ طرح ایجاد اولین پارک بانوان شهر زاهدان بهسازی فضای شهر خیابان جام جم
۵	فارس	۱۸	شبکه‌سازی میان CBO های فعال محلی جهت یاری‌رسانی به افراد آسیب دیده محلی احداث پل عابر پیاده و پیگیری آن و ایمن‌سازی معابر محله جانمایی مرکز کاهش آسیب اجتماعی برگزاری جشن عیدانه ویژه کودکان نیازمند محلات کارگاه آموزشی کنترل خشم و آموزش اصول شهروندی برگزاری کارگاه‌های سبک‌های فرزندپروری و آسیب‌های اجتماعی کارگاه آموزش فرزند پروری مثبت شبکه سازی نهادها و گروه‌های محلی جهت حمایت از افراد آسیب دیده محلی

ردیف	نام استان	تعداد اقدامات ساماندهی	عناوین اقدامات
۶	کرمان	۱۰۷	راهاندازی خانه مهارت با همکاری سازمان فنی و حرفه‌ای طرح آموزش خانه به خانه تفکیک از مبدا زباله تشکیل گروه پته دوزی اخذ مجوز سازمان مردم نهاد جمعیت حقوقی شهروند (تبدیل کار گروه حقوقی به سمن) اجرای طرح محرم امسال محرم پاکی با همکاری مردم فعال محلی و اعضای کار گروه مشارکت نمایندگان کوچه ها در طرح آموزش خانه به خانه تفکیک از مبدا زباله تشکیل کانون توسعه اجتماعی رسالت جهت تسهیل شرایط دریافت وام از بانک رسالت. ساماندهی و جدول گذاری محور قائم، درختکاری محور قائم ایجاد خانه صمیمیت (مرکز کنترل آسیب) در محله شرف آباد تشکیل حدود ۹۰ پرونده برای ثبت رسمی املاک (دریافت سند تک برگ) پیگیری پلاک های مسکونی واقع در حریم قلاع تاریخی و حفاظتی قلاع دختر و اردشیر برگزاری همایش حمایت از محصولات خانگی زنان سرپرست خانوار تسریع روند اجرای عملیات مرمت حمام قلعه محمود و تکیه نوروز علی تجهیز یک عدد خانه ورزش برای اهالی محله راهاندازی خانه ورزش و راهاندازی خانه مهارت ایجاد صندوق های تعاونی شغلی (پته، گلیم)
۷	کردستان	۲۹	راهاندازی کارگاه خیاطی و چرم دوزی و سوزن دوزی جهت بانوان محله پیگیری احیاء یکی از حمام های قدیمی جهت راهاندازی فضای فرهنگی و هنری طرح ویزیت و دارو رایگان برگزاری بازی های محلی با مشارکت هیئت بازی های محلی با بازدید فرماندار و نماینده گاه شورای شهر ایجاد سرای محله برگزاری جشنواره غذا در محله کاشت نهال به مناسبت استقبال از بهار با مشارکت مردم راهاندازی ۳ کانون سلامت همراه با فرمانداری و بسیج محله تعویض لوله های فاضلاب کف سازی معبر با مشارکت مردماحداث فضای سبز با همکاری فرمانداری و بسیج دریافت انشعاب قانونی آب و جلوگیری از قطع مدام آب اختصاص زمان سالن ورزشی برای کودکان بی بضاعت با همکاری ورزش و جوانان ایجاد غرفه ی عرضه محصولات کشاورزی با همکاری تعاونی روستایی ساماندهی ترمینال روستایی با هدف رفع اغتشاش بصری و کاهش ترافیک عبوری از محله

ردیف	نام استان	تعداد اقدامات ساماندهی	عناوین اقدامات
۸	کرمانشاه	۸۴	پاکسازی محله از زباله و نظافت آن ساماندهی شبکه دفع آبهای سطحی و فاضلاب پیگیری غرفه های غیرفعال کمیته امداد امام خمینی طرح کاروان سلامت به مناسبت هفته ملی دیابت، جامعه هدف پیگیری جهت تغییر شعاع عملکرد دبستان در محله ی چقامیرزا جانمایی سطل زباله در سطح هر دو محله و پیگیری جمع آوری اصولی زباله توسط پیمانکار شهرداری برگزاری مسابقه عکاسی ویژه محرم پاکسازی زباله های تجمع یافته درون اراضی بایر آسفالت تعدادی از معابر محله باغ ابریشم برگزاری برنامه های توسعه نشاط اجتماعی در محلات هدف مناسب سازی معبر ورودی محله جهت جلوگیری از آب گرفتگی کوچه ها برطرف کردن مشکل روشنایی معابر محله مرادحاصل و مهرآباد ایجاد بازارچه محلی
۹	لرستان	۳۲	لکه گیری آسفالت معابر اندیشه ۱۱- ۹ جمع آوری نخاله و زباله دره اسدآبادی- ساماندهی کانال جمع آوری آبهای سطحی محله ساماندهی مبلمان پارک محله تسطیح معابر و جمع آوری نخاله ضلع شمالی محله پاچنار همایش فرهنگ شهروندی (جشن شب یلدا) راه اندازی اتوبوس آموزشی فرهنگ در سطح محله جهانگیرآباد و شهر خرم آباد بهسازی محیطی بلوار ۶۰ متری ولایت جمع آوری زباله و ساماندهی ضلع جنوبی پایانه -استقرار سطل زباله در سطح محله تجهیز مبلمان و وسایل بازی کودکان در مرکز محله علی آباد تعمیر و بازسازی واحدهای مسکونی مخروبه ۴۰مورد

ردیف	نام استان	تعداد اقدامات ساماندهی	عناوین اقدامات
۱۰	هرمزگان	۲۸	لایه روبی خور داماهان - روشنائی معابر - مناسب سازی فضای شهری با همکاری شهرداری طرح تغییر اتوبوس رها شده به کتابخانه و ترویج کتابخوانی در آن جایجایی تیرهای برق مزاحم اتصال آبهای سطحی و فاضلاب خانگی محله تپه الله اکبر به سیستم فاضلاب شهری لایروبی خور و سنگفرش پیاده رو - افتتاح خانه محله کارگاه تولید صنایع دستی و غذاهای محلی طرح شناسایی افراد فاقد شناسنامه و املاک فاقد سند در اسلام آباد ایجاد و راهاندازی پارک محله (پیرنشین) نامگذاری کوچه‌ها
جمع	۱۰	۴۴۷	

❖ سازمان‌های مردم نهاد

جدول ۸- وضعیت تشکلهای و سازمان‌های مردم نهاد NGO

شروع دولت یازدهم	عملکرد دولت تدبیر و امید	عملکرد تاکنون (تجمعی)	درصد تغییرات
۳۹۸۳	۲۷۸۰	۶۷۶۳	۶۹,۷۹

✓ اقدامات

- برگزاری ۱۴۹ جلسه هیئت نظارت از سال ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۶ در سطح ملی.
- برگزاری ۸ جلسه شورای ملی توسعه و حمایت از آذرماه سال ۱۳۹۸ تاکنون.
- شرکت مستمر نماینده و ناظر وزارت کشور در مجامع عمومی عادی و مجمع عمومی فوق‌العاده (هر ساله بیش از ۲۰۰ جلسه)
- تشکیل کارگروه ساماندهی خیرین و جلسه مشترک با نمایندگان وزارت اطلاعات، پلیس امنیت، بهزیستی و سازمان اوقاف.
- برگزاری اولین دوره انتخابات نمایندگان شورای توسعه و حمایت در سال ۱۳۹۸ که زمینه‌ساز برگزاری جلسات شورای توسعه و حمایت بوده است.
- راهاندازی و ارتقای سامانه تاسیس سازمان‌های مردم نهاد.

- برگزاری تعداد ۳۸ جلسه کارگروه رسیدگی به درخواست‌های بین‌المللی تشکل‌ها اعم از تاسیس انجمن‌های دوستی، درخواست ایجاد شعب و دفاتر نمایندگی در سایر کشورها، شرکت در مجامع بین‌المللی و ... از سال ۱۳۹۲ تا کنون.
- صدور مجوز ۴۳۱ تشکل اجتماعی در سطح ملی از سال ۱۳۹۲ تاکنون.
- رسیدگی به ۹۰۳۵ درخواست تاسیس سازمان مردم‌نهاد از سال ۱۳۹۲ تاکنون.
- اخذ مقام مشورتی از سازمان ملل متحد توسط ۷۳ سازمان مردم‌نهاد در حوزه‌های سلامت، خیریه‌ای، حقوق بشر، زیست محیطی.
- تاسیس ۳۲۴۸ تشکل مردم‌نهاد در سطح استانداری‌ها و فرمانداری‌های کشور از سال ۱۳۹۲ تا کنون (بازه ۸ ساله) رشد قابل توجه ۱۳۱ درصدی در بازه زمانی شش ساله نسبت به بازه زمانی ده ساله قبل از استقرار دولت نهم. (از سال ۱۳۸۱ تا قبل از سال ۱۳۹۲) (بازه ده ساله) (تعداد ۳۵۲۴ تشکل بوده است).

آموزش و توانمندسازی

- اجرای طرح متمرکز آموزش و توانمندسازی ۳۲۰۰ سازمان‌های مردم‌نهاد با هدف تقویت توان و بنیه اجرایی تشکل‌های مردمی در سراسر کشور تحت آموزش مشترک با رویکرد توان‌افزایی برای مداخله در امور کاهش آسیب‌های اجتماعی.
- اجرای بیش از ۸۰۰ پروژه اجتماعی در حوزه کاهش آسیب‌های اجتماعی و ارتقای نشاط، سلامت و سرمایه اجتماعی با بهره‌گیری از ظرفیت سازمان‌های مردم‌نهاد در دوران دولت تدبیر و امید تا پایان سال ۱۳۹۸.
- تدوین طرح جامع مشارکت اجتماعی با رویکرد ظرفیت‌شناسی مشارکت اجتماعی در کشور، ساماندهی و نظارت و توسعه کیفی.
- اجرای طرح رتبه‌بندی سازمان‌های مردم‌نهاد کشور با رویکرد غربالگری تشکل‌ها، شفاف‌سازی فعالیت‌های تشکل‌ها و ظرفیت‌سنجی موسسات مردم‌نهاد کشور تشکیل شورای علمی با همکاری پژوهشکده علوم اجتماعی وزارت علوم.
- تهیه و اجرای طرح ملی توانمندسازی و ظرفیت‌سازی سازمان‌های مردم‌نهاد با رویکرد ملی و منطقه‌ای و استانی با هدف بهره‌گیری از توان تشکل‌ها در مدیریت آسیب‌های اجتماعی و ارتقای سرمایه اجتماعی.

- فعال سازی ظرفیت سازمان های مردم نهاد در ابعاد بین المللی در چارچوب منافع و سیاست های نظام در سطح تعاملات بین المللی.
- تهیه پروتکل اجرایی نحوه مداخله تشکلهای اجتماعی در بحران با رویکرد :
- تعیین زمینه های مداخله تشکلهای در مواقع بحرانی.
- نحوه و نوع واسپاری های امور اجرایی به تشکلهای در بحران.
- تعیین نقش و جایگاه تشکلهای در ساختار تشکیلاتی ستاد بحران.
- آموزش تشکلهای به صورت تخصصی.
- تعیین اصول جذب حمایت های مالی مردمی از طریق تشکلهای و نحوه هزینه کرد آنها.
- تدوین شاخص ها و اصول نظارتی بر فعالیت های تشکلهای در مواقع بحران.
- شناسایی ظرفیت های همکاری های مشترک با دستگاه های تخصصی در راستای توسعه مداخلات و مشارکت بخشی تشکلهای در فرآیندهای اجرایی توسعه اجتماعی و مداخلات کاهش آسیب ها.
- برگزاری جلسات بحث و گفتگو و نشست های علمی در محیط های دانشگاهی در راستای تولید ادبیات و توسعه مبانی معرفتی و گفتگومانی مشارکت اجتماعی در کشور.
- ایجاد شبکه ملی خیرین کشور در جهت شناسایی ظرفیت های خیرین و بسیج ظرفیت ها در برنامه های کاهش آسیب.
- تهیه دستورالعمل اجرایی کمیته توسعه مشارکت های اجتماعی در پیشگیری از قاذق کالا و ارز در سال ۱۳۹۸.
- تدوین دستورالعمل پیشنهادی نحوه تاسیس و فعالیت خانه سازمان های مردم نهاد در سال ۱۳۹۸.
- دستورالعمل مداخله مشارکتی در مدیریت بحران با تاکید بر نقش گروه های اجتماعی (پیش نویس اول: ۱۳۹۸/۱۱/۱).
- دستورالعمل ساماندهی، حمایت و تشویق تشکلهای مردمی فعال در حوزه ایثار و شهادت در سال ۱۳۹۸.
- برگزاری نشست ملی خیرین و توسعه اجتماعی در سال ۱۳۹۵ با هدف ایجاد گفتمان سازی و ایجاد رویکرد امر خیر اجتماعی.

- برگزاری گردهمایی بزرگ سازمان‌های مردم نهاد در بهمن ۱۳۹۷ به منظور تجلیل از اقدامات سازمان‌های مردم نهاد در سراسر کشور در چهلمین سال پیروزی انقلاب اسلامی
- تخصیص ۵ میلیارد تومان به صورت مستقیم به تشکلهای اجتماعی و ۶ میلیارد تومان غیرمستقیم از محل اعتبارات آسیب‌های اجتماعی (مجموعاً ۱۱ میلیارد تومان به منظور بهره‌گیری از ظرفیت سازمان‌های مردم نهاد در مداخلات اجتماعی).
- تخصیص ۱۵ میلیارد تومان به حوزه مشارکتهای اجتماعی در سال ۱۳۹۷.

مداخلات تشکلهای اجتماعی در مدیریت بحران و حقوق شهروندی

- بهره‌گیری از ظرفیت تشکلهای مردم نهاد در امر مراقبت از حقوق شهروندان در نظام اداری از طریق انعقاد توافقنامه توسعه مشارکت سازمان‌های مردم نهاد در تأمین حقوق شهروندان در نظام اداری فی مابین سازمان اداری و استخدامی کشور (معاونت حقوقی، مجلس و نظارت) و وزارت کشور (سازمان امور اجتماعی کشور) مورخ ۱۳۹۶/۰۹/۳۰ با شماره نامه ۱۵۹۱۸۶.
- ابلاغ شیوه‌نامه توافقنامه مذکور با شماره ۱۷۰۸۰۷ مورخ ۱۳۹۷/۰۹/۱۸ به معاونین سیاسی، امنیتی و اجتماعی استانداری‌های سراسر کشور به منظور تشکیل کارگروه حقوق شهروندی.
- در خصوص بحران سیل بهار ۱۳۹۸ با مداخلات و هماهنگی‌های صورت گرفته ستاد و استانداری‌ها و فرمانداری‌ها در سراسر کشور؛ همکاری ۱۶۸۰ تیم مددکاری، ۳۵۰ موب، ۱۲۲۳ گروه جهادی و ۳۵۱۸ تشکل فعال که ارزش هدایا و بسته‌های اهدایی توسط تشکلهای ۱۳۸۷۳۱۳۵۲۰۰۰۰ میلیون ریال و ۱۵۲۲۶۲۱۶۴۹۶۵۰ میلیون ریال کمک نقدی.
- ابلاغ «طرح ملی ساماندهی مشارکتهای مردمی برای مقابله با بیماری کرونا» به منظور بسیج ظرفیتهای اجتماعی اعم از سازمان‌های مردم نهاد، موسسات و مجامع خیرین کشور، گروه‌های جهادی، کانون‌های فرهنگی مساجد و ... در تاریخ ۱۳۹۸/۱۲/۲۷
- برگزاری جلسات کارگروه ملی مشارکتهای مردمی ذیل کمیته امنیتی، سیاسی و اجتماعی به منظور بررسی وضعیت ظرفیتهای حوزه مشارکت اجتماعی و تصمیم‌گیری‌های لازم و همچنین «ساماندهی کمک‌های مردمی» در فرودین و اردیبهشت ماه سال ۱۳۹۹ در محل وزارت کشور.

● ایجاد هماهنگی فوری با استانداران محترم در راستای فعال سازی مجمع خیرین سلامت کشور با ریاست دکتر شهرداری در تمام استان ها و مجمع خیرین کشور با ریاست مهندس بوربور در ۱۰ استان کشور.

● برگزاری نشست فوری با نمایندگان شبکه های تخصصی ملی سازمان های مردم نهاد و ایجاد «کارگروه مبارزه با کرونا» به منظور هم افزایی و مشارکت بخشی حداکثری به سازمان های مردم نهاد کشور در برنامه ها مبارزه با کرونا.

● فعالیت دفاتر تسهیل گری در ۱۰ استان و ۴۴ دفتر تسهیل گری شامل اقدامات آگاهی بخشی و هشدار به ساکنان مناطق حاشیه نشین در خصوص ویروس کرونا و راهکارهایی در خصوص پیشگیری از این ویروس، اقداماتی در خصوص ضد عفونی و گندزدایی معابر و خیابان ها و محلات، اقدامات بهداشتی شامل توزیع ماسک، مواد ضد عفونی کننده، اقلام بهداشتی و... در بین ساکنین محلات و همچنین اقدامات معیشتی شامل توزیع غذا، سبد کالا، بن خرید، نان و ... به ساکنین این مناطق و معرفی ۵۰۰۰ هزار خانوار به ستاد هدفمندسازی یارانه ها.

● ۴۴۷/۹۴۵/۱۶۴/۰۳۴ میلیون تومان ارزش کمک های مردمی در پیشگیری از بیماری کرونا.

● فعالیت ۳۱۷۶ تشکل مردم نهاد و ۴۶۸۷ تیم های مردمی در سراسر کشور در حوزه پیشگیری و مقابله با بیماری کرونا.

● ایجاد «شبکه کمک» (کارگروه مقابله با کرونا)، با مشارکت ۱۳ شبکه تخصصی سازمان های مردم نهاد به منظور فعال سازی ظرفیت تشکل ها.

شاخص هماهنگی امور اقتصادی و توسعه منطقه ای

هماهنگی، پیگیری و مشارکت در اجرای سند آمایش استان ها از طریق دستگاه های اجرایی، ایجاد هماهنگی و نظارت بر مسایل اقتصادی استان ها به منظور رفع مشکلات موجود، ارزیابی وضعیت بخش های مختلف تولیدی و اقتصادی در استان ها، بررسی امکانات اقتصادی استان ها به منظور توسعه متوازن استان ها، نظارت بر انجام مطالعات اقتصادی در راستای شناسایی ظرفیت ها و توانمندی های استان ها در امر سرمایه گذاری، اشتغال و تولید، نظارت و ایجاد هماهنگی های لازم در امر مراودات و مبادلات اقتصادی استان ها با کشورهای همسایه و هدف و برگزاری نشست های منطقه ای، ایجاد هماهنگی در ارتباط با ایجاد و راه اندازی

بازارچه‌های مرزی، هماهنگی و پیگیری موضوعات مرتبط با مناطق آزاد تجاری و مناطق ویژه اقتصادی از جمله مولفه‌های این شاخص است.

❖ بازارچه‌های مرزی

● اقدامات دولت یازدهم و دوازدهم در ایجاد و راهاندازی بازارچه‌های مرزی و میزان بهره‌گیری از آنها در تحریم بیش از دولت‌های گذشته بوده است. قبل از شروع دولت یازدهم تعداد (۲۸) بازارچه مرزی با تصویب هیئت محترم وزیران در (۹) استان مرزی کشور، تأسیس شده است؛ با آغاز به کار دولت یازدهم تاکنون تعداد (۱۱) بازارچه مرزی به جمع بازارچه‌های کشور افزوده شده است. از مجموع (۳۹) بازارچه مرزی مصوب، تعداد (۱۹) بازارچه فعال و مابقی غیرفعال می‌باشند. پیش‌بینی می‌شود براساس برنامه و سیاست‌های دولت دوازدهم تا پایان سال جاری (۱۳۹۹) تعداد (۴) بازارچه جدید در سه استان آذربایجان غربی (شیخ سیلو و پیراحمدکندی)، ایلام (هلالی شمالی) و سیستان و بلوچستان (پسابندر) ایجاد گردد. علاوه بر موارد مذکور، در صورت موافقت هیئت محترم وزیران، تعداد (۵) بازارچه جدید در چهار استان مرزی در سال ۱۴۰۰ تأسیس خواهد گردید.

● با توجه به عدم تغییر سیاست‌های تجاری وزارت صنعت، معدن و تجارت و همچنین ممنوعیت‌های اعمال‌شده توسط گمرک جمهوری اسلامی ایران در بهره‌مندی از ظرفیت بازارچه‌های مرزی به منظور تسهیل در واردات اقلام تحریمی؛ در عمل بازارچه‌های مرزی تأثیری در روند کاهش آثار تحریم نداشته‌اند.

جدول ۹- وضعیت شاخص‌های هماهنگی امور اقتصادی

شروع دولت یازدهم	عملکرد دولت تدبیر و امید	عملکرد تاکنون (تجمعی)	درصد تغییرات
ایجاد و راهاندازی بازارچه‌های مرزی و میزان بهره‌گیری از آنها در تحریم			
۲۱	۱۸	۳۹	۸۵٪

❖ شورای توسعه پایدار شرق و غرب کشور

شورای توسعه و امنیت پایدار شرق و غرب کشور دارای شأن سیاستگذاری، تعیین اهداف کلان، راهبردها و خط‌مشی‌ها در شئون امنیتی-اطلاعاتی، فرهنگی-اجتماعی، اقتصادی-عمرانی و قضائی در مناطق شرق و غرب کشور و فاقد وصف اجرایی می‌باشد.

۱- در راستای تحقق اهداف و سیاست‌های توسعه‌ای دولت و به منظور تشویق، ترغیب و تسهیل سرمایه‌گذاری بخش خصوصی اعم از داخلی و خارجی و تعاونی، ارتقاء شاخص‌های توسعه و رفع محرومیت در مناطق هدف تحت پوشش شورای توسعه و امنیت پایدار شرق و غرب کشور شامل استان‌های آذربایجان غربی، کردستان، کرمانشاه و ایلام در غرب کشور و استان‌های خراسان رضوی، خراسان جنوبی، کرمان، سیستان و بلوچستان و هرمزگان به اضافه استان خراسان شمالی در شرق کشور، تصویب‌نامه شماره ۲۰/۷۵۹-ر-س/ت ۴۵۷۹۲ ک مورخ ۱۳۸۹/۱۰/۱۲ هیئت وزیران مبنی بر: «توسعه و تسهیل سرمایه‌گذاری توسعه‌ای در مناطق شرق و غرب کشور» حسب تصویب‌نامه هیئت وزیران تحت ابلاغیه شماره ۱۶۰۹۲/ت ۵۵۵۹۴۰ مورخ ۱۳۹۷/۹/۵، اصلاح و ضمن افزایش اختیارات و دامنه شمول، مدت زمان اجرائی آن تا پایان برنامه ششم توسعه تمدید شده است.

تصویب‌نامه مذکور؛ حاوی مشوق‌ها، معافیت‌ها، تضمین بیمه کلیه سرمایه‌گذاری‌های انجام شده در مقابل حوادث ضدامنیتی، یارانه سود تسهیلات ریالی و ارزی و... در مناطق مشمول، به شرح ذیل می‌باشد؛

الف) اعمال معافیت مالیاتی برای تمامی سرمایه‌گذاری‌ها باستناد تبصره (۱) ماده (۱۳۲) قانون مالیات‌های مستقیم. (مصوب ۱۳۸۰)

ب) تضمین بیمه تمامی سرمایه‌گذاری‌های انجام شده توسط بخش خصوصی اعم از داخلی و خارجی از طریق نظام بیمه کشور در برابر حوادث ضد امنیتی بصورت ۱۰۰٪.

پ) پرداخت یارانه سود تسهیلات ریالی و ارزی به میزان ۵۰٪ نرخ مصوب شورای پول و اعتبار از طریق دولت.

ت) افزایش توان و اختیارات بانک‌های عامل استانی در مورد بررسی، تصویب و پرداخت تسهیلات به طرح‌های تولیدی و اقتصادی تا سقف سیصد میلیارد (۳۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال و بیست میلیون (۲۰/۰۰۰/۰۰۰) دلار.

ث) تخصیص حداقل ۱۵٪ از سرجمع اعتبارات کمک‌های فنی و اعتباری مندرج در بودجه سالانه در مناطق مشمول، به طرح‌ها و واحدهای تولیدی، صنعتی، کشاورزی، فرهنگی و خدماتی که دارای توجیه اقتصادی و مالی می‌باشند.

ج) الزام سرمایه‌گذاری شرکت‌های مادر تخصصی گسترش و نوسازی صنایع ایران (ایدرو)، توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی (ایمیدرو) و ملی صنایع پتروشیمی، علاوه بر سهم

معمول استان‌ها؛ حداقل به میزان ۱۵٪ از سرمایه‌گذاری‌های جدید از محل منابع موضوع ماده (۲۹) قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه و اجراء سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی.

چ) تخصیص اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای ملی و استانی مصوب سالانه پروژه‌ها و طرح‌های مناطق تحت پوشش به میزان ۱۰۰٪.

ح) ایجاد امکان پذیرش ترهین اسناد استیجاری محل اجرای طرح به عنوان وثیقه نزد بانک‌های عامل.

خ) واگذاری اختیارات وزارت جهاد کشاورزی در خصوص واگذاری اراضی بیش از پنج هکتار برای اجرای طرح‌های غیرکشاورزی (کمیسیون ماده ۳۲ استان‌ها) به شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان‌های مشمول.

۲- ایجاد ردیف اعتباری در قانون بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور و پاداری آن در سال‌های آینده، علیرغم محدودیت‌های شدید بودجه و اعتبارات و تخصیص اعتبارات ویژه به طرح‌ها و پروژه‌های توسعه‌ای و محرومیت زدائی استان‌های مرزی شرق و غرب کشور.

۳- تصویب ۹۰ طرح اولویت‌دار، کلیدی و مهم استان‌های عضو شورا در حوزه اقتصادی- عمرانی به همراه ۹ طرح پیشران فرهنگی- اجتماعی و ابلاغ به سازمان برنامه و بودجه کشور که حسب بند (ط) تصویب نامه شماره ۲۰/۷۵۹- ر- س/ت ۴۵۷۹۲ ک مورخ ۱۳۸۹/۱۰/۱۲ هیئت محترم وزیران و اصلاحیه بعدی آن تحت تصویب نامه شماره ۱۱۶۰۹۲/ت ۵۵۵۹۴۰ مورخ ۱۳۹۷/۹/۵ هیئت محترم وزیران، آن سازمان موظف است نسبت به تأمین و تخصیص اعتبارات مورد نیاز بصورت ۱۰۰٪ اقدام نماید.

۴- تصویب الزام سازمان برنامه و بودجه کشور، به‌عنوان مسئول کمیته اقتصادی شورا؛ به اتخاذ و اعمال هماهنگی‌های لازم با سازمان‌های توسعه‌ای گسترش و نوسازی صنایع ایران (ایدرو)، گسترش و نوسازی صنایع معدنی ایران (ایمیدرو)، صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران و ملی صنایع پتروشیمی که دارای تکالیف مشخص در تصویب‌نامه شماره ۲۰/۷۵۹/ر/س/ت ۴۵۷۹۲ ک مورخ ۱۳۸۹/۱۰/۱۲ هیئت محترم وزیران و اصلاحیه بعدی آن بشماره ۱۱۶۰۹۲/ت ۵۵۵۹۴۰ مورخ ۱۳۹۷/۹/۵، می‌باشند و استاندان عضو شورا و خراسان شمالی، جهت تجمیع منابع و اعتبارات سازمان‌های مذکور و اعتبارات توازن و کمک‌های فنی

و اعتباری استان‌ها، تأمین و تخصیص اعتبارات مربوط به سرمایه‌گذاری در مناطق محروم و مرزی استان‌های مذکور در اولویت قرار دادن تخصیص اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استان‌های تحت پوشش در رژیم تخصیص آن سازمان در تمام بخش‌ها.

۵- تصویب الزام بانک مرکزی؛ به صدور ابلاغیه خطاب به مدیران عامل بانک‌های سراسر کشور برای تعیین تکلیف کلیه طرح‌ها و پروژه‌های استانی در سقف اختیارات استان و یا در اختیار مرکز؛ حداکثر ظرف مدت یک ماه، ضمن اینکه اختیارات بانک‌های استان‌های مشمول تصویب نامه شماره ۲۰/۷۵۹/ر/س/ت/۴۵۷۹۲ک مورخ ۱۳۸۹/۱۰/۱۲ هیئت وزیران، در مورد بررسی، تصویب و پرداخت تسهیلات به طرح‌های تولیدی و اقتصادی که در بند (۴) اصلاحیه شماره ۱۱۶۰۹۲/ت/۵۵۵۹۴۰ هـ مورخ ۱۳۹۷/۹/۵ هیئت وزیران، به ۳۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ (سیصد میلیارد) ریال و ۲۰/۰۰۰/۰۰۰ (بیست میلیون) دلار، افزایش یافته است؛ نیز در ابلاغیه جدید بانک مرکزی مورد تأکید قرار گیرد.

۶- تصویب الزام سازمان برنامه و بودجه کشور به تأمین و تخصیص اعتبارات مورد نیاز خرید و نصب سامانه‌های بازرسی (X-Ray) خودرویی سنگین؛ در مبادی ورودی و خروجی کشور با اولویت شرق و غرب کشور، و نیز رفع موانع فراوری بهره‌مندی از تجهیزات تولید داخل با توجه به توانمندی‌های شرکت‌های دانش بنیان داخلی و خودکفایی کشور، از طریق سازمان گمرک ایران، سازمان انرژی اتمی ایران و سازمان ملی استاندارد ایران.

۷- اتخاذ هماهنگی با بانک مرکزی و وزارت صنعت، معدن و تجارت، برای رفع سریع مشکل فعالین اقتصادی، برای بازگشت ارز حاصل از صادرات به کشور، از طریق تهاثر واردات کالاهای اساسی و اقلام ضروری مردم و سایر راهکارها، ضمن اینکه مقرر شد؛ استانداران محترم هماهنگی‌های لازم را در این خصوص با فعالین بخش خصوصی معمول، تاموانع موجود به صورت فوری در جلسات حضوری با مسئولین نهادهای مذکور بصورت جهادی؛ رفع گردد.

۸- اتخاذ هماهنگی اجرای فوری قانون حمایت از توسعه و ایجاد اشتغال پایدار در مناطق روستائی و عشایری، با استفاده از منابع صندوق توسعه ملی، و تخصیص اعتبارات مرحله دوم این طرح به استان‌ها.

۹- تصویب شرح خدمات برنامه توسعه استان‌های هدف شورای توسعه و امنیت پایدار شرق و غرب کشور، با تأکید بر موضوعات خاص و مسئله محوری با ملحوظ نظر قرار دادن کلیه

اسناد بالا دستی، آسیب‌شناسی مسائل، شرایط و ویژگی‌های مختص هر استان با هدف افزایش اثربخشی و کارایی.

۱۰- تشکیل شورای توسعه استان کردستان؛ به ریاست وزیر محترم کشور به صورت ویژه و کسب اوامر ریاست محترم جمهوری و ابلاغ به وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های ذی ربط برای اجرا به نحوی که براساس آخرین ارزیابی‌های به عمل آمده؛ روند اجرای مصوبات شورای توسعه کردستان با ۷۸٪ مصوبات اجرائی شده؛ به پیشرفت فیزیکی ۳۰ درصد نائل گردیده است. مضافاً اینکه؛ سه طرح عظیم و پیشران استان کردستان با هدف ارتقاء شاخص‌های اقتصادی و جبران عقب‌ماندگی‌های تاریخی آن استان با توجه به پتانسیل‌های بخش کشاورزی، تعریف و به حضور ریاست محترم جمهوری تقدیم گردید که جهت اقدام به سازمان برنامه و بودجه کشور ارجاع شده است.

۱۱- رفع مشکلات ساکنین جزایر استان هرمزگان و توسعه پایدار؛ از حدود آبان ماه ۱۳۹۶، اقدام به شناسایی و احصاء مهم‌ترین کاستی‌ها و مشکلات و موثرترین راهکارها با هدف «رفع مشکلات ساکنین جزایر استان هرمزگان و توسعه پایدار» گردید و مهم‌ترین الزامات و ضرورت‌ها در قالب «مصوبات سفر استانی وزیر محترم کشور به هرمزگان با هدف بررسی و رفع مشکلات ساکنین جزایر و توسعه پایدار» جمع‌بندی و به محضر ریاست محترم جمهوری تقدیم شد، آخرین وضعیت اجرای مصوبات رفع مشکلات ساکنین جزایر استان

هرمزگان و توسعه پایدار که با همکاری وزارتخانه‌ها و سازمان‌های اجرایی با (۲۶) درصد افزایش از (۳۱) درصد به (۵۷) درصد ارتقاء یافته است، مضافاً اینکه؛ طرح اجرایی توسعه و عمران جزایر استراتژیک استان هرمزگان با هدف؛ توسعه و عمران جزایر مُستعد استان هرمزگان از طریق تمرکز بر بهره‌مندی و شکوفائی ظرفیت‌های بالقوه جزایر، توسعه سکونتگاهی در جزایر و استقرار جمعیت ثابت و شناور، تسهیل و ترغیب سرمایه‌گذاری بخش خصوصی با اولویت ایجاد و توسعه زیرساخت‌های گردشگری، فراهم سازی فضای کسب و کار و رونق اقتصادی و توانمندسازی اقتصادی مردم منطقه، جذب و جلب گردشگران و بوم‌گردان و... و در نتیجه افزایش عمق استراتژیک کشور در جزایر موصوف؛ و ایجاد کارگروه؛ «توسعه و عمران جزایر استان هرمزگان» با عضویت معاونین و مدیران مربوطه در این وزارتخانه و استاندار هرمزگان در وزارت کشور و تشکیل جلسات آن کارگروه؛ فعلاً با

محوریت جزایر ابوموسی، هرمز و لارک و توجه به جزیره فارور بزرگ تشکیل و پیشنهادات مربوطه به حضور ریاست محترم جمهوری تقدیم شده است.

۱۲- تدوین سند محرومیت‌زدائی و توسعه منطقه سیستان؛ با توجه به ضرورت توجه ویژه به مناطق کمترتوسعه یافته، خصوصاً مناطق مرزی کشور، مسائل، مشکلات و آخرین وضعیت اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و امنیتی منطقه سیستان در استان سیستان و بلوچستان، گزارش جمع‌بندی ضرورت‌ها و راهکارهای دقیق اجرایی در قالب پیشنهادات و مصوبات سفر مقام عالی وزارت به منطقه سیستان، به خدمت ریاست محترم جمهوری تقدیم که پس از تأیید آن مقام محترم، طی ابلاغیه‌های جداگانه‌ای و از سوی رئیس محترم دفتر و سرپرست نهاد ریاست جمهوری برای اقدام، به (۱۸) وزارتخانه و سازمان مرتبط ابلاغ شد، آخرین وضعیت مصوبات علیرغم مشکلات تأمین اعتبارات مورد نیاز، به حدود (۴۹) درصد پیشرفت فیزیکی رسیده است.

۱۳- تدوین سند محرومیت‌زدائی اضطراری منطقه بلوچستان؛ به منظور بررسی وضعیت منطقه بلوچستان با هدف محرومیت‌زدائی اضطراری از این منطقه، هیئتی با مسئولیت اینجانب، از تاریخ ۱۳۹۷/۹/۶ تا ۱۳۹۷/۹/۱۱ به منطقه بلوچستان عزیمت و در طول این بازه زمانی با پیمایش حدوداً ۳۰۰۰ کیلومتر در گستره جغرافیائی منطقه، در تمامی شهرستان‌ها حضور یافته و ضمن برگزاری جلسات شورای اداری شهرستان‌های منطقه، با مسئولین محلی، علما، معتمدین و دیگر اقشار ملاقات صورت پذیرفت و بصورت میدانی مشکلات هموطنان ساکن در این شهرستان‌ها بطور دقیق احصاء گردید. متعاقباً گزارشی تحت عنوان سند محرومیت‌زدائی اضطراری منطقه بلوچستان تنظیم و در قالب (۴۸۶) بند تکلیف برای (۲۴) دستگاه اجرایی کشور تعیین و برای ریاست محترم جمهوری ارسال گردید و در تاریخ ۱۳۹۷/۱۱/۲ تکالیف و وظایف مصرح در سند، جهت اجراء به وزراء و رؤسای (۲۴) دستگاه اجرایی کشور ابلاغ گردید. هم اکنون سند موصوف دارای ۵۵ % پیشرفت فیزیکی می‌باشد.

آخرین وضعیت تحقق و اجرای اسناد توسعه استانی

۱۴- تصویب و ابلاغ دستورالعمل اجرائی طرح «خواهرخواندگی» بین شهرهای مرزی تحت پوشش شورای توسعه و امنیت پایدار شرق و غرب کشور، با شهرهای مستعد مرزی کشورهای

همسایه باهدف افزایش مراودات فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی شهرهای مرزی شرق و غرب کشور کشور با شهرهای مستعد مرزی کشورهای همسایه.

۱۵- تصویب الزام سازمان صدا و سیما و سازمان برنامه و بودجه کشور برای تکمیل پوشش صد درصدی فرکانس تلویزیون دیجیتال در مناطق شرق و غرب کشور.

۱۶- تصویب الزام سازمان برنامه و بودجه کشور، ستاد مبارزه با مواد مخدر و سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور، برای تامین اعتبارات لازم برای تکمیل، تجهیز و راه‌اندازی اردوگاه‌های درمان و بازپروری معتادان با اولویت استان‌های تحت پوشش شورای توسعه در شرق و غرب کشور و تخصیص هشتصد (۸۰۰) میلیارد ریال اعتبارات مصوب هیئت محترم وزیران از سوی سازمان برنامه و بودجه کشور، برای احداث و تکمیل اردوگاه‌های جمع‌آوری معتادین متجاهر.

۱۷- تصویب الزام وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور، درخصوص پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی، سلامت و بهداشت (جسمی و روانی) و درمان دانش‌آموزان و تحت پوشش قراردادن دانش‌آموزان استثنایی برای تحصیل و حرفه آموزی، در استان‌های تحت پوشش در شرق و غرب کشور.

۱۸- تصویب الزام وزارت آموزش و پرورش، قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع) در غرب کشور، قرارگاه قدس در شرق کشور، قرارگاه محرومیت‌زدایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، سازمان بسیج و سایر دستگاه‌های ذی ربط، برای اولویت بندی مناسب، جهت ایجاد و توسعه مدارس پیش ساخته به منظور افزایش پوشش تحصیلی در مناطق محروم واقع در استان‌های تحت پوشش در شرق و غرب کشور.

۱۹- تصویب الزام سازمان برنامه و بودجه کشور؛ نسبت به تأمین اعتبارات لازم (سهام دولت)، به منظور تکمیل پروژه‌های عمرانی که بصورت مشارکتی توسط خیرین مدرسه‌ساز و آموزش و پرورش در مناطق تحت پوشش در شرق و غرب کشور در حال اجراء می‌باشد.

۲۰- تصویب الزام وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و وزارت خانه های ورزش و جوانان و آموزش و پرورش، برای توسعه و تجهیز کتابخانه‌ها و اماکن فرهنگی، هنری و ورزشی، در مناطق تحت پوشش در شرق و غرب کشور.

۲۱- تصویب الزام وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و وزارت آموزش و پرورش، به تقویت

مراکز فنی و حرفه‌ای و رشته‌های کار و دانش و توسعه و تجهیز هنرستان‌ها با هدف ایجاد اشتغال و مهارت‌آموزی دانش‌آموزان در مناطق تحت پوشش شورا.

۲۲- تصویب الزام ستاد کل نیروهای مسلح برای تخصیص سهمیه سرباز متخصص (امریه) به منظور استفاده از خدمات تخصصی آنان در اجرای طرح‌های توسعه‌ای مناطق محروم و مرزی استان‌های تحت پوشش شورای توسعه و امنیت پایدار شرق و غرب کشور.

۲۳- تصویب الزام بانک مرکزی به ابلاغ سریع سهم بانک‌های عامل برای پرداخت تسهیلات کم‌بهره امداد امام خمینی (ره) جهت مددجویان تحت پوشش آن کمیته (موضوع تبصره (۱۶) قانون بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور).

❖ ستاد اطلاع‌رسانی و تبلیغات اقتصادی

گوشه‌ای از نقش آفرینی‌ها و تأثیرگذاری‌های ستاد در مقابله با تهدیدات و مدیریت کلان بسیاری از رخدادهای اقتصادی.

الف- تعداد جلسات و مصوبات

● تشکیل ستاد طبق مصوبه نهمین جلسه شورای عالی هماهنگی اقتصادی - مورخ

۹۷/۵/۲۷

● صدور ابلاغیه رئیس‌جمهور، به شماره ۷۰۱۰۹ مورخ ۱۳۹۷/۰۵/۲۹

● تشکیل نخستین جلسه ستاد در تاریخ ۱۳۹۷/۰۷/۱۲

● تشکیل آخرین جلسه ستاد در تاریخ ۱۳۹۹/۱۰/۲۹

جدول ۱۰- آمار جلسات و مصوبات به تفکیک سال

سال	تعداد جلسات	تعداد مصوبات *	درصد
۱۳۹۷	۱۷	۲۴۷	۳۴
۱۳۹۸	۳۲	۳۸۰	۵۳
۱۳۹۹	۱۱	۹۵	۱۳
جمع	۶۱	۷۲۲	۱۰۰

* میانگین ۱۲ مصوبه حائز اهمیت در هر جلسه

(ب)- سهم دستگاه‌ها از مصوبات ستاد

جدول ۱۱- بیشترین تعداد مصوبات ابلاغی به دستگاه‌ها

ردیف	دستگاه / سازمان تعداد مصوبات رتبه	۱۳۹۷		۱۳۹۸		۱۳۹۹	
		تعداد مصوبات	رتبه	تعداد مصوبات	رتبه	تعداد مصوبات	رتبه
۱	وزارت صنعت، معدن و تجارت	۳۱	۳	۷۹	۱	۴	۲
۲	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۳۴	۲	۵۵	۲	۵	۱
۳	سازمان صدا و سیما	۴۰	۱	۵۵	۲	۴	۲
۴	قوه قضاییه	۱۴	۴	۲۶	۳	۳	۳
۵	الباقی مصوبات به‌عنوان تکالیف منظور شده درخصوص ۴۸ دستگاه دیگر مصوب و ابلاغ شده است. به شرح پیوست (۱)						

(پ)- دستور کارها و موضوعات

● معیارها و مبانی انتخاب دستور کار ستاد

- رصد و پایش فضای رسانه‌ای کشور.

- آذربایجان شرقی دوره‌ای و منظم ستاد تنظیم بازار درخصوص نوسانات قیمت کالاها.

- نظرسنجی‌ها و آذربایجان شرقی آماری یا تحلیلی منتشر شده از سوی مراجع و مراکز مرتبط.
- استخراج محورهای دارای اهمیت از متن نامه‌ها و گردش کار مکاتبات مهم در حوزه اقتصادی.

- پالایش محتوایی آذربایجان شرقی واصله از دستگاه‌ها و استان‌ها.
- استحصال موارد جدید در روند پیگیری مصوبات ابلاغی به دستگاه‌ها.
- دستورات و موارد ارجاعی از سوی ریاست محترم جمهوری

جدول ۱۲- آمار دستور کار ستاد اطلاع‌رسانی و تبلیغات اقتصادی

ردیف	حوزه موضوعی	۱۳۹۸			۱۳۹۹		
		تعداد موضوعات	درصد	رتبه	تعداد موضوعات	درصد	رتبه
۱	رصد و پایش رویدادها	۳۰	۲۵	۲	۳۰	۲۵	۲
۲	تمهیدات پیشگیرانه	۳۶	۳۰	۱	۳۶	۳۰	۱
۳	برنامه‌ریزی تولید محتوا	۱۸	۱۵	۳	۱۸	۱۵	۳
۴	تدابیر رسانه‌ای	۱۴	۱۲	۴	۱۴	۱۲	۴
۵	سیاستگذاری (اطلاع‌رسانی و تبلیغی)	۱۲	۱۰	۵	۱۲	۱۰	۵
۶	اقدامات بازدارنده (حقوقی و قضائی)	۱۰	۸	۶	۱۰	۸	۶
	جمع	۱۲۰	۱۰۰	-	۱۲۰	۱۰۰	-
به شرح پیوست شماره (۲)							

پ- ریز موضوعات حائز اهمیت و اولویت‌دار

۱. رصد و پایش رویدادها

اعتراض‌های صنفی و کارگری / خسارت سیل / سلف‌خری محصولات استراتژیک / تحریم‌ها / نوسانات قیمت خودرو، مسکن و اجاره بهاء، بلیط پروازها، لبنیات، گوشت، مرغ و اقلام خوراکی /

رسوب کالاها در گمرکات و بنادر / واردات و توزیع کاغذ / تخلفات ارزی / آفت ملخ / ذرت‌های دامی آلوده / گوشی‌های وارداتی / تالاب خواری در میانکاله / واگذاری زمین در سواحل مکران / معاملات مسکن مهر / سامانه یکپارچه اعتبارسنجی و رتبه‌بندی اعتباری / فرار مالیاتی / صدور کارت‌های بازرگانی یکبار مصرف / بازار ارز و خودرو / کرایه‌بهای تاکسیرانی تهران و تاکسی‌های اینترنتی / دستفروشی در تهران / زیست شبانه و کودکان کار / مشکلات کامیون‌داران / ترخیص کالاها از بنادر و گمرکات / چالش‌های خودروسازان داخلی / نوسانات بازار بورس و سرمایه / نگرانی از وضع مالیات بر مطبوعات / شیوع بیماری کرونا و اوضاع اقتصادی کشور / علل و عوامل خاموشی‌ها در برخی استان‌های کشور / اجرای طرح رزاق در استان سیستان و بلوچستان.

۲. تمهیدات پیشگیرانه

تامین آرد نانویی‌های آزادپز / ريجستري تلفن همراه مسافري / احتكار كالاهاي اساسي / موجودي و توزيع كالاهاي اساسي در استان‌ها / عدم برگشت ارزش افزوده صادرکنندگان / حمل و نقل كالاهاي اساسي / راه‌اندازی سامانه جامع تجارت / عمليات رواني التهاب‌آفرين در بازار / روند صدور و تمدید کارت بازرگانی / تأدیه مطالبات پیمانکاران از دولت / بروزرسانی سامانه ۱۳۴ / نقدینگی واردکنندگان گوشت / تهاتر کالایی با همسایگان و کشورهای آمریکای لاتین / توزیع لوازم التحریر دانش‌آموزان / کالا‌های همراه مسافر در سفرهای عتبات / حمایت استانداری‌ها از واحدهای تولیدی / پولشویی و حساب‌های بانکی اجاره‌ای / اتصال دفاتر و کلاء و پزشکان به شبکه بانکی و کارتخوان / محصولات کشاورزی مازاد بر نیاز / ذخیره‌سازی کالاها و میوه مصرفی پایان سال / تثبیت قیمت‌ها در فصل پایانی سال / افزایش تولید برنج در استان‌های غیر شمالی / نگرانی‌های ناوگان حمل و نقل برون شهری / اقتصاد گردشگری و تدابیر رسانه‌ای آن / سوخت خودروهای ناجا و اورژانس کشور / تعدد مأخذهای مالیاتی صنف کامیونداران / تدابیر و تمهیدات اجرایی مدیریت بیماری کرونا / بررسی پدیده خروج اسکناس‌های ۱۰ هزار تومانی از مرزهای شرقی کشور / پیشگیری از وقوع جرم در فضای مجازی / پیشنهاد سقف اعمال جریمه نقدی توسط سازمان تعزیرات حکومتی.

۳. برنامه‌ریزی تولید محتوا

تولید کلیپ‌های تاثیرگذار اقتصادی / امدادرسانی به مناطق سیل‌زده / تخصیص منابع بودجه عمرانی کشور / روشنگری در حوزه غذا و دارو / طرح ترافیکی «منطقه آلودگی هوا» / اخبار

حساسیت‌زا درخصوص چین / استخراج بیت کوین / رفع ابهام در صادرات دام زنده / تغییر منبع ارز دولتی به نیمایی / اعطای اقامت ۵ ساله به سرمایه‌گذاران خارجی / مقابله با عملیات روانی رسانه‌های معاند در مناسبت‌ها / اطلاع‌رسانی و آموزش درخصوص فعالسازی رمز پویا / فرهنگسازی و آموزش در حوزه فعالیت‌های بورسی / آگاهی‌بخشی در خصوص درگاه‌های غیرمجاز بازار بورس و سرمایه / پرداخت یارانه حمایت معیشتی به مشمولان / توجیه افکار عمومی نسبت به اقدامات جدید بانک مرکزی / پروژه‌های اقتصادی و عمرانی آماده افتتاح یا راه‌اندازی در دهه فجر / مشارکت دستگاه‌های اقتصادی در افزایش مشارکت در انتخابات مجلس / اطلاع‌رسانی از عملکرد دستگاه‌ها در سال پایانی دولت.

۴. تدابیر رسانه‌ای

تمهیدات و تدابیر رسانه‌ای افزایش قیمت بنزین / FATF / کالابری الکترونیک / سالروز خروج آمریکا از برجام / بازار معاملات متشکل ارزی / ارسال پیامک‌های توصیه حفاظتی درخصوص درگاه‌های غیرمجاز بازار سرمایه / آثار و تبعات اقتصادی سفر نخست وزیر ژاپن به ایران / مذاکرات رئیس‌کل بانک مرکزی با همتای کره جنوبی / نتایج اقتصادی سفر رئیس‌جمهور به قرقیزستان / ابعاد امنیتی و اقتصادی ناآرامی‌های آبانماه / مباحث بودجه سال ۹۹ / موضوع خروج ارز از کشور / تدابیر رسانه‌ای و تبلیغی دهه فجر، انتخابات مجلس و تعطیلات عید نوروز / تدابیر رسانه‌ای و سیاست‌های تبلیغی مدیریت بیماری کرونا / پرهیز جدی از القای حس رهاشدگی امور در میان مردم.

۵. سیاست‌گذاری اطلاع‌رسانی و تبلیغی

ابلاغ سیاست‌های کلی ستاد به رسانه‌های استانی / فعال‌سازی شوراهای اطلاع‌رسانی استان‌ها / فعال‌سازی شبکه‌ها و رسانه‌های استانی / ترغیب و تشویق رسانه‌های مثبت و امیدآفرین / مصاحبه مسئولان با شبکه‌های خارجی معاند / ممنوعیت استناد رسانه‌ها به رسانه‌های خارجی معاند / نظارت بر آگهی‌های تبلیغاتی صدور ویزا و اخذ اقامت / ممنوعیت اطلاع‌رسانی فرایندها و مقاصد صادرات نفت و پتروشیمی / مراقبت در خصوص رویدادهای تنش‌زا در برنامه‌های تلویزیونی / تبیین جایگاه حقوقی ستاد برای مدیران رسانه / تدوین و ابلاغ دستورالعمل اطلاع‌رسانی دادگاه‌های رسیدگی به مفاسد اقتصادی / تدوین دستورالعمل ویژه پاسخگویی، ابهام‌زدایی و تبیین عملکرد دستگاه‌ها.

۶. اقدامات بازدارنده (حقوقی و قضائی)

رسیدگی قضائی به تخلفات رسانه‌ای در حوزه اقتصادی / قیمت‌سازی سایت‌ها و کانال‌های تلگرامی در فضای مجازی / افشای اطلاعات توسط مسئولان سابق اقتصادی / اظهارات منفی مسئولان صنفی / نظرسنجی‌های هدفدار مجازی / آگهی‌های موسسات غیرقانونی اعزام دانشجو / مؤسسات بدون مجوز و متخلف در زمینه صدور ویزا و اخذ اقامت / پیگیری حقوقی انتشار خبر «دولت به جای خالی کردن صندوق توسعه، جلو هزاران فرار مالیاتی را بگیرد» / پیگیری حقوقی انتشار خبر «۱۳۱ هزار میلیارد تومان کسری دولت» / مقابله با معاملات فردایی / پیگیری پرونده‌های ارز حاصل از صادرات / کشفیات اراضی ملی در استان‌ها / کشف کالاهای احتکارشده در سطح کشور / مقابله با روند جرم‌خیزی در فضای مجازی / برخورد با واحدهای غیرمجاز استخراج رمز ارزها / برخورد قانونی با صاحبان کتورهای پرمصرف.

❖ قرارگاه عملیاتی ستاد ملی مبارزه با کرونا

۱- به منظور اطلاع از آخرین وضعیت اجرای مصوبات ستاد ملی مبارزه با کرونا از ابتدای شکل ستاد تا زمان ایجاد قرارگاه عملیاتی ۳۸۸ مصوبه مربوط به ۴۱ جلسه متشکله ستاد ملی مبارزه با بیماری کرونا احصاء و طی نامه‌های جداگانه‌ای به عنوان بالاترین مقام (۳۸) دستگاه اجرایی ارسال شد.

۲- تعداد جلسات اصلی برگزار شده تا این تاریخ: ۸ جلسه، تعداد مصوبات (بند و جزء): ۱۸۲، مصوبات اجرا شده: ۱۷۳ مورد مصوبات در حال پیگیری، ۹ مورد می‌باشد.

۳- برگزاری نشست مشترک استانداران و روسای دانشگاه‌های علوم پزشکی، بهداشتی، درمانی سراسر کشور که در تاریخ ۹۹/۸/۱۲ با حضور وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و معاونین دو وزارتخانه کشور و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به منظور انجام هماهنگی‌های لازم در سطوح دستگاه‌های مرتبط برگزار گردید.

۴- برگزاری جلسه ویژه بررسی «برنامه‌های راهبردی محله محور برای رویارویی با کووید ۱۹ (طرح شهید سلیمانی) که در تاریخ ۹۹/۸/۱۷ و در قالب همکاری مشترک وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان بسیج مستضعفین، نخستین بار در استان کرمانشاه و به مرور با ایجاد ظرفیت‌های لازم در سایر مناطق کشور و با اولویت مناطق آلوده در حال اجراء می‌باشد.

۵- نشست مشترک فرمانداران، بخشداران و روسای شبکه بهداشت و درمان سراسر کشور که در تاریخ ۹۹/۸/۲۶ با حضور وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و معاونین دو وزارتخانه کشور و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با هدف توجیه و انجام هماهنگی‌های لازم تا سطوح شهرستان‌ها شهرها و بخش‌های کشور برگزار گردید.

۶- بررسی و ارزیابی وظایف و تکالیف کمیته‌های تابعه ستاد ملی مبارزه با کرونا در قرارگاه عملیاتی، از طریق دریافت گزارشات نوبه‌ای و برگزاری جلسات مشترک کمیته‌های موصوف و قرارگاه عملیاتی.

۷- تبیین نتایج مربوط به برگزاری جلسه مشترک قرارگاه عملیاتی ستاد ملی مبارزه با کرونا و کمیته بهداشتی درمانی ستاد ملی در راستای بررسی و ارزیابی اقدامات گذشته و برنامه‌های آتی کمیته موصوف.

۸- تشکیل کارگروه عملیاتی اجرای مصوبات و طرح‌های مصوب ستاد ملی و قرارگاه عملیاتی، در محل قرارگاه که با هدف انجام هماهنگی‌ها در سطوح دستگاه‌های ملی و استانی (صف و ستاد) رفع موانع و مشکلات موجود در راستای اجرای مصوبات و طرح‌های ابلاغی و پاسخگویی به ابهامات و سؤالات موجود تشکیل گردید.

۹- جلسه قرارگاه عملیاتی ستاد ملی با دستور کار «بررسی مشکلات مرتبط با تأمین اکسیژن و ماسک» در تاریخ ۹۹/۹/۴ که مصوبات مربوطه به منظور رفع خلاءها و نواقص موجود به دستگاه‌های ذیربط و مسئول ابلاغ گردید.

۱۰- بررسی زمینه‌های متفاوت مربوط به اجرای «طرح مدیریت هوشمند محدودیت‌ها متناسب با وضعیت و روند بیماری کووید ۱۹ در شهرهای کشور در قرارگاه عملیاتی که پس از تصویب در جلسه ستاد ملی مدیریت بیماری کرونا از اول آذرماه در سراسر کشور در حال اجرا می‌باشد.

۱۱- طرح ردیابی دیجیتالی بیماران مبتلا به بیماری کرونا با حضور وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات در قرارگاه عملیاتی.

۱۲- طراحی لازم در راستای تهیه و تدوین اطلس پویایی آخرین وضعیت شیوع بیماری کرونا با لحاظ شاخص‌هایی چون تعداد تست‌ها انجام شده آمار مبتلایان تعداد درمان شدگان تعداد فوت‌شدگان و .. تا سطح شهرستان‌ها و شهرهای کشور.

۱۳- بررسی جنبه‌های مختلف طرح اعمال محدودیت برای تردد وسائط نقلیه شخصی بعد از ساعت ۲۱ لغایت ساعت ۴ بامداد که پيس از تکميل و تصويب در جلسه ستاد ملی مدیریت بیماری کرونا از هفته گذشته به مورد اجرا گذاشته شده است.

۱۴- آسیب‌شناسی روند اجرای محدودیت‌های ابلاغی و پروتکل‌های بهداشتی و برخورد قانونی با عاملین نقض آنها.

۱۵- تنظیم و ابلاغ ساز و کارهای مناسب در جهت برخورد قانونی با مدیران، مسئولان و سایر عواملی که بدون در نظر گرفتن دستورالعمل‌های بهداشتی ابلاغی از سوی ستاد، زمینه شکل‌گیری تجمعات غیرقانونی را فراهم می‌آورند.

۱۶- صدور ابلاغیه مشخص به سازمان صدا و سیما مبنی بر ممنوعیت پخش و انتشار اخبار مربوط به سفر مسئولین به استان‌ها، جلسات و نشست‌هایی که در آنها دستورالعمل‌های بهداشتی ابلاغی از سوی ستاد ملی مبارزه با کرونا رعایت نمی‌شوند.

۱۷- الزام کمیته امنیتی، اجتماعی و انتظامی ستاد ملی به تهیه و تصویب طرح چگونگی جلوگیری از ورود افراد مبتلاء به کرونا به مترو و ناوگان اتوبوس درون شهری، با همکاری سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور و شهرداری تهران.

۱۸- اتخاذ تمهیدات لازم و برنامه‌ریزی مناسب در جهت تصویب نهایی دستورالعمل نحوه ساماندهی مشارکت‌های مردمی در مدیریت، پیشگیری و مقابله با بیماری کرونا و حمایت از اقشار آسیب‌پذیر با تأکید بر مشارکت محوله محور در کمیته امنیتی اجتماعی و انتظامی ستاد ملی مدیریت بیماری کرونا.

۱۹- تدوین، تصویب و ابلاغ دستورالعمل اجرایی قرارگاه عملیاتی ستاد مبارزه با بیماری کرونا.

بند ۴- عملکرد وزارت کشور به‌عنوان معین استان‌های لرستان، کرمان، سیستان و بلوچستان و فارس و...

استان فارس

پس از انتصاب وزیر محترم کشور به عنوان جانشین رئیس ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی در استان‌های سیستان و بلوچستان و فارس از سوی معاون اول محترم رئیس‌جمهور:

۱- با هدف بررسی، شناخت موانع و پیشبرد اهداف اقتصاد مقاومتی در استان فارس، معاون هماهنگی امور اقتصادی و توسعه منطقه‌ای اینجانب، طی دو مرحله به استان فارس عزیمت و به

اتفاق مدیران دستگاه‌های اجرایی و مسئولین استانی، با پیمایش حدود ۵۰۰۰ کیلومتر، در تمامی ۲۹ شهرستان استان حاضر و ضمن بازدید و بررسی مشکلات قریب به (۱۶۰) طرح و پروژه؛ شامل مهم‌ترین طرح‌ها و پروژه‌های منتخب اقتصاد مقاومتی، عمرانی نیمه تمام و طرح‌های بزرگ سرمایه‌گذاری، مسائل و مشکلات مرتبط با آنها مورد بررسی قرار گرفته و ماحصل آن، در دو نشست مشترک «ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی (ستاد مدیریت راهبری اقتصاد مقاومتی)» و «کارگروه تسهیل و رفع موانع تولید» استان فارس مطرح و تصمیمات لازم در جهت حل مشکلات بنگاه‌های اقتصادی، واحدهای تولیدی و طرح‌های عمرانی اتخاذ گردید.

۲- به منظور مستندسازی وامکان پیگیری و نظارت بی وقفه بر روند اجرای مصوبات و تکالیف معینه برای دستگاه‌های اجرایی و مدیران واحدهای تولیدی و طرح‌های سرمایه‌گذاری، موارد در قالب «سند پیشران توسعه استان فارس» در ۹۷ صفحه، ۲۲۰ بند و دردو بخش شامل راهبردها و سیاست‌های عمومی و پروژه‌های عمرانی، طرح‌های اقتصادی و سرمایه‌گذاری منتخب در ۲۹ شهرستان استان تنظیم گردید.

الف) - برخی از محورهای مهم بخش راهبردهای و سیاست‌های عمومی سند:

- پیگیری برای اجرایی نمودن بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی، ابلاغی مقام معظم رهبری (مدظله العالی).

- پیگیری لازم در جهت اجرای ابلاغیه شماره ۷۳۲۶۵ مورخ ۱۳۹۸/۶/۱۲ حضرتعالی، در خصوص موارد مورد تاکید مقام معظم رهبری (مدظله العالی)، در دیدار مورخ ۱۳۹۸/۵/۳۰، اعضای محترم دولت با معظم له.

- اجرای کامل (۲۳) پروژه اولویت‌دار اقتصاد مقاومتی استان فارس که طی نامه شماره ۲۹۸۹۵۷ مورخ ۱۳۹۸/۶/۴، سازمان برنامه و بودجه کشور و دبیرخانه ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی، ابلاغ شده است،

- اجرای دقیق برش‌های استانی تعداد (۷۶) پروژه اولویت‌دار و سایر پروژه‌های موثر و پیشران مرتبط با (۱۹) دستگاه اجرایی کشور که طبق نامه شماره ۲۴۲۷۴ مورخ ۱۳۹۸/۲/۳۱ سازمان برنامه و بودجه کشور و دبیرخانه ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی ابلاغ شده است.

پیگیری مستمر برای اجرایی شدن اولویت‌های اقتصادی (۲۰) گانه وزارت کشور در سال ۱۳۹۸، توسط استانداری و دستگاه‌های اجرایی مرتبط شامل :

- تلاش درجهت ساماندهی واحدهای تولیدی، با هدف بهره‌برداری بهینه از ظرفیت‌ها و ارتقای توان تولید. ازجمله؛
- شناسایی واحدهای تولیدی با تولید کمتر از ظرفیت اسمی و حمایت از آنها، برای رسیدن به حداکثر توان تولیدی؛
- شناسایی واحدهای تولیدی راكد و فعال‌سازی واحدهای با قابلیت احیای مجدد؛
- شناسایی واحدهای تولیدی راكد فاقد قابلیت احیاء و استفاده از ظرفیت آنها برای اجرای طرح‌های سرمایه‌گذاری جدید؛
- مطالعه دقیق وضعیت واحدهای تولیدی موجود و اقدام برای تکمیل زنجیره تولید با هدف کاهش وابستگی خطوط تولید به خارج از کشور و افزایش ارزش افزوده؛
- اتخاذ تمهیدات لازم به منظور احیای بنگاه‌های اقتصادی تملک شده توسط شبکه بانکی و اتخاذ راهکارهای قانونی مناسب، به منظور جلوگیری از تعطیلی واحدهای تولیدی جدید؛
- اتخاذ تدابیر لازم به منظور تکمیل زنجیره تولید و جلوگیری از صادرات محصولات خام، با هدف افزایش ارزش افزوده.
- توزیع بهینه و مدیریت صحیح منابع دولتی، غیردولتی و تسهیلات بانکی، در راستای رونق تولید و ایجاد فرصت‌های شغلی جدید.
- اتخاذ تدابیر لازم به منظور فراهم نمودن زمینه‌های جذب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی، ازجمله ارتقای کارآمدی مراکز خدمات سرمایه‌گذاری.
- فراهم نمودن زمینه‌های توسعه کسب و کارهای دانش بنیان و استارت‌آپ‌ها.
- ارتقای بهره‌وری عوامل تولید و کیفیت محصولات تولید داخل، با هدف توسعه صادرات غیرنفتی و حضور مؤثر در بازارهای جهانی.
- شناسایی قوانین و مقررات مزاحم و غیرضرور، در فرآیند تولید و صدور مجوزها، با هدف بهبود فضای کسب و کار.
- تلاش درجهت توسعه مراودات تجاری و همکاری‌های اقتصادی، با کشورهای هدف تجاری، به ویژه کشورهای همسایه.
- کمک به عرضه مستقیم محصولات تولیدی، با هدف حذف واسطه‌های غیرضرور و کاهش قیمت تمام شده.
- تلاش برای کاهش آثار تحریم‌های ظالمانه، با استفاده از ظرفیت و توان بومی مناطق.

- اتخاذ تدابیر لازم در راستای بهره‌گیری از ظرفیت‌های منطقه‌ای (انسانی، طبیعی و جغرافیایی) و برنامه‌های آمایش سرزمین، به منظور دستیابی به توسعه پایدار در فعالیت‌های اقتصادی.
- همکاری با حوزه اقتصادی دستگاه‌های اجرایی و تلاش در راستای افزایش تولید ناخالص داخلی استان‌ها.
- تلاش در راستای شفاف‌سازی فعالیت‌های اقتصادی و مبارزه با فساد اداری، به منظور بهبود فضای کسب و کار.
- اصلاح الگوی مصرف و حمایت از کالاهای ساخت داخل، با هدف رونق تولید، کاهش بیکاری و فقر.
- جایگزینی نیروهای انسانی متخصص و کارآمد (با رویکرد عالمانه و مجاهدانه)، در حوزه اقتصادی با مدیران ناکارآمد.
- برنامه‌ریزی مناسب برای هدایت نقدینگی موجود به سمت سرمایه‌گذاری‌های مولد و اشتغال‌زا.
- تعیین نظام ارزیابی عملکرد مدیران حوزه اقتصادی در سطح دستگاه‌های اقتصادی استان، به منظور تشویق مدیران توانمند و تذکر به مدیران ناکارآمد.
- دقت لازم در واگذاری طرح‌ها به بخش خصوصی، با مدنظر قراردادن اهلیت و صلاحیت و جلوگیری از ایجاد زمینه‌های فساد و انحراف در اهداف مورد نظر.
- نظارت جدی بر فعالیت دستگاه‌های اجرایی، بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری در مناطق، با هدف جلوگیری از سوء استفاده‌ها و ممانعت از فعالیت مؤسسات مالی و اعتباری غیرمجاز.
- تمرکز جدی بر حمایت از تولیدکنندگان، سرمایه‌گذاران و فعالین اقتصادی سالم که برای کشور ثروت‌آفرینی می‌نمایند.
- پیگیری مستمر در جهت اجرای دقیق تکالیف هفتگانه فرمانداران، در حوزه اقتصادی، توسط استانداری و دستگاه‌های اجرایی مرتبط شامل:**
- شناسایی و اعلام لیست دقیق واحدهای تولیدی فعال در هر شهرستان، تعداد اشتغال آنها؛ به فرمانداری‌ها، با هدف جلوگیری از کاهش ظرفیت تولید و اشتغال آنها.
- احصاء و اعلام لیست دقیق واحدهای تولیدی فعال با تولید کمتر از ظرفیت اسمی، به فرمانداران، با هدف تلاش در جهت ارتقاء ظرفیت آنها.
- شناسایی و اعلام لیست دقیق واحدهای تولیدی راكد در هر شهرستان به فرمانداران، با هدف اتخاذ تدابیر لازم به منظور احیاء مجدد آنها.

● شناسائی و اعلام لیست دقیق واحدهای تولیدی تملک شده توسط شبکه بانکی درهر شهرستان به فرمانداران، به منظور فعال نمودن واحدهای تولیدی قابل احیاء توسط بانک عامل، مالک قبلی و یا سرمایه گذارجدید و همچنین تعیین تکلیف واحدهای غیرقابل احیاء..

● شناسائی واعلام لیست دقیق بنگاههای مشکل دار و بحرانی به فرمانداران، به منظور برطرف نمودن مشکلات بنگاههای اقتصادی موصوف و برگشت آن ها به شرایط عادی.

● منظور از بنگاه اقتصادی مشکل دار، واحدی است که به تشخیص وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، به علت نقصان حداقل یکی از عوامل تولید(نیروی انسانی، سرمایه و ماشین آلات)، یا حداقل یکی از عوامل خارج از بنگاه اقتصادی، دچاراختلال در روند فعالیت اقتصادی و ایفای تعهدات ازجمله پرداخت مطالبات قانونی کارگران ویا بدهی های بنگاه اقتصادی شده که درصورت استمرار وضعیت ذکرشده با احتمال وقوع واکنش کارگری مواجه خواهد شد.

● منظور از نگاه اقتصادی بحرانی، بنگاه اقتصادی مشکل داری است که به تشخیص وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی با اعتصاب، اغتشاش، تحصن و یا درگیری کارگری مواجه بوده و موضوع مشکل آن با وجود مطرح شدن در جلسه های مرتبط استانی همچنان حل نشده باقی مانده است.

● شناسائی واعلام لیست دقیق طرح های سرمایه گذاری با پیشرفت فیزیکی بالای (۶۰) درصد، به فرمانداران، به منظور اتخاذ تدابیر لازم در راستای تکمیل و بهره برداری از آنها.

● شناسائی واعلام لیست دقیق طرح های عمرانی قابل واگذاری به بخش خصوصی، در اجرای ماده (۱۲) دستورالعمل شرایط واگذاری طرح های تملک دارائی های سرمایه ای جدید، نیمه تمام، تکمیل شده و آماده بهره برداری به بخش غیردولتی (موضوع ماده (۲۷) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) و تبصره (۱۹) قانون بودجه سال های ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷}.

ب) تصمیم گیری در خصوص بخش پروژه های عمرانی، طرح های اقتصادی و سرمایه گذاری منتخب در ۲۹ شهرستان:

در جریان ماموریت موصوف، مجموعاً از ۱۵۹ پروژه عمرانی و طرح اقتصادی و سرمایه گذاری (شامل ۸۴ پروژه عمرانی و ۷۵ طرح اقتصادی و سرمایه گذاری) بازدید و مشکلات مربوطه مورد

بررسی واقع و تصمیمات و پیشنهادات لازم در راستای تکمیل و رفع موانع طرح‌ها و پروژه‌های مذکور اتخاذ گردید.

۱- سند مذکور طی نامه شماره ۱۳۲۹۴۰ مورخ ۹۸/۷/۴، جهت استحضار ریاست محترم جمهوری و با هدف صدور اوامر لازم از سوی ایشان ارسال گردید و در خواست شد: «با توجه به اینکه اجرایی شدن برخی از مصوبات و برنامه‌های مندرج در سند، مستلزم همکاری و هماهنگی مناسب در سطح ملی می‌باشد، در صورت صلاحدید دستور فرمایند؛ وزیرای محترم راه و شهرسازی، صنعت، معدن و تجارت، جهاد کشاورزی، تعاون، کار و رفاه اجتماعی، نیرو، نفت، علوم، تحقیقات و فناوری، امور اقتصادی و دارایی، ارتباطات و فناوری اطلاعات، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، دادگستری، میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و روسای محترم سازمان‌های برنامه و بودجه کشور، حفاظت محیط‌زیست، استاندارد، دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد تجاری، صنعتی و ویژه اقتصادی و بانک مرکزی، نسبت به همراهی و همکاری لازم تا حصول نتیجه نهایی اقدام و از نتیجه این وزارت را مطلع نمایند.»

۲- طی نامه شماره ۸۳۹۷۸ مورخ ۹۸/۷/۶ رئیس محترم دفتر و سرپرست نهاد ریاست جمهوری، سند موصوف به (۱۸) تن از مسئولین وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی مسئول در سطح ملی و بدین شرح: «پیگیری و اقدام لازم به عمل آید» ابلاغ گردید.

۳- در همین راستا اینجانب نیز طی هفته گذشته به استان فارس سفر و در جلسه اقتصاد مقاومتی از سند پیشران توسعه استان فارس رونمایی نمودم.

۴- همچنین رویه جاری و نحوه پیگیری روند اجرای تکالیف مصرح در سند موصوف، در جریان انجام سفرهای ماهانه تیم اقتصادی این وزارت به شرح زیر به استان فارس ابلاغ شد: ۴/۱- در تمامی سفرهای نوبه‌ای، آخرین وضعیت ۶۱ بند مربوط به بخش راهبردها و سیاست‌های عمومی سند پیشران توسعه استان فارس، تا اجرای کامل آنها، به دقت مورد بررسی قرار خواهند گرفت.

۴/۲- آخرین وضعیت اجرای مهم‌ترین پروژه‌های عمرانی، طرح‌های اقتصادی و سرمایه‌گذاری منتخب در ۲۹ شهرستان استان (موضوع بندهای ۶۲ الی ۲۲۰ سند)، مورد ارزیابی قرار خواهد گرفت.

۴/۳- در اولین سفر به آن استان که انشاءالله در هفته سوم آبان ماه سالجاری انجام خواهد شد، روند اجرای مصوبات مربوط به طرح‌ها و پروژه‌های: ۱- کرینات کلسیم کاوه؛ ۲- سد هایقر؛ ۳- کاغذ زاگرس ۶/۳- شرکت کاشی پاسارگاد سرام و صدیق سرام. ۴/۴- شرکت آلومینیوم جنوب ۶- مجتمع صنعتی ذوب آهن پاسارگاد ۷- شرکت فولاد غدیر نیریز ۸- شرکت سیمان سپهر ۹- شرکت پالایش پاریسان سپهر (طرح استحصال اتان) ۱۰- انتقال آب دریا به لامرد، مورد بررسی قرار خواهند گرفت. ۴/۵- در هر سفر، مشکلات و اختلافات مربوط به دستگاه‌های اجرایی و همچنین فعالین اقتصادی استان فارس، با یکی از دستگاه‌های اجرایی موثر و مرتبط با بخش‌های اقتصادی و سرمایه گذاری، مورد بررسی قرار خواهد گرفت که برای سفر آتی (آبان ماه)، سازمان حفاظت محیط‌زیست استان، به عنوان دستگاه مورد بررسی تعیین گردید. ۴/۶- بررسی روند اجرای مصوبات شهرستان‌های استان.

استان سیستان و بلوچستان:

- به موجب حکم شماره ۶۰۸۵۶ مورخ ۱۳۹۸/۵/۱۶ معاون اول محترم رئیس‌جمهور و رئیس ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی، وزیر محترم کشور به عنوان جانشین رئیس ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی در استان سیستان و بلوچستان، منصوب شدند.
- در راستای برنامه‌های توسعه محور دولت تدبیر و امید و باهدف گسترش عدالت اجتماعی و محرومیت‌زدائی اضطراری و توسعه استان سیستان و بلوچستان و پیشبرد اهداف و سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، این وزارت نسبت به تدوین «سند محرومیت‌زدائی و توسعه منطقه سیستان» با ۱۱۰ تکلیف برای ۱۸ دستگاه اجرایی کشور و «سند اضطراری محرومیت‌زدائی از منطقه بلوچستان» با ۴۸۷ تکلیف برای ۲۴ دستگاه اجرایی کشور اقدام نمود.
- براساس بررسی‌های بعمل آمده در روش‌های تأمین مالی و منابع اعتباری مورد نیاز اجرای تکالیف مندرج در اسناد موصوف؛ نسبت به شناسایی و احصاء (۱۶۴) تکلیف مطابق جدول خلاصه ذیل و مشروح پیوست اقدام گردید که در همین راستا می‌توان از ظرفیت قانون بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور، تصویب‌نامه‌های شماره ۵۶۱۹۹/۱۶۴۸۲۰ مورخ ۱۳۹۷/۱۲/۸ هیئت محترم وزیران در خصوص رفع مشکلات توسعه‌ای استان و ۲۰/۷۵۹- ر- س/

ت ۴۵۷۹۲ ک مورخ ۱۳۸۹/۱۰/۱۲ درخصوص توسعه و تسهیل سرمایه‌گذاری توسعه‌ای در مناطق شرق و غرب کشور و اصلاحیه بعدی آن تحت شماره ۱۱۶۰۹۲/ت ۵۵۵۹۴۰ هـ مورخ ۱۳۹۷/۹/۵، در سال پایانی دولت تدبیر و امید برای تحقق تکالیف مذکور و ایجاد تحول ملموس در استان؛ استفاده نمود.

استان لرستان:

توزیع بخشی پروژه‌های برنامه اقتصاد مقاومتی استان:

بخش صنعت و ساختمان: ۶۷ درصد

بخش کشاورزی: ۱۰ درصد

بخش خدمات: ۲۳ درصد

برخی از مهم‌ترین طرح‌های اقتصاد مقاومتی استان:

احیا و تکمیل ۳۰۴ طرح صنعتی در استان

منجمله: صنایع غذایی دریاچه گهر، کشت و صنعت و دامپروری لرستان، مجتمع فولاد و ذوب آهن ازنا، نیروگاه سیکل ترکیبی ۵۰۰ مگاواتی خرم آباد، طرح توسعه سیمان دورود، راه‌اندازی سردخانه میلاد، احیا مجدد کارخانه یخچال‌سازی خرم‌آباد (در قالب پروژه جدید)، احیا ماشین‌سازی لرستان، سلیکون متال بروجرد، توسعه پتروشیمی کوهدشت، لاستیک‌سازی لرستان، مجتمع آهک صنعتی و هیدراته، آسا سنگ، پودر کربنات الیگودرز، کاشی جم، فورج‌سازان لرستان، سنگ مخمل کوه باختر سهامی خاص، گیاه دارو ماداکتو، آرا برد غرب، شرکت پدیده صنعتی اویژه، شرکت دام نیروی تکدرخت سهامی خاص، سنگ افرینان کوشا، آرد استقلال بروجرد و احداث مجتمع صنایع همگن معدنی و ...

استان آذربایجان شرقی:

استان آذربایجان شرقی متعاقب ابلاغ سیاست‌های اقتصاد مقاومتی مقام معظم رهبری از اواخر سال ۱۳۹۲ (اوایل آغاز به کار دولت تدبیر و امید) تهیه برنامه توسعه استان با رویکرد اقتصاد مقاومتی را در دستور کار خود قرارداد و در تهیه برنامه برای اولین بار در کشور از رویکرد جدید مبتنی بر روش برنامه‌ریزی هسته‌های کلیدی استفاده گردید.

این برنامه در یازده موضوع محوری با مشارکت دستگاه‌های اجرایی و سازمان‌ها و نهادهای

مدنی صاحب نظران دانشگاهی و نمایندگان انجمن‌های تخصصی تهیه و تدوین شده است. نحوه تأمین منابع اجرای مصوبات عمدتاً از طریق منابع غیر دولتی مشتمل بر منابع خصوصی، بخش عمومی غیردولتی، خیرین و سرمایه‌گذاری خارجی می‌باشد.

در تدوین برنامه توسعه استان علاوه بر پرداختن به موضوعات استانی به منظور ترسیم افق ترسیم شهرستان‌های استان این برنامه برای ۲۰ شهرستان استان و منطقه آزاد تجاری صنعتی ارس نیز تهیه شد.

در تدوین این برنامه با بررسی سیمای هر حوزه در کارگروه‌های ۱۱ گانه، ۴۲ هسته کلیدی شناسایی شد که مهم‌ترین قابلیت‌ها و تنگناهای استان را در بردارد.

به منظور نظارت بر حسن اجرای اقدامات مصوب، سیستم پایش و مانیتورینگ برنامه نیز، طراحی شده و گزارش پیشرفت برنامه پروژه‌های مصوب به طور ماهانه به دبیرخانه ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی مستقر در سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان ارسال شده است. برش برنامه عملیاتی اقتصاد مقاومتی استان در ۳ حوزه فرابخشی و ۷ حوزه بخشی به تفکیک هسته‌های کلیدی و اقدامات ذیل آن تهیه و تدوین گردیده است.

❖ ستاد تسهیل و رفع موانع تولید

الف) در پی صدور حکم وزیر محترم صنعت معدن و تجارت برای اینجانب به عنوان قائم مقام وزیر در ستاد تسهیل و رفع موانع تولید طی ابلاغیه شماره ۴۲/۱۷۷۰/۶۰ مورخ ۱۳۹۹/۰۷/۲۰، اقداماتی به شرح زیر در این حوزه صورت پذیرفت است: از تاریخ ابلاغ به عنوان قائم مقام رئیس ستاد تسهیل و رفع موانع تولید تعداد ۱۰ جلسه تاکنون برگزار که منجر به تعداد حدود ۱۵۰ مصوبه گردیده است. عمده مصوبات ستاد تسهیل و رفع موانع تولید که درخصوص پیگیری مشکلات واحدهای تولیدی و اتخاذ تصمیمات لازم برای برون رفت از مشکلات بوده به شرح زیر می‌باشد:

۱- بررسی طرح‌های «نیمه تمام»، «تکمیل شده و رها شده» و یا با «تولید کمتر از ظرفیت اسمی» شرکت سرمایه‌گذاری تأمین اجتماعی (شستا):

پس از جمع‌بندی اطلاعات و آمار واحد تولیدی و طرح‌های سرمایه‌گذاری مشکل‌دار متعلق به شرکت سرمایه‌گذاری تأمین اجتماعی (شستا) توسط این معاونت و ارائه گزارش تعداد ۱۴۳ طرح سرمایه‌گذاری و واحد تولیدی مشکل‌دار متعلق به آن شرکت در ۲۰ استان کشور به ریاست محترم

جمهوری در تاریخ ۱۳۹۷/۱۲/۲۹ و صدور دستورات لازم از سوی ایشان، موضوع مجدداً توسط وزارت کشور پیگیری و دومین گزارش در تاریخ ۱۳۹۹/۵/۲۷ تقدیم ریاست محترم جمهور گردید. با توجه به اهمیت حل و فصل مشکلات بنگاه‌های اقتصادی موصوف، این موضوع در دستور کار دبیرخانه ستاد و رفع موانع تولید قرار گرفت و در نود و نهمین و یکصد و چهارمین جلسه ستاد تسهیل و رفع موانع تولید به ترتیب در تاریخ ۱۳۹۹/۸/۶ و ۱۳۹۹/۱۰/۱۰ مطرح و تصمیماتی به شرح زیر اتخاذ گردید.

(۱۳۹۹/۸/۱۱ مورخ ۶۰/۱۹۴۲۲۲)

«در اجرای دستور مورخ ۱۳۹۸/۱/۱۱ ریاست محترم جمهوری، عنوان وزیر محترم تعاون، کار و رفاه اجتماعی، در هاشم نامه شماره ۲۴۵۷۰۲ مورخ ۱۳۹۷/۱۲/۲۹ وزارت کشور، با موضوع آخرین وضعیت واحدها و طرح‌های نیمه تمام صنعتی و تولیدی وابسته به شرکت سرمایه‌گذاری تأمین اجتماعی (شستا)، مقرر شد؛ وزارتخانه مذکور، ظرف مدت (۱۰) روز نسبت به ارائه گزارش دقیقی از اقدامات انجام یافته در راستای تحقق دستور رئیس جمهور محترم و همچنین آخرین وضعیت طرح‌های منضم به گزارش مذکور، به دبیرخانه ستاد اقدام نماید.»

(۱۳۹۹/۱۰/۱۶ مورخ ۶۰/۲۴۸۸۲۳)

«شرکت سرمایه‌گذاری تأمین اجتماعی، حداکثر ظرف مدت یکماه، نسبت به ارائه آخرین وضعیت واحدها و طرح‌های سرمایه‌گذاری خود به همراه واحدهای دارای پرونده بدون نتیجه و رسیدگی در ستاد یا کارگروه تسهیل و رفع موانع تولید استان‌ها را با مستندات لازم و به انضمام پیشنهادات کاربردی به دبیرخانه ستاد تسهیل و رفع موانع تولید ارسال نماید.»

۲- واحدهای تولیدی ورشکسته:

موضوع حل و فصل مشکلات بنگاه‌های اقتصادی ورشکسته در نشست سراسری معاونین هماهنگی امور اقتصادی استانداری‌ها و با حضور نمایندگان قوه قضائیه مطرح و آمار و اطلاعات بنگاه‌های اقتصادی موصوف احصاء و گزارش تعداد (۳۳۶) واحد تولیدی ورشکسته به همراه پیشنهاداتی در تاریخ ۱۳۹۹/۷/۱۲ تقدیم رئیس محترم قوه قضائیه گردید که از این تعداد (۲۲۹) واحد تولیدی غیر فعال و (۱۰۷) واحد تولیدی فعال بوده‌اند.

نظر به اهمیت بررسی مشکلات واحدهای ورشکسته و حصول نتایج منطقی، موضوع در یکصد و چهارمین جلسه ستاد تسهیل و رفع موانع تولید (۶۰/۲۴۸۸۲۳ مورخ ۱۳۹۹/۱۰/۱۶) این موضوع مطرح و تصمیم زیر اتخاذ گردید:

«تشکیل کمیته‌ای با محوریت دبیرخانه ستاد تسهیل و رفع موانع تولید و مرکب از نمایندگان قوه قضائیه (دادستانی کل کشور، اداره کل تصفیه و امور ورشکستگی و دستگاه قضایی استان)، کارگروه تسهیل و رفع موانع تولید استان و سایر دستگاه‌ها و نهادهای ذیربط (حسب مورد) با تکالیف به شرح: ارائه آخرین لیست و وضعیت واحدها و طرح‌های مشمول، بررسی دقیق مشکلات و ارائه راهکارها و اصلاح قوانین و مقررات حوزه واحدهای ورشکسته به همراه راهکارهای موثر در جهت تعیین تکلیف واحدهای موصوف توسط اداره کل تصفیه و امور ورشکستگی»

۳- مهم‌ترین و بزرگترین واحدهای تولیدی و یا سرمایه‌گذاری استان‌ها که فعالیت آن تحت تاثیر تشکیل پرونده‌های قضائی می‌باشند:

پس از اتخاذ تصمیم در نشست سراسری معاونین هماهنگی اموراتصادی استانداری‌ها در تاریخ ۱۳۹۹/۲/۱۴، لیست مشخصات تعداد ۳۵۹ واحد مهم‌ترین و بزرگترین واحدهای تولیدی و یا سرمایه‌گذاری استان را که فعالیت آن تحت تاثیرتشکیل پرونده‌های قضائی می‌باشند، توسط استانداری‌ها برای وزارت کشور ارسال و در تاریخ ۱۳۹۹/۴/۱۷ تقدیم ریاست محترم قوه قضائیه گردید تا در کمیته پیشنهادی مطرح و تصمیمات لازم اتخاذ و ابلاغ شود.

* در یکصد و چهارمین جلسه ستاد تسهیل و رفع موانع تولید (۱۳۹۹/۱۰/۱۶ مورخ ۶۰/۲۴۸۸۲۳) این موضوع نیز مطرح و تصمیماتی به شرح زیر اتخاذ گردید:

«تشکیل کمیته‌ای با محوریت دبیرخانه ستاد تسهیل و رفع موانع تولید و مرکب از نمایندگان قوه قضائیه (دادستانی کل کشور، اداره کل تصفیه و امور ورشکستگی و دستگاه قضایی استان)، کارگروه تسهیل و رفع موانع تولید استان و سایر دستگاه‌ها و نهادهای ذیربط (حسب مورد) با تکالیف به شرح: ارائه آخرین لیست و وضعیت واحدها و طرح‌های مشمول، بررسی دقیق مشکلات و ارائه راهکارها و اصلاح قوانین و مقررات حوزه واحدهای ورشکسته به همراه راهکارهای موثر در جهت تعیین تکلیف واحدهای موصوف توسط اداره کل تصفیه و امور ورشکستگی»

۴- بنگاه‌های اقتصادی مشکل‌دار متعلق به بنیاد مستضعفان انقلاب اسلامی:

به منظور حمایت از کسب و کارها و رسیدگی به مشکلات واحدهای صنعتی و حسب اولویت‌های اقتصادی ابلاغی این وزارت به استانداری‌های سراسر کشور و ضرورت رفع مشکلات واحدهای

تولیدی و طرح‌های سرمایه‌گذاری و احیای واحدهای تولیدی راكد در کشور، در جریان ارسال گزارش شرکت الیاف متعلق به بنیاد مستضعفان انقلاب اسلامی واقع در شهرستان شهریار (استان تهران) در تاریخ ۱۳۹۹/۶/۵ برای ریاست محترم بنیاد مستضعفان انقلاب اسلامی، «همکاری در راستای ارتقاء حداکثری توان تولید و اشتغال واحدهای تولیدی و بنگاه‌های اقتصادی بنیاد مستضعفان» نیز به عنوان پیشنهادی ارائه گردید.

با توجه به اهمیت موضوع، این معاونت با همکاری استانداری‌های سراسر کشور نسبت به احصاء اطلاعات واحدهای تولیدی مشکل‌دار و طرح‌های سرمایه‌گذاری نیمه تمام آن بنیاد اقدام و گزارش آخرین وضعیت واحدهای تولیدی و بنگاه‌های اقتصادی بنیاد مستضعفان در تاریخ ۱۳۹۹/۸/۶ برای رئیس محترم بنیاد مستضعفان ارسال شد.

موضوع اخیر در جلسه نود و نهمین جلسه ستاد تسهیل و رفع موانع تولید در تاریخ ۱۳۹۹/۸/۶ مطرح و حسب تصمیمات متخذه، جلسه دبیرخانه ستاد تشکیل و نتیجه پیگیری‌ها در یکصد و چهارمین جلسه ستاد تسهیل و رفع موانع تولید مقرر گردید (۶۰/۲۴۸۸۲۳ مورخ ۱۳۹۹/۱۰/۱۶) تصمیماتی به شرح زیر اتخاذ گردید.

«بنیاد مستضعفان، حداکثر ظرف مدت یکماه، نسبت به ارائه آخرین وضعیت واحدها و طرح‌های سرمایه‌گذاری خود به همراه واحدهای دارای پرونده بدون نتیجه و رسیدگی در ستاد یا کارگروه تسهیل و رفع موانع تولید استان‌ها را با مستندات لازم و به انضمام پیشنهادات کاربردی به دبیرخانه ستاد تسهیل و رفع موانع تولید ارسال نماید.»

۵- راه‌اندازی مرکز شبانه‌روزی فوریت‌های رسیدگی به مشکلات واحدهای تولیدی و طرح‌های سرمایه‌گذاری در استان‌ها:

در اجرای تکالیف و وظایف مندرج در ماده (۶۱) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور، آیین‌نامه اجرایی آن و در راستای تدابیر مقام معظم رهبری (مدظله العالی)، مبنی بر لزوم حمایت موثر از تولیدکنندگان و به خصوص فرمایشات معظم له در سوم شهریور ماه سالجاری که بر ضرورت تشکیل کارگروهی شبانه‌روزی به منظور برطرف کردن موانع تولید تاکید دارد، ابلاغیه شماره ۶۵۳۱۷ مورخ ۱۳۹۹/۶/۱۳ ریاست محترم جمهوری در هامش نامه شماره ۸۶۱۲۳ مورخ ۱۳۹۹/۶/۱۲ وزیر محترم کشور، موضوع در نود و هشتمین جلسه ستاد در تاریخ ۱۳۹۹/۷/۲۹ مطرح و مقرر گردید «مرکز شبانه‌روزی فوریت‌های بررسی

مشکلات واحدهای تولیدی و طرح‌های سرمایه‌گذاری با قید فوریت و حداکثر ظرف مدت ۱۰ روز در کلیه استان‌ها ایجاد گردید.

۶- ابلاغ بخشنامه فرآیند پیگیری‌ها، جهت رفع موانع و مشکلات بنگاه‌های اقتصادی توسط دستگاه‌های ذیربط استانی و ملی و کارگروه‌های تسهیل و رفع موانع تولید استان‌ها:

● بخشنامه فوق در تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۰۴ با محورهای زیر به استانداران سراسر کشور ابلاغ گردید. برخی از فرازهای مهم شیوه‌نامه نیز بشرح ذیل می‌باشد؛

- نحوه اقدام در مواجهه با درخواست‌های قانونی متقاضیان.
- مسئولین دستگاه‌های ذیربط استانی موظفند؛ مستقیماً و رأساً نسبت به رفع موانع و مشکلات واحدهای مشمول قانون اقدام و از انجام هرگونه رفتار و اقدامی که منجر به سرگردانی و سردرگمی متقاضیان شود، جداً پرهیز نمایند.
- از ظرفیت مرکز شبانه‌روزی فوریت‌های رسیدگی به مشکلات واحدهای تولیدی و طرح‌های سرمایه‌گذاری و نهایتاً ارجاع موضوع به کارگروه تسهیل و رفع موانع تولید استان.

- بسیاری از پرونده‌های ارجاعی از سوی کارگروه‌های تسهیل استانی به دبیرخانه ستاد، صرفاً بدلیل عدم اعتقاد و اهتمام لازم معهود مسئولین و متصدیان دستگاه‌های استانی، به انجام تکالیف قانونی خود بوده و اکثراً مشمول قاعده عمومی ترک فعل می‌باشد.
- معرفی خاطیان و اشخاصی که از اجرای مصوبات استنکاف می‌ورزند به مراجع قضایی و نظارتی.

۷- واحدهای اقتصادی مشکل‌دار و بحرانی:

● در سطح کشور: ۱۲۹۹ واحد مشکل‌دار با اشتغال ۱۴۱۵۷۹ نفر، تا پایان شهریور ۱۳۹۹ موجود بوده است.

● در سطح کشور: تعداد ۱۹۸ بنگاه اقتصادی بحرانی با اشتغال ۳۸۵۳۹ نفر تا پایان شهریور ۱۳۹۹ موجود بوده است.

● مطابق بند (۲۳) مصوبات نود و هشتمین جلسه ستاد تسهیل و رفع موانع تولید

● وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (معاونت روابط کار) با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت (معاونت امور صنایع)، در اجرای مفاد نامه شماره ۱۸۳۰۰۷ مورخ ۱۳۹۹/۷/۲۷

ستاد، لیست دقیق مربوط به تعداد و اطلاعات اصلی مربوط به واحدهای تولیدی مشکل دار و بحرانی کشور را با تعاریف یکسان به تفکیک استانی و به همراه عناوین اهم مشکلات مربوط به هریک از واحدهای موصوف تهیه و حداکثر ظرف مدت یک هفته، به دبیرخانه ستاد منعکس نماید.

● مطابق بند (۷) مصوبات یکصد و دومین جلسه ستاد تسهیل و رفع موانع تولید (موضوع صورتجلسه ابلاغی شماره ۶۰/۲۲۶۴۸۷ مورخ ۱۳۹۹/۹/۲۳)، نیز تصمیمات زیراتخاذ و ابلاغ گردید:

● مقرر شد؛ فهرست واحدهای تولیدی مشکل دار و بحرانی به تفکیک استان، حداکثر تا تاریخ ۱۳۹۹/۹/۲۶، توسط وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، در اختیار استان ها قرار گرفته و کارگروه های استانی تسهیل و رفع موانع تولید با اتخاذ تدابیر مناسب و برنامه ریزی لازم برای تعیین تکلیف وحل و فصل مشکلات واحدهای موصوف اقدام و گزارش مربوطه را به صورت ماهیانه به دبیرخانه ستاد منعکس نمایند.

● با توجه به گزارش ارائه شده توسط وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، مبنی بر عدم تمایل برخی از مدیران واحدهای تولیدی نیازمند اصلاح ساختار، به اقدام در این خصوص، مقرر شد؛ فهرست واحدهای موصوف، به تفکیک استان توسط آن وزارتخانه به کارگروه های استانی جهت جلب نظر مدیران واحدهای مشمول، به منظور اعمال اصلاحات ساختاری مورد نظر منعکس شود.

● با عنایت به گزارش وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، مبنی بر اینکه بخشی از مشکلات واحدهای تولیدی ناشی از بدهی دستگاه های اجرایی و نهادهای عمومی غیردولتی به این واحدها می باشد، مقرر گردید؛ وزارتخانه موصوف فهرست واحدهای تولیدی مشمول این موضوع را به تفکیک استان ظرف مدت یک هفته به کارگروه های استانی جهت بررسی و اقدام لازم در راستای تأدیه مطالبات واحدهای تولیدی منعکس نماید.

۸- واحدهای تملک شده:

در خصوص تعداد آمار واحدهای تحت تملک صرفاً (۱۸) بانک کشور که در جلسه نود و هشتم ستاد، رقم (۱۷۱۸) واحد اعلام و در این جلسه، تعداد (۲۳۶۵) واحد، آنهم صرفاً در دوحوزه صنعتی و کشاورزی به جلسه ارائه شد.

ملاحظه: این گزارش همچنین بایستی، در برگیرنده و حاوی اطلاعات مهمی همچون:

- ۱- وضعیت واحد تولیدی در زمان تملک، از حیث فعال بودن یا راکد بودن
  - ۲- تعداد شاغلین در هر یک از واحدها در زمان تملک واحد
  - ۳- آخرین وضعیت واحدهای مذکور در حال حاضر، از منظر فعال بودن و یا غیر فعال بودن
  - ۴- تعداد افراد شاغل در واحدهای فعال تحت تملک، در حال حاضر باشد.
- در ارتباط با اصلاح «آیین نامه نحوه واگذاری دارائی های غیر ضرور و اماکن رفاهی بانک ها» به «دستورالعمل نحوه واگذاری اموال مازاد موسسات اعتباری» را حداکثر تا تاریخ ۱۳۹۹/۹/۱۰، به دبیرخانه ستاد منعکس نماید که پس از ۴ سال پیگیری نهایتاً دستورالعمل مذکور در تاریخ ۱۳۹۹/۹/۱۱ به شبکه بانکی ابلاغ شده است.

۹- ماده (۳۷) قانون تأمین اجتماعی:

هنگام نقل و انتقال عین یا منافع موسسات و کارگاه های مشمول این قانون اعم از این که انتقال به صورت قطعی، شرطی، رهنی، صلح حقوق یا اجاره باشد و اعم از این که انتقال به طور رسمی یا غیر رسمی انجام بگیرد انتقال گیرنده مکلف است گواهی سازمان را مبنی بر نداشتن بدهی معوق بابت حق بیمه و متفرعات آن از انتقال دهنده مطالبه نماید. دفاتر اسناد رسمی مکلفند در موقع تنظیم سند از سازمان راجع به بدهی واگذارکننده استعلام نمایند در صورتی که سازمان ظرف ۱۵ روز از تاریخ ورود برگ استعلام به دفتر سازمان پاسخی به دفترخانه ندهد دفترخانه معامله را بدون مفاسد حساب ثبت خواهد کرد. در صورتی که بنا به اعلام سازمان واگذارکننده بدهی داشته باشد می تواند با پرداخت بدهی معامله را انجام دهد بدون اینکه پرداخت بدهی حق واگذارکننده را نسبت به اعتراض به تشخیص سازمان و رسیدگی به میزان حق بیمه ساقط کند.

در صورت انجام معامله بدون ارائه گواهی مذکور انتقال دهنده و انتقال گیرنده برای پرداخت مطالبات سازمان دارای مسئولیت تضامنی خواهند بود. وزارتخانه ها و موسسات و شرکت های دولتی همچنین شهرداری ها و اتاق های اصناف و سایر مراجع ذیربط مکلفند در موقع تقاضای تجدید پروانه کسب یا هر نوع فعالیت دیگر مفاسد حساب پرداخت حق بیمه را از متقاضی مطالبه نمایند. در هر حال تجدید پروانه کسب موکول به ارائه مفاسد حساب پرداخت حق بیمه می باشد.

تبصره- سازمان مکلف است حداکثر پس از یک ماه از تاریخ ثبت تقاضا مفاصا حساب صادر و به تقاضا کننده تسلیم نماید.

با توجه به برداشت‌های متفاوت از مفاد ماده ۳۷ قانون تأمین اجتماعی- مصوب مورخ ۱۳۵۴/۴/۳ (مربوط به قریب به ۴۶ سال قبل) به‌عنوان یکی از مهم‌ترین موانع در روند واگذاری واحدهای تولیدی تملک شده توسط بانک‌های عامل به متقاضیان محسوب و به‌عنوان نمونه: تعداد (۵۲) واحد از مجموع (۱۲۰) واحد تولیدی تحت تملک شبکه بانکی در استان خراسان رضوی (معادل ۴۳ درصد) بدلیل محدودیت‌های ناشی از اجرای ماده قانونی مذکور در برخی استان‌های کشور، به‌تکلیف مانده‌اند؛ در نود و هشتمین جلسه ستاد تسهیل و رفع موانع تولید مقرر شد:

۱- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، به منظور تسهیل و تسریع در راه‌اندازی واحدهای تولیدی تملک شده، ظرف مدت یک هفته، نسبت به بررسی دقیق جنبه‌های قانونی موضوع و اتخاذ تمهیدات لازم در راستای رفع موانع و محدودیت‌های ناشی از اجرای ماده قانونی مذکور اقدام و نتیجه با هدف ایجاد وحدت رویه در سطح ادارات کل تأمین اجتماعی سراسر کشور، در قالب بخشنامه یکسانی ابلاغ و نتیجه به دبیرخانه ستاد اعلام گردد.

۲- تصویر نامه شماره ۶۳۶۶/م د مورخ ۱۳۹۹/۴/۲ دادستان محترم عمومی و انقلاب مرکز استان خراسان رضوی، خطاب به اداره کل تأمین اجتماعی آن استان، در خصوص تعیین دامنه شمول ماده ۳۷ قانون تأمین اجتماعی، جهت بررسی و تسری این امر به سایر استان‌های کشور (در صورت تایید موضوع در مراجع ذیصلاح قانونی)، به دادستانی کل کشور ارسال گردد.

همچنین در یکصد و یکمین جلسه ستاد تسهیل و رفع موانع تولید مقرر گردید: در اجرای بند (۷) مصوبات نود و هشتمین جلسه ستاد، در خصوص برداشت‌های متفاوت از مفاد ماده (۳۷) قانون تأمین اجتماعی- مصوب مورخ ۱۳۵۴/۴/۳ (مربوط به ۴۶ سال قبل)، به‌عنوان یکی از مهم‌ترین موانع موجود در روند واگذاری واحدهای تولیدی تملک شده توسط بانک‌های عامل به متقاضیان، مقرر شد؛ وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، گزارش اقدامات صورت گرفته را حداکثر تا تاریخ ۱۳۹۹/۹/۱۰، به دبیرخانه ستاد منعکس نماید.

پس از پیگیری‌های بعمل آمده از سوی معاونت هماهنگی امور اقتصادی و توسعه منطقه‌ای وزارت کشور، مدیرعامل محترم سازمان تأمین اجتماعی بخشنامه صدور گواهی نقل و انتقال در خصوص کارگاه‌ها، کارخانجات و بنگاه‌های اقتصادی و تولیدی تملک شده توسط بانک‌ها

و موسسات مالی و اعتباری به شماره ۱۰۹۶۳/۹۹/۱۰۰۰ را در تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۸ به ادارات کل سازمان تأمین اجتماعی استان‌ها جهت اجرا ابلاغ نمودند.

۱۰- بررسی مشکلات واحدهای منتخب ۴ استان در ستاد تسهیل و رفع موانع تولید:
در راستای بهره‌مندی حداکثری از ظرفیت تولید و اشتغال، مشکلات واحدهای صنعتی منتخب استان‌ها در جلسات ستاد تسهیل و رفع موانع تولید مطرح و برابر مصوبات متخذه، مشکلات تعداد (۵) واحد تولیدی استان لرستان (نود و نهمین جلسه ستاد مذکور به تاریخ ۱۳۹۹/۸/۶)، تعداد (۹) واحد تولیدی استان مازندران (یکصد و سومین جلسه ستاد مذکور به تاریخ ۱۳۹۹/۹/۲۶)، تعداد (۷) واحد تولیدی استان کردستان (یکصد و پنجمین جلسه به تاریخ ۱۳۹۹/۱۰/۱۷) و تعداد (۴) واحد تولیدی استان سیستان و بلوچستان (یکصد و هفتمین جلسه به تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۸) تعیین تکلیف گردید.

❖ شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی

۱- مبانی قانونی تشکیل شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی

۱-۱- شورای گفتگوی ملی

شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی طبق ماده (۷۵) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران به منظور تبادل نظر دولت و بخش‌های خصوصی و تعاونی و تسهیل فعالیت‌های اقتصادی این بخش‌ها، بررسی و رفع موانع کسب و کار و اتخاذ تصمیم مؤثر برای اقدامات لازم در چهارچوب قوانین و مقررات موجود و ارائه پیشنهادها و راهکارهای اجرایی مناسب به مراجع ذی ربط، با ترکیب اعضاء ذکر شده در قانون موصوف تشکیل می‌شود. همچنین طبق ماده (۱۱) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار مصوب سال ۱۳۹۰ شورای گفتگو با ترکیب و تبصره‌های مصرح در ماده (۷۵) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران پس از پایان مدت آن قانون، استمرار می‌یابد.

۱-۲- شوراهای استانی گفتگوی دولت و بخش خصوصی

با توجه به نقش حاکمیتی استانداران در حوزه‌های مختلف سیاسی، امنیتی، اقتصادی و اجتماعی استان، بر اساس ماده (۱۳) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار مصوب سال ۱۳۹۰ در هر یک از استان‌ها، استاندار موظف است با همکاری رؤسای اتاق‌ها در استان، شورای گفتگوی

دولت و بخش خصوصی در استان را با ترکیبی متناسب با این شورا و به ریاست خود تشکیل دهد و فرآیند دریافت و بررسی درخواست تشکیل‌ها و فعالان اقتصادی و اتخاذ تصمیم در جهت بهبود محیط کسب و کار در استان را سازماندهی کند. شوراهای گفت و گو در استان‌ها موظفند آن دسته از گزارش‌ها و درخواست‌های رسیده که ابعاد ملی و فراگیر داشته باشد را جهت بررسی و تصمیم‌گیری به دبیرخانه ملی شورای گفتگو ارسال کنند.

۲- جایگاه وزارت کشور در شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی

با عنایت به نقش حاکمیتی و هماهنگ‌کنندگی وزارت کشور در حوزه‌های مختلف سیاسی، امنیتی، اقتصادی و اجتماعی کشور در ماده (۱۲) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور (مصوب سال ۱۳۹۵)، وزیر کشور (یا معاون) به عنوان عضو جدید به ترکیب اعضاء شورا اضافه گردید؛

۳- اقدامات به عمل آمده از سوی وزارت کشور

الف)- برگزاری شصت و هشتمین نشست شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی در وزارت کشور و ارائه گزارش آن به ریاست محترم جمهوری

با توجه به مسئولیت استانداران سراسر کشور در شورای استانی گفتگوی دولت و بخش خصوصی با دبیری روسای اتاق‌های بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی استان‌ها و ضرورت ایجاد همافزایی بیشتر بین مسئولین ملی و استانی و ایجاد وحدت رویه واحد به منظور نیل به اهداف شوراهای موصوف و ارتقای اثربخشی آنها در راستای احصاء و رفع موانع و مشکلات فراروی تولید، سرمایه‌گذاری و اشتغال، همچنین افزایش انطباق فعالیت و مصوبات شورا با شرح وظایف موجود، نشست مشترک اعضای شورای ملی گفتگوی دولت و بخش خصوصی و استانداران و روسای اتاق‌های بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی استان‌ها با حضور معاون اول رئیس‌جمهور و رئیس ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی در تاریخ ۱۳۹۶/۰۵/۰۷ در وزارت کشور برگزار و ضمن ارائه گزارش نشست به رئیس‌جمهور، مصوبات آن در قالب جمع‌بندی شصت و هشتمین نشست شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی به همراه راهکارهای عملی که در ادامه در بخش پیشنهادات به آنها پرداخته خواهد شد، به مراجع ذیربط ابلاغ گردید.

ب)- ابلاغ محورهای اولویت‌دار حوزه اقتصادی به استانداران سراسر کشور

یکی از اقدامات وزارت کشور در حوزه اقتصادی تهیه و ابلاغ محورهای اولویت‌دار حوزه اقتصادی به استانداران سراسر کشور می‌باشد که از سال ۱۳۹۶ این موضوع به صورت مستمر و متناسب با

نام‌گذاری سال توسط مقام معظم رهبری (مدظله العالی) انجام می‌شود. لذا در این زمینه محورهای مرتبط با شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی به شرح جدول (۱۵) ابلاغ شده است.

جدول ۱۳- محورهای اولویت‌دار حوزه اقتصادی مرتبط با شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی

ردیف	سال	عنوان	شماره نامه	ملاحظات
۱	۱۳۹۶	برنامه‌های اولویت‌دار حوزه اقتصادی در سال ۱۳۹۶	نامه شماره ۶۵۸۱۰ مورخ ۱۳۹۶/۰۴/۳۱	فعال نمودن دبیرخانه شوراهای استانی و تشکیل کمیته‌های تخصصی ذیل شورا به منظور تدوین برنامه‌های کاری و پیگیری موارد مرتبط؛
۲	۱۳۹۷	محورهای اولویت‌دار و برنامه‌های اجرایی حوزه اقتصادی در سال ۱۳۹۷	نامه شماره ۳۴۴۱۶ مورخ ۱۳۹۷/۰۲/۳۱	برگزاری مستمر جلسات شورا (بصورت ماهیانه)، مطابق با دستورالعمل‌های ابلاغی شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی و تهیه و ارائه پیشنهادهای استانی برای حذف، اصلاح و وضع قوانین، مقررات و دستورالعمل‌های مرتبط با تولید و سرمایه‌گذاری؛
۳	۱۳۹۸	محورهای اولویت‌دار حوزه اقتصادی در سال ۱۳۹۸	نامه شماره ۱۰۸۶۵ مورخ ۱۳۹۸/۰۱/۲۵	اهتمام لازم مبنی بر تدوین دستورات جلسه براساس شرح وظایف مصرح در قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار از سوی دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی؛
۴	۱۳۹۹	محورهای اولویت‌دار در حوزه اقتصادی استان‌ها در سال ۱۳۹۹	نامه شماره ۱۳۰۷۵ مورخ ۱۳۹۹/۰۲/۰۶	شناسایی عوامل استانی محل تولید و سرمایه‌گذاری و اقدام شایسته در راستای رفع موانع موجود با اولویت عوامل قابل اقدام در سطح استان؛
				شناسایی عوامل و موانع ملی محل تولید و سرمایه‌گذاری و ارائه موارد به مراجع ذیربط و پیگیری لازم در راستای رفع موانع موجود؛
				شناسایی قوانین و مقررات مزاحم و غیر ضرور در فرآیند تولید و صدور با هدف بهبود فضای کسب و کار با استفاده از ظرفیت شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی.
				تلاش در راستای شفاف‌سازی فعالیت‌های اقتصادی و مبارزه با فساد اداری به منظور بهبود فضای کسب و کار.

ج)- ارزیابی عملکرد شوراهای استانی گفتگوی دولت و بخش خصوصی؛

۱/ج)- شاخص‌های ارزیابی (۱۳۹۸-۱۳۹۴)

دفتر هماهنگی امور سرمایه‌گذاری و اشتغال وزارت کشور از سال ۱۳۹۴ تا سال ۱۳۹۸، راساً و با همکاری معاونت هماهنگی امور اقتصادی استانداری‌های سراسر کشور و اتاق‌های استانی بر اساس شاخص‌های ذیل اقدام به ارزیابی عملکرد شوراهای استانی گفتگوی دولت و بخش خصوصی در دو بازه زمانی شش ماهه و سالانه نموده و گزارش آن برای رئیس‌جمهور محترم یا معاون اول محترم رئیس‌جمهور ارسال شده است؛

۲/ج- شاخص‌های ارزیابی سال ۱۳۹۹

با توجه به اینکه همزمان با ارزیابی وزارت کشور، اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران نیز عملکرد شوراهای استانی گفتگوی دولت و بخش خصوصی را مورد ارزیابی قرار میداد لذا در سال ۱۳۹۹ جلساتی با محوریت اتاق ایران و مشارکت کارشناسان دفتر هماهنگی سرمایه‌گذاری و اشتغال وزارت کشور در جهت هماهنگی و ایجاد وحدت رویه در تدوین گزارش برگزار و منتج به تدوین دو دستورالعمل «نحوه اداره جلسات شوراهای استانی گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی» و «ارزیابی و پایش عملکرد شوراهای استانی» گردید و به استانداری‌ها و اتاق‌های سراسر کشور ابلاغ شد و مبنای ارزیابی عملکرد سال ۱۳۹۹ قرار گرفت.

۴- ارائه گزارش عملکرد شوراهای استانی گفتگوی دولت و بخش خصوصی

از سال ۱۳۹۴ تا شش ماهه اول سال ۱۳۹۹ تعداد (۱۱) گزارش به همراه راهکارهای پیشنهادی به منظور مقررات‌زدایی و حذف قوانین مزاحم و مخل تولید، به حضور ریاست محترم جمهوری و یا معاون اول ایشان ارسال شده که جزئیات آنها به شرح جدول شماره (۱۶) می‌باشد.

جدول ۱۴- مشخصات گزارش عملکرد شوراهای استانی گفتگوی دولت و بخش خصوصی

ردیف	دوره (سال)	عنوان	تاریخ	شماره نامه	ملاحظات
۱	سال ۱۳۹۴ و چهار ماهه اول سال ۱۳۹۵	گزارش عملکرد شوراهای استانی گفتگوی دولت و بخش خصوصی در سال ۱۳۹۴ و چهار ماهه نخست سال ۱۳۹۵	۱۳۹۵/۰۷/۲۶	۹۴۷۵۳	دستور معاون اول محترم رئیس‌جمهور مبنی بر: جهت اقدام و اعلام نتیجه، طی نامه شماره ۹۴۱۱۹ مورخ ۱۳۹۵/۰۸/۰۳ به عنوان جناب آقایان دکتر طیب‌نیا وزیر محترم امور اقتصادی و دارایی و مهندس نعمت زاده وزیر محترم صنعت، معدن و تجارت، ارسال شده است.
۲	چهار ماهه دوم سال ۱۳۹۵	گزارش عملکرد شوراهای استانی گفتگوی دولت و بخش خصوصی در چهار ماهه دوم سال ۱۳۹۵	۱۳۹۵/۱۲/۱۸	۱۷۳۵۶۲	دستور معاون اول محترم رئیس‌جمهور مبنی بر: جهت اطلاع و اقدام لازم، طی نامه شماره ۱۶۲۲۱۶ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۶ به عنوان جناب آقایان دکتر طیب‌نیا وزیر محترم امور اقتصادی و دارایی و مهندس نعمت زاده وزیر محترم صنعت، معدن و تجارت ارسال شده است.

ردیف	دوره (سال)	عنوان	تاریخ	شماره نامه	ملاحظات
۳	سال ۱۳۹۵	گزارش عملکرد شوراهای استانی گفتگوی دولت و بخش خصوصی در سال ۱۳۹۵	۱۳۹۶/۰۳/۱۳	۳۹۵۰۳	دستور معاون اول محترم رئیس‌جمهور مبنی بر: جهت اطلاع و اقدام لازم، طی نامه شماره ۲۹۲۹۲ مورخ ۱۳۹۶/۰۳/۲۵ به عنوان جناب آقایان دکتر طیب‌نیا وزیر محترم امور اقتصادی و دارایی و مهندس نعمت زاده وزیر محترم صنعت، معدن و تجارت ارسال شده است.
۴	چهار ماهه اول ۱۳۹۶	گزارش عملکرد شوراهای استانی گفتگوی دولت و بخش خصوصی در چهار ماهه ماهه اول سال ۱۳۹۶	۱۳۹۶/۰۶/۲۸	۱۳۶۳۹۴	این گزارش به جناب آقای دین پرست معاون محترم هماهنگی امور اقتصادی و توسعه منطقه‌ای ارسال شده است.
۵	شش ماهه اول ۱۳۹۶	گزارش شصت و هشتمین نشست شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی در وزارت کشور و عملکرد شوراهای استانی گفتگوی دولت و بخش خصوصی در شش ماهه اول سال ۱۳۹۶	۱۳۹۶/۰۸/۰۶	۱۲۵۹۰۱	دستور ریاست محترم جمهوری مبنی بر: اقدام لازم به عمل آید طی نامه شماره ۹۶۳۷۰ مورخ ۱۳۹۶/۰۸/۰۸ به عنوان جناب آقای دکتر جهانگیری معاون اول محترم رئیس‌جمهور ارسال شده است.
۶	سال ۱۳۹۶	گزارش عملکرد شوراهای استانی گفتگوی دولت و بخش خصوصی در سال ۱۳۹۶	۱۳۹۷/۰۴/۳۰	۷۱۳۸۹	—

ردیف	دوره (سال)	عنوان	تاریخ	شماره نامه	ملاحظات
۷	نه ماهه سال ۱۳۹۷	گزارش عملکرد شوراهای استانی گفتگوی دولت و بخش خصوصی در نه ماهه سال ۱۳۹۷	۱۳۹۷/۱۲/۰۶	۲۲۶۶۷۱	-
۸	سال ۱۳۹۷	گزارش عملکرد شوراهای استانی گفتگوی دولت و بخش خصوصی در سال ۱۳۹۷	۱۳۹۸/۰۲/۱۰	۲۳۴۸۹	-
۹	شش ماهه اول سال ۱۳۹۸	گزارش عملکرد شوراهای استانی گفتگوی دولت و بخش خصوصی در شش ماهه اول سال ۱۳۹۸	۱۳۹۸/۰۹/۲۳	۱۸۹۸۶۷	-
۱۰	سال ۱۳۹۸	گزارش عملکرد شوراهای استانی گفتگوی دولت و بخش خصوصی در سال ۱۳۹۸	۱۳۹۹/۰۳/۰۳	۲۸۶۱۵	-
۱۱	شش ماهه اول سال ۱۳۹۹	گزارش عملکرد شوراهای استانی گفتگوی دولت و بخش خصوصی در شش ماهه اول سال ۱۳۹۹	۱۳۹۹/۰۹/۲۲	۱۴۷۳۴۰	این گزارش به مقام عالی وزارت ارسال شده است.

طبق گزارشات موصوف شوراهای استانی گفتگوی دولت و بخش خصوصی طی ۵ سال (۱۳۹۹-۱۳۹۴) در مجموع تعداد (۱۳۶۲) جلسه برگزار کرده که منجر به صدور تعداد (۸۷۱۶) مصوبه شده است (جدول ۱۷).

جدول ۱۵- عملکرد شوراهای استانی گفتگوی دولت و بخش خصوصی (۱۳۹۹-۱۳۹۴)

سال	تعداد جلسات	تعداد مصوبات	مصوبات استانی	مصوبات ملی
۱۳۹۴	۲۰۰	۸۹۳	-	-
۱۳۹۵	۲۲۱	۱۳۰۲	۹۰۷	۳۹۵
۱۳۹۶	۲۵۸	۱۵۳۸	۱۲۰۴	۳۳۴
۱۳۹۷	۲۷۰	۱۸۳۵	۱۲۳۳	۶۰۲
۱۳۹۸	۲۷۲	۲۱۰۰	۱۴۸۰	۶۲۰
۱۳۹۹ (شش ماهه اول)	۱۴۱	۱۰۴۸	۸۴۵	۲۰۳
جمع	۱۳۶۲	۸۷۱۶	۵۶۶۹	۲۱۵۴

۵- رتبه‌بندی استان‌ها بر اساس آذربایجان شرقی عملکرد شوراهای استانی

همان‌طور که اشاره شد از سال ۱۳۹۴ تا شش ماهه اول سال ۱۳۹۹ تعداد (۱۱) گزارش ارزیابی عملکرد شوراهای استانی گفتگوی دولت و بخش خصوصی بر اساس شاخص‌های تعریف شده تدوین شده است و از سال ۱۳۹۶ نیز رتبه‌بندی عملکرد استان‌ها به همراه آذربایجان شرقی موصوف ارائه شده که جزئیات آن در دوره‌های مختلف زمانی به شرح جدول شماره (۱۶) می‌باشد.

جدول ۱۶- رتبه‌بندی عملکرد شوراهای استانی گفتگوی دولت و بخش خصوصی

سال ۱۳۹۶		نه ماهه سال ۱۳۹۷		سال ۱۳۹۷		شش ماهه اول ۱۳۹۸		سال ۱۳۹۸		شش ماهه اول ۱۳۹۹	
رتبه	استان	رتبه	استان	رتبه	استان	رتبه	استان	رتبه	استان	رتبه	استان
۱	قزوین	۱	رضوی خراسان	۱	رضوی خراسان	۱	رضوی خراسان	۱	رضوی خراسان	۱	اصفهان
۲	اصفهان	۲	شیراز	۲	تهران	۲	خوزستان	۲	خوزستان	۱	خوزستان

سال ۱۳۹۶		نه ماهه سال ۱۳۹۷		سال ۱۳۹۷		شش ماهه اول ۱۳۹۸		سال ۱۳۹۸		شش ماهه اول سال ۱۳۹۹	
استان	رتبه	استان	رتبه	استان	رتبه	استان	رتبه	استان	رتبه	استان	رتبه
آذربایجان شرقی	۳	تهران	۳	آذربایجان شرقی	۳	آذربایجان شرقی	۴	بوشهر	۲	خراسان رضوی	۲
خراسان رضوی	۴	قزوین	۴	قزوین	۴	قزوین	۴	قزوین	۴	کرمان	۲
لرستان	۵	بوشهر	۵	اصفهان	۵	کرمانشاه	۴	اصفهان	۴	بوشهر	۴
تهران	۶	اصفهان	۶	مرکزی	۶	تهران	۵	آذربایجان شرقی	۴	فارس	۴
خراسان شمالی	۷	خراسان شمالی	۷	بوشهر	۷	مازندران	۶	کرمانشاه	۵	گلستان	۴
کرمانشاه	۸	مرکزی	۸	خوزستان	۸	اصفهان	۷	مازندران	۵	گیلان	۵
سمنان	۹	خوزستان	۹	سمنان	۹	بوشهر	۸	تهران	۶	قزوین	۶
البرز	۱۰	سمنان	۱۰	خراسان شمالی	۱۰	کرمان	۹	مرکزی	۷	مرکزی	۷
کرمان	۱۱	البرز	۱۱	کرمانشاه	۱۱	زنجان	۹	کرمان	۸	تهران	۸
اردبیل	۱۲	گیلان	۱۲	کرمان	۱۲	سمنان	۱۰	سمنان	۹	آذربایجان شرقی	۹
قم	۱۳	اردبیل	۱۳	البرز	۱۳	لرستان	۱۰	فارس	۱۰	چهارمحال و بختیاری	۱۰
خوزستان	۱۴	کرمان	۱۴	اردبیل	۱۴	گیلان	۱۱	گیلان	۱۱	مازندران	۱۱

سال ۱۳۹۶		نه ماهه سال ۱۳۹۷		سال ۱۳۹۷		شش ماهه اول ۱۳۹۸		سال ۱۳۹۸		شش ماهه اول سال ۱۳۹۹	
استان	رتبه	استان	رتبه	استان	رتبه	استان	رتبه	استان	رتبه	استان	رتبه
مرکزی	۱۵	کرمانشاه	۱۵	گیلان	۱۵	مرکزی	۱۱	البرز	۱۲	همدان	۱۲
بویراحمد	۱۶	قم	۱۶	فارس	۱۶	یزد	۱۲	آذربایجان غربی	۱۳	هرمزگان	۱۳
فارس	۱۷	بویراحمد	۱۷	قم	۱۷	آذربایجان غربی	۱۳	خراسان شمالی	۱۴	لرستان	۱۴
زنجان	۱۸	لرستان	۱۸	گلستان	۱۸	خراسان شمالی	۱۴	خراسان جنوبی	۱۵	آذربایجان غربی	۱۵
خراسان جنوبی	۱۹	گلستان	۱۹	لرستان	۱۹	فارس	۱۵	لرستان	۱۵	قم	۱۶
آذربایجان غربی	۲۰	فارس	۲۰	کهگیلویه و بویر احمد	۲۰	البرز	۱۵	زنجان	۱۶	اردبیل	۱۷
مازندران	۲۱	هرمزگان	۲۱	هرمزگان	۲۱	اردبیل	۱۶	ایلام	۱۷	البرز	۱۸
بوشهر	۲۲	ایلام	۲۲	خراسان جنوبی	۲۲	قم	۱۶	یزد	۱۸	یزد	۱۹
هرمزگان	۲۳	خراسان جنوبی	۲۳	مازندران	۲۳	ایلام	۱۷	کهگیلویه و بویر احمد	۱۹	خراسان جنوبی	۲۰
ایلام	۲۴	مازندران	۲۴	ایلام	۲۴	کهگیلویه و بویر احمد	۱۸	همدان	۲۰	کرمانشاه	۲۱
یزد	۲۵	یزد	۲۵	یزد	۲۴	هرمزگان	۱۹	قم	۲۰	ایلام	۲۲
کردستان	۲۶	سیستان و بلوچستان	۲۶	سیستان و بلوچستان	۲۵	خراسان جنوبی	۲۰	اردبیل	۲۱	زنجان	۲۳

سال ۱۳۹۶		نه ماهه سال ۱۳۹۷		سال ۱۳۹۷		شش ماهه اول ۱۳۹۸		سال ۱۳۹۸		شش ماهه اول سال ۱۳۹۹	
استان	رتبه	استان	رتبه	استان	رتبه	استان	رتبه	استان	رتبه	استان	رتبه
سیستان و بلوچستان	۲۷	و بختیاری	۲۷	غری	۲۶	همدان	۲۱	و چهارمحال	۲۲	بویراحمد و کهگیلویه	۲۳
همدان	۲۸	همدان	۲۸	و بختیاری	۲۷	و بختیاری	۲۲	کردستان	۲۳	سمنان	۲۴
و بختیاری	۲۹	غری	۲۹	همدان	۲۸	کردستان	۲۳	گلستان	۲۴	خراسان شمالی	۲۵
گیلان	۳۰	زنجان	۳۰	زنجان	۲۹	سیستان و بلوچستان	۲۴	هرمزگان	۲۵	کردستان	۲۶
گلستان	۳۱	کردستان	۳۱	کردستان	۳۰	گلستان	۲۵	سیستان و بلوچستان	۲۶	سیستان و بلوچستان	۲۷

❖ آذربایجان شرقی تقدیمی به ریاست محترم جمهوری

با توجه به نقش کلیدی شوراهای استانی گفتگوی دولت و بخش خصوصی در بهبود فضای کسب و کار و حذف و اصلاح قوانین مخل کسب و کار، به همراه ارسال گزارش عملکرد شوراهانی استانی، پیشنهادهای نیز در راستای تقویت جایگاه و نقش این شورا در تصمیم‌سازی‌های مرتبط با فضای کسب و کار، ارائه شده که به شرح ذیل می‌باشند.

● با توجه به نحوه برگزاری جلسات و مصوبات شورای موصوف، به نظر می‌رسد نقش این شورا در سطح ملی و استانی در راستای احصاء و رفع مشکلات و خلأهای قانونی کمرنگ شده است و ضرورت دارد متولیان امر برای تقویت نقش تأثیرگذار شورای موصوف در تقنین و تنقیح قوانین، برنامه‌ریزی مناسب داشته باشند.

● اجرای دقیق بخشنامه شماره ۵۲۲۰۷/۱۳۸۸۸۱ مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۹ مربوط به مواد (۲) و (۳) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، ابلاغی ازسوی معاون اول محترم رئیس‌جمهور به کلیه دستگاه‌های اجرایی، مبنی بر اخذ نظرات تشکل‌های غیردولتی اقتصادی در کلیه بخشنامه‌ها و رویه‌های اجرایی مصوب دستگاه‌های دولتی مورد تأکید قرار گیرد.

- سازمان برنامه و بودجه کشور در راستای عمل به تکلیف قانونی مقرر در ماده (۱۹) و با استفاده از امکانات و نیروی انسانی موجود، حداکثر ظرف مدت سه ماه پایگاه اطلاع‌رسانی مناقصات را به پایگاه اطلاع‌رسانی جامع معاملات بخش عمومی توسعه و ارتقاء دهد، بطوری که تمام موارد ذکر شده در قانون، در پایگاه مذکور عملیاتی شود.
- برگزاری حداقل یک جلسه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی در سطح ملی، با حضور ریاست محترم جمهوری یا معاون اول محترم رئیس‌جمهور در هر سال بطور مشترک توسط اتاق ایران و وزارت کشور برنامه‌ریزی شود.
- به منظور اجرایی نمودن تبصره (۴) ماده (۱۲) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، مبنی بر تدوین فرآیند ارسال مصوبات شورا به هیأت وزیران، کارگروهی متشکل از نمایندگان نهاد ریاست‌جمهوری، وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارت کشور، مجلس شورای اسلامی و اتاق‌های بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی، اصناف و تعاون تشکیل گردد.
- ضرورت پاسخگو بودن دستگاه‌های اجرایی، سازمان‌ها و نهادهای استانی در قبال تصمیمات شورای ملی و شوراهای استانی مورد تأکید قرار گیرد.
- شناسایی عوامل ملی و استانی محل تولید و سرمایه‌گذاری و اقدام شایسته در راستای رفع موانع موجود با اولویت عوامل قابل اقدام در سال جاری، مورد توجه جدی قرار گیرد.
- در بحث خصوصی‌سازی و نیز واگذاری طرح‌های تملک دارائی‌های سرمایه‌ای جدید، نیمه‌تمام و تکمیل شده و آماده بهره‌برداری به بخش غیردولتی، با شناسایی مشکلات محیط کسب و کار و بررسی آن‌ها در شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی، زمینه ورود اشخاص حقیقی و حقوقی به طرح‌های فوق فراهم گردد.
- با توجه به اقدام مطلوب و تأثیرگذار دولت تدبیر و امید در راستای اصلاح قوانین و مقررات محل کسب و کار و افزایش اختیارات مدیران استانی که به عنوان پروژه اولویت‌دار اقتصاد مقاومتی در سال ۱۳۹۵ تعیین و ابلاغ گردید به طوری که تاکنون ۲۱۵ مورد از تکالیف ملی به مدیران استانی تفویض شده است، لذا ضرورت دارد شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی گزارشی از اثربخشی این تفویض اختیار تهیه و تنگناها و موانع احتمالی و دلایل عدم اجرایی شدن مصادیق را خدمت جنابعالی اعلام نماید.

● با توجه به استقرار هیأت مقررات‌زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار در وزارت امور اقتصادی و دارایی، بر اساس تبصره ۳ ماده ۵۷ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور و نقش آن در بهبود محیط کسب و کار، موارد جمع‌بندی و مصوب شده پیرامون بهبود محیط کسب و کار توسط دبیرخانه شورا در اختیار هیأت فوق قرار گیرد تا پیگیری و اقدام قانونی لازم صورت پذیرد.

● اتاق ایران ضمن آسیب‌شناسی شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی، پیرامون کشورهای پیشگام در بهبود محیط کسب و کار، مطالعات تطبیقی انجام داده و گزارش آن را در بازه زمانی مشخص ارائه نماید.

● به منظور بهره‌گیری بیشتر بخش خصوصی از ظرفیت و بازار کشورهای همسایه، مقرر گردید نشست مشترک استانداران، روسای اتاق‌های بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی استان‌ها با سفرای کشورهای همسایه و نیز سفرای ایران در کشورهای همسایه توسط وزارت کشور و وزارت امور خارجه برگزار گردد.

● به منظور جلوگیری از طرح موضوعات خارج از شرح وظایف در جلسات شورای گفتگو در استان‌ها و نیز افزایش اثربخشی آنها در راستای شناسایی قوانین و مقررات مخل تولید و سرمایه‌گذاری، استانداران (به عنوان روسای شورا) و روسای اتاق‌های بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی استان‌ها (به عنوان دبیران شورا)، در تنظیم دستور کار جلسات دقت لازم را به عمل آورند.

● در راستای اجرای ماده (۵) قانون بهبود مستمر فضای کسب و کار، مبنی بر «ضرورت ساماندهی ایجاد و ثبت تشکل‌های اقتصادی و فعال توسط اتاق‌ها» و مصوبه جلسات (۵۶) و (۶۵) شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی به منظور ساماندهی ثبت تشکل‌های اقتصادی، مقرر شد کارگروهی متشکل از نمایندگان وزارتخانه‌های تعاون، کار و رفاه اجتماعی، صنعت، معدن و تجارت، امور اقتصادی و دارایی، کشور و نمایندگان اتاق ایران با ریاست معاونت هماهنگی و نظارت معاون اول محترم رئیس‌جمهور (جناب آقای ویسه) تشکیل شود تا پیشنهاداتی جهت صدور نظامند مجوز ایجاد تشکل تدوین گردد.

❖ مبارزه با قاچاق کالا و ارز

نظربه حکم ابلاغی بشماره ۶۸۲۰۷ مورخ ۹۷/۵/۲۴ ریاست محترم جمهوری در تعیین و انتصاب وزیر محترم کشور به‌عنوان نماینده رئیس‌جمهور در ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا

و ارز؛ بدینوسیله آخرین وضعیت برگزاری جلسات ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز (با مسئولیت وزیر محترم کشور) و آخرین وضعیت همکاری دستگاه‌های متولی امر تکمیل و راه‌اندازی سامانه‌های موضوع قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز تا پایان آذرماه سال جاری با معرفی تعلل‌کنندگان به مراجع تخلفاتی و قضایی، ذیلاً جهت آگاهی و اقدام مقتضی ایفاد می‌گردد:

جدول ۱۷- گزارش وضعیت تشکیل جلسات ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز از سال ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۹

سال	تعداد جلسات	تعداد مصوبات	شماره جلسات
۱۳۹۲	۱	ندارد	۱۰۰
۱۳۹۳	۳	۸	۱۰۱ الی ۱۰۳
۱۳۹۴	۶	۱۰	۱۰۴ الی ۱۰۹
۱۳۹۵	۸	۲۵	۱۱۰ الی ۱۱۷
۱۳۹۶	۲	۵	۱۱۸ و ۱۱۹
۱۳۹۷	۴	۳۶	۱۲۰ الی ۱۲۳
۱۳۹۸	۵	۴۷	۱۲۴ الی ۱۲۸
۱۳۹۹ تا کنون	۳	۲۳	۱۲۹ الی ۱۳۱
جمع کل	۳۲	۱۵۴	از جلسات ۱۲۱ لغایت ۱۳۱ با مسئولیت اینجانب برگزار شده است (جلسه ۱۲۶ به ریاست رئیس‌جمهور برگزار شده است).

شاخص توسعه شهر و روستا و مدیریت حمل و نقل و ترافیک کلان شهرها

در سال ۱۳۵۷ حدود ۴۸ درصد جمعیت کشور را شهرنشینان تشکیل داده و ۴۸۳ شهرداری در سراسر کشور مشغول به فعالیت بود. حال با گذشت چهل سال از انقلاب اسلامی و تحولات سیاسی، اقتصادی و اجتماعی در کشور میزان شهرنشینی به ۷۴ درصد رسیده، به‌گونه‌ای که درحال حاضر بیش از ۳۷ هزار دهیاری و ۱۳۰۶ شهرداری در سطح کشور خدمات‌رسانی می‌کنند. سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌ها در اجرای مفاد ماده ۶۲ قانون شهرداری‌ها و تصویب‌نامه هیأت وزیران به منظور ایجاد هماهنگی در امور شهرداری‌ها و آموزش کارکنان شهرداری‌ها و همچنین هدایت و نظارت بر فعالیت‌های شهرداری‌ها و اجرای وظایفی که قانوناً در این رابطه به عهده

وزارت کشور گذاشته شده، تشکیل شده است. اهداف سازمان هدایت و نظارت بر فعالیت‌های شهرداری‌ها در حدود وظایف محوله به وزارت کشور و پشتیبانی‌های مالی فنی اجرایی و مدیریتی از شهرداری‌ها و سازمان‌های وابسته به آنها در زمینه‌های مختلف با حداکثر استفاده از امکانات موجود در چهارچوب سیاست‌های دولت می‌باشد.

✓ اقدامات:

❖ فهرست لوایح تقدیمی به دولت

- قانون ساماندهی مدیریت پسماند عادی با اولویت مشارکت بخش خصوصی (تصویب و ابلاغ)
- لایحه درآمد پایدار و هزینه شهرداری‌ها و دهیاری‌ها (رفع اشکالات شورای نگهبان در مجلس شورای اسلامی و ارجاع مجدد به شورای نگهبان)
- لایحه اصلاح و الحاق موادی به ماده واحده قانون تأسیس دهیاری‌های خودکفا در روستاهای کشور (بررسی در کمیسیون‌های ذی‌ربط در هیات دولت و پیگیری برای ارسال از دولت به مجلس شورای اسلامی برای طی مراحل تصویب)
- لایحه قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی و انتخابات شهرداران (تقدیم به هیات دولت) تهیه و اصلاح لایحه مدیریت شهری بر اساس بررسی تطبیقی با طرح مطروحه در مجلس با عنوان «قانون جامع مدیریت شهری»
- لایحه مدیریت یکپارچه ایمنی شهر و روستا (در دست بررسی در کمیسیون‌های دولت)
- لایحه اصلاح ماده ۱۰۰ قانون شهرداری‌ها (تقدیم به هیات دولت)
- لایحه اصلاح قانون اداری و استخدامی کارکنان شهرداری‌های سراسر کشور (در حال بررسی در مجلس شورای اسلامی)

❖ هدایت و راهبری شهرداری‌ها و دهیاری‌ها

- تهیه و تدوین و ابلاغ مجموعاً ۵۹۵ مورد شامل ۳۱ آیین‌نامه، ۲۵۷ بخشنامه، ۱۶۷ دستورالعمل، ۸۶ شیوه‌نامه، ۳۵ تفاهم‌نامه و ۱۹ مورد سایر ابلاغیه‌ها به منظور هدایت، راهبری و کمک به انجام وظایف شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور
- راهبری و توانمندسازی شهرداری‌ها در زمینه تهیه ۲۷۳ برنامه راهبردی عملیاتی شهر و شهرداری
- تدوین آئین‌نامه اجرایی برنامه ملی بازآفرینی شهری پایدار با همکاری شرکت بازآفرینی شهری (مصوب خرداد ماه ۱۳۹۷ هیئت وزیران)

❖ تامین مالی پروژه‌های شهرداری‌ها و دهیاری‌ها

- مجموع اعتبار توزیع شده میان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور به مبلغ ۲۲۶,۸۲۱ میلیارد ریال.
- رشد ۱۴۵ درصدی مبلغ انتشار اوراق مشارکت پیش‌بینی شده در قانون بودجه (۵۴۶ هزار میلیارد ریال) و افزایش ۶,۵ برابری میزان جذب اوراق مشارکت (به میزان ۱۸۰ هزار میلیارد ریال)
- اعطای ۳۵۰۸ میلیارد ریال وام‌های قرض الحسنه به شهرداری‌های کشور جهت اجرای پروژه‌ها و خرید ماشین آلات عمرانی و خدماتی
- شناسایی و حمایت از ۱۱۳۷ طرح درآمدزای دهیاری‌ها در قالب تخصیص تسهیلات بانکی به مبلغ ۴۴۴۰ میلیارد ریال و ایجاد اشتغال مستقیم برای ۲۵۰۰ نفر در نواحی روستایی.
- کمک به توسعه زیرساخت‌های ۴۷۵ پروژه خرد گردشگری در روستای دارای ظرفیت گردشگری با اعتباری بالغ بر ۳۹۰ میلیارد ریال
- خرید بیش از ۹۷۵ دستگاه خودروی آتش‌نشانی از سال ۱۳۹۳ تاکنون و همچنین خرید ۲۸۷۰ دستگاه تجهیزات آتش‌نشانی و امداد و نجات
- خرید و توزیع بیش از ۳۳۹۲ دستگاه خودروی حمل زباله و خدماتی، خرید و توزیع ۲۱۸۹ دستگاه خودروی عمرانی از سال ۱۳۹۳ تاکنون
- توزیع بیش از یک میلیون تن قیر از سال ۱۳۹۳ تاکنون از محل بندهای قانون بودجه با ارزش ۱۹ میلیارد و ۵۰۰ میلیون ریال
- راه‌اندازی سامانه یکپارچه تسهیلات و سرمایه‌گذاری شهرداری‌های کشور با هدف شناسایی پروژه‌های سرمایه‌گذاری شهرداری‌ها و سرمایه‌گذاران حوزه مدیریت شهری و ایجاد بانک‌های اطلاعاتی مرتبط (بر این اساس طی ۸ سال گذشته تعداد ۷۹۰ پروژه با میزان سرمایه‌گذاری ۵۹۰ هزار میلیارد ریال در ۲۱۶ شهرداری اجرا شده است. همچنین تعداد ۱۹۰۸ پروژه در قالب فرصت سرمایه‌گذاری در ۴۳۵ شهرداری با برآورد مالی ۱۲۶۰ هزار میلیارد ریال نیز شناسایی شده است.)

❖ توسعه حمل و نقل عمومی درون شهری

- افزایش طول شبکه متروی کلان‌شهرها به ۳۳۸ کیلومتر از طریق بهره‌برداری از ۱۷۹ کیلومتر خط مترویی از سال ۹۲ تاکنون (معادل ۵۴٪ کل خطوط مترویی در حال بهره‌برداری)

● افزایش تعداد ایستگاه‌های در دست بهره‌برداری به ۳۱۲ ایستگاه از طریق بهره‌برداری از ۱۱۹ ایستگاه جدید طی ۸ سال گذشته (معادل ۵۴٪ کل ایستگاه‌های در حال بهره‌برداری) ● افزایش تعداد واگن‌های در دست بهره‌برداری کلان‌شهرها به ۱۸۷۲ واگن از طریق تامین ۶۹۱ دستگاه واگن جدید طی هشت سال گذشته (معادل ۳۷٪ کل ناوگان متروبی در دست بهره‌برداری)

● نوسازی ۷۳۱۲۰ دستگاه تاکسی در قالب طرح نوسازی ناوگان تاکسیرانی از ۱۲ بهمن ۱۳۹۴ لغایت ۱۷ آذر ۱۳۹۹.

● ایجاد، راه‌اندازی، توسعه و ارتقاء سامانه یکپارچه معاینه فنی ایران (سیمفا). در حال حاضر در سطح کشور ۶۳۰ مرکز معاینه فنی سبک با ظرفیت ۸۰۵ خط، فعال می‌باشند که از این تعداد ۵۰۳ مرکز قابلیت بازدید چشمی خودروهای دوگانه‌سوز را دارا هستند.

● اتصال سامانه یکپارچه معاینه فنی ایران به سامانه سازمان راهداری (خودروهای سنگین) ● اجرای طرح ساماندهی ناوگان دیزل و تخصیص هدفمند سوخت مبتنی بر پیمایش و کاهش چشمگیر مصرف سوخت و انتشار ذرات آلاینده در پی آن (از سال ۱۳۹۶ تاکنون بیش از ۲۶۰ هزار دستگاه از ناوگان دیزل شهری ساماندهی شده که علاوه بر ایجاد درآمد پایدار برای شهرداری‌ها، منجر به مدیریت تخصیص سوخت و همچنین صرفه‌جویی در مصرف سوخت نفت‌گاز به میزان سالانه ۶۰۰ میلیون لیتر گردیده‌است).

● نوسازی ۷۰۰ دستگاه اتوبوس و ۴۶۰ دستگاه مینی‌بوس و بازسازی ۱۲۰۰ دستگاه ناوگان اتوبوسرانی شهری در راستای کاهش آلودگی هوا

● برگزاری ۶۰ جلسه شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور و کمیته‌های فنی ذیل آن در راستای بهبود مدیریت ترافیک، ایمن‌سازی معابر شهری و کاهش تصادفات و تلفات ناشی از سوانح رانندگی درون شهری

❖ توسعه خدمات شهری و روستایی

● افزایش تعداد شهرداری‌های تاسیس شده از ۱۲۱۰ به ۱۳۳۳ شهرداری (۱۰٪ رشد) ● افزایش تعداد دهیاری‌های تاسیس شده به ۳۷۱۱۸ دهیاری (بهره‌مندی حدود ۹۵ درصد جمعیت روستایی کشور را از خدمات نهادهای مذکور) و درجه بندی و ارتقاء درجه ۲۹ هزار و ۲۹۹ دهیاری در کشور.

- ارتقای مقدار متوسط سرانه بودجه شهرداری‌ها به ۱۶۱۷۰ هزار ریال به ازای هر نفر شهروند (با میزان رشد متوسط ۲۳٪)
- کمک به احداث ایستگاه‌های آتش‌نشانی استاندارد در ۵۰۰ شهر کشور (از طریق پرداخت مبلغ ۱۳۰۰ میلیارد ریال برای ساخت و تکمیل ایستگاه‌های آتش‌نشانی استاندارد)
- کمک به بهسازی ۹۶ فقره محل دفن پسماند شهری و احداث و تجهیز ۴۹۶ پایگاه آتش‌نشانی روستایی (رشد ۱۱۵ درصدی تعداد پایگاه‌های آتش‌نشانی روستایی)
- افزایش تعداد روستاهای برخوردار از سیستم جمع‌آوری پسماند به ۳۰ هزار روستا (۸۰ درصد روستاهای دارای دهیاری)
- کمک به ایجاد تاسیسات زباله‌سوز در شهرهای نوشهر، ساری و رشت (زباله‌سوز ۲۰۰ تنی نوشهر آماده بهره‌برداری و نیروگاه زباله‌سوز ۴۵۰ تنی ساری آماده افتتاح تا پایان سال)
- احداث ۵۵۵۰ بوستان چند منظوره روستایی (معادل ۷۴ درصد کل بوستان‌های روستایی کشور)
- اجرای پروژه‌های بازآفرینی شهری در ۶۰۳ محله هدف جمعاً به مبلغ ۷۰۵ هزار میلیارد ریال توسط شهرداری‌ها
- افزایش متوسط سرانه فضای سبز شهری کشور به ۱۲ متر مربع از طریق کمک به اجرای مطالعات جداسازی شبکه‌های آبرسانی فضای سبز و کمک به اجرا و تکمیل طرح‌های توسعه فضای سبز)
- افزایش میزان تفکیک از مبدا از ۴,۵ درصد به ۹ درصد.
- افزایش میزان بازیافت مواد و انرژی از ۲۰ درصد به ۳۰ درصد.
- گسترش دفن بهداشتی پسماند از ۴ درصد به ۹ درصد.
- افزایش جمع‌آوری مکانیزه پسماندهای تولیدی از ۲۵ درصد به ۴۵ درصد.

❖ نیروی انسانی، ساختار و دولت الکترونیک

- ابلاغ ساختار سازمانی ۱۳۳۳ شهرداری و سازمان وابسته به شهرداری‌ها
- ابلاغ اساسنامه ۹۰۸ سازمان وابسته به شهرداری‌ها و تدوین اساسنامه سازمان‌های پسماند جمعی سه استان شمالی
- تصویب ۲۸۰ خدمت و زیرخدمت شهرداری‌ها کشور از سوی سازمان اداری و استخدامی و دریافت

- شناسه یکتا با هدف استانداردسازی خدمات و یکپارچگی در مدیریت و توسعه دولت الکترونیک
- ارتقای شغلی ۲۲۹۸ نفر از کارکنان شهرداری و تبدیل وضعیت ۷۰۷ مستخدم پیمانی به رسمی آزمایشی به منظور ایجاد امنیت شغلی کارکنان شهرداری‌ها
- اخذ تعداد ۴۰۰۰ سهمیه استخدامی از سازمان اداری و استخدامی کشور برای پاسخ به نیازهای ضروری در آتش‌نشانی شهرداری‌ها
- تخصیص ۴۹۹ شناسه پرداخت الکترونیکی قبوض عوارض شهرداری‌ها
- تدوین اساسنامه و شرح وظایف سازمان‌های اجتماعی و ورزشی در شهرداری‌ها و ایجاد ۴۴ سازمان فرهنگی، اجتماعی و ورزشی در شهرداری‌ها (قبل از دولت یازدهم سازمان‌های فرهنگی شهرداری‌ها یا تشکیل نشده و یا دارای ساختار مصوب نبوده‌اند).
- بروزآوری و نهایی سازی کلیه خدمات شهرداری‌ها و اخذ شناسه یکتا به تعداد ۸۰ خدمت
- استانداردسازی تعاریف و مفاهیم ۵۴ قلم آماری شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور

❖ توسعه آموزش و پژوهش

- انجام ۵۵ عنوان پروژه مطالعاتی در حوزه مدیریت شهری و روستایی
- ارزیابی و هدایت ۴۰۰ پروژه مطالعاتی و تهیه ۴۵ عنوان گزارش علمی و تخصصی در حوزه مدیریت شهری و روستایی
- برگزاری ۷۰ نشست هم‌اندیشی علمی
- انعقاد ۵ تفاهم‌نامه همکاری با مراکز علمی و آموزشی
- ارتقای سرانه‌ی آموزش کارکنان شهرداری‌ها از ۷ به ۲۷,۵ ساعت (۲۹۳٪ رشد)
- ارتقای سرانه‌ی آموزش کارکنان دهیاری‌ها از ۹,۵ به ۴۳,۵ ساعت (۳۵۸٪ رشد)
- برگزاری ۱۴۲۹ هزار نفر ساعت آموزش حضوری کارکنان شهرداری‌ها و دهیاری‌ها به طور متوسط در هر سال (۳۵٪ رشد)
- برگزاری ۱۹۶۲ هزار نفر ساعت آموزش غیرحضوری (مجازی، مکاتبه‌ای کارکنان شهرداری‌ها و دهیاری‌ها به طور متوسط در هر سال (۱۴۷٪ رشد)
- برگزاری تعداد ۱۵۶۹۵ نفر، سفر آموزشی کارکنان شهرداری‌ها و دهیاری‌ها (۱۹۱٪ رشد نسبت به دوره مشابه)
- آموزش کلیه اعضای شوراهای اسلامی شهرها و روستاهای کشور (به تعداد ۱۲۵۹۹۲

نفر در دولت دوازدهم و در حدود ۱۱۷۰۰۰ نفر در دولت یازدهم) با همکاری دفاتر متناظر در استانداری‌های سراسر کشور حداقل ۸ ساعت، با سرفصل‌های آموزشی، از قبیل قانون شوراها، قانون شهرداری‌های، بودجه شهرداری، کمیسیون‌های شهرداری، معاملات و....

- چاپ بیش از ۳۶ عنوان کتاب در حوزه مدیریت شهری و روستایی و چاپ مجلات تخصصی شامل ۲۲ شماره مجله‌ی شهرداری‌ها، ۱۹ شماره مجله دهیاری‌ها، ۳۶ شماره مجله مدیریت شهری (فارسی و لاتین)، ۸ مجلات فرهنگ ایمنی و مدیریت پسماند

• ایجاد کتابخانه دیجیتال شهرداری‌ها

❖ نظارت و رسیدگی به شکایات

- راه‌اندازی ۱۴ سامانه عملکردی و نظارتی شهرداری‌ها و دهیاری‌ها
- پاسخگویی به بالغ بر ۱۵۳۰۰ فقره شکایات و درخواست‌های مراجع و نهادهای نظارتی و مردم (علاوه بر نامه‌های وارده، رسیدگی به شکایات و درخواست‌های مردمی از طریق سامانه ۱۱۱ (سامد)، سامانه انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات، سامانه مرکز رسیدگی به شکایات و اطلاعات سازمان بازرسی کل کشور، سامانه سجام قوه قضائیه و سامانه شکایات (پورتال وزارت کشور) صورت می‌پذیرد.
- برگزاری ۹۳ جلسه هیأت مرکزی نظارت بر عملکرد شوراهای اسلامی شهر و روستا، حل اختلاف و رسیدگی به شکایات با ۹۲۰ مصوبه در خصوص رسیدگی به ۵۷۳ مورد اعتراض مربوط به بندهای ۴ تا ۸ ماده ۹۲ قانون شوراها، ۳۴۲ مورد سلب عضویت شدگان و ۲۲ مورد بررسی پیشنهاد انحلال و...
- بررسی و نظارت بر مصوبات شوراهای اسلامی شهرهای کشور در هیأت‌های تطبیق مصوبات شهرستان‌ها به تعداد ۱۳۵۱۵۹ مصوبه در هر سال

شاخص مدیریت بحران

تهیه و تدوین سند راهبرد ملی مدیریت بحران، برنامه ملی کاهش خطر حوادث و سوانح، برنامه ملی آمادگی و پاسخ و برنامه ملی بازسازی، ارتقای همکاری و هماهنگی بین سازمانی به منظور ایجاد همافزایی، ارتقای توان شناسایی مخاطرات و درک خطر حوادث و سوانح در سطح کشور از جمله تهیه اطلس ملی مخاطرات طبیعی، کمک به ایجاد و ارتقای ظرفیت‌ها و مراکز پایش

مخاطرات و هشدار سریع در دستگاه‌های مرتبط، ایجاد آمادگی مطلوب سازمانی و عملیاتی برای پاسخ به بحران از جمله برنامه‌ریزی و ایجاد هماهنگی جهت استقرار نظام‌های قابل اطمینان آمادگی و ایمنی در مؤسسات دولتی، عمومی غیردولتی، خصوصی و تأسیسات وابسته به آنها، ایجاد شبکه ارتباطی اختصاصی برای شرایط اضطراری، تهیه برنامه‌های آمادگی و پاسخ استان‌ها، تدوین ضوابط فنی و دستورالعمل‌های لازم جهت استاندارد کردن خدمات سازمان‌های امدادی در سطح کشور، جذب، هدایت و توزیع امکانات و کمک‌های دولتی داخلی و خارجی، کمک به رشد و توسعه دانش و فناوری در راستای ارتقای مدیریت بحران در کشور از جمله ترویج به کارگیری فناوری‌های نوین پیشگیرانه در ساخت‌وسازها، آینده‌پژوهی و ایجاد نظام دیده‌بانی علمی از طریق همکاری‌های دوجانبه با چندجانبه با دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی، توسعه مشارکت‌های مردمی برای تقویت مدیریت بحران جامعه محور و ترویج فرهنگ ایمنی در جامعه از طریق برنامه‌ریزی و هماهنگی برای آموزش، سازماندهی و استفاده از ظرفیت تشکل‌های مردمی، نهادهای غیردولتی، فدراسیون‌های ورزشی، نیروهای داوطلب مردمی و بخش خصوصی در مدیریت بحران، تدوین ساز و کارهای حمایتی و تشویقی جهت آموزش و ارتقای آمادگی مردم در برابر بحران از جمله مولفه‌های این حوزه است.

✓ اقدامات:

- ساماندهی رودخانه‌ها و مسیل‌ها و مدیریت سدها.
- امدادرسانی به استان‌های درگیر سیلاب.
- صدور هشدارها، اخطاریه‌ها و اطلاعیه‌ها.
- شناسایی نقاط مستعد خطر و اقدامات فنی.
- امدادرسانی و بازسازی شهرهای زلزله دیده.

جدول ۱۸- وضعیت شاخص‌های مدیریت بحران

شروع دولت یازدهم	عملکرد دولت تدبیر و امید	عملکرد تاکنون	درصد تغییرات
میزان احداث پایگاه‌های چند منظوره مدیریت بحران			
۱۱۴	۵۵	۱۶۹	۴۸,۲۴ %

تدوین برنامه عملیات اضطراری در حوزه مدیریت بحران			
۰	۱	۱	۱۰۰ %
ساخت مراکز کنترل مدیریت بحران			
۱۶	۳	۱۹	۸۵%
برگزاری تمرین و مانور در حوزه مدیریت بحران			
۱۸۰۰۰	۱۹۹۴۲	۳۷۹۴۲	۱۰,۷ %

جدول ۱۹- مقایسه خسارات جانی و مالی ناشی از وقوع سیلاب فروردین ماه سال ۹۸ و ۹۹

خسارات مالی و جانی	فروردین ۹۸	فروردین ۹۹	میزان تغییرات
جانباختگان	۷۶ نفر	۲۵ نفر	۳ برابر کاهش
تعداد واحدهای مسکونی شهری و روستایی آسیب‌دیده	۱۶۳,۲۷۰ واحد	۳,۴۹۸ واحد	۴۶ برابر کاهش

کمک‌ها و حمایت‌های دولت	فروردین ۹۸ (بر اساس مصوبات دولت)	فروردین ۹۹ (بر اساس پیشنهادات ارائه‌شده به دولت)	میزان تغییرات
اعتبارات بلاعوض	۶۹,۵۷۷ میلیارد ریال	۳۴۳ میلیارد ریال	۲۰۰ برابر کاهش
اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای	۵۶,۰۸۵ میلیارد ریال	۳۵۰ میلیارد ریال	۱۶۰ برابر کاهش
تسهیلات بانکی	۸۰,۰۰۰ میلیارد ریال	۴۳۳ میلیارد ریال	۱۸۵ برابر کاهش

مقایسه خسارات وارده نشان دهنده آن است که توجه ویژه به مقوله پیش‌بینی و پیشگیری نقش اساسی در کاهش خطرپذیری کشور در برابر مخاطرات طبیعی و بهبود شاخص‌های توسعه دارد، لذا اختصاص اعتبار به این بخش نوعی سرمایه‌گذاری بنیادی محسوب شده که در دهه‌های اخیر کمتر مورد توجه واقع شده است.

جدول ۲۰- بازسازی واحدهای زلزله دیده کرمانشاه

وضعیت پیشرفت فیزیکی عملیات بازسازی				تعداد واحد های مسکونی خسارت دیده (شهری و روستایی)		
تعداد واحدهای تعمیر شده		تعداد واحدهای تخریبی بازسازی شده				
روستایی	شهری	روستایی	شهری	تعمیری	تخریبی	تعداد واحد مسکونی
۲۰۰۶۲	۴۷۲۷۶	۲۴۴۸۴	۱۰۲۸۱	۶۷۵۶۲	۳۵۸۹۱	
۶۷۳۳۸		۳۴۷۶۵		۱۰۳۴۵۳		مجموع
۱۰۰ %		۹۷ %		درصد		

❖ گزارش بازسازی مناطق سیل زده ابتدای ۱۳۹۸

سامانه بارشی که با ظرفیت بالا در اواخر اسفندماه سال گذشته به شمال کشور و در اوایل فروردین ماه طی دو نوبت به جنوب و غرب کشور وارد شد، بارش های گسترده و کم سابقه ای را در بیشتر از ۲۵ استان کشور ایجاد کرد، به گونه ای که منجر به سیل با دوره بازگشت بیش از ۲۰۰ سال در گلستان، بیش از ۵۰۰ سال در استان لرستان و ۱۰۰۰ ساله در حوضه کرخه و ۲۰۰ ساله در حوضه های دز و کارون منجر شد.

جدول ۲۱- گزارش بازسازی مناطق سیل زده ابتدای سال ۱۳۹۸

تعداد واحدهای بدون اقدام	تعداد واحدهای در دست احداث	تعداد واحدهای احداث شده	تعداد واحدهای تخریب شده	عملیات بازسازی
۲,۱۸۷	۴,۴۳۲	۶۰,۱۰۰	۶۶,۷۱۹	
۴ %	۹ %	۸۷ %	-	درصد

تعداد واحدهای باقیمانده *	تعداد واحدهای در دست تعمیر	تعداد واحدهای اتمام یافته	تعداد واحدهای آسیب دیده (نیازمند تعمیر)	عملیات تعمیر
۷,۰۲۹	۵۴۹	۸۸,۹۷۳	۹۶,۵۵۱	
۷ %	۱ %	۹۲ %	-	درصد

❖ گزارش بازسازی زلزله آذربایجان شرقی

براساس گزارش مرکز لرزهنگاری مؤسسه ژئوفیزیک دانشگاه تهران در ساعت ۲:۱۷ بامداد روز جمعه مورخ ۹۸/۸/۱۷ زلزله ای به بزرگای ۵/۹ ریشتر در عمق ۸ کیلومتری در روستای

ورنکش شهر ترک حد فاصل شهرستان‌های میانه و سراب رخ داد. بر اثر این حادثه متأسفانه ۷ نفر از هموطنان عزیز جان خود را از دست دادند و ۵۱۲ نفر به مراکز درمانی مراجعه نموده‌اند که همگی تحت مراقبت‌های پزشکی و درمانی اعم از سرپایی و بستری قرار گرفتند. بر اساس برآوردهای انجام شده :

۱. تعداد ۳۰۰۰ واحد مسکونی نیاز به بازسازی دارند.

۲. تعداد ۳۳۰۵ واحد مسکونی می‌بایست تعمیر شوند .

۳. تعداد ۲۰۰۰ واحد جایگاه نگهداری دام نیاز به بازسازی دارند.

با توجه به حجم خسارت وارده، سازمان مدیریت بحران کشور نسبت به پیشنهاد اعتبار به مبلغ ۱,۱۱۵,۰۰۰ میلیون ریال در قالب هزینه‌ای و ۲,۱۷۵,۰۰۰ میلیون ریال در قالب تسهیلات به هیأت دولت اقدام ورزید و هیأت وزیران مبالغ ذکر شده را نیز به تصویب رساند و بر اساس آخرین آمار دریافتی، پیشرفت فیزیکی عملیات ساخت واحدهای مسکونی برای زلزله‌زدگان چهل و هفت (۴۷٪) و عملیات تعمیر واحدهای آسیب‌دیده صد درصد (۱۰۰٪) بوده است.

جدول ۲۲- روند پیشرفت احداث و تعمیر واحدهای مسکونی و تجاری در زلزله آبان ۹۸ آذربایجان شرقی (سراب و میانه)

عملیات بازسازی	تعداد واحدهای تخریب‌شده	تعداد واحدهای احداث‌شده	تعداد واحدهای در دست احداث	تعداد واحدهای باقیمانده
	۳۰۰۰	۱۴۰۷	۱۴۴۸	۱۴۵
عملیات تعمیر	تعداد واحدهای آسیب‌دیده (نیازمند تعمیر)	تعداد واحدهای اتمام یافته	تعداد واحدهای در دست تعمیر	
	۳,۳۰۵	۳,۳۰۴	۱	

جدول ۲۳- جذب کمک‌های نقدی و غیرنقدی مردمی و دولتی خارجی در سیل ۹۸

ردیف	نام سازمان / دولت	کمک اهدایی	تاریخ	وزن (کیلوگرم)	ارزش محموله
۱	اپک OPEC (OFID) (از طریق فدراسیون بین‌المللی)	۵۰۰،۰۰۰ فرانک سوئیس جهت خرید چادر	-	-	۵۰۰،۰۰۰ فرانک سوئیس
۲	تعدادی از پزشکان ایرانی مقیم اتریش با همکاری کانون مهندسين ایرانی مقیم اتریش	داروهای دیابت، ضد افسردگی، آنتی بیوتیک و غیره	۹۸/۳/۱	۱۲۰	-
۳	دولت اتریش از طریق کمیسیون اروپا	اولین محموله امدادی در قالب ۸۰ پک ۲۰۰۰ تخته پتو، ۵ دستگاه لجن کش با کوپلینگ و شیلنگ	۹۸/۲/۳	۳۴۰۴	۱۰۳۸۲ یورو
۴	دولت اتریش از طریق کمیسیون اروپا	دومین محموله امدادی ۱۰۰۰ بسته بهداشتی ۵ نفره یکماه شامل پودر لباسشویی، دستمال توالت، صابون، خمیردندان، مسواک، شامپو، تیغ یکبار مصرف و نوار بهداشتی	۹۸/۲/۱۳	۸۳۳۶	۱۱۹۵۰ یورو
۵	دولت جمهوری آذربایجان (۱۷ کامیون)	۳۰۰۰ ست خواب شامل پتو، ملافه، بالش، روبالشی، روتختی، لوازم آشپزخانه، جلیقه نجات، چادر ۵ نفره، ۱۵۰ پمپ تخلیه آب، ۵ قایق، لباس کار، لباس نجات و دو عدد بیل مکانیکی کاتر بیلار	۹۸/۱/۲۱	۲۵۲۱۸۰ ۶۰۰،۰۰۰) (دلار)	۹۴۳۲۹۷ منات آذربایجان
۶	وزارت وضعیت‌های اضطراری ارمنستان- دولت روسیه	۲۵۰ تخته زیرانداز، ۴۰۰۰ تخته پتو، ۲۰ دستگاه چادر (M۱۰) و ۲۰ دستگاه چادر (M۳۰)	۹۸/۱/۲۰ جلفا - تبریز	۵۹۲۲	-

ردیف	نام سازمان / دولت	کمک اهدایی	تاریخ	وزن (کیلوگرم)	ارزش محموله
۷	صلیب سرخ استرالیا	۳۴۸,۰۰۰ فرانک سوئیس جهت خرید اقلام غیر غذایی و چادر	-	-	۳۴۸,۰۰۰ فرانک سوئیس
۸	دولت جمهوری اسلواکی	۳۰ دستگاه چادر، ۱۴۴ تخته پتو، ۱۰ عدد پمپ لجنکش بنزینی، ۸ دستگاه ژنراتور برق ۵، ۵/۳ و ۶ کیلو وات، ۲۶ عدد فلاسک ۴۰ لیتری، ۳۹ عدد فلاسک ۲۰ لیتری، ۴۲۱ چفت چکمه‌های بلند، ۲۵۰۰۰ عدد قاشق پلاستیکی یکبار مصرف، ۲۵۰۰۰ عدد کاسه پلاستیکی یکبار مصرف، ۲۵۰۰۰ عدد فنجان پلاستیکی یکبار مصرف و ۲۲ عدد پالت چوبی	۹۸/۲/۱۴	۶۰۷۱	۱۱۱۹۸۱ یورو
۹	کمیسیون اتحادیه اروپا (اکو) (DG-ECHO) (از طریق فدراسیون بین‌المللی)	کمک نقدی به مبلغ ۲۲۷,۸۵۲ فرانک سوئیس	-	-	۲۲۷,۸۵۲ فرانک سوئیس
۱۰	دولت آلمان از طریق جمعیت صلیب سرخ آلمان	۴۰ دستگاه قایق بادی موتوری ۸۰ ست تجهیزات انفرادی نجات در سیلاب	۹۸/۱/۱۵	۷۴۱۱	۳۰۰,۰۰۰ یورو
۱۱	صلیب سرخ آلمان	۷۰ عدد کیت نگهداری از موتورهای قایق موتوری با برند تجاری سوزوکی ۹ بسته حاوی قلاب و ملزومات فنی	۹۸/۳/۹	۳۰۸۰	۶,۳۸۷ یورو
۱۲	ایرانیان مقیم آلمان (هامبورگ)	دو محموله اقلام امدادی همزمان (۵۰۰ و ۲۰۰ کیلوگرم) شامل اقلام زیستی	۹۸/۳/۱۲	۷۰۰	-

ردیف	نام سازمان / دولت	کمک اهدایی	تاریخ	وزن (کیلوگرم)	ارزش محموله
۱۳	ایرانیان مقیم آلمان	۲۷۰ یک کانتینر ۳۲ فوت (گمرک بندرعباس) شامل بسته اقلام بهداشتی و زیستی جمع آوری شده از سوی ایرانیان مقیم آلمان در پویش مردمی برپا شده از سوی سفارت ایران در آلمان	۹۸/۴/۱۴	-	-
۱۴	شرکت Internationaler Hilfsverein از کشور آلمان	کمک نقدی به مبلغ ۱۰,۰۰۰ یورو	۹۸/۴/۱۹	-	-
۱۵	دولت انگلستان از طریق برنامه جهانی غذا (DFID)	۵۲ عدل پتو، ۱۷ پالت چادر، ۴ پالت ست ظروف آشپزخانه	۹۸/۱/۳۰	۱۲۸۹۶	۷۷۶۰۲ دلار
۱۶	کمک‌های آنلاین (از طریق فدراسیون بین‌المللی)	کمک‌های نقدی به مبلغ ۹,۴۳۵ فرانک سوئیس	-	-	۹,۴۳۵ فرانک سوئیس
۱۷	هلال احمر امارات متحدہ عربی - هلال احمر عربستان	۲۵۰۰ بسته مواد غذایی، ۲۹۲ دستگاه چادر	۹۸/۱/۲۷	۸۲۵۰۵	-
۱۸	دولت ایتالیا	۵ دستگاه ژنراتور ۱۶ کیلو وات، ۲۰۰ دستگاه چادر خانوادگی، ۵ دستگاه قایق بادی موتوری، ۳۰۰ عدد کیت بهداشتی، ۱۰۰۰ عدد ملحفه، ۶۰ رول نایلون، ۶۰۰ عدد کلمن، ۵ عدد تانکر آب ۱۰۰۰۰ لیتری، ۵ عدد تانکر آب ۵۰۰۰ لیتری، ۲۵۰ لامپ خورشیدی، ۲۵۰ فانوس خورشیدی، ۲۵۵۰ تخته‌پتو، ۲ کیت اضطراری تروما، ۲ کیت اضطراری در حمایت از تروما، تجهیزات پزشکی و داروهای بیماری وبا	۹۸/۱/۲۷	۳۶۸۹۸	۲۸۶,۱۸۶,۳۷ یورو معادل ۳۲۱,۱۹۷,۹۸ دلار

ردیف	نام سازمان / دولت	کمک اهدایی	تاریخ	وزن (کیلوگرم)	ارزش محموله
۱۹	برنامه جهانی غذا (WFP) سازمان ملل متحد	۱۳۰۰۰ بسته غذایی	۹۸/۳/۶	۳۹۵۳۳	۶۰۰,۰۰۰ دلار
۲۰	برنامه جهانی غذا (WFP) سازمان ملل متحد	دومین محموله ۳۰۸۳ بسته غذایی شامل برنج، کنسرو لوبیا چیتی، تن ماهی، عدس، لوبیا چیتی، قند و شکر، روغن خوراکی، چای خشک، نمک ۱۴۳۶ بسته از محل کمک نقدی دولت لهستان (۶۵۰۰۰ دلار) ۱۶۴۷ بسته از محل اعتبارات دولت کویت (۷۵۰۰۰ دلار)	۹۸/۵/۳	۹۰۰۰۰	۱۴۰,۰۰۰ دلار
۲۱	کارکنان کنسولگری پیشاور و مردم پاکستان	کمک نقدی به مبلغ ۱۳۲ میلیون تومان	۹۸/۲/۲۲		۱۳۲ میلیون تومان
۲۲	جمعیت هلال احمر ترکیه (۵ کامیون)	۳۲۰ دستگاه چادر، ۱۰۰۰ عدد ملحفه، ۱۰۰ کیت بهداشتی، ۱۶۲۵ تخته پتو، ۳۶۰ ست ظروف آشپزخانه، ۶۰ عدد والور	۹۸/۱/۱۱	۴۵,۸۷۸	۱۸۱,۴۳۸ دلار
۲۳	ایرانی خیر مقیم ترکیه	۱۶۶۸ تخته فرش ماشینی	۹۸/۳/۱۳	۱۹۳۴۰	۵۰,۰۰۰ دلار
۲۴	بخش خدمات نجات آتش نشانی جمهوری چک	چادر، پتو، کیسه خواب، ژنراتور برق، لوازم تثبیت کننده برای ژنراتور برق، پمپ لجن الکتریکی و پالت چوبی	۹۸/۱/۲۸	۳۰۴۲	۴۰,۱۰۶ یورو
۲۵	دولت چین	اولین محموله امدادی ۲۶۰۰ دستگاه چادر ضد آب	۹۸/۲/۶	۹۵۰۰۰	-
۲۶	دولت چین	دومین محموله امدادی ۱۴۰۰ دستگاه چادر	۹۸/۲/۱۳	۸۶۰۰۰	-

ردیف	نام سازمان / دولت	کمک اهدایی	تاریخ	وزن (کیلوگرم)	ارزش محموله
۲۷	دولت چین	سومین محموله امدادی ۲۰ دستگاه ژنراتور دیزلی ۱۰۰ کیلووات، ۳۰۰ دستگاه پمپ لجنکش، ۳۰ عدد بلندگو، ۳۰ عدد بلندگو کوچک و ۴۰۰ دستگاه چادر	۹۸/۲/۲۳	۳۹۸۰	-
۲۸	دولت چین	چهارمین محموله امدادی ۷۰ دستگاه ژنراتور دیزلی ۵۰ کیلووات	۹۸/۲/۲۷	۴۹۱۸۳	-
۲۹	دولت چین	پنجمین محموله امدادی ۱۰ دستگاه ژنراتور دیزلی ۱۰۰ کیلووات، ۱۰۰ فروند قایق، ۶۰۰ دستگاه چادر و ۱۰۰۰۰ عدد جلیقه نجات	۹۸/۳/۱	۸۹۲۵۰	-
۳۰	ایرانیان مقیم چین	۱۴ کارتن شامل چادر، پتو، زیرانداز، البسه، فرش، دمپایی	۹۸/۳/۱۴	۳۷۸۰۰	-
۳۱	شرکت SHI NOVA (کشور چین)	۳۴ سری لوازم منزل از قبیل یخچال، اجاق گاز و	۹۸/۳/۳۰	۳۵۹۰۰	-
۳۲	آژانس همکاری‌های بین‌المللی ژاپن (جایکا)	۱۴۰ دستگاه چادر گنبدی، ۵۰ دستگاه چادر سبک، ۱۱۵۰ عدد تشک ۱۰۰ عدد پوشش پلاستیکی	۹۸/۱/۲۲	۵۹۲۲	۱۴۴۰۰۰ دلار
۳۳	صلیب سرخ ژاپن (از طریق فدراسیون بین‌المللی)	کمک نقدی به مبلغ ۹۱،۵۱۵ فرانک سوئیس	-	-	۹۱،۵۱۵ فرانک سوئیس
۳۴	دولت سوئیس	کمک نقدی به مبلغ ۵۰۰،۰۰۰ فرانک سوئیس	-	-	۵۰۰،۰۰۰ فرانک
۳۵	آژانس توسعه و همکاری سوئیس	۲ دستگاه توزیع آب و ۵ کیت ضد عفونی کننده	۹۸/۱/۱۵	۲۰۰۲	-

ردیف	نام سازمان / دولت	کمک اهدایی	تاریخ	وزن (کیلوگرم)	ارزش محموله
۳۶	آژانس توسعه و همکاری سوئیس	۹ آزمایشگاه آب، ۴ کیت ضد عفونی کننده، ۵۰ واحد تولید کلر، ۷۴ پمپ به همراه تجهیزات، ۱۶ موتور برق	۹۸/۱/۲۴	۱۸۹۹	-
۳۷	جمعیت هلال احمر عراق (از طریق فدراسیون بین المللی)	کمک نقدی ۵۰۰۰ فرانک سوئیس	-	-	۵۰۰۰ فرانک سوئیس
۳۸	دولت عمان (با ۷ فروند هواپیما)	برنج، آرد، خرما، عدس، شکر، روغن، چایی، شیر خشک، چادر ۴ در ۶ متر، پتو، بالش، ملافه و ۱۰ دستگاه قایق به وزن تقریبی ۱۰۰ تن	۹۸/۱/۲۱ و ۹۸/۱/۲۲	۱۰۰۰۰۰	-
۳۹	سازمان مردم نهاد فرانسه	خرید اقلام غذایی و بهداشتی از قبیل برنج، روغن خوراکی، تن ماهی، شکر، حبوبات و بسته های بهداشتی	۹۸/۲/۱۸	-	۱۵،۵۰۰ یورو
۴۰	سازمان غیردولتی کمک های مردمی فرانسه	۴۹۶۰ تخته پتو، ۲۷۴ ست ظروف آشپزخانه	۹۸/۱/۲۲	۸۳۴۹	-
۴۱	دولت فرانسه	۱۱۴ دستگاه پمپ تخلیه آب، ۲۱۰ دستگاه چادر	۹۸/۱/۲۴	۱۸۰۰۰	-
۴۲	جمعیت هلال احمر قطر (از طریق فدراسیون بین المللی)	کمک نقدی و غیر نقدی مجموعاً به مبلغ ۴۱۰،۰۰۰ فرانک سوئیس (۱۵۵،۰۰۰ فرانک جهت خرید چادر و ۲۵۵،۰۰۰ فرانک کمک نقدی)	-	-	۴۱۰،۰۰۰ فرانک سوئیس
۴۳	صلیب سرخ کانادا (از طریق فدراسیون بین المللی)	کمک نقدی به مبلغ ۱۸۹،۴۰۳ فرانک سوئیس	-	-	۱۸۹،۴۰۳ فرانک سوئیس

ردیف	نام سازمان / دولت	کمک اهدایی	تاریخ	وزن (کیلوگرم)	ارزش محموله
۴۴	شرکت گلوبال مدیک کانادا	۲۲۵ بسته بهداشتی خانواده شامل ۱ فیلتر آب سرامیک، صابون، خمیر دندان، مسواک	۹۸/۴/۷	۴۳۶۰	-
۴۵	صلیب سرخ کرواسی (از طریق فدراسیون بین‌المللی)	کمک نقدی به مبلغ ۵,۰۰۰ فرانک سوئیس	-	-	۵,۰۰۰ فرانک سوئیس
۴۶	دولت کره جنوبی (از طریق فدراسیون بین‌المللی)	کمک نقدی ۲۰۳,۳۳۲ فرانک سوئیس (۲۰۰,۰۰۰ دلار)	۹۸/۱/۲۱	-	۲۰۳,۳۳۲ فرانک سوئیس
۴۷	دفتر کمیته بین‌المللی صلیب سرخ در تهران	کمک نقدی ۱۰۰,۰۰۰ فرانک سوئیس	۹۸/۱/۲۰	-	۱۰۰,۰۰۰ یورو
۴۸	دفتر کمیته بین‌المللی صلیب سرخ در تهران	کمک نقدی ۳۰۰,۰۰۰ فرانک سوئیس (جهت خرید اقلام امدادی در ایران)	۹۸/۲/۱۵	-	۳۰۰,۰۰۰ فرانک سوئیس
۴۹	جمعیت هلال احمر کویت	اولین محموله امدادی اقلام امدادی، غذایی، دارویی و تجهیزات پزشکی و ۳۴ دستگاه پمپ آب	۹۸/۱/۱۶	۴۰۰۰۰	-
۵۰	جمعیت هلال احمر کویت	دومین محموله امدادی اقلام امدادی (۱۰۰۰ بسته غذایی خانوار به وزن هر بسته ۲۳ کیلوگرم، ۶۰۰ بسته غذایی خانوار به وزن هر بسته ۱۰ کیلوگرم و ۱۲۰۰ کیسه برنج) اعزام دو نماینده از هلال احمر کویت (خرید داخلی ۴ میلیارد و دویست میلیون تومان مواد غذایی، چادر، پمپ لجنکش و یک دستگاه آمبولانس)	۹۸/۱/۱۸	۴۰۰۰۰	-
۵۱	ایرانی مقیم کویت	۹ کانتینر پتو و البسه	۹۸/۳/۱۸	۳۰۰۰۰	-

ردیف	نام سازمان / دولت	کمک اهدایی	تاریخ	وزن (کیلوگرم)	ارزش محموله
۵۲	دولت گرجستان	۱۳۰ عدد برانکارد، ۵۰ عدد تشک برانکارد، ۱۳۰ عدد پتو، ۵۰ عدد کیسه خواب، ۳۰۰ عدد کانتینر آب و ۲۰۰ عدد سیستم تصفیه آب آشامیدنی	۹۸/۱/۲۶	-	-
۵۳	بیمارستان جمعیت در لبنان	کمک نقدی به مبلغ ۶۰ هزار دلار از محل کمک‌های مردمی و پرسنل درمانی شاغل در بیمارستان	-	-	۶۰,۰۰۰ دلار
۵۴	بیمارستان جمعیت در لبنان	پتو، حوله، البسه	۹۸/۳/۱۲	۱۱,۴۳۷ کیلوگرم	۱۵,۳۸۵ دلار
۵۵	مجلس انجمن اسلامی مالزی	۳۰۱ بسته غذایی	۹۸/۲/۱۶	-	۱۲۵۰۰ دلار
۵۶	صلیب سرخ هلند (از طریق فدراسیون بین‌المللی)	کمک نقدی به مبلغ ۱۱۳,۹۲۶ فرانک سوئیس	-	-	۱۱۳,۹۲۶ فرانک سوئیس
۵۷	دولت هندوستان	اولین محموله امدادی ۹۱۷ بسته از طریق فرودگاه امام خیمینی (ره) ۱۷۵۰ تخته پتو یکنفره (۱۷۵ بسته)، ۱۷۵۰ تخته پتو دو نفره (۱۷۵ بسته)، ۲۰۰۰ کیلوگرم نایلون پلاستیکی (۶۵ رول)، ۱۰۸۰ کیلوگرم کنسرو غذایی (۵۰ جعبه)، ۱۰۰۰ کیلوگرم کنسرو نخودفرنگی (۲۰ کیسه)، ۵۰۰ کیلوگرم کنسرو سیب‌زمینی خشک (۲۵ کیسه)، ۱۰۲۰ کیلوگرم پیاز سرخ‌شده، ۹۹۹ دستگاه چادر خانوادگی (با پل و پایه و طناب)، که شامل ۱۱۱ بسته چادر، ۱۱۱ جعبه پل و پایه (۱۲ فوت)، ۱۱۱ جعبه پل و پایه (۹ فوت)، ۲۰ بسته طناب و ۲۰ بسته قلاب	۹۸/۲/۳	۱۷۶۸۵	-

ردیف	نام سازمان / دولت	کمک اهدایی	تاریخ	وزن (کیلوگرم)	ارزش محموله
۵۸	دولت هندوستان	دومین محموله امدادی ۱۲ کانتینر از طریق بندرعباس ۵۷۵۰ تخته پتو یک نفره، ۵۷۵۰ تخته پتو دو نفره، ۳۰۲۱ تن ورقه‌های پلاستیکی، ۱۴۰۴ تن کنسرو غذایی ۴۵۰ گرمی (حبوبات)، ۵ تن چایی، ۴ تن کنسرو نخود فرنگی ۵۰۰ گرمی، ۵۰۰ کیلوگرم سیبزمینی خشک در بسته ۲،۵۰ کیلوگرمی، ۹۹۰ کیلوگرم پیاز سرخشده خشک در بسته ۱ کیلوگرمی، ۱۵۰۰ دستگاه چادر خانوادگی (با پایه، قلاب فلزی و طناب)، ۵۰۰۰ جفت چکمه، ۱۰ تن شکر (بسته ۱ کیلوگرمی)، ۱۰ تن بیسکویت (بسته ۶۵ گرمی)، ۲،۵ تن کنسرو غذایی (۸۵۰ گرمی)، ۹۹۰ کیلوگرم سیر خشک (بسته ۵۰۰ گرمی)، ۲۹۰ کیت بهداشتی برای کودکان، ۲۹۰ کیت بهداشتی برای زنان و ۲۹۰ کیت بهداشتی برای مردان	۹۸/۲/۲۷	۸۳۰۰۰	-
۵۹	صلیب سرخ هنگ کنگ (از طریق فدراسیون بین‌المللی)	کمک نقدی به مبلغ ۲۵،۰۰۰ فرانک سوئیس	-	-	۲۵،۰۰۰ فرانک سوئیس
۶۰	یونیسف	اولین محموله امدادی شامل بسته‌های بهداشتی	۹۸/۳/۸	۵۸۷۴	۲۷،۸۸۴ دلار
۶۱	یونیسف	دومین محموله امدادی شامل بسته‌ای بهداشتی	۹۸/۳/۹	۵۸۷۴	۲۷،۸۸۴ دلار
۶۲	یونیسف	سومین محموله امدادی شامل بسته‌های بهداشتی	۹۸/۳/۱۰	-	۲۷،۲۲۰ دلار

❖ اقدامات پیشگیرانه در بحران‌های اخیر کشور

● تصویب سند آسیب‌شناسی مدیریت بحران کلانشهرهای کشور در هیئت محترم وزیران در قالب ۱۳ پروژه اجرایی که طی شماره ۵۷۱۴۴/ت۵۳۵۱۸ هـ مورخ ۹۶/۰۵/۱۱ ابلاغ شده است.

- تصویب برنامه‌های اولویت‌دار کاهش خطرپذیری شریان‌های حیاتی شهر تهران در قالب ۱۵ پروژه اجرایی (اولویت اول ۹ پروژه و اولویت دوم ۶ پروژه) در هیئت محترم وزیران که طی شماره ۵۳۲۹۱/۵۰۱۲۸ مورخ ۹۶/۰۴/۲۸ ابلاغ شده است.
- اخذ برنامه‌های هفتگانه کاهش خطرپذیری مناطق در معرض سیلاب از وزارت نیرو طی نامه شماره ۹۷/۳۲۸۲۴/۳۱/۱۰۰ مورخ ۹۷/۰۷/۰۸ و پیگیری طی نامه‌های شماره ۱۴۶۸۷۸ مورخ ۹۷/۰۸/۱۳ و شماره ۲۴۲۵۰۲ مورخ ۹۷/۱۲/۲۶.
- پیگیری در خصوص توسعه شبکه‌های لرزه‌نگاری و شتاب‌نگاری در کشور که منجر به ایجاد ۳۷ ایستگاه شتاب‌نگاری و ۴ ایستگاه لرزه‌نگاری در سال ۹۷ گردید.
- برگزاری دوره‌های آموزشی، ارزیابی و نظارت و صدور گواهی‌های آموزشی دوره‌های برگزار شده.
- آموزش ۲۰۰ فرماندار، ۳۱ معاون هماهنگی امور عمرانی، ۳۱ مدیر کل مدیریت بحران استان و ۶۰ کارشناس ستادی و استانی در زمینه‌های آشنایی با وظایف فرماندار و کاهش خطرپذیری لرزه‌ای.
- برگزاری ۲ دوره آموزشی مدیریت بحران با محوریت کودکان و با همکاری یونسف (صندوق کودکان سازمان ملل متحد) در استان‌های هرمزگان و فارس.
- همکاری در برگزاری کارگاه‌های آموزشی و تمرینی در استان‌های چهارمحال بختیاری و مرکزی که نزدیک به ۷۰۰ نفر از اعضای شورای هماهنگی مدیریت بحران استان‌های مذکور آموزشهای لازم را کسب نمودند.
- تهیه و نهایی نمودن ساختار مجمع ملی کاهش خطرپذیری سوانح و تشکیل چندین نشست کمیته راهبری مجمع جهت ایجاد هماهنگی‌های لازم با دستگاه‌های ذیربط.
- پیگیری و تصویب ۲۷ دوره آموزشی استاندارد در زمینه مدیریت بحران و ارسال به استانداران سراسر کشور جهت اجرا تا پایان سال ۹۶.
- تهیه شرح وظایف فرماندار در مراحل چهارگانه مدیریت بحران.
- تهیه بخش مدیریت بحران کتاب راهنمای فرماندار.
- تهیه بانک اطلاعات اساتید معتبر از مراکز علمی و دستگاه‌های تخصصی ذیربط.
- پیگیری تخصیص بودجه از سازمان برنامه و بودجه در خصوص استراتژی آموزشی استان یزد.

- برگزاری دوره آموزشی نقش رسانه در مدیریت افکار عمومی در استان مرکزی ویژه اصحاب رسانه استان.
- گنجاندن درس مدیریت بحران در دو درس دانشگاهی، تهیه سرفصل‌های مربوط به آن و ارسال به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری.
- ایجاد مقطع دکتری مدیریت سوانح در دانشگاه‌های مادر کشور از وزارت علوم، تحقیقات و فناوری.
- گنجاندن درس مدیریت مخاطرات در سلامت و بلایا در دانشگاه‌های علوم پزشکی سراسر کشور.
- همکاری در ایجاد دبیرخانه دائمی طرح «جایزه سال کتاب مدیریت بحران و پدافند غیرعامل».
- تهیه دیکشنری مدیریت بحران تحت عنوان ۵۰۰ لغت پرکاربرد حوزه مدیریت سوانح.
- صدور مجوزهای لازم در خصوص برگزاری دوره‌های آموزشی به سراسر کشور.
- تشکیل کمیته فرعی آموزش جهت تسهیل در تصویب دوره‌های آموزشی در کمیته سرمایه انسانی وزارت کشور.
- همکاری با پژوهشکده سوانح طبیعی جهت آموزش کشوری چارچوب سندای در استان‌های سراسر کشور.
- گنجاندن رشته مدیریت بحران در بخش جذب نیروی انسانی دستگاه‌های دولتی از طریق مکاتبه با سازمان اداری و استخدامی.
- تدوین «سند آسیب‌شناسی مدیریت بحران کلان‌شهرهای کشور».
- تدوین و ابلاغ «ضابطه ۴۰۶ (برنامه آمادگی مدارس در برابر زلزله)».
- فعال‌سازی شورای هماهنگی مراکز لرزه‌نگاری و شتاب‌نگاری.
- تهیه گزارش جامع در خصوص وضعیت لرزه‌خیزی شهر تهران و ارائه پیشنهادات اجرایی در راستای کاهش خطرپذیری و افزایش آمادگی شهر تهران.
- تهیه گزارش علل و پیشنهادات در خصوص حوادث فرونشست تهران.
- پیگیری مصوبات جلسات مربوط به پدیده فرونشست از دستگاه‌های مربوط و ارسال گزارشات لازم در این خصوص.
- تهیه و ابلاغ نسخه نهایی شرح خدمات طرح‌های جامع خطرپذیری زلزله، سیل و خشکسالی کشور به استان‌ها.

- توسعه شبکه لرزه‌نگاری استان‌ها با تأکید بر استفاده از اعتبارات استانی برای این منظور.
- تهیه «دستورالعمل اطلاع‌رسانی و فرآیند اجرایی آن در مدیریت بحران».
- تهیه «دستورالعمل نحوه تعیین سطوح و شیوه اعلام بحران‌ها».
- تهیه «خطمشی‌ها و سیاست‌های اجرایی مراحل چهارگانه مدیریت بحران کشور».
- تهیه «آیین‌نامه اجرایی چگونگی جذب، هدایت و توزیع کمک‌های دولتی خارجی و غیردولتی داخلی و خارجی در حوادث و سوانح طبیعی».
- تهیه الگوی کاهش خطرپذیری مناطق شهری (پایلوت شهر گرگان) با همکاری برنامه عمران ملل و مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی.
- تدوین رهنمودها برای گنجاندن در برنامه ششم توسعه کشور در موضوع مدیریت کاهش خطرپذیری بلایا با همکاری برنامه عمران ملل و سازمان برنامه و بودجه.
- پیگیری لازم به منظور ممنوعیت اجرای ساختمان‌های مهم در پهنه‌های گسلی شهر تهران با تصویب شورای عالی شهرسازی.
- برگزاری بیش از ۱۰۰۰ جلسه برای کارگروه‌های ملی و دستگاه‌های تخصصی مدیریت بحران.

❖ سایر اقدامات در حوزه مدیریت بحران

- تصویب قانون دائمی مدیریت بحران کشور در مجلس شورای اسلامی و ابلاغ به دستگاه‌های مرتبط.
- تدوین سند راهبردی مدیریت بحران و ۲۳ دستورالعمل مرتبط با قانون مدیریت بحران کشور.
- بسیج منابع و مدیریت کارآمد سیل فروردین ۹۸.
- تهیه و تدوین «سند آسیب‌شناسی مدیریت بحران کلانشهرهای کشور» و تصویب و ابلاغ توسط هیئت محترم وزیران جهت اجرا.
- استفاده از ظرفیت سازمان فضایی ایران، سازمان نقشه‌برداری کشوری و سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح در امر دریافت تصاویر ماهواره‌ای و دریافت خدمات پهپاد در پایش حوادث.
- تأمین هزینه‌های ناشی از امهال وام آسیب‌دیدگان مخاطرات طبیعی بین استان‌های سراسر کشور.
- مدیریت زلزله کرمانشاه در سال ۹۶.

- مدیریت سیل استان‌های شمالی کشور مهرماه سال ۹۷ (۹۷/۰۷/۱۴) از جمله استان‌های گیلان، مازندران، گلستان و خراسان شمالی.
- تشکیل تیم‌های جستجو و نجات و پیگیری برای دریافت منابع مالی از اتحادیه اروپا جهت تأمین مالی گروه‌های امداد و نجات (اینساراگ).
- انجام تدابیر پیشگیرانه برای عدم سکونت عشایر در حریم رودخانه‌ها و مسیل‌ها با هدف پیشگیری از عدم سکونت به منظور کاهش تلفات جانی ناشی از حادثه سیلاب در مسیل‌ها.
- مدیریت زلزله مرداد ماه سال ۹۳، استان ایلام.
- مدیریت زلزله مورخ ۹۲/۱/۲۰ شهرستان دشتستان استان بوشهر در سال ۹۲.
- برگزاری کارگاه‌های آموزشی و تمرینی ستادی غدیر ۲، در استان‌های آذربایجان شرقی، همدان، فارس، مازندران و خراسان رضوی با حضور اعضای ستاد پیشگیری، هماهنگی و عملیات پاسخ بحران استان‌های سراسر کشور.
- برگزاری مانور سراسری ۸ آذر با همکاری دستگاه‌های ذیربط از جمله وزارت آموزش و پرورش، جمعیت هلال احمر.
- راه‌اندازی ۶۰۰۰ شماره موبایل ۵ رقمی در سراسر کشور.
- ایجاد پایگاه جامع اطلاعات حوادث طبیعی.
- تدوین و ابلاغ بخشنامه آمادگی در مقابل حوادث طبیعی در تعطیلات نوروزی.
- احداث مرکز کنترل و مدیریت مخاطرات طبیعی کشور.
- تهیه، تدوین و ارسال پیشنویس بسته اجرایی فرونشست.
- تعیین اولویت‌های هفتگانه اقدامات پیشگیرانه و کاهش خطر سیلاب در کشور و ابلاغ به استانداران با همکاری وزارت نیرو.
- تهیه شاخص‌های برنامه اضطراری سازمان (E o p) و (s O P) و ابلاغ به دستگاه‌های اجرایی و استانداری‌ها جهت اجرا.
- تصویب معافیت گمرکی سازمان مدیریت بحران کشور در هیأت دولت.
- برگزاری نخستین جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه با موضوع حوادث طبیعی (فیلم کوتاه امید) در استان یزد.
- تشکیل اولین جلسه ستاد ملی پیشگیری، هماهنگی و پاسخ به عملیات بحران در تاریخ ۱۳۹۸/۱۲/۱ به ریاست وزیر محترم کشور و نائب رئیس شورای عالی مدیریت بحران.

- در اختیار قرار دادن پایگاه‌های چند منظوره مدیریت بحران جهت استفاده از برنامه اعمال مراقبت‌های بهداشتی در ایام کرونا.
- همکاری علمی و عملی با دانشگاه‌های علوم پزشکی.
- همکاری و هماهنگی و استفاده از ظرفیت مدیریت بحران استان‌ها در ایام کرونا.
- برگزاری دو رویداد جامع مدیریت بحران کشور.
- دریافت جایزه ساساکاوا در مکزیک.
- کسب رتبه عالی سازمان مدیریت بحران کشور در سه سال متوالی طی سال‌های ۹۵-۹۶-۹۷ در جشنواره شهید رجایی.
- تشکیل ستاد فرماندهی ملی مقابله با سیلاب.
- همکاری همه جانبه نیروهای مسلح تحت فرماندهی واحد.
- تعیین استان‌های معین به منظور ارائه خدمات امدادی هماهنگ.
- استفاده از ظرفیت نیروهای داوطلب مردمی در قالب تشکلهای مردم نهاد، گروه‌های جهادی، طلاب بسیجی، عشایر و خیرین ستاد عتبات عالیات و ...
- جمع‌آوری و توزیع کمک‌های مردمی با استفاده از ظرفیت خیرین و افراد مشهور (سلبریتی‌ها) به صورت نظام‌یافته، جمعیت توسط هلال احمر.
- پوشش مناسب خبری زیر نظر ستاد فرماندهی به صورت شبانه‌روزی.
- برقراری اتصال شبکه‌های گاز، آب، برق و... آسیب دیده در کمترین زمان ممکن.
- تشکیل قرارگاه بازسازی و نوسازی مناطق سیل‌زده با هفتگانه کمیته تخصصی

شاخص ثبت هویت ایرانیان

سازمان ثبت احوال کشور یکی از سازمان‌های دولتی ایران و زیر مجموعه وزارت کشور است که جمع‌آوری اطلاعات و آمار جمعیتی کشور ایران را بر عهده دارد. وظیفه تهیه اطلاعات ثبتی اساسی مانند زاد و ولد، مرگ و میر و ازدواج و نیز صدور مدارک هویتی از وظایف اصلی این سازمان است. براساس مصوبه هیئت وزیران در ۲۰ آذر ۱۳۹۷ مقررات تشکیل اداره سجل در وزارت کشور تهیه شد و مهم‌ترین تغییر آن پس از انقلاب، گذر از ثبت احوال سنتی به مکانیزه و مدرن می‌باشد.

✓ اقدامات:

۱. افزایش صدور کارت هوشمند ملی از ۱/۷۲۶ عدد به بیش از ۵۰/۰۰۰/۰۰۰ کارت تاکنون.
۲. راه اندازی وب سرویس استعلامات الکترونیکی هویت افراد در دولت تدبیر و امید.
۳. افزایش بیش از ۹۸ % ثبت واقعه ولادت و وفات در مهلت قانونی.
۴. افزایش ۱۰۰ % ثبت برخط ازدواج و طلاق در پایگاه جمعیت کشور.
۵. راه اندازی تعداد ۱۴۷۰ دفاتر پیشخوان شهری و روستایی
۶. صدور بیش از ۳۰/۰۰۰/۰۰۰ جلد شناسنامه تحت وب.
۷. تکمیل طرح آرشیو الکترونیکی اسناد هویتی.
۸. اجرای آیین نامه اعطای تابعیت ایرانی به فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی

جدول ۲۴- وضعیت شاخص های سازمان ثبت احوال کشور

شروع دولت یازدهم	عملکرد دولت تدبیر و امید	عملکرد تجمعی	در صد تغییرات
صدور شناسنامه مکانیزه و غیر مکانیزه (جلد)			
مکانیزه	۱۴۲۶۰۲۳۴	۳۰/۰۰۰/۰۰۰	۴۴/۲۶۰/۲۳۴
غیر مکانیزه	۹۲۵۸۵۵۶	-	۹۲۵۸۵۵۶
بهره برداری از سامانه اینترنتی اعلام تغییر نشانی			
-	بهره برداری در سال ۱۳۹۷	۱۱۳۸۹۰	۱۰۰%
ایجاد سرویس اعلام نشانی اشخاص حقیقی به دستگاه اجرایی			
-	در مرحله پایلوت	در مرحله پایلوت	۱۰۰%
آغاز فرایند تشکیل پایگاه اطلاعات سببی و نسبی (رکورد)			
-	پایلوت فاز اول ورود اطلاعات (۱۳۹۹)	پایلوت فاز اول ورود اطلاعات (۱۳۹۹)	در حال انجام
حذف کپی صفحه اول شناسنامه و کارت ملی			
-	اجرا از سال ۱۳۹۸	در حال اجرا	۱۰۰%

شروع دولت یازدهم	عملکرد دولت تدبیر و امید	عملکرد تجمعی	در صد تغییرات
تکمیل ثبت نام کارت هوشمند ملی			
۱۷۲۶	۵۹/۰۰۰/۰۰۰	۵۹/۰۰۱/۷۲۶	%۱۰۰
صدور کارت هوشمند ملی (کارت)			
۱۷۲۶	بیش از ۵۰/۰۰۰/۰۰۰	۵۰/۰۰۱/۷۲۶	%۱۰۰
توسعه سامانه استعلام الکترونیکی هویت (دستگاه اجرایی)			
۳۵	ارتباط برخط بیش از ۱۶۵ دستگاه	ارتباط برخط با بیش از ۲۰۰ دستگاه	%۵۰ یا ۵ برابر
تکمیل طرح آرشیو الکترونیکی (سند هویتی)			
آرشیو ۷۸ میلیون سند	آرشیو ۵۲ میلیون سند	آرشیو ۱۳۰ میلیون سند	%۱۰۰ پروژه تکمیل گردیده است
نسبت ثبت واقعه ولادت در مهلت قانونی به کل وقایع ولادت (واقعه)			
%۹۵/۹	%۹۷/۳۶	%۹۷/۳۶	%۱/۴۶
نسبت ثبت واقعه وفات در مهلت قانونی به کل وقایع وفات (واقعه)			
%۹۱	%۹۴/۶	%۹۴/۶	%۳/۶
برون سپاری خدمات قابل واگذاری (دفاتر پیشخوان شهری و روستایی)			
۱۶۲	۱۳۰۸	۱۴۷۰	%۸۷/۶۰
ثبت برخط ازدواج و طلاق در پایگاه اطلاعات جمعیت کشور (سامانه)			
-	ثبت برخط وقایع ازدواج و طلاق در پایگاه اطلاعات جمعیت کشور	ثبت برخط وقایع ازدواج و طلاق در پایگاه اطلاعات جمعیت کشور	%۱۰۰
راه اندازی سامانه ی تایید رابطه ی والد و فرزند			
-	در حال پایلوت	در حال پایلوت	%۱۰۰
پایلوت سامانه احراز هویت در فضای مجازی (هدا)			
-	در حال پایلوت	در حال پایلوت	%۱۰۰

شروع دولت یازدهم	عملکرد دولت تدبیر و امید	عملکرد تجمعی	در صد تغییرات
تجهیز و فعال سازی ایستگاه سیار ثبت نام در اقصی نقاط کشور (ایستگاه)			
-	۷۲۸	۷۲۸	%۱۰۰
ایجاد بستر ارتباطی با سازمان فناوری اطلاعات به منظور استعلام هویت اشخاص			
-	۱۰۸ نقطه بر بستر GSB و ۱۰ نقطه بر روی بستر PGSB	۱۰۸ نقطه بر بستر GSB و ۱۰ نقطه بر روی بستر PGSB	%۱۰۰
بازنگری طراحی امنیتی و کارکردی شبکه مرکز داده سازمان			
-	سال ۱۳۹۷	سال ۱۳۹۷	%۱۰۰
پایلوت اخذ درخواست کارت هوشمند ملی در خارج از کشور (کشور آذربایجان)			
-	پایلوت سال ۱۳۹۸	پایلوت سال ۱۳۹۸	%۱۰۰
تولید انواع آذربایجان شرقی آماری			
۱۰۰	۲۶۰	۳۶۰	%۳۶۰ یا ۳/۶ برابر
گسترش زیر ساخت شبکه گسترده سازمان و ارتقاء ارتباط ادارات ثبت احوال به فیبر نوری			
۵۰ اداره	۱۳۸۶ اداره	۴۳۶ اداره	حدود ۷۵۰% یا ۷/۵ برابر
ارتقاء پهنای باند ارتباطی ادارات ثبت احوال			
۵۱۲ KBPS	۲/MBPS	۳ MBPS	حدود ۵۰۰% یا ۵ برابر
افزایش ظرفیت ماهانه صدور کارت هوشمند ملی از ۲۴۰/۰۰۰ در سال ۱۳۹۲ به ۲/۵۰۰/۰۰۰			
۲۴۰/۰۰۰	۲/۲۶۰/۰۰۰	۲/۵۰۰/۰۰۰	حدود ۵۰۰% یا ۵ برابر
بروز رسانی و مکانیزاسیون فرایندهای ارائه خدمات هویتی (۲۰ فرایند)			
-	۲۰ فرایند	۲۰ فرایند	%۱۰۰
ایجاد سرویس استعلام واقعه وفات			
-	بهره برداری در سال ۱۳۹۸	در حال گسترش به کلیه دستگاه های ذیربط	%۱۰۰

شروع دولت یازدهم	عملکرد دولت تدبیر و امید	عملکرد تجمعی	در صد تغییرات
مشارکت در برنامه «همه دیده شویم» برای بهبود ثبت مدنی و آمار حیاتی در آسیا و اقیانوسیه			
-	۱۳۹۴ سال	مشارکت از سال ۱۳۹۴ آغاز گردیده است	۱۰۰٪
ایجاد میز خدمت حضوری و الکترونیکی در ادارات اجرایی و ستاد سازمان			
-	در ادارات اجرایی و ستاد	در ادارات اجرایی و ستاد	۱۰۰٪
تولید داخلی بدنه کارت هوشمند ملی			
-	تولید داخلی بدنه از سال ۱۳۹۸	تولید داخلی بدنه از سال ۱۳۹۸	۱۰۰٪
ایجاد درگاه های الکترونیک ارائه خدمات هویتی			
انتخاب نام / درخواست تغییر نام خانوادگی و صدور گواهی فوت	ثبت نام کارت هوشمند ملی / مشاهده وضعیت کارت هوشمند ملی / اعلام تغییر نشانی / مدارک پیدا شده / درخواست صدور گواهی تجرد / درخواست رسیدگی از کمیسیون تشخیص سن / درخواست رسیدگی از هیات حل اختلاف / درخواست رسیدگی از هیات حل اختلاف	ثبت نام کارت هوشمند ملی / مشاهده وضعیت کارت هوشمند ملی / اعلام تغییر نشانی / مدارک پیدا شده / درخواست صدور گواهی تجرد / درخواست رسیدگی از کمیسیون تشخیص سن / درخواست رسیدگی از هیات حل اختلاف / درخواست رسیدگی از هیات حل اختلاف	۲۵٪ یا حدود ۲/۵ برابر
بهره برداری از کارت هوشمند ملی			
-	۸ دستگاه پایلوت و ۲۵ دستگاه دیگر در حال انجام مراحل مختلف آماده سازی برای بهره برداری	۳۳ دستگاه اجرایی در حال انجام مراحل مختلف فرایند بهره برداری	۱۰۰٪

شروع دولت یازدهم	عملکرد دولت تدبیر و امید	عملکرد تجمعی	در صد تغییرات
کسب رتبه برتر			
-	۹ رتبه (در جشنواره شهید رجایی در شاخص های عمومی و اختصاصی ، سنجش میزان رضایت مندی مردم ، ارائه خدمات الکترونیکی ، ارائه آمار صحیح ، آموزش منابع انسانی ، به روز رسانی خدمات سازمان ، پدافند غیر عامل ، اجرای نظام حسابداری و ...	۹ رتبه (در جشنواره شهید رجایی در شاخص های عمومی و اختصاصی ، سنجش میزان رضایت مندی مردم ، ارائه خدمات الکترونیکی ، ارائه آمار صحیح ، آموزش منابع انسانی ، به روز رسانی خدمات سازمان ، پدافند غیر عامل ، اجرای نظام حسابداری و ...	-
تک برگ نمودن اسناد املاک مورد بهره برداری سازمان			
-	۹۵٪	۹۵٪	۱۰۰٪
توانمندسازی ناوگان حمل و نقل ادارات ثبت احوال و اخذ مجوز خرید خودرو از هیات محترم وزیران			
-	۱۰۰ خودرو	۱۰۰ خودرو	۱۰۰٪

وزارت امور خارجه

فهرست مطالب

۱۶۹	..... اقدامات شاخص
۱۷۳	..... مقدمه
۱۷۴	..... وزارت امور خارجه در شروع دولت
۱۷۷	..... مهم‌ترین چالش‌ها در شروع دولت
۱۷۸	..... اهداف و برنامه‌ها
۱۸۲	..... برجسته‌ترین اقدامات، فعالیت‌ها، عملکردهای سیاست خارجی
۲۳۳	..... موفقیت‌ها و دستاوردهای شاخص
۲۵۴	..... مسائل و چالش‌ها

اقدامات شاخص

جدول ۱- اقدامات شاخص وزارت امور خارجه

عنوان	توضیحات
تغییرات ساختاری و اداری	- با هدف چابک‌سازی و تغییر سلسله مراتب اداری از وزیر، معاون وزیر، مدیرکل، رئیس اداره به کارشناس در دی ماه ۱۳۹۶ - حذف معاونت‌های منطقه‌ای شامل معاونت اروپا و آمریکا، معاونت عربی و آفریقا و معاونت آسیا و اقیانوسیه و تجمیع در معاونت سیاسی - تشکیل معاونت جدیدی با عنوان معاونت دیپلماسی اقتصادی - تغییر نام معاونت کنسولی و مجلس نیز به معاونت ایرانیان و امور مجلس
سفرهای رسمی دیپلماتیک	- سفرهای رسمی رئیس جمهور: ۶۱ سفر به ۳۰ کشور (قاره‌های آسیا- اروپا و آمریکا) از جمله ۷ سفر به نیویورک برای شرکت در مجمع عمومی سازمان ملل متحد و سفر رئیس جمهور به چین و ژاپن پس از گذشت ۱۹ سال از آخرین سفر رسمی روسای جمهور کشورمان به پکن و توکیو - شرکت رئیس جمهور در نشست‌های منطقه‌ای و بین‌المللی (۱۵) - سفر وزیر امور خارجه (۸۲ کشور با ۲۵۳ سفر) - سفر رئیس مجلس شورای اسلامی در راستای دیپلماسی پارلمانی (۳۲) - سفر سران و روسای جمهور سایر کشورها به جمهوری اسلامی ایران (۵۰ رئیس جمهور و نخست‌وزیر با ۸۲ سفر) از جمله سفر رئیس جمهور چین به ایران پس از ۱۳ سال و سفر نخست‌وزیر ژاپن پس از ۴۱ سال - سفر وزرای امور خارجه سایر کشورها به جمهوری اسلامی ایران (۴۳) - سفر روسای پارلمان‌های سایر کشورها به جمهوری اسلامی ایران (۳۲) دیدارهای رسمی متقابل در سطح معاونین رئیس‌جمهور، دبیر شورای عالی امنیت ملی، وزیران، روسای کمیسیون‌های تخصصی مجلس شورای اسلامی و مقامات لشکری، کشوری و قضایی (موارد متعدد)
مدیریت مناسبات دوجانبه (جلوگیری از تشدید اختلافات و تنش‌ها)	- تاجیکستان: اختلافات مربوط به حزب نهضت اسلامی تاجیکستان - افغانستان: مسائل آبی، مهاجرین، مذاکرات صلح با طالبان - اوکراین: سرنگونی هواپیمای مسافربری خطوط هواپیمایی اوکراین در تهران - کانادا: کشته‌شدن شهروندان ایرانی تبار کانادا در سرنگونی هواپیمای مسافربری خطوط هواپیمایی اوکراین در تهران و مسائل حقوق بشری

عنوان	توضیحات
ارتقاء، کاهش سطح و قطع روابط دوجانبه	- ارتقاء روابط از سطح کاردار به سفیر: بریتانیا، جمهوری چک و شیلی - کاهش روابط از سطح سفیر به کاردار: آلبانی - قطع روابط دیپلماتیک: عربستان سعودی، مغرب، سودان، مالدیو، مراکش، بنین، بولیوی (متعاقب کودتای بولیوی در سال ۱۳۹۸)، اکوادور (به خطر مشکلات مالی)، بحرین، سومالی و کومور.
تعریف و ارائه ابتکار عمل‌های منطقه‌ای و بین‌المللی	- هدف: کاهش و مدیریت تنش‌ها و منازعه‌ها - موارد مهم: ابتکار صلح امید موسوم به «طرح صلح هرمز»، طرح چهار ماده‌ای صلح یمن، طرح چهار ماده‌ای فلسطین (طرح همه‌پرسی)، طرح صلح آستانه در رابطه با بحران سوریه (ایران، روسیه و ترکیه)، طرح مصالحه بین ارگ (اشرف غنی) و سپیدار (عبدالله عبدالله) در افغانستان، طرح میانجیگری بین ارمنستان و جمهوری آذربایجان و تصویب قطعنامه جهان علیه خشونت و افراط‌گرایی در سازمان ملل متحد در سال ۲۰۱۳ میلادی.
تعریف و مشارکت فعال در مکانیسم‌های چند جانبه	هدف: به عنوان مکانیسمی مابین سطح دو جانبه و سازمان‌های منطقه‌ای - موارد مهم: ایران - ترکیه - آذربایجان، ایران - روسیه - ترکیه (فرایند آستانه)، ایران - آذربایجان - روسیه، نشست شش جانبه ایران - پاکستان - افغانستان - چین - روسیه و ترکیه، ایران - تاجیکستان - افغانستان - پاکستان و نیز برگزاری چندین نشست چندجانبه امنیتی توسط دبیران شورای امنیت ملی ایران، روسیه، عراق، سوریه، افغانستان، هند، تاجیکستان و ازبکستان.
تقویت حضور و مشارکت در سازمان‌های مختلف منطقه‌ای و بین‌المللی	- تقویت حضور و مشارکت در سازمان‌های مختلف منطقه‌ای و بین‌المللی از جمله حضور ریاست محترم جمهور و وزیر امور خارجه در اجلاس‌های سازمان ملل متحد، جنبش عدم تعهد، سازمان همکاری شانگهای، سازمان همکاری اقتصادی (اگو)، سازمان همکاری‌های اسلامی و کنفرانس تعامل و اعتمادسازی در آسیا (سیکا) به موازات عضویت جمهوری اسلامی ایران در شورای اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل متحد، الحاق ایران به سازمان منطقه‌ای جنوب شرق آسیا (آ.سه، آن) در مرداد ۱۳۹۷ و امضای توافقنامه تجارت ترجیحی ایران با اتحادیه اقتصادی اوراسیا که از ۵ آبان ۱۳۹۸ اجرایی شد.
تدوین و تصویب کنوانسیون‌ها و موافقت‌نامه‌های مهم دو جانبه، منطقه‌ای و بین‌المللی	- برنامه جامع اقدام مشترک (برجام) در تیر ۱۳۹۴ - کنوانسیون رژیم حقوقی دریای خزر در مرداد ۱۳۹۷ - تثبیت قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر و تاکید بر التزام به مفاد آن در سفر ریاست محترم جمهور به عراق در اسفند ۱۳۹۷.

توضیحات	عنوان
- حفظ برجام در قالب الگوی ۴+۱ (ایران، روسیه، چین، فرانسه، بریتانیا و آلمان) - رصد و پایش مداوم برنامه‌های تحریمی آمریکا و تلاش همه جانبه برای شکست سیاست آمریکا در به صفر رساندن صادرات نفت ایران با اتخاذ دیپلماسی موثر انرژی، حفظ مشتریان نفتی و شناسایی راه‌های جدید از جمله تهاوت و مبادله با پول‌های ملی. - مقاومت فعال در برابر اقدامات زورمدارانه یک جانبه دولت آمریکا به ویژه با اعزام پنج نفتکش ایرانی به ونزوئلا علیه تهدیدات مقامات آمریکایی. - طرح دعوی و موفقیت حقوقی ایران علیه دولت آمریکا در دیوان بین‌المللی دادگستری لاهه در مهر ۱۳۹۷. - ناکام گذاشتن دولت آمریکا در تصویب تمدید تحریم‌های تسلیحاتی علیه جمهوری اسلامی ایران با ۱۱ رأی ممتنع، ۲ رأی موافق (امریکا و جمهوری دومینکن) و ۲ رأی مخالف (چین و روسیه) در جلسه شورای امنیت در ۲۴ مرداد ۱۳۹۹.	مقابله با سیاست‌های تحریمی و فشار حداکثری دولت ایالات متحده آمریکا (پس از خروج از برجام)
مدیریت تنش‌ها در خلیج فارس از طریق رایزنی‌های مستمر با رهبران منطقه، ممانعت از کلیدخوردن روند تجزیه عراق و استقلال اقلیم کردستان، مشارکت جدی و فعال در حل و فصل بحران سوریه به ویژه در چهارچوب فرایند آستانه (ایران - روسیه و ترکیه)، مقابله با بی‌ثباتی‌سازی، بی‌دولت‌سازی و ایجاد شکاف بین دولت و ملت در لبنان و عراق، بهره‌گیری هوشمندانه از شکاف بین قطر با کشورهای شورای همکاری خلیج فارس به ویژه عربستان سعودی و نزدیک ساختن دوحه به تهران، مقابله دیپلماتیک و حقوقی با طرح‌هایی مانند معامله قرن، الحاق کرانه باختری، یهودی‌ستیزی قدس شریف و انتقال پایتخت رژیم صهیونیستی از تل‌آویو به قدس و تشکیل «ستاد سردار سلیمانی» در وزارت خارجه برای پیگیری سیاسی و حقوقی ترور سردار شهید سلیمانی در سطح بین‌المللی.	مقابله با سیاست‌های مثلث آمریکایی - عبری و عربی در خلیج فارس و آسیای غربی
- پیگیری سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی از طریق سیاست توسعه صادرات و جایگزینی واردات با هدف حمایت از تولید داخلی، سیاست صادرات محصولات شرکت‌های دانش بنیان و شناسایی راهکارهای مناسب برای تجارت از طریق تهاوت بدون نیاز به انتقال ارز. - فراهم نمودن بسترهای حقوقی و بانکی انجام معاملات تجاری با پول‌های ملی با کشورهای روسیه، ترکیه، هند، جمهوری آذربایجان و هند که در راستای حذف دلار از تجارت خارجی و افزایش قدرت مانور و تابآوری کشور در شرایط تحریمی صورت پذیرفته است. - فعالسازی و برگزاری منظم کمیسیون‌های مشترک اقتصادی جمهوری اسلامی با بیش از ۳۵ کشور جهان. برخی از این کمیسیون‌های مشترک پس از یک دهه وقفه احیاء و برگزار شد. - اولویت‌بخشی به مناسبات اقتصادی و تجاری با همسایگان از جمله تبدیل شدن جمهوری اسلامی ایران به شریک اول اقتصادی افغانستان در شرایط تحریمی. - افتتاح مراکز تجاری ایران در برخی از کشورها از جمله آستارخان روسیه و شانگهای چین. - برگزاری بیش از ۱۵۰ جلسه ستاد هماهنگی روابط اقتصادی خارجی با عضویت ۲۶ دستگاه اجرایی و اتاق‌های بازرگانی. - گشایش دفاتر نمایندگی‌های وزارت امور خارجه در اکثر استان‌های کشور جهت تسهیل روابط خارجی استان‌های کشور با طرف‌های خارجی به ویژه همسایگان.	حوزه مسائل اقتصادی و تجاری

عنوان	توضیحات
حوزه حقوقی و قضایی	امضاء موافقت‌نامه تبادل مجرمین، انتقال محکومین، استرداد مجرمین و معاضدت قضایی با ۲۰ کشور جهان از جمله ژاپن، روسیه، چین، ویتنام، سریلانکا، پاکستان، قبرس و اندونزی، انجام ۳۳ دور گفتگوها و رایزنی‌های حقوق بشری با کشورهای مختلف جهان، تلاش مستمر برای جلوگیری از اجماع بین‌المللی علیه کشورمان در زمینه حقوق بشر به ویژه در مجمع عمومی سازمان ملل متحد (نیویورک) و شورای حقوق بشر (ژنو).
مدیریت بخش خارجی ستاد ملی مقابله با بحران کرونا	تشکیل ستاد مقابله با کرونا در وزارت امور خارجه، تلاش دیپلماتیک برای انعکاس اقدامات ایران و لغو تحریم‌های ظالمانه آمریکا در شرایط بحران کرونا، شکل‌گیری و تقویت مستمر کمپین مردمی و بین‌المللی «نه به تحریم، نه به کرونا» در سطح بین‌المللی، اطلاع‌رسانی و اطمینان‌بخشی به جامعه بین‌المللی برای مقابله با فضا سازی برخی از کشورهای غربی و عربی، خرید و انتقال تجهیزات و اقلام پزشکی، بهداشتی و درمانی به داخل کشور، رایزنی مستمر با کشورهای همسایه برای بازگشایی مجدد مرزها، پایانه‌های مرزی، بازارچه‌های مرزی مشترک.

مقدمه

وزارت امور خارجه، اولین وزارتخانه تأسیس شده در ایران است، که در زمان آقامحمدخان قاجار و به منظور برقراری روابط سیاسی با سایر دولت‌ها، تأسیس شد. در ابتدا آن را سازمان امور خارجی یا دفترخانه غرباً می‌نامیدند. نخستین فردی که برای تصدی این وزارتخانه گماشته شد، رضاقلی‌خان منشی‌الممالک بود. ساختار وزارت امور خارجه به عنوان نهاد تخصصی و متولی سیاست و روابط خارجی به تدریج در دوران قاجاریه و نیز پهلوی شکل گرفت و بخش‌های مختلف آن در ستاد مرکزی مستقر در تهران و نمایندگی‌های خارج از کشور توسعه قابل توجه شکلی و ماهوی پیدا کردند. با پیروزی انقلاب اسلامی ایران، وزارت امور خارجه نیز همانند سایر نهادها و دستگاه‌های اجرایی دستخوش تغییر و تحولات شایان توجهی شد. در این راستا، «قانون وظایف وزارت امور خارجه» در ۹ ماده، ۲ تبصره و ۱۷ بند در تاریخ ۲۰ فروردین ۱۳۶۴ به تصویب رسید که مبنای اصلی حقوقی و قانونی این وزارتخانه تاکنون به شمار می‌رود. در ماده ۱ این قانون اشاره شده است که «وزارت امور خارجه عهده‌دار اجرای سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران است» و در بند ۱ ذیل ماده ۲ «بررسی، برقراری، تنظیم، حفظ و توسعه روابط سیاسی جمهوری اسلامی ایران با سایر دولت‌ها و سازمان‌های سیاسی بین‌المللی و نظارت و اشراف بر سایر روابط خارجی» به عنوان یکی از ۱۷ وظیفه اصلی این وزارتخانه اعلام شده است. هرچند وزارت امور خارجه در پیشبرد اهداف سیاست خارجی براساس سیاست‌های کلی نظام که از سوی مقام معظم رهبری و اسناد فرادستی مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام ابلاغ می‌شود، در هماهنگی و همکاری با سایر دستگاه‌های تصمیم‌گیری و اجرایی از جمله شورای عالی امنیت ملی، مجلس شورای اسلامی (کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی)، نیروهای مسلح، سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی (رایزنی‌های فرهنگی ایران در خارج از کشور)، وزارت صنعت، معدن و تجارت (رایزنان بازرگانی) و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (رایزنان علمی) مسئولیت اداره و پیشبرد سیاست خارجی ایران در حوزه‌های مختلف سیاسی، دفاعی - امنیتی، اقتصادی و علمی - فرهنگی را برعهده‌دارد.

وزارت امور خارجه در شروع دولت

شرایط سخت اقتصادی کشور به واسطه تصویب و اجرای قطعنامه‌های ششگانه شورای امنیت سازمان ملل متحد و نیز تحریم‌های جداگانه آمریکا، بریتانیا و اتحادیه اروپا علیه ایران در رابطه با پرونده هسته‌ای موجب شد، عبور خردمندانه، با تدبیر و با کمترین هزینه ذیل سه اصل «عزت، حکمت و مصلحت»، تبدیل به یکی از مطالبات اصلی ملت ایران در انتخابات ریاست‌جمهوری خرداد ۱۳۹۲ شود. توجه به این مطالبه از جمله دلایل مهم اقبال مردم ایران به شعارهای انتخاباتی آقای دکتر حسن روحانی در انتخابات ریاست‌جمهوری خرداد ۱۳۹۲ بود که «اعتدالگرایی و تعامل سازنده با جهان» در کانون آن قرار داشت.

الف: شرایط داخلی و خارجی در آغاز به کار

وزارت امور خارجه در دولت یازدهم شرایطی در مرداد ۱۳۹۲ فعالیت خود را آغاز کرد که سیاست خارجی ایران و نیز شرایط اقتصادی داخل کشور به واسطه اعمال تحریم‌های فصل هفتم شورای امنیت ملل متحد در موضوع هسته‌ای، شرایط بسیار سختی را تجربه می‌کرد. پرونده ایران در تاریخ هجدهم اسفند ۱۳۸۴ مطابق با هشتم مارس ۲۰۰۶ از سوی شورای حکام آژانس بین‌المللی انرژی اتمی به شورای امنیت ارجاع شد. پس از این اقدام، شورای امنیت شش قطعنامه علیه پرونده اتمی ایران تصویب کرد که چهار قطعنامه آن حاوی تحریم‌های تازه علیه کشورمان بود. این قطعنامه‌های تحریمی از این جهت حائز اهمیت بود که ذیل فصل هفتم منشور ملل متحد تعریف می‌شد و در چهارچوب آن به مسئولیت سازمان ملل متحد در مواجهه با تهدید علیه صلح جهانی پرداخته می‌شد. این موضوع کاملاً در راستای پروژه «امنیتی‌سازی ایران» و تعریف کشورمان به عنوان یک موضوع و تهدید صلح و امنیت بین‌المللی بود که از سوی دولت آمریکا، رژیم صهیونیستی و برخی از کشورهای عربی دنبال می‌شد. ضمن اینکه پس از اعمال دور چهارم تحریم‌های شورای امنیت علیه ایران، کشورهای ایالات متحده آمریکا و کشورهای عضو اتحادیه اروپا تحریم‌های یک جانبه فراتر از قطعنامه تصویب شده شورای امنیت را نیز علیه ایران اعمال کردند که در مجموع موجب شد شرایط سختی بر کشور به ویژه در حوزه صادرات و واردات، همکاری‌های بانکی و بیمه، جذب سرمایه‌گذاری خارجی و صادرات نفتی ایجاد شود.

ب: معرفی دکتر محمد جواد ظریف به عنوان وزیر

رئیس‌جمهور منتخب در معرفی و دفاع از وزیران پیشنهادی در جلسه رای اعتماد مجلس شورای اسلامی در ۲۴ مرداد ۱۳۹۲ اظهار داشتند که «در عرصه سیاست خارجی، مردم به دنبال منزلت بیشتر ایران و ایرانیان در جهان و تکریم این ملت هستند؛ حرمت و اقتداری که در شأن این ملت بزرگ با فرهنگی بزرگ و تمدن چند هزار ساله باشد. مردم مایل هستند که زیست بهتر همه ایرانیان را شاهد بوده و نام ایران مترادف با ایستادگی در حقوق و منافع ملی و صلح، دوستی، همزیستی و احترام متقابل باشد. در عرصه سیاست خارجی، با تحریم‌های ظالمانه، چالش‌های منطقه‌ای و تنش‌های حاد سیاسی در خاورمیانه روبه‌رو هستیم». به منظور عبور از شرایط سخت تحریمی و هدایت دور جدید فعالیت‌های حوزه سیاست خارجی، دکتر محمد جواد ظریف از سوی رئیس‌جمهور منتخب به مجلس معرفی شدند که در معرفی ایشان در جلسه رای اعتماد مجلس شورای اسلامی در ۲۴ مرداد ۱۳۹۲ اظهار داشتند: «در وزارت امور خارجه؛ بهترین شخصیتی که می‌توانست این مسئولیت را به خوبی به عهده بگیرند، آقای دکتر ظریف، انتخاب شدند. من سالیان طولانی، از زمان دفاع مقدس، قطعنامه ۵۹۸ و بعد در مسئولیت‌هایی که ایشان داشتند و من در مجلس شورای اسلامی یا دبیرخانه بودم، ایشان را می‌شناسم. مهارت ایشان در مذاکرات بین‌المللی و آشنایی وی به مسائل مختلف جهانی و اطاعت وی از خط رهبری از خصوصیات برجسته ایشان می‌باشد». دکتر محمد جواد ظریف نیز در جلسه رای اعتماد مجلس شورای اسلامی ضمن پاسخ به نقدها و ابهامات نمایندگان مخالف اظهار داشتند که «مشارکت گسترده مردم در انتخابات و پذیرش رویکرد رئیس‌جمهور این پیام روشن را به جهان دارد که عزم بزرگ مردم ایران برای تعامل با جهان بدون ذره‌ای کوتاه آمدن از حقوق حقه ایران براساس اصل عزت، حکمت و مصلحت است تا از این مسیر مصالح و منافع نظام در جهت آرمان و منافع ملی تامین شود که از دیدگاه نظری منافع آرمانی و ملی کشور را هم راستا می‌دانم. دولت فقط باید یک سیاست خارجی داشته باشد زیرا هیچ دولتی نمی‌تواند با بیش از یک سیاست خارجی کارش را در این دنیای پر آشوب به پیش ببرد و به همین دلیل است که قانون سیاست خارجی را در اختیار رهبری قرار داده که از دعوای جناحی به دور باشد. سیاست خارجی عرصه منافع و امنیت ملی کشور است و نباید دستخوش سلیقه‌های جناحی شود». در نهایت پس از ارائه برنامه‌ها، اهداف و راهبردهای وزارت امور خارجه در دولت یازدهم از سوی دکتر ظریف و طرح

مباحث مختلف از سوی نمایندگان مخالف و موافق، دکتر محمد جواد ظریف موفق شد با ۲۳۲ رای موافق، ۳۶ رای مخالف و ۱۳ رای ممتنع از مجموع ۲۸۸ رای مأخوذه نمایندگان، موفق به کسب رای اعتماد مجلس برای تصدی وزارت امور خارجه شد و بدین ترتیب وزارت امور خارجه دولت یازدهم رسماً از مرداد ۱۳۹۲ تحت مدیریت دکتر محمد جواد ظریف فعالیت خود را با دستور کار جدید ذیل گفتمان اعتدالگرایی در عرصه سیاست خارجی آغاز کرد.

ج: گفتمان اعتدالگرایی در سیاست خارجی: اهداف، اولویت‌ها و برنامه‌ها

دکتر محمد جواد ظریف در جلسه رای اعتماد مجلس شورای اسلامی در ۲۴ مرداد ۱۳۹۲ در تشریح رویکرد سیاست خارجی دولت یازدهم آن را ذیل «گفتمان اعتدالگرایی» اینگونه تعریف کردند: «اعتدال به معنای ایجاد توازن میان آرمان و واقعیت در مسیر جهت دادن واقعیات به سمت آرمان‌هاست. گفتمان اعتدال در سیاست خارجی دولت تدبیر و امید حرکت واقع‌بینانه، خودباورانه، متوازن و هوشمندانه از تقابل به گفتگو، تعامل سازنده و تفاهم به منظور ارتقای جایگاه، منزلت، امنیت و توسعه کشور می‌باشد». از دیدگاه دکتر ظریف، عناصر اصلی شکل‌دهنده به گفتمان اعتدال در سیاست خارجی نیز عبارت بودند از:

۱- **واقع‌بینی:** شناخت نظام بین‌الملل، ماهیت، ساختار و روابط قدرت، و محدودیت و امکان‌زایی آن، باور به آرمان‌ها و ارزش‌های انقلاب اسلامی، شناخت ظرفیت‌ها، توانمندی‌ها و محدودیت‌های ملی و پرهیز از تحقیر، تخفیف و یا بزرگنمایی دیگران؛

۲- **خودباوری:** اتکا به توانمندی‌های مادی و معنایی کشور، عقلانیت و خرد جمعی، طراحی، تدبیر، شجاعت و ابتکار عمل در سیاست خارجی، استقامت در پاسداری از ارزش‌ها، منافع و آرمان‌ها، صلح طلبی و عدالت خواهی و همچنین صداقت، پاسخگویی و اصلاح‌پذیری در سطح ملی؛

۳- **آرمانگرایی واقع‌بینانه:** توازن در آرمان و واقعیت، اهداف ملی و فراملی، نیازمندی‌های ملی، منطقه‌ای و جهانی و ابزارها و روش‌های اعمال قدرت، به همراه استمرار و تغییر در سیاست خارجی، تناسب اهداف و ابزار و بهره‌گیری از روش‌های متنوع و متکثر در جهان متنوع و متکثر؛

۴- **تعامل سازنده:** بر اساس تعامل و گفتگو از جایگاه برابر، احترام و منافع متقابل، کاستن از خصومت‌ها و تنش‌زدایی متقابل و اعتمادسازی متقابل.

مهم‌ترین چالش‌ها در شروع دولت

البته مسیر پیشروی وزارت امور خارجه برای تحقق گفتمان اعتدالگرایی در عرصه سیاست خارجی، مسیر هموار و آسانی نبود با چالش‌های متعددی مواجه بود. دکتر محمد جواد ظریف در جلسه رای اعتماد مجلس شورای اسلامی در ۲۴ مرداد ۱۳۹۲ مهم‌ترین چالش‌های پیش روی سیاست خارجی ایران را اینگونه بر شمرد:

۱- تداوم بی ثباتی در منطقه پیرامونی ایران

خاورمیانه همچنان کانون حادثین و عمده‌ترین بحران‌های منطقه‌ای است که حتی نسبت به گذشته از وضعیت پیچیده‌تری برخوردار شده است. ریشه‌دارترین بحران خاورمیانه، اشغال و نقض حقوق مردم فلسطین است که تمامی روندهای منطقه‌ای از جمله روند توسعه سیاسی و اقتصادی را تحت تأثیر خود قرار داده است. تحولات داخلی در کشورهای عربی علاوه بر تغییر در وضعیت داخلی کشورهای منطقه موجب تغییر در موازنه قدرت منطقه‌ای شده و به نظر می‌رسد این تحولات در سال‌های آینده نیز همچنان تداوم داشته باشد. بحران سوریه با توجه به دخالت‌های قدرت‌های منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای یکی از مهم‌ترین عرصه‌هایی است که می‌تواند بر آینده موازنه قدرت در منطقه تأثیرگذار باشد. بحران افغانستان به دلیل تأثیرات منطقه‌ای آن، مداخله آمریکا، حضور نیروهای ناتو، و ارتباط آن با تروریسم، افراطی‌گری و موادمخدر به چالشی بین‌المللی تبدیل شده است.

۲- تلاش آمریکا و رژیم صهیونیستی در گسترش ایران‌هراسی، اسلام‌هراسی و شیعه‌هراسی و امنیتی‌سازی نقش و جایگاه جمهوری اسلامی ایران:

۳- جلوه دادن ایران به عنوان یکی از تهدیدات امنیت بین‌الملل با تصویب قطعنامه‌های متعدد شورای امنیت حاوی تحریم‌های گسترده علیه کشور و همچنین تصویب قطعنامه‌های مجمع عمومی و شورای حقوق بشر در مورد ادعای نقض حقوق بشر،

۴- تلاش برای نهادهای تهدیدها علیه کشور،

۵- تلاش برای تضعیف موقعیت و اعتبار جهانی ایران،

۶- افزایش وحدت رویه میان مخالفان کشور،

۷- تلاش برای شکستن و ناموفق نشان دادن الگوی جمهوری اسلامی ایران در مردم‌سالاری دینی،

۸- افزایش تأثیرگذاری رقبا در سطح منطقه،

- ۹- تلاش برای تضعیف اهرم‌های راهبردی ایران در برخی کشورهای منطقه،
  - ۱۰- تلاش‌ها برای بازگرداندن طالبان به صحنه تعاملات منطقه‌ای،
  - ۱۱- تشدید اختلافات ایران با کشورهای حاشیه خلیج فارس،
  - ۱۲- پیشی گرفتن برخی کشورهای منطقه برخلاف هدف‌گذاری‌های سند چشم‌انداز و توفیق نسبی آنها در ایفای نقش مؤثر منطقه‌ای و ارائه الگوی الهام بخش،
  - ۱۳- غیبت ایران در سازوکارهای امنیتی منطقه در خلیج فارس، اوراسیا و جهان عرب.
- با توجه به مولفه‌های گفتمان اعتدالگرایی در عرصه سیاست خارجی و نیز چالش‌هایی که به آن اشاره شد، راهبردهای تنظیمی وزارت امور خارجه دولت یازدهم که دکتر محمد جواد ظریف نیز در جلسه رای اعتماد مجلس شورای اسلامی در ۲۴ مرداد ۱۳۹۲ ارائه شد، برای تحقق این گفتمان و عبور از چالش‌ها در دو سطح «راهبرد کلان» و «راهبرد عملیاتی» تعریف شد. بدین صورت که «راهبرد کلان سیاست خارجی، تفاهم و اجماع در سطح ملی و اعتدال‌گرایی، همکاری و تعامل سازنده و تأثیرگذار در روابط خارجی براساس رویکرد عزت، حکمت و مصلحت می‌باشد. راهبرد مزبور در راستای دستیابی به اهداف سند چشم‌انداز، تقویت امنیت ملی، رفع تهدیدات خارجی، محوری قرار دادن اقتصاد و توسعه ملی در روابط خارجی، خنثی‌سازی برنامه اسلام ستیزی و ایران‌هراسی در جهان و به ویژه منطقه، ارتقای اعتبار و افزایش احترام و عزت ایران در سطح منطقه و جامعه بین‌المللی و جهان در حال گذار تعریف می‌شود». در سطح «راهبرد عملیاتی» نیز اهداف زیر به عنوان مهم‌ترین برنامه‌های وزارت امور خارجه دولت یازدهم تعریف شد:

اهداف و برنامه‌ها

- ۱- برنامه‌ریزی عملیاتی و هدفمند برای خنثی‌سازی پروژه اسلام‌هراسی، ایران‌هراسی و امنیتی‌سازی جهانی جمهوری اسلامی ایران
- شناسایی، تقویت و تولید فرصت‌ها، ظرفیت‌ها، مزیت‌های نسبی، و توانمندی‌های کشور برای حضور فعال در عرصه منطقه‌ای و جهانی با استفاده از ابزارهای نوین،
  - خنثی‌سازی اهرم‌های آمریکا و رژیم صهیونیستی در مدیریت روابط کشورها و نهادهای چندجانبه با ایران،

- تلاش در جهت خارج کردن پرونده هسته‌ای ایران از شورای امنیت،
- پیگیری عادی‌سازی پرونده هسته‌ای ایران با حفظ حقوق کشور،
- پیگیری از شکل‌گیری مجدد اجماع و اتخاذ تصمیمات بین‌المللی علیه کشور به ویژه در حوزه حقوق بشر،
- گسترش شبکه‌های همکاری دو جانبه و چندجانبه سیاسی، امنیتی، اقتصادی و فرهنگی درون و فرامنطقه‌ای،
- اعتمادسازی با همسایگان و تعیین تکلیف موضوعات اولویت دار با همسایگان بر مبنای اصول شناخته شده حقوقی، و با هدف حفظ تمامیت ارضی و منافع کشور؛

۲- حل و فصل تدریجی و هوشمندانه موضوع هسته‌ای با حفظ حقوق و دستاوردهای علمی کشور

- اجماع‌سازی داخلی بر اساس فهم مشترک، شفاف‌سازی شرایط و توقعات، تعیین شفاف اهداف، توافق بر روی دستاوردهای ممکن، توافق بر روی هزینه‌های قابل قبول، توافق در مورد زمان‌بندی واقع‌بینانه،
- تغییر فضای امنیتی جهانی، شکستن هماهنگی قدرت‌های بزرگ و خنثی‌سازی تلاش صهیونیستی - آمریکایی برای ایجاد اجماع بین‌المللی علیه کشور،
- دیپلماسی عمومی قوی، منطقی، منسجم، با برنامه و غیر واکنشی،
- رفع ابهامات جهانی در مورد صلح‌آمیز بودن برنامه هسته‌ای،
- مذاکره جدی، هدفمند و زمان دار برای رسیدن به تفاهم بر مبنای اهداف و پایان دادن به تعیین زمان، چارچوب و محتوای مذاکره توسط طرف مقابل،
- دوسویه کردن منافع و مضار ادامه روند کنونی برای همه طرف‌ها با تدبیر و آینده نگری،
- گرفتن ابتکار عمل از طرف مقابل برای ایجاد فضا با حرکت های نمادین،
- استفاده از کلیه اهرم‌های سیاسی، اقتصادی و تبلیغاتی،
- رفع نابرابری سطح طرفین مذاکره.

۳- تقویت دیپلماسی عمومی جمهوری اسلامی ایران

- استفاده منسجم و هدفمند از کلیه ابزارها و روش‌های مکمل دیپلماسی،
- ارتقای جایگاه کشور در صحنه جهانی،

- خنثی‌سازی و تغییر جهت پروژه ایران‌هراسی و اسلام‌ستیزی،
- توجه ویژه به جامعه مدنی، رسانه‌ها، شبکه‌ها و سازمان‌های غیردولتی به ویژه در فضای مجازی؛
- استفاده از دیپلماسی پارلمانی و تقویت مناسبات پارلمانی دوجانبه و چندجانبه؛

۴- مدیریت روابط با آمریکا

- مهار تنشج و جلوگیری از بروز تنش‌های غیرضرور در روابط دو کشور،
- شناسایی واقع‌بینانه اهداف، سیاست‌ها و نگرانی‌های متقابل، تعیین اختلافات مبنایی، موضوعات قابل مدیریت و موارد قابل حل،
- گرفتن ابتکار عمل از آمریکا در حوزه‌های مختلف روابط دوجانبه،
- برنامه‌ریزی هدفمند برای استفاده از کلیه ظرفیت‌های سیاسی رسمی و غیررسمی در جهت دستیابی به اهداف، کاستن تدریجی ظرفیت‌های خصومت‌سازی آمریکا و تبدیل آن به توانایی‌های اثباتی؛

۵- عادی‌سازی روابط با دیگر کشورهای غربی

- خارج کردن موضوعات غیرضروری، انحرافی و نامربوط از دستور کار روابط با اروپا،
- بهره‌گیری از موضوعات و نگرانی‌های مشترک،
- بازسازی روابط دوجانبه و چندجانبه بر اساس احترام و منافع متقابل،
- حذف تدریجی موانع و بازسازی همه‌جانبه روابط به ویژه روابط اقتصادی.

۶- تقویت روابط با قدرت‌های جدید و نوظهور

- ارتقا و مدیریت روابط با روسیه، چین و هند در جهت منافع ملی،
- دوسویه کردن و همه‌جانبه‌سازی روابط،
- ارتقا و تقویت همه‌جانبه روابط بر اساس مصالح و منافع متقابل،
- مدیریت روابط در جهت منافع ایران،
- تقویت روابط با سایر قدرت‌های نوظهور و در حال رشد.

۷- بازسازی و تقویت نقش منطقه‌ای و بین‌المللی جمهوری اسلامی ایران

- مهار افراط‌گرایی، فرقه‌گرایی و اختلافات مذهبی در منطقه،

- تعامل و همگرایی با کشورهای همسایه، منطقه و جهان اسلام،
- ایجاد پیوندهای اقتصادی و سیاسی امنیتی پایدار دو و چندجانبه،
- ایجاد نهادهای منطقه‌ای به ویژه ترتیبات امنیت و همکاری در خلیج فارس،
- ممانعت از شکل‌گیری تهدیدات منطقه‌ای علیه ایران،
- استفاده حداکثری از ظرفیت ریاست ایران بر جنبش عدم تعهد جهت تقویت جنبش،
- ارتقای همکاری‌های جمعی و حل بحران‌های منطقه‌ای،
- بهره‌گیری از ظرفیت‌های سازمان همکاری اسلامی در جهت پرداختن به مشکلات جهان اسلام،
- تقویت روابط بین منطقه‌ای و برجسته‌سازی نقش ایران به عنوان رابط بین منطقه‌ای؛

۸- اقتصاد محور نمودن سیاست خارجی

- برنامه‌ریزی هوشمندانه، انسجام تصمیم‌گیری و یکپارچگی عملیاتی به منظور ارتقای نقش مثبت سیاست خارجی در توسعه ملی،
- جذب سرمایه‌گذاری، فن آوری و دانش خارجی، و گشودن بازارهای بسته و نیمه بسته،
- تبدیل تدریجی مناسبات تجاری با کشورهای توسعه یافته به همکاری‌های اقتصادی بلندمدت و تعمیق هم پیوندی اقتصادی و صنعتی،
- رفع محدودیت‌ها و تسهیل و توسعه دسترسی ایران به بازارهای سرمایه، علم و فناوری‌های نوین،
- اتخاذ دیپلماسی مؤثر انرژی با هدف ارتقای نقش مدیریتی ایران در امنیت، تولید و انتقال انرژی، افزایش فرصت‌های صادرات و جذب سرمایه‌گذاری و فناوری پیشرفته در این حوزه،
- استفاده از ظرفیت‌های ویژه ایران برای تبدیل شدن به قطب منطقه‌ای در زمینه‌های گوناگون حمل و نقل، انرژی، اطلاعات؛

۹- درک واقعیات ساختاری منطقه‌ای و جهانی و طراحی ساختار گفتمانی و اقدامی متناسب

- ایجاد ساختار متناسب با نقش استراتژیک جمهوری اسلامی،
- متناسب‌سازی تخصیص منابع و سرمایه‌های مادی و انسانی در مناطق جغرافیایی و موضوعات بین‌المللی با جایگاه آن در حوزه منافع ملی؛

- بهره‌گیری حساب شده، برنامه‌ای، هماهنگ و موثر از دیپلماسی دوجانبه، چندجانبه، عمومی، اقتصادی، فرهنگی، پارلمانی، دفاعی، امنیتی و غیر رسمی در جهت نیل به اهداف توسعه و امنیت کشور؛

۱۰- احیای جایگاه وزارت امور خارجه در چرخه سیاست‌سازی، سیاست‌گذاری و اجرای سیاست‌های مصوبه، و یکپارچه‌سازی و انسجام برنامه‌ای و مدیریت سیاست خارجی

- ارتقای ظرفیت ساختاری و کارکردی دستگاه سیاست خارجی، و آماده‌سازی آن برای تعامل با چالش‌های ویژه سیاست خارجی در شرایط موجود،
- استفاده از ظرفیت، قابلیت و اعتبار بین‌المللی چهره‌های ملی در پیشبرد اهداف سیاست خارجی،
- نظام دادن به تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری در حوزه سیاست خارجی،
- ایجاد سازوکار قانونی پیشگیری از مداخله و اظهار نظر مقامات غیرمسئول در مسایل سیاست خارجی،
- استقرار نظام شایسته‌سالاری در جذب و استفاده از سرمایه‌های انسانی متعهد و حرفه‌ای.

برجسته‌ترین اقدامات، فعالیت‌ها، عملکردهای سیاست خارجی

الف) حوزه سیاسی

(۱) برنامه جامع اقدام مشترک (برجام)

- در پی بیش از دو سال و نیم مذاکره فشرده با شش قدرت بزرگ جهان موسوم به ۵+۱، این مذاکرات در تیر ۱۳۹۴ به سرانجام رسیده و «برنامه جامع اقدام مشترک» که به نام برجام شناخته می‌شود بین جمهوری اسلامی ایران و کشورهای مزبور توافق گردید. این توافق دستاوردها و آثار مثبت گسترده‌ای برای کشور به بار آورده است که به‌طور خلاصه، عبارتند از:
۱. حفظ و تحکیم عزت و غرور ملی، با به سرانجام رسیدن و تحقق شعار اصولی «انرژی هسته‌ای حق مسلم ماست»، و تقویت روحیه اعتماد به نفس و حس افتخار ملی؛
  ۲. شکست پروژه ایران‌هراسی و تهدیدسازی از ایران در سطح بین‌المللی، که سال‌ها از سوی غربی‌ها و رژیم صهیونیستی بر روی آن سرمایه‌گذاری شده بود، و از بین رفتن زمینه تهدید و برخورد نظامی؛

۳. تقویت انسجام و وحدت ملی و ارتقای همبستگی عمومی به واسطه اثبات درستی مواضع هسته‌ای جمهوری اسلامی ایران؛
۴. ارتقای تصویر جمهوری اسلامی در سطح بین‌المللی به عنوان یک قدرت تاثیرگذار، و برخوردار از منطق و عقلانیت سیاسی؛
۵. تثبیت و تحکیم اقتدار منطقه‌ای جمهوری اسلامی ایران به واسطه پذیرش و اذعان به توانمندی‌های ایران توسط قدرت‌های بزرگ، و به رسمیت شناخته شدن نقش و نفوذ منطقه‌ای ایران، که موجب افزایش اعتماد به نفس در دوستان و متحدین منطقه‌ای ایران گردید؛
۶. از بین رفتن تمامی تحریم‌های اقتصادی دوجانبه و چندجانبه و ایجاد زمینه لازم برای تقویت توانایی‌ها و ظرفیت‌های اقتصادی و علمی جمهوری اسلامی؛
۷. منتفی شدن همه شبهه‌های مرتبط با برنامه هسته‌ای ایران و رد تمامی ادعاها در این رابطه؛
۸. مشخص شدن دیپلماسی به عنوان یکی دیگر از ابزارهای قدرت جمهوری اسلامی ایران، در کنار توانایی‌های سیاسی، دفاعی، و منطقه‌ای.
در اثر توافق برجام:
۹. برای اولین بار در تاریخ معاصر، تمامی قدرت‌های به ظاهر درجه اول دنیا با یک کشور دیگر، که از دید آنها یک قدرت متوسط است، از موضع برابر به مذاکره نشستند.
۱۰. برای اولین بار در تاریخ شورای امنیت، شش قطعنامه الزام آور ذیل فصل هفتم منشور بدون حتی یک ساعت اجرا به صورت یک جا لغو شدند.
۱۱. برای اولین بار در تاریخ سازمان ملل متحد یک کشور از ذیل فصل هفت منشور بدون جنگ و درگیری و تنها از طریق مذاکره خارج گردید.
۱۲. برای اولین بار در تاریخ شورای امنیت، این شورا غنی‌سازی توسط یکی از کشورهای در حال توسعه عضو ملل متحد را رسماً و صراحتاً مورد پذیرش قرار داد.
۱۳. اما برای چندمین بار در تاریخ جمهوری اسلامی ایران، اراده ملت بزرگ و دلاور ایران بر خواست و اراده آمریکا و سایر قدرت‌های بزرگ جهانی غلبه نمود. سیاست جمهوری اسلامی ایران مبنی بر «ادامه غنی‌سازی و عدم تعلیق حتی برای یک روز، حفظ ماهیت

آب سنگین راکتور اراک، و ادامه کار فردو» بر کرسی نشست، و سیاست آمریکا و غرب مبنی بر «غنی‌سازی صفر، عدم وجود راکتور آب سنگین، و تعطیلی فردو» شکست خورد. ۱۴. تثبیت مشروعیت برنامه هسته‌ای کشور در صحنه بین‌المللی.

به موجب برج‌هم‌چنین:

۱۵. شورای امنیت سازمان ملل متحد و قدرت‌های جهانی برنامه هسته‌ای صلح‌آمیز جمهوری اسلامی ایران به شمول غنی‌سازی را به رسمیت شناختند.

۱۶. شورای امنیت سازمان ملل متحد و قدرت‌های جهانی اعمال حقوق هسته‌ای ملت ایران را، به شمول غنی‌سازی و آب سنگین را در چارچوب معاهدات بین‌المللی محترم شمردند.

۱۷. برنامه هسته‌ای ایران که با قلب حقایق و به ناحق به عنوان تهدیدی برای صلح و امنیت بین‌المللی معرفی شده بود، به موضوعی برای همکاری بین‌المللی با سایر کشورها در قالب استانداردهای بین‌المللی تبدیل گردید.

۱۸. ایران به عنوان یک قدرت دارای فناوری هسته‌ای و برخوردار از برنامه هسته‌ای صلح‌آمیز، از جمله چرخه کامل سوخت و غنی‌سازی، توسط سازمان ملل متحد مورد شناسایی قرار گرفت.

۱۹. با صدور قطعنامه جدید ذیل ماده ۲۵ منشور ملل متحد، برنامه هسته‌ای ایران در کلیت خود از ذیل فصل هفت منشور خارج و تحول ماهوی در نحوه برخورد شورای امنیت با برنامه هسته‌ای ایران ایجاد گردید.

۲۰. زیرساخت هسته‌ای ایران حفظ شده و تمامی تاسیسات و مراکز هسته‌ای ایران به کار خود ادامه دادند. بر خلاف خواسته‌های اولیه طرف مقابل، هیچ کدام نه برچیده و نه تعطیل شدند.

۲۱. فعالیت‌های تحقیق و توسعه برنامه هسته‌ای ایران در تمامی حوزه‌ها، از جمله غنی‌سازی، بدون محدودیت و بر اساس نیازهای کشور و برنامه‌های سازمان انرژی اتمی ادامه پیدا کرد.

۲۲. ایران به عنوان یک تولیدکننده محصولات هسته‌ای، به خصوص دو محصول راهبردی «اورانیوم غنی شده» و «آب سنگین»، وارد بازارهای جهانی شده و تحریم‌ها و محدودیت‌ها علیه صادرات و واردات مواد هسته‌ای - که بعضاً ۳۵ سال در جریان بود بی‌تاثیر گردید؛

۲۳. در حوزه انرژی صلح آمیز هسته‌ای زمینه همکاری‌های گسترده بین‌المللی با ایران از جمله در حوزه ساخت نیروگاه‌های جدید هسته‌ای، راکتورهای تحقیقاتی و طیف وسیعی از پیشرفته‌ترین حوزه‌های صنعت هسته‌ای ایجاد شد.

۲۴. بسته شدن پرونده ابعاد نظامی احتمالی برنامه هسته‌ای ایران (PMD) در آژانس حس ب رایزنی‌های دیپلماتیک، آن چه تحت عنوان ابعاد نظامی احتمالی برنامه هسته‌ای ایران (PMD) در آژانس بین‌المللی انرژی اتمی مطرح می شد، ذیل قطعنامه صاداری آژانس مورخ ۱۵ دسامبر ۲۰۱۵ بسته شد.

در طول یک سال اجرای برجام:

● آغاز مجدد صادرات نفت ایران در ظرفیت کامل. صادرات نفت ایران که در اثر تحریم‌ها به حدود ۸۰۰ هزار بشکه در روز رسیده بود، به بیش از ۲ میلیون و ۶۰۰ هزار بشکه در روز افزایش یافت.

● شروع دوباره سرمایه‌گذاری و تامین منابع ملی در صنعت نفت و گاز. مهم‌ترین نمونه قرارداد بیش از ۴ میلیارد دلاری سرمایه‌گذاری برای توسعه فاز ۱۱ میدان پارس جنوبی توسط کنسرسیومی متشکل از توتال فرانسه، شرکت ملی نفت چین و شرکت پتروپارس ایران بود.

● انعقاد خرید هواپیما با شرکت‌های بوئینگ آمریکا بیش از صد فروند، ایرباس فرانسه و آلمان هشتاد فروند، ای تی آر ایتالیا بیست فروند، آنتونوف اوکراین صد فروند، سوخو روسیه ده فروند و امبرائر ده فروند. ۳ فروند هواپیمای ایرباس و ۱۳ فروند ای تی آر، یک فروند هواپیمای متوسط-مقیاس CRG-200 و دو فروند هواپیمای امبرائر-۱۴۵ قبل از خروج آمریکا از برجام تحویل گرفته شد.

● بهره‌برداری از فاز یک بندر چابهار با جذب بیش از ۳۵۰ میلیون دلار سرمایه‌گذاری خارجی و افزایش ظرفیت تخلیه و بارگیری بندر از سالانه ۲/۵ به ۸/۵ میلیون تن؛

● حرکت مجدد ناوگان کشتیرانی و نفتکش ایران با برخورداری از بیمه‌های بین‌المللی از جمله P&I، امکان استفاده از پرچم خارجی به منظور تسهیل تردد، برخورداری از رده‌بندی بین‌المللی، استفاده از کلیه بنادر خارجی، امکان تعمیر و یا ساخت کشتی توسط کمپانی‌های معتبر بین‌المللی و ...؛

- ارائه بیش از ۸۰ میلیارد دلار خطوط اعتباری و تسهیلات مالی از سوی کشورهای مختلف از جمله ژاپن، کره، چین، آلمان، اتریش، ایتالیا، روسیه و ...؛
- گشایش بیش از ۱۴۵ هزار فقره اعتبارات اسنادی و ارائه خدمات تجاری به ارزش بیش از ۵۷ میلیارد دلار؛
- امضای توافقنامه‌های متعدد با هدف سرمایه‌گذاری و انتقال تکنولوژی در صنایع پتروشیمی، نفت و گاز، راه‌آهن، خودرو و ...؛
- حذف واسطه‌ها و کاهش هنگفت هزینه‌های تجاری و بانکی؛
- ایجاد مجدد روابط بین بانک مرکزی و اکثر بانک‌های مرکزی خارجی، و ایجاد بیش از ۸۱۳ رابطه کارگزاری با بانک‌های خارجی؛
- آزاد شدن تمامی منابع مالی و سرمایه‌های مسدود شده کشور؛
- بازگشت تمامی درآمدهای نفتی و صادراتی به کشور از مجاری رسمی بانکی و بدون پرداخت کمیسیون‌های سرسام‌آور، و مدیریت دارائی‌ها از سوی دولت و بانک مرکزی ایران؛
- برقراری تبادلات سوئیفتی بانک‌های کشور، (تنها ۳۶ هزار پیام سوئیفتی از سوی بانک ملی ایران در نه ماهه اول سال ۱۳۹۶ تبادلاً گردید)؛
- انعقاد صدها موافقت‌نامه، قرارداد، یادداشت تفاهم و ... در حوزه همکاری‌های اقتصادی؛
- ورود و یا بازگشائی صدها دفتر نمایندگی شرکت‌های خارجی در ایران؛
- واردات ۶۰ تن کیک زرد از قزاقستان در برنامه تبادل اورانیوم غنی شده ایران در دی ماه ۱۳۹۴؛
- و ....

خروج آمریکا از برجام:

- پس از یک سال اجرای موفقیت‌آمیز برجام، رئیس‌جمهور جدید آمریکا با اعلام اینکه برجام بدترین و ننگین‌ترین توافق در طول تاریخ آمریکا بوده است، در تاریخ ۱۸ اردیبهشت ۱۳۹۷ از این توافق خارج شده و تحریم‌های آمریکا را مجدداً برقرار کرد. از آن تاریخ تاکنون رایزنی‌های مستمر با کشورهای باقی مانده در برجام شامل روسیه، چین و سه کشور اروپایی، و نیز هماهنگ‌کننده برجام (خانم موگرینی و سپس آقای بول)، و دیگر کشورها برای حفظ برجام صورت گرفته است.

● یک سال پس از خروج آمریکا، جمهوری اسلامی در یک طراحی دقیق و مدیریت شده اقدام به کاهش تدریجی اجرای تعهدات هسته‌ای خود در برجام طی ۵ گام متوالی با فواصل دو ماهه نمود. با اجرای این گام‌ها اکنون ذخائر مواد غنی شده ایران به بیش از ۲/۵ تن رسیده و امر تحقیق و توسعه سرعت بیشتری گرفته است. جمهوری اسلامی اکنون به غیر از حوزه پادمانی و نظارتی، به هیچ یک از دیگر تعهدات هسته‌ای خود در برجام پایبند نیست و تنها متناسب با نیازهای فنی خود در حوزه هسته‌ای اقدام می‌نماید.

● آمریکا در این دوره چندین بار تلاش نمود تا پرونده ایران را مجدداً در شورای امنیت باز کند که با این تلاش‌ها مقابله گردید.

● در این مدت ابتکار عمل‌های مختلفی برای حفظ برجام از سوی کشورهای مختلف، به ویژه ژاپن و فرانسه، صورت گرفت که رایزنی‌های متعدد سیاسی در پی داشت.

● سامانه‌های تبادلات مالی ایران و کشورهای اروپائی تحت عناوین ساتما و اینستکس علی رغم کارشکنی‌های شدید آمریکا طراحی و عملیاتی گردید.

● آمریکا در تلاش است رفع محدودیت‌های تسلیحاتی و نظام مجوزدهی تسلیحاتی در خاتمه سال پنجم از اجرای برجام تمدید شود و هم اکنون چالش‌های فزاینده مربوط به این امر در حال مدیریت شدن است. بر اساس قطعنامه ۲۲۳۱ کلیه محدودیت‌های تسلیحاتی ایران در مهر ۱۳۹۹ خاتمه می‌یابد.

(۲) مقابله با امنیتی‌سازی، و جلوگیری از اجماع سازی علیه ایران

● برجام بزرگترین قدم در امحای تلاش‌های آمریکا و رژیم صهیونیستی بود. در عین حال در اولین مجمع عمومی سازمان ملل متحد در دولت یازدهم، ابتکار «جهان علیه خشونت و افراط‌گرایی» (WAVE) توسط رئیس‌جمهور به منظور ائتلاف سازی برای گسترش صلح جهانی و ارتقای جایگاه جمهوری اسلامی ایران به عنوان یک کشور صلح ساز در سطح جهانی ارائه گردید که منجر به صدور قطعنامه جهان علیه خشونت و افراط‌گرایی در سال ۱۳۹۲ در مجمع عمومی سازمان ملل گردید.

● آمریکا در سال ۱۳۹۷ تلاش نمود ناکامی‌های خود در شورای امنیت را با ایجاد یک ائتلاف گسترده بین‌المللی علیه جمهوری اسلامی جبران نماید لذا کنفرانس ورشو (کنفرانس صلح و امنیت در خاورمیانه ۲۴ و ۲۵ بهمن ۱۳۹۷) از سوی آن کشور طراحی شد که از طریق

رایزنی‌های گسترده و هدف مند با آن مقابله گردید و منجر به ناکامی آمریکا در ایجاد ائتلاف علیه کشورمان گردید.

● مقابله با سیاست‌های تخریبی مثلث عربی، عبری و غربی که با هدف ارائه تصویر بی‌ثبات‌کننده از ج.ا.ایران، کشاندن مجدد ج.ا.ایران به ذیل فصل هفتم منشور ملل متحد و ایجاد اجماع بین‌المللی علیه ج.ا.ایران صورت می‌گیرد.

● تلاش برای ممانعت از طرح امنیتی‌سازی جمهوری اسلامی ایران در عرصه منطقه‌ای و بین‌المللی و جلوگیری از اجماع بین‌المللی در عرصه عمومی و رسانه‌ای علیه کشور.

(۳) مدیریت تنش‌ها و نقش آفرینی در حل و فصل بحران‌های منطقه‌ای

● رایزنی‌های گسترده برای مدیریت تنش‌ها در روابط با کشورهای خلیج فارس و ارائه ابتکارات مختلف برای همکاری و گفتگوهای امنیتی در منطقه؛ که مهم‌ترین آنها ارائه طرح ابتکاری پوشش صلح هرمز (امید) بود.

● رایزنی‌های گسترده با کشورهای منطقه برای حفظ ثبات و امنیت منطقه؛

● ممانعت از کلید خوردن روند تجزیه عراق از طریق مدیریت بحران اعلام استقلال کردستان عراق، و منصرف نمودن اکراد از جدا شدن از میهن اصلی؛

● ایفای نقش فعال و برجسته در انجام مصالحه بین اشرف غنی و عبدالله عبدالله در افغانستان و رفع مشکلات بوجود آمده در رابطه با نتایج انتخابات و تشکیل دولت جدید در این کشور از طریق رایزنی‌های گسترده با همه طرف‌های دخیل علی‌رغم کارشکنی‌های آمریکا و برخی بازیگران دیگر؛

● ایجاد روند بین‌المللی فرمت آستانه (به میزبانی قزاقستان) و مشارکت جدی و فعال در این ابتکار برای حل بحران سوریه با همکاری روسیه و ترکیه با تثبیت حاکمیت دولت سوریه، مشارکت فعال در تأسیس «کمیته قانون اساسی سوریه» و ارائه طرح چهار ماده‌ای صلح سوریه؛

● ارائه طرح چهار ماده‌ای برای برقراری صلح در یمن؛ نقش جدی و شاخص ج.ا.ایران در گفتگوهای صلح یمن (روند استکهلم) و حصول توافقات بین طرفین منازعه؛

● استمرار موضع جمهوری اسلامی ایران در خصوص مناقشه قره‌باغ و تأکید بر حل و فصل منازعه میان جمهوری آذربایجان و ارمنستان.

(۴) دفاع از آرمان فلسطین و حزب الله لبنان و مقابله با طرح‌های آمریکا در منطقه

- تدوین، ثبت و معرفی طرح همه‌پرسی جمهوری اسلامی ایران در مورد فلسطین در سازمان ملل متحد؛
- مقابله با طرح‌های غربی‌ها به ویژه صهیونیست‌ها و آمریکایی‌ها در جهت شناسایی حزب الله به عنوان یک گروه تروریستی در سطح سازمان ملل؛
- مقابله دیپلماتیک با یهودی‌سازی قدس شریف و پایتخت قرار دادن آن برای رژیم صهیونیستی و هم چنین جلوگیری از اجرای طرح‌های آمریکایی - اسرائیلی «معامله ننگین قرن»، نشست منامه، الحاق کرانه باختری و عادی‌سازی روابط با کشورهای عربی؛
- مشارکت در تهیه پیش‌نویس قانون «مقابله با اقدامات خصمانه رژیم صهیونیستی علیه صلح و امنیت» که در مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید؛
- طراحی و برنامه‌ریزی اجرایی جهت برگزاری مراسم روز جهانی قدس در خارج از کشور؛
- مقابله با طرح بی‌ثبات‌سازی، بی‌دولت‌سازی و ایجاد شکاف بین دولت و ملت در کشورهای لبنان و عراق و تلاش در جهت تشکیل دولت‌های جدید در این کشورها؛
- شناساندن داعش و النصره به عنوان گروه‌های تروریستی و معرفی آنها به عنوان ابزارهای سیاست مداخله‌گرایانه و تخریبی آمریکا در منطقه؛
- تقویت حضور و نهادینه کردن نفوذ ج.ا.ایران در کشورهای منطقه از جمله سوریه، لبنان، عراق، افغانستان.

(۵) گسترش همکاری‌های راهبردی

- برگزاری چند دور نشست شورای عالی راهبردی با ترکیه، چین، روسیه و افغانستان و تلاش برای تهیه و تدوین سند جامع و راهبردی و نقشه راه روابط با کشورهای هدف؛
- تشکیل شورای همکاری ایران و ژاپن و برگزاری چندین نشست کارگروه‌های مختلف سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی، بهداشتی، محیط‌زیستی و کمیته راهبری این شورا.
- برگزاری یا مشارکت در نشست‌های متعدد چند جانبه با همسایگان، در سطوح سران، روسای پارلمان و وزرای امور خارجه از جمله در قالب های «ج.ا.ایران - ترکیه - آذربایجان»، «ج.ا.ایران

- روسیه - ترکیه»، و «ج.ا.ایران - ترکیه - آذربایجان - گرجستان»، «ج.ا.ایران - افغانستان - تاجیکستان»، «ج.ا.ایران - افغانستان - پاکستان»، «ج.ا.ایران - آذربایجان - فدراسیون روسیه»، «گفتگوهای چند جانبه رؤسای پارلمان های منطقه»، «اجلاس سران کوالاامپور با محوریت مالزی - قطر - ترکیه»، «نشست پنج جانبه کشورهای ج.ا.ایران - قطر - عمان - عراق - ترکیه»، «نشست شش جانبه ج.ا.ایران، پاکستان، افغانستان، چین، روسیه و ترکیه»؛

• برگزاری نشست‌های مشورتی سیاسی/راهبردی با ۳۳ کشور در سطح معاونین سیاسی وزرای امور خارجه به طور منظم و امضای یادداشت تفاهم همکاری مشورت‌های سیاسی با بسیاری از آن‌ها؛

• برگزاری چندین نشست چند جانبه امنیتی توسط دبیران شورای امنیت ملی کشورهای روسیه، ج.ا.ایران، عراق، سوریه، افغانستان، هند، تاجیکستان و ازبکستان.

(۶) مقابله با تحریم‌های آمریکا

• پیگیری راهبرد و برنامه پایش و مقابله با تحریم از طریق ایجاد درآمد ارزی، تأمین نیازهای اساسی کشور، رفع محدودیت‌های حمل و نقلی و نهایتاً تسهیل در جابجایی و دسترسی به منابع مالی در ایران و بانک‌های کشورهای مقیم؛

• تلاش همه جانبه برای شکست سیاست آمریکا در به صفر رساندن صادرات نفت ایران با اتخاذ دیپلماسی مؤثر انرژی، حفظ مشتریان نفتی و شناسایی راه‌های جدید نظیر تهاتر و راه‌اندازی ساز و کار مالی با برخی کشورها از جمله چین و هند، برزیل و... و هم چنین تلاش در جهت فعال‌سازی مکانیزم‌های تبادل پولی با کشورها؛

• رایزنی گسترده برای مبارزه با تحریم‌های یک جانبه آمریکا از طریق دیپلماسی چندلایه دوجانبه و چندجانبه از جمله مذاکرات و مکاتبات رئیس‌جمهوری محترم و وزیر محترم امور خارجه با مقامات کشورها و سازمان‌های بین‌المللی؛

• مقاومت فعال در برابر اقدامات زورمدارانه یکجانبه آمریکا (برای مثال اعزام موفق ۵ نفتکش ایرانی به ونزوئلا علی‌رغم تهدیدات مقامات آمریکایی و اقدام قاطع در برابر ایجاد مزاحمت برای کشتی‌ها و محموله‌های صادراتی ایران)؛

• انجام اقدامات سیاسی و حقوقی گسترده علیه اقدامات ایالات متحده در زمینه توقیف اموال و اماکن متعلق به جمهوری اسلامی ایران در آمریکا و سایر کشورها.

- انجام اقدامات و پیگیری‌های متعدد در خصوص امکان دست یابی و یا بهره‌برداری از منابع مالی بانک مرکزی موجود در بانک‌های کره جنوبی و از جمله استفاده از این منابع برای از سرگیری تجارت بشردوستانه با این کشور ؛
- انجام پیگیری‌های اساسی درخصوص اجرای پروژه تهاتر گاز و کالا و هم چنین کالا با کالا با جمهوری ارمنستان.

(۷) گسترش تعاملات و تحرکات دیپلماتیک

- سفر رسمی رئیس‌جمهوری اسلامی ایران (۶۱ سفر به ۳۰ کشور) به کشورهای مختلف جهان؛ (سفر رسمی جناب آقای دکتر روحانی به چین و هم چنین سفر رسمی ایشان به ژاپن پس از گذشت ۱۹ سال قابل توجه است. طی ۷ سال گذشته رئیس‌جمهوری و نخست وزیر ژاپن ۱۰ نوبت در حاشیه اجلاس‌های بین‌المللی با هم دیگر دیدار داشته‌اند).
- شرکت رئیس‌جمهور در نشست‌های منطقه‌ای و بین‌المللی: علاوه بر شرکت در نشست‌های مجمع عمومی سازمان ملل ۷ بار، در ۱۵ نشست منطقه‌ای نیز شرکت کرده‌اند.
- سران و رؤسای جمهور و نخست وزیران سایر کشورها (۵۰ رئیس‌جمهور و نخست‌وزیر با ۸۲ سفر) به ایران (سفر رئیس‌جمهور چین پس از گذشت ۱۳ سال، سفر رئیس‌جمهور کره جنوبی به تهران برای اولین بار در طول تاریخ ۷۰ ساله روابط دو کشور و سفر رسمی نخست وزیر ژاپن (آبه شینزو) پس از گذشت حدود ۴۱ سال (خرداد ۹۸) از آخرین سفر نخست وزیر مستقر ژاپن به ایران انجام شده است)؛
- سفر رسمی جناب آقای دکتر ظریف، وزیر محترم امور خارجه به ۸۲ کشور با ۲۵۳ سفر (برخی از این کشورها چندین نوبت سفر انجام شده است. به عنوان مثال سفر به روسیه بیش از ۳۰ بار یا به پاکستان ۹ بار، ترکیه ۱۸ بار، آذربایجان ۸ بار، هند ۶ بار و ژاپن ۴ بار) طی ۷ سال گذشته وزرای خارجه ایران و ژاپن بیش از ۱۵ مرتبه با یک دیگر دیدار نموده‌اند). آسیا ۷۵ سفر، اروپا ۱۴، آفریقا ۱۷، آمریکای لاتین ۱۴، سازمان ملل ۱۳ و مذاکرات برجام ۴۱ دور مذاکره.
- سفر ۴۳ وزیر امور خارجه کشورهای دیگر به ایران (وزیر خارجه پاکستان ۶ بار و وزیر خارجه هند ۵ بار به ایران سفر کرده‌اند. یا دیدار با وزرای خارجه برخی کشورها نظیر ژاپن، چین و .. بیش از ۱۵ نوبت در حاشیه نشست‌ها صورت گرفته است)

- سفر معاون اول رئیس‌جمهور (۶)
- ۱۵مورد سفر جناب آقای دکتر لاریجانی، رئیس محترم مجلس شورای اسلامی به کشورهای جهان (برخی در چند نوبت صورت گرفته است) و متقابلاً سفر ۳۲ رئیس پارلمان یا سنا به ایران؛
- سفر جناب آقای مهندس جهانگیری معاون اول رئیس‌جمهور و سفر جناب آقای دکتر خرازی رئیس شورای راهبردی روابط خارجی و سایر وزرا؛
- بهره‌برداری از ظرفیت کشورهای آسیای مرکزی در مجامع منطقه‌ای و بین‌المللی مانند سازمان ملل، شورای امنیت (قزاقستان طی دوره ۱۸-۲۰۱۶) و سازمان همکاری اسلامی جهت پیشبرد منافع و برنامه‌های کشورمان؛
- سفر خانم موگرینی مسئول وقت سیاست خارجی و امنیتی مشترک اتحادیه اروپا به ایران به همراه ۷ کمیسیونر؛
- تبادل بیش از ۷۰ هیأت عالی سیاسی، اقتصادی و پارلمانی میان ج.ا.ایران و نهادهای اتحادیه اروپا؛
- استمرار ریاست کشورمان بر جنبش عدم تعهد تا سال ۱۳۹۴ و تلاش برای اهمیت بخشیدن به اجماع گروه و پاسداری از آن، حفظ وحدت و تمامیت گروه و انتقال ریاست به ونزوئلا در شهریور ۱۳۹۵ با حضور در کاراکاس و شرکت در هجدهمین اجلاس سران جنبش در باکو در آبان ماه، ۱۳۹۸ و برگزاری اجلاس مجازی سران جنبش عدم تعهد با مشارکت جناب آقای دکتر روحانی با موضوع مقابله با بیماری ناشی از ویروس کرونا (کووید ۱۹) در اردیبهشت ۹۹ و هم‌چنین شرکت جناب آقای دکتر ظریف وزیر امور خارجه در اجلاس میان دوره‌ای وزرای خارجه جنبش عدم تعهد و نشست فوق‌العاده کمیته فلسطین جنبش عدم تعهد در باکو در فروردین ۱۳۹۷ در باکو و نشست وزرای امور خارجه کشورهای عضو جنبش عدم تعهد در کاراکاس در سال ۹۸.

(۸) مدیریت وضعیت خاص روابط با برخی کشورها

- بازگشایی سفارتخانه‌های ایران و بریتانیا و ارتقای روابط به سطح سفیر؛
- مدیریت اختلافات با کانادا از طریق مذاکرات وزرای خارجه و نمایندگان دیپلماتیک دو کشور، امضای سند تفاهم‌نامه غیر رسمی برای گشایش روابط و بخش‌های کنسولی و

- تغییر دفتر حفاظت منافع ایران در اتاوا از عمان به سوئیس،
- ارتقای روابط دیپلماتیک با جمهوری چک به سطح سفیر؛
- مدیریت مناسبات با کشور تاجیکستان و ترسیم نقشه راه و امضای سند همکاری‌های امنیتی جهت برون‌رفت از روابط تنش‌آلود با این کشور.
- گشایش سفارت شیلی در تهران برای اولین بار پس از پیروزی انقلاب اسلامی و تعیین اولین سفیر این کشور در تهران؛
- مدیریت روابط متشنج با آرژانتین درخصوص پرونده آمیا در این کشور؛
- ابتکار ج.ا.ایران مبنی بر ارائه پیشنهاد «برگزاری کنفرانس کشورهای همسو درخصوص ونزوئلا و هماهنگی مواضع در مقابله با اقدامات مداخله‌جویانه آمریکا» و رایزنی با دولت‌های همسو برای هماهنگی برگزاری نشست کارشناسان ارشد و وزرا، و نیز نهایی کردن پیش‌نویس بیانیه این نشست.
- مدیریت روابط کشورمان با آلبانی پس از بروز تنش ناشی از اخراج سفیر و دو نفر از دیپلمات‌های کشورمان ملاحظه مهمی بود که پذیرش سفیر جدید آلبانی (اکردیته) و معرفی سرپرست سفارت کشورمان در تیرانا و تلاش برای عادی‌سازی مناسبات فی مابین حاصل این مدیریت بوده است.
- مدیریت کنفرانس ورشو در سال ۱۳۹۷ که با تلاش آمریکا برای مقابله با ایران طراحی شده بود ولی با رایزنی‌های صورت گرفته از ۱۲۰ کشور دعوت شده ۶۰ کشور شرکت کردند و به جای سران در سطوح پایین شرکت کردند و در بیانیه پایانی کنفرانس هیچ نامی از جمهوری اسلامی ایران برده نشد.

(۹) - تحرکات دیپلماتیک منطقه‌ای

- نگاه منطقی در برقراری روابط دوجانبه با کشورهای منطقه در سایه تنش‌های منطقه‌ای:
- نگاه منطقی و عقلایی به تحولات منطقه و بهره‌گیری از شکاف سیاسی شورای همکاری خلیج موجب شد هم زمان با محاصره دیپلماتیک و اقتصادی قطر توسط عربستان سعودی، امارات، بحرین و مصر در ژوئیه ۲۰۱۷ جمهوری اسلامی ایران به حمایت همه جانبه این کشور بپردازد. این همکاری و حمایت به دنبال محاصره، موجب همسو نمودن قطر در جهت‌گیری‌های منطقه‌ای با ایران از جمله مسائل سوریه، یمن، لیبی، جلب نظر طرف

قطری در حمایت از طرح ابتکار صلح هرمز، افزایش حجم روابط تجاری ایران و قطر و برگزاری ششمین کمیسیون مشترک دو کشور پس از وقفه ۱۲ ساله شد.

در مناسبات ایران و عراق نیز در این دوره بسترهای اصلی برای ایجاد اتحاد راهبردی بیش از هر زمان دیگری مهیا شد. کمک به عراقی‌ها برای تکمیل روند سیاسی و در نهایت موجب روی کارآمدن نخبگان نزدیک به جمهوری اسلامی ایران در مجلس، دولت و ریاست‌جمهوری شد. در همین راستا مناسبات سیاسی و اقتصادی پیشرفت چشم‌گیری را تجربه کرده است که گسترش حجم تبادل اقتصادی ایران و عراق (۱۲ میلیارد دلار)، به رسمیت شناختن معاهده ۱۹۷۵ الجزایر برای اولین بار و رایگان شدن صدور روادید بین دو کشور، توافقنامه اتصال راه‌آهن بصره - شلمچه در جریان سفرهای رئیس‌محرترم جمهوری اسلامی ایران به عراق و هم‌چنین به امضا رسیدن سند مکانیسم پرداخت‌های مالی با هدف واریز مطالبات شرکت‌های ایرانی برای اولین بار طی سال‌های اخیر که در بحث تحریم‌ها نیز برای روند تجاری دو کشور بسیار کمک‌دهنده است از جمله آنهاست. حتی در شرایط کرونایی اواخر سال ۱۳۹۸ و اوایل ۱۳۹۹ که بسیاری از مرزهای تبادل کالا بسته شد، برخی مرزهای ایران و عراق باز بودند و به تدریج سایر مرزها با این کشور (مجموعاً ۱۳ مرز) نیز با رعایت پروتکل‌های بهداشتی به فعالیت خود ادامه دادند.

جمهوری اسلامی ایران در مناسبات خود با کشورهای عمان و کویت سعی کرده است با استقبال از نقش این کشورها که نوعی استقلال‌طلبی را در سیاست‌های منطقه و به خصوص در روابط با ایران برای خود حفظ کرده‌اند و تلاش دارند در قبال مسائل منطقه و بحران روابط ایران و عربستان راه‌میانه را در پیش گیرند، ضمن گسترش روابط دوجانبه از نقش این کشورها در جهت تعدیل تنش‌ها بهره‌برد.

از طرف دیگر عربستان سعودی و به تبع آن بحرین هم‌چنان بر طبل تنش با ایران می‌کوبند و به عنوان حامیان سرسخت کمپین فشار حداکثری آمریکا علیه ایران، هرگونه پیام مثبت برای آشتی و شروع دیپلماسی با هدف خارج شدن از بحران‌های منطقه‌ای با ایران را رد می‌کنند. اگرچه امارات نیز در اتحاد علیه ایران به سر می‌برد با این وجود، روابط سیاسی و اقتصادی با این کشور حفظ شده است و در فضای موجود اقدامات مثبتی از جمله عادی شدن فعالیت باشگاه ایرانیان و بیمارستان ایرانیان در دبی و تمدید مجوز

فعالیت آن‌ها برای دو سال دیگر، برگزاری دو نشست مشترک گاردهای ساحلی ایران و امارات در بندرعباس و تهران، از سرگیری صدور محدود اقامت برای ایرانیان در امارات، از سرگیری افتتاح حساب برای ایرانیان در بانک‌های اماراتی صورت پذیرفته است. در این میان، گسترش ویروس کرونا و تبادل اطلاعات پزشکی و کمک‌های بشردوستانه، به عنوان فرصتی به منظور تداوم سیاست تنش‌زدایی در منطقه در نظر گرفته شد. با وجود روابط غیردوستانه با امارات تحویل کمک‌های بشردوستانه از طرف این کشور و گفتگوهای وزرای خارجه دو کشور، فرصتی را برای گشایش در مناسبات ایران و امارات فراهم آورده است.

● **تثبیت و نهادینه کردن نفوذ ج.ا.ایران در منطقه:** تلاش در جهت تثبیت حضور و نهادینه کردن نفوذ ج.ا.ایران در کشورهای منطقه از جمله سوریه، لبنان، عراق، افغانستان و ... ادامه می‌یابد. در این راستا، مبارزه با تروریسم در سوریه به عنوان خطری برای امنیت ملی ج.ا.ایران و منطقه استمرار خواهد داشت.

● **مقابله با سیاست‌های تخریبی مثلث عربی، عبری و غربی:** مقابله با سیاست‌هایی که به منظور ارائه تصویر بی‌ثبات‌کننده از ج.ا.ایران، کشاندن مجدد ج.ا.ایران به ذیل فصل هفتم منشور ملل متحد و ایجاد اجماع بین‌المللی علیه ج.ا.ایران به بهانه‌های مختلف طراحی می‌شود، در دستور کار است.

● **جلوگیری از اجرای طرح آمریکایی «معامله قرن»:** قضیه فلسطین یکی از اولویت‌های مهم سیاست خارجی کشورمان است و مقابله دیپلماتیک با یهودی‌سازی قدس شریف و پایتخت قرار دادن آن برای رژیم صهیونیستی جزو اهداف سیاست خارجی است. معامله ننگین قرن توطئه و طرح‌های جدید آمریکا و رژیم صهیونیستی است که به دقت رصد و تلاش‌های منطقه‌ای برای مقابله با آن و عدم اجرایی شدن آن ادامه دارد. تلاش برای عدم تحقق طرح ننگین الحاق کرانه باختری نیز از دیگر اقدامات مهم بود که خوشبختانه متوقف شده است.

● **ایجاد نوعی بازدارندگی در مقابل رژیم صهیونیستی:** بازدارندگی در مقابل احتمال حمله نظامی رژیم صهیونیستی به غزه، کرانه باختری، لبنان، سوریه و حتی کشورمان، از دیگر اولویت‌های دستگاه دیپلماسی بوده است که همچنان در دستور کار است.

● مهم‌ترین طرح‌های منطقه‌ای ارائه شده از سوی ایران برای کاهش تنش‌ها و معضلات در منطقه

- ابتکار صلح امید موسوم به طرح صلح هرمز
- طرح ۴ ماده‌ای صلح یمن
- طرح ۴ ماده‌ای فلسطین (همه‌پرسی)
- طرح صلح آستانه (ایران - روسیه - ترکیه)
- طرح مصالحه بین ارگ (اشرف غنی) و سپیدار (عبدالله عبدالله) در افغانستان
- طرح میانجی‌گری میان ارمنستان و آذربایجان
- ارائه ابتکار ائتلاف سازی برای گسترش صلح جهانی و ارتقای جایگاه جمهوری اسلامی ایران به عنوان یک کشور صلح ساز در سطح جهانی با تصویب قطعنامه جهان علیه خشونت و افراط‌گرایی در سال ۲۰۱۳
- ارائه طرح مجمع گفتگوهای امنیتی با کشورهای منطقه خلیج فارس

● تعامل سازنده با سازمان‌ها و مجامع بین‌المللی

۱. پایش وضعیت حق عضویت‌های ایران در سازمان‌های بین‌المللی به منظور عدم محرومیت کشور از حق رای یا عضویت در این نهادها. علیرغم محدودیت‌های شدید مالی ناشی از وضع تحریم‌های آمریکا، تا کنون این موضوع به نحو مناسبی مدیریت شده است. وزارت خارجه عهده‌دار تمهید و هماهنگی پرداخت حق عضویت‌های بیش از ۸۰ سازمان بین‌المللی با ماهیت حاکمیتی از جمله سازمان ملل متحد، آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، سازمان جهانی بهداشت، سازمان بین‌المللی کار و... می‌باشد.
۲. پایش مستمر مراحل تدوین و اجرای فعالیت‌های مجموعه کشوری سازمان ملل متحد جهت تمرکز هر چه بیشتر بر مقوله اقتصاد مقاومتی بعنوان اولویت کشور در شرایط فعلی. شایان ذکر است که طبق سند آندف، کلیه اقدامات و فعالیت‌های توسعه‌ای دفاتر مقیم سازمان ملل متحد در جمهوری اسلامی ایران می‌بایست در چهار حوزه احصاء شده از سوی دولت انجام پذیرند. این چهار حوزه دارای اولویت عبارتند از: ۱) محیط‌زیست، ۲) بهداشت، ۳) اقتصاد مقاومتی و ۴) کنترل موادمخدر.
۳. مشارکت در طراحی چارچوب «بسته کمک‌های فنی سازمان ملل متحد به دولت ج.ا.ایران» به منظور جذب مساعدت‌های حداکثری مجموعه کشوری ملل متحد در حمایت از اقشار آسیب‌پذیر در برابر فشار اقتصادی ناشی از اقدامات قهری یک جانبه آمریکا.

۴. توسعه ظرفیت ابتکار «همکاری‌های جنوب-جنوب و سه‌جانبه» با تسهیل‌گری دفاتر مقیم ملل متحد برای تقویت حمایت‌های متقابل و انتقال دانش، تجربه‌های موفق و کمک‌های فنی از طریق گسترش همکاری میان کشورهای در حال توسعه و کمتر توسعه یافته.
۵. انعکاس اثرات مخرب اقدامات قهری غیرمشروع و یک‌جانبه آمریکا در نشست‌ها و جلسات بین‌المللی و تلاش جهت درج بندهایی در این زمینه در اسناد پایانی جلسات.
۶. تهیه گزارش مستندات آثار تحریم‌های اقتصادی یک‌جانبه آمریکا بر حوزه سلامت و تشویق کلیه دفاتر مقیم سازمان ملل متحد به مستندسازی اثرات مخرب تحریم بر اجرای فعالیت‌های توسعه‌ای مشترک.
۷. عملیاتی کردن ابتکار ترتیبات متقابل (سوپ) با دفتر برنامه عمران ملل متحد (UNDP) به منظور تسهیل پرداخت‌های مربوط به فعالیت‌های سازمان ملل متحد در کشور و تأدیه حق عضویت دولت در سازمان‌ها و مجامع بین‌المللی.
۸. تسهیل خرید دارو و اقلام درمانی مورد نیاز برای بیماران خاص از جمله واکسن‌های فلج اطفال و داروی بیماری پروانه‌ای از طریق مساعدت دفاتر مقیم ملل متحد (یونیسف)، برنامه عمران ملل متحد و سازمان بهداشت جهانی).

ب) حوزه حقوقی - بین‌المللی

۱) اقدامات مهم حقوقی - بین‌المللی در جهت تثبیت حقوق و منافع ج.ا.ایران:

- تثبیت قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر و تأکید بر التزام به مفاد آن در سفر رئیس محترم جمهوری اسلامی ایران به عراق در سال ۱۳۹۷ و تأکید بر انجام لایروبی اروندرود؛
- امضای کنوانسیون رژیم حقوقی دریای خزر در مرداد ماه ۱۳۹۷ توسط روسای جمهور پنج کشور ساحلی دریای خزر بعد از برگزاری نشست‌های متعدد کارشناسی و چند دور مذاکرات در سطح سران؛
- پیگیری‌های حقوقی در جهت تأمین منافع ملی کشورمان در مجامع بین‌المللی از جمله در دیوان بین‌المللی دادگستری و کسب موفقیت‌های چشم‌گیر در این مسیر به ویژه در دعاوی علیه آمریکا (به عنوان مثال در دعوی علیه آمریکا در پی اعمال تحریم‌های یک‌جانبه و خروج آمریکا از برجام، با همکاری مرکز امور حقوقی بین‌المللی ریاست جمهوری)؛

- پیگیری حقوقی و بین‌المللی ترور سردار شهید سلیمانی و همراهان از طریق تدوین و ثبت مواضع حقوقی جمهوری اسلامی ایران نزد سازمان ملل در خصوص اقدام خلاف حقوق بین‌الملل آمریکا در ترور سردار شهید سلیمانی و مسئولیت بین‌المللی آمریکا در این زمینه، بررسی و پیگیری راهکارهای حقوقی داخلی و بین‌المللی، مشارکت با نهادهای ذیربط از جمله قوه قضائیه در پیشبرد پرونده در سطح داخلی، پیگیری موضوع در سطوح دوجانبه؛
- تهیه و ثبت موضع حقوقی جمهوری اسلامی ایران در بمباران پایگاه آمریکایی الاسد در عراق در چارچوب حق ذاتی دفاع مشروع جمهوری اسلامی ایران در حقوق بین‌الملل؛
- مشارکت فعال در طرح دعوای کشورمان علیه ایالات متحده آمریکا نزد دیوان بین‌المللی دادگستری به دلیل نقض عهدنامه ۱۹۵۵ مودت، روابط اقتصادی و حقوق کنسولی پس از خروج آمریکا از برجام و تحمیل مجدد تحریم‌ها رفع شده در برجام؛ مشارکت فعال در درخواست و پیگیری صدور دستور موقت از دیوان بین‌المللی دادگستری در این پرونده؛ پیگیری اجرای این قرار موقت در سطح دوجانبه و بین‌المللی؛ اعتراض به اعمال مجدد تحریم‌های آمریکا در سطح دوجانبه و سطح بین‌المللی (یادداشت‌های اعتراضی به دولت آمریکا از طریق سفارت سوئیس در تهران و در سخنرانی‌های ارائه شده در نشست‌های بین‌المللی)
- طرح دو دعوا تحت عنوان «برخی اموال ایران» و «نقض‌های ادعایی معاهده مودت» در دیوان بین‌المللی دادگستری (لاهی) علیه ایالات متحده که منجر به صدور قرار موقت ۳ اکتبر ۲۰۱۸ در قضیه نقض‌های ادعایی معاهده مودت به نفع جمهوری اسلامی ایران گردید. دیوان در این قرار ایالات متحده را ملزم به رفع تحریم‌های خود در برخی حوزه‌ها از جمله حوزه غذا، دارو و اقلام بشردوستانه نمود.
- ارتقای وجهه حقوقی جمهوری اسلامی ایران از طریق انعقاد و اجرای با حسن نیت توافق‌های بین‌المللی که منجر به معرفی ایران به عنوان کشور پایبند به مقررات حقوق بین‌الملل و یک کشور قانونمند گردیده است. علاوه بر برجام در این زمینه می‌توان به اسنادی مانند اعلامیه جمهوری اسلامی ایران و فدراسیون روسیه در خصوص ارتقای حقوق بین‌الملل اشاره نمود. عضویت ایران در کمیته اشاعه حقوق بین‌الملل ملل متحد نیز در همین راستا قابل اشاره است.
- ممانعت از مصادره اموال ایران در برخی کشورها (از جمله لوکزامبورگ و ایتالیا و فرانسه) توسط ایالات متحده. لازم به ذکر است که محاکم داخلی ایالات متحده تا کنون در

پرونده‌های متعدد، احکام مالی پرشماری علیه جمهوری اسلامی ایران صادر نموده و در صدد مصادره اموال کشورمان در اقصاء نقاط جهان بوده‌اند که با اقدامات حقوقی مذکور از این امر ممانعت به عمل آمده است.

● ساماندهی وضعیت معاهدات بین‌المللی در راستای اجرای قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب سال ۱۳۸۹ از طریق ایجاد و تکمیل بانک اطلاعات توافق‌های بین‌المللی جمهوری اسلامی ایران در اداره کل حقوقی.

● پیگیری حقوقی مسائل مربوط به هوانوردی از جمله سانحه سقوط پرواز شماره PS752 هواپیمایی بین‌المللی اوکراین جهت حل و فصل مسئله از طریق مجاری دیپلماتیک و بررسی تعرض هواپیماهای نظامی ایالات متحده به هواپیمای ۱۱۵۲ ماهان.

● پیگیری موضوع اقدام غیرقانونی دولت امریکا در اعمال محدودیت‌های خلاف حقوق بین‌الملل علیه نمایندگان جمهوری اسلامی ایران در سازمان ملل متحد در نیویورک از طریق سازوکارهای حقوقی موجود و ثبت مواضع حقوقی و اعتراضی جمهوری اسلامی ایران نزد سازمان ملل در این خصوص.

● درج و اعمال مواضع و ملاحظات جمهوری اسلامی ایران درخصوص آثار تحریم‌های یکجانبه امریکا بر همکاری‌های بین‌المللی در چارچوب کنوانسیون مقابله با فساد سازمان ملل در برخی قطعنامه‌های مصوب کنفرانس دولت‌های عضو کنوانسیون در ابوظبی (آذرماه ۱۳۹۸):

● بررسی ابعاد مختلف خروج غیرقانونی ایالات متحده آمریکا از برجام و اعمال تحریم‌های یک جانبه و غیرقانونی این کشور علیه کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران و انعکاس محورهای حاصله به خصوص اقدامات غیرقانونی آمریکا به سازمان ملل متحد، سازمان بین‌المللی دریانوردی و سایر کشورها خصوصاً کشورهای همسو.

● اعتراضات رسمی مکرر به اقدامات غیرقانونی آمریکا نسبت به حضور و فعالیت گسترده ناوگان نظامی ایالات متحده آمریکا در خلیج فارس و دریای عمان.

● بررسی ابعاد حقوقی اقدامات غیرقانونی، متخلفانه و خارج از عرف نیروهای نظامی آمریکا منجمله توقیف و بازرسی غیرقانونی برخی شناورهای صیادی جمهوری اسلامی ایران، ایجاد ناامنی فضایی از طریق تجاوزات مکرر به حریم هوایی و قلمرو پدافندی جمهوری اسلامی ایران، ایجاد اختلال در عملکرد سامانه‌های شناسایی هوایی و هم

چنین قرائت اعلامیه‌های دریایی تحریک‌آمیز جملگی مصادیق بارز نادیده گرفتن حقوق و صلاحیت‌های جمهوری اسلامی ایران به عنوان دولت ساحلی بوده که با اقدام و اعتراض رسمی ایران به این کشور و هم چنین به سازمان ملل متحد مواجه گردیده است. ● عضویت جمهوری اسلامی ایران در برخی نهادهای بین‌المللی نظیر شورای اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل متحد.

● الحاق جمهوری اسلامی ایران به پیمان مودت و همکاری اتحادیه ملت‌های جنوب شرق آسیا (آ.سه.آن) موسوم به TAC، در مرداد ۱۳۹۷؛

● بهره‌گیری از فرصت اجلاس‌های منطقه‌ای و بین‌المللی به منظور طرح دیدگاه‌های جمهوری اسلامی ایران و ملاقات با سران کشورها از جمله شرکت جناب آقای دکتر روحانی، رئیس‌جمهور محترم و جناب آقای دکتر ظریف وزیر محترم امور خارجه در نشست‌های سران و وزرای سازمان همکاری اسلامی، سازمان همکاری شانگهای، سازمان همکاری اقتصادی (اگو)، کنفرانس تعامل و اعتمادسازی در آسیا (سیکا)، اتحادیه همکاری‌های اقتصادی اورآسیا و نیز ۷ بار سفر رئیس‌جمهور و چندین بار سفر وزیر امور خارجه به نیویورک برای حضور در نشست‌های مجمع عمومی سازمان ملل متحد و سایر نشست‌های منعقدۀ توسط سازمان ملل متحد؛

● امضای موافقت‌نامه‌های قضائی - حقوقی که در این دوره به تصویب، امضا یا لازم الاجرا رسیده‌اند: لازم الاجرا شدن تعداد ۳ و تصویب یک موافقت‌نامه معاضدت قضائی در امور مدنی و تجاری؛ لازم الاجرا شدن تعداد ۶ و تصویب یک موافقت‌نامه معاضدت قضائی در امور کیفری؛ لازم الاجرا شدن تعداد ۶ و تصویب ۲ موافقت‌نامه استرداد مجرمین؛ لازم الاجرا شدن تعداد ۸ و امضای یک موافقت‌نامه انتقال محکومین به حبس؛

● مشارکت و ایفای نقش فعال هیأت عالی ج.ا.ایران به ریاست جناب آقای دکتر روحانی رئیس‌جمهور محترم، در نشست مجازی سران کشورهای عضو جنبش عدم تعهد (NAM) در تاریخ ۱۵ اردیبهشت ۹۹؛

● ساماندهی وضعیت معاهدات بین‌المللی در راستای اجرای قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب سال ۱۳۸۹ از طریق ایجاد و تکمیل بانک اطلاعات توافق‌نامه‌های بین‌المللی ج.ا.ایران در اداره کل حقوقی؛

- ارزیابی جامع از قوانین و مقررات داخلی و بین‌المللی در حوزه مبارزه با تروریسم و ارائه راه کارهایی در سه سطح کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت از طریق ارسال به ریاست محترم جمهوری؛
- پیگیری موضوع اقدام غیرقانونی دولت آمریکا در اعمال محدودیت‌های خلاف حقوق بین‌الملل علیه نمایندگان جمهوری اسلامی ایران در سازمان ملل متحد در نیویورک از طریق ساز و کارهای حقوقی موجود و ثبت مواضع حقوقی و اعتراضی جمهوری اسلامی ایران نزد سازمان ملل در این خصوص؛
- برگزاری رایزنی‌های حقوقی دوجانبه میان وزارت امور خارجه کشورمان با سایر کشورها (اولین دور رایزنی‌های حقوقی ایران با کشورهای چین، روسیه و ژاپن).
- امضای اعلامیه ایران و روسیه در خصوص ارتقای حقوق بین‌الملل توسط وزرای امور خارجه دو کشور.
- تدوین و تهیه نظرات و ملاحظات جمهوری اسلامی ایران در کمیته ویژه منشور و کمیته ششم مجمع عمومی ملل متحد در خصوص موضوعات مختلف حقوقی بین‌المللی از جمله طرح‌های کمیسیون حقوق بین‌الملل.
- پیگیری و بررسی مستمر ابعاد حقوقی بین‌المللی تحولات مربوط به فلسطین و سرزمین‌های اشغالی و طرح موضوع فلسطین در دستور کار پنجاه و هشتمین اجلاس سازمان حقوقی مشورتی آسیایی آفریقایی (آلکو).
- ممانعت از طرح موضوع آزادی دریانوردی - به طور خاص عبور ترانزیتی - در تنگه‌ها توسط امارات متحده عربی در دستور کار پنجاه و هشتمین اجلاس سازمان حقوقی مشورتی آسیایی آفریقایی (آلکو) و تفکیک بین آزادی دریانوردی در دریاهای آزاد و عبور بی ضرر در تنگه‌ها.
- درج و اعمال مواضع و ملاحظات جمهوری اسلامی ایران در خصوص آثار تحریم‌های یک جانبه آمریکا بر همکاری‌های بین‌المللی در چارچوب کنوانسیون مقابله با فساد سازمان ملل در برخی قطعنامه‌های مصوب کنفرانس دولت‌های عضو کنوانسیون در ابوظبی (آذرماه ۱۳۹۸)؛
- طرح و پیگیری موضوع غیرقانونی بودن تحریم‌های یک جانبه و آثار آن در سازمان‌ها و اجلاس‌های بین‌المللی از جمله کمیته ششم مجمع عمومی سازمان ملل متحد، سازمان حقوقی مشورتی آسیایی آفریقایی (آلکو)، و همچنین در چارچوب‌های دوجانبه.

(۲) اقدامات مهم در زمینه حقوق بشر و دفاع از حقوق مردم ایران و تلاش برای جلوگیری از اجماع علیه کشورمان

● تلاش وافر برای جلوگیری از شکل‌گیری اجماع علیه کشورمان در زمینه حقوق بشر و مقابله مستمر، منظم و فعالانه با رویکرد کشورهای غربی (و عربی) در ارائه قطعنامه‌های حقوق بشری سالانه علیه ج.ا.ایران در مجمع عمومی سازمان ملل متحد (نیویورک) و شورای حقوق بشر (ژنو) از طریق رایزنی‌های مستمر دوجانبه با کشورها، ارائه مستندات معتبر و قابل اتکاء و روشنگری در خصوص رویکردهای سیاسی و دوگانه بانیان و حامیان این قطعنامه‌ها؛

● ایجاد، تقویت و فعال‌سازی سازو کار ارزیابی و رصد وضعیت حقوق بشری کشورهای متخاصم با ج.ا.ایران با هدف برخورد فعالانه با سیاست‌های ضد ج.ا.ایران در حوزه‌های حقوق بشری و پرهیز از رویکردهای منفعلانه در این حوزه؛

● جمهوری اسلامی ایران در دوره دولت‌های یازدهم و دوازدهم (از سال ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۹) مجموعاً ۳۳ دور گفتگو، رایزنی و همکاری حقوق بشری و تبادل هیات‌های حقوق بشری با کشورهای مختلف انجام داده است؛

● تمرکز بر موضوع «تحریم» و «اقدامات یک‌جانبه‌گرایانه» آمریکا به منظور افزایش تفهیم و تفاهم بین‌المللی در خصوص تأثیرات منفی حقوق بشری تحریم‌های یک‌جانبه آمریکا؛
● برگزاری نخستین نمایشگاه دستاوردهای حقوق بشری ج.ا.ایران در مقر شورای حقوق بشر در ژنو، همزمان با برگزاری نشست بررسی سومین گزارش دوره ای جهانی جمهوری اسلامی ایران در آبان ۱۳۹۸؛

● جریان‌سازی گسترده در حوزه تأثیر تحریم‌ها بر حقوق زنان و کودکان از طریق پیشنهاد و درج بندهای حاوی این موضوعات در کلیه اسناد و قطعنامه‌هایی که به نحوی مرتبط با موضوع زنان، کودکان و خانواده بوده‌اند؛

● همکاری و مشارکت با دستگاه‌های داخلی در جهت بازنمایی دستاوردهای ج.ا.ایران در حوزه زنان، کودک و خانواده از جمله مشارکت فعالانه در نمایشگاهی به مناسبت سی‌امین سالگرد کنوانسیون حقوق کودک در مقر شورای حقوق بشر در ژنو در شهریور ۱۳۹۸؛

- رای منفی و مستمر کشورهای آسیای مرکزی (به جز سه مورد تاجیکستان) به قطعنامه‌های حقوق بشری علیه ایران در مجمع عمومی سازمان ملل و شورای حقوق بشر در ژنو؛
- امضای ۱۳۴ عنوان سند توسعه همکاری‌ها به ویژه در بخش‌های اقتصادی و تجاری با کشورهای آسیای مرکزی؛
- کسب حمایت یا عدم مخالفت کشورهای آسیای مرکزی (به جز تاجیکستان) جهت عضویت و تقویت حضور ج.ا.ایران در نهادهای منطقه‌ای مانند سازمان همکاری شانگهای و اتحادیه اوراسیایی؛
- پیگیری روند حقوقی رفع آلودگی از رودخانه ارس میان جمهوری ارمنستان و کشورمان.

(۳) - تعداد پرونده‌های حقوقی و طرح دعاوی در دفاع از حقوق ایران در مجامع بین‌المللی

- دعوی علیه دولت آمریکا در خصوص اموال بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در دیوان بین‌المللی دادگستری لاهه.
- دعوی علیه دولت آمریکا در خصوص تحریم‌ها با استناد به قطعنامه مودت بین ایران و آمریکا.

(۴) - تعداد اسناد دو و چندجانبه امضاء شده با کشورهای هدف ۱۱۳۲ سند

ج) اقدامات حوزه اقتصادی و تجاری

دستگاه دیپلماسی به صورت کلان و در هر یک از حوزه‌ها به طور جداگانه برنامه و نقشه راه کوتاه مدت (سالانه)، میان مدت و بلندمدت دارد. استفاده از ظرفیت سیاست خارجی و بهره‌گیری از ظرفیت‌های برجام برای تقویت دیپلماسی اقتصادی به منظور جلب سرمایه و فناوری و دسترسی به بازارهای صادراتی در جهت تحقق برنامه اقتصاد مقاومتی و مصون‌سازی کشور از تکانه‌های اقتصادی، بهبود روابط با همسایگان و کاهش تنش در روابط منطقه‌ای با هدف تقویت بهره‌مندی اقتصادی در دستور کار جدی وزارت خارجه بوده و هست. کمک سیاست خارجی به بخش اقتصادی اعم از دولتی و خصوصی و ایجاد تولید ثروت و قدرت و قوی شدن کشور به ویژه در حوزه اقتصادی با تمرکز بر اقتصاد درون‌زا و حمایت از تولید و صادرات به ویژه کالاهای دانش بنیان و خدمات فنی و مهندسی و واردات هدفمند و هوشمند از اهداف اقتصادی دستگاه دیپلماسی بوده است.

نظر به راهبرد اقتصاد مقاومتی ابلاغ شده از سوی مقام معظم رهبری به منظور مقاوم‌سازی اقتصاد ملی، وزارت امور خارجه با الهام از اسناد بالادستی و اصل برون گرایی اقتصادی بویژه بند ۱۲ سیاست‌های ابلاغی اقتصاد مقاومتی، برنامه پیمان‌ها (در شرایط برقراری برجام) و برنامه پایش و مقابله با تحریم‌ها (در شرایط خروج آمریکا از برجام) را در دستور کار خود قرار داد. هدف سیاست خارجی اقتصاد محور نیز کمک به توسعه و رفاه ملی است دیپلماسی اقتصادی در کنار تقویت بخش خصوصی و ارتقاء استانداردهای ملی برای هم سطح شدن با کشورهای توسعه یافته از جمله مهم‌ترین ابزار و الزامات توسعه اقتصادی است. لذا با توجه به تحریم‌های ظالمانه علیه ج.ا.ایران، اهمیت دیپلماسی اقتصادی در راستای تسهیل تعاملات اقتصادی کشور با اقتصاد جهانی و رفع محدودیت‌های بین‌المللی دو چندان شده است و در خلال فعالیت‌های این دولت با توجه به اهمیت به دیپلماسی اقتصادی خوشبختانه در این راستا اقدامات برجسته و مهمی صورت گرفته که به برخی مصداق‌ها اشاره می‌شود:

۱- ارتقا فعالیت‌های اقتصادی

- احیای معاونت دیپلماسی اقتصادی در وزارت امور خارجه بمنظور تسهیل مناسبات تجارت خارجی جمهوری اسلامی ایران، بویژه در حوزه‌های سرمایه‌گذاری، تهاتر و توسعه گردشگری در سیاست خارجی؛
- گشایش دفاتر نمایندگی وزارت امور خارجه در اکثر استان‌های کشور جهت تسهیل مناسبات روابط خارجی استان‌های کشور با طرف‌های خارجی و تسهیل در ارائه خدمات کنسولی و اقتصادی به شهروندان؛
- فعال‌سازی و برگزاری منظم کمیسیون‌های مشترک اقتصادی با ۳۵ کشور (فعالیت برخی از کمیسیون‌های مشترک پیس از یک دهه توقف احیاء گردید)؛
- تشکیل کمیته/کمیسیون عالی روابط اقتصادی با تعدادی از کشورها از جمله چین، سوریه و الجزایر به ریاست جناب آقای جهانگیری، معاون اول محترم رئیس‌جمهور با هدف ارتقاء و انسجام در مدیریت مناسبات اقتصادی و تجاری.
- برگزاری اولین نشست ستاد آفریقا به ریاست معاون اول رئیس‌جمهور (۹ دی ماه ۱۳۹۹): که در آن موارد مهمی در زمینه‌های تجاری، بانکی، کشتیرانی و همچنین لزوم تشکیل صندوق توسعه ملی ۵۰۰ میلیون یورویی از سوی ج.ا.ایران در همکاری با آفریقا به تصویب رسید.

● اتخاذ راهبرد صادرات محوری و تلاش برای کاهش واردات، حمایت از کالاها و محصولات تولید داخل، بازاریابی محصولات ایرانی در خارج، تلاش برای صادرات محصولات دانش‌بنیان، حمایت از فعالان بخش خصوصی در امر تجارت و سرمایه‌گذاری خارجی،

۲- حجم مبادلات روابط ایران با کشورها قبل از خروج آمریکا از برجام و اکنون

● افزایش قابل توجه حجم مبادلات تجاری ایران با بسیاری از کشورها به ویژه بعد از امضا برجام و کاهش بسیاری از آن‌ها بعد از خروج آمریکا از برجام.

● عراق : سال ۹۲: ۷ میلیارد دلار ، سال ۹۳: ۱۰ میلیارد دلار ، سال ۹۴: ۱۱ میلیارد دلار، سال ۹۵: ۱۳ میلیارد دلار ، سال ۹۷: ۱۷ میلیارد دلار و سال ۹۸: ۱۳ میلیارد دلار.

● اسپانیا: قبل از خروج آمریکا از برجام در سال ۲۰۱۷-۲۰۱۸: ۲/۵۷۷ میلیارد دلار و سال ۲۰۱۹: ۲۸۰ میلیون دلار.

● هند : سال ۲۰۱۴-۲۰۱۵: حجم مبادلات ۱۳/۱۳ میلیارد دلار ، سال ۲۰۱۵-۲۰۱۶: ۳۱٪ کاهش به ۹/۱۳ میلیارد دلار ، سال ۲۰۱۶-۲۰۱۷: ۱۱/۳ میلیارد دلار، سال ۲۰۱۷-۲۰۱۸: با رشد ۶/۸٪ به ۱۳/۷ میلیارد دلار رسید، سال ۲۰۱۸-۲۰۱۹: با رشد ۲۴٪ به ۱۷ میلیارد دلار رسید، سال ۲۰۱۹ تا ۲۰۲۰: سه ماهه اول سال ۳/۱۸ میلیارد دلار.

● یونان : قبل از خروج آمریکا از برجام حج مبادلات ۱/۲۳۳ (یک میلیارد و دویست و سی و سه میلیون دلار) و بعد از برجام: ۳۰ میلیون دلار.

● آذربایجان: در سال ۱۳۹۲ : ۱۹۵ میلیون دلار در سال ۲۰۱۷ حجم مبادلات ۴۰۰ میلیون دلار، سال ۲۰۱۹ حجم مبادلات ۴۳۰ میلیون دلار (۳۰ میلیون دلار واردات و ۴۰۰ میلیون دلار صادرات).

● آفریقای جنوبی: تا قبل از سال ۲۰۱۳: بین ۳ تا ۴ میلیارد دلار (همراه با فروش نفت)، مارس ۲۰۱۳ (به دلیل عدم فروش نفت، هفت خواهر نفتی تامین کننده نفت آفریقای جنوبی بودند) ۷۰ میلیون دلار حجم مبادلات ، ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۶ : حجم مبادلات ۷۰ میلیون دلار، ۲۰۱۷ تا ۲۰۱۸: ۵۰ میلیون دلار، ۲۰۱۹: ۱۸۰ میلیون دلار (از این حجم ۷۶ میلیون دلار صادرات اوره به آفریقای جنوبی داشته است.

● چین : سال ۲۰۱۵: ۳۳/۶ میلیارد دلار ، سال ۲۰۱۶: ۲/۳۱ میلیارد دلار ، سال ۲۰۱۷: ۳۷/۱ میلیارد دلار ، سال ۲۰۱۸: ۳۵/۱ میلیارد دلار، سال ۲۰۱۹: ۲۴ میلیارد دلار.

● عمان: آمار مربوط به سال ۲۰۱۸: ۲۰۱۸: ۱/۲۰۰ (یک میلیارد و دویست میلیون دلار)، آخرین آمار در ماه نوامبر بعد از تمدید تحریم‌های ایران: ۷۰۰ میلیون دلار.

● افغانستان: صادرات ایران به افغانستان در سال ۱۳۹۶ حدود ۲/۷۹۲ میلیارد دلار بوده که نسبت به سال ۱۳۹۵ به لحاظ ارزش ۱۴ درصد رشد داشته است. در سال ۱۳۹۷ صادرات ج.ا.ایران به افغانستان ۲/۹۲۷ میلیارد دلار بوده که افغانستان را به چهارمین مقصد کالاهای صادراتی ایران تبدیل کرده است. با این حال آمارهای سال ۱۳۹۸ حاکی از آن است که حدود ۲/۳ میلیارد دلار کالا به افغانستان صادر و حدود ۸ میلیون دلار واردات از آن کشور انجام شده است که در مقایسه با سال قبل، روندی کاهشی داشته است.

۳- توسعه روابط اقتصادی با همسایگان و شرکا

● تقویت سیاست اتصال و پیشبرد سیاست توسعه و تقویت همسایگی با کشورهای همسایه؛

● گسترش همه جانبه روابط با چین و حفظ چین به عنوان اولین خریدار نفت، بزرگترین خریدار محصولات پتروشیمی، بزرگترین وارد کننده محصولات غیر نفتی و بزرگترین تأمین کننده اعتبارات مورد نیاز برای پروژه‌های ایران طی شش سال گذشته؛

● تبدیل شدن جمهوری اسلامی ایران به شریک اول اقتصادی افغانستان در شرایط تحریمی؛

● تلاش، شناسایی و زمینه سازی برای افزایش حجم مبادلات تجاری کشور با کشورهای دیگر، به ویژه همسایگان با توجه به تحریم‌های آمریکا از طریق شیوه های جدید نظیر معاملات تهاتری،

● ایجاد مسیرهای جدید حمل و نقل و ترانزیت جهت دسترسی به کشورهای آسیای مرکزی از طریق افغانستان و دریای خزر پس از بسته شدن مرزها به دلیل شیوع کرونا؛

● اجرای موافقت نامه تجارت ترجیحی با اتحادیه اوراسیا از تاریخ ۵ آبان ماه ۱۳۹۸ و پیگیری آغاز دور جدید مذاکرات مربوط به تجارت آزاد همه جانبه کشورمان با اوراسیا که یکسال پس از اجرای موافقت نامه تجارت آزاد ترجیحی یکساله آغاز خواهد شد.

● استفاده از ظرفیت‌های استان‌های مرزی کشور در جهت افزایش سطح مراودات اقتصادی با این کشورها در شرایط تحریم،

● بررسی مزیت‌های نسبی منطقه آزاد ارس در راستای گسترش دیپلماسی اقتصادی با کشورهای همسایه از طریق اتحادیه اقتصادی اوراسیا.

۴- پیگیری سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی

- پیگیری سیاست توسعه صادرات و جایگزینی واردات با هدف حمایت از تولید داخلی،
- پیگیری سیاست صادرات محصولات شرکت‌های دانش‌بنیان؛
- پیگیری سیاست حمایت از بخش خصوصی در امر تجارت و سرمایه‌گذاری خارجی؛
- پیگیری راه کارهای مناسب برای تجارت از طریق تهاتر بدون نیاز به انتقال ارز؛
- برقرار نمودن امکان پهلویی‌گری شناورهای تجاری کشورمان در بنادر سربلانکا که تا قبل از این به بهانه تحریم‌های آمریکا از فعالیت ممنوع شده بودند.

۵- توسعه فعالیت‌ها در حوزه سرمایه‌گذاری

- توسعه و تحکیم صادرات خدمات فنی مهندسی و اجرای پروژه‌های سرمایه‌گذاری با کشورهای همسایه، آسیایی و آفریقایی، از جمله در حوزه‌های پروژه‌های مخابراتی، زیرساخت‌ها و تولید و فروش خودرو؛
- جلب و جذب سرمایه‌گذاری خارجی در ایران در حوزه‌های مختلف اقتصادی و زیربنایی؛
- امضا و انعقاد بیش از صدها سند، یادداشت تفاهم، موافقت‌نامه، تفاهم‌نامه، قراردادهای مختلف با بسیاری از کشورهای جهان در حوزه‌های مختلف اقتصادی، علمی و فن آوری، انرژی، حمل و نقل، گمرکی، کشاورزی، سرمایه‌گذاری و...
- پیگیری سیاست‌های توسعه ای در حوزه دیپلماسی عمومی و عام المنفعه در برخی کشورهای آسیایی و آفریقایی نظیر راه‌اندازی درمانگاه ج.ا.ایران در اوگاندا، احداث مرکز آموزش پزشکی در کنیا، اجرای چندین طرح بیمارستانی و آموزشی در پاکستان، کلنگ زنی اولین کارخانه فولاد ایران در کربلا و ....؛
- افتتاح مراکز تجاری ایران در برخی کشورها از جمله در آستراخان روسیه، شانگهای چین و ...
- همکاری در تجهیز و اپراتوری فاز اول بندر شهید بهشتی چابهار با مشارکت شرکت IPGL هند؛
- با توجه به پیشرفت ۹۵ درصدی پروژه اوماوایا در سربلانکا که توسط شرکت فراب (وابسته به وزارت نیرو) در حال اجرا است، قرار است تا پایان سال جاری شمسی افتتاح شود؛

- امضای موافقت‌نامه تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری ایران و ژاپن (بعد از موافقت‌نامه فرهنگی سال ۱۹۵۷، دومین موافقت‌نامه بین دو کشور از زمان برقراری روابط سیاسی محسوب می‌شود و در بهار ۹۶ وارد مرحله اجرایی شد).
- ارسال کشتی حامل ۲۲۰ کانتینتر مواد غذایی و لوازم بهداشتی مربوط به فروشگاه‌های زنجیره‌ای اتکا به ونزوئلا و افتتاح شعبه‌ی این فروشگاه تحت عنوان مگاسیس در ونزوئلا در نیمه اول تیرماه ۹۹
- فروش پنج محموله ۳۵۰ هزار بشکه‌ای (جمعاً ۱،۷۵۰،۰۰۰ بشکه) بنزین به ونزوئلا که با توجه به تحریم هردو کشور از سوی آمریکا تصویر بسیار مثبتی از کشورمان نزد افکار عمومی منطقه و جهان به نمایش گذاشت.

۶- ابتکارات مالی، پولی و اعتباری

- ایجاد ترتیبات لازم با تعدادی از کشورها از جمله چین و ترکیه به منظور انجام مبادلات تجاری و اقتصادی با ارزهای ملی و خارج نمودن دلار و یورو از مبادلات اقتصادی؛
- رایزنی‌های مستمر با کشورهای مختلف از جمله روسیه، اتریش، سوئیس، چین، ژاپن و هند و تبادل هیات‌های بانکی با آنها با هدف تسهیل و تسریع در عادی‌سازی روابط بانکی؛
- امضای قرارداد های جذب فاینانس و یا تخصیص خطوط اعتباری با برخی کشورها نظیر چین، اتریش، دانمارک، ژاپن، کره جنوبی، هند، برزیل و مجارستان؛
- پیگیری تادیه مطالبات معوقه ۲۵۱ میلیون دلاری ج.ا.ایران از دولت سریلانکا بابت خرید نفت که به مرحله تنظیم تفاهم‌نامه شیوه پرداخت با تهاتر چای انجامیده است؛
- مطالعه امکان سنجی همکاری‌های بانکی با آفریقا (گروه بانک توسعه آفریقا و بانک تجارت و توسعه جنوب و شرق آفریقا و برای بانک‌های تجاری، بانک صادرات و واردات و اکو بانک و هم چنین چند بانک درجه ۳ آفریقایی دیگر) جهت مقابله با تحریم‌های یک‌جانبه آمریکا؛
- همکاری‌های اقتصادی و تجاری با شیوه تهاتر با آفریقا به منظور بررسی زمینه‌ها، فرصت‌ها و موانع تعاملات تهاتری با کشورهای آفریقایی با حضور صاحبان صنایع، بخش خصوصی و اتاق بازرگانی و نهادهای مرتبط به موضوع جهت مقابله با تحریم‌های یک‌جانبه آمریکا و همین طور برقراری توازن در مناسبات تهاتری با برزیل و دیگر کشورهای آمریکای جنوبی؛

- امضای اسناد اعطای خط اعتباری با تعدادی از کشورها در دولت یازدهم نظیر اختصاص خط اعتباری ۱۰ میلیارد دلاری ژاپن به ج.ا.ایران در سال ۱۳۹۴.
- استمرار فعالیت بانک ملت در جمهوری ارمنستان و نقش برجسته عملکرد این بانک در کمک به تعاملات اقتصادی دو کشور .
- در خلال این دوره بالغ بر ۷۷ کمیسیون مشترک اقتصادی ج.ا.ایران با کشورهای دیگر فعال بوده‌اند که حل و فصل مشکلات بانکی و رفع موانع پیش روی فعالیت‌های شعب بانک‌های ایرانی در خارج از کشور، احتمال امضای سند نقل و انتقال ارزی با کشورهای مقصد صادرات نفت، گاز و برق ج.ا.ایران، تشکیل کمیته مشترک بانکی با کشورهای همکار، تنظیم سازوکار مالی و بانکی دوجانبه مشخصاً با چین، ژاپن، هند و کشورهای همسایه برای تسهیل تجارت دو جانبه، و استفاده از مکانیسم تبادل ارزی از طریق ارزهای ملی از جمله راهکارهای اجرایی برای مقابله با تحریم‌ها و تقویت تجارت و توسعه صادرات است.
- پیگیری و تلاش برای فعال کردن سازوکار اینستکس (ساحات): پس از خروج آمریکا از برجام، سایر طرف‌های برجام طبق بیانیه ۶ ژوئیه ۲۰۱۸ متعهد به حفظ مراودات مالی با ج.ا.ایران از طریق ایجاد سازوکارهای ویژه مالی شده‌اند. پس از مذاکرات متعدد، سازوکار اینستکس (ساحات) به عنوان بخشی از راه حل توسط سه کشور اروپایی اعلام شده است. این سازوکار به عنوان یکی از راه‌های رفع تدریجی نقل و انتقالات ارزی از جمله برای تسری آن به موارد تحریمی و گسترش کشورهای عضو باید بهره‌برداری و تقویت شود. هر چند آن گونه که انتظار می‌رفت فعال عمل نکرد ولی می‌تواند راه کاری برای برون رفت از برخی موانع سخت می‌باشد. در خلال شیوع ویروس کرونا، اینستکس چندین تراکنش مالی از سوی برخی کشورهای اروپایی از جمله آلمان و فرانسه انجام داد که قابل توجه بود.
- تقویت ضریب امنیت غذایی کشور از طریق استفاده از سازوکار تهاتر و تجارت با کشورهایی مانند برزیل، آرژانتین و...

۷- تقویت روابط اقتصادی خارجی استان‌ها

- فعال‌تر کردن گمرکات رسمی، بازارچه‌های رسمی و غیر رسمی، مناطق ویژه اقتصادی

- استان‌ها و مناطق آزاد و بررسی میدانی برای آسیب‌شناسی و ارائه راه کار و حل مشکلات برای صادرات از مبادی گمرکات مرزی پس از دریافت گزارشات از نمایندگی‌های سیاسی و سرکنسولگری‌های کشورمان در کشورهای همسایه و دفاتر استانی وزارت امور خارجه؛
- برنامه‌ریزی و انجام هماهنگی برای بازدید سفرا و رایزنان اقتصادی نمایندگی‌های خارجی مقیم تهران از استان‌های مختلف با رویکرد معرفی و آشنائی با فرصت‌ها، ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های صادراتی و اقتصادی استان‌ها و ایجاد ارتباط بین فعالان اقتصادی و صادرکنندگان استان‌ها با رایزنان تجاری نمایندگی‌های دیپلماتیک مقیم ایران؛
- برنامه‌ریزی، هماهنگی و برگزاری جلسات چندجانبه برخط از طریق اسکایپ، بین مقامات اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران با سفرای ایران در ۱۵ کشور همسایه جهت انجام هماهنگی و ارائه راه‌حل‌های پیشنهادی برای رفع مشکلات در حوزه مبادلات تجاری با این کشورها؛
- تهیه جدول تفکیکی محصولات کشاورزی و باغی استان‌ها به همراه ظرفیت‌های صادراتی این محصولات در سطح کشور متضمن اطلاعات تماس شرکت‌ها و تشکل‌های صادراتی استان‌ها به نمایندگی‌های کشورمان در خارج جهت تسهیل بازاریابی و صادرات محصولات کشاورزی استان‌ها در کشورهای هدف صادراتی؛
- برگزاری جلسات و تعامل سازنده با نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی در استان‌های مرزی با هدف بررسی مشکلات و موانع صادراتی به کشورهای همسایه؛

۸- ایجاد هماهنگی در روابط اقتصادی خارجی

- برگزاری منظم جلسات ستاد هماهنگی روابط اقتصادی خارجی با عضویت ۲۶ دستگاه اجرایی و اتاق‌های بازرگانی ایران و اتاق تعاون با مشارکت معاونین وزارتخانه‌ها و سازمان‌های مختلف با هدف «هماهنگ نمودن سیاست‌ها و روابط اقتصادی خارجی کشور با جهت‌گیری‌های سیاست خارجی؛
- برگزاری حدود ۱۵۰ جلسه عادی و فوق‌العاده ستاد از سال ۹۲ تاکنون (تیرماه ۱۳۹۹)، با دستور کار پیرامون موضوعات مختلف و تصویب بیش از ۲۰۰ مصوبه؛
- انجام امور دبیرخانه و برگزاری جلسات کارگروه کارگروه موضوع ماده ۱۰ آیین‌نامه اجرایی ماده ۹ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار؛

● همکاری با سازمان توسعه تجارت در زمینه انجام امور مرتبط با وابستگان بازرگانی مبتنی بر بند «ت» ماده ۱۰۵ قانون برنامه ششم توسعه، عضویت در «هیئت مرکزی موضوع ماده ۷» آیین نامه اجرایی قانون مجازات اشتغال به حرفه کاریابی و مشاوره شغلی بدون داشتن پروانه کار.

۹- ارزیابی و نظارت بر کمیسیون های مشترک اقتصادی و فعال کردن آنها

● تا سال ۱۳۹۹ ۷۷ کمیسیون مشترک اقتصادی جمهوری اسلامی ایران با کشورهای دیگر وجود دارد که این کمیسیون ها میان ۱۱ وزارتخانه (صمت- امور اقتصادی و دارایی - راه و شهرسازی - جهاد کشاورزی - نیرو - کار - ارتباطات - امور خارجه - فرهنگ - دفاع - بهداشت) و رئیس محترم دفتر رئیس جمهور تقسیم شده است. این کمیسیون های مشترک اقتصادی به سه دسته تقسیم می شوند: ۴۸ کمیسیون فعال، ۱۴ کمیسیون جدید یا احیای مجدد، ۱۵ کمیسیون غیرفعال یا نیمه فعال.

● برگزاری ۴۵ جلسه ارزیابی کمیسیون های مشترک اقتصادی با حضور نماینده رئیس کمیسیون، نمایندگان وزارتخانه ها و دستگاه های مربوطه، نماینده حوزه سیاسی و نماینده ریاست جمهوری در وزارت متبوع بر اساس بخشنامه ۴۷۴۶۵ مورخ ۱۳۹۵/۰۴/۲۶ معاون اول رئیس جمهور.

● پیگیری سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی در زمینه روابط خارجی با ایجاد تنوع در مبادی تأمین کالاهای وارداتی با هدف کاهش وابستگی به کشورهای محدود و خاص و حمایت همه جانبه هدفمند از صادرات کالاها و خدمات در دستور کار خواهد بود.

● پیگیری سیاست توسعه صادرات و جایگزینی واردات با هدف حمایت از تولید داخلی،

● پیگیری سیاست صادرات محصولات شرکت های دانش بنیان؛

● پیگیری سیاست حمایت از بخش خصوصی در امر تجارت و سرمایه گذاری خارجی؛

● پیگیری راه کارهای مناسب برای تجارت از طریق تهرانر بدون نیاز به انتقال ارز؛

● اجرای طرح های مهم جهت تحقق اصل برون گرایی اقتصادی و تقویت اقتصاد مقاومتی

● از طریق اجرای برنامه پیمان ها شامل: الف. افزایش صادرات غیر نفتی؛ ب. افزایش

جذب سرمایه گذاری خارجی و تأمین مالی خارجی؛ ج. توسعه همکاری های بین المللی در

حوزه فناوری و توسعه صادرات دانش بنیان و د. افزایش جذب گردشگر خارجی با همت و

تلاش همه همکاران در وزارت خارجه و سفارت خانه ها و نهادهای ذی ربط. ضمن آن که

امضای برخی موافقت‌نامه‌های مهم به ویژه با کشورهای همسایه نیز در دست کار بود که با بسیاری از کشورهای همسایه و منطقه موافقت‌نامه تجارت ترجیحی و آزاد (با تأکید بر همسایگان)، موافقت‌نامه گمرکی، موافقت‌نامه حمایت از سرمایه‌گذاری متقابل و اجتناب از اخذ مالیات مضاعف، موافقت‌نامه حمایت متقابل از صدور خدمات فنی و مهندسی، موافقت‌نامه دو چند جانبه حمل و نقل و ترانزیت، موافقت‌نامه بهداشتی و بهداشت گیاهی و دامی و استاندارد و قرارداد تسویه با ارز محلی امضا شد.

● **اجرای طرح و راهبرد «پایش و مقابله با تحریم‌ها» با خروج آمریکا از برجام و بازگشت مجدد تحریم‌های ظالمانه علیه ایران از طریق:** ایجاد درآمد ارزی: (افزایش صادرات کالاهای نفتی، غیرنفتی و دانش‌بنیان، افزایش صادرات خدمات فنی و مهندسی، افزایش جذب گردشگر خارجی)، تسهیل در نقل و انتقال منابع مالی و دسترسی به منابع مالی در ایران و بانک‌های کشورهای خارج، تأمین نیازهای اساسی کشور: (واردات کالاهای اساسی کشور، تهاتر، تأمین نیازهای صنعتی، تأمین نیازهای فناوری) و رفع محدودیت‌های حمل و نقل: (کشتیرانی، هواپیمایی، جاده ای و انتقال انرژی)

● **توجه ویژه به دیپلماسی گردشگری و گردشگری سلامت** با همکاری نهادهای ذی ربط به ویژه سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، حضور حداکثری و مؤثر ج.ا.ایران در نمایشگاه‌های تخصصی گردشگری و صنایع دستی در خارج از کشور، انجام هماهنگی‌های لازم با دفاتر استانی وزارت امور خارجه و ادارات کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان‌ها جهت جذب گردشگر خارجی، تلاش به منظور استانداردسازی فعالیت‌های گردشگری در عرصه ملی، تدوین بسته دیپلماسی گردشگری، تلاش برای صادرات تجهیزات پزشکی و اقلام دارویی تولید داخل بویژه در حوزه کووید ۱۹.

● **ارائه راهکارهایی برای جهش تولید با بهبود فضای عمومی کسب و کار کشور شامل:** ایجاد فرهنگ تولیدی، انتقال معاملات از بازارهای خاکستری و سیاه به بازار سفید و رسمی کشور برای ایجاد آرامش کشور، ارائه تسهیلات بیمه ای با هدف تقویت جنبه های امنیت شغلی کارگر و کارفرما، ارائه تسهیلات تولید آموزش و ارتقاء دانش فنی، مدیریت ارزی، شفافیت مالی و نظارت بر نظام اداری، پیوند سیاست تثبیت بانک مرکزی و سیاست‌های توسعه صادرات غیر نفتی و معافیت‌های مالیاتی بخش‌های تولیدی.

● مطالعه امکان سنجی همکاری‌های بانکی با آفریقا (گروه بانک توسعه آفریقا و بانک تجارت و توسعه جنوب و شرق آفریقا و برای بانک‌های تجاری، بانک صادرات و واردات و اکو بانک و همچنین چند بانک درجه ۳ آفریقایی دیگر) جهت مقابله با تحریم‌های یکجانبه آمریکا؛

● همکاری‌های اقتصادی و تجاری (تهاتر با آفریقا) به منظور بررسی زمینه‌ها، فرصت‌ها و موانع تعاملات تهاتری با کشورهای آفریقایی با حضور صاحبان صنایع، بخش خصوصی و اتاق بازرگانی و نهادهای مرتبط به موضوع جهت مقابله با تحریم‌های یک جانبه آمریکا و همینطور برقراری توازن در مناسبات تهاتری با برزیل و دیگر کشورهای آمریکای جنوبی؛

۱۰- برگزاری کلاس‌های آموزشی اقتصادی

● ارائه و برگزاری حدود ۳۰۰ ساعت آموزش‌های اقتصادی برای سطوح مختلف وزارت امور خارجه.
● برگزاری سمینار و کارگاه‌های آموزشی در سازمان‌های اقتصادی و انجام بازدیدهای اقتصادی از مراکز صنعتی، علمی و فناوری و دفاعی بصورت هدفمند.
● برنامه‌ریزی و اجرای آموزش سه سطحی به مدت ۲۰۰ ساعت بر اساس بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی با رویکرد افزایش دانش‌شناختی و تقویت نسل جوان جهت دست یابی به هدف‌های اقتصاد مقاومتی

۱۱- ایجاد سایت معاونت اقتصادی و فعالیت خبر رسانی

● ایجاد بانک اطلاعات اقتصادی روزآمد تحت عنوان: پایگاه اطلاع‌رسانی معاونت دیپلماسی اقتصادی بر اساس تکالیف مندرج در ماده ۹ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار و آیین‌نامه مربوطه (<http://economic.mfa.ir>) با هدف تسهیل فعالیت بازرگانان و فعالین اقتصادی کشور در خارج و کاهش هزینه‌ها و تسهیل فعالیت آنان برای گسترش دامنه فعالیت‌های اقتصادی در بازارهای خارجی.

۱۲- طراحی راهبرد همکاری‌های توسعه‌ای جمهوری اسلامی ایران

● طراحی راهبرد همکاری‌های توسعه‌ای بعنوان یکی از ابزارهای مدرن دستگاه دیپلماسی بمنظور پیشبرد اهداف سیاست خارجی (قدرت نرم، دیپلماسی عمومی، سیاست‌های امنیتی و ...) و توسعه ملی بویژه اهداف مرتبط با دیپلماسی اقتصادی با رویکرد تحکیم پیوندهای

اقتصادی (یکی از زوایای مهم اقتصاد مقاومتی) با کشورهای هدف، توسعه صادرات کالا و خدمات فنی و مهندسی.

- ارائه طرح تأسیس دبیرخانه‌ای بمنظور آماده سازی شرایط ایجاد «آژانس همکاری‌های بین‌المللی ایران: ایریکا» و پیگیری شکل‌گیری آن.
- استفاده از ابزار کمک توسعه‌ای و اهداء اقلام بهداشتی و پزشکی در حوزه مقابله با بحران کرونا تولیدی در کشور با هدف تسهیل بسترهای صادراتی؛

۱۳- اقدامات مربوط به مقابله با کرونا در حوزه اقتصادی

- تلاش گسترده برای جذب کمک‌های خارجی و بین‌المللی با وقوع بحران کرونا و هم‌چنین تلاش برای تسهیل و خرید اقلام دارویی و تجهیزات پزشکی مورد نیاز از کشورهای خارجی؛
- حل و فصل مشکلات ناوگان حمل و نقلی و رانندگان ترانزیتی و هم‌چنین مشکلات مالی و بانکی و رفع مشکلات مرزی که در سایه بحران کرونا برای کشورمان ایجاد شده بود؛
- توافق و اجرایی نمودن پروتکل‌های بهداشتی با کشورهای همسایه جهت تسهیل تردد اتباع دو کشور از مرزهای زمینی و هوایی؛
- رایزنی با بسیاری از کشورهای مهم و هدف جهان برای توسعه همکاری‌های علمی و فن‌آوری و جذب فن‌آوری‌های نوین و دانش‌بنیان و توسعه همکاری‌های آموزشی و دانشگاهی و امضای اسناد مختلف در این خصوص و متقابلاً حضور در برخی بازارهای کشورهای آسیایی و آفریقایی برای صدور فناوری و دارو و لوازم پزشکی.

۱۴- راهکارهای کاهش اثرات تحریم بر روابط اقتصادی کشور

- بررسی آثار اقتصادی وضعیت پرونده هسته‌ای ایران در شورای حکام.
- بررسی چشم‌انداز و پیامدهای تشدید موج جدید تحریم‌های یکجانبه علیه ایران.
- بررسی وضعیت کریدورهای بین‌المللی عبوری از ایران.
- کارکرد رمزارزها (ارز دیجیتال) در شرایط تحریمی.
- استفاده از ظرفیت‌های سازمان اکو جهت توسعه دیپلماسی اقتصادی.
- بررسی توسعه روابط اقتصادی با چین و استفاده از ظرفیت‌های روابط با این کشور.
- بررسی مکانیزم‌های حمایت و پشتیبانی مالی از توسعه صادرات در شرایط تحریم.
- بررسی آخرین وضعیت فعالیت و همکاری اینستکس و ساتما.

- بررسی ظرفیت‌های شرکت‌های دانش‌بنیان و ستادهای تابعه.
- بررسی فعالیت‌های صندوق نوآوری و شکوفایی.
- بررسی مشکلات صنعت گردشگری و گردشگری سلامت در شرایط فعلی و خاص منطقه.
- بررسی وضعیت ارزی کشور و پیشنهاد به حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی و تخصیص ارز آزاد به کلیه کالاها.
- ضرورت استفاده از ظرفیت بازار سهام ایران در عرصه بین‌الملل.

۱۵- توافق‌نامه‌ها و پیمان‌های دوجانبه اقتصادی و پولی منعقد

- انجام معاملات تجاری با پول‌های ملی شامل کشورهای روسیه، ترکیه، هند، آذربایجان، چین.
- با توجه به ملاحظات بانک مرکزی انعقاد پیمان‌های پولی و مالی دوجانبه به دلیل نوسانات شدید نرخ پول‌های ملی به مصلحت نبوده و نیست.
- انجام مبادلات مالی با پول‌های ملی با کشورهای ژاپن و کره جنوبی در دست پیگیری است.

۱۶- اجرای دیپلماسی انرژی

صادرات نفت ج.ا.ایران به کشورهای هدف، ایجاد صندوق ذخیره مالی برای سرمایه‌گذاری از محل درآمد فروش نفت و فرآورده‌های نفتی در برخی از کشورها، عملیات اکتشاف، استخراج و پالایش نفت با توجه به درخواست برخی کشورهای آفریقایی، پیگیری اعزام هیأت‌های تخصصی در بخش‌های مختلف نفت، پتروشیمی و صنعتی به این کشورها، رایزنی جهت هماهنگی در قیمت‌گذاری میعانات گازی با کشورهای دیگر، تکمیل روند احداث خط لوله انتقال گاز ایران به پاکستان از ایرانشهر تا نزدیکی مرز (چابهار)، اجرای طرح‌های راهبردی از جمله تکمیل خط دوم انتقال گاز به عراق، اجرای طرح‌های سوآپ نفت، پیش‌برد پروژه انتقال گاز ایران به عمان، برقراری ارتباط شبکه برق و گاز ایران به عراق و سوریه و لبنان و رصد بازار عرضه محصولات پتروشیمی از برنامه‌های مهم در دیپلماسی انرژی بوده و هستند. تلاش همه جانبه برای شکست سیاست آمریکا در به صفر رساندن صادرات نفت ایران با اتخاذ دیپلماسی مؤثر انرژی و شناسایی راه‌های جدید نظیر تهاتر و راه‌اندازی ساز و کار مالی و تجاری با برخی کشورها از جمله چین و هند، برزیل و ... نیز هم چنان در دستور کار است.

۱۷- راه کارهای دور زدن تحریم های ظالمانه آمریکا

راه کارهای دور زدن تحریم، از جمله سازوکار تهاتر و استفاده از پول های ملی از دیگر اقدامات جدی وزارت خارجه بوده است. هم چنین بهره گیری از ظرفیت های اقتصادی برخی از کشورهای هدف در فائق آمدن بر فشارهای تحریمی از طریق تهاتر کالا و خدمات (در زمینه های کشاورزی، کشت فراسرزمینی، صادرات مواد غذایی و پتروشیمی، معادن و صدور خدمات فنی و مهندسی)، و حفظ و توسعه بازارهای صادراتی ایران در برنامه قرار دارد.

۱۸- اتخاذ دیپلماسی آب و تلاش برای حل معضل گرد و غبار

● احیای دریاچه ارومیه، به عنوان یک چالش عمده زیست محیطی ناشی از معضل کم آبی، از جمله اولین اقدامات موفق دولت یازدهم و دوازدهم بود.

● تصویب قطعنامه مقابله با ریزگردها در سازمان ملل به ابتکار کشورمان، گامی دیگر در راستای همکاری منطقه ای در جهت رفع این معضل ناشی از کم آبی است.

● انجام هماهنگی های ضروری جهت اجرای تفاهم نامه های همکاری های زیست محیطی ایران و عراق در بهمن ۱۳۹۲ و سفر هیئت عراقی به تهران در زمینه درختکاری ۲۰۰ هکتار از اراضی اطراف کربلا و ایجاد پردیس دوجانبه برای همکاری های زیست محیطی در اردیبهشت ۱۳۹۳؛

● گنجاندن موضوع گرد و غبار و مقابله با آن در قطعنامه مقابله با بیابان زایی و محافظت از جنگل ها در چهارمین نشست مجمع عمومی برنامه محیط زیست ملل متحد در سال ۱۳۹۸؛ و در بیانیه پایانی وزراء در سومین و چهارمین نشست مجمع محیط زیست ملل متحد در سال های ۲۰۱۷ و ۲۰۱۹؛ گنجاندن موضوع گرد و غبار در برنامه کاری و بودجه دو سالانه یونپ برای دوره های ۲۰۱۹-۲۰۲۱ و ۲۰۲۱-۲۰۲۰؛ و گنجاندن موضوع مقابله با گردوغبار در گزارش های کنوانسیون مقابله با بیابان زایی، برنامه محیط زیست ملل متحد و اسکاپ.

● ابتکار و پیگیری موضوع تاسیس ائتلاف بین المللی گرد و غبار با برنامه محیط زیست ملل متحد و معرفی این ائتلاف در نشست کنوانسیون مقابله با بیابان زایی در شهریور ۱۳۹۸.

(د) حوزه های مطالعاتی، اندیشکده ای و آموزشی

گسترش همکاری های علمی و آموزشی با هدف تبیین سیاست های کلان نظام، روشن ساختن دیدگاه نخبگان کشورهای مختلف و مقابله با روایت سازی های جعلی و از جمله مقابله

با ایران‌هراسی، و اثرگذاری مثبت و مطلوب بر اتاق‌های فکر و اندیشکده‌های جهان و تلاش برای معرفی و صادرات محصولات دانش‌بینان کشورمان اقدامات گسترده‌ای را انجام داد که مهم‌ترین آن‌ها به شرح ذیل می‌باشد:

۱. تقویت و پیگیری دیپلماسی اندیشکده‌ای ج.ا.ایران در راستای حمایت از اصول و مواضع سیاست خارجی نظام) طریق دیپلماسی مسیر دو و مسیر یک و نیم (با هدف شناسایی، تبادل تحلیل و ارتباط با افراد تاثیرگذار در حوزه‌های فکری بین‌المللی از طریق برگزاری بیش از ۵۰ نشست مشترک سالانه با اندیشکده‌ها و مؤسسات پژوهشی برجسته خارجی در حوزه روابط بین‌الملل در داخل و خارج و بویژه بیش از ۷۰ وبینار بین‌المللی در سال ۱۳۹۹ با توجه به شرایط شیوع ویروس کووید ۱۹.

۲. پیگیری دیپلماسی کنفرانسی با هدف ارتقاء چهره جمهوری اسلامی، تبیین دقیق سیاست‌های کلان نظام، مفهوم‌پردازی‌های مطلوب، مقابله با ایران‌هراسی و امنیتی‌سازی، ترویج سیاست همسایگی از طریق برندسازی و برگزاری کنفرانس‌های بین‌المللی در کشور از جمله برگزاری کنفرانس‌های بین‌المللی جهان‌عاری از خشونت (۱۳۹۴)، مجمع گفتگوی تهران (۱۳۹۸)، سه کنفرانس ایران و منطقه پیرامونی، کنفرانس تمدن و فرهنگ در منطقه اکو (۱۳۹۴) و سه کنفرانس ملی تاریخ روابط خارجی و همچنین تمهید حضور فعالانه سالانه در کنفرانس‌های امنیتی منطقه‌ای بویژه در سطوح عالی وزارت از جمله کنفرانس امنیتی مونیخ، داووس، رایزینای هند، مجمع دوحه و گفتگوهای مدیترانه‌ای ایتالیا.

۳. تأسیس اندیشکده مجازی وزارت امور خارجه (سال ۱۳۹۹) با هدف بهره‌گیری از ابزارهای نوین عصر دیجیتال جهت روایت‌سازی، مقابله با روایت‌های مجعول و تبیین اهداف، اصول و مواضع سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران در عرصه جریان نخبگی جهانی.

۴. تعامل مستمر پژوهشی با جامعه نخبگی و اساتید برجسته داخلی و نیز پژوهشگران و اندیشمندان حوزه روابط و سیاست خارجی از جمله نشست‌های منظم هفتگی وزیر امور خارجه با بیش از ۷۰ شخصیت برگزیده علمی و دانشگاهی داخلی با عنوان نشست‌های راهبردی با هدف تنویر و اجماع‌سازی گفتمانی پیرامون اهداف و محورهای راهبردی سیاست خارجی ج.ا.ایران.

۵. برگزاری جلسات منظم، میزگردها و نشست‌های داخلی با مؤسسات و اندیشمندان مراکز مختلف در داخل با بیش از سالانه ۷۰ عنوان نشست مستقل.

۶. ارتباط و همکاری پژوهشی مؤثر با مجامع و موسسات پژوهشی بین‌المللی با هدف معرفی سابقه و نقش تاریخی و تمدنی ایران از جمله مشارکت در اجلاس‌های وزارتی مجمع تمدن‌های کهن، موسسه مطالعات آسیای مرکزی (ICASS)، یونسکو، آکادمی علوم مغولستان و تمهید مشارکت مراجع پژوهشی داخلی در پروژه‌های مطالعاتی بین‌المللی در حوزه روابط خارجی.
۷. ثبت ملی و جهانی چندین اثر از گنجینه اسناد و مدارک تاریخ دیپلماسی ایران نزد آرشیو وزارت امور خارجه در برنامه حافظه جهانی سازمان یونسکو.
۸. مشارکت در تولید ادبیات و پژوهش‌های دست اول با اولویت موضوعات اصلی سیاست خارجی از طریق تالیف و انتشار بیش از ۵۰ عنوان کتاب در سال؛ و انتشار سه فصلنامه علمی و تخصصی در حوزه مطالعات سیاست خارجی، آسیای مرکزی و قفقاز، و مطالعات تاریخ روابط خارجی ایران (هریک سالانه ۴ شماره).
۹. اجرای پروژه‌های پژوهشی در چارچوب عتف (بیش از ۴۰ عنوان) و هم‌چنین سیاست‌نامه‌نویسی پیرامون روابط خارجی ایران با کشورها و مناطق هدف و راهبردی، با همکاری ادارات سیاسی وزارت امور خارجه و اساتید مبرز جامعه دانشگاهی کشور با هدف بکارگیری دانش نظری و تجربه عملی در قالب طرح‌های پژوهشی (۱۳۹۸-۱۳۹۹) از جمله در حوزه‌های عراق، روسیه و مشترک المنافع، ترکیه، افغانستان، آفریقا، امریکای لاتین و اروپا.
۱۰. آموزش نیروی انسانی مورد نیاز از طریق آموزش سالانه حدود ۳۰ دانشجوی کارشناسی ارشد جهت تأمین نیروی انسانی متخصص به منظور به کارگیری در ساختار اداری و روابط خارجی کشور - از جمله در وزارت امور خارجه - و نیز برگزاری صدها کارگاه‌ها و سمینارهای کوتاه‌مدت دانش‌افزایی در حوزه‌های تخصصی روابط خارجی برای اساتید، دانشجویان و کارشناسان حوزه‌های مرتبط با روابط خارجی.
۱۱. تداوم فعالیت‌های مرکز سیاسی و بین‌المللی علی‌رغم شرایط ویژه کرونایی در جهان و قطع رفت و آمدها به سایر کشورها و عدم امکان برگزاری همایش‌ها و کنفرانس‌های مشترک حضوری با سایر مؤسسات مطالعاتی همتا، با بهره‌گیری از ارتباطات مجازی و به شکل ویدئو کنفرانس، جلسات مشترک به صورت وبیناری با مؤسسات مطالعاتی بین‌المللی از جمله روسیه، هند، مجارستان، ترکیه، افغانستان، پاکستان، ایتالیا و آلمان و... بصورت فعال انجام شده است.
۱۲. جلسات راهبردی مرکز مطالعات سیاسی و بین‌المللی با حضور جناب آقای دکتر ظریف وزیر محترم امور خارجه و هم‌چنین ملاقات با دیپلمات‌ها و سفرای خارجی مقیم تهران با

- حفظ پروتکل‌های بهداشتی و رعایت فاصله در شرایط کرونایی، برگزار شده است.
۱۳. راه‌اندازی اندیشکده مجازی (در قالب تارنمای مرکز مطالعات سیاسی و بین‌المللی. www.ipis.ir) با انتشار دیدگاه‌ها و تحلیل‌ها، نشست‌های تخصصی مربوط به سیاست خارجی بصورت زنده در قالب ویدئو کنفرانس و نیز به شکل پادکست، موشن گرافی و نوشتاری) در شرایط خاص کنونی، از اقدامات ابتکاری مرکز مطالعات سیاسی و بین‌المللی می‌باشد.
۱۴. برگزاری سخنرانی‌ها و جلسات علمی تاریخ روابط خارجی، نقد و بررسی کتاب‌ها و ادبیات منتشره در خصوص سیاست خارجی و روابط بین‌الملل بصورت مجازی با حضور اساتید و محققان و همکاران مرکز مطالعات سیاسی و بین‌المللی صورت گرفته است.
۱۵. استمرار بررسی کتب در دست تألیف در شورای نشر و هم‌چنین انتشار کتاب‌ها و مجلات تخصصی سیاست خارجی مرکز مطالعات سیاسی و بین‌المللی بدون وقفه ادامه داشته است.
۱۶. چاپ و انتشار ۳۲۶ عنوان کتاب در زمینه سیاست خارجی، ۵۵ عنوان کتاب سبز و ۹۰ عنوان فصلنامه سیاست خارجی، ماهنامه تحلیل‌ها و دیدگاه‌ها، فصلنامه روابط خارجی، و .... در دوره دولت ۱۱ و ۱۲.

ه) حوزه دیپلماسی عمومی، رسانه‌ای

۱) مقابله با روایت‌سازی‌ها علیه کشور با بهره‌گیری از ابزارهای نوین ارتباطی

- گسترده نمودن و تنوع‌بخشی به حوزه مخاطبان دیپلماسی کشور با استفاده وسیع از شبکه‌های اجتماعی و فضای مجازی به ویژه توئیتر (توییپلماسی) و ارتقاء توان دستگاه سیاست خارجی در انتقال پیام به دولت‌ها، شخصیت‌های بین‌المللی و افکار عمومی.
- ارتقاء توان دستگاه سیاست خارجی در انتقال پیام به دولت‌ها، شخصیت‌های بین‌المللی و رسانه‌ها و افکار عمومی از طریق انجام مصاحبه مسئولین عالی رتبه کشور و دستگاه سیاست خارجی با رسانه‌های مطرح بین‌المللی؛ برگزاری متناوب نشست‌های رسانه‌ای سفرای محترم ایران با رسانه‌های کشور متوقف فیه جهت تبیین آخرین تحولات و رویکردهای سیاست خارجی کشور.
- تعمیق ارتباطات دوسویه با اصحاب رسانه، خبرنگاران و نمایندگان رسانه‌های داخلی و ایجاد ارتباط تنگاتنگ از طریق ارسال اخبار و گزارشات دقیق در راستای اطلاع‌رسانی مناسب و توجیه رسانه‌های گروهی داخلی.

- تغذیه رسانه‌های داخلی با تهیه مقاله و محورهای رسانه‌ای در خصوص تحولات مربوط به سیاست خارجی.
- پاسخگویی مستند به ادعاهای کشورهای مختلف علیه جمهوری اسلامی ایران، از طریق ارسال مطالب به رسانه‌های داخلی و خارجی.
- انجام اقدامات حقوقی و رسانه‌ای برای مقابله با عملکرد رسانه‌ای مغرضانه و تحریف‌آمیز رسانه‌های فارسی زبان فعال در کشورهای مختلف (از جمله انگلیس)، بویژه از طریق تشکیل پرونده در نهادهای ناظر رسانه‌ای در آن کشورها.
- پیگیری و تنظیم ملاقات‌ها، سفرها، توافق‌نامه‌ها و تفاهم‌نامه‌های رسانه‌ای میان ایران و سایر کشورها.
- برنامه‌ریزی، هماهنگی و تنظیم مصاحبه مقامات وزارت امور خارجه اعم از وزیر محترم امور خارجه، سخنگو و معاونین وزارت امور خارجه با رسانه‌های داخلی در جهت تشریح مواضع سیاست خارجی کشور.
- پیگیری برگزاری نشست‌های توجیهی و بسته رسانه‌ای مقامات وزارت خارجه با اصحاب رسانه جهت تشریح مواضع وزارت امور خارجه در موضوعات مختلف سیاست خارجی.
- هماهنگی امور مربوط به دفاتر نمایندگی رسانه‌های ایرانی در خارج کشور و پیگیری امور دفاتر رسانه‌های خارجی مقیم ایران در همکاری با وزارت ارشاد.
- فراهم کردن زمینه‌ها و تسهیلات لازم برای حضور بیشتر خبرنگاران خارجی در ایران با هدف انعکاس دقیق و واقعی تحولات و پیشرفت‌های کشورمان در همه عرصه‌ها.
- استفاده مؤثر و نتیجه بخش از ابزارهای نوین ارتباطی، مجازی و دیجیتالی و بهره‌گیری از پیام رسان‌ها به منظور ارتباط با افکار عمومی و تبیین به موقع مواضع جمهوری اسلامی ایران.
- توجه ویژه و فعال‌سازی گسترده دیپلماسی شهری، خواهرخواندگی‌ها، سازمان‌های مردم‌نهاد و انجمن‌های دوستی میان ایران و سایر کشورها.
- برگزاری سالگرد مناسبات سیاسی و دیپلماتیک با تعداد زیادی از کشورها به همراه برگزاری نمایشگاه و اسناد تاریخی.
- گسترش زبان فارسی و ایران‌شناسی، تقویت ابتکارات مربوط به گفتگوهای بین‌الدیانی و تقریبی و حضور فعال در نمایشگاه‌های بین‌المللی کتاب.

۲) بهره‌گیری از ظرفیت‌های فرهنگی و هنری

● برگزاری نمایشگاه‌های آثار تاریخی و باستانی و موزه ای ایران در لوور فرانسه، درنتس هلند، ملی پکن، لیانگ هنگ کنگ، ملی اسپانیا، ایتالیا و آلمان و .... و هم چنین اجرای برنامه‌های شاخص فرهنگی و هنری.

● ثبت دو مجموعه اسنادی تاریخ دیپلماسی (آرشیو وزارت خارجه) در حافظه جهانی یونسکو و قرار گرفتن آن در فهرست میراث جهانی بشری.

● گسترش زبان فارسی و ایران شناسی در خارج از کشور از طریق تقویت ابتکارات مربوط به فعالیت‌ها و همکاری‌های مربوط به زبان فارسی و ایران‌شناسی و بهره‌برداری از ظرفیت علاقمندان به فرهنگ و تاریخ ایران برای مقابله با اسلام‌هراسی، ایران‌هراسی و ایران ستیزی و تضعیف شالوده تحریم‌های یکجانبه و ضد انسانی آمریکا علیه ملت و دولت ایران، اختصاص یابد. اختصاص بودجه خاص به وزارت علوم جهت جلوگیری از تعطیلی کرسی‌های زبان فارسی خارج از کشور در سال ۱۳۹۷.

● فعال کردن گفتگوهای بین‌الادیانی و تقریبی با رهبران دینی دیگر کشورها.

● حضور فعال در نمایشگاه‌های بین‌المللی کتاب کشورهای مختلف و همچنین دیگر نمایشگاه‌های فرهنگی و هنری.

● برگزاری همایش «حفاظت از اموال فرهنگی ملت‌ها و میراث جهانی» در بهمن ماه ۱۳۹۸ در واکنش به تهدید ترامپ رئیس‌جمهور آمریکا مبنی بر حمله نظامی به ۵۲ مکان فرهنگی - تاریخی ایران. در این همایش که با سخنرانی جناب آقای دکتر ظریف وزیر محترم امور خارجه در جمع دیپلمات‌ها و نمایندگان سازمان‌های بین‌المللی مقیم تهران، هنرمندان، اندیشمندان و مدیران برخی سمن‌ها و انجمن‌های دوستی افتتاح شد، صاحب نظران سیاسی، حقوقی و فرهنگی نظرات خود در رابطه با توثیق سخیف ترامپ مبنی بر تهدید حمله به مراکز فرهنگی و تبعات مخرب آن بر جامعه جهانی را طی سه پنل تخصصی با استناد به قوانین و مقررات بین‌المللی ارائه دادند که با بازتاب رسانه‌ای قابل توجهی در داخل و خارج همراه بود.

● طراحی و تولید اثر موسیقایی به دو زبان فارسی و انگلیسی با عنوان: «نه! به تحریم، نه! به تبعیض» و ترجمه به زبان‌های روسی، اوکراینی، اسپانیولی، عربی، ایتالیایی، کردی، استانبولی و پرتغالی؛

- به منظور مخاطب یابی حداکثری برای پویش «نه! به تحریم»، وزارت امور خارجه اقدام به طراحی و تولید یک اثر موسیقایی به همراه ویدئو کلیپ، با موضوع «نه! به تحریم، نه! به تبعیض» نموده و هزینه تولید را نیز شهرداری تهران متقبل گردید. این اثر هنری به همت نمایندگی‌های مختلف جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور به زبان‌های مختلف ترجمه و برای مخاطب منظور، زیرنویس شد.
- برگزاری آیین‌های ملی و بین‌المللی با هدف عرضه ظرفیت‌های فرهنگی کشور، از جمله مشهد ۲۰۱۷، همدان ۲۰۱۸، تبریز ۲۰۱۸ و شیراز ۲۰۱۷.
- تسهیل و پیشبرد همکاری‌های ورزشی اعم از حضور ورزشکاران زن و مرد ایرانی در مسابقات منطقه‌ای و جهانی و کسب مقام و مدال از سوی آنها.

۳)) راه‌اندازی کمپین نه به تحریم‌های آمریکا و نه به ویروسی کرونا

- استفاده از ظرفیت دیپلماسی عمومی و رسانه‌ای و هم‌چنین دیپلماسی شهری و سمن‌ها و بهره‌گیری از ظرفیت ایرانیان و علاقه‌مندان به انقلاب اسلامی در زمان بحران کرونا در جهت جذب کمک‌ها و مشارکت در پویش نه به تحریم‌های یک‌جانبه آمریکا علیه ایران. طراحی و اجرای پویش «نه! به تحریم» جهت اعلام از سوی اساتید زبان فارسی و ایران‌شناسان داخلی و خارجی؛ در قالب امضای بیانیه‌ای از سوی این اساتید و تأکید بر مفاهیمی مانند «عشق و محبت در زبان فارسی» و اینکه «تحریم علیه ایرانیان، تحریم علیه همه زیبایی‌های این فرهنگ و تمدن است» مورد تأکید قرار گرفت.
- ایجاد کمپین‌های رفع تحریم‌ها در داخل و خارج از کشور. با رایزنی و هماهنگی‌های بعمل آمده بین معاونت دیپلماسی عمومی وزارت امور خارجه و سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های وزارت کشور، هفته نخست فروردین ۱۳۹۹ کمپین مقابله با تحریم‌ها با عنوان (WWW.CORONA2PLUS.COM)، در فضای مجازی با شعار «نه! به تحریم»، با هدف جلب توجه نخبگان و افکار عمومی مردم دنیا به تبعیض نسبت به مردم ایران راه‌اندازی شد. این کمپین با جمع‌آوری بیش از چهارصد هزار امضا ز نقاط مختلف جهان، تلاش نمود تا افکار عمومی جامعه بین‌الملل را به مصائب و رنج‌های مضاعف مردم ایران بدلیل مواجهه با ویروس کرونا و همزمان، تحریم‌های ناعادلانه و یکجانبه آمریکا که باعث ایجاد محدودیت‌هایی در تأمین نیازمندی‌های درمانی کشور شده است، متوجه نماید.

- شبکه‌سازی در فضای مجازی و بهره‌گیری از ظرفیت افراد خارجی همسو با جمهوری اسلامی ایران در افشای ماهیت تحریم‌های ظالمانه آمریکا علیه مردم ایران.
- در همین راستا، موسسه صلح و دیپلماسی جهانی، نامه‌ای را به امضای بیش از یک صد نفر از اساتید دانشگاهی، پژوهش‌گران و فعالان مدنی ایرانی و غیرایرانی و از جمله نوآم چامسکی رسانده که طی آن، از رهبران کشورهای ۱+۴ و نمایندگان کنگره آمریکا خواسته است تا برای لغو تحریم‌های ایران به دولت ترامپ فشار وارد آورند.
- پویش دانشجویان خارجی زبان فارسی در تهیه کلیپ‌های تصویری در حمایت از مردم ایران؛ در این ابتکار، از نمایندگی‌ها و اساتید زبان فارسی در خارج از کشور درخواست شد تا با تهیه پیام‌های تصویری، پیام‌های دلگرم‌کننده اساتید و دانشجویان خارجی زبان فارسی خطاب به ایرانیان را در صفحات اجتماعی خود بازتاب دهند. تاکنون ۱۲ نمایندگی اقدام به این امر نموده و آثار تولیدی، مورد استقبال مناسبی در سطح بین‌الملل قرار گرفته است.
- ابتکار پویش بین‌المللی بزرگ هنرمندان ایرانی؛ به ابتکار معاونت دیپلماسی عمومی وزارت امور خارجه، پویش عمومی هنرمندان از طریق نامه سرگشاده بیش از سیصد هنرمند ایرانی خطاب به هنرمندان جهان و انتشار گسترده آن در فضای مجازی (توییتر، اینستاگرام و...) جهت انعکاس پیام مظلومیت ملت ایران در مبارزه با ویروس کرونا در سایه تحریم‌های رژیم آمریکا، راه‌اندازی شد. این طرح مورد استقبال جدی مخاطبان بین‌المللی بویژه در کشورهای چین، ایتالیا، فرانسه، آلمان، اقلیم کردستان عراق و ترکیه قرار گرفته و نامه سرگشاده مذکور در صفحات نخست روزنامه‌های مهم اروپا نظیر «کورییر دلا سرا»، «مندو»، «هافینگتون» ایتالیا، سایت «فستیوال فیلم» فرانسه و خبرگزاری‌های «بی بی سی»، «دویچه وله» آلمان، «تلگراف» منطقه‌ای مصر، «اسپوتنیک» روسیه، و خبرگزاری‌های «مملکت»، «تایم» و «خبرلر» ترکیه بازتاب وسیعی داشت.
- فعال کردن ظرفیت ارتباطات سازمان‌های دینی بین‌المللی داخلی با همتایان خارجی؛ استفاده از فرصت‌های دینی جهت اعلام همگرایی با ملت‌ها و پیروان سایر ادیان آسمانی و طراحی استفاده از ظرفیت اقلیت‌های دینی و مذهبی داخل کشور به منظور مقابله با اقدامات یکجانبه آمریکا از جمله دیگر اقدامات وزارت امور خارجه در قالب دیپلماسی عمومی بود. در این خصوص، پیشنهاد شد، یک روز به‌عنوان «روز دعا و مناجات» و روز نیایش برای کلیه ابناء بشر را می‌توان برشمرد.

● استفاده از ظرفیت دیپلماسی عمومی و رسانه‌ای و هم‌چنین دیپلماسی شهری و سمن‌ها و بهره‌گیری از ظرفیت ایرانیان و علاقه‌مندان به انقلاب اسلامی در زمان بحران کرونا در جهت جذب کمک‌ها و مشارکت در پویش نه به تحریم‌های یک جانبه آمریکا علیه ایران.

۴) مدیریت و کنترل عرصه عمومی و رسانه‌ای (حوزه سخنگویی و اطلاع‌رسانی)

● ارتباط مؤثر با محافل عمومی و رسانه‌ای در قالب برگزاری منظم نشست‌های سخنگویی و انجام مصاحبه‌های مطبوعاتی و اختصاصی با رسانه‌های گروهی برای اطلاع‌رسانی صحیح و شفاف و پاسخ به سوالات و ابهامات در مورد مسائل مرتبط با سیاست و روابط خارجی کشور.

● هماهنگی، تنظیم و نظارت بر روند ارتباطات خارجی عرصه دیپلماسی عمومی و رسانه‌ای توسط مرکز مرکز دیپلماسی عمومی و رسانه‌ای.

● رصد دقیق مواضع رسمی و روندهای خبری و تحلیلی حاکم بر عرصه عمومی و رسانه‌ای و اطلاع‌رسانی درون و به خصوص برون سازمانی در قالب بولتن‌های کشف و طبقه‌بندی در راستای کمک به روند تصمیم‌گیری مراجع عالی کشور در ارتباط با مسائل مرتبط با منافع و امنیت ملی و سیاست و روابط خارجی.

● مشارکت در روند مدیریت و کنترل عرصه عمومی و رسانه‌ای کشور همسو با منافع و امنیت ملی کشور با مشارکت منظم و فعال در جلسات نهادهای بین سازمانی مثل دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی و شورای اطلاع‌رسانی دولت.

● تلاش مستمر برای برقراری ارتباط مؤثر و فعال با دستگاه‌های متولی حوزه سخنگویی در کشورهای دوست جمهوری اسلامی ایران برای تسهیل و تنظیم ارتباطات خارجی عرصه دیپلماسی عمومی و رسانه‌ای کشور.

● تولید محتوا و مفهوم‌سازی و ادبیات‌سازی در عرصه سخنگویی و اطلاع‌رسانی در روند جنگ روایت‌ها و تلاش دشمنان برای امنیتی‌سازی جمهوری اسلامی ایران یا ایران‌هراسی.

● توسعه حضور وزارت امور خارجه در فضای مجازی و استفاده از ابزار اطلاع‌رسانی مانند توئیتر، فیسبوک و ایستناگرام.

- فعال شدن کلیه نمایندگی‌های سیاسی جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور در فضای مجازی و بهره‌گیری از کلیه امکانات به زبان‌های مختلف.
- انعکاس بیانیه گام دوم انقلاب به سه زبان فارسی، انگلیسی و عربی در توییترهای وزارت امور خارجه و نمایندگی‌ها.
- فعال‌سازی ظرفیت‌های راهبردی در حوزه دیپلماسی عمومی و رسانه‌ای و بهره‌گیری از ابزارهای رسانه‌ای و ارتباطی و لابی‌سازی در عرصه عمومی و رسانه‌ای خارجی و ایرانیان مقیم خارجی برای مقابله با جنگ روانی و تبلیغاتی دشمنان.
- تقویت ارتباط با تشکل‌های غیردولتی اعم از شخصیت‌های حقیقی و حقوقی فعال در عرصه مدنی-عمومی و رسانه‌ای و مردم نهاد، انجمن‌های دوستی و دیپلماسی شهری.
- برگزاری وبینارها و سیمینارهایی با حضور نخبگان عمومی و رسانه‌ای دیگر کشورها با هدف روایت و تصویرسازی صحیح و درست همسو با منافع و امنیت ملی ایران.
- ارائه تصویری مثبت، تعامل‌گرا، صلح‌طلب و اهل منطق گفتگو و دیپلماسی نزد عرصه عمومی و رسانه‌ای بین‌المللی و مقابله با طرح ایران‌هراسی و امنیتی‌سازی ایران.
- در پیش گرفتن دیپلماسی فعال عمومی و رسانه‌ای جهت اطلاع‌رسانی و آگاه‌سازی نخبگان و افکار عمومی نسبت به اقدامات خصمانه دشمنان جمهوری اسلامی ایران به خصوص ایالات متحده و رژیم صهیونیستی.

(و) حوزه کنسولی و امور ایرانیان

- ۱- بهره‌گیری از ابزارهای نوین ارتباطی در ارائه برخط خدمات سریع و آسان کنسولی به ایرانیان خارج از کشور و اتباع خارجی در راستای اجرای سیاست دولت الکترونیک
- الکترونیکی کردن خدمات کنسولی از قبیل: امور مربوط به گذرنامه، وقایع اربعه، تایید امضا و وکالتنامه، عدم سوءپیشینه، عابرین غیرمجاز، تایید مدارک و گواهی‌های دانشجویی، نظام وظیفه و.... از طریق راه‌اندازی سامانه الکترونیکی تایید اسناد کنسولی (تاک) و ارتقا و تبدیل آن به سامانه مدیریت یکپارچه خدمات کنسولی (میخک) با هدف ارائه خدمات سریع، امن و باکیفیت به متقاضیان، فراهم آوردن امکان ارتباط، بارگذاری و بهره‌برداری وزارتخانه‌های علوم، بهداشت، سازمان وظیفه عمومی و سایر دستگاه‌های ذیربط و نمایندگی‌های جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور از سامانه فوق‌الذکر.

- راهاندازی سامانه برخط روادید الکترونیک، حذف روندها و برچسب های فیزیکی روادید، حذف درج تاریخ ورود و خروج اتباع خارجی به کشور در گذرنامه با هدف مقابله با تحریم های اقتصادی.
- راهاندازی سامانه برخط چابک، دسترسی وزارت متبوع و نمایندگی های جمهوری اسلامی ایران در خارج به سامانه سازمان ثبت احوال کشور و سازمان وظیفه عمومی با هدف دسترسی سریع و برخط به اطلاعات (تاریخ آخرین خروج ، مشخصات سجلی و وضعیت نظام وظیفه) ایرانیان خارج از کشور در جهت ارائه خدمات بهینه به آنان.
- ارتباط برخط با دستگاه ها و نهادهای داخلی و کلیه نمایندگی های جمهوری اسلامی ایران در خارج از طریق سامانه نسیم و حذف حداکثری مکاتبات فیزیکی کنسولی.
- ایجاد سامانه الکترونیکی اسناد تجاری و وکالتنامه ها بین مرکز و نمایندگی های جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور.

۲- ایجاد تسهیلات و کاهش موانع در حوزه کنسولی

- ارائه خدمات کنسولی به کلیه ایرانیان خارج از کشور با هر دیدگاه و گرایش، همچنین رفع محدودیت و محرومیت از ارائه خدمات کنسولی برخی از آنان با بخشنامه اخیر قوه قضائیه و وزارت امور خارجه.
- راهاندازی میز خدمت حضوری و الکترونیکی وزارت امور خارجه با هدف تسریع در ارائه خدمات کنسولی، مشاوره و راهنمایی متقاضیان خدمات کنسولی، راهاندازی سیستم نوبت دهی در جهت جلوگیری از اتلاف وقت مراجعین.
- لغو روادید سیاسی و خدمت با کشورهای هند، یونان، پرتغال، مالت، رومانی، عراق، مجارستان و ..... لغو و یا تسهیل صدور روادید برای گذرنامه های عادی با برخی کشورها بویژه زائرین اربعین حسینی به کشور عراق با هدف تسهیل تردد و ارتقای اعتبار گذرنامه های ایرانی.
- برگزاری بیش از ۵۰ کمیسیون مشترک کنسولی با کشورهای خارجی، امضای یادداشت های تفاهم کنسولی بمنظور توسعه همکاری های دانشگاهی، قضایی و... فیما بین و حمایت از حقوق ایرانیان خارج از کشور ، زندانیان و گسترش تسهیلات روادیدی.
- امضای موافقت نامه های انتقال محکومین، استرداد مجرمین و معاضدت قضایی با ۲۰ کشور جهان از جمله کشورهای ژاپن، روسیه، چین، ویتنام، سریلانکا، پاکستان، قبرس و اندونزی ... .

- تشکیل کمیته پاسخگویی ستاد کرونا در معاونت کنسولی، مجلس و ایرانیان وزارت خارجه، پاسخگویی به ایرانیان خارج از کشور و خانواده‌های آنان، هماهنگی با نهادهای ذیربط داخلی و سفارتخانه‌های جمهوری اسلامی ایران، برقراری پروازهای موردی جهت بازگرداندن ایرانیان مقیم و دانشجویان به داخل کشور.
- گشایش دفاتر استانی در مراکز استان‌ها بمنظور ارائه خدمات کنسولی به هموطنان در استان‌ها و جلوگیری از سفر متقاضیان به تهران.
- اتخاذ تدابیر و صدور دستورالعمل‌های لازم در شرایط کرونایی با هدف رفع مسائل و مشکلات ایرانیان خارج از کشور از قبیل تمدید یکساله گذرنامه‌های عادی، رفع مشکلات خروج دانشجویان و مشمولان، رفع مشکلات تردد و اقامت اتباع خارجی از قبیل: رفع مشکلات تردد اتباع خارجی، افزایش اعتبار روادید بازگشت و افزایش تعداد روادید رفت و برگشت، تمدید روادید گردشگران خارجی و....
- توسعه اجرای طرح ساماندهی بیمه گردشگران خارجی، صدور دستورالعمل چگونگی احصاء و راستی آزمایی فعالان اقتصادی افغانستان جهت تسهیل تردد آنان، صدور دفترچه (سند) ازدواج و طلاق برای ایرانیان خارج از کشور از سوی نمایندگی‌ها و لازم الاجرا و قابل بهره‌برداری بودن آنها در داخل کشور.
- قانع کردن دولت افغانستان به اقدام برای تثبیت هویت بیش از یک میلیون نفر از اتباع غیر مجاز آن کشور که در ج.ا.ایران اقامت دارند که اقدامات اجرایی آن با همکاری وزارت کشور آغاز و در دست پیگیری است.
- اعطای تابعیت به بیش از ۷۰۰۰ نفر از مشمولین ماده واحده قانون تعیین تکلیف تابعیت فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی.
- تهیه و تدوین دستورالعمل اجرایی قانون اصلاح قانون تعیین تکلیف تابعیت فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی، هماهنگی جهت راه‌اندازی بستر الکترونیکی ثبت درخواست در سامانه میخک.
- رسیدگی به درخواست‌های ترک تابعیت، اختیار تابعیت زوج، بازگشت به تابعیت اصلی هموطنان مقیم خارج و بانوان خارجی، تمرکز بر موضوع اعطای تابعیت به ارائه‌دهندگان خدمات عام‌المنفعه، سرمایه‌گذاران خارجی، خانواده شهدا، نخبگان و دارندگان امتیازات علمی ویژه.

● تصویب الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون لغو ضرورت تصدیق رسمی اسناد دولتی بیگانه (آپوستیل) و تصویب دستورالعمل اجرائی آن، ارائه نسخه کپی برابر اصل و کالتنامه های صادره در خارج از کشور (پس از بارگذاری در سامانه میخک) توسط اداره تایید اسناد در جهت مساعدت به ایرانیان خارج از کشور .

● تبادل بیش از ۷ میلیون مسافر و زائر بین ایران و عراق در سال (در شرایط کرونایی این تبادل فعلاً متوقف شده است).

۳- استرداد، آزادی اتباع ایرانی و تبادل زندانیان

● هماهنگی با دستگاه های ذیربط داخل کشور و نمایندگی های جمهوری اسلامی ایران در خارج در جهت حمایت و صیانت از حقوق زندانیان ایرانی در خارج، بویژه زندانیان خاص، استمرار رایزنی ها در تبادل زندانیان میان ایران و آمریکا از طریق کشور سوئیس (آخرین مورد تبادل آقای ونگ در برابر دکتر سلیمانی یا آزادی دکتر سیروس عسگری و مجید طاهری از سوی آمریکا در برابر آزادی مایکل وایت از سوی ایران)، تبادل زندانی ایرانی در استرالیا با دو زندانی امنیتی استرالیایی در ایران همچنین تبادل دو زندانی فرانسوی و آزادی دو زندانی تحریمی کشورمان در امارات متحده عربی . هم چنین متقابلاً در سال ۱۳۹۸ تعداد ۸ نفر از اتباع خارجی که به دلایل امنیتی در ایران زندانی بودند، آزاد شدند.

● استرداد تعداد قابل توجهی از ایرانیان تحت تعقیب و فراری متهم به کلاهبرداری های کلان، از خارج به داخل کشور با هماهنگی کشورهای خارجی.

● آزادی ۳۸۴۵ زندانی ایرانی در خارج از کشور، انتقال ۱۸۷۶ زندانی ایرانی از کشورهای مختلف به زندان های داخل کشور جهت گذراندن دوران محکومیت در چارچوب موافقت نامه های انتقال محکومین، آزادی ۲۰ لنج صیادی به همراه خدمه و ملوانان بازداشت شده آن در حوزه آب های خلیج فارس و دزدان دریایی سومالی، بازگرداندن ۳۷۰۰ تبعه غیرمجاز بنگلادشی، انتقال زندانیان ایرانی در گرجستان علیرغم عدم وجود موافقت نامه انتقال محکومین و معاضدت قضایی و ...

● در خلال دوره شیوع کرونا و علی رغم بسیاری از مشکلات و محدودیت ها و نداشتن قرارداد استرداد مجرمین با برخی از آن ها، خوشبختانه ۲۵۰ نفر از اتباع ایرانی از کشورهای قطر ۱۲ نفر، گرجستان ۱۰۸ نفر، ترکمنستان ۲۱ نفر، امارات ۵۰ نفر، عمان ۳۶ نفر، آذربایجان ۲۰

نفر، اندونزی ۱ نفر، هند یک زوج مبتلا به بیماری ام اس و بلاروس ۲ نفر آزاد شدند. استرداد تعداد قابل توجهی از ایرانیان تحت تعقیب و فراری متهم به کلاهبرداری های کلان، از خارج به داخل کشور با هماهنگی کشورهای خارجی.

● کمک به بازگشت اتباع ایرانی و به ویژه دانشجویان ایرانی مقیم کشورهای

خارجی و بازگرداندن اتباع خارجی و زوار: هم چنین در خلال دوره شیوع کرونا با هماهنگی های به عمل آمد ۲۱۵۰۰ نفر تبعه ایرانی (امارات : ۷۰۰۰ نفر، قزاقستان ۱۸۰ نفر، آذربایجان ۳۰۰ نفر، ازبکستان: ۱۸۰ نفر، هند: ۳۰۰۰ نفر، لبنان: ۷۰ نفر، کویت: ۱۰۵۰ نفر، عمان: ۲۳۰۰ نفر، گرجستان: ۱۲۰۰ نفر، اتریش: ۸۰۰ نفر، اسپانیا: ۳۰۶ نفر، ارمنستان: ۱۸ نفر، هلند: ۷۰۰ نفر، روسیه ۳۰۰۰ نفر، تاجیکستان ۲۰۰ نفر، قرقیزستان ۶۰ نفر و قطر: ۵۰۰ نفر) و ۱۷۲۰ دانشجوی ایرانی (قبرس : ۳۵۰ نفر، چین: ۷۰ نفر، اوکراین: ۳۱۶ نفر، بلاروس: ۱۰۸ نفر، اسپانیا: ۲۰۰ نفر، ایتالیا: ۶۵۰ نفر و سریلانکا: ۳۵ نفر) از طریق هوایی و زمینی با کسب مجوزهای لازم به کشورمان بازگشتند.

● برگزاری یازدهمین و دوازدهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری در ۹۹ کشور و در ۱۳۰ حوزه انتخابیه و ۳۰۰ شعبه اخذ رای با حضور و مشارکت حدود ۱۳۰ هزار نفر از هموطنان مقیم خارج از کشور.

۴- حمایت و صیانت از حقوق ایرانیان خارج از کشور

● فعال سازی جلسات کارگروه های تخصصی هفت گانه شورای عالی ایرانیان خارج از کشور در جهت جلب مشارکت سازمان ها، وزارتخانه ها و نهادهای نظامی و انتظامی مسئول در امور ایرانیان خارج از کشور؛

● پیشنهاد تدوین قانون جامع حمایت از ایرانیان خارج از کشور و تصویب آن در کارگروه حقوقی و قضائی شورای عالی ایرانیان خارج از کشور؛

● ابلاغ تشکیل کارگروه ویژه ایرانیان در برخی از نمایندگی های ج.ا.ایران (۵۲ نمایندگی هدف) و هم چنین تعیین کارشناس ویژه امور ایرانیان در این نمایندگی ها؛

● تهیه و تدوین طرح جامع بانک آماری ایرانیان خارج از کشور و ساماندهی نرم افزار بانک اطلاعات ایرانیان مذکور، به منظور تأمین نیاز کارگروه ها و نهادهای مرتبط با شورای عالی امور ایرانیان خارج از کشور؛

● طراحی سامانه برخط پاسخ گویی به سؤالات ایرانیان خارج از کشور به منظور تسریع در روند ارتباطات با ایشان و رسیدگی به سؤالات و مشکلات آنها با اجرای سیستم چت آنلاین و تیکتینگ؛

● پیشنهاد ایجاد مرکز مشاوره حقوقی و قضایی ایرانیان خارج از کشور با هماهنگی قانون وکلای کشور در جهت پاسخ گویی بهینه به هموطنان در هر یک از حوزه های حقوقی و قضایی.

۵- امضای اسناد حقوقی - قضایی

● امضای موافقت نامه های قضائی - حقوقی که در این دوره به تصویب، امضا یا لازم الاجرا رسیده اند: لازم الاجرا شدن تعداد ۳ و تصویب یک موافقت نامه معاضدت قضائی در امور مدنی و تجاری؛ لازم الاجرا شدن تعداد ۶ و تصویب یک موافقت نامه معاضدت قضائی در امور کیفری؛ لازم الاجرا شدن تعداد ۶ و تصویب ۲ موافقت نامه استرداد مجرمین؛ لازم الاجرا شدن تعداد ۸ و امضای یک موافقت نامه انتقال محکومین به حبس؛

ز) دیپلماسی کرونایی ج.ا.ایران

بحران کرونا آزمون کارآمدی حاکمیت و دولت ها بود. بحران کرونا به مثابه رزمایشی برای دیپلماسی کشورها از جمله ج.ا.ایران بود. درگیری دستگاه دیپلماسی کشور با این بحران، یک مشغولیت عادی و معمول نبود بلکه محکی بود تا کارآمدی دیپلماسی کشور در بوته آزمایش قرار گیرد که خوشبختانه وزارت امور خارجه در این رزمایش نفس گیر بسیار مطلوب عمل کرد. لذا این بحران کارکرد و فضیلت دیپلماسی را یادآور شد و نشان داد که بدون دیپلماسی عبور از گردنه مشکلات و پیچ بحران ها امکان پذیر نیست. وزارت امور خارجه با مشکلات عدیده ای مواجه شد. مسائل و مشکلات مربوط به دانشجویان ایرانی مقیم خارج از کشور، ایرانیان و اتباع ایرانی سفر کرده به خارج، مشکلات رانندگان و کامیون های متوقف شده در مرزها، زندانیان، اتباع خارجی در ایران و زوار سایر کشورها، مسئله جذب کمک های خارجی و بین الملل، مشکل انسداد مرزها با همسایگان، قطع پروازهای خارجی، تبلیغات مسموم دستگاه های تبلیغاتی مثلث عربی، عبری و غربی علیه کشور در ارتباط با کرونا و در عین حال فعالیت های جاری وزارت امور خارجه در روابط دوجانبه، منطقه ای و بین المللی از جمله آنها بود. برخی از مصداق های این موضوع شامل موارد زیر است:

● **اقدام در خصوص مبارزه با تحریم‌های یک جانبه آمریکا:** ارسال دو نامه و پیام رئیس‌جمهوری به سران کشورهای جهان، تماس تلفنی وزیر امور خارجه با ۵۰ وزیر امور خارجه و دبیر کل سازمان ملل، راه‌اندازی پویش جهانی نه به تحریم‌ها و بسیج سفارت‌خانه‌ها برای پیشبرد این سیاست که به یک خواست جهانی تبدیل شد

● **اقدامات در حوزه منطقه‌ای:** از جمله تلاش برای تقویت همکاری‌های دسته جمعی در سطح منطقه‌ای، پیگیری حل منازعات منطقه‌ای نظیر بحران عراق، افغانستان، یمن و سوریه با ریزنی‌های مستمر با طرف‌های ذی ربط در کشورهای مزبور هم از طریق تماس تلفنی و ویدئو کنفرانسی و هم از طریق سفر نظیر سفر وزیر امور خارجه به سوریه، ارسال تجهیزات پزشکی دارویی از جمله کیت‌های تشخیص به برخی کشورها از جمله افغانستان، تلاش برای حفظ نفوذ و جایگاه ایران و افزایش همکاری‌های جمعی در سطح منطقه از طریق طراحی سازوکارهای همکاری‌های منطقه‌ای از طریق دیپلماسی سلامت

● **جذب کمک‌های خارجی و بین‌المللی** (بالغ بر ۲۰ کشور و ۱۶ سازمان بین‌المللی در مجموع بالغ بر ۵۰ میلیون دلار، ۱۲ میلیون یورو، نیم میلیون فرانک سوئیس و ۱۲ میلیون یوان به ایران کمک نقدی کردند. کمک‌های غیر نقدی و بشردوستانه ایرانیان مقیم و هم وطنان و ایران دوستان نیز قابل توجه بود

● **اقدامات در حوزه دوجانبه:** در حوزه‌های دوجانبه نیز اقدامات مهمی صورت گرفت:

- رفع مشکلات رانندگان و کامیون‌های ترانزیتی متوقف شده؛
- تسهیل خرید اقلام مورد نیاز پزشکی و دارویی؛
- بازگشایی مرزهای زمینی با همسایگان با رعایت پروتکل‌های بهداشتی؛
- تلاش برای استمرار صادرات غیر نفتی از طریق کشورهای همسایه؛
- ریزنی جهت تسهیل خرید اقلام و تجهیزات پزشکی مورد نیاز و دارو از کشورهای خارج؛
- تدوین و نهایی کردن پروتکل‌های بهداشتی با همکاری وزارت بهداشت و کشورهای همسایه؛
- ریزنی برای صدور اقلام و تجهیزات پزشکی تولیدی ایران نظیر ماسک، کیت‌های تشخیص و ...
- تشکیل کمپین کارزار ضد تحریم؛

- تلاش برای مستندسازی پویش بین‌المللی مخالفت با تحریم‌های یک جانبه آمریکا علیه ایران؛

- مدیریت جنگ روایت‌ها؛

- بهره‌گیری مؤثر از فضای مجازی و رسانه‌ای؛

- بهره‌گیری از ظرفیت ایرانیان مقیم خارج از کشور؛

● **کمک به بازگرداندن و انتقال اتباع خارجی از ایران** (چندین هزار نفر از اتباع خارجی نظیر هندی، پاکستانی، بحرینی، امارات، عراقی، افغانستانی، آذری، و ... به کشورهایشان باز گشتند. فقط ۳۰۰۰ نفر زائر بحرینی، عربستانی، هندی و عراقی به کشورهایشان بازگردانده شدند.

● **آزادی زندانیان ایرانی در خارج از کشور: آزادی ۳۸۴۵ زندانی ایرانی در خارج از کشور، انتقال ۱۸۷۶ زندانی ایرانی از کشورهای مختلف به زندان‌های داخل کشور جهت گذراندن دوران محکومیت در چارچوب موافقت‌نامه‌های انتقال محکومین، آزادی ۲۰ لنج صیادی به همراه خدمه و ملوانان بازداشت شده آن در حوزه آب‌های خلیج فارس و دزدان دریایی سومالی، بازگرداندن ۳۷۰۰ تبعه غیرمجاز بنگلادشی، انتقال زندانیان ایرانی در گرجستان علیرغم عدم وجود موافقت‌نامه انتقال محکومین و معاضدت قضایی و ... علی‌رغم بسیاری از مشکلات و محدودیت‌ها و نداشتن قرارداد استرداد مجرمین با برخی از آن‌ها، خوشبختانه ۲۵۰ نفر از اتباع ایرانی از کشورهای قطر ۱۲ نفر، گرجستان ۱۰۸ نفر، ترکمنستان ۲۱ نفر، امارات ۵۰ نفر، عمان ۳۶ نفر، آذربایجان ۲۰ نفر، اندونزی ۱ نفر، هند یک زوج مبتلا به بیماری ام اس و بلاروس ۲ نفر آزاد شدند.**

● **کمک به بازگشت بیش از ۲۱۵۰۰ تبعه ایرانی و به ویژه ۱۷۲۰ دانشجوی ایرانی مقیم کشورهای خارجی و بازگرداندن اتباع خارجی و زوار: هم چنین در خلال دوره شیوع کرونا با هماهنگی‌های به عمل آمد ۲۱۵۰۰ تبعه ایرانی (امارات : ۷۰۰۰ نفر، قزاقستان ۱۸۰ نفر، آذربایجان ۳۰۰ نفر، ازبکستان: ۱۸۰ نفر، هند: ۳۰۰۰ نفر، لبنان: ۷۰ نفر، کویت: ۱۰۵۰ نفر، عمان: ۲۳۰۰ نفر، گرجستان: ۱۲۰۰ نفر، اتریش: ۸۰۰ نفر، اسپانیا: ۳۰۶ نفر، ارمنستان: ۱۸ نفر، هلند: ۷۰۰ نفر، روسیه ۳۰۰۰ نفر، تاجیکستان ۲۰۰ نفر، قرقیزستان ۶۰ نفر و قطر: ۵۰۰ نفر) و ۱۷۲۰ دانشجوی ایرانی (قبرس : ۳۵۰ نفر، چین: ۷۰ نفر، اوکراین: ۳۱۶ نفر، بلاروس: ۱۰۸ نفر، اسپانیا: ۲۰۰ نفر، ایتالیا: ۶۵۰ نفر و سریلانکا: ۳۵ نفر) از طریق هوایی و زمینی با کسب مجوزهای لازم به کشورمان بازگشتند.**

موفقیت‌ها و دستاوردهای شاخص

دولت یازدهم

وزارت امور خارجه در دولت یازدهم (۱۳۹۲-۱۳۹۶) با توجه به اهداف، برنامه‌ها و راهبردهای اعلام شده و نیز توصیه‌های مقامات عالی نظام به ویژه مقام معظم رهبری و ریاست محترم جمهور، توانست در شرایط سخت ناشی از تحریم‌های شورای امنیت به موفقیت‌ها و دستاوردهای شایان توجهی دست یابد که برخی از مهم‌ترین موارد آن را می‌توان اینگونه برشمرد:

۱- برنامه جامع اقدام مشترک (برجام)

با توجه به اهمیت موضوع هسته‌ای، با موافقت مسئولان عالی نظام، مسئولیت هدایت و مدیریت مذاکرات مربوط به پرونده هسته‌ای از شورای عالی امنیت ملی به وزارت امور خارجه واگذار شد که در نتیجه آن مذاکرات طولانی، سخت، فشرده و پیچیده ایران و گروه ۵+۱ با دستور کار جدید شکل گرفت. مذاکرات فشرده با قدرتها با هدف نیل به توافق با حفظ شأن، پرستیژ و حقوق کشور، در نوع خود تجربه و الگوی نوینی بود که اعتبار و وزن بالایی به سیاست خارجی و دستگاه دیپلماسی جمهوری اسلامی ایران بخشید. حضور پی در پی و مستمر وزرای خارجه شش قدرت جهانی در پای میز مذاکرات که در تاریخ دیپلماسی نوین کم نظیر بود، انعکاس وسیعی در جهان داشت و الگوی ایرانی برای دستیابی به توانمندی صلح آمیز هسته‌ای را به رخ جهانیان کشید.

مذاکرات رسمی برای طرح جامع اقدام مشترک درباره برنامه اتمی ایران با پذیرفتن توافق موقت ژنو بر روی برنامه هسته‌ای ایران در نوامبر ۲۰۱۳ شروع شد. به مدت ۲۰ ماه کشورها درگیر مذاکره بودند که در آوریل ۲۰۱۵ تفاهم هسته‌ای لوزان شکل گرفت. در نهایت پس از بیست و دو ماه مذاکره دولت روحانی، محمدجواد ظریف به همراه تیم مذاکره‌کننده ایرانی بعد از ۱۷ روز مذاکره فشرده، به دنبال تفاهم هسته‌ای لوزان، «برنامه جامع اقدام مشترک» موسوم به برجام در ۱۰۹ صفحه و ۵ ضمیمه در روز ۲۳ تیر ۱۳۹۴ (۱۴ ژوئیه ۲۰۱۵) در وین اتریش بین ایران، اتحادیه اروپا و گروه ۵+۱ (چین، فرانسه، روسیه، بریتانیا و ایالات متحده آمریکا به علاوه آلمان) منعقد شد که موجب شد برای اولین بار در تاریخ شورای امنیت، شش قطعنامه الزام آور ذیل فصل هفتم منشور بدون حتی یک ساعت اجرا به صورت یک جا لغو شوند و باز

برای اولین بار در تاریخ سازمان ملل متحد یک کشور از ذیل فصل هفت منشور بدون جنگ و درگیری و تنها از طریق مذاکره خارج شود. توافقنامه برجام ضمن افزایش جایگاه و موقعیت بین‌المللی کشور در عرصه‌های منطقه‌ای و بین‌المللی، موجب تسهیل روند تجارت خارجی، ورود سرمایه‌گذاری خارجی، تبادلات بانکی و به ویژه صورت نفت منجر شد که نقش مهمی در تثبیت و رشد اقتصادی کشور در فاصله سال‌های ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۶ داشت. به طور خلاصه برخی از مهم‌ترین دستاوردها و نتایج مثبت، عملی و محسوس انعقاد موافقت‌نامه برجام را می‌توان موارد زیر دانست:

- برای اولین بار در تاریخ معاصر، تمامی قدرت‌های به ظاهر درجه اول دنیا با یک کشور دیگر، که از دید آنها یک قدرت متوسط است، از موضع برابر به مذاکره نشستند.
- برای اولین بار در تاریخ شورای امنیت، شش قطعنامه الزام‌آور ذیل فصل هفتم منشور بدون حتی یک ساعت اجرا به صورت یک جا لغو شدند.
- برای اولین بار در تاریخ سازمان ملل متحد یک کشور از ذیل فصل هفت منشور بدون جنگ و درگیری و تنها از طریق مذاکره خارج گردید.
- برای اولین بار در تاریخ شورای امنیت، این شورا غنی‌سازی توسط یکی از کشورهای در حال توسعه عضو ملل متحد را رسماً و صراحتاً مورد پذیرش قرار داد.
- برای چندمین بار در تاریخ جمهوری اسلامی ایران، اراده ملت بزرگ و دلاور ایران بر خواست و اراده آمریکا و سایر قدرت‌های بزرگ جهانی غلبه نمود. سیاست جمهوری اسلامی ایران مبنی بر «ادامه غنی‌سازی و عدم تعلیق حتی برای یک روز، حفظ ماهیت آب سنگین راکتور اراک، و ادامه کار فردو» بر کرسی نشست، و سیاست آمریکا و غرب مبنی بر «غنی‌سازی صفر، عدم وجود راکتور آب سنگین، و تعطیلی فردو» شکست خورد.
- تثبیت مشروعیت برنامه هسته‌ای کشور در صحنه بین‌المللی.
- حفظ و تحکیم عزت و غرور ملی، با به سرانجام رسیدن و تحقق شعار اصولی «انرژی هسته‌ای حق مسلم ماست»، و تقویت روحیه اعتماد به نفس و حس افتخار ملی.
- شکست پروژه ایران‌هراسی و تهدیدسازی از ایران در سطح بین‌المللی، که سال‌ها از سوی غربی‌ها و رژیم صهیونیستی بر روی آن سرمایه‌گذاری شده بود، و از بین رفتن زمینه تهدید و برخورد نظامی.

- تقویت انسجام و وحدت ملی، و ارتقای همبستگی عمومی به واسطه اثبات درستی مواضع هسته‌ای جمهوری اسلامی ایران.
- ارتقای تصویر جمهوری اسلامی در سطح بین‌المللی به عنوان یک قدرت تاثیرگذار، و برخوردار از منطق و عقلانیت سیاسی.
- ثبیت و تحکیم اقتدار منطقه‌ای جمهوری اسلامی ایران به واسطه پذیرش و اذعان به توانمندی‌های ایران توسط قدرت‌های بزرگ، و به رسمیت شناخته شدن نقش و نفوذ منطقه‌ای ایران، که موجب افزایش اعتماد به نفس در دوستان و متحدین منطقه‌ای ایران گردید.
- از بین رفتن تمامی تحریم‌های اقتصادی دوجانبه و چندجانبه و ایجاد زمینه لازم برای تقویت توانایی‌ها و ظرفیت‌های اقتصادی و علمی جمهوری اسلامی.
- منتفی شدن همه شبهه‌های مرتبط با برنامه هسته‌ای ایران و رد تمامی ادعاها در این رابطه.
- مشخص شدن دیپلماسی به عنوان یکی دیگر از ابزارهای قدرت جمهوری اسلامی ایران، در کنار توانایی‌های سیاسی، دفاعی، و منطقه‌ای.
- شورای امنیت سازمان ملل متحد و قدرت‌های جهانی برنامه هسته‌ای صلح‌آمیز جمهوری اسلامی ایران به شمول غنی‌سازی را به رسمیت شناختند.
- شورای امنیت سازمان ملل متحد و قدرت‌های جهانی اعمال حقوق هسته‌ای ملت ایران را، به شمول غنی‌سازی و آب سنگین را در چارچوب معاهدات بین‌المللی محترم شمردند.
- برنامه هسته‌ای ایران که با قلب حقایق و به ناحق به عنوان تهدیدی برای صلح و امنیت بین‌المللی معرفی شده بود، به موضوعی برای همکاری بین‌المللی با سایر کشورها در قالب استانداردهای بین‌المللی تبدیل گردید.
- ایران به عنوان یک قدرت دارای فناوری هسته‌ای و برخوردار از برنامه هسته‌ای صلح‌آمیز، از جمله چرخه کامل سوخت و غنی‌سازی، توسط سازمان ملل متحد مورد شناسایی قرار گرفت.
- با صدور قطعنامه جدید ذیل ماده ۲۵ منشور ملل متحد، برنامه هسته‌ای ایران در کلیت خود از ذیل فصل هفت منشور خارج و تحول ماهوی در نحوه برخورد شورای امنیت با برنامه هسته‌ای ایران ایجاد گردید.
- زیرساخت هسته‌ای ایران حفظ شده و تمامی تاسیسات و مراکز هسته‌ای ایران به کار خود ادامه دادند. بر خلاف خواسته‌های اولیه طرف مقابل، هیچ کدام نه برچیده و نه تعطیل شدند.

- فعالیتهای تحقیق و توسعه برنامه هسته‌ای ایران در تمامی حوزه‌ها، از جمله غنی‌سازی، بدون محدودیت و بر اساس نیازهای کشور و برنامه‌های سازمان انرژی اتمی ادامه پیدا کرد.

- ایران به عنوان یک تولیدکننده محصولات هسته‌ای، به خصوص دو محصول راهبردی «اورانیوم غنی‌شده» و «آب سنگین»، وارد بازارهای جهانی شده و تحریم‌ها و محدودیت‌ها علیه صادرات و واردات مواد هسته‌ای - که بعضاً ۳۵ سال در جریان بود - بی‌تاثیر گردید؛

- در حوزه انرژی صلح‌آمیز هسته‌ای زمینه همکاری‌های گسترده بین‌المللی با ایران از جمله در حوزه ساخت نیروگاه‌های جدید هسته‌ای، راکتورهای تحقیقاتی و طیف وسیعی از پیشرفته‌ترین حوزه‌های صنعت هسته‌ای ایجاد شد.

- بسته شدن پرونده ابعاد نظامی احتمالی برنامه هسته‌ای ایران (PMD) در آژانس حسب رایزنی‌های دیپلماتیک، آن چه تحت عنوان ابعاد نظامی احتمالی برنامه هسته‌ای ایران (PMD) در آژانس بین‌المللی انرژی اتمی مطرح می‌شد، ذیل قطعنامه صاداری آژانس مورخ ۱۵ دسامبر ۲۰۱۵ بسته شد.

- آغاز مجدد صادرات نفت ایران در ظرفیت کامل. صادرات نفت ایران که در اثر تحریم‌ها به حدود ۸۰۰ هزار بشکه در روز رسیده بود، به بیش از ۲ میلیون و ۶۰۰ هزار بشکه در روز افزایش یافت.

- شروع دوباره سرمایه‌گذاری و تامین منابع ملی در صنعت نفت و گاز. مهم‌ترین نمونه قرارداد بیش از ۴ میلیارد دلاری سرمایه‌گذاری برای توسعه فاز ۱۱ میدان پارس جنوبی توسط کنسرسیومی متشکل از توتال فرانسه، شرکت ملی نفت چین و شرکت پتروپارس ایران بود.

- انعقاد خرید هواپیما با شرکت‌های بوئینگ آمریکا بیش از صد فروند، ایرباس فرانسه و آلمان هشتاد فروند، ای تی آر ایتالیا بیست فروند، آتئونوف اوکراین صد فروند، سوخو روسیه ده فروند و امبرائر ده فروند. ۳ فروند هواپیمای ایرباس و ۱۳ فروند ای تی آر، یک فروند هواپیمای متوسط-مقیاس CRJ-200 و دو فروند هواپیمای امبرائر-۱۴۵ قبل از خروج آمریکا از برجام تحویل گرفته شد.

- بهره‌برداری از فاز یک بندر چابهار با جذب بیش از ۳۵۰ میلیون دلار سرمایه‌گذاری خارجی و افزایش ظرفیت تخلیه و بارگیری بندر از سالانه ۲/۵ به ۸/۵ میلیون تن؛

- حرکت مجدد ناوگان کشتیرانی و نفتکش ایران با برخورداری از بیمه‌های بین‌المللی از

جمله P&I، امکان استفاده از پرچم خارجی به منظور تسهیل تردد، برخورداری از رده‌بندی بین‌المللی، استفاده از کلیه بنادر خارجی، امکان تعمیر و یا ساخت کشتی توسط کمپانی‌های معتبر بین‌المللی و ...؛

- ارائه بیش از ۸۰ میلیارد دلار خطوط اعتباری و تسهیلات مالی از سوی کشورهای مختلف از جمله ژاپن، کره، چین، آلمان، اتریش، ایتالیا، روسیه و ...؛

- گشایش بیش از ۱۴۵ هزار فقره اعتبارات اسنادی و ارائه خدمات تجاری به ارزش بیش از ۵۷ میلیارد دلار؛

- امضای توافقنامه‌های متعدد با هدف سرمایه‌گذاری و انتقال تکنولوژی در صنایع پتروشیمی، نفت و گاز، راه‌آهن، خودرو و ...،

- حذف واسطه‌ها و کاهش هنگفت هزینه‌های تجاری و بانکی؛

- ایجاد مجدد روابط بین بانک مرکزی و اکثر بانک‌های مرکزی خارجی، و ایجاد بیش از ۸۱۳ رابطه کارگزاری با بانک‌های خارجی؛

- آزاد شدن تمامی منابع مالی و سرمایه‌های مسدود شده کشور؛

- بازگشت تمامی درآمدهای نفتی و صادراتی به کشور از مجاری رسمی بانکی و بدون پرداخت کمیسیون‌های سرسام‌آور، و مدیریت دارائی‌ها از سوی دولت و بانک مرکزی ایران؛

- برقراری تبادلات سوئیفتی بانک‌های کشور، (تنها ۳۶ هزار پیام سوئیفتی از سوی بانک ملی ایران در نه ماهه اول سال ۱۳۹۶ تبادل گردید)؛

- انعقاد صدها موافقت‌نامه، قرارداد، یادداشت تفاهم و ... در حوزه همکاری‌های اقتصادی؛

- ورود و یا بازگشائی صدها دفتر نمایندگی شرکت‌های خارجی در ایران؛

- واردات ۶۰ تن کیک زرد از قزاقستان در برنامه تبادل اورانیوم غنی شده ایران در دی ماه ۱۳۹۴.

۲- رویکرد متوازن در عرصه مناسبات دوجانبه

دستگاه دیپلماسی کشور در راستای رویکرد متوازن در عرصه سیاست خارجی توجه هم‌زمانی را به توسعه مناسبات با قدرت‌های آسیایی و اروپایی مبذول داشت. سفر آقای دکتر روحانی به کشورهای افغانستان، روسیه، چین، ژاپن، جمهوری آذربایجان، هند، فرانسه و ایتالیا به روشنی گویای این رویکرد متوازن است که این امر در سطح به مراتب گسترده‌تر توسط

وزیر امور خارجه، معاونان او و نیز سایر مقامات ارشد جمهوری اسلامی ایران از جمله رئیس مجلس شورای اسلامی، کمیسیون‌های مختلف تخصصی مجلس شورای اسلامی، وزیران و معاونین رئیس‌جمهور و سایر مقامات لشگری و کشوری دنبال شد. در راستای این رویکرد متوازن، وزیر امور خارجه دولت یازدهم مجموعاً ۱۵۳ سفر خارجی به ۷۱ کشور داشته است. تحلیل آماری سفرهای رسمی و دوجانبه وزیر امور خارجه (صرف نظر از مذاکرات هسته‌ای که در شهرهای ژنو، وین و نیویورک دنبال می‌شد) نشان می‌دهد که بیشترین سفرهای وی با اهداف دوجانبه به ترتیب به مناطق آسیا، آفریقا و اروپا بوده است. در دوره زمانی ۱۲ مرداد ۹۲ تا فروردین سال ۹۶، بیش از ۳۳۸ مقام عالیرتبه خارجی از ۹۱ کشور از جمهوری اسلامی ایران دیدار نمودند که بسیاری از این سفرها برای اولین بار پس از سال‌های طولانی انجام شده است. در حوزه روابط دوجانبه، وزارت امور خارجه موفق شد در این مقطع، روابط جمهوری اسلامی ایران با برخی از شرکای سنتی خود در اروپا و آسیا بازسازی نماید. به عنوان مثال، روابط ایران با ایتالیا، فرانسه، آلمان و ژاپن به رونق قابل توجهی نسبت به گذشته رسید. همچنین روابط با انگلستان که در دولت قبل به طور کامل قطع شده بود از طریق مذاکرات مفصل و به صورت تدریجی بازسازی شد (مبادله کارداران ترددی و سپس مبادله سفیر و آغاز ارائه خدمات کنسولی در پایتخت‌های دو کشور). در ارتباط با کشورهای اسلامی، روابط با مراکش که در دولت قبل آسیب دیده بود مجدداً برقرار گردید. متأسفانه متعاقب حادثه سفارت عربستان در تهران که خارج از اراده و کنترل دولت بود، لطمات فراوانی به روابط ایران با جهان عرب به ویژه کشورهای حوزه خلیج فارس وارد گردید به نحوی که روابط با عربستان سعودی و بحرین به طور کامل قطع شد و روابط با امارات نیز به سطح کاردار کاهش پیدا کرد. با این حال، رفت و آمدهای دیپلماتیک در سطح وزیر با سه کشور کویت، قطر و عمان در این حوزه به طور مستمر ادامه داشته و دستگاه دیپلماسی کوشیده تا از شدت گرفتن بحران با عربستان جلوگیری نماید. مذاکرات و تعاملات مستمر و فشرده با ترکیه نیز علی‌رغم اختلاف نظرهای دو کشور همواره جریان داشته و وزیر امور خارجه با موضع‌گیری به موقع در جریان کودتای نافرجام در ترکیه زمینه مناسبی را برای ارتقاء روابط دوستانه دو کشور و مدیریت اختلافات در فضای پس از کودتا ایجاد کرد. گفتگوهای دیپلماتیک با همسایگان شمالی در آسیای مرکزی و قفقاز نیز در سطوح عالی دستگاه دیپلماسی تعقیب شده است. همچنین

ارتقاء روابط دوجانبه با قدرت های نوظهور اقتصادی موسوم به بریکس (برزیل، روسیه، هند، چین و آفریقای جنوبی) در دستور کار وزارت امور خارجه قرار داشته است. یکی دیگر از اقدامات مهم دستگاه دیپلماسی در حوزه مناسبات دوجانبه، احیاء کمیسیون های مشترک اقتصادی با دیگر کشورها بوده است. در نتیجه آن، کمیسیون مشترک اقتصادی با ۱۹ کشور را که در دولت دهم غیرفعال بودند، احیاء و فعال کرد. از سوی دیگر، با تمامی کشورهایی که در دولت دهم کمیسیون مشترک اقتصادی آن ها برگزار شده بود، در دولت یازدهم نیز این کمیسیون های مشترک برگزار شده است.

۳- دیپلماسی فعال در عرصه بین المللی

به موازات موافقت نامه برجام که محدودیت های تحمیلی و ظالمانه علیه دولت و ملت ایران را از میان برداشت و نیز رویکرد متوازن در عرصه سیاست خارجی، دیپلماسی کشور در عرصه بین المللی نیز وضعیت پویا و فعالی را تجربه کرد. با حضور منظم و سالانه ریاست محترم جمهور در اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل متحد کوشش شد ضمن مقابله و خنثی سازی سیاست های تحریمی و ایران هراسی علیه جمهوری اسلامی ایران، سیاست خارجی کشورمان و نوع نگرش و رویکرد ایران به مسائل منطقه ای و جهانی تشریح و تبیین شود. این امر به ویژه با توجه به تصویب قطعنامه جهان علیه خشونت و افراط گرایی در سازمان ملل متحد در سال ۲۰۱۳ میلادی، دیدارهای متعدد ریاست محترم جمهور و وزیر امور خارجه با مقامات کشورهای مختلف در حاشیه اجلاس مجمع عمومی و برگزاری دیدارهای مختلف با نخبگان و رسانه های آمریکایی و بین المللی، نقش مهمی در شکست پروژه ایران هراسی و تهدیدسازی از ایران در سطح بین المللی ایفا نمود که سال ها از سوی غربی ها و رژیم صهیونیستی بر روی آن سرمایه گذاری شده بود. همین رویکرد فعال در سایر سازمان های بین المللی از جمله در جنبش عدم تعهد از جمله استمرار ریاست کشورمان بر جنبش عدم تعهد تا سال ۱۳۹۴ و انتقال ریاست به ونزوئلا در شهریور ۱۳۹۵ با حضور در کاراکاس، آژانس بین المللی انرژی اتمی، شورای حقوق بشر سازمان ملل متحد، بانک جهانی، صندوق بین المللی پول، مجمع جهانی اقتصاد، کنفرانس امنیتی مونیخ و گفتگوهای آسیایی نیز دنبال شد تا ضمن رد و مقابله با اتهام ها و فضا سازی مخرب علیه کشورمان، ظرفیت ها و فرصت های جدید نیز در حوزه های مختلف برای کشور

ایجاد شود. تصویب قطعنامه لزوم مقابله با طوفان‌های گرد و خاک توسط مجمع عمومی سازمان ملل متحد و اسکاپ با رایزنی مستمر ایران، عضویت در شورای اجرایی سازمان یونسکو، عضویت در بانک توسعه و زیرساخت آسیایی و شکستن انحصار چندساله در این زمینه و نیز میزبانی برخی از همایش‌های بین‌المللی تأثیرگذار در تهران (از جمله هفدمین کنوانسیون جهانی راهنمایان گردشگری با حضور رئیس‌جمهور که گام مهمی در معرفی و رونق بخشیدن به صنعت گردشگری کشور بود)، از جمله دستاوردهای مهم دستگاه سیاست خارجی دولت یازدهم به شمار می‌رود.

۴- دیپلماسی پویا در عرصه سازمان‌های منطقه‌ای

در سطح منطقه‌ای نیز جمهوری اسلامی ایران توجه خاصی را به سازمان‌های منطقه‌ای به عنوان یکی از ظرفیت‌های دیپلماسی معطوف داشت. در این راستا، کوشش شد با حضور ریاست محترم جمهور، معاون اول رئیس‌جمهور و وزیر امور خارجه در اجلاسهای سازمان همکاری شانگهای، سازمان همکاری اقتصادی (اگو)، سازمان همکاری‌های اسلامی، گروه دی ۸ (گروه هشت کشورهای مسلمان در حال توسعه)، از ظرفیت سازمان‌های منطقه‌ای در حوزه‌های مختلف سیاسی، اقتصادی، امنیتی- دفاعی و اجتماعی- فرهنگی در راستای منافع ملی کشور و توسعه مناسبات با همسایگان و مناطق پیرامونی بهره‌برداری شود.

۵- توسعه دیپلماسی چندجانبه

عرصه دیپلماسی چندجانبه نیز به عنوان سطح میانه بین دیپلماسی دو جانبه و بین‌المللی نیز وزارت امور خارجه در دولت یازدهم (۱۳۹۲-۱۳۹۶) گامهای مهمی برداشت که از جمله مهم‌ترین موارد آن شکل‌گیری مکانیسم سه جانبه ایران، روسیه و جمهوری آذربایجان (در سطح رئیس‌جمهور و وزیر امور خارجه)، ایران، افغانستان و هند برای توسعه بندر چابهار (در سطح رئیس‌جمهور و وزیر امور خارجه)، ایران، روسیه و ترکیه (فرایند آستانه برای بحران سوریه در سطح رئیس‌جمهور، وزیر امور خارجه و سایر مقامات)، ایران، آذربایجان، ترکیه (در سطح وزیر امور خارجه)، ایران، آذربایجان، ترکیه و گرجستان (در سطح وزیر امور خارجه) بود که نقش بسیار مهمی در تحرک بخشی به سیاست خارجی و به ویژه دیپلماسی اقتصادی ایران با همسایگان ایفا نمود.

۶- تقویت محور مقاومت و مقابله با تروریسم و افراط‌گرایی

با توجه به شرایط بحرانی منطقه خاورمیانه، همکاری و تعامل نزدیکی با دو کشور ترکیه و روسیه ایجاد شد که منجر به شکل‌گیری فرایند آستانه در رابطه با بحران سوریه شد و در این چهارچوب، کوشش گردید به موازات مذاکرات ژنو، از تشدید بحران در سوریه، کاهش تلفات انسانی و تقویت تروریسم و افراط‌گرایی جلوگیری شود. این ساز و کار دیپلماتیک به موازات کوشش‌ها و مجاهدت‌های محور مقاومت به رهبری شهید حاج قاسم سلیمانی موجب شد نیروهای تروریستی و افراطی به ویژه داعش در سوریه با وجود جنایت‌های فراوان و حمایت‌های گسترده نظامی، تسلیحات، سیاسی و مالی از سوی برخی از کشورهای عربی و غربی ناکام بمانند. در عراق نیز این موفقیت تکرار شد و با حمایت قاطعانه جمهوری اسلامی ایران از استقلال و تمامیت ارضی این کشور و مجاهدت‌های محور مقاومت، تلاش‌های داعش و سایر گروه‌های تروریستی برای تجزیه عراق و تهدید امنیت مرزهای جمهوری اسلامی ایران به نتیجه نرسید.

۷- توجه به زنان، جوانان و اهل تسنن در ساختار وزارت امور خارجه

از جمله نکات شایان توجه در عملکرد وزارت امور خارجه در دولت یازدهم (۱۳۹۲-۱۳۹۶) که می‌توان آن را نقطه متمایز این دوره با دوره‌های گذشته این وزارتخانه قلمداد نمود، توجه به زنان، جوانان و اهل تسنن در ساختار وزارت امور خارجه است. در این راستا، انتخاب خانم مرضیه افخم به عنوان نخستین سخنگوی زن وزارت امور خارجه، انتخاب دکتر صالح ادیبی، از کردهای اهل سنت کردستان به عنوان سفیر ایران در کامبوج و ویتنام برای نخستین بار پس از انقلاب که بازتاب گسترده‌ای در رسانه‌های داخلی و خارجی داشت و نیز تقویت حضور نیروهای جوان در بدنه و ساختار وزارت امور خارجه به ویژه از بین فارغ‌التحصیلان دانشکده وزارت امور خارجه از جمله مهم‌ترین دستاوردهای شاخص و متمایز وزارت امور خارجه در دولت یازدهم (۱۳۹۲-۱۳۹۶) به شمار می‌رود.

۸- توجه به دیپلماسی عمومی و فضای مجازی

از دیگر دستاوردهای وزارت امور خارجه در دولت یازدهم که آن را از دوره‌های گذشته متفاوت و متمایز ساخته است، توجه جدی به مقوله دیپلماسی عمومی و استفاده از فضای مجازی است که موجب شد به موازات وظایف قانونی و تعریف شده سخنگوی وزارت خارجه، این

مجموعه بتواند ارتباط نزدیکتری نیز با بدنه جامعه، افکار عمومی و رسانه‌ها در داخل کشور که سرمایه و پشتوانه اصلی دستگاه دیپلماسی به شمار می‌رود، در سطح بین‌المللی نیز فضای مجازی به ویژه توئیتهای وزیر امور خارجه به زبان انگلیسی در خدمت دیپلماسی قرار گرفت. این امر نقش مهمی در تشریح مواضع جمهوری اسلامی ایران در قبال موضوعات مختلف و نیز پاسخ سریع به برخی اتهامات و فضا سازی‌ها علیه کشورمان ایفا نمود.

۹- سایر دستاوردهای سیاست خارجی ایران

- ۱- عبور از بحران هسته‌ای و شکست محاصره سیاسی و اقتصادی کشور؛
- ۲- شناسایی رسمی برنامه هسته‌ای ایران توسط شورای امنیت، لغو تمامی قطعنامه‌های شورای امنیت سازمان ملل متحد و شورای حکام آژانس علیه برنامه هسته‌ای ایران، و پایان دادن به پرونده اتهامات سنگین مربوط به ابعاد نظامی برنامه هسته‌ای ایران؛
- ۳- حفظ کامل صنعت هسته‌ای ایران شامل فناوری، تحقیق و توسعه، تاسیسات و نیروی انسانی به خصوص در دو حوزه کلیدی آب سنگین و غنی‌سازی؛
- ۴- آزاد شدن میلیاردها دلار از دارایی‌های بلوکه شده ایران در بانک‌های خارجی، رفع بسیاری از تحریم‌ها در حوزه‌های کلیدی انرژی، حمل و نقل، بانکی و مالی؛
- ۵- باز شدن فضای بین‌المللی کشور و خارج شدن ایران از «بن‌بست راهبردی» و «انزوای تحمیلی»؛
- ۶- تثبیت نظام جمهوری اسلامی ایران در فضای بین‌الملل به‌عنوان یک کنشگر تعامل‌گرا و مسئولیت‌پذیر و آشکار شدن قدرت دیپلماسی و ابتکار عمل ایران در قبال قدرت‌های بزرگ؛
- ۷- شکست و انزوای رژیم صهیونیستی در مانع‌تراشی مقابل توافق هسته‌ای؛
- ۸- حضور فعال و تعیین‌کننده در مدیریت بحران‌های منطقه‌ای؛
- ۹- حضور فعال و تأثیرگذار پس از یک دوره چندین ساله حذف از صحنه بین‌المللی در مورد موضوعات منطقه‌ای من جمله حضور قدرتمند و مشارکت فعال در گفتگوهای صلح مربوط سوریه و ایجاد روند آستانه؛
- ۱۰- کمک به حل و فصل بحران سیاسی و انتخاب رئیس‌جمهور جدید در لبنان؛
- ۱۱- پشتیبانی از محور مقاومت و جلب حمایت بین‌المللی از آن؛
- ۱۲- تلاش برای ایجاد اجماع جهانی علیه تروریسم تکفیری؛

- ۱۳- محور قرار دادن اقتصاد و توسعه ملی با تکیه بر لوازم اقتصاد مقاومتی؛
- ۱۴- ارتقای امنیت ملی و توانمندی‌های دفاعی کشور؛
- ۱۵- از بین رفتن بیشتر زیرساخت‌های حقوقی، سیاسی و اقتصادی تهدید علیه کشور، خارج شدن ایران از ذیل فصل هفت منشور ملل متحد و تعدیل مصوبات و حذف کامل تهدیدات شورای امنیت پیرامون آزمایش‌های موشکی ایران؛
- ۱۶- گشایش در تامین نیازهای دفاعی کشور منجمله دریافت سامانه دفاعی پیشرفته اس-۳۰۰ از روسیه پس از چندین سال تعلل؛
- ۱۷- ایجاد توازن و تعادل در سیاست خارجی از طریق تنوع‌بخشی به روابط خارجی کشور با همه مناطق جغرافیایی و بلوک‌های سیاسی.

دولت دوازدهم

وزارت امور خارجه در دولت دوازدهم (۱۳۹۶-۱۴۰۰) با توجه به اهداف، برنامه‌ها و راهبردهای اعلام شده و نیز توصیه‌های مقامات عالی نظام به ویژه مقام معظم رهبری و ریاست محترم جمهور، توانست در شرایط سخت ناشی از خروج یک جانبه و غیرقانونی آمریکا از موافقت‌نامه برجام و اعمال تحریم‌های فراگیر و بی‌سابقه علیه کشورمان که همراهی رژیم صهیونیستی و برخی از کشورهای عربی به ویژه عربستان سعودی را نیز به همراه داشت، به موفقیت‌ها و دستاوردهای شایان توجهی دست یابد که برخی از مهم‌ترین موارد آن را می‌توان اینگونه برشمرد:

۱- حفظ توافقنامه برجام در قالب ایران و گروه ۴+۱

دونالد ترامپ از هنگام مبارزات انتخاباتی، منتقد سرخت توافقنامه برجام بود و آن را به نفع ایران و تهدیدی علیه امنیت آمریکا، رژیم صهیونیستی و صلح و ثبات در منطقه خاورمیانه می‌دانست. در نهایت پس از مدت‌ها کارشکنی و ایجاد فضای روانی و تبلیغاتی، ایالات متحده آمریکا در ۱۸ اردیبهشت ۱۳۹۷ رسماً از توافقنامه برجام خارج شد و از سایر کشورهای عضو این موافقت‌نامه (آلمان، فرانسه، بریتانیا، روسیه و چین) نیز درخواست کرد که از توافقنامه برجام خارج شوند. با این وجود، در پاسخ به خروج آمریکا، سران سه کشور فرانسه، آلمان و بریتانیا در بیانیه‌ای مشترک، اعلام کردند که با افزایش احتمال اعلام نقض توافقنامه از سوی آمریکا، توسط شورای امنیت، قطعنامه شورای امنیت سازمان ملل متحد مبنی بر تأیید این توافقنامه هسته‌ای همچنان به عنوان «چارچوب قانونی بین‌المللی برای حل اختلاف» باقی خواهد ماند. روسیه و چین هم

موضع مشابهی را اتخاذ کردند و بدین ترتیب، موافقتنامه برجام به جای ۱+۵ در شکل جدید ۱+۴ ادامه پیدا کرد و نشست‌های متعددی در سطح وزیران امور خارجه، معاونین و کارشناسان در قالب گفتگوهای ایران و ۱+۴ برگزار شد که پاسخی عملی و روشن به دولت آمریکا بود که با وجود خروج غیرقانونی از برجام و عدم پایبندی واشنگتن به معاهدات بین‌المللی، این موافقتنامه به عنوان یک موافقتنامه بین‌المللی همچنان مورد احترام و توجه جامعه جهانی از جمله کشورهای امضاءکننده آن است. چنانچه آقای دکتر روحانی هم در ۲۸ آبان ۱۳۹۹ اظهار داشتند که «انتظار ترامپ این بود که بعد از خروج آمریکا از برجام همه کشورها از او تبعیت کنند اما هیچ کشوری حتی اروپایی‌ها که دوست دولت آمریکا بودند از این تصمیم تبعیت نکردند».

۲- مقابله با سیاست‌های تحریمی و فشار حداکثری دولت آمریکا پس از خروج این کشور از توافقنامه برجام

مقابله با سیاست‌های تحریمی و فشار حداکثری دولت آمریکا که دولت ترامپ از آن به عنوان بی‌سابقه‌ترین و فراگیرترین تحریم‌های طول تاریخ یاد می‌کرد، یکی دیگر از دستاوردها و موفقیت‌های وزارت امور خارجه در دولت دوازدهم به شمار می‌رود که البته در هماهنگی و همکاری موثر با شورای عالی امنیت ملی، سایر نهادها و دستگاه‌های دولتی، نیروهای مسلح، مجلس شورای اسلامی و قوه قضائیه امکانپذیر شد. در این راستا، رصد و پایش مداوم برنامه‌های تحریمی آمریکا و تلاش همه جانبه برای شکست سیاست آمریکا در به صفر رساندن صادرات نفت ایران با اتخاذ دیپلماسی موثر انرژی، حفظ مشتریان نفتی و شناسایی راه‌های جدید از جمله تهاور و مبادله با پول‌های ملی، مقاومت فعال در برابر اقدامات زورمدارانه یک جانبه دولت آمریکا به ویژه با اعزام پنج نفتکش ایرانی به ونزئلا علی‌رغم تهدیدات مقامات آمریکایی و تقویت دیپلماسی در هر سه عرصه دو جانبه، منطقه‌ای و بین‌المللی، از جمله اقدامات مهم دستگاه دیپلماسی کشور در دولت دوازدهم به شمار می‌رود.

۳- اجرای مرحله‌ای کاهش تعهدات برجامی ایران

جمهوری اسلامی ایران به موازات حفظ و پایبندی به موافقتنامه برجام که گویای پایبندی ایران به تعهدات بین‌المللی بود، در اولین سالگرد خروج آمریکا از برجام و بعد از اینکه منافع مورد نظر جمهوری اسلامی ایران در مذاکرات یک‌ساله با گروه ۱+۴ به ویژه طرف‌های اروپایی برجام (فرانسه، آلمان و بریتانیا) تأمین نشد، طبق مصوبه شورای عالی امنیت ملی اعلام نمود

که کاهش تعهدات برجامی را طی پنج مرحله با فواصل دو ماهه به مورد اجرا خواهد گذاشت و تنها در صورت انجام متقابل تعهدات از سوی طرف های اروپایی برجام، این روند متوقف و به وضعیت قبلی باز خواهد گشت. با توجه به عدم تحرک جدی و عملی در طرف های اروپایی برجام، جمهوری اسلامی ایران گام نخست کاهش تعهدات برجامی را در ۱۸ اردیبهشت ۱۳۹۸ با «توقف فروش ذخایر اورانیوم غنی شده و ذخایر آب سنگین» برداشت. بعد از گذشت مهلت ۶۰ روزه از زمان اجرای گام نخست و با توجه به عدم حصول منافع مدنظر ایران، دومین گام کاهش تعهدات برجامی کشورمان در ۱۶ تیر ۱۳۹۸ با «عبور از غنی سازی ۳/۶۷ درصد» برداشته شد. سومین مرحله کاهش تعهدات برجامی نیز بعد از گذشت دوماه از گام قبلی و بعد از عدم تأمین نظر ایران در گفت وگوها با «لغو محدودیت های تحقیق و توسعه» در ۱۳ شهریور ۹۸ صورت گرفت. پس از گذشت دو ماه از مرحله سوم و عدم تأمین انتظارات ایران از ۴+۱ گام چهارم کاهش تعهدات برجامی نیز با «گازدهی در فردو» در ۱۴ آبان ۱۳۹۸ برداشته شد. در نهایت، پس از گذشت ۸ ماه از آغاز اولین گام کاهش تعهدات، دولت جمهوری اسلامی ایران ۱۵ دی ماه ۱۳۹۸ طی بیانیه ای پنجمین و آخرین گام کاهش تعهدات برجامی کشورمان را با عنوان «توقف تمام محدودیت های عملیاتی ایران در برجام» را اعلام کرد. اعلام و اجرای مرحله ای کاهش تعهدات برجامی ایران که با هماهنگی و همکاری وزارت امور خارجه، شورای عالی امنیت ملی و سازمان انرژی اتمی صورت پذیرفت، به اعضای باقیمانده برجام (۴+۱) نشان داد که جمهوری اسلامی ایران به موازات پایبندی به برجام، براساس منطق «تعهد در برابر تعهد» انتظار دارد این موافقت نامه به صورت متقابل اجرایی شود. لذا با توجه به عدم پایبندی و اجرای تعهدات از سوی طرف های امضاء کننده برجام، براساس مفاد این موافقت نامه اقدام به کاهش مرحله ای تعهدات نموده است. با اجرای این گام ها اکنون ذخائر مواد غنی شده ایران به بیش از ۲/۵ تن رسیده و امر تحقیق و توسعه سرعت بیشتری گرفته است. جمهوری اسلامی اکنون به غیر از حوزه پادمانی و نظارتی، به هیچ یک از دیگر تعهدات هسته ای خود در برجام پایبند نیست و تنها متناسب با نیازهای فنی خود در حوزه هسته ای اقدام می نماید.

۴- شکست های حقوقی آمریکا در دیوان بین المللی دادگستری (لاهی)

از دستاوردهای مهم دستگاه سیاست خارجی در دولت دوازدهم که در نتیجه هماهنگی با معاونت حقوقی ریاست جمهوری و بهره گیری از افراد مسلط و باتجربه در مسائل حقوقی

بین‌المللی بدست آمد، شکست‌های حقوقی آمریکا در دیوان بین‌المللی دادگستری (لاهِه) بود که نشان داد اگر مسیر درستی برای مطالبات حقوقی در عرصه جهانی انتخاب شود، موفقیت حتی در نظام ناعادلانه فعلی بین‌المللی نیز امکانپذیر است. موفقیت نخست حقوقی پس از آن حاصل شد که ایران در ۲۶ خرداد سال ۱۳۹۵ (۱۵ ژوئن ۲۰۱۶) درخصوص توقیف داراییهای ایران در آمریکا به دیوان بین‌المللی دادگستری در لاهه شکایت کرد. از ۱۶ مهرماه ۱۳۹۷ (هشتم اکتبر ۲۰۱۸) جلسات رسمی دادگاه برگزار شد تا آنکه در ۲۴ بهمن ۱۳۹۷ (سیزدهم فوریه ۲۰۱۹) دادگاه به صلاحیت خود برای رسیدگی به این موضوع مهم رای داد که موفقیت حقوقی بسیار شایان توجهی به شمار میرفت؛ چرا که دولت آمریکا اساساً دیوان بین‌المللی دادگستری را فاقد صلاحیت برای ورود و رسیدگی به این پرونده و شکایت دولت ایران می‌دانست. همچنین، تصمیم دولت ایالات متحده آمریکا برای اعلام خروج از برجام از اردیبهشت ۱۳۹۷ و اعمال مجدد تحریم‌ها طی دو مرحله علیه ایران درنهایت باعث شد تا دولت ایران در ۲۵ تیر ماه (۱۶ جولای ۲۰۱۸) در دبیرخانه دادگاه بین‌المللی لاهه در هلند شکایت خود را از آمریکا به استناد عهدنامه مودت بین ایران و آمریکا که در ۲۳ مرداد ۱۳۳۴ (۱۵ آگوست ۱۹۵۵) به امضای دوطرف رسیده، به ثبت برساند، زیرا براساس توافق برجام در تیر ماه سال ۱۳۹۴ آمریکا قرار بود اجرای تحریم‌های خود را به حالت تعلیق در آورد، اما با تصمیم یکسویه ترامپ این تحریم‌ها مجدداً طی دو مرحله از سر گرفته شد. ایران از دادگاه لاهه درخواست کرد که باتوجه به آثار گسترده و جبران ناپذیر این تحریم‌ها روی اقتصاد ایران و محدودیت‌های اعلام شده سخت‌تر آن کشور در مورد اتباع و شرکت‌های ایرانی، نسبت به صدور دستور اقدامات فوری و پیش از رسیدگی به ماهیت اصل دعوی، آمریکا را به رعایت توافق برجام ملزم کند. پس از دفاعیات بسیار منطقی و مستند وکلای ایران، دیوان بین‌المللی دادگستری رای خود را به نفع جمهوری اسلامی ایران صادر کرد و مقرر نمود که «دولت آمریکا بایستی تحریم‌هایی را که شامل کمک‌های بشردوستانه و نیز تجهیزاتی همچون قطعات هواپیماهای مسافربری که با امنیت جانی مردم سر و کار دارد را لغو کند». اعلام این رای که موفقیت حقوقی بزرگی برای جمهوری اسلامی ایران در عرصه بین‌المللی به شمار میرفت و بار دیگر حقانیت نظام و ملت ایران را به اثبات رساند، آنچنان برای دولت آمریکا گران آمد که تنها ساعاتی پس از اعلام حکم دادگاه لاهه اعلام کرد که آمریکا از «پیمان

مودت» یا «عهدنامه مودت و روابط اقتصادی و حقوق کنسولی» که در سال ۱۹۵۵ میلادی (۱۳۳۴ خورشیدی) به امضای ایالات متحده و ایران رسیده بود، خارج می‌شود.

۵- جلوگیری از تصویب قطعنامه پیشنهادی آمریکا در شورای امنیت در رابطه با تمدید تحریم تسلیحاتی ایران

به موازات موفقیت‌های حقوقی در دیوان بین‌المللی دادگستری (لاهاه)، جلوگیری از تصویب قطعنامه پیشنهادی آمریکا در شورای امنیت در رابطه با تمدید تحریم تسلیحاتی ایران در ۲۴ مرداد ۱۳۹۹ نیز یکی دیگر از دستاوردهای مهم دستگاه سیاست خارجی در دولت دوازدهم به شمار می‌رود. این قطعنامه بدین دلیل از طرف دولت آمریکا در شورای امنیت مطرح شد که تحریم تسلیحاتی ایران به موجب توافقنامه برجام و بر اساس قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت سازمان ملل در ۲۷ مهر ۱۳۹۹ پایان می‌یافت. دولت آمریکا با وجود خروج از برجام معتقد بود از آنجا که در ابتدا یکی از طرف‌های این توافق بوده است می‌تواند با توسل به «مکانیسم ماشه» تحریم‌های سازمان ملل علیه ایران را بازگرداند. همین امر موجب قطعنامه پیشنهادی آمریکا در شورای امنیت در رابطه با تمدید تحریم تسلیحاتی ایران شد که پس از دفاعیات و استدلال‌های حقوقی آقای دکتر ظریف مبنی بر عدم صلاحیت دولت آمریکا در استناد به موافقت‌نامه برجامی که این کشور به صورت یک جانبه و غیرقانونی از آن خارج شده است، قطعنامه پیشنهادی آمریکا توانست تنها دو رای موافق (امریکا و جمهوری دومینیکن) از آرای ۱۵ کشور عضو را کسب کند، در حالی که دیگر اعضای این شورا با دو رای مخالف و ۱۱ رای ممتنع مانع از تصویب آن شدند که چنین اجماعی در شورای امنیت علیه دولت آمریکا در تاریخ هفتاد ساله سازمان ملل متحد بی‌سابقه بود. موفقیت حقوقی و سیاسی جمهوری اسلامی ایران در شورای امنیت و جلوگیری از تصویب قطعنامه پیشنهادی آمریکا در رابطه با تمدید تحریم تسلیحاتی ایران به صورت عملی و آشکار انزوای بین‌المللی دولت دونالد ترامپ و سیاست‌های یک جانبه‌گرایانه آمریکا در عرصه بین‌المللی را نشان داد.

۶- توسعه روابط با کشورهای منطقه و مقابله با مثلث آمریکایی-عبری و عربی در خلیج فارس و آسیای غربی

در رابطه با مقابله با سیاست‌های مثلث آمریکایی-عبری و عربی در خلیج فارس و آسیای غربی، اقدامات و سیاست‌های متعددی به مورد اجرا گذاشته شد؛ از جمله مدیریت تنش‌ها در

خلیج فارس از طریق رایزنی‌های مستمر با رهبران منطقه، ممانعت از کلیدخوردن روند تجزیه عراق و استقلال اقلیم کردستان، مشارکت جدی و فعال در حل و فصل بحران سوریه به ویژه در چهارچوب فرایند آستانه (ایران - روسیه و ترکیه)، مقابله با بی‌ثباتی‌سازی، بی‌دولت‌سازی و ایجاد شکاف بین دولت و ملت در لبنان و عراق، بهره‌گیری هوشمندانه از شکاف بین قطر با کشورهای شورای همکاری خلیج فارس به ویژه عربستان سعودی و نزدیک‌ساختن دوحه به تهران، مقابله دیپلماتیک و حقوقی با طرح‌هایی مانند معامله قرن، الحاق کرانه باختری، یهودی‌ستیزی قدس شریف و انتقال پایتخت رژیم صهیونیستی از تل‌آویو به قدس و تشکیل «ستاد سردار سلیمانی» در وزارت خارجه برای پیگیری سیاسی و حقوقی ترور سردار شهید سلیمانی در سطح بین‌المللی. در این راستا، در مناسبات ایران و عراق نیز در این دوره بسترهای اصلی برای ایجاد اتحاد راهبردی بیش از هر زمان دیگری مهیا شد. کمک به عراقی‌ها برای تکمیل روند سیاسی و در نهایت موجب روی کارآمدن نخبگان نزدیک به جمهوری اسلامی ایران در مجلس، دولت و ریاست‌جمهوری شد. در همین راستا مناسبات سیاسی و اقتصادی پیشرفت چشم‌گیری را تجربه کرده است که گسترش حجم تبادل اقتصادی ایران و عراق (۱۲ میلیارد دلار)، به رسمیت شناختن معاهده ۱۹۷۵ الجزایر برای اولین بار و رایگان شدن صدور روادید بین دو کشور، توافقنامه اتصال راه‌آهن بصره - شلمچه در جریان سفرهای رئیس‌محترم جمهوری اسلامی ایران به عراق و هم‌چنین به امضا رسیدن سند مکانیسم پرداخت‌های مالی با هدف واریز مطالبات شرکت‌های ایرانی برای اولین بار طی سال‌های اخیر که در بحث تحریم‌ها نیز برای روند تجاری دو کشور بسیار کمک‌دهنده است از جمله آنهاست. حتی در شرایط کرونایی اواخر سال ۱۳۹۸ و اوایل ۱۳۹۹ که بسیاری از مرزهای تبادل کالا بسته شد، برخی مرزهای ایران و عراق باز بودند و به تدریج سایر مرزها با این کشور (مجموعاً ۱۳ مرز) نیز با رعایت پروتکل‌های بهداشتی به فعالیت خود ادامه دادند. همچنین جمهوری اسلامی ایران در مناسبات خود با کشورهای عمان و کویت نیز سعی کرد با استقبال از نقش این کشورها که نوعی استقلال طلبی را در سیاست‌های منطقه و به خصوص در روابط با ایران برای خود حفظ کرده‌اند و تلاش دارند در قبال مسائل منطقه و بحران روابط ایران و عربستان راه میانه را در پیش گیرند، ضمن گسترش روابط دوجانبه از نقش این کشورها در جهت تعدیل تنش‌ها بهره‌برد. هرچند عربستان سعودی و به تبع آن بحرین هم چنان بر طبل تنش با ایران می‌کوبیدند و به عنوان حامیان سرسخت کمپین فشار حداکثری

آمریکا علیه ایران، هرگونه پیام مثبت برای آشتی و شروع دیپلماسی با هدف خارج شدن از بحران‌های منطقه‌ای با ایران را رد می‌کردند. اگرچه امارات متحده عربی نیز در اتحاد علیه ایران به سر می‌برد، با این وجود، روابط سیاسی و اقتصادی با این کشور حفظ شده است و در فضای موجود اقدامات مثبتی از جمله عادی شدن فعالیت باشگاه ایرانیان و بیمارستان ایرانیان در دبی و تمدید مجوز فعالیت آنها برای دو سال دیگر، برگزاری دو نشست مشترک کاردهای ساحلی ایران و امارات در بندرعباس و تهران، از سرگیری صدور محدود اقامت برای ایرانیان در امارات، از سرگیری افتتاح حساب برای ایرانیان در بانک‌های اماراتی صورت پذیرفت. در این میان، گسترش ویروس کرونا و تبادل اطلاعات پزشکی و کمک‌های بشردوستانه، به عنوان فرصتی به منظور تداوم سیاست تنش‌زدایی در منطقه در نظر گرفته شد. با وجود روابط غیردوستانه با امارات تحویل کمک‌های بشردوستانه از طرف این کشور و گفتگوهای وزرای خارجه دو کشور، فرصتی را برای گشایش در مناسبات ایران و امارات فراهم آورد.

۷- تعریف و ارائه ابتکار عمل‌های منطقه‌ای و بین‌المللی با هدف کاهش و مدیریت تنش‌ها و منازعه‌ها

تعریف و ارائه ابتکار عمل‌های منطقه‌ای و بین‌المللی با هدف کاهش و مدیریت تنش‌ها و منازعه‌ها؛ از جمله ارائه طرح مجمع گفتگوهای امنیتی با کشورهای منطقه خلیج فارس، طرح امضای معاهده عدم تجاوز با کشورهای حاشیه خلیج فارس، ابتکار صلح امید موسوم به «طرح صلح هرمز»، طرح چهار ماده‌ای صلح یمن، طرح چهار ماده‌ای فلسطین (طرح همه‌پرسی)، طرح صلح آستانه در رابطه با بحران سوریه (ایران، روسیه و ترکیه)، طرح مصالحه بین ارگ (اشرف غنی) و سپیدار (عبدالله عبدالله) در افغانستان، طرح میانجیگری بین ارمنستان و جمهوری آذربایجان در جنگ ۲۰۲۰ در منطقه ناگورنو-قره‌باغ.

۸- بهره‌گیری از شکاف سیاسی شورای همکاری خلیج فارس متعاقب تنش در روابط قطر با عربستان سعودی

نگاه منطقی و عقلایی به تحولات منطقه و بهره‌گیری از شکاف سیاسی شورای همکاری خلیج فارس موجب شد هم زمان با محاصره دیپلماتیک و اقتصادی قطر توسط عربستان سعودی، امارات، بحرین و مصر در ژوئیه ۲۰۱۷ جمهوری اسلامی ایران به حمایت همه جانبه این کشور بپردازد. این همکاری و حمایت به دنبال محاصره، موجب همسو نمودن قطر در جهت‌گیری‌های

منطقه‌ای با ایران از جمله مسائل سوریه، یمن، لیبی، جلب نظر طرف قطری در حمایت از طرح ابتکار صلح هرمز، افزایش حجم روابط تجاری ایران و قطر و برگزاری ششمین کمیسیون مشترک دو کشور پس از وقفه ۱۲ ساله شد.

۹- امضاء کنوانسیون رژیم حقوقی دریای خزر

از دیگر دستاوردهای دستگاه سیاست خارجی در دولت دوازدهم، امضاء کنوانسیون رژیم حقوقی دریای خزر در ۱۲ آگوست ۲۰۱۸ میلادی (۲۱ مرداد ۱۳۹۷) در شهر بندری آکتائو قزاقستان بود که برای نخستین بار پس از فروپاشی شوروی، چهارچوب کلی حقوق و تعهدات کشورهای ساحلی برای استفاده از آب‌ها، بستر، زیر بستر، منابع طبیعی و فضای فوقانی بر فراز دریای خزر را تعیین و مشخص نمود. تا پیش از اجلاس سران پنج کشور ساحلی دریای خزر در آکتائو قزاقستان، چهار اجلاس سران و ۵۲ نشست گروه کاری تدوین رژیم حقوقی دریای خزر برگزار شده بود. لذا امضاء کنوانسیون رژیم حقوقی دریای خزر در عمل به یک روند بسیار طولانی و فرسایشی پایان داد و با مشخص ساختن چهارچوب کلی رژیم حقوقی دریای خزر، امکان بهره‌برداری از منابع و ظرفیت‌های این پهنه آبی و نیز مذاکره و رایزنی در رابطه با جزئیات فنی به ویژه روش تعیین خطوط مبدا مستقیم را فراهم ساخت. در کنوانسیون اشاره شده است که «تحدید حدود بستر و زیر بستر دریای خزر به مناطق بر حسب توافق کشورهای با سواحل مجاور و مقابل، با در نظر گرفتن اصول و موازین شناخته شده حقوق بین‌الملل به منظور اعمال حقوق حاکمه آنان در بهره‌برداری از منابع زیربستر و سایر فعالیت‌های اقتصادی قانونی مرتبط با توسعه منابع بستر و زیر بستر انجام خواهد گرفت». معنی و مفهوم این بند برای ایران این است که ایران برای تحدید حدود بستر و زیر بستر دریای خزر به مناطق نیازمند توافق با دو کشور ترکمنستان و جمهوری آذربایجان است که با ایران هر دوی آنها دارای مرز مجاور و مقابل است. هرچند کنوانسیون رژیم حقوقی دریای خزر به تصویب پارلمانهای چهار کشور ترکمنستان، قزاقستان، روسیه و جمهوری آذربایجان رسیده است، اما دولت ایران اعلام کرده است که تا قبل از تعیین تکلیف مذاکرات مربوط به روش تعیین خط مبدا که برای کشورمان بسیار حساس است، لایحه کنوانسیون رژیم حقوقی دریای خزر برای تصویب تقدیم مجلس شورای اسلامی نخواهد شد.

۱۰- توافقنامه تجارت ترجیحی با اتحادیه اقتصادی اوراسیا

دیگر دستاورد مهم دستگاه سیاست خارجی در دولت دوازدهم که از ابعاد دیپلماسی اقتصادی و سیاست همسایگی بسیار شایان توجه است، اجرایی شدن توافقنامه تجارت ترجیحی ایران با اتحادیه اقتصادی اوراسیا است. روسای جمهور سه کشور روسیه، قزاقستان و بلاروس، معاهده تشکیل «اتحادیه اقتصادی اوراسیا» را در ۲۹ می ۲۰۱۴ به امضا رساند. ارمنستان در ۹ اکتبر ۲۰۱۴ و قرقیزستان نیز در ۲۳ دسامبر ۲۰۱۴ به این اتحادیه ملحق شدند و بدین ترتیب، اتحادیه اقتصادی اوراسیا با عضویت پنج کشور روسیه، بلاروس، قزاقستان، قرقیزستان و ارمنستان، فعالیت رسمی خود را از اول ژانویه ۲۰۱۵ آغاز نمود. این اتحادیه در سال‌های اخیر از طریق انعقاد قراردادهای تجارت آزاد و تجارت ترجیحی با کشورهایی مانند سنگاپور، مولداوی، ازبکستان، تاجیکستان و صربستان درصدد تثبیت نقش و جایگاه خود در عرصه تجارت جهانی برآمده است و در همین راستا، توافقنامه تجارت ترجیحی نیز بین ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا نیز پس از مذاکرات طولانی و فنی منعقد شد که پس از تصویب در مجلس شورای اسلامی در خرداد ۱۳۹۸ از ۵ آبان ۱۳۹۸ اجرایی شده است. به موجب این توافقنامه بیش از ۸۶۲ قلم کالا که عمدتاً در بخش‌های کشاورزی، دامی و صنعتی است، مشمول کاهش تعرفه گمرکی می‌شود که در این بین، ۵۰۲ قلم از آن ترجیحات اعطایی اتحادیه به ایران و ۳۶۰ قلم نیز ترجیحات اعطایی ایران به اتحادیه اقتصادی اوراسیا است که خوشبختانه با وجود بحران کرونا، انسداد مرزها و کندی مبادلات تجاری، توانسته است جهش بسیار خوبی را در افزایش حجم صادرات ایران به پنج کشور عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا به ویژه در بخش محصولات کشاورزی ایجاد کند. از این نظر، توافقنامه ترجیحی ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا که در شرایط تحریمی و فشار حداکثری ایالات متحده آمریکا منعقد شده است، رویداد مهمی در عرصه سیاست خارجی و نیز تجارت خارجی کشورمان محسوب می‌شود که در صورت اجرای صحیح و کامل تعهدات این توافقنامه که نیازمند هماهنگی و همراهی کلیه بخش‌های دولتی و خصوصی به ویژه وزارت صنعت، معدن و تجارت، سازمان توسعه تجارت، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت مسکن، راه و شهرسازی، گمرک، بانک مرکزی و سازمان بنادر و کشتیرانی (با توجه به مرزهای دریایی ایران با دو عضو اتحادیه یعنی قزاقستان و روسیه) است، می‌توان امیدوار بود که این توافقنامه موقت پس از سه سال تبدیل

به موافقت‌نامه تجارت آزاد شود و در این فرایند بخشی از فشار سیستمی و تحریمی که از ناحیه جنوب (خلیج فارس و برخی از کشورهای عربی) به ایران وارد می‌شود، در سمت شمال (اوراسیا) جبران شود.

۱۱- تشکیل ستاد مقابله با کرونا در وزارت امور خارجه

پس از شکل‌گیری ستاد ملی مقابله با کرونا به منظور هماهنگی و پیگیری بخش خارجی و بین‌المللی مصوبات این ستاد، در وزارت امور خارجه، ستاد مقابله با کرونا به ریاست آقای غلامرضا انصاری، معاون دیپلماسی وزارت امور خارجه تشکیل شد که علاوه بر هماهنگی کارهای ستادی و اجرایی در مرکز، وظیفه انتقال و پیگیری مصوبات و نیازهای ستاد ملی مقابله با کرونا و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به نمایندگی‌های جمهوری اسلامی ایران در سراسر جهان را برعهده گرفت که برخی از مهم‌ترین اقدامات صورت گرفته عبارتند از: تلاش دیپلماتیک برای انعکاس اقدامات ایران و لغو تحریم‌های ظالمانه آمریکا در شرایط بحران کرونا، شکل‌گیری و تقویت مستمر کمپین مردمی و بین‌المللی «نه به تحریم، نه به کرونا» در سطح بین‌المللی، اطلاع‌رسانی و اطمینان‌بخشی به جامعه بین‌المللی برای مقابله با فضا سازی برخی از کشورهای غربی و عربی، خرید و انتقال تجهیزات و اقلام پزشکی، بهداشتی و درمانی به داخل کشور، جذب کمک‌های مالی (دولت‌ها، نهادهای بین‌المللی، انجمن‌های خیریه و ایرانیان مقیم خارج از کشور) از جمله قطر (۵ میلیون دلار)، کویت (۱۰ میلیون دلار)، عمان (۵ میلیون دلار)، اتریش (۲۵۰ هزار یورو)، اسپانیا (۱۰۰ هزار یورو از طریق صلیب سرخ جهانی)، پیگیری وضعیت امور ایرانیان خارج از کشور و به ویژه انتقال دانشجویان و اساتید ایرانی و زندانیان به داخل کشور، ایجاد تسهیلات کنسولی برای بازگشت اتباع خارجی (دانشجویان، مهاجرین و زندانیان)، رایزنی و هماهنگی با کشورهای همسایه با هدف حفظ سلامت عمومی و تقویت مناسبات اقتصادی و تجاری از جمله رایزنی و مذاکرات مستمر با کشورهای همسایه برای بازگشایی مجدد مرزها، پایانه‌های مرزی، بازارچه‌های مرزی مشترک، صدور گواهی‌نامه‌های بهداشتی، رفع توقیف از کامیون‌ها و سایر وسایل نقلیه توقیفی در مرزها به دنبال تاکید ستاد ملی مقابله با کرونا و هیئت دولت برای توجه به مسائل معیشتی و از سرگیری فعالیت‌های اقتصادی و تجاری و در نهایت انتقال تجربیات، سیاست‌گذاری‌ها و اقدامات سایر کشورها برای مقابله با بحران کرونا طبق اعلام نیاز و برنامه‌های ستاد ملی مقابله با کرونا.

۱۲- تغییر ساختار وزارت امور خارجه با هدف تجميع وظايف و چابک‌سازی

از آنجا که یکی از برنامه‌های پیشنهادی وزیر امور خارجه در جلسه رای اعتماد در مجلس شورای اسلامی در مرداد ۱۳۹۶، تغییر ساختار وزارتخانه بود، این مهم در دی ماه ۱۳۹۶ صورت گرفت. در این راستا، با هدف چابک‌سازی و تغییر سلسله مراتب اداری از وزیر، معاون وزیر، مدیرکل، رئیس اداره به کارشناس در دی ۱۳۹۶ بود. براساس ساختار جدید معاونت‌های منطقه‌ای شامل معاونت اروپا و آمریکا، معاونت عربی و آفریقا و معاونت آسیا و اقیانوسیه حذف و در یک معاونت سیاسی تجميع شدند. به دلیل اهمیت مسائل اقتصادی و تجاری، معاونت جدیدی با عنوان معاونت دیپلماسی اقتصادی شکل گرفت و نام معاونت کنسولی و مجلس نیز به معاونت ایرانیان و امور مجلس تغییر نام داد.

۱۳- احیای معاونت اقتصادی و تحرک بخشی به دیپلماسی اقتصادی

شاید بتوان نقطه عطف تغییر ساختار وزارت امور خارجه را احیای معاونت اقتصادی دانست که از جمله مطالبات جدی نمایندگان مجلس شورای اسلامی در جلسه رای اعتماد و نیز برنامه‌های پیشنهادی وزیر امور خارجه در آغاز به کار دولت دوازدهم بود. لذا متعاقب تشکیل معاونت دیپلماسی اقتصادی و با توجه به سخت‌شدن شرایط اقتصادی و بانکی که پس از خروج یک جانبه و غیرقانونی دولت آمریکا از این توافقنامه و اعمال تحریم‌های گسترده ایجاد شد، اقدامات متعددی در راستای اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی، تاب‌آوری کشور در مقابله با تحریم و افزایش مناسبات اقتصادی و تجاری ایران با سایر کشورها صورت گرفت که برخی از مهم‌ترین موارد آن عبارتند از: توسعه صادرات و جایگزینی واردات با هدف حمایت از تولید داخلی، سیاست صادرات محصولات شرکت‌های دانش‌بنیان و شناسایی راهکارهای مناسب برای تجارت از طریق تهاتر بدون نیاز به انتقال ارز، فراهم نمودن بسترهای حقوقی و بانکی انجام معاملات تجاری با پول‌های ملی با کشورهای روسیه، ترکیه، هند، جمهوری آذربایجان و هند که در راستای حذف دلار از تجارت خارجی و افزایش قدرت مانور و تاب‌آوری کشور در شرایط تحریمی صورت پذیرفته است، فعالسازی و برگزاری منظم کمیسیون‌های مشترک اقتصادی جمهوری اسلامی با بیش از ۳۵ کشور جهان. برخی از این کمیسیون‌های مشترک پس از یک دهه وقفه احیاء و برگزار شد، اولویت‌بخشی به مناسبات اقتصادی و تجاری با همسایگان از جمله تبدیل‌شدن جمهوری اسلامی ایران به شریک اول اقتصادی افغانستان

در شرایط تحریمی، افتتاح مراکز تجاری ایران در برخی از کشورها از جمله آستارخان روسیه و شانگهای چین، برگزاری بیش از ۱۵۰ جلسه ستاد هماهنگی روابط اقتصادی خارجی با عضویت ۲۶ دستگاه اجرایی و اتاق‌های بازرگانی و گشایش دفاتر نمایندگی‌های وزارت امور خارجه در اکثر استان‌های کشور جهت تسهیل روابط خارجی استان‌های کشور با طرف‌های خارجی به ویژه همسایگان.

۱۴- انتخاب سفرای زن برای نخستین بار پس از پیروزی انقلاب اسلامی

در راستای توصیه‌های موکد ریاست محترم جمهوری در افزایش توجه به ظرفیت‌های بانوان در نظام مدیریتی و اجرایی کشور، برای نخستین بار پس از پیروزی انقلاب پنج زن به عنوان سفیران جمهوری اسلامی ایران انتخاب شدند. بدین ترتیب که خانم مرضیه افخم (مالزی)، خانم حمیرا ریگی (برونئی)، فروزنده ودیعتی (فنلاند)، افسانه نادپیور (دانمارک) و زهرا ارشادی (سازمان ملل متحد) به پیشنهاد وزیر امور خارجه با تایید مراجع ذی ربط به کشورهای محل ماموریت اعزام شدند که تحول جدیدی از نوع نگرش و باورمندی به ظرفیت‌های بانوان تحصیل کرده و مجرب وزارت امور خارجه را به نمایش گذاشت.

مسائل و چالش‌ها

به موازات دستاوردها و موفقیت‌های وزارت امور خارجه در دولت یازدهم و دوازدهم، موارد متعددی از چالش‌ها و عدم تحقق اهداف و برنامه‌های اعلامی و پیش‌بینی شده وجود داشته است که به منظور ارائه یک گزارش جامع، واقع‌بینانه، منصفانه و باورپذیر باید به این بخش نیز توجه لازم صورت گیرد. علاوه بر چالش‌های ساختاری و سنتی، این وزارتخانه در دولت تدبیر و امید با موارد متعددی از چالش‌ها و عدم تحقق اهداف و برنامه‌های اعلامی مواجه بوده است که برخی از مهم‌ترین موارد آن بدین شرح است:

۱- عدم اجماع و هماهنگی لازم در عرصه داخلی در رابطه با تصویب و اجرای برنامه جامع اقدام مشترک (برجام)

نخستین چالش مهم وزارت امور خارجه در دولت یازدهم، عدم اجماع و هماهنگی لازم در عرصه داخلی در رابطه با تصویب و اجرای برنامه جامع اقدام مشترک (برجام) بود که گام بسیار مهمی در رفع تحریم‌های ظالمانه و بیسابقه شورای امنیت سازمان ملل متحد، بریتانیا،

اتحادیه اروپا و تحریم‌های ثانویه آمریکا علیه ملت ایران داشت. کشیده شدن مسائل برجام به اختلافات و کشمکش‌های جناحی و سیاسی داخل کشور، فضا سازی و تبلیغات منفی و غیرمنصفانه علیه تیم مذاکره کننده هسته‌ای که بارها مورد حمایت و تمجید مقام معظم رهبری نیز قرار گرفته بودند و عدم همراهی کامل و لازم برای اجرای برجام در داخل کشور همسو با سیاست‌ها و برنامه‌های وزارت امور خارجه موجب شد نظام جمهوری اسلامی و ملت ایران نتواند از تمامی ظرفیت‌های سیاسی و به ویژه اقتصادی این موافقت‌نامه بهره مناسب و مطلوبی را ببرد.

۲- تنش و قطع روابط با عربستان سعودی

دومین چالش مهم وزارت امور خارجه در دولت یازدهم، تنش و قطع روابط با دولت عربستان سعودی بود که علاوه بر مناسبات دو جانبه تهران و ریاض، آثار و پیامدهای بسیار مهمی نیز در سطح جهان اسلام و منطقه خاورمیانه به دنبال داشت. سیاست‌های عربستان سعودی در حمایت از عناصر تروریستی و افراطی در سوریه و عراق، حمایت آشکار از اقدامات تبعیض آمیز و خصمانه دولت پادشاهی بحرین علیه شیعیان این کشور، مداخله نظامی مستقیم در یمن و بمباران مناطق مسکونی، شهرها و زیرساختهای یکی از ضعیفترین کشورهای عربی و اسلامی، وقوع فاجعه تلخ منا در ۲ مهر ۱۳۹۴ که موجب جان باختن چند هزار زائر حج از جمله بیش از ۴۶۴ نفر از حجاج ایرانی شد و در نهایت اعدام روحانی برجسته شیعی عربستان، شیخ باقر النمر در ۱۲ دی ۱۳۹۴ موجب شد روابط ایران و عربستان سعودی شرایط بسیار سرد و پرتنشی را در سال ۱۳۹۴ تجربه کند. با وجود آن که وزارت امور خارجه در هماهنگی با سایر نهادهای مسئول از جمله سازمان حجم و زیارت و قوه قضائیه مشغول پیگیری وضعیت جان باختگان و آسیب دیدگان وقایع مختلف در مراسم حج بود، اقدام خودسرانه جمعی از افراد در حمله به سفارت عربستان سعودی در تهران و نیز کنسولگری این کشور در مشهد در ۱۲ دی ۱۳۹۴ در اعتراض به اعدام شیخ باقر النمر موجب شد، عربستان سعودی که به واسطه عدم مدیریت صحیح مراسم حج، اعدام شیخ باقر النمر و دهها نفر دیگر از معترضان و نیز جنگ یمن تحت فشار شدید افکار جامعه جهانی، محافل حقوق بشر و کشورهای عربی و اسلامی قرار داشت، در موقعیت طلبکارانه قرار گیرد و موضوع حمله به سفارت و امکان کنسولی را تبدیل به اهرم فشار جدیدی علیه جمهوری اسلامی ایران تبدیل کند. متعاقب حمله به

سفارت عربستان سعودی در تهران و نیز کنسولگری این کشور در مشهد، دولت این کشور اقدام به قطع کامل روابط دیپلماتیک با ایران نمود و متقابلاً سفارت و کنسولگری ایران نیز در عربستان سعودی تعطیل شد.

۳- به قدرت رسیدن دونالد ترامپ در انتخابات ریاست جمهوری آمریکا (نوامبر ۲۰۱۶/آبان ۱۳۹۵)

آخرین چالش بسیار مهم دستگاه دیپلماسی کشور در ماه‌های پایانی دولت یازدهم، به قدرت رسیدن دونالد ترامپ در انتخابات ریاست جمهوری آمریکا در نوامبر ۲۰۱۶ (آبان ۱۳۹۵) بود. انتقادهای آشکار و تند ترامپ در جریان مبارزات انتخاباتی و رقابت با رقیب دموکرات (هیلاری کلینتون) علیه موافقت‌نامه برجام که کاملاً همسو با اهداف و رویکردهای رژیم صهیونیستی و عربستان سعودی بود، به موازات طرح اتهام‌های مختلف علیه نظام جمهوری اسلامی ایران از جمله در زمینه حمایت از تروریسم، نقض حقوق بشر و بی‌ثباتی در منطقه خاورمیانه موجب شد انتخاب او به عنوان رئیس‌جمهور جدید آمریکا در نوامبر ۲۰۱۶ صفحه جدیدی از تنش و رویارویی این کشور با جمهوری اسلامی ایران را ایجاد کند که از نظر سطح و میزان تنش و تقابل قابل مقایسه با هیچ یک از دولت‌های قبلی آمریکا اعم از دموکرات و جمهوریخواه نبود. اگرچه دولت ترامپ تا پایان فعالیت دولت دوازدهم در ایران (مرداد ۱۳۹۶) در موافقت‌نامه برجام باقی ماند، اما اعمال سیاست‌های تحریمی جدید و ایجاد اختلال در همکاری‌های بانکی و تجاری که در تعارض آشکار را با روح برجام و تعهدات قانونی و بین‌المللی آمریکا بود، مشکلات و چالش‌های متعددی را در سال پایانی دولت دوازدهم برای کشورمان رقم زد. در چنین شرایطی، وزارت امور خارجه با افزایش سطح تماس‌ها و رایزنی‌ها با سایر کشورهای عضو ۱+۵ (روسیه، چین، بریتانیا، فرانسه و آلمان) کوشش نمود ضمن حفظ اصول و مبانی توافق‌نامه برجام، مانع از تاثیرگذاری رویکردهای غیرقانونی، یک جانبه‌گرایانه و خصمانه دولت جدید آمریکا بر این موافقت‌نامه بین‌المللی شود. هرچند متأسفانه به دلیل فشار بسیار سنگین سیاسی و مالی دولت ترامپ و نیز نفوذ لابی یهود و اقدامات مخرب رژیم صهیونیستی و عربستان سعودی، در برخی از حوزه‌ها مشکلات و چالش‌هایی برای کشور ایجاد شد.

۴- خروج آمریکا از برجام و اعمال تحریم‌های یک جانبه و فراگیر علیه جمهوری اسلامی ایران

تنها دقایقی بعد از اعلام خروج آمریکا از برجام توسط ترامپ در ۱۸ اردیبهشت ۱۳۹۷، وزارت خزانه‌داری آمریکا در بیانیه‌ای دستورالعمل خروج از برجام را منتشر نمود و اعلام کرد اقدامات فوری را برای اجرای تصمیم رئیس‌جمهور انجام می‌دهد. طی این بیانیه اعلام شده که تحریم‌ها علیه ایران طی بازه ۹۰ روزه و ۱۸۰ روزه باز خواهند گشت؛ به گونه‌ای که در پایان این دوره‌ها تحریم‌های قابل اجرا در هر دو دسته تحریم‌های اولیه و ثانویه به اثرگذاری کامل برسند. از این مقطع بود که سیاست‌های تحریمی و فشار حداکثری دولت آمریکا که دولت ترامپ از آن به عنوان بی‌سابقه‌ترین و فراگیرترین تحریم‌های طول تاریخ یاد می‌کرد، علیه جمهوری اسلامی ایران اعمال شد و تا پایان دوره ریاست‌جمهوری ترامپ با شدت و جدیت ادامه یافت. براساس اطلاعات عمومی منتشر شده توسط نهادهای دولتی آمریکا در دوره ریاست‌جمهوری دونالد ترامپ (۲۰۱۶ تا ۲۰۲۰) بیش از ۱۷۷ اقدام تحریمی و مکمل تحریمی علیه جمهوری اسلامی ایران، تصویب و اجرا شده است. در این راستا، از یک طرف دامنه بخش‌های هدف تحریم‌های آمریکا گسترش یافته و از طرف دیگر، بخش عظیمی از فعالان و بنگاه‌های اقتصادی - مالی جمهوری اسلامی ایران (عمومی و خصوصی) تحت تحریم‌های آمریکا قرار گرفتند. ۲۷۱ شخصیت ایرانی (از جمله مقام معظم رهبری، رئیس قوه قضائیه، وزیر امور خارجه، وزیر ارتباطات، رئیس سازمان صدا و سیما، رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام، دبیر شورای نگهبان)، فرماندهان ارشد نیروهای مسلح (از جمله سرلشکر محمد باقری، سردار سرتیپ پاسدار غلامعلی رشید، سردار حسین دهقان، سرلشکر حسن فیروزآبادی، سرلشکر پاسدار محمد علی جعفری، سردار شهید قاسم سلیمانی، دریابان علی شمخانی و سرلشکر پاسدار حسین سلامی)، ۲۵۹ نهاد ایرانی (از جمله سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی قدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی انتظامی، وزارت دفاع، به وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، سازمان انرژی اتمی ایران، بانک مرکزی، شرکت ملی نفت ایران، کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران و صندوق توسعه ملی ایران)، ۳۸ شخص و ۱۳۹ نهاد خارجی به موازات ۳۳ فروند هواپیما و ۱۱ فروند کشتی به بهانه‌هایی متفاوت به فهرست تحریم‌های تحریم‌های آمریکا علیه ایران افزوده شدند. علاوه بر این، ۸۰۲ شخص، نهاد، کشتی و هواپیمایی که طبق برجام از فهرست تحریم‌های آمریکا

خارج شده بودند، متعاقب خروج آمریکا از این موافقت‌نامه، مجدداً در ۵ نوامبر ۲۰۱۸ به فهرست تحریم‌های آمریکا افزوده شدند. لذا تعداد کل اشخاص، نهادها، کشتی‌ها و هواپیمایی‌هایی که در دوره ریاست‌جمهوری ترامپ به فهرستهای تحریمی آمریکا افزوده شدند، بیش از ۱۵۵۳ مورد می‌باشد. هرچند جمهوری اسلامی ایران از زمان آغاز پیروزی انقلاب اسلامی با سیاست‌های تحریمی دولت آمریکا در هر دو حزب جمهوریخواه و دموکرات مواجه بوده است، اما گستردگی و تعداد بسیار بالای موارد تحریمی، تنوع شخصیت‌های حقیقی و حقوقی تحت تحریم و در هم تنیدگی تحریم‌های هسته‌ای و غیر هسته‌ای (تروریستی، موشکی و حقوق بشری) موجب شد شکل جدیدی از اعمال سیاست‌های تحریمی علیه کشورمان شکل گیرد که در طول تاریخ معاصر نظام بین‌الملل بیسابقه بود. همین امر موجب شد پس از گشایش نسبی که پس از توافق‌نامه برجام در مناسبات اقتصادی، تجاری و بانکی کشورمان به ویژه در زمینه صادرات نفت ایجاد شد، شرایط بسیار سختی بر اقتصاد کشور تحمیل شود که با وجود مقاومت ملت ایران و همکاری و هماهنگی همه ارکان نظام، آسیب‌های بسیار جدی را متوجه کشور نمود. لذا بخش مهمی از ظرفیت و توانایی دستگاه دیپلماسی کشور که می‌توانست معطوف به پیشبرد سیاست توسعه روابط خارجی و تقویت دیپلماسی اقتصادی شود، به ناچار صرف مقابله با سیاست‌های ظالمانه و تحریمی دولت آمریکا علیه دولت و ملت ایران شد که چنانچه در بخش دستاوردها به آن اشاره شد، موفقیت‌ها و دستاوردهای ارزشمندی نیز در عرصه‌های دیپلماتیک، حقوقی و اقتصادی بدست آمد که در خنثی‌سازی بخشی از سیاست فشار حداکثری علیه ایران موثر بود.

۵- کارشکنی‌های طرف‌های اروپایی و عدم اجرای مکانیسم اینستکس

خروج یک جانبه آمریکا از موافقت‌نامه برجام موجب شد کشورهای باقیمانده در این موافقت‌نامه به ویژه سه کشور اروپایی فرانسه، آلمان و بریتانیا در وضعیت دشواری قرار بگیرند. از یک سو دولت ترامپ فشار سنگینی را متوجه این سه کشور برای تبعیت از آمریکا و خروج از برجام وارد می‌ساخت و از سوی دیگر جمهوری اسلامی ایران نیز انتظار داشت طبق تعهدات برجام، این سه کشور به تعهدات و وظایف قانونی خود عمل کنند. در نتیجه این شرایط بود که در نشست، وزیران خارجه فرانسه، آلمان و بریتانیا در ۳۱ ژانویه ۲۰۱۹ میلادی، مکانیسم جدیدی با عنوان «ابزار حمایت از مبادلات تجاری» موسوم به «اینستکس» شکل گرفت که هدف از آن تسهیل تجارت قانونی با ایران بدون نقض تحریم‌های آمریکا بود. ایده اصلی

اینستکس در واقع تسهیل مبادله کالا بین ایران و اتحادیه اروپا بدون انتقال مستقیم پول بود و برای جلوگیری از تحریک بیش از حد آمریکا، این مکانیسم مالی برای تجارت کالاهای بشردوستانه (داروهای خاص، محصولات پزشکی و مواد غذایی) تنظیم شد. اما با وجود شکل‌گیری مکانیسم اینستکس، کارشکنی‌های طرف‌های اروپایی و فشارهای شدید دولت آمریکا و رژیم صهیونیستی موجب شد در عمل این کانال ارتباطی مالی به جز موارد بسیار معدودی نتواند به اهداف اعلام شده و پیش‌بینی شده دست یابد که این امر نقش بسیار مهمی در مقابله به مثل جمهوری اسلامی ایران و اجرای پنج گام کاهش تعهدات برجامی داشت تا به طرف‌های اروپایی این پیام ارسال شود که منطق جمهوری اسلامی ایران «تعهد در برابر تعهد» است و به همان میزانی که ایران از منافع اقتصادی و تجاری برجام منتفع نشود، از میزان تعهدات برجامی نیز کاسته خواهد شد.

۶- عدم تصویب کنوانسیون‌های پالرمو و سی. اف. تی. و عدم تعیین تکلیف اف. ای. تی. اف در مجمع تشخیص مصلحت نظام

الحاق جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون‌های بین‌المللی مبارزه با جرایم سازمان یافته بین‌المللی (پالرمو) و مبارزه با تامین مالی تروریسم (سی. اف. تی.) به عنوان بخشی از شروط گروه ویژه اقدام مالی برای خروج ایران از فهرست سیاه گروه ویژه اقدام مالی (اف. ای. تی. اف.) یکی از موضوعات چالشی سال‌های اخیر کشور بوده است. موضع وزارت امور خارجه و دولت در این زمینه، تصویب لوایح مرتبط با کنوانسیون‌های یاد شده، الحاق هر چه سریعتر به اف. ای. تی. اف. و خروج ایران از فهرست سیاه این نهاد بین‌المللی بود. اف. ای. تی. اف در واقع ۴۱ توصیه برای همکاری با کشورهای مختلف دارد که ایران تاکنون ۳۷ توصیه آن را اجرا کرده بود و تنها چهار توصیه آن باقی مانده بود. لذا دولت دوازدهم در آبان ۱۳۹۶ برای اجرای این چهار توصیه که پیش‌تر اشاره شد، چهار لایحه به مجلس ارائه داد: اصلاح قانون پولشویی، اصلاح قانون مبارزه با تامین مالی تروریسم، لایحه کنوانسیون مبارزه با جرایم سازمان یافته (پالرمو) و لایحه کنوانسیون مبارزه با تامین مالی تروریسم (سی. اف. تی.). لایحه چهارم که لایحه کنوانسیون مبارزه با تامین مالی تروریسم (سی. اف. تی.) در ۱۵ مهر ۱۳۹۷ به رای نمایندگان گذاشته شد که نمایندگان با ۱۴۳ رای موافق، ۱۲۰ رای مخالف و ۵ رای ممتنع از مجموع ۲۷۰ نماینده حاضر، رای به پیوستن ایران به کنوانسیون مبارزه

با تامین مالی تروریسم دادند اما شورای نگهبان پس از کش و قوس‌های فراوان و برگزاری جلسات متعدد و دعوت از کارشناسان و مسوولان مربوطه در نهایت نظر خود را پیرامون لایحه الحاق به کنوانسیون بین‌المللی مقابله با تامین مالی تروریسم (سی. اف. تی.) اعلام و در ۲۲ بند ایرادات و ابهاماتی را در خصوص این مصوبه بیان کرد و در پایان با توجه به ایرادات و اشکالات متعدد مذکور، با فرض غیرقابل اصلاح بودن اشکالات وارد بر معاهده در مجلس شورای اسلامی، الحاق به این معاهده را خلاف منافع و امنیت ملی کشور جمهوری اسلامی ایران و در نتیجه مغایر موازین شرعی شناخت. لذا پرونده این لایحه برای تعیین تکلیف به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال شد که در این مرجع بالادستی نیز رد شد. پس از گذشت یک سال و با توجه به اهمیت تصویب این لوایح و تعیین تکلیف آن به ویژه در شرایط فشارهای تحریمی، با درخواست ریاست محترم جمهوری از مقام معظم رهبری و موافقت ایشان، بررسی لوایح اف. ای. تی. اف. از اوایل دی ماه ۱۳۹۹ مجدداً در دستور کار مجمع تشخیص مصلحت نظام قرار گرفت. هرچند مخالفان و منتقدان لوایح یادشده، تصویب آنها را اقدامی در جهت خود تحریمی، دسترسی دشمنان نظام به اطلاعات و فعالیت‌های ملی و بانکی کشور و اختلال در حمایت ایران از گروه‌ها و جریانهای مقاومت در سطح منطقه می‌دانند، اما واقعیت امر آن است که موضوع کنوانسیون مقابله با تامین منابع مالی، افراد گروه‌ها و سازمانی‌های تروریستی است و ملاک عمل در این حوزه برای تمامی کشورهای عضو قطعنامه ۱۲۶۷ و قطعنامه‌های بعدی یعنی ۱۹۸۸، ۱۹۸۹ و ۲۲۵۳ است. این قطعنامه‌ها دارای لیست پیوست هستند که ماهانه به‌روزرسانی می‌شوند. این لیست‌ها شامل افراد و اعضای گروه‌های تروریستی القاعده، طالبان و داعش هستند. در این لیست نام هیچ‌کدام از گروه‌های مقاومت منطقه که مورد حمایت نظام جمهوری اسلامی ایران است، قرار ندارد و برآوردها حاکمی از عدم امکان ورود نام آنها به این لیست است. از این رو عدم عضویت یک کشور در این کنوانسیون به معنای همکاری و تامین مالی این گروه‌ها است، چیزی که تاکنون به عنوان مستمسک و بهانه حقوقی دشمنان در مجامع بین‌المللی علیه ایران مطرح شده است. بنا براین پیوستن به این کنوانسیون یکی از بهانه‌های دشمنان و مخالفان جمهوری اسلامی را از دست آنها خارج خواهد کرد و در شرایطی که حتی کشورهای متحد و دوست ایران نظیر روسیه و چین نیز صراحتاً عدم الحاق ایران به اف. ای. تی. اف. را مانع جدی و

اصلی مناسبات بانکی و تجاری با کشورمان اعلام نموده‌اند، تصویب لوایح چهارگانه و تعیین تکلیف نهایی اف.ای.تی.اف می‌تواند به برون رفت کشور از شرایط سخت تحریمی و بحران کرونا کمک موثری کند و بهانه را از دست کشورهایمانند کره جنوبی، چین، هند، عراق و برخی از کشورهای اروپایی برای واریز پول‌های بلوکه شده ایران خارج کند.

۷- ترور سردار شهید قاسم سلیمانی با هدف تضعیف محور مقاومت، احیای حضور آمریکا در منطقه و کاهش قدرت نفوذ و بازدارندگی جمهوری اسلامی ایران

سردار سرلشکر قاسم سلیمانی، فرمانده نیروی قدس سپاه پاسداران در ساعت یک بامداد جمعه ۱۳ دی ۱۳۹۸ در حمله هوایی آمریکا به دو خودرو در نزدیکی فرودگاه بین‌المللی بغداد به همراه نه تن دیگر از جمله ابومهدی المهندس از فرماندهان گروه حشد شعبی به شهادت رسید. ترور سردار سلیمانی در حالی صورت گرفت که آن شهید به دعوت رسمی دولت عراق در خاک این کشور حضور یافته بود. شهادت سردار سلیمانی که نقطه اوج اقدامات خصمانه دولت دونالد ترامپ علیه دولت و ملت ایران بود، اهداف متعددی از جمله تضعیف محور مقاومت، احیای حضور آمریکا در منطقه و کاهش قدرت نفوذ و بازدارندگی جمهوری اسلامی ایران در سطح منطقه را دنبال می‌کرد. هرچند تشیع چندصد هزار نفری سردار سلیمانی و ابومهدی المهندس در عراق، تشیع میلیونی در شهرهای مختلف ایران، واکنش نظامی ایران در حمله به پایگاه نظامی پایگاه عین‌الاسد آمریکا در عراق، انتخاب سریع سردار قآنی به عنوان فرمانده جدید نیروی قدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، پیگیری سیاسی و حقوقی ترور سردار سلیمانی سوی جمهوری اسلامی ایران و محکومیت بین‌المللی این اقدام از سوی کشورهای مختلف حتی جریان‌های مختلف سیاسی و فکری در داخل آمریکا موجب شد دولت ترامپ نتواند به تمام اهداف مورد نظر خود دست یابد، اما فقدان سردار سلیمانی که نقش محوری و تاثیرگذاری در هدایت و فرماندهی نیروهای مقاومت در سطح منطقه داشت و از ارتباط بسیار نزدیکی نیز با وزارت امور خارجه برخوردار بود، مجموعه دستگاه دیپلماسی کشور را در پیشبرد اهداف خود در سطح منطقه از مشورت‌ها و همراهی‌های یک چهره بسیار تاثیرگذار محروم ساخت که از این جهت ترور سردار شهید قاسم سلیمانی یک چالش جدی را برای وزارت امور خارجه در دولت دوازدهم رقم زد. این روند با ترور شهید محسن فخری‌زاده، از اندیشمندان و مدیران هسته‌ای

کشور توسط عوامل رژیم صهیونیستی در آذر ۱۳۹۹ دنبال شد که هدف نهایی آن ایجاد اختلال و تاخیر در روند پیشرفت صنعت هسته‌ای کشور، امنیتی‌سازی ایران و تحریک ایران بود.

۸- عادی‌سازی روابط رژیم صهیونیستی با برخی از کشورهای عربی و اسلامی

از دیگر چالش‌های مهم سیاست خارجی ایران در مقطع فعالیت دولت دوازدهم، عادی‌سازی روابط رژیم صهیونیستی با کشورهای عربی و اسلامی با برخی از کشورهای عربی و اسلامی از جمله امارات متحده عربی، بحرین، سودان و مراکش (مغرب) بود که با هدایت و وساطت دونالد ترامپ و دامادش جرد کوشنر عملی شد. تشدید شکاف و اختلاف در سطح جهان عرب و اسلام، تضعیف بیش از پیش آرمان فلسطین و آزادسازی قدس، تشدید شکاف بین کشورهای عربی با جمهوری اسلامی ایران و تبدیل این کشورها به پایگاهی برای فعالیت‌های جاسوسی و اطلاعاتی علیه کشورمان از جمله اهداف و پیامدهای مهم پروژه عادی‌سازی روابط رژیم صهیونیستی با برخی از کشورهای عربی و اسلامی بود که در سال پایانی دولت دونالد ترامپ رقم خورد.

۹- نقش منفی و مخرب عربستان سعودی

از جمله چالش‌های مهم سیاست خارجی وزارت امور خارجه در دولت دوازدهم، نقش منفی و مخرب عربستان سعودی در سطح منطقه بود که در واقع در امتداد مسیری بود که از زمان تصویب موافقت‌نامه برجام آغاز شده بود و با حمله به سفارت این کشور در تهران و وقوع حوادث تلخی مانند حادثه منا ادامه یافت. دولت سعودی در دوره فعالیت وزارت امور خارجه در دولت دوازدهم نیز همچنان به نقش منفی و مخرب خود علیه سیاست‌های جمهوری اسلامی ایران ادامه داد و در همسویی کامل با رژیم صهیونیستی و دولت آمریکا موجب اخلال در محور مقاومت در سطح منطقه، گسترش ایران‌هراسی و شیعه‌هراسی، نقش منفی و مخرب علیه ایران در سازمان همکاری‌های اسلامی، شورای همکاری خلیج فارس و سازمان اوپک، اتهام‌زنی‌های مداوم به جمهوری اسلامی ایران و تاثیرگذاری در قطع روابط یا کاهش سطح مناسبات دیپلماتیک ایران با کشورهایی مانند بحرین، امارات متحده عربی، مراکش (مغرب) و سودان شد. مجموع این شرایط موجب شد بخش مهمی از ظرفیت‌های دیپلماسی ایران در سطح

منطقه خاورمیانه و جهان اسلام از جمله طرح ابتکاری پویش صلح هرمز (امید) که از سوی ریاست محترم جمهوری در اجلاس سالانه مجمع عمومی سازمان ملل متحد در مهر ۱۳۹۸ ارائه شد و یا طرح چهارماده‌ای پیشنهادی ایران برای برقراری صلح در یمن نتواند به طور کامل و موثر به نتیجه عملی و ملموسی برسد و به جای آن، انرژی و وقت زیادی صرف خنثی‌سازی و یا پاسخ متقابل به اقدامات تخریبی دولت عربستان سعودی شود.

۱۰- شکل‌گیری فضای منفی و تخریبی در داخل و خارج از کشور در رابطه با امضاء کنوانسیون رژیم حقوقی دریای خزر

هرچند امضاء کنوانسیون رژیم حقوقی دریای خزر در آکثائو قزاقستان در ۲۱ مرداد ۱۳۹۷ از جمله دستاوردهای مهم دستگاه دیپلماسی کشور در دولت دوازدهم به شمار می‌رود، اما متأسفانه به دلیل عدم اطلاع‌رسانی قبلی و اقناع افکار عمومی، فضای منفی و تخریبی گسترده‌ای در داخل و خارج از کشور علیه این موافقت‌نامه شکل گرفت که موجب هجمه‌ها و حملات تند و غیرمنصفانه‌ای علیه وزارت امور خارجه و مسئولان مذاکره‌کننده شد و فضای نقد علمی، منصفانه و واقع‌بینانه را تا حد بسیار زیادی به حاشیه برد. مقایسه کنوانسیون رژیم حقوقی دریای خزر با معاهده ترکمن‌چای، طرح موضوع سهم ۵۰ درصدی ایران از دریای خزر (طبق معاهده‌های ۱۹۲۱ و ۱۹۴۰ ایران و شوروی) بی‌توجه به شکل‌گیری پنج کشور ساحلی در دریای خزر پس از فروپاشی شوروی، بی‌ارتباط بودن تقسیم دریای خزر به ایران و ضرورت تقسیم دریای خزر بین چهار کشور به جامانده از شوروی سابق، کاهش سهم ایران از دریای خزر به زیر ۲۰ درصد و نامناسب بودن زمان امضاء و تصویب کنوانسیون رژیم حقوقی دریای خزر در شرایط تحریمی و فشار سنگین ایالات متحده آمریکا از جمله محورهای مهمی بود که در افکار عمومی در رابطه با دریای خزر مطرح شد که از حمایت بخش مهمی از جامعه نخبگی کشور به ویژه چهره‌های مشهور ورزشی و هنری موسوم به سلبریتی‌ها در داخل و گروه‌های معاند و مخالف خارج از کشور برخوردار بود. هرچند وزارت امور خارجه بارها بر این نکته تأکید کرد که این مذاکرات زیرنظر شورای عالی امنیت ملی و با رعایت خطوط قرمز مصوب انجام شده است و تا زمان تعیین تکلیف جزئیات آن به ویژه تعیین خط مبداء، لایحه کنوانسیون رژیم حقوقی دریای خزر جهت تصویب به مجلس شورای اسلامی ارائه نخواهد شد، اما فضای منفی و تخریبی در داخل و خارج از کشور در رابطه با این موضوع همچنان پابرجا ماند.

۱۱- پیامدهای منفی اقتصادی ناشی از شیوع پاندومی ویروس کرونا

شیوع ویروس کووید ۱۹ که تقریباً از اواخر پاییز ۱۳۹۸ در ووهان چین آغاز شد و به سرعت به سایر نقاط جهان از جمله ایران سرایت کرد، به صورت شگفت‌انگیزی تمام فعالیت‌های فردی و اجتماعی جامعه بشری را تحت تأثیر قرار داد. انسداد مرزها از سوی کشورها، قرنطینه شهروندان، تعطیلی اجباری بسیاری از اماکن عمومی، خدماتی، مصرفی و تولیدی و ممنوعیت یا محدودیت سفرهای خارجی موجب شد اقتصاد جهانی یکی از سخت‌ترین شرایط دوره معاصر را تجربه کند. شدت و تأثیرگذاری محدودیت‌های کرونایی برای کشورمان از این جهت در مقایسه با سایر کشورها مضاعف بود که با فشارهای تحریمی و اقتصادی دولت آمریکا نیز توانان شده بود. هرچند جمهوری اسلامی ایران با تشکیل ستاد ملی کرونا و بسیج همه امکانات کشور اعم از لشگری و کشوری به مقابله با شیوع پاندومی ویروس کرونا پرداخت و وزارت امور خارجه نیز با تشکیل ستادی در حوزه ستادی وزارتخانه در هماهنگی با سایر بخش‌های کشور و نمایندگی‌های خارج از کشور گام‌های ارزشمندی برای بازگشایی مرزها، تسهیل تردد و تجارت خارجی برداشت، اما با این وجود، شدت و گستردگی پیامدهای منفی اقتصادی ناشی از شیوع پاندومی ویروس کرونا به گونه‌ای بود که آثار تخریبی آن به ویژه در شرایط تحریمی کشور بر عرصه اقتصاد و مبادلات تجاری خارجی امری غیر قابل انکار است. این شرایط موجب تاخیر یا کندی فعالیت‌های پیش‌بینی شده معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه شد و در حالی که توافقنامه تجارت ترجیحی ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا از ۵ آبان ۱۳۹۸ اجرایی شده بود و تحرک خوبی در عرصه تجارت خارجی با اوراسیا ایجاد شد، از اواخر بهمن ۱۳۹۸ و با گسترش شیوع پاندومی ویروس کرونا و انسداد مرزها این روند رو به رشد متوقف شد و پس از مذاکرات و رایزنی‌های متعدد و تنظیم مقررات و پروتکل‌های بهداشتی، به تدریج روند مبادلات تجاری و عبور کامیون‌های ترانزیتی از سر گرفته شد. لذا تردیدی نیست که شیوع پاندومی ویروس کرونا در کنار تحریم‌های یک جانبه دولت آمریکا از جمله چالش‌های اصلی وزارت امور خارجه در دولت دوازدهم در پیشبرد دیپلماسی اقتصادی و افزایش حجم تجارت خارجی کشور بوده است.

بخش اداری

سازمان اداری و استخدامی کشور

فهرست مطالب

۲۶۹	..... اقدامات شاخص
۲۷۳	..... مقدمه
۲۷۴	..... تاریخچه مسئولیت از سال ۱۳۴۲ تاکنون
۲۷۸	..... اهم اقدامات سازمان در حوزه راهبری نظام اداری
۲۸۸	..... برنامه‌های اصلاح نظام اداری
۲۹۸	..... اهم اقدامات در خصوص اصلاح نظام اداری
۳۱۲	..... اولویت‌ها

اقدامات شاخص

دولت روحانی براین باور بود که تحقق اصول مترقی قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به ویژه اصل سوم که تکالیف دولت به مفهوم عام آن را مشخص نموده است و عملی کردن سیاست‌های کلی نظام اداری که از سوی مقام معظم رهبری ابلاغ شده است و نیز اجرای برنامه‌های توسعه کشور، جز با ایجاد یک نظام اداری کارآمد و بهره‌ور و تبدیل دولت به دولتی کارآ و اثربخش و متعهد به آرمان‌های انقلاب اسلامی و متکی به مردم و در یک کلمه جز از طریق «حکمرانی خوب» امکان‌پذیر نیست.

در دولت یازدهم و دوازدهم، برنامه جامع اصلاح نظام اداری در هشت محور تصویب و با تعیین اهداف کمی در هر محور، مجموعه اقداماتی که می‌توانست به تحقق آن اهداف کمک کند همراه با راهبردها و روش‌های اجرایی و پیامدها و نتایج مورد انتظار در هر محور مشخص گردید. این محورها که عبارت بودند از:

- مهندسی نقش و ساختار دولت.
- توسعه دولت الکترونیک و هوشمند سازی اداری.
- ارائه خدمات عمومی در فضای رقابتی.
- مدیریت سرمایه انسانی.
- توسعه فناوری های مدیریتی.
- توسعه فرهنگ سازمانی.
- صیانت از حقوق مردم و سلامت اداری.
- نظارت، ارزیابی و مدیریت عملکرد.

در طول دولت یازدهم و در قالب برنامه‌های عملیاتی مورد توافق بین دستگاه‌های اجرایی و سازمان اداری و استخدامی کشور دنبال شد و ارزیابی انجام شده از پیشرفت اجرای آنها ، بیانگر توفیقات قابل توجه در بعضی از محورها و کندی پیشرفت امور در برخی محورها می‌باشد. آنچه مسلم است اینکه در دولت دوازدهم نیز، اصلاح نظام اداری بصورت بی وقفه

ادامه یافت و علاوه بر تداوم نقشه راه و برنامه جامع اصلاح نظام اداری مصوب شورای عالی اداری و دولت یازدهم که بر اساس تحلیل وضعیت راهبردی نظام اداری کشور در سال ۱۳۹۲ تدوین و اجرای آنها دستاوردهای قابل اعتنایی داشته است، متناسب با کاستی‌ها و ضعف‌هایی که در اجرا بوده است و نیز با توجه به برنامه‌های جدید دولت و الزامات قانونی، برنامه‌های تکمیلی و جدیدی در محورهای زیر تعریف و دنبال شد:

- در محور مهندسی نقش و ساختار دولت بر کاستن از تصدی‌ها و مداخلات دولت و تقویت نقش ستادی و اعمال حاکمیت آن تاکید شد و دولت حرکت سریعتری در تمرکز زدایی از اداره امور و تقویت نقش و اختیارات مدیریت‌های استانی و منطقه‌ای داشت.
- در زمینه توسعه دولت الکترونیک و هوشمندسازی اداری، مقررات زدایی از نظام اداری، حذف مجوزهای غیر ضرور و بهبود فضای کسب و کار و ارائه سریع و آسان خدمات دولتی به خدمات گیرندگان مورد اهتمام بیشتری قرار گرفت.
- در محور ارائه خدمات عمومی در فضای رقابتی، بر ارتقاء کیفیت و کاهش هزینه‌های تمام شده خدمات دولتی متمرکز شد.
- تربیت مدیران کارآ و توانمند از بین جوانان برای مدیریت آینده دستگاه‌های اجرایی و توسعه مشارکت زنان و جوانان در مدیریت کشور محور اصلی برنامه مدیریت سرمایه انسانی بود.
- برای تحقق منشور حقوق شهروندی در نظام اداری برنامه‌های ویژه‌ای برای تامین و صیانت از حقوق مردم (شهروندان) در نظام اداری پیش‌بینی شد که با قوت دنبال شد.

اقدامات ساختاری سازمان اداری و استخدامی کشور در دولت تدبیر و امید

- تصویب تفکیک سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به دو سازمان اداری و استخدامی کشور و سازمان برنامه و بودجه کشور و تصویب ساختار و تشکیلات در نیمه دوم سال ۱۳۹۵
- عملیاتی شدن استقرار ساختار و تشکیلات سازمان اداری و استخدامی کشور در سال ۱۳۹۶
- طراحی و تدوین مجموعه اهداف، وظایف، مأموریت‌ها، نمودار و ساختار سازمانی سازمان
- تفکیک و جداسازی نیروی انسانی و استقرار آن‌ها در ساختمان‌های جدید سازمان
- پیاده‌سازی و اجرای ساختار سازمانی، صدور و ابلاغ احکام مربوطه در راستای مصوبه شورای عالی اداری

- تفکیک و تقسیم اموال و ابنیه سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی سابق فی‌مابین سازمان‌های اداری و استخدامی کشور و برنامه و بودجه کشور
- احصاء و مستندسازی ساختمان‌ها و املاک سازمان
- بازسازی و تجهیز ناوگان حمل‌ونقل و خودرویی سازمان
- بازسازی، مرمت، تعمیر و تجهیز ساختمان‌های واگذار شده به سازمان
- تفکیک بودجه‌ی جاری و هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سازمان
- استانداردسازی تجهیزات و ملزومات اداری و خدمات عمومی سازمان

مهم‌ترین اقدامات در حوزه میزان تفویض اختیار و واگذاری اختیارات به سطوح استانی و شهرستانی

در سال‌های ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵ دو مصوبه برای تفویض اختیار به سطوح استانی تصویب شد که بر اساس آن تاکنون ۳۴۶ عنوان وظیفه واگذار شده است.

کوچک‌سازی و منطقی‌سازی اندازه دولت

- کاهش حدود ۲۳۰۰۰ پُست؛
- انحلال و واگذاری مراکز و مؤسسات آموزش عالی علمی و کاربردی دستگاه‌های اجرای به تعداد ۳۰۰ واحد و مرکز؛
- واگذاری واحدهای عملیاتی و خدمات به شبکه‌های حرفه‌ای، بخش خصوصی و سمن‌ها از سال ۱۳۹۵ تا ۱۳۹۶، ۷۶۸۲ واحد.

مقدمه

پس از پیروزی نهضت مشروطیت، خدمات عمومی در ایران جنبه قانونی پیدا کرد و از وضعیت گذشته خود خارج شد. نخستین قانون استخدام کشوری مشتمل بر ۵ فصل و ۷۴ ماده در سال ۱۳۰۱ هجری شمسی به تصویب مجلس شورای ملی وقت رسید و به اجرا درآمد. تغییر شرایط حاکم بر ساختار اداری کشور و نیاز به قوانین جدید موجب شد که در نیمه دوم سال ۱۳۲۳ گروهی از طرف دولت برای بررسی امور اداری و استخدامی کشور تشکیل شود و با توصیه این گروه در آبان ماه همان سال، هیئت وزیران به پیشنهاد وزیر دارایی، ایجاد «اداره کل طبقه‌بندی مشاغل» را در وزارت دارایی به منظور بررسی و اجرای طرح طبقه‌بندی مشاغل و خدمات دولتی تصویب نمود. این اداره کل با فراهم کردن مقدمات کار و سازمان‌دهی لازم، عملاً فعالیتش را در فروردین ماه سال ۱۳۳۴ آغاز کرد.

این اداره کل در سال ۱۳۳۶ به نخست‌وزیری وابسته شد و هیئت مدیره آن تغییر کرد و در سال ۱۳۳۷ هجری شمسی و به موجب مصوبه دولت به سازمان خدمات کشوری تغییر نام داد، بدون آن که در ماهیت وظایفش تغییری ایجاد شود. این سازمان پس از آن، در شورای عالی اداری کشور که به موجب مصوبه ۱۲ دی ۱۳۴۰ هیئت وزیران تشکیل شده بود، ادغام شد. با تصویب قانون استخدام کشوری در خرداد ۱۳۴۵ که به تصویب کمیسیون خاص مشترک مجلس شورای ملی و مجلس سنای وقت رسید شورای عالی اداری جای خود را به سازمان امور اداری و استخدامی کشور داد. مأموریت‌های این سازمان هدایت، مراقبت و راهبری اجرای احکام قانون استخدام کشوری بود و از آن تاریخ تا سال ۱۳۷۹ با همین وظایف قانونی فعالیت داشت تا این که پس از ادغام با «سازمان برنامه و بودجه» در ۳۱ خرداد ماه ۱۳۷۹ به «سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور» تغییر نام داد.

در ۱۸ تیر ۱۳۸۶ و حسب مصوبه شورای عالی اداری، «سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور» به دو معاونت «برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور» و «توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس‌جمهور» تبدیل شد و عملاً معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی مجدداً وظایف

قانونی سازمان اداری و کشور را در اجرای اصل یکصد و بیست و ششم قانون اساسی عهده‌دار شد و امور استانی این سازمان‌ها در استانداری‌ها متمرکز شد.

در اواخر سال ۱۳۹۳ و با توجه به برنامه‌های اعلام شده از سوی رئیس‌جمهور محترم در خصوص احیای سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، نسبت به انفکاک واحدهای استانی این معاونت‌ها از استانداری‌ها و تمرکز آن‌ها در سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان اقدام و با ادغام مجدد دو معاونت یاد شده سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور از ابتدای سال ۱۳۹۴ مجدداً تشکیل شد که در ادامه و با به مشکلاتی که در اداره یکپارچه دو مسئولیت «امور اداری و استخدامی» و «امور برنامه و بودجه» در قالب یک سازمان بروز و ظهور پیدا کرد بر اساس تصمیم رئیس‌جمهور محترم مجدداً نسبت به تفکیک سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به دو سازمان «اداری و استخدامی کشور» و «برنامه و بودجه کشور» در دوازدهم مرداد ماده ۱۳۹۵ اقدام و مأموریت و اختیار پیش‌بینی شده از اصل ۱۲۶ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به صورت مستقل در سازمان‌های مربوطه پیگیری شد.

لذا، سازمان اداری و استخدامی کشور در راستای اهداف عالیه نظام جمهوری اسلامی ایران مبنی بر ایجاد نظام اداری صحیح و حذف تشکیلات غیر ضرور و بر اساس اختیارات قانونی رئیس‌جمهور محترم ناشی از اصول ۱۲۴ و ۱۲۶ قانون اساسی کشور مجدداً شکل گرفت. هر چند این سازمان در طول سالیان فعالیت به لحاظ تشکیلاتی دستخوش تغییرات بوده است اما با آغاز فعالیت در دوره جدید و اهتمام ویژه رئیس‌جمهور و دولت در اداره مؤثر نظام اداری به عنوان سازمانی مستقل در جهت پیش‌برد مأموریت‌های پیش‌بینی شده در قوانین و قانون اساسی بازطراحی گردید.

تاریخچه مسئولیت از سال ۱۳۴۲ تاکنون

توجه: ردیف‌های ۵-۱۰-۱۶-۲۱ و ۲۳ سرپرستی سازمان اداری و استخدامی کشور را عهده‌دار بوده‌اند.

جدول ۱- تاریخچه مسئولیت از سال ۱۳۴۲ تاکنون

ردیف	نام	آغاز تصدی	پایان تصدی	هیئت دولت
۱	منوچهر گودرزی	۱۳۴۵	۳ آذر ۱۳۴۷	نخست‌وزیری هویدا
۲	حسین کاظم‌زاده	۳ آذر ۱۳۴۷	۱ مهر ۱۳۵۰	
۳	محمود کشفیان	۱ مهر ۱۳۵۰	۱۱ خرداد ۱۳۵۳	

ردیف	نام	آغاز تصدی	پایان تصدی	هیئت دولت
۴	محمود کاشفی	۱۱ خرداد ۱۳۵۳	۱۳۵۳	نخست‌وزیری هویدا
۵	جمشید آموزگار	۱۳۵۳	۱۳۵۴	
۶	امین عالیمرد	۱۳۵۴	۲۲ بهمن ۱۳۵۷	دولت آموزگار
				دولت آشتی ملی
				دولت ازهارای
				دولت بختیار
				دولت موقت
۷	علی‌اکبر معین‌فر	۲۴ بهمن ۱۳۵۷	۸ مهر ۱۳۵۸	دولت موقت
۸	مصطفی کتیرایی	مهر ۱۳۵۸	۲۶ فروردین ۱۳۶۰	دولت موقت
۹	علی‌اکبر سلیمی جهرمی	۲۶ فروردین ۱۳۶۰	۷ تیر ۱۳۶۰	دولت نخست
۱۰	سید محمدباقر سخایی	۸ تیر ۱۳۶۰	۲۹ مرداد ۱۳۶۰	دولت دوم
۱۱	عبدالله جاسبی	۲۹ مرداد ۱۳۶۰	بهمن ۱۳۶۲	دولت موقت
۱۲	سید منصور رضوی	بهمن ۱۳۶۲	۲۵ مرداد ۱۳۶۸	دولت سوم
				دولت چهارم
۱۳	سید منصور رضوی	۲۵ مرداد ۱۳۶۸	۲۷ بهمن ۱۳۷۲	دولت پنجم
۱۴	سید محمد میرمحمدی	۲۷ بهمن ۱۳۷۲	۱ شهریور ۱۳۷۶	دولت ششم
۱۵	محمد باقریان	۱ شهریور ۱۳۷۶	۲۸ خرداد ۱۳۷۹	دولت هفتم

ردیف	نام	آغاز تصدی	پایان تصدی	هیئت دولت
۱۶	محمد ستاری‌فر	۴ شهریور ۱۳۸۰	۱۹ اردیبهشت ۱۳۸۳	دولت هشتم
۱۷	حمیدرضا برادران شرکا	۱۹ اردیبهشت ۱۳۸۳	۲۸ مرداد ۱۳۸۴	
	فرهاد رهبر	۲۸ مرداد ۱۳۸۴	۲۴ آبان ۱۳۸۵	
۱۸	سید امیرمنصور برقی	۲۷ تیر ۱۳۸۶	۲۹ مهر ۱۳۸۶	دولت نهم
۱۹	ابراهیم عزیزی	۲۹ مهر ۱۳۸۶	۷ مهر ۱۳۸۸	
۲۰	لطف‌الله فروزنده	۳ آبان ۱۳۸۸	۷ خرداد ۱۳۹۱	دولت دهم
۲۱	ابراهیم عزیزی	۷ خرداد ۱۳۹۱	۶ دی ۱۳۹۱	
۲۲	غلامحسین الهام	۶ دی ۱۳۹۱	۲۰ مرداد ۱۳۹۲	
۲۳	محمدباقر نوبخت	۲۰ مرداد ۱۳۹۲	۱۹ آبان ۱۳۹۳	دولت یازدهم
۲۴	جمشید انصاری	۱۲ مرداد ۱۳۹۵	در حال تصدی	دولت دوازدهم

شورای عالی اداری در یکصد و هفتاد و ششمین جلسه خود در دولت یازدهم وظایف حوزه اداری و استخدامی کشور را تعیین و از سوی رئیس‌جمهور محترم ابلاغ شد. ماده یک مصوبه یکصد و هفتاد و ششمین جلسه شورای عالی اداری تأکید دارد، وظایف رئیس‌جمهور در امور اداری استخدامی در قالب سازمان امور اداری استخدامی توسط معاون رئیس‌جمهور و رئیس سازمان اداری استخدامی انجام خواهد شد و مهم‌ترین وظایف این سازمان عبارتند از:

- ایجاد هماهنگی لازم برای اجرای سیاست‌های کلی نظام اداری ابلاغی مقام معظم رهبری.
- تبیین نقش و مأموریت‌های بخش‌های مختلف دولتی، عمومی و سازمان‌های مردم‌نهاد از منظر مدیریتی و اداری.
- سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی، راهبری و مدیریت، هماهنگی و نظارت بر وظایف مربوط به اداری و استخدامی کشور در سطح کشور به خصوص در بخش دولتی شامل: ساختارهای سازمانی، توسعه سرمایه انسانی دولت، آمار و برنامه‌ریزی نیروی انسانی، راهبری توسعه دولت الکترونیک، مدیریت فرآیندهای سازمانی، اصلاح سیستم‌ها و روش‌ها، مدیریت دانش،

- جبران خدمت، سلامت اداری، ارزشیابی و طبقه‌بندی مشاغل، مدیریت عملکرد و ارزیابی عملکرد، صیانت از حقوق شهروندی و حقوق کارکنان دولت در نظام اداری.
- طراحی، بهینه‌سازی و استقرار نظام‌های اداری و مدیریتی مورد نیاز برای تحقق برنامه‌های توسعه با همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور.
  - توسعه و ترویج آموزش‌های کاربردی و حرفه‌ای در حوزه نظام اداری کشور و تربیت مدیران توسعه‌گرا و آینده‌نگر در نظام اداری.
  - برنامه‌ریزی، هدایت و راهبری ارتقای اثربخشی و کارایی نظام اداری و مدیریت بهره‌وری ملی.
  - تهیه و تدوین آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مربوط به حوزه اداری و استخدامی کشور و نظارت بر حسن اجرای آن‌ها.
- به طور کلی سازمان اداری و استخدامی کشور به ویژه در طول دوره دولت یازدهم و دوازدهم، در سه بخش کلی و عمده به ایفای پرداخته است که به ترتیب عبارتند از:
- راهبری نظام اداری
  - راهبری برنامه‌های اصلاح نظام اداری
  - اجرا و پیاده‌سازی اولویت‌های ابلاغی رئیس‌جمهور محترم
- البته یکی از مهم‌ترین اقدامات اولیه برای سازمان اداری و استخدامی کشور در دولت تدبیر و امید و به ویژه پس از تفکیک سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به دو سازمان «برنامه و بودجه کشور» و سازمان «اداری و استخدامی کشور»، اقدام در جهت بازطراحی و استقرار کامل سازمان و فعال کردن ساختار جدید در مسیر مأموریت‌ها و وظایف سازمان بود که مهم‌ترین اقدامات صورت گرفته در این خصوص عبارتند از:
- تصویب تفکیک سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به دو سازمان اداری و استخدامی کشور و سازمان برنامه و بودجه کشور و تصویب ساختار و تشکیلات در تابستان سال ۱۳۹۵.
  - طراحی و تدوین مجموعه اهداف، وظایف، مأموریت‌ها، نمودار و عملیاتی نمودن استقرار ساختار و تشکیلات سازمان اداری و استخدامی کشور تا پایان سال ۱۳۹۵.
  - تفکیک و جداسازی نیروی انسانی و استقرار آن‌ها در تشکیلات جدید سازمان.
  - تفکیک و تقسیم اموال و ابنیه سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی سابق فی‌مابین سازمان‌های اداری و استخدامی کشور و برنامه و بودجه کشور و بازسازی، آماده‌سازی و تجهیز ساختمان‌های واگذار شده به سازمان.

- تهیه و تأمین ساختمان مناسب و جدید همراه با استانداردسازی تجهیزات و ملزومات اداری و سامانه‌های مورد نیاز و خدمات عمومی سازمان در طراز یک سازمان ستادی راهبردی کننده نظام اداری
- بازآفرینی جایگاه و اقتدار سازمان در مجموعه دولت و دستگاه‌های اجرایی و نهادهای تصمیم‌گیری و فرادستی و تقویت نقش و عملکرد آن در راهبردی نظام اداری کشور

اهم اقدامات سازمان در حوزه راهبردی نظام اداری

نظام‌بخشی به نظام اداری از طریق تنظیم مقررات نظام اداری

یکی از مهم‌ترین اقدامات سازمان در راهبردی نظام اداری ایجاد رویه‌های اداری استاندارد و مشترک در کشور است که مهم‌ترین ابزار سازمان در این زمینه مقررات نظام اداری است که با استفاده از دستورالعمل، تصویب‌نامه و ... مهم‌ترین مسائل مربوط به نظام اداری را که در قوانین مرتبط در مورد نحوه و رویه اجرایی آن صحبت نشده است و یا در اجرا با مشکلات ویژه‌ای روبرو شده است و نیاز به ایجاد وحدت رویه است، آن را انجام می‌دهد. در جدول زیر خلاصه‌ای اجمالی از عملکرد سازمان در حوزه مقررات اداری مشخص شده است:

جدول ۲- خلاصه عملکرد سازمان اداری و استخدامی کشور در خصوص تنظیم مقررات نظام اداری

سال	قانون و مقرر	تعداد	موضوعات کلی
۱۳۹۵	بخشنامه و دستورالعمل	۱۵	چگونگی به کارگیری بازنشستگان در دستگاه‌های اجرایی- نحوه اقدام دستگاه‌های اجرایی جهت اجرای مشاغل اختصاصی و عمومی ابلاغی- تشکیل شورای راهبردی توسعه مدیریت دستگاه‌های اجرایی و استان‌ها- ارزیابی عملکرد سال ۱۳۹۵ دستگاه‌های اجرایی در دو سطح ملی و استانی و فرآیند اجرایی آن- منشور حقوق شهروندی و حقوق شهروندی در نظام اداری- ایثارگران دارای مدرک کارشناسی که از امتیازیه مدرک تحصیلی بالاتر برخوردار هستند دستورالعمل جایزه دولت الکترونیکی جمهوری اسلامی ایران و ...
	مصوبه- تصویب‌نامه	۱۷	انتصاب مدیران حرفه‌ای- اصلاح ماده ۱۰۳ قانون مدیریت خدمات کشوری در خصوص ایثارگران- سازماندهی فضاها و ساختمان‌های اداری- تطبیق اعضای شورای راهبردی توسعه مدیریت استان با مفاد مصوبه تشکیل سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور- انجام اصلاحات ساختاری و حفظ و ارتقاء روابط مسئولین، معلمان، مدارس و اولیاء دانش‌آموزان- بهره‌برداری بهینه از خدمات پژوهشکده امور اقتصادی- ایجاد انسجام تشکیلاتی و مدیریت یکپارچه در نگهداری شبکه راه‌های کشور و اجرای دقیق قوانین و مقررات مربوط- ایجاد وحدت رویه در ارائه خدمات دولتی و بهبود فرآیندهای مورد عمل دستگاه‌های اجرایی و ...

سال	قانون و مقرره	تعداد	موضوعات کلی
۱۳۹۶	بخشنامه و دستورالعمل	۴۲	نحوه اعمال افزایش ضریب حقوق - یکسان سازی کدگذاری اطلاعات مربوط به پست‌های سازمانی و واحدهای سازمانی - نحوه اجرای تصویب‌نامه حقوق شهروندی در استان‌ها - اصلاح اختلاف نگارشی عبارت در حکم حقوق ثابت در قانون بودجه سال ۹۶ - ضوابط تأمین دستیاران ستادی دستگاه‌های اجرایی کشور - دستورالعمل میز خدمت - نحوه ارزیابی و توسعه شایستگی‌های عمومی مدیران حرفه‌ای - فرآیند ارزشیابی عملکرد مدیران و کارمندان رسمی، پیمانی و کارکنان قراردادی مشمول قانون مدیریت خدمات کشوری -
	مصوبه - تصویب‌نامه	۱۰	همسان سازی حقوق بازنشستگان، موظفین و مشترکین صندوق بازنشستگی کشوری و سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح - نحوه تطبیق کارمندان در طبقات ورودی مشاغل - انتزاع «مرکز آموزش عالی هوانوردی و فرودگاهی کشور» از شرکت فرودگاه‌ها و ناوبری هوایی ایران - انتقال وظایف تصدی و اجرایی شرکت فرودگاه‌ها و ناوبری هوایی ایران به شرکت شهر فرودگاهی امام خمینی (ره) - ساماندهی مراکز و مؤسسات تحقیقاتی و آموزشی وابسته به وزارت جهاد کشاورزی
۱۳۹۷	بخشنامه و دستورالعمل	۳۷	انتصاب مشاوران در چارچوب پست‌های سازمانی - محاسبه خدمت کارکنان دولت در مناطق امنیتی درگیر برای کسری یا معافیت سربازی - آغاز فرآیند دومین دوره اعطای جایزه دولت الکترونیک - سامانه مدیریت بورس‌ها - ارزیابی میز خدمت الکترونیکی - درخصوص ورود اطلاعات در سامانه ثبت حقوق و مزایای مقامات، رؤسا، مدیران و کارمندان دستگاه‌های اجرایی - شیوه‌نامه اجرای پروژه‌های اولویت‌دار دولت الکترونیک، درخصوص تعیین اعضا، وظایف و اختیارات کارگروه استانی دفاتر پیشخوان دولت و بخش عمومی غیردولتی استان‌ها و ...
	مصوبه - تصویب‌نامه	۵	نظامنامه مدیریت توسعه فرهنگ سازمانی - برنامه جامع اصلاح نظام اداری - دوره دوم - بهره‌برداری مطلوب از ساختمان‌ها و اراضی در اختیار دستگاه‌های اجرایی - ایجاد سازمان ملی مهاجرت و ...
۱۳۹۸	بخشنامه و دستورالعمل	۲۶	فرهنگ سازمانی - احکام پرداخت کارکنان - حفظ سلامت کارکنان دستگاه‌های اجرایی و ارباب رجوع در دوران شیوع ویروس کرونا - ترمیم حقوق و مزایای کارکنان قراردادی کارمعی - شرایط احراز پست‌های مدیریتی - نحوه ارتقای کارمندان در رتبه‌ها و طبقات جدول حق شغل و ...
	مصوبه - تصویب‌نامه	۴	نحوه و زمان ارائه گزارش تصویب‌نامه حقوق شهروندی - تعیین شرکت‌های قابل واگذاری و منظور نمودن نام شرکت‌های آب و فاضلاب روستایی در فهرست بنگاه‌ها و فعالیت‌های گروه دوم ماده (۲) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصلی چهل و چهارم قانون اساسی و ضرورت انجام اصلاحات ساختاری در شرکت‌های مذکور، در اجرای بند ۹ ماده ۱۱۵ قانون مدیریت خدمات کشوری - بهره‌گیری بهینه از ظرفیت‌های موجود در «نظامنامه مدیریت ارتباطات مردمی در بستر سامد» - برنامه آموزش و تربیت مدیران آینده دستگاه‌های اجرایی و ...

سال	قانون و مقررہ	تعداد	موضوعات کلی
۱۳۹۹	بخشنامه و دستورالعمل	۴۰	بخشنامه در خصوص دستورالعمل اجرایی مواد (۹۱) و (۹۲) قانون مدیریت خدمات کشوری - در خصوص ممنوعیت دریافت کپی مدارک هویتی توسط دستگاه‌های اجرایی از خدمت‌گیرندگان - طرح جامع مدیریت هوشمند محدودیت‌ها متناسب با وضعیت و روند بیماری کووید ۱۹ در شهرهای کشور - بخشنامه به کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۲) قانون مدیریت بحران و استانداری‌ها خصوص نحوه حضور کارکنان و فعالیت ادارات در وضعیت قرمز - در خصوص ارزیابی عملکرد سال ۱۳۹۹ دستگاه‌های اجرایی سطح ملی و استانی و فرآیند اجرایی آن - در خصوص نحوه اجرای دورکاری کارکنان به میزان ۵۰ درصد- در خصوص ایجاد اولویت برای داوطلبان بومی شهرستان‌ها در امتحانات مشترک فراگیر دستگاه‌های اجرایی کشور- در خصوص مقررات استفاده از ماسک در اماکن دولتی و اجرایی در خصوص حذف اقلام اطلاعاتی مربوط به محل اقامت از کاربرگ‌های کاغذی و الکترونیکی - در خصوص درج شناسه ملی سند (شمس) و ....
	مصوبه- تصویب‌نامه	۴۴	تعیین ضریب حقوق و میزان افزایش و تعیین حداقل حقوق کارکنان سال ۱۳۹۹، اصلاح نظام رتبه‌بندی معلمان- فوق العاده اشتغال خارج از کشور، فوق العاده ویژه قضات- ایجاد پست سازمانی در انیستیتو پاستور- نحوه جذب منابع انسانی در مشاغل آموزشی و تربیتی وزارت آموزش و پرورش- عطای تسهیلات به کارکنان دستگاه‌های اجرایی متقاضی انتقال از تهران و کلان‌شهرها- ایجاد (۱۸۶) پست سازمانی در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی- سقف فوق العاده جذب مورد عمل کارکنان شهرداری‌های سراسر کشور- «ابطال مصوبه اصلاح دستورالعمل اجرایی نحوه انتخاب و انتصاب مدیران حرفه‌ای» - تسریع در انجام «اصلاحات فرآیندی در نظام اداری» - «طرح ساده‌سازی مراحل شروع کسب‌وکار و ....

مدیریت و هدایت نظام اداری از طریق مدیریت شوراهای مرتبط با نظام اداری

● مدیریت دبیرخانه شورای عالی اداری و برگزاری منظم جلسات شورای عالی اداری بر اساس ماده ۱۱۴ و ۱۱۵ قانون مدیریت خدمات کشوری به منظور ایجاد تحول و بهبود نظام اداری

● مدیریت دبیرخانه شورای توسعه مدیریت و برگزاری منظم جلسات شورای توسعه مدیریت بر اساس ماده ۱۱۶ قانون مدیریت خدمات کشوری با هدف مدیریت مشاغل در دستگاه‌های اجرایی و رفع ابهامات اداری و استخدامی و ایجاد رویه‌های اداری نظارت بر تشکیل و راهبری شوراهای توسعه مدیریت در دستگاه‌های اجرایی

- مدیریت دبیرخانه هیئت عالی نظارت بر اساس ماده ۲۲ قانون رسیدگی به تخلفات اداری به منظور ایجاد هماهنگی در کادر هیئت‌های رسیدگی به تخلفات اداری و نظارت بر عملکرد هیئت‌های تخلفات اداری دستگاه‌های اجرایی
- مدیریت و راهبری شورای حقوق و دستمزد و برگزاری منظم جلسات شورای حقوق و دستمزد بر اساس ماده ۷۴ قانون مدیریت خدمات کشوری با هدف هماهنگی در تعیین و تغییرات حقوق و مزایای کارمندان دستگاه‌های اجرایی

جذب و تأمین نیروی انسانی شایسته برای دولت

صدور مجوزهای مورد نیاز برای جذب نیروی انسانی مورد نیاز دولت و تعیین استانداردهای لازم برای ارزیابی و جذب نیروهای داوطلب

جدول ۳- فهرست جذب و استخدام نیروی انسانی جدید در دولت یازدهم و دوازدهم (غیر از متعهدین خدمت در آموزش پرورش)

جذب	تعهدات دولت دهم	دولت یازدهم (۹۲-۹۵)	دولت دوازدهم (۹۶-۹۹)	مجوزهای در دست اقدام	جمع
استخدام وزارت آموزش و پرورش (غیر از متعهد خدمت)	-	۴۱۵۵۴	۲۵۰۰۰	۳۲۱۰۰	۹۸۶۵۴
استخدام در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (اعم از هیئت علمی و غیر هیئت علمی)	-	۲۴۸۳۴	۲۲۹۷۵	۳۳۵۶۰	۸۱۳۶۹
استخدام در وزارت جهاد کشاورزی	۱۰۰۰۰	۱۲۰۲	۲۲۳۸	۶۰۱	۱۴۰۴۱
استخدام هیئت علمی در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	-	۱۰۰۰	۶۵۰	۱۲۱۴	۲۸۶۴
استخدام غیر هیئت علمی در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	-	۹۴	۱۳۰۰	۲۲۳۵	۳۶۲۹
استخدام در سایر دستگاه‌های اجرایی (غیر از ۴ وزارتخانه فوق)	۳۵۱۵۹	۱۳۳۶۷	۴۰۸۴۴	۱۲۱۷۴	۱۰۱۵۴۴
جمع استخدام نیروی انسانی دستگاه‌های اجرایی	۴۵۱۵۹	۸۲۰۵۱	۹۳۰۰۷	۸۱۸۸۴	۳۰۲۱۰۱

● متعهدین خدمت در وزارت آموزش و پرورش

جدول ۴- تاریخ مجوزهای صادره برای استخدام دانشجوی متعهد خدمت و سال ورود به خدمت در وزارت آموزش و پرورش

ردیف	تعداد	سال صدور مجوز	سال ورود به خدمت در آموزش و پرورش
۱	۲۵۰۰۰	۱۳۹۰	۱۳۹۴
۲	۲۵۰۰۰	۱۳۹۲	۱۳۹۶
۳	۱۰۰۰۰	۱۳۹۵	۱۳۹۹
۴	۸۰۰۰	۱۳۹۶	۱۴۰۰
۵	۲۵۰۰۰	۱۳۹۷	۱۴۰۱
۶	۲۵۰۰۰	۱۳۹۸	۱۴۰۲
۷	۲۰۰۰۰	۱۳۹۹	۱۴۰۳

متعهدین به خدمت ذکر شده در ردیف‌های ۱، ۲ و ۳ جمعاً به تعداد ۶۰ هزار نفر، در وزارت آموزش و پرورش مشغول به خدمت شده و متعهدین به خدمت ذکر شده در ردیف‌های ۴ الی ۷ جمعاً به تعداد ۷۸ هزار نفر که به تدریج در آن وزارت مشغول به خدمت می‌شوند.

توانمندسازی و جبران خدمت کارکنان دولت

● شناسایی نیازهای آموزشی کارکنان دولت و به روزرسانی برنامه جامع آموزش کارکنان دولت

جدول ۵- اهم اقدامات سازمان در استقرار نظام آموزش کارکنان و مدیران

توضیح اقدام	شروع دولت یازدهم ۱۳۹۲	عملکرد تا پایان سال ۱۳۹۸	عملکرد تا پایان سال ۱۳۹۹	پیش‌بینی تا نیمه سال ۱۴۰۰
طراحی دوره‌های ویژه مدیریتی	۱۷۲ دوره	۳۰ دوره	۱۵۵ دوره	۲۰ دوره
طراحی دوره‌های آموزشی عمومی (کلیه کارکنان)	۱۲۶ دوره	۳۰ دوره	۲۰ دوره	۱۵ دوره

توضیح اقدام	شروع دولت یازدهم ۱۳۹۲	عملکرد تا پایان سال ۱۳۹۸	عملکرد تا پایان سال ۱۳۹۹	پیش‌بینی تا نیمه سال ۱۴۰۰
طراحی و توسعه بانک اطلاعات مدیران	۹۰،۰۰۰ نفر	۱۰۵،۰۰۰ نفر	۱۱۰،۰۰۰ نفر	۱۱۲،۵۰۰ نفر
طراحی و استقرار سامانه جامع آموزش کارکنان و مدیران نظام اداری	-	۵ دوره	۲۰ دوره	۲۵ دوره
برگزاری آموزش‌های بدو خدمت، استخدامی و مصاحبه استخدامی	۸۸،۰۰۰ نفر	۱۰۰،۰۰۰ نفر	۱۰۱،۴۰۰ نفر	۱۰۲،۱۰۰ نفر
تعداد بورس‌های توزیع شده بین دستگاه‌های اجرایی	-	۸۳۲	۲۰۰	۲۰۰
اجرای دوره‌های حضور مدیران و کارکنان	۱۳۶،۳۷۲،۷۳۸ نفر ساعت	۱۳۷،۲۸۴،۷۷۷ نفر ساعت	۱۳۷،۴۰۴،۷۷۷ نفر ساعت	۱۳۷،۴۸۸،۷۷۷ نفر ساعت
اجرای دوره‌های غیرحضور مدیران و کارکنان دولت	۱،۲۰۰،۰۰۰ نفر ساعت	۲،۷۴۷،۷۶۰ نفر ساعت	۳،۹۹۷،۷۶۰ نفر ساعت	۴،۷۴۷،۷۶۰ نفر ساعت

● مدیریت نظام‌های پرداخت و اعمال افزایش‌های قانونی حقوق و دستمزد

جدول ۶- افزایش میانگین حقوق کارمندان دستگاه‌های دولتی بر مبنای قانونی

سال	ضریب ریالی سالانه	حداقل حقوق (ریال)	حداقل دریافتی (ریال)	میانگین حقوق (ریال)
۱۳۹۲	۱۰۰۶	۴،۹۰۰،۰۰۰	-	۱۳،۵۰۰،۰۰۰
۱۳۹۳	۱۲۰۷	۶،۰۰۰،۰۰۰	-	۱۶،۰۰۰،۰۰۰
۱۳۹۴	۱۳۷۶	۷،۵۰۰،۰۰۰	-	۱۸،۵۰۰،۰۰۰
۱۳۹۵	۱۵۴۱	۹،۰۰۰،۰۰۰	-	۲۱،۵۰۰،۰۰۰
۱۳۹۶	۱۶۹۵	۱۰،۳۵۰،۰۰۰	-	۲۳،۵۰۰،۰۰۰

سال	ضرب ریالی سالانه	حداقل حقوق (ریال)	حداقل دریافتی (ریال)	میانگین حقوق (ریال)
۱۳۹۷	۱۷۹۷	۱۱,۲۳۰,۰۰۰	-	۲۷,۰۰۰,۰۰۰
۱۳۹۸	۲۱۲۰	۱۵,۶۳۰,۰۰۰	-	۳۲,۰۰۰,۰۰۰
اسفند ۱۳۹۸*				۴۷,۰۰۰,۰۰۰
۱۳۹۹	۲۴۳۸	۱۷,۹۷۴,۵۵۰	۲۸,۰۰۰,۰۰۰	۵۴,۰۰۰,۰۰۰
۱۴۰۰	۳۰۴۸	۲۲,۴۶۸,۰۰۰	۳۵,۰۰۰,۰۰۰	۶۷,۵۰۰,۰۰۰

* محاسبه میانگین در سال ۱۴۰۰ با در نظر گرفتن تأثیر افزایش ۵۰ درصد برای کارکنان وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (هیئت علمی و غیر هیئت علمی) و کارکنان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (هیئت علمی و غیر هیئت علمی) و هم چنین قانون بودجه سال ۱۴۰۰ مبنی بر افزایش ضریب حقوق در سال ۱۴۰۰ به میزان ۲۵ درصد تا سقف ۲۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال لحاظ شده است.

جدول ۷- افزایش ۵۰٪ امتیازات فصل دهم مدیریت خدمات کشوری (کارکنان دولت) از تاریخ ۱۳۹۸/۱۲/۰۱

مشمولین	نام قانون	میانگین حقوق (به ریال) سال ۱۳۹۸		سال ۱۳۹۹ (فروردین با افزایش سال ۹۹)	سال ۱۴۰۰
		بهمین (قبل از اعمال امتیازات فصل دهم)	اسفند (بعد از اعمال افزایش امتیازات فصل دهم)		
کارمندان دولت	قانون مدیریت خدمات کشوری	۳۲,۰۰۰,۰۰۰	۴۷,۰۰۰,۰۰۰	۵۴,۰۰۰,۰۰۰	۶۷,۵۰۰,۰۰۰
کارکنان وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	اعضا غیر هیئت علمی	۳۸,۵۰۰,۰۰۰	-	۵۵,۰۰۰,۰۰۰	۶۸,۷۵۰,۰۰۰
	اعضای هیئت علمی	۱۱۱,۰۰۰,۰۰۰	-	۱۴۱,۰۰۰,۰۰۰	۱۷۶,۲۵۰,۰۰۰
کارکنان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	اعضا غیر هیئت علمی	۳۴,۰۰۰,۰۰۰	۴۷,۰۰۰,۰۰۰	۵۵,۰۰۰,۰۰۰	۶۸,۷۵۰,۰۰۰
	اعضای هیئت علمی	۱۱۶,۰۰۰,۰۰۰	-	۱۴۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۷۵,۰۰۰,۰۰۰

جدول ۸- افزایش میانگین حقوق بازنشستگان کشوری (۱۳۹۹-۱۳۹۲)

سال	حداقل حقوق	حداکثر حقوق	میانگین حقوق (ریال)
۱۳۹۲	۴,۹۰۰,۰۰۰	۳,۴۳۰,۰۰۰	۸,۸۹۶,۱۹۳
۱۳۹۳	۶,۰۰۰,۰۰۰	۴۲,۰۰۰,۰۰۰	۱۱,۱۱۳,۶۸۳
۱۳۹۴	۷,۵۰۰,۰۰۰	۵,۲۵۰,۰۰۰	۱۲,۸۹۷,۰۱۲

سال	حداقل حقوق	حداکثر حقوق	میانگین حقوق (ریال)
۱۳۹۵	۹,۰۰۰,۰۰۰	۶۳,۰۰۰,۰۰۰	۱۴,۷۶۴,۱۶۵
۱۳۹۶	۱۰,۳۵۰,۰۰۰	۷۲,۴۵۰,۰۰۰	۱۸,۵۱۹,۹۷۹
۱۳۹۷	۱۱,۳۸۵,۰۰۰	۷۹,۶۹۵,۰۰۰	۲۲,۰۷۲,۴۷۲
۱۳۹۸	۱۵,۷۸۷,۰۰۰	۱۱۰,۵۰۹,۰۰۰	۲۹,۰۰۰,۰۰۰
۱۳۹۹	۱۸,۱۵۲,۷۵۰	۱۲۷,۰۶۹,۲۵۰	۳۷,۹۹۰,۰۰۰
۱۴۰۰	۲۲,۶۹۰,۹۳۸	-	-

جدول ۹- میزان افزایش حقوق بازنشستگان کشوری (۱۳۹۹-۱۳۹۲)

شروع دولت یازدهم	عملکرد تا پایان ۱۳۹۸	۱۳۹۹/۰۱/۰۱	۱۳۹۹/۰۷/۰۱ (اعمال همسان سازی)	افزایش تا پایان سال ۱۳۹۹ (درصد)
۸,۸۹۶,۱۹۳	۲۸/۹۰۳/۳۳۹	۳۷/۹۹۰/۰۰۰	۴۹/۵۰۰/۰۰۰	۵۵۶

اصلاح ساختار و چابک سازی دولت

ساماندهی مشاغل در دستگاه های دولتی، تعیین و طبقه بندی مشاغل به دو بخش عمومی و اختصاصی و بازنگری این مشاغل بر اساس قانون مدیریت خدمات کشوری به شرح زیر:

جدول ۱۰- اصلاح و بازنگری مشاغل عمومی و اختصاصی دستگاه های اجرایی

شروع دولت یازدهم	عملکرد تا پایان ۱۳۹۹	پیش بینی تا ۱۴۰۰
۱۹ دستگاه و ۱۸۷ شغل اختصاصی به همراه ۵۱ شغل عمومی	برای ۱۴۰ دستگاه اجرایی ۲۸۴ شغل اختصاصی مصوب شد و با اصلاح و بازنگری ۵۹ شغل عمومی تعداد ۴۴ شغل عمومی مصوب شورای توسعه مدیریت و سرمایه انسانی ابلاغ شد	اصلاح و بازنگری مشاغل عمومی و اختصاصی

بازنگری ساختار سازمانی در حدود ۹۰ دستگاه اجرایی با همکاری دستگاه های اجرایی طی دولت های یازدهم و دوازدهم؛

کاهش ۴۳,۴۰۰ پست سازمانی از اندازه دولت که مهم ترین آن ها عبارتند از:

- کاهش ۳,۶۰۹ پست از شرکت مادر تخصصی بازرگانی دولتی ایران؛
- کاهش ۱۰,۰۰۰ پست سازمانی در وزارت جهاد کشاورزی؛
- کاهش ۱,۶۷۸ پست سازمانی در شرکت سهامی بیمه ایران؛

- کاهش ۴۳۷ پست سازمانی در وزارت امور خارجه؛
- کاهش ۱،۴۷۸ پست سازمانی در بنیاد شهید و امور ایثارگران؛
- کاهش ۴۷۳ پست سازمانی از واحدهای استانی سازمان بهزیستی؛
- کاهش ۵۲۶ پست از سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی؛
- کاهش ۳۴۳ پست از واحدهای خارج از مرکز سازمان بنادر و دریانوردی؛
- انتقال وظایف ۳۱ شرکت آب و فاضلاب روستایی به شرکت‌های آب و فاضلاب شهری و کاهش حدود ۸۵۰ پست سازمانی؛
- ساماندهی مراکز و مؤسسات آموزشی و پژوهشی وابسته به دستگاه‌های اجرایی و در اجرای مصوبه شماره ۳۰۷۴۳/۳۰/۹۰/۲۰۶ مورخ ۱۳۹۰/۱۱/۳۰ و مصوبه شماره ۱۶۸۲۴۸۸ مورخ ۱۳۹۶/۱۱/۱۷ شورای عالی اداری
- انحلال دانشکده محیط زیست؛
- انحلال دانشگاه صنایع و معادن؛
- انحلال مرکز آموزش عالی میراث فرهنگی؛
- انحلال آموزشکده کشاورزی کرج؛
- انحلال مؤسسه آموزش عالی بانکداری؛
- انحلال دانشکده روابط بین‌الملل وزارت امور خارجه؛
- حذف آموزشکده نقشه‌برداری سازمان نقشه‌برداری کشور؛
- انحلال دانشکده علمی کاربردی پست و مخابرات؛
- انحلال مؤسسه آموزشی علمی کاربردی بهزیستی وابسته به سازمان بهزیستی با ۳۳ مرکز مجری.
- انحلال مؤسسه آموزشی علمی کاربردی فرهنگ و هنر وابسته به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با ۳۴ مرکز مجری.
- انحلال مؤسسه آموزشی علمی کاربردی مهارت وابسته به وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی با ۶۹ مرکز مجری.
- انحلال مؤسسه آموزشی علمی کاربردی جهاد کشاورزی وابسته به وزارت جهاد کشاورزی با ۵۹ مرکز مجری.

- انحلال مؤسسه آموزشی علمی کاربردی میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری وابسته به سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری (سابق) با ۱۹ مرکز مجری.
- انحلال مؤسسه آموزشی علمی کاربردی صنعت، معدن و تجارت وابسته به وزارت صنعت، معدن و تجارت با ۶ مرکز مجری.
- انحلال مؤسسه آموزش عالی علمی کاربردی مدیریت شهری و روستایی وابسته به وزارت کشور با ۱۱ مرکز مجری پیگیری و انجام اقدامات مناسب در نظام اداری در شرایط خاص

پیگیری و انجام اقدامات مناسب در نظام اداری در شرایط خاص

در روزهای پایانی سال ۱۳۹۸، جامعه جهانی با وضعیت ویژه و غیرمنتظره‌ای روبه‌رو شد که به دلیل شیوع بیماری کووید-۱۹ در تمامی جنبه‌های زندگی جوامع بشری تغییرات جدی و عمده‌ای ایجاد نمود و الزامات بهداشتی که بنا به ضرورت باید بدون کوچک‌ترین سهل‌انگاری اعمال می‌شدند، باعث گردید، نظام اداری نیز خود را با تغییرات لازم، تطبیق دهد و سازمان اداری و استخدامی کشور به عنوان سازمان متولی برای ساماندهی و ایجاد هماهنگی در نظام اداری، به سرعت نسبت به نظم و ترتیب دادن به شرایط اداری در وضعیت شیوع بیماری اقدام کرد که شامل موارد زیر می‌شود:

● صدور بخشنامه شماره ۷۲۴۵۵۵ به تاریخ ۱۳۹۸/۱۲/۱۲ با موضوع (شرایط استفاده از مرخصی استحقاقی یا انجام دورکاری کارکنانی که دارای بیماری‌های زمینه‌ای مزمن هستند).

● صدور بخشنامه شماره ۱۲۳۵ به تاریخ ۱۳۹۹/۰۱/۰۵ با موضوع (ضرورت تداوم ارائه خدمات عمومی در عین کاهش تردد و تجمع با تشخیص وزرا، رؤسای سازمان‌ها و مدیران در کلیه دستگاه‌های اجرایی و بانک‌ها و بیمه‌ها به گونه‌ای عمل شود که حداقل یک سوم نیروها به طریق شیفت‌بندی تا ۱۵ فرودین در محل کار حضور یابند و بقیه به صورت دورکاری به خدمات خود ادامه دهند یا به آنان مرخصی شوند).

● صدور بخشنامه شماره ۴۹۰۸ به تاریخ ۱۳۹۹/۰۱/۱۳ با موضوع (تمدید ارائه خدمات عمومی و ضروری دولت در عین کاهش تردد و تجمع کارکنان در محیط اداری تا بیستم فروردین).

● صدور بخشنامه شماره ۱۰۹۳۴ به تاریخ ۱۳۹۹/۰۱/۱۹ با موضوع (تداوم اجرای فاصله‌گذاری

- اجتماعی و آغاز مرحله فاصله‌گذاری هوشمند از تاریخ ۱۳۹۹/۰۱/۲۳ و در اجرای بند (۱۴) مصوبات چهاردهمین جلسه ستاد ملی مقابله با ویروس کرونا).
- صدور بخشنامه شماره ۹۹۷۷۸ به تاریخ ۱۳۹۹/۰۳/۰۷ با موضوع (تداوم اجرای فاصله‌گذاری اجتماعی (فاصله‌گذاری هوشمند) و اجرای بند (۴) مصوبات بیست و یکمین جلسه ستاد ملی مقابله با بیماری کرونا تغییر ساعات اداری از ساعت ۰۷:۳۰ الی ۱۴:۳۰).
  - صدور بخشنامه شماره ۱۷۷۱۸۸ به تاریخ ۱۳۹۹/۰۴/۱۵ با موضوع (در اجرای بندهای (۳)، (۴)، (۵) و (۸) مصوبات بیست و هفتمین جلسه ستاد ملی مدیریت بیماری کرونا الزام استفاده از ماسک در مشاغل گروه‌های ۳ و ۴ و پیاده‌سازی سریع دولت الکترونیک).
  - صدور بخشنامه شماره ۳۳۸۰۲۸ به تاریخ ۱۳۹۹/۰۶/۳۰ با موضوع (تأکید بر رعایت دستورالعمل الزامات سلامت محیط کار و کار در محیط اداری).
  - صدور بخشنامه شماره ۳۶۸۸۴۹ به تاریخ ۱۳۹۹/۰۷/۲۱ با موضوع (مقررات استفاده از ماسک در اماکن دولتی و اجرایی تهران).
  - صدور بخشنامه شماره ۳۷۰۵۷۱ به تاریخ ۱۳۹۹/۰۸/۰۳ با موضوع (کاهش حضور کارکنان دستگاه‌های اجرایی و ادارات دولتی و نهادهای و مؤسسات عمومی مستقر در تهران به میزان ۵۰٪ از تاریخ ۱۳۹۹/۰۸/۰۵ تا ۱۳۹۹/۰۸/۳۰).
  - صدور بخشنامه شماره ۳۷۴۸۹۹ به تاریخ ۱۳۹۹/۰۸/۲۷ با موضوع «طرح جامع مدیریت هوشمند محدودیت‌ها متناسب با وضعیت و روند بیماری کووید ۱۹ در شهرهای کشور» در مورد نحوه فعالیت دستگاه‌های اجرایی و ادارات مرکز و استان‌ها و شهرستانها در هر یک از شرایط سه‌گانه هشدار.

برنامه‌های اصلاح نظام اداری

دولت تدبیر و امید بر پایه اجرای هدفمند اصل سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^۱ و انجام اقداماتی یکپارچه و مبتنی بر ابعاد گوناگون بر جنبه‌ها و ابعاد گوناگون نظام اداری، در نخستین ماه‌های استقرار، با شناخت کامل از نقاط قوت و ضعف تشکیلات اداری کشور و اذعان به نقش مهم و مؤثر نظام اداری بر روند توسعه‌ای کشور و در راستای اجرای منویات ابلاغ شده رهبر معظم انقلاب، در معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی وقت، با جمع

۱- ایجاد نظام اداری صحیح و حذف تشکیلات غیرضرور

کردن توان علمی و اندوخته تجربی و نظریات و راهنمایی‌های صاحب‌نظران و نخبگان، بستر تهیه و تدوین نقشه راه و برنامه جامع اصلاح نظام اداری را فراهم کرد. به نحوی که نقشه راه اصلاح نظام اداری در یکصد و شصت و دومین جلسه شورای عالی اداری در تاریخ ۱۳۹۲/۱۲/۱۴ تصویب و با امضای رئیس‌جمهور محترم ابلاغ و لازم‌الاجرا شد. هم‌زمان برنامه‌ی عملیاتی اجرای نقشه راه اصلاح نظام اداری دوره اول نیز در تاریخ ۱۳۹۳/۰۱/۲۰ طی تصویب‌نامه شماره ۵۶۲/۹۳/۲۰۶ با امضای رئیس‌جمهور محترم به دستگاه‌های اجرایی ابلاغ و سهم هر سازمان برای دستیابی به اهداف تعیین گردید. با پایان دوره اول اجرای برنامه (۱۳۹۳-۱۳۹۷) در یکصد و هشتاد و دومین جلسه مورخ ۱۳۹۷/۰۵/۳۰ بنا به پیشنهاد سازمان اداری و استخدامی کشور برنامه جامع اصلاح نظام اداری دور دوم (۱۳۹۷-۱۳۹۹)، تصویب و طی تصویب‌نامه شماره ۳۰۲۵۹۶ مورخ ۱۳۹۷/۰۶/۱۴ شورای عالی اداری با امضای رئیس‌جمهور محترم ابلاغ و برای دستگاه‌های اجرایی لازم‌الاجرا گردید.

برنامه اول - مهندسی نقش و ساختار دولت

سیاست‌های کلی ناظر بر اجرای برنامه - ابلاغی مقام معظم رهبری

• سیاست‌های کلی نظام اداری: بندهای ۱۰، ۱۹ و ۱۴

• سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی: بند ۱۶

• سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه: بندهای ۳ و ۱۹

اقدامات و فعالیت‌های مشترک (نحوه اجرا و سهم هر یک از دستگاه اجرایی در قالب تفاهم‌نامه تعیین می‌شود):

- بازطراحی مأموریت‌ها و وظایف دولت در میان واحدهای ستادی و اجرایی
- متناسب‌سازی حجم دولت از طریق بازطراحی ساختار آن در سطح وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و واحدهای محلی
- واگذاری واحدهای عملیاتی و خدمات دستگاه‌های اجرایی به مدیریت‌های محلی (شهرداری‌ها و دهیاری‌ها)، شبکه‌های حرفه‌ای، بخش خصوصی، تعاونی‌ها و سمن‌ها و خرید خدمات از آن‌ها
- توسعه وظایف و فعالیت‌های مدیریت‌های محلی در بخش‌های اجتماعی، فرهنگی، زیرساختی و خدماتی

- کاهش سطوح مدیریت ستادی از قبیل مدیر کل، معاون مدیر کل، رئیس اداره و همتران
- کاهش سقف پست‌های سازمانی دستگاه‌ها و حذف واحدها و پست‌های سازمانی غیرضرور
- واگذاری وظایف و اختیارات قابل واگذاری به سطوح استانی و شهرستانی
- ساماندهی شوراهای کمیسیون‌ها و سایر مجامع تصمیم‌گیری در تشکیلات بخش دولت

پیامدها و دستاوردها

- کاهش هزینه‌های دولت و ارتقای کیفیت خدمات
- تسریع در انجام خدمات و تسهیل دسترسی مردم به خدمات
- تسریع و تسهیل در تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری
- توسعه مشارکت مردم و بخش غیردولتی در تولید و ارائه خدمات
- کاستن از تصدی‌ها و مداخلات دولت و تقویت نقش ستادی و اعمال حاکمیت آن
- تمرکز زدایی از اداره امور و تقویت نقش و اختیارات مدیریت‌های استانی و منطقه‌ای
- نقش‌پذیری تمامی عوامل توسعه

برنامه دوم - توسعه دولت الکترونیک و هوشمندسازی اداری

سیاست‌های کلی ناظر بر اجرای برنامه - ابلاغی مقام معظم رهبری

- سیاست‌های کلی نظام اداری: بندهای ۱۲ و ۱۵
- سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه: بندهای ۳۲ و ۳۴
- اقدامات و فعالیت‌های مشترک (نحوه اجرا و سهم هر یک از دستگاه اجرایی در قالب تفاهم‌نامه تعیین می‌شود):

- الکترونیکی کردن خدمات با اولویت خدمات قابل ارائه به مردم و بهره‌گیری از مشارکت آنان با توجه به مراحل بلوغ ارائه الکترونیکی خدمات و با تأکید بر خدمات در بخش‌های سلامت، آموزش، کشاورزی، مالیات، معاملات و امور بانکی، به شرح: الف - اطلاع‌رسانی الکترونیکی، ب - ارائه فرم‌ها و ج - دریافت اطلاعات
- برنامه ریزی و حرکت به سمت استقرار یکپارچه دولت همراه «Mobile Government» و توسعه آن به میزان ۲۵ درصد، به صورت سالانه
- توسعه واگذاری خدمات دستگاه‌های اجرایی از طریق دفاتر پیشخوان دولت و دفاتر ارتباطات و فناوری اطلاعات روستایی

- انجام اصلاحات ساختاری و فرایندهای اجرایی متناسب با الزامات توسعه دولت الکترونیک
- توسعه و استانداردسازی پورتال‌های دستگاهی، استانی و محلی
- الکترونیکی کردن و پاسخگویی به استعلامات سایر دستگاه‌های اجرایی از طریق GSB به صورت رایگان (یکپارچه‌سازی سازوکارهای تبادل اطلاعات، استعلامات و اشتراک‌گذاری بانک‌های اطلاعاتی بین دستگاه‌های اجرایی)
- توسعه استقرار پنجره واحد
- فراگیری پرداخت الکترونیکی به حساب‌های دولتی
- حذف، اصلاح و جمع‌بندی مجوزهای صادره توسط دستگاه‌های اجرایی برای اشخاص حقیقی و حقوقی
- کاهش مراجعه دستگاه‌های اجرایی به واحدهای تولیدی، ماده ۷ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار (تنظیم ضوابط و راهبری توسط سازمان اداری و استخدامی کشور)
- بهبود فضای کسب و کار و اصلاح و الکترونیکی نمودن فرایندهای مرتبط با موضوع کسب و کار و الزامات آن (راهبری توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان اداری و استخدامی کشور)
- ساماندهی ساختمان‌ها، فضاهای اداری و تجهیزات متناسب با توسعه دولت الکترونیک، کاهش حجم و اندازه دولت و سایر تغییرات وابسته

پیامدها و دستاوردها

- ارتقای کیفیت در ارائه خدمات
- افزایش سرعت و تسهیل در دسترسی به خدمات
- ارتقای سطح رضایتمندی مردم از دولت
- چابک‌سازی و کوچک‌سازی دولت
- مقررات زدایی و بهبود شاخص فضای کسب و کار
- کاهش فساد اداری، ارتقای شفافیت و اعتماد عمومی

برنامه سوم - خدمات عمومی در فضای رقابتی

سیاست‌های کلی ناظر بر اجرای برنامه - ابلاغی مقام معظم رهبری

- سیاست‌های کلی نظام اداری: بندهای ۱۱ و ۱۷

اقدامات و فعالیت‌های مشترک (نحوه اجرا و سهم هر یک از دستگاه اجرایی در قالب تفاهم‌نامه تعیین می‌شود):

- انجام وظایف دستگاه‌های اجرایی با اولویت اداره واحدهای عملیاتی دستگاه‌های اجرایی به روش هدفمند و قیمت تمام شده و در فضای رقابتی
- استانداردسازی خدمات دستگاه‌های اجرایی و برنامه‌ریزی یکپارچه برای ارتقاء سطح کیفیت خدمات دولتی و اجرای آن
- تعیین شاخص‌های هدفمند و نتیجه‌گرا و استانداردهای کیفی خدمات
- پیش‌بینی سازوکارهای نظارتی برای کنترل کمیت و کیفیت خدمات
- اعطای اختیارات لازم به مدیران در زمینه‌های اداری و مالی بر اساس بند «ه» ماده (۱۶) قانون مدیریت خدمات کشوری
- آموزش مدیران واحدهای خدماتی برای انطباق با رویکرد ارتقای کیفیت و ارائه خدمات در فضای رقابتی
- توسعه مشارکت بخش غیردولتی از طریق خرید خدمات، واگذاری مدیریت، واگذاری امکانات، تجهیزات و منابع فیزیکی، مشارکت در ارائه خدمت
- مدیریت واحدهای عملیاتی به روش قیمت تمام شده در فضای رقابتی

پیامدها و دستاوردها

- ارتقای کیفیت خدمات و افزایش سطح رضایتمندی مردم
- کاهش هزینه‌های تمام شده خدمات دولتی
- افزایش میزان بهره‌وری در تولید و ارائه خدمات دولتی
- افزایش میزان پاسخگویی مدیران دولتی در ارائه خدمات به مردم
- افزایش اعتماد عمومی مردم به دستگاه‌های اجرایی

برنامه چهارم - مدیریت سرمایه انسانی

سیاست‌های کلی ناظر بر اجرای برنامه - ابلاغی مقام معظم رهبری

- سیاست‌های کلی نظام اداری: بندهای ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸ و ۹
- سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی: بند ۱۶

اقدامات و فعالیت‌های مشترک (نحوه اجرا و سهم هر یک از دستگاه اجرایی در قالب تفاهم‌نامه تعیین می‌شود):

- متناسب‌سازی تعداد و ترکیب نیروی انسانی رسمی، پیمانی و کاهش کارکنان قراردادی که مازاد بر نسبت‌های مقرر و مغایر با مصوبات قانونی بکارگرفته شده‌اند.
- تعیین تکلیف کارکنان واحدهایی که واگذار و یا فعالیت‌هایی که برون‌سپاری می‌شوند به یکی از روش‌های ذیل (ماده ۲۱ قانون مدیریت خدمات کشوری).
- انتقال یا مأموریت کارکنان واحدهای واگذار شده به بخش غیردولتی خدمت‌دهنده طرف قرارداد.
- بازخرید سنوات خدمت کارکنانی که واحدهای محل خدمت آن‌ها به بخش غیردولتی واگذار می‌شود.
- انتقال کارکنان به سایر واحدهای همان دستگاه یا سایر دستگاه‌های اجرایی دیگر.
- به کارگیری نیروی انسانی با مدارک تحصیلی لیسانس و بالاتر
- اجرای برنامه ارزیابی و تربیت مدیران (بر اساس مدل‌های شایستگی) و الزام دستگاه‌ها به انتخاب، انتصاب و ارتقاء جدید در رابطه با تمام پست‌های مدیریتی بر اساس این برنامه و تشکیل بانک اطلاعات مدیران
- اجرای برنامه‌های آموزش شغلی متناسب با نیازهای عمومی و تخصصی هر دستگاه اجرایی
- استقرار نظام جانشین‌پروری و مدیریت مسیر شغلی کارمندان
- برنامه‌ریزی و ساماندهی نیروی کار بخش دولتی (مدیریت عرضه و تقاضا)

پیامدها و دستاوردها

- تسهیل جذب و نگهداشت نیروهای متخصص در ستاد دولت
- بهبود کیفیت عملکرد و ارتقای بهره‌وری نیروی انسانی در بخش دولتی
- ارتقای همدلی کارمندان با برنامه‌های دولت
- تربیت مدیران کارا و توانمند برای آینده و توسعه مشارکت زنان و جوانان در مدیریت
- ارتقای کیفیت مدیریت دستگاه‌های اجرایی
- متناسب‌سازی حجم نیروی انسانی دولت و افزایش چابکی دستگاه‌های اجرایی
- کاهش هزینه‌های جاری

برنامه پنجم فناوری‌های مدیریتی

سیاست‌های کلی ناظر بر اجرای برنامه - ابلاغی مقام معظم رهبری

● سیاست‌های کلی نظام اداری: بندهای ۱۲، ۱۳، ۱۶ و ۱۷

● سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه: بندهای ۳۰ و ۴۲

اقدامات و فعالیت‌های مشترک (نحوه اجرا و سهم هر یک از دستگاه اجرایی در قالب تفاهم‌نامه تعیین می‌شود):

● استقرار نظام ارزیابی و نظارت بر مبنای نتایج و محصولات (کنترل کیفیت، قیمت و سرعت) به جای کنترل بفرایندها

● شناسایی و انتخاب فناوری‌های نوین ارائه خدمات، متناسب با هر بخش و جایگزینی آن فناوری‌ها با روش‌های سنتی مورد عمل دستگاه‌ها

● نیازسنجی و طراحی سازمان‌های تنظیم‌گر در حوزه‌های مورد نیاز

● آسیب‌شناسی و مقررات‌زدایی از حوزه‌های مرتبط با انجام کسب و کار با هدف سهولت و بهبود فضای کسب و کار

● تدوین نظام اجرای قوانین و مقررات متناسب با هر قانون، استقرار نظام‌های مربوط و آموزش و فرهنگ‌سازی به منظور اجرای قوانین و مقررات

● بازطراحی و استقرار نظام جامع تأمین اجتماعی با پوشش کامل جمعیت کشور

پیامدها و دستاوردها

● بهبود نظام‌های مدیریتی و تصمیم‌گیری

● ارتقای کارآمدی و اثربخشی دولت

● بهبود شاخص حکمروایی در چارچوب قوانین و ارزش‌های جمهوری اسلامی ایران

● ایجاد زیرساخت‌های بهبود ارائه خدمات به مردم

● ایجاد زمینه ارتقای رفاه نسبی آحاد جامعه

● افزایش و ارتقای مشارکت تمامی فعالان توسعه کشور در نظام اداری

برنامه ششم - توسعه فرهنگ سازمانی

سیاست‌های کلی ناظر بر اجرای برنامه - ابلاغی مقام معظم رهبری

● سیاست‌های کلی نظام اداری: بندهای ۱، ۲۱، ۲۰ و ۲۶

● سیاست‌های کلی اصلاح الگوی مصرف: بند ۱

اقدامات و فعالیت‌های مشترک (نحوه اجرا و سهم هر یک از دستگاه اجرایی در قالب تفاهم‌نامه تعیین می‌شود):

- آسیب‌شناسی وضع موجود فرهنگ سازمانی در دو بخش عمومی (سطح دولت) و اختصاصی (به تفکیک دستگاه‌های اجرایی) با در نظر گرفتن سیاست‌های کلی نظام اداری
- برنامه‌ریزی برای اصلاح و تأمین زیرساخت‌های مربوط به رفع چالش‌ها و ترویج فرهنگ
- مطلوب مبتنی بر سیاست‌های کلی نظام اداری در دو سطح دولت و دستگاه‌های اجرایی
- ارتقای استانداردهای اخلاق حرفه‌ای و فرهنگ کاری با هدف بهبود عملکرد
- نهادینه نمودن نظم و انضباط اداری و مالی و وجدان کاری در نظام اداری

پیامدها و دستاوردها

- ارتقای کارایی کارکنان و اثربخشی سازمان‌های دولتی
- بهبود تعامل کارکنان با مردم و ارتقای سطح رضایتمندی مردم از عملکرد سازمان‌های دولتی
- ایجاد رضایت شغلی و ارتقای سطح فرهنگ سازمانی در دستگاه‌های اجرایی
- هویت بخشی به کارمندان بخش دولتی متناسب با فرهنگ سازمانی این بخش
- ارتقای وجدان کاری مدیران و کارکنان و بهبود نظم و انضباط اداری و مالی در دستگاه‌های اجرایی

● تقویت کنترل‌های داخلی در جهت اهداف سازمانی

برنامه هفتم - صیانت از حقوق شهروندان (مردم) در نظام اداری

سیاست‌های کلی ناظر بر اجرای برنامه - ابلاغی مقام معظم رهبری

● سیاست‌های کلی نظام اداری: بندهای ۱۸، ۲۲ و ۲۳

اقدامات و فعالیت‌های مشترک (نحوه اجرا و سهم هر یک از دستگاه اجرایی در قالب تفاهم‌نامه تعیین می‌شود):

- استقرار نظام سنجش رضایتمندی شهروندان (مردم) از نحوه ارائه خدمات دستگاه‌های اجرایی و تکریم ارباب رجوع و ایجاد ارتباط میان این نظام با نظام ارزیابی عملکرد دستگاه‌های اجرایی
- استقرار نظام دریافت شکایات شهروندان (مردم) نسبت به عملکرد دستگاه‌های اجرایی

پیامدها و دستاوردها

- تأمین حقوق شهروندی و افزایش اعتماد عمومی
- افزایش سطح رضایت شهروندان (مردم)
- کاهش وقوع تخلفات اداری
- افزایش آگاهی شهروندان (مردم) از حقوق و تکالیف خود در برابر دستگاه‌های اجرایی
- بهبود سرمایه اجتماعی و اعتماد عمومی به بخش دولتی

برنامه هشتم - ارتقای پاسخ‌گویی، شفافیت و مقابله با فساد در نظام اداری

سیاست‌های کلی ناظر بر اجرای برنامه - ابلاغی مقام معظم رهبری

● سیاست‌های کلی نظام اداری: بندهای ۲۰، ۲۴ و ۲۵

● سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه: بند ۲۹

اقدامات و فعالیت‌های مشترک (نحوه اجرا و سهم هر یک از دستگاه اجرایی در قالب تفاهم‌نامه تعیین می‌شود):

- بازنگری در قوانین و مقررات با رویکرد پیشگیری، بازدارندگی و برخورد قاطع با متخلفان
- تدوین و استقرار نظام ارتقای شفافیت در تعامل با برنامه‌های توسعه دولت الکترونیک
- شناسایی مستمر گلوگاه‌های فساد در نظام اداری، پایش و کنترل گلوگاه‌ها و ارائه گزارش در سطوح تصمیم‌گیری، شهروندان (مردم) و ... به تناسب ویژگی‌های هر سطح
- تدوین (بازطراحی) و استقرار نظام پاسخگویی در نظام اداری
- فرهنگ‌سازی با محوریت آشنا نمودن شهروندان (مردم) با مفهوم فساد در نظام اداری و تلاش به منظور ایجاد درکی صحیح از بروز این مقوله، تبیین نقش و محدوده مسئولیت‌های قوه مجریه در نظام اداری و ارائه خدمات در مقایسه با نقش سایر ارکان ذیصلاح
- آموزش شهروندان با هدف ارتقای سطح قانون‌مداری و همکاری در اجرای قوانین و مقررات

پیامدها و دستاوردها

● ارتقای سلامت اداری و کنترل و کاهش فساد

● بهبود میزان پاسخگویی

● ارتقای شفافیت در نظام اداری

● کاهش وقوع تخلفات اداری

● تقویت قانون گرایی و توسعه نظارت فراگیر بر دولت

برنامه نهم - مدیریت بهره‌وری نظام اداری و اجرایی کشور

سیاست‌های کلی ناظر بر اجرای برنامه - ابلاغی مقام معظم رهبری

● سیاست‌های کلی نظام اداری: بندهای ۱۲، ۱۷، ۲۵ و ۲۶

● سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی: بندهای ۳، ۵ و ۲۰

● سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه: بند ۳۰

● سیاست‌های کلی تولید ملی، حمایت از کار و سرمایه ایرانی: بند ۱۲

● سیاست‌های کلی اشتغال: بند ۱۳

● سیاست‌های کلی اصلاح الگوی مصرف: بند ۳

اقدامات و فعالیت‌های مشترک (نحوه اجرا و سهم هر یک از دستگاه اجرایی در قالب تفاهم‌نامه تعیین می‌شود):

● استقرار چرخه مدیریت بهره‌وری در دستگاه‌های اجرایی تا نیمه سال ۹۸ و استمرار آن

با هماهنگی و نظارت عالیه سازمان ملی بهره‌وری ایران

● استقرار نظام ارتقای بهره‌وری با محوریت کاهش هزینه‌ها و با حفظ کیفیت خدمت و

همچنین توسعه خدمات بدون افزایش هزینه در دستگاه‌های مرتبط با حوزه‌های اجتماعی،

فرهنگی و آموزشی

● شناسایی تجربیات موفق بهبود بهره‌وری در دستگاه‌های اجرایی با محوریت بهبود بهره‌وری

در مدیریت منابع، بهبود بهره‌وری کل و بهبود بهره‌وری در اجزا نظیر نیروی کار و عوامل

تولید و تعمیم اجرای آن به سایر دستگاه

● ایجاد و تقویت شرکت‌های مشاور ارائه خدمات در حوزه بهره‌وری

● طراحی و اجرای جایزه ملی بهره‌وری

پیامدها و دستاوردها

● بهبود بهره‌وری در سطح دولت، نظام اداری و دستگاه‌های اجرایی

● منطقی‌سازی نسبت قیمت تمام شده با کیفیت خدمات دولتی

● کاهش هزینه‌های دولت

- ارتقای بهره‌وری در واحدهای تولیدی و خدماتی (بنگاه‌های اقتصادی)
- تحقق یک سوم رشد اقتصادی، از محل ارتقای بهره‌وری
- افزایش بهره‌وری نیروی کار بخش دولتی

برنامه دهم - نظارت و ارزیابی

سیاست‌های کلی ناظر بر اجرای برنامه - ابلاغی مقام معظم رهبری

- سیاست‌های کلی نظام اداری: بند ۲۵

اقدامات و فعالیت‌های مشترک (نحوه اجرا و سهم هر یک از دستگاه اجرایی در قالب تفاهم‌نامه تعیین می‌شود):

- اجرای نظام یکپارچه نظارت و ارزیابی برای پایش تحقق چشم انداز، اجرای سیاست‌های کلی نظام، برنامه‌های پنج ساله، موضوعات محوری و احکام قوانین بودجه سالانه
- تحلیل علل موفقیت‌ها و عدم موفقیت‌های دستگاه‌ها متناسب با نتایج حاصل از نظارت و ارزیابی عملکرد آن‌ها
- تدوین و استقرار نظام نظارت مردم و تشکل‌ها بر عملکرد و خدمات دولتی و ارائه گزارش‌های سالانه

پیامدها و دستاوردها

- ارتقای شاخص شفافیت و بهبود ادراک آحاد مردم از شفافیت نظام اداری
- ارتقای سطح بهره‌وری نظام اداری
- شناخت مستمر نسبت به موانع و فرصت‌های توسعه کشور
- استقرار نظام نتیجه‌محوری در کنار فرایندمحوری در مدیریت عملکرد بخش دولتی
- توسعه مشارکت محوری در نظارت و ارزیابی

اهم اقدامات در خصوص اصلاح نظام اداری

اهم اقدامات برنامه اول - مهندسی نقش و ساختار دولت

- انحلال و واگذاری مراکز و مؤسسات آموزش عالی علمی و کاربردی دستگاه‌های اجرایی به تعداد ۳۰۰ واحد و مرکز.

- واگذاری واحد عملیاتی و خدمات به شبکه‌های حرفه‌ای، بخش خصوصی و سمن‌ها از سال ۱۳۹۵ تا ۱۳۹۶ (۷،۶۸۲ واحد) و واگذاری حدود ۱۱۲ واحدهای عملیاتی از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، واگذاری حدود ۱۰۵ واحد از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، واگذاری ۵۰۷ مورد برنامه تکلیفی در ۳۲ استان وزارت جهاد کشاورزی، واگذاری حدود ۱۰۰ واحد از سازمان تامین اجتماعی، تا سال ۱۳۹۹.
- بازنگری ساختار حدود ۹۰ دستگاه اجرایی.
- کاهش پست‌های سازمانی (۴۳،۴۰۰ پست سازمانی) در دستگاه‌های اجرایی کشور بر اساس قانون و در راستای بهینه‌سازی اندازه دولت.
- استقرار کامل سامانه ملی مدیریت ساختار دستگاه‌های اجرایی با امکان ارائه اطلاعات به‌روز و وب سرویس‌های مورد نظر و ثبت اطلاعات تشکیلات ۴،۰۴۰ دستگاه اجرایی؛
- ارائه ۱۱ وب سرویس بر روی گذرگاه خدمات دولت (GSB) برای دستگاه‌های متقاضی از طریق سامانه ملی مدیریت ساختار دستگاه‌های اجرایی کشور؛
- الکترونیکی شدن فرایند بین سازمان متبوع و دستگاه‌های اجرایی؛
- طراحی و تدوین چارچوب تولید سالنامه آماری؛
- بررسی نظام مدیریت بحران در کشور و ارائه پیشنهادات بهبود؛
- ساماندهی شوراهای کمیسیون‌ها و سایر مجامع تصمیم‌گیری در تشکیلات بخش دولت؛
- ابلاغ مصوبه شماره ۳۸۶۱۰۶ مورخ ۱۳۹۸/۰۷/۱۴ شورای عالی اداری در خصوص واگذاری شرکت‌های آب و فاضلاب روستایی به آفای شهری (غیردولتی) و کاهش ۸،۵۶۶ پست سازمانی (کاهش ۳،۳۷۱ پست سازمانی تا پایان سال ۱۳۹۹ قطعی شده است)؛
- ابلاغ بخشنامه شماره ۱۵۹۶۹۰۱ مورخ ۱۳۹۶/۱۰/۰۹ در خصوص ممنوعیت استفاده از پست‌های ترکیبی؛
- ابلاغ بخشنامه شماره ۲۹۹۸۶ مورخ ۱۳۹۷/۰۱/۲۸ در خصوص حذف پست سازمانی قائم مقام در تشکیلات دستگاه‌های اجرایی؛
- ابلاغ بخشنامه شماره ۱۰۳۹۵۸ مورخ ۱۳۹۷/۰۳/۰۶ در راستای کاهش حجم، اندازه و ساختار دولت به کلیه دستگاه‌های اجرایی؛

- ابلاغ و اجرای مصوبه شماره ۱۶۸۲۴۸۸ مورخ ۱۳۹۶/۱۱/۱۷ شورای عالی اداری در خصوص حذف مؤسسات و مراکز علمی کاربردی وابسته به دستگاههای اجرایی؛
- ابلاغ مصوبه شماره ۱۳۸۹۲۰/ت/۵۵۳۴۲ مورخ ۱۳۹۸/۱۰/۲۹ موضوع آیین نامه اجرایی بازنگری بند (ط) ماده ۲۹ قانون مدیریت خدمات کشوری؛
- ابلاغ مصوبه شماره ۳۰۲۵۹۶ مورخ ۱۳۹۷/۰۶/۱۴ شورای عالی اداری و در نظر گرفتن موضوع مهندسی نقش و ساختار دولت به عنوان یکی از برنامه‌های اصلی در راستای کاهش حجم و اندازه دولت.
- ابلاغ بخشنامه شماره ۳۸۷۵۶۳ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۰۵ در خصوص تعیین جایگاه وظایف مربوط به امور امنیت فضای مجازی در دستگاههای اجرایی؛
- ارائه پیشنهاد این سازمان در خصوص «وضعیت موجود و اصلاح تعداد معاونتهای وزارتخانه‌ها و سازمان‌های مستقل زیر نظر رئیس‌جمهور» طی نامه شماره ۷۶۵۳۸ مورخ ۱۳۹۶/۰۶/۲۷ و موافقت ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران؛
- هم چنین برای مشاهده آمار مرتبط با اصلاح و بازنگری مشاغل عمومی و اختصاصی دستگاه‌ها بله جدول شماره (۱۱) مراجعه شود.

جدول ۱۱- افزایش خدمات قابل ارائه در دفاتر پیشخوان و مجتمع‌های خدمات اداری

شروع دولت یازدهم	عملکرد تا پایان سال ۱۳۹۹	پیش‌بینی تا ۱۴۰۰
۱۶	۹۰۴	۹۷۴

جدول ۱۲- تفویض اختیار و واگذاری اختیارات به سطوح استانی و شهرستانی

هدف تجمیعی برنامه *	عملکرد تجمیعی برنامه	درصد تحقق
کاهش حجم دولت: ۹٪ برنامه دوم ۲۱٪ برنامه اول و دوم	۱۴,۲۸	۶۸

* هدف و عملکرد تجمیعی برنامه اول اصلاح نظام اداری (۱۳۹۴-۱۳۹۶) و برنامه دوم اصلاح نظام اداری (۱۳۹۷ و ۱۳۹۸)

جدول ۱۳- میزان تحقق اهداف سالیانه در خصوص مدیریت ساختار دولت در طول برنامه اول و دوم
اصلاح نظام اداری

ردیف	عنوان اقدام اساسی هدفگذاری شده	واحد سنجش	برنامه اول (۹۴-۹۶)			سال ۱۳۹۷			سال ۱۳۹۸			مجموع/ میانگین		
			هدف	عملکرد	درصد تحقق	هدف	عملکرد	درصد تحقق	هدف	عملکرد	درصد تحقق	هدف	عملکرد	درصد تحقق
۱	واگذاری واحدهای عملیاتی و خدمات دستگاههای اجرایی به مدیریت‌های محلی و بخش خصوصی	تعداد	۱۳۷۵	۷۶۸۲	۱۰۰	۵۳۳۰	۳۳۳۵	۶۱	۳۳۱۲۷	۵۲۶۱	۶۰	۱۱۹۶۶	۱۴۰۴۴	۱۰۰
۲	کاهش سطوح مدیریت ستادی (مدیرکل، معاون مدیرکل، رئیس اداره و هم‌ترازان)	تعداد	۶۳۵۰	۸۹۰۰	۱۰۰	۹۳۳	۴۴۹	۴۸	۱۵۸۹	۲۴۳۲	۶۵	۹۷۱۵	۱۰۹۳۸	۱۰۰
۳	کاهش سقف پست‌های سازمانی دستگاه‌ها	تعداد	۱۰۵۲۰	۱۴۷۴۱	۱۰۰	۱۳۱۵۲	۸۶۴۵	۶۶	۷۳۷۱	۲۱۴۸۱	۳۴	۴۵۱۶۴	۳۰۷۵۷	۶۸
۴	واگذاری وظایف و اختیارات قابل واگذاری به سطوح استانی	تعداد	۴۸۵	۲۴۳	۵۰	۴۸۵	۳۲۳	۶۷	۳۲۳	۴۸۵	۶۶٫۵۹	۱۴۵۵	۸۸۹	۶۱

اهم اقدامات برنامه دوم- توسعه دولت الکترونیک و هوشمندسازی اداری

- راهبری و نظارت بر استقرار میز خدمت حضوری و الکترونیکی در دستگاه‌های اجرایی کشور
- درصد تحقق انتظارات از منظر استقبال و پذیرش میز خدمت حضوری در ستاد دستگاه‌های
اجرایی تا پایان سال ۱۳۹۹ ۹۵٪.

- درصد استقرار میز خدمت حضوری در ستاد دستگاه‌های اجرایی تا پایان سال ۱۳۹۹، ۵۶٪ و در واحدهای استانی دستگاه‌های اجرایی (بر مبنای ارزیابی سازمان‌های مدیریت و برنامه‌ریزی استان‌ها) تا پایان سال ۱۳۹۹، ۹۴٪.
- درصد کاهش مراجعه به واحدهای داخلی در ستاد دستگاه‌های اجرایی تا پایان سال ۱۳۹۹، ۲۰٪ و در واحدهای استانی دستگاه‌های اجرایی (بر مبنای ارزیابی سازمان‌های مدیریت و برنامه‌ریزی استان‌ها) تا پایان سال ۱۳۹۹، ۱۲٪.
- مدیریت و بهسازی خدمات دستگاه‌های اجرایی و شناسه‌دار کردن خدمات دستگاه‌های اجرایی (شناسه‌دار کردن ۱،۴۱۸ خدمت، ۵،۱۲۸ زیرخدمت در ۱۴۵ دستگاه اجرایی).
- راه‌اندازی سامانه راهبری میز خدمت
- احصاء و بروزرسانی خدمات دستگاه‌های اجرایی و شناسه‌دار کردن خدمات دستگاه‌های اجرایی (شناسه‌دار کردن ۱،۷۴۰ خدمت، ۵،۷۵۲ زیرخدمت در ۱۶۸ دستگاه اجرایی).
- راه‌اندازی سامانه مدیریت خدمات دولت
- احصاء خدمات قابل برونسپاری دستگاه‌های اجرایی برای ارائه از طریق دفاتر پیشخوان دولت و بخش عمومی غیر دولتی
- راهبری اصلاح فرایندهای ارائه خدمات دستگاه‌های اجرایی
- ارزیابی عملکرد دستگاه‌های اجرایی در محور توسعه دولت الکترونیک و راهبری نظام پایش فناوری اطلاعات و ارتباطات کشور
- هدایت و راهبری دستگاه‌های اجرایی در راستای ماده ۳۹ قانون مدیریت خدمات کشوری (فضاهای اداری)

جدول ۱۴- میزان پیشرفت ارائه خدمات الکترونیکی به شهروندان (استقرار میز خدمت) و نرخ رشد استقرار و اجرای برنامه‌های دولت الکترونیک در دستگاه‌های دولتی

پیش‌بینی تا ۱۴۰۰	عملکرد تا پایا سال ۱۳۹۹	شروع دولت یازدهم
۱،۸۰۴ دستگاه	۱،۷۹۰ دستگاه	---
دسترسی به رتبه ۶۷	رتبه ۸۶ (میزان شاخص: ۰،۶۰۸۳)	رتبه ۱۰۰* (میزان شاخص: ۰،۴۸۷۶)

* مستخرج از نتایج پیمایش توسعه دولت الکترونیک سازمان ملل (United Nations E-Government Survey) - ۱۹۳ کشور عضو سازمان ملل، در این پیمایش مورد ارزیابی قرار می‌گیرند.

جدول ۱۵- احصاء و یا به روز رسانی خدمات دستگاه‌های اجرایی

پیش‌بینی تا ۱۴۰۰	عملکرد تا پایان سال ۱۳۹۹	شروع دولت یازدهم
دستگاه ۱۷۵	۱۶۸ دستگاه اجرایی	*_____

مصوبه قانونی احصاء و شناسه‌دار کردن خدمات دستگاه‌های اجرایی مربوط به سال ۱۳۹۳ می‌باشد.

جدول ۱۶- استقرار سامانه مدیریت خدمات

پیش‌بینی تا ۱۴۰۰	عملکرد تا پایان سال ۱۳۹۹	شروع دولت یازدهم
۱۰۰ درصد	۹۰ درصد	—

استقرار سامانه ملی خدمات برای شناسایی و مدیریت خدمات دستگاه‌های اجرایی (آغاز طراحی در سال ۱۳۹۴) و پیشرفت ۹۰٪ آن در پایان سال ۱۳۹۹ آمار تکمیلی به شرح جدول زیر است:

جدول ۱۷- آمار مربوط به سامانه ملی خدمات تا پایان سال ۱۳۹۹

آموزش نحوه کار با سامانه تا پایان سال ۱۳۹۹	بیش از ۴۰۰ نفر - ساعت
وضعیت کاربری‌ها در سامانه تا پایان سال ۱۳۹۹	۱۶۸ کاربری برای دستگاه‌های اجرایی ۷۳۷ کاربری راهبر خدمت (به منظور تکمیل شناسه خدمات)
وضعیت بارگزاری خدمات در سامانه تا پایان سال ۱۳۹۹	۱,۷۴۰ خدمت ۵,۷۵۲ زیر خدمت
آخرین وضعیت دستگاه‌ها در تکمیل اطلاعات شناسنامه خدمات	تکمیل اطلاعات ۵۳٪ دستگاه‌های اجرایی

جدول ۱۸- میزان تحقق اهداف سالیانه اقدامات کمی (هدف‌گذاری شده) در حوزه دولت الکترونیک در دور اول

برنامه اول (۹۴-۹۶)			واحد سنجش	عنوان اقدام اساسی هدف‌گذاری شده در برنامه اول
هدف	مبلغ	تعداد		
۸۱,۹	۸۱,۹	۱۰۰	درصد	الکترونیکی کردن خدمات دولتی: اطلاع‌رسانی الکترونیک
۴۸,۸۲	۴۸,۸۲	۱۰۰	درصد	الکترونیکی کردن خدمات دولتی: ارائه فرم‌ها و دریافت اطلاعات
۱۶,۸۲	۱۶,۸۲	۶۰	درصد	الکترونیکی کردن خدمات دولتی: ارائه خدمات الکترونیکی به شهروندان
۲۷,۲۵	۲۷,۲۵	۱۰۰	درصد	ایجاد و توسعه «شبکه ملی اطلاعات» و استعلامات بین‌دستگاهی: به اشتراک‌گذاری بانک‌های اطلاعاتی
۲۷,۰۳	۲۷,۰۳	۱۰۰	درصد	ایجاد و توسعه «شبکه ملی اطلاعات» و استعلامات بین‌دستگاهی: انجام استعلامات الکترونیکی
۴۹,۲۷	۴۹,۲۷	۱۰۰	درصد	کاهش مراجعه دستگاه‌های اجرایی به واحدهای کسب و کار
۴۱,۴۳	۴۱,۴۳	۱۰۰	درصد	فراگیر شدن پرداخت الکترونیکی به حساب‌های دولتی
۹,۰۳	۹,۰۳	۱۰۰	درصد	تهیه نقشه راه اصلاح فرایندهای سازمانی و بازطراحی و اصلاح روش‌های انجام کار بر اساس نقشه
۱۳,۸۷	۲۱,۸۱	۱۰۰	درصد	توسعه خدمات قابل ارائه در دفاتر پیشخوان و مجتمع‌های خدمات اداری
۷۷,۸۶	۷۷,۸۶	۱۰۰	درصد	تدوین استراتژی جهش برای استفاده از فناوری‌های نوین تلفن همراه به عنوان بخش مکمل و یا جایگزین دولت الکترونیک
۹۵	۱۴۳	۱۰۰	درصد	ایجاد و توسعه «شبکه ملی اطلاعات» و استعلامات بین‌دستگاهی: ایجاد مرکز تبادل اطلاعات (IX)
۲۴,۷۶	۲۴,۷۶	۱۰۰	درصد	حذف، اصلاح و تجمیع مجوزهای صادره توسط دستگاه‌های اجرایی برای اشخاص حقیقی و حقوقی
۳۰	۳	۱۰	تعداد	استقرار پنجره واحد

جدول ۱۹- میزان تحقق اهداف سالیانه اقدامات کمی (هدف گذاری شده) در حوزه دولت الکترونیک در دور دوم

ردیف	عنوان اقدام اساسی هدفگذاری شده	واحد سنجش	سال ۱۳۹۷			سال ۱۳۹۸			مجموع/ میانگین		
			هدف	عملکرد	درصد تحقق	هدف	عملکرد	درصد تحقق	هدف	عملکرد	درصد تحقق
۱	الکترونیکی کردن خدمات دولتی (درخواست خدمت)	تعداد	۱۵۷۱	۱۲۵۰	۷۹,۵۶	۲۲۶۴	۲۷۴۰	۱۰۰	۲۲۶۴	۲۷۴۰	۱۰۰
۲	الکترونیکی کردن خدمات دولتی (تحويل خدمت)	تعداد	۱۳۱۰	۴۷۹	۳۶,۵۶	۲۰۷۷	۲۵۹۳	۱۰۰	۲۰۷۷	۲۵۹۳	۱۰۰
۳	الکترونیکی کردن خدمات دولتی	تعداد	۱۰۷۰	۹۱۷	۸۵,۷۰	۱۹۳۲	۱۷۳۸	۹۰	۱۹۳۲	۱۷۳۸	۹۰
۴	استفاده از دفاتر پیشخوان در ارائه خدمت	تعداد	۲۱۹	۱۱۹	۵۴,۳۳	۶۱۹	۳۹۵	۶۳,۸۱	۶۱۹	۳۹۵	۶۳,۸۱
۵	بهبود فرایندهای ارائه خدمات	تعداد	۴۶۳	۲۳۵	۵۰,۶۳	۱۱۹۶	۳۹۷	۳۳,۲۱	۱۱۹۶	۳۹۷	۳۳,۲۱
۶	الکترونیکی و پاسخگویی به استعلام سایر دستگاه‌ها از طریق GSB	تعداد	۱۱۹	۸۶	۷۲,۲۶	۲۴۶	۲۰۳	۸۲	۳۶۵	۲۸۹	۷۹
۷	برنامه‌ریزی حرکت به سمت استقرار یکپارچه دولت همراه «mobile government» و توسعه آن به میزان ۲۵ درصد به صورت سالیانه	تعداد	۱۰۸	۷۲	۶۶,۶۶	۳۶۷	۳۱۷	۸۶	۴۷۵	۳۸۹	۸۲

اهم اقدامات برنامه سوم- خدمات عمومی در فضای رقابتی

- ابلاغ دستورالعمل‌ها و ضوابط مرتبط با اداره واحدهای مجری دستگاه‌های اجرایی بر اساس قیمت تمام شده
- محاسبه هزینه تمام شده خدمات به قیمت ثابت در دستگاه‌های اجرایی
- کاهش هزینه تمام شده خدمات به قیمت ثابت

اهم اقدامات برنامه چهارم- مدیریت سرمایه انسانی

- کاهش حجم و اندازه دولت

جدول ۲۰- آمار و میزان کاهش مجموع کارکنان دستگاه‌های اجرایی

سال تعداد کارکنان	ابتدای سال ۱۳۹۳	ابتدای سال ۱۳۹۶	ابتدای سال ۱۳۹۹	درصد کاهش
تعداد کل کارکنان	۲,۳۸۴,۵۷۷	۲,۳۳۲,۰۹۹	۲,۲۱۴,۴۶۲	۷/۶۸

- شایسته‌سالاری و عدالت استخدامی

- اهم اقدامات در حوزه مدیریت نظام‌های پرداخت در دستگاه‌های دولتی

برای مشاهده میانگین حقوق کارمندان دستگاه‌های دولتی بر مبنای قانونی به جدول شماره (۵) مراجعه شود. هم چنین برای مشاهده افزایش ۵۰٪ امتیازات فصل دهم قانون مدیریت خدمات کشوری (کارکنان دولت)، میزان افزایش حقوق بازنشستگان کشوری، افزایش حقوق کارکنان دولت به جداول شماره ۶ الی ۸ مراجعه شود.

نکته:

* افزایش امتیازات فصل دهم قانون مدیریت خدمات کشوری از ابتدای اسفند ۱۳۹۸ در احکام کارگزینی مشمولین اجرا شده است.

** ضریب ریالی سالانه به میزان ۲۰۲ درصد رشد داشته است.

*** حداقل حقوق کارمندان دولت نیز ۳۵۸ درصد افزایش یافته است.

**** در سال ۱۴۰۰ حداقل دریافتی مبلغ ۳۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال بوده است و مجموع مبلغ مندرج در حکم کارگزینی برای کارکنان رسمی و پیمانی و مبلغ قرارداد منعقد ماهانه برای کارکنان قرارداد کارمعی (مشخص) و کارکنان طرح خدمت پزشکان و پیراپزشکان در وزارت

بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به نسبت مدت کارکرد و حکم حقوق بازنشستگان متناسب سنوات خدمت قابل قبول، از سی و پنج میلیون (۳۵,۰۰۰,۰۰۰) ریال کم تر نمی باشد.

جدول ۲۱- درصد افزایش حقوق کارکنان دولت (۱۳۹۲-۱۴۰۰)

افزایش ضریب ریالی سالانه (درصد)	افزایش حداقل حقوق (درصد)	افزایش حداقل دریافتی (درصد)
۲۰۲	۳۵۸	۶۱۴

جدول ۲۲- میزان افزایش حقوق بازنشستگان کشوری (۱۳۹۲-۱۴۰۰)

شروع دولت یازدهم	۱۳۹۹/۰۱/۰۱	۱۳۹۹/۰۷/۰۱ (اعمال همسان سازی)	افزایش تا پایان سال ۱۳۹۹ (درصد)
۸,۸۹۶,۱۹۳	۳۷,۹۹۰,۰۰۰	۴۹,۵۰۰,۰۰۰	۵۵۶

● استقرار سامانه حقوق و مزایا بر اساس تکالیف قانون برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی

جدول ۲۳- آخرین آمار مربوط به استقرار سامانه حقوق و مزایا

شروع دولت یازدهم	عملکرد تا پایان سال ۱۳۹۹	پیش بینی تا ۱۴۰۰
آغاز طراحی سامانه از سال ۱۳۹۶ شروع شده است.	اطلاعات حقوق و مزایای - قوه مجریه از ۸۲۵ دستگاه ۶۱۱ دستگاه - قوه مقننه از ۴ دستگاه ۴ دستگاه - قوه قضائیه از ۴۱ دستگاه ۳۷ دستگاه در سامانه حقوق و مزایا بارگذاری شده است.	همه ی دستگاه های اجرایی مشمول ماده ۲۹

● ساماندهی نظام آموزش کارکنان دولت.

● استقرار و نظارت بر کانون های ارزیابی مدیران و تربیت مدیران آینده

جدول ۲۴ - صدور مجوز کانون ارزیابی شایستگی مدیران حرفه ای

شروع دولت یازدهم	پیش بینی تا پایان سال ۱۳۹۹	پیش بینی تا نیمه ۱۴۰۰
-	۸۰	۱۰۰

جدول ۲۵- تربیت ارزیاب برای کانون‌های ارزیابی شایستگی‌های مدیریتی

شروع دولت یازدهم	پیش‌بینی تا پایان سال ۱۳۹۹	پیش‌بینی تا نیمه ۱۴۰۰
-	۹۱۸	۱،۱۰۰

جدول ۲۶- تعداد مدیران حرفه‌ای ارزیابی شده در کانون ارزیابی بر اساس مدل شایستگی

شروع دولت یازدهم	دولت دوازدهم					جمع
	سال	سطح عملیاتی	سطح پایه	سطح میانی	سطح ارشد	
-	۱۳۹۷	۸	۲،۱۰۹	۹۷۱	۳۰	۳،۱۱۸
-	۱۳۹۸	۶۸	۴،۸۸۵	۱،۸۴۴	۷۵	۶،۸۷۲
-	۱۳۹۹	۱۰۴	۵،۵۷۸	۲،۷۴۳	۱۰۸	۸،۵۳۳
-	۱۴۰۰ (پیش‌بینی تا نیمه ۱۴۰۰)	۲۶	۱۳۹۵	۱۵۱۱	۶۰	۲،۹۹۲
-	جمع کل	۲۰۶	۱۳،۹۶۷	۷،۰۶۹	۲۷۳	۲۱،۵۱۵
-	نسبت ارزیابی‌شوندگان زن به مرد	۲۷٪				

جدول ۲۷- مجموع دوره‌های آموزشی کارکنان دولت به تفکیک کارمندان، مدیران و تمامی کارکنان

سال		دوره‌های مدیران		دوره‌های کارکنان		مجموع دوره‌های کارکنان دولت	
		نفر-ساعت	سرانه	نفر-ساعت	سرانه	نفر-ساعت	سرانه
۱۳۹۲	۱۳۹۳	۸۳۶،۷۴۶	۵۹/۲۱	۵۶۵۹،۲۳۵	۶۰/۳۷	۶،۴۹۵،۹۸۱	۶۰/۲۲
۱۳۹۴	۱۳۹۵	۹۵۶،۸۴۳	۶۳/۰۴	۷،۷۱۶،۳۱۹	۶۶/۲۴	۸،۶۷۳،۱۶۲	۶۵/۸۷
۱۳۹۶	۱۳۹۷	۲،۳۴۵،۱۴۳	۵۷/۲۰	۱۴،۰۰۹،۲۹۱	۶۱/۰۷	۱۶،۳۴۵،۴۳۴	۶۰/۴۸
۱۳۹۸	۱۳۹۹	۴،۱۹۷،۹۱۹	۶۹/۷۲	۲۱،۹۰۳،۵۵۲	۵۹/۴۹	۲۶،۱۰۱،۴۷۱	۶۰/۹۳

اهم اقدامات برنامه پنجم فناوری‌های مدیریتی

جدول ۲۸- هدف تجمیعی/ عملکرد تجمیعی/ درصد تحقق در حوزه فناوری‌های مدیریتی

درصد تحقق	عملکرد تجمیعی برنامه	هدف تجمیعی برنامه *
۳۴	۱۱۹	بهبود شاخص حکمروایی از ۱۳۳ به رتبه‌های کمتر از ۹۲ (بر اساس گزارش لگاتم)
-۴٫۶	۷٫۶۹	افزایش مقدار صدک شاخص کیفیت مقررات از ۹٫۱۳ به ۴۰ (بر اساس گزارش بانک جهانی)
-۳۰	۳۷٫۵	افزایش مقدار صدک شاخص اثربخشی دولت از ۴۵٫۶ به ۷۲ (بر اساس گزارش بانک جهانی)

*هدف و عملکرد تجمیعی برنامه اول (۱۳۹۴-۱۳۹۶) و برنامه دوم اصلاح نظام اداری (۱۳۹۷ و ۱۳۹۸)

اهم اقدامات برنامه ششم - توسعه فرهنگ سازمانی

- ابلاغ نظامنامه مدیریت توسعه فرهنگ سازمانی به شماره ۳۰۲۵۵۰ در تاریخ ۱۳۹۷/۰۶/۱۴ توسط شورای عالی اداری
- ارزیابی میزان پیشرفت دستگاه‌های اجرایی در قالب ارزیابی عملکرد محور توسعه فرهنگ سازمانی در سال‌های ۱۳۹۷، ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹
- ابلاغ تدوین و طراحی شاخص‌های اختصاصی به دستگاه‌های اجرایی
- سنجش وضعیت موجود فرهنگ از طریق سامانه سافا
- تنظیم تفاهم‌نامه اجرای جایزه ملی فرهنگ سازمانی (در اجرای ماده ۷۶ نظامنامه) با مشارکت دانشگاه
- ابلاغ محتوای دوره‌های آموزش فرهنگ سازمانی در اجرای تبصره دوم از ماده سوم از فصل دوم نظامنامه

اهم اقدامات برنامه هفتم - صیانت از حقوق شهروندان (مردم) در نظام اداری

- تدوین مدل بومی سنجش میزان سلامت و فساد اداری در سطح کشور و اجرای آزمایشی آن.
- تهیه تدوین و ابلاغ «تصویب نامه حقوق شهروندی در نظام اداری» به شماره ۱۱۲۷۱۲۸ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۸.
- تدوین طرح ارزیابی روش‌شناسی شاخص‌های بین‌المللی سنجش فساد شامل شاخص ادراک فساد سازمان شفافیت بین‌الملل و شاخص کنترل فساد بانک جهانی و تعیین نقش هریک از دستگاه‌های اجرایی در میزان تحقق آن‌ها.
- در راستای برخورد قاطع و سریع با موضوع رشوه‌خواری و سوءاستفاده از موقعیت شغلی توسط کارمندان دستگاه‌های اجرایی؛ دستورالعمل اجرایی مواد (۹۱ و ۹۲ قانون مدیریت خدمات کشوری) تدوین و استقرار آن در دستگاه‌های اجرایی راهبری شده است.
- تهیه طرح «شناسایی و رتبه‌بندی عوامل مؤثر در بروز تخلفات اداری».
- تهیه و اجرای سیستم بازرسی و نظارت بر فعالیت هیئت‌های رسیدگی به تخلفات اداری و ارزیابی عملکرد مسئولین دفاتر هماهنگی مربوط (موضوع اجرای تکالیف مندرج ماده ۳۵ آیین‌نامه اجرایی قانون رسیدگی به تخلفات اداری).
- طراحی و استقرار سامانه ثبت حقوق و مزایای موضوع ماده (۲۹) قانون برنامه ششم توسعه تعیین سقف خالص پرداختی به مقامات، مدیران و کارکنان به منظور شفاف سازی و کنترل پرداخت‌ها (طی بخشنامه شورای حقوق و دستمزد به شماره ۶۴۷۴۴۴ مورخ ۱۳۹۵/۰۵/۱۱).

جدول ۲۹- میزان بهبود شاخص پاسخ‌گویی بر اساس گزارش بانک جهانی

شروع دولت یازدهم	عملکرد تا پایان سال ۱۳۹۹	پیش‌بینی تا ۱۴۰۰
با عنوان شاخص Voice and Accountability: سال ۲۰۱۳: عملکرد ۵,۱۶ از ۱۰۰ رتبه: ۲۰۳ از ۲۰۹ کشور	عملکرد ۱۲/۸۱ از ۱۰۰ رتبه: ۱۷۸ از ۲۰۹ کشور**	پیش‌بینی با به کارگیری روش رگرسیون و نرم‌افزار SPSS در سال ۲۰۲۱: عملکرد ۱۹,۱۵ از ۱۰۰

* بانک جهانی از سال ۱۹۹۶ (۱۳۷۵) پروژه حکمرانی خوب را معرفی و نسبت به سنجش شاخص‌های جهانی حاکمیت اقدام نمود، از این رو داده‌ای برای سال ۱۳۵۷ در دسترس نیست.

** نمرات شاخص WGI توسط بانک جهانی منتشر می‌شود و به این ترتیب است که در پایان سال ۲۰۲۰، نمره سال ۲۰۱۹ نشر می‌یابد. و در برخی سال‌ها نیز به دلایلی سنجش صورت نمی‌پذیرد. در حال حاضر نمرات تا سال ۲۰۱۸ (۱۳۹۷) در سایت این سازمان نشر یافته است.

اهم اقدامات برنامه هشتم - ارتقای پاسخ‌گویی، شفافیت و مقابله با فساد در نظام اداری

- ابلاغ مصوبه حقوق شهروندی در نظام اداری
- اجرای منشور حقوق شهروندی و مصوبه حقوق شهروندی در نظام اداری
- سنجش میزان رضایتمندی شهروندان (مردم) به تفکیک هر یک از دستگاه‌های اجرایی (در سال ۱۳۹۷ با همکاری مرکز آمار ایران طرح سنجش میزان رضایتمندی، شهروندان در ۶۹ دستگاه اجرایی با حجم نمونه ۳۶۹۵۰ پیاده شد و میانگین ۶۸/۹۹ به دست آمد اما در سال ۱۳۹۸ به دلیل شیوع ویروس کرونا، به رغم هماهنگی‌های لازم با مرکز آمار ایران، اجرای طرح متوقف شد.)
- صدور بخشنامه «آموزش مدیران و کارکنان دستگاه‌های اجرایی با محوریت منشور حقوق شهروندی» (به میزان ۶ ساعت) و تصویب‌نامه حقوق شهروندی در نظام اداری (به میزان ۲ ساعت) به شماره ۱۰۹۱۸۰۸ به تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۲
- انعقاد تفاهم‌نامه «توسعه مشارکت سازمان‌های مردم‌نهاد در تأمین حقوق شهروندان در نظام اداری» با وزارت کشور ابلاغی به شماره ۱۵۹۱۷۷۵ به تاریخ ۱۳۹۶/۱۰/۰۴

اهم اقدامات برنامه نهم - مدیریت بهره‌وری نظام اداری و اجرایی کشور

- ابلاغ بخشنامه تعیین جایگاه شرح وظایف متولیان بهره‌وری در دستگاه‌های اجرایی در سطح ستاد و استان‌ها.
- استقرار چرخه مدیریت بهره‌وری در دستگاه‌های اجرایی و تهیه گزارش‌های دوره‌ای.
- تدوین دستورالعمل‌های لازم برای گام‌های ۱-۴ و گام‌های ۵-۷ راهنمای اجرایی بند الف ماده ۵ قانون برنامه ششم توسعه.
- تدوین برنامه جامع بهره‌وری کشور.
- تدوین نظام‌نامه متولیان بهره‌وری دستگاه‌های اجرایی کشور.
- تدوین دستورالعمل‌های سنجش شاخص‌های بهره‌وری دستگاه‌های اجرایی کشور (۱۷ دستورالعمل) و ابلاغ دستورالعمل‌ها.
- تشکیل شورای برنامه‌ریزی ارتقای بهره‌وری.

- عملیاتی نمودن برنامه ملی ارتقای بهره‌وری ذیل ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی.
- سنجش و پایش بهره‌وری و تهیه گزارش‌های مربوط.
- استقرار شبکه ملی بهره‌وری برای فرهنگ‌سازی و ترویج.

اهم اقدامات برنامه دهم - نظارت و ارزیابی

- تدوین و ابلاغ نقشه راه اصلاح نظام اداری مشتمل بر ۱۰ برنامه و تصویب برنامه جامع اصلاح نظام اداری دوره اول (۱۳۹۴ تا ۱۳۹۶) و دوره دوم (۱۳۹۷ تا ۱۳۹۹).
- انعقاد تفاهم‌نامه برنامه اصلاح نظام اداری.
- تدوین برنامه توسعه فرهنگ سازمانی.
- به منظور مدیریت عملکرد نیز سالانه ۱۰۰ دستگاه اجرایی سطح ملی و ۱۸۶۰ دستگاه اجرایی استانی در سطوح ملی و استانی جشنواره شهید رجایی ارزیابی و برای همه آن‌ها گزارشات ارزیابی تدوین می‌شود. هر ساله با مراجعه به منابع معتبر بین‌المللی موقعیت کشور در ۸۳ شاخص فرابخشی ارزیابی و ضمن ارائه روندهای عملکرد و رتبه ۶ سال گذشته، جایگاه کشور کشورهای در مقایسه با کشورهای منطقه و جهان تعیین می‌شود. همچنین در سال جاری تدوین گزارش شاخص‌های استراتژیک برای ۱۰۰ حوزه بخشی مختلف نیز در دست اقدام قرار دارد.
- برگزاری هر ساله جشنواره شهید رجایی با حضور رئیس‌جمهور محترم و تقدیر از سازمان‌های برتر.

اولویت‌ها

- ۱- ساماندهی نظام اداری به نحوی که احترام و کرامت انسانی مراجعین به دستگاه‌ها براساس اصول اخلاق و حقوق شهروندی رعایت شود.
- ۲- کاستن از میزان تشریفات اداری، کاغذی‌بازی و زمان رسیدگی به درخواست‌های مراجعین به دستگاه‌های اداری و استانداردسازی رویه‌ها براساس اصول روزآمد سازماندهی فعالیت‌های اداری.
- ۳- اتخاذ سیاست‌ها و اعمال اقداماتی که موجب شود مردم از میز واحد خدمت دریافت کنند و از طریق پنجره واحد با سازمان‌های اداری مراوده داشته باشند.

- ۴- بررسی ساختار و نظام تصمیم‌گیری دولت، بالاخص کمیسیون‌ها و دفتر هیأت دولت و ارائه طرحی برای بهبود کیفیت تصمیم‌گیری به نحوی که سطح پشتیبانی علمی و کارشناسی از تصمیمات دولت افزایش یابد، مشارکت جامعه تخصصی کشور در نظام تصمیم‌گیری ارتقاء یافته و شفافیت در تصمیم‌گیری تضمین شود.
- ۵- تدوین و اجرای مجموعه‌ای از سیاست‌ها که نتیجه نهایی آنها بهینه‌سازی اندازه دولت و کاهش سهم هزینه‌های جاری در بودجه دولت باشد.
- ۶- تدوین و اجرای نظامی برای آموزش نیروی انسانی به منظور تربیت مدیران دولتی کارآمد و مناسب برای تحول سازمان اداری کشور.
- ۷- آسیب‌شناسی دقیق نظام پرداخت‌های بخش دولتی و عادلانه‌سازی آن بر مبنای ارزیابی عملکرد کارکنان.
- ۸- طراحی و اجرای یک برنامه سنجش فساد اداری در کشور به نحوی که بر مبنای آن بتوان میزان فساد در دستگاه‌ها را با استفاده از شاخص‌های مورد استفاده در سطح بین‌المللی اندازه گرفت، میزان فساد در دستگاه‌های عمومی را با یکدیگر و با سطح بین‌المللی مقایسه کرد و تغییرات آن در سال‌های مختلف را رصد نمود.
- ۹- رصد و پایش استقرار و اجرای برنامه دولت الکترونیک در دستگاه‌های دولتی.
- ۱۰- ارتقای ظرفیت نظارت مردم و نهادهای مدنی بر عملکرد دستگاه‌های دولتی به منظور بهبود عملکرد و افزایش شفافیت و سلامت اداری.
- ۱۱- ارتقای میزان دسترسی عمومی به اطلاعات عملکرد سازمان‌های دولتی براساس اجرای قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات.
- ۱۲- تدوین دستورالعمل‌های دقیق برای افزایش دسترسی مردم، محققان، کارشناسان و سایر ذی‌نفعان به داده‌های در اختیار دستگاه‌های دولتی.
- ۱۳- ارتقای سطح حکمرانی دولتی بر پایه پاسخ‌گویی، شفافیت، مشارکت اجتماعی، صرفه‌جویی در هزینه‌های جاری و حذف هزینه‌های زائد.
- ۱۴- ایجاد ظرفیت‌های توسعه نهادهای تنظیم‌گری در ساختار نظام اداری کشور.
- ۱۵- تدوین، اصلاح و تکمیل شرح خدمات پُست‌های سازمان همه دستگاه‌های دولتی.
- ۱۶- استخدام کلیه نیروهای انسانی دستگاه‌های دولتی براساس آزمون استخدامی معتبر و تضمین‌کننده گزینش شایستگان برای مناصب دولتی.

- ۱۷- تدوین دستورالعمل‌های لازم برای استقرار نظام مدیریت دانش در دستگاه‌های دولتی.
- ۱۸- ارائه گزارش سالانه «ارزیابی کیفیت عملکرد اداری» مشتمل بر تحلیل کمی و کیفی اثربخشی، کارآمدی، بهره‌وری، شفافیت و پاسخ‌گویی دستگاه‌های دولتی.
- ۱۹- تدوین و انتشار گزارش ملی سالانه در خصوص ارزیابی عملکرد و اثربخشی سیاست‌های اداری کشور.
- ۲۰- تدوین نظام گزارش‌دهی ملی برای همه دستگاه‌های دولتی به نحوی که هر ساله گزارش‌های معتبر از عملکرد خود را به مردم ارائه کنند.

اهم اقدامات

ساماندهی نظام اداری به نحوی که احترام و کرامت انسانی مراجعین به دستگاه‌ها براساس اصول اخلاق و حقوق شهروندی رعایت شود.

- راهبری اجرای طرح افکارسنجی و سنجش میزان رضایت‌مندی مردم از عملکرد دستگاه‌های اجرایی برای اولین بار در کشور در سطوح ملی و استانی با همکاری مرکز آمار ایران
- ایجاد امور بازرسی، رسیدگی به شکایات و صیانت از حقوق مردم و ابلاغ مراتب به کلیه دستگاه‌های اجرایی به شماره ۵۱۹۱۱۰ مورخ ۱۳۹۸/۹/۱۴ در راستای ساماندهی و ارتقاء عملکرد دفاتر بازرسی، رسیدگی به شکایات و عناوین مشابه در نظام اداری
- تدوین پیش‌نویس منشور اخلاق حرفه‌ای کارکنان نظام (موضوع ماده (۷) قانون ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد)
- راهبری و نظارت بر حسن اجرای تصویب نامه حقوق شهروندی در نظام اداری از طریق ارزیابی عملکرد سالیانه دستگاه‌های اجرایی در قالب جشنواره شهید رجایی و همچنین اخذ گزارشات سالیانه در دو سطح ملی و استانی و ارائه آن به مراجع ذیصلاح (موضوع ماده ۱۸ تصویب نامه حقوق شهروندی در نظام اداری)

کاستن از میزان تشریفات اداری، کاغذبازی و زمان رسیدگی به درخواست‌های مراجعین به دستگاه‌های اداری و استانداردسازی رویه‌ها براساس اصول روزآمد سازماندهی فعالیت‌های اداری.

- هدایت پروژه‌های اولویت‌دار توسعه دولت الکترونیک: ابلاغ برنامه اجرایی ۲۲ پروژه از ۲۳ پروژه اولویت‌دار توسعه دولت الکترونیک (برنامه اجرایی پروژه «استقرار و بهره‌برداری

- از نظام جامع بانکداری الکترونیک» به دلیل عدم همکاری متولی پروژه (بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران) هنوز تدوین نشده است)، رصد و کنترل پیشرفت پروژه‌ها از طریق سامانه کنترل پروژه سازمان فناوری اطلاعات
- استقرار و به کارگیری سامانه مدیریت خدمات: راه‌اندازی و استقرار بخش اطلاع‌رسانی خدمات دستگاه‌های اجرایی به شهروندان
  - تکمیل ۵۳ درصدی شناسنامه خدمات توسط دستگاه‌های اجرایی به منظور اطلاع‌رسانی و تعیین اطلاعات پایه جهت اصلاح نظام اداری
  - سامانه راهبری میز خدمت: ارزیابی میزان رضایت ارباب‌رجوع به منظور تعیین اولویت‌های اصلاح فرایند و ارتقاء کیفیت میز خدمت دستگاه‌های اجرایی
  - ابلاغ بخشنامه حذف اخذ کپی مدارک هویتی از خدمت‌گیرندگان
- اتخاذ سیاست‌ها و اعمال اقداماتی که موجب شود مردم از میز واحد خدمت دریافت کنند و از طریق پنجره واحد با سازمان‌های اداری مراوده داشته باشند.**
- به منظور پیشبرد این سیاست، سامانه راهبری میز خدمت دستگاه‌های اجرایی توسط این سازمان در حال راه‌اندازی می‌باشد که دارای قابلیت‌های ذیل است:
  - نظارت بر کیفیت ارائه خدمات در دستگاه‌های اجرایی
  - امکان خوداظهاری و صحت‌سنجی و ارزیابی میز خدمت حضوری، الکترونیکی و ترکیبی دستگاه‌های اجرایی
  - امکان انجام نظرسنجی متمرکز از میز خدمت حضوری و الکترونیکی دستگاه‌های اجرایی و اخذ نظرات مردمی بلاواسطه و با سرعت بیشتر
  - امکان پیگیری خدمات درخواست شده از میز خدمت حضوری و الکترونیکی دستگاه‌های اجرایی
  - استقرار میز خدمت حضوری و الکترونیکی در دستگاه‌های اجرایی
  - برای مشاهده آخرین وضعیت اجرای میز خدمت در دستگاه‌های اجرایی به جدول شماره (۱۳) مراجعه شود.

بررسی ساختار و نظام تصمیم‌گیری دولت، بالاخص کمیسیون‌ها و دفتر هیأت دولت و ارائه طرحی برای بهبود کیفیت تصمیم‌گیری به نحوی که سطح پشتیبانی

علمی و کارشناسی از تصمیمات دولت افزایش یابد، مشارکت جامعه تخصصی کشور در نظام تصمیم‌گیری ارتقا یافته و شفافیت در تصمیم‌گیری تضمین شود.

- احصاء فهرست شوراها، کمیسیون‌ها و سایر مجامع تصمیم‌گیری،
- بررسی قوانین و مقررات تأسیس و یا ایجاد شوراها، کمیسیون‌ها و سایر مراجع تصمیم‌گیری
- دسته‌بندی شوراها، کمیسیون‌ها و سایر مراجع تصمیم‌گیری بر اساس وظایف و زمینه کاری (مطابق با طبقه‌بندی کوفوگ)
- دسته‌بندی شوراها، کمیسیون‌ها و سایر مراجع تصمیم‌گیری بر اساس مرجع تصویب و ایجاد آن‌ها
- دسته‌بندی شوراها، کمیسیون‌ها و سایر مراجع تصمیم‌گیری بر اساس دستگاه مادر (وابستگی دستگاهی)
- دسته‌بندی شوراها بر اساس وظایف موازی و مشترک
- احصاء شوراهایی که قابلیت حذف یا ادغام دارند. به منظور بهبود نظام تصمیم‌گیری دولت، مطالعات «پیامدسنجی تصمیمات اداری» و «نظارت و ارزیابی خط‌مشی عمومی» توسط مرکز مطالعات انجام و گزارش آن‌ها منتشر گردید.
- به منظور توسعه مطالعات مرتبط و ساماندهی شوراها، کمیسیون‌ها و سایر مجامع تصمیم‌گیری، چندین جلسه مشترک با دفتر هیئت دولت (معاون دفتر و کارشناسان آن حوزه) برگزار و راهکارها بررسی شدند.

تدوین و اجرای مجموعه‌ای از سیاست‌ها که نتیجه نهایی آن‌ها بهینه‌سازی اندازه دولت و کاهش سهم هزینه‌های جاری در بودجه دولت باشد.

- برای کسب اطلاعات مرتبط مراجعه شود به ذیل عنوان‌های (۱-۴) و (۱-۳) و جداول شماره (۹)، (۱۰) و (۱۱)

تدوین و اجرای نظامی برای آموزش نیروی انسانی به منظور تربیت مدیران دولتی کارآمد و مناسب برای تحول سازمان اداری کشور.

- برای کسب اطلاعات مرتبط مراجعه شود به ذیل عنوان (۱-۳) و جداول (۴)، (۲۵) و (۲۶).
- آسیب‌شناسی دقیق نظام پرداخت‌های بخش دولتی و عادلانه‌سازی آن بر مبنای ارزیابی عملکرد کارکنان.

• برای کسب اطلاعات مرتبط مراجعه شود به ذیل عنوان (۱-۳) و جداول (۵)، (۶)، (۷) و (۸).

طراحی و اجرای یک برنامه سنجش فساد اداری در کشور به نحوی که بر مبنای آن بتوان میزان فساد در دستگاه‌ها را با استفاده از شاخص‌های مورد استفاده در سطح بین‌المللی اندازه گرفت، میزان فساد در دستگاه‌های عمومی را با یکدیگر و با سطح بین‌المللی مقایسه کرد و تغییرات آن در سال‌های مختلف را رصد نمود.

• برای کسب اطلاعات مرتبط مراجعه شود به اطلاعات ذیل عنوان (۷-۳) و (۸-۳) و جدول (۲۸)

رصد و پایش استقرار و اجرای برنامه دولت الکترونیک در دستگاه‌های دولتی.

• برای کسب اطلاعات مرتبط مراجعه شود به ذیل عنوان (۲-۳) و جداول (۱۳) الی (۱۸) ارتقای ظرفیت نظارت مردم و نهادهای مدنی بر عملکرد دستگاه‌های دولتی به منظور بهبود عملکرد و افزایش شفافیت و سلامت اداری.

• دستورالعمل «استفاده از ظرفیت‌های مردمی و سازمان‌های مردم‌نهاد در ارتقای سلامت و مبارزه با فساد اداری» برای ارائه به مراجع ذی‌ربط در امور سلامت اداری و دبیرخانه هیئت عالی نظارت سازمان در دست تدوین قرار دارد.

• ایجاد امور بازرسی، رسیدگی به شکایات و صیانت از حقوق مردم و ابلاغ مراتب به کلیه دستگاه‌های اجرایی به شماره ۵۱۹۱۱۰ مورخ ۱۳۹۸/۰۹/۱۴ در راستای ساماندهی و ارتقاء عملکرد دفاتر بازرسی، رسیدگی به شکایات و عناوین مشابه در نظام اداری

ارتقای میزان دسترسی عمومی به اطلاعات عملکرد سازمان‌های دولتی براساس اجرای قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات.

• در برنامه جامع اصلاح نظام اداری (دور دوم ۱۳۹۷-۱۳۹۸) ذیل اقدامات اساسی (بند ۹) به این موضوع پرداخته شده است.

• با توجه به بند فوق، در شاخص‌های عمومی ارزیابی عملکرد دستگاه موضوع اجرای قانون دسترسی آزاد به اطلاعات مورد توجه و پایش قرار گرفته و در ارزیابی و رتبه‌بندی دستگاه‌های اجرایی منظور گردیده است.

تدوین دستورالعمل‌های دقیق برای افزایش دسترسی مردم، محققان، کارشناسان و سایر ذی‌نفعان به داده‌های در اختیار دستگاه‌های دولتی.

• تدوین پیش‌نویس منشور اخلاق حرفه‌ای کارکنان نظام (موضوع ماده (۷) قانون ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد)

• پروژه طراحی مدل سازمان‌های سالم در بخش دولتی و تدوین دستورالعمل سنجش میزان سلامت آن‌ها در امور سلامت اداری و دبیرخانه هیأت عالی نظارت در دست اقدام قرار دارد. ارتقای سطح حکمرانی دولتی بر پایه پاسخ‌گویی، شفافیت، مشارکت اجتماعی، صرفه‌جویی در هزینه‌های جاری و حذف هزینه‌های زائد.

• تدوین پیش‌نویس منشور اخلاق حرفه‌ای کارکنان نظام (موضوع ماده (۷) قانون ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد)

• پروژه طراحی مدل سازمان‌های سالم در بخش دولتی و تدوین دستورالعمل سنجش میزان سلامت آن‌ها در امور سلامت اداری و دبیرخانه هیئت عالی نظارت در دست اقدام قرار دارد. ایجاد ظرفیت‌های توسعه نهادهای تنظیم‌گری در ساختار نظام اداری کشور.

• تهیه پیش‌نویس لایحه تنظیم‌گری صندوق‌های بازنشستگی بررسی و مطالعه در خصوص نهاد تنظیم‌گر بخش برق کشور

تدوین، اصلاح و تکمیل شرح خدمات پست‌های سازمان همه دستگاه‌های دولتی.

• تدوین دستورالعمل شرایط احراز پست‌های مدیریتی کلیه مدیران عامل و اعضای هیئت مدیره شرکت‌های دولتی و وابسته به دولت و شرکت‌ها و افرادی که به نمایندگی صاحب سهم در شرکت‌ها به عنوان عضو هیئت مدیره معرفی می‌شوند (موضوع جزء «۲» بند «ط» تبصره «۲» قانون بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور)

• تدوین ضوابط بهره‌گیری از توانمندی بانوان و جوانان در پست‌های مدیریتی و نظارت بر نحوه اجرای آن

• برای کسب اطلاعات مرتبط مراجعه شود به ذیل عنوان (۴-۱) و جدول شماره (۹) استخدام کلیه نیروهای انسانی دستگاه‌های دولتی براساس آزمون استخدامی معتبر و تضمین‌کننده گزینش شایستگان برای مناصب دولتی.

• برای کسب اطلاعات مرتبط مراجعه شود به ذیل عنوان (۲-۱) و (۳-۱) جداول شماره (۱) و (۲)

تدوین دستورالعمل‌های لازم برای استقرار نظام مدیریت دانش در دستگاه‌های دولتی.

- تدوین نقشه راه استقرار مدیریت دانش در نظام اداری به‌منظور راهبری در سطح کشور
- تدوین نظام‌نامه و مستندات پیوست آن جهت ابلاغ به دستگاه‌های اجرایی و اصلاح نهایی پیوست‌های نظام‌نامه و طرح در ستاد تحول اداری و در دستور کار قرار گرفتن ابلاغ به دستگاه‌های اجرایی

- طراحی و تدوین مدل بومی سنجش بلوغ مدیریت دانش نظام اداری به‌منظور ارزیابی اولیه و پایش دوره‌ای وضعیت استقرار و نتایج حاصل از مدیریت دانش و اجرایی شدن یک مرحله سنجش سطح بلوغ دستگاه‌های اجرایی

- برگزاری پانل‌های خبرگی به‌منظور اعتبارسنجی نظام‌نامه و مدل سنجش طراحی شده
- ارائه گزارش سالانه «ارزیابی کیفیت عملکرد اداری» مشتمل بر تحلیل کمی و کیفی اثربخشی، کارآمدی، بهره‌وری، شفافیت و پاسخ‌گویی دستگاه‌های دولتی.

- به‌منظور مدیریت عملکرد نیز سالانه ۱۰۰ دستگاه اجرایی سطح ملی و ۱۸۶۰ دستگاه اجرایی استانی در سطوح ملی و استانی جشنواره شهید رجایی ارزیابی و برای همه آن‌ها گزارش‌های ارزیابی تدوین می‌شود. هر ساله با مراجعه به منابع معتبر بین‌المللی موقعیت کشور در ۸۳ شاخص فرابخشی ارزیابی و ضمن ارائه روندهای عملکرد و رتبه ۶ سال گذشته، جایگاه کشور کشورهای در مقایسه با کشورهای منطقه و جهان تعیین می‌شود. همچنین در سال جاری تدوین گزارش شاخص‌های استراتژیک برای ۱۰۰ حوزه بخشی مختلف نیز در دست اقدام قرار دارد.

تدوین و انتشار گزارش ملی سالانه در خصوص ارزیابی عملکرد و اثربخشی سیاست‌های اداری کشور.

- برای کسب اطلاعات مرتبط مراجعه شود به ذیل عنوان (۱۰-۳)
- تدوین نظام گزارش‌دهی ملی برای همه دستگاه‌های دولتی به نحوی که هر ساله گزارش‌های معتبر از عملکرد خود را به مردم ارائه کنند.
- برای کسب اطلاعات مرتبط مراجعه شود به ذیل عنوان (۱۰-۳)

بخش حقوقی

وزارت دادگستری

فهرست مطالب

۳۲۵	..... اقدامات شاخص
۳۲۹	..... مقدمه
۳۴۰	..... شاخص‌ها
۳۴۰	..... شاخص حقوق بشر و توسعه روابط بین‌الملل
۳۴۳	..... شاخص کنوانسیون حقوق کودک
۳۴۹	..... شاخص تثبیت و صیانت از مالکیت فکری
۳۵۱	..... شاخص عملکرد دبیرخانه مرجع ملی کنوانسیون مبارزه با فساد
۳۵۲	..... شاخص تعزیرات حکومتی
۳۶۷	..... شاخص رشد تبادول و انتقال محکومان به حبس
۳۶۹	..... شاخص حقوق شهروندی
۳۷۵	..... شاخص تأدیه دیه به قربانیان جرایم غیر عمد
۳۸۰	..... شاخص امور حقوقی و تقنینی

اقدامات شاخص

اقدامات وزارت دادگستری در راستای اجرایی نمودن عدالت به شرح زیر می‌باشد:

- الف) تشکیل معاونت حقوق بشر و امور بین‌الملل
  - ب) تشکیل و تکمیل بانک اطلاعات کودکان و نوجوانان
  - ج) گسترش فعالیت مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک در استان‌ها و ایجاد مرجع متناظر آن در همه استان‌ها
  - د) آموزش و ترویج حقوق شهروندی در دستگاه‌های اجرایی با اولویت بخشیدن به حوزه‌های سلامت عمومی، محیط‌زیست، آلودگی هوا، دخانیات، امنیت غذایی، رفع تبعیض و...
  - ه) اهتمام به تشکیل کمیته حقوق شهروندی در شورای عالی استان‌ها و برخی شوراهای اسلامی شهر و برنامه‌ریزی جهت تأسیس کلینیک‌های حقوق شهروندی در سراسر کشور و انعقاد ۲۰ مورد تفاهم‌نامه همکاری با دستگاه‌های اجرایی و نهادهای غیردولتی
  - و) تعامل مستمر با مجلس در جهت تصویب لوایح قضایی و بسترسازی جهت پیشگیری از وقوع جرم و زندان‌زدایی و کاهش عناوین محرمانه و پیشگیری از تخلفات صنفی و قاچاق کالا و ارز و مبارزه مقاطع با قاچاقچیان
  - ز) اهتمام در جهت تثبیت مالکیت فکری و ایجاد همگرایی بین دستگاه‌های اجرایی ذیربط
- مبارزه با فساد و تخلف حتی در سطوح بالای مدیریتی**

با توجه به تعیین وزارت دادگستری به عنوان مرجع ملی کنوانسیون مبارزه با فساد در تاریخ ۸۸/۱۲/۲۴ از سوی هیأت محترم وزیران اقدامات ذیل در این راستا بعمل آمد:

- الف) اقدامات مرجع ملی کنوانسیون مبارزه با فساد در داخل کشور با تشکیل شورایی به نام کارگروه تخصصی مرجع در وزارت دادگستری شروع شد و کماکان ادامه دارد؛
- ب) اقدامات مرجع ملی کنوانسیون مبارزه با فساد در خارج از کشور از طریق مکانیزم مرور کشورها که در این راستا کشورهای اندونزی و بلاروس و ایران را مرور نموده و ایران نیز

کشورهای بنگلادش و لبنان را مرور و وضعیت کلی فساد در این کشورها را به اطلاع مبادی ذیربط رسانده است؛

(ج) ترمیم خلاءهای قانونی برای اجرای مفاد کنوانسیون مبارزه با فساد از طریق پیشنهاد لایحه قانونی لازم در شش محور؛

(د) مشارکت در هنجارسازی بین‌المللی در حوزه مبارزه با فساد از طریق مشارکت فعال هیأت اعزامی کشور به چهارمین مجمع دولت‌های عضو در مراکش، پاناما، سن پترزبورگ و...؛
(هـ) برنامه‌ها، پروژه‌ها و اقدامات اساسی صورت گرفته، خروجی‌ها، نتایج و دستاوردها؛

- تدوین برنامه‌های فرهنگی و آموزشی ضدفساد

- تبیین مواضع جمهوری اسلامی ایران از طریق شرکت در اجلاس‌های بین‌المللی

- برگزاری جلسات و نشست‌های تخصصی به منظور آسیب‌شناسی و رفع خلاءهای قانونی

- تشکیل کارگروه‌های هماهنگی پیشگیری از فساد و استرداد دارایی و رسیدگی به

تخلفات اداری مدیران کل ادارات و مقامات بالاتر تا سطح وزیر در دولت یازدهم به

تعداد ۳۵۹ نفر که از این تعداد ۱۷۹ نفر (۴۹ درصد) محکوم و ۱۴۹ نفر (۴۲ درصد) تبرئه شده‌اند؛

- راه‌اندازی سامانه مدیریت پرونده‌ها CMS به‌گونه‌ای که رصد و کنترل کلیه

پرونده‌های مطروحه در سازمان تعزیرات و کلیه مراحل دادرسی و اجرای احکام در هر

لحظه امکان‌پذیر است؛

- تدوین نظامنامه بازرسی در سازمان تعزیرات حکومتی

- ایجاد شعب تجدیدنظر ویژه قاچاق به منظور فراهم نمودن امکان تجدیدنظرخواهی

اصحاب دعو و نهادهای قانونی بر مبنای قواعد حقوقی؛

- آسیب‌شناسی، ساماندهی و تقویت گشت‌های مشترک بازرسی که مورد مطالبه و

درخواست عمومی بوده است؛

- تدوین برنامه پیشگیری از قاچاق کالا و ارز و ابلاغ آن به واحدهای سراسر کشور

۳- حل مشکل زندانیان کشور

به پیشنهاد وزارت دادگستری و سازمان زندان‌ها و در راستای حل مشکل زندانیان کشور،

موارد زیر در کمیسیون امور اجتماعی و دولت الکترونیک در دست بررسی و تصویب می‌باشد:

- الف) وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است کلیه زندان‌های کشور را تحت پوشش طرح سلامت و شبکه بهداشت قرار دهد؛
- ب) سازمان بیمه سلامت ایرانیان موظف است با همکاری سازمان زندان‌ها از طریق ایجاد ساز و کار لازم کلیه زندانیان را در بدو ورود تحت پوشش بیمه خدمات درمانی قرار دهد؛
- ج) کمیته امداد حضرت امام (ره) موظف است نسبت به حمایت همه‌جانبه از خانواده‌های زندانیان برابر معرفی سازمان زندان‌ها تا ۳ ماه بعد از آزادی زندانی سرپرست خانوار اقدام نماید؛
- د) سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای مکلف است نسبت به ایجاد و راه‌اندازی مراکز ثابت آموزش فنی و حرفه‌ای در زندان‌های بالای ۲۵۰ نفر اقدام و هزینه‌های برگزاری دوره‌های آموزشی در حد وظایف قانونی تأمین نماید؛
- ه) وزارت تعاون، رفاه و امور اجتماعی مکلف است با همکاری سازمان‌ها و نهادهای حمایتی ذیربط، زمینه اشتغال زندانیان آزاد شده را فراهم نماید؛
- و) وزارت آموزش و پرورش و سازمان نهضت سوادآموزی موظفند با همکاری سازمان زندان‌ها نسبت به آموزش زندانیان بی‌سواد اقدام و زمینه ادامه تحصیل زندانیان در مقاطع مختلف را فراهم نمایند.

مقدمه

وزارت دادگستری، وظیفه ارائه و پیگیری برنامه و بودجه، نیروی انسانی، امکانات و تسهیلات مورد نیاز دستگاه‌های قضایی در صورت تفویض رئیس قوه قضائیه را بر عهده داشته که در این راستا ضمن تهیه، تدوین و تصویب آئین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مورد نیاز قوه قضائیه در هیأت دولت و مجلس شورای اسلامی، تنها وزارتخانه فعال بین سه قوه ج.ا.ایران است، به گونه‌ای که وزیر مربوطه باید پاسخگوی اقدامات و فعالیت‌های قضایی کشور نزد وکلای ملت در مجلس شورای اسلامی باشد. وزارت دادگستری به موجب اصل ۱۶۰ قانون اساسی، مسئولیت کلیه مسائل مربوطه به روابط قوه قضائیه با قوه مجریه و قوه مقننه را بر عهده دارد و وزیر دادگستری از میان گزینه‌هایی که رئیس قوه قضائیه به رئیس‌جمهور پیشنهاد می‌کند، پس از رأی اعتماد مجلس شورای اسلامی انتخاب می‌گردد. رئیس قوه قضائیه می‌تواند اختیارات تام مالی و اداری و نیز اختیارات استخدامی غیر از قضات را به وزیر دادگستری تفویض کند. در این صورت وزیر دادگستری دارای همان اختیارات و وظایفی خواهد بود که در قوانین برای وزراء به عنوان عالترین مقام اجرایی پیش‌بینی می‌شود. همچنین وزیر دادگستری تنها وزیری است که برای انتخاب به این سمت، نیازمند کسب اعتماد روسای هر سه قوه است و همچنین به موجب قانون اجرای بخشی از اصل ۱۶۰ قانون اساسی وزیر دادگستری عهده‌دار مواردی از قبیل:

الف) ارائه لوایح قضایی تهیه شده توسط رئیس قوه قضائیه به دولت و پیگیری جهت تصویب آنها به دفاع از لوایح قضایی در مجلس شورای اسلامی.

ب) پیگیری کلیه امور راجع به بودجه، نیروی انسانی و مسائل اداری مربوط به قوه قضائیه در هیأت وزران، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و دستگاه‌های اجرایی می‌باشد.

تفسیر شماره ۷۸/۲۱/۵۵۱۵ تاریخ ۱۳۷۸/۸/۲؛ آنچه مربوط به وظایف وزیر دادگستری مذکور در اصل ۱۶۰ قانون اساسی است مشمول اصل ۱۵۸ قانون اساسی خواهد بود. این تشکیلات باید به تصویب رئیس قوه قضائیه برسد و اعتبارات آن باید از طرف قوه قضائیه

تأمین شود. آنچه مربوط به وظایف وزارتی وزیر دادگستری و نیز وظایفی است که هیأت دولت به عهده وی واگذار کرده مشمول اصل ۱۵۸ قانون اساسی نیست و تشکیلات آن باید به تصویب دولت برسد تفسیر شماره ۷۸/۲۱/۵۶۱۰ تاریخ ۱۳۷۸/۸/۳؛ آنچه مربوط به وظایف وزارتی وزیر دادگستری است که ارتباط با قوه قضائیه ندارد و نیز در مورد وظایفی که هیأت دولت به عهده وی واگذار کرده است مشمول اصل ۱۵۸ قانون اساسی نیست و تشکیلات آن باید به تصویب دولت برسد.

نقش سازمان تعزیرات حکومتی بعنوان یکی از ارکان زیرمجموعه وزارت دادگستری، مهم‌ترین دستگاه نظارتی در عرصه تولید و توزیع و عرضه کالا و خدمات با رویکرد تنظیم بازار در کشور است، چرا که ضمانت حقوقی آرای صادره توسط شعب تعزیرات حکومتی، مکانیسم شبه‌قضایی مناسبی در کنترل بازار و دفاع از حقوق مصرف‌کننده می‌باشد.

وظایفی همچون؛ حقوق بشر و پیگیری امور بین‌المللی دستگاه قضاء نیز جایگاه وزارت دادگستری را ارزشمند نموده است. پیگیری تبادل و استرداد محکومان قضایی با نگاه ویژه به بازگشت ایرانیان مقیم خارج کشور که محکومیت قضایی در سایر کشورها دارند، کمک به پهنه‌ای به حقوق شهروندی اتباع ایرانی نموده است. همچنین همکاری وزارت دادگستری با معاونت حقوقی و پارلمانی ریاست‌جمهوری در امور تقنینی و آماده‌سازی لوایح دولت و بررسی طرح‌های مجلس شورای اسلامی نیز حاکی از نگاه ویژه به این وزارتخانه می‌باشد.

برخی از مهم‌ترین شاخص‌های وزارت دادگستری شامل؛ حقوق بشر، امور بین‌الملل، تثبیت و صیانت از مالکیت فکری، تعزیرات حکومتی، تبادل و استرداد محکومان قضایی، حقوق شهروندی، دیه قربانیان جرایم غیرعمد، ارائه معاضدت حقوقی و قضایی، بررسی و تدوین و پیگیری لوایح، هماهنگی طرح‌ها و آئین‌نامه‌ها و توسعه امور تقنینی و ارائه خدمات حقوقی به اتباع ایرانی مقیم خارج از کشور می‌باشند.

سند چشم‌انداز

در سند ابلاغی چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ به ویژگی‌های جامعه ایرانی اشاره شده که موضوعات مرتبط به وزارت دادگستری عبارتند از:

- عدالت اجتماعی، آزادی‌های مشروع، حفظ کرامت و حقوق انسان‌ها و بهره‌مندی از امنیت اجتماعی و قضایی.

- بر خوردار از سلامت، رفاه، امنیت غذایی، تأمین اجتماعی، فرصت‌های برابر، توزیع مناسب درآمد، نهاد مستحکم.
- خانواده به دور از فقر، فساد، تبعیض و بهره‌مند از محیط‌زیست مطلوب.
- بر خورداری از دانش پیشرفته، توانایی در تولید علم و فناوری متکی بر سهم برتر منابع انسانی و سرمایه اجتماعی در تولید ملی.

سیاست‌های کلی ابلاغی در برنامه پنجم توسعه

- بهبود فضای کسب و کار کشور با تأکید بر ثبات محیط حقوقی (بند ۳-۲۱)
- تحقق سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی و الزامات مربوط (بند ۲۵)
- اصلاح نظام اداری و قضایی در جهت: افزایش تحرک و کارایی، بهبود خدمت‌رسانی به مردم، تأمین کرامت و معیشت کارکنان، به کارگیری مدیران و قضات لایق و امین و تأمین شغلی آنان، حذف یا ادغام مدیریت‌های موازی، تأکید بر تمرکززدایی در حوزه‌های اداری و اجرایی، پیشگیری از فساد اداری و مبارزه با آن و تنظیم قوانین مورد نیاز (بند ۱۴)

سیاست‌های کلی ابلاغی در برنامه ششم توسعه

- ارتقاء سلامت اداری و اقتصادی و مبارزه با فساد در این عرصه با تدوین راهبردهای مبارزه با فساد و تصویب قوانین مرتبط (بند ۳۹)
- حمایت قضایی موثر در تضمین حقوق مالکیت و استحکام قراردادها به منظور توسعه سرمایه‌گذاری بخش خصوص و بهره‌گیری خارجی (بند ۶۶)
- پیشگیری و مقابله با قاچاق کالا و ارز از مبادی ورودی تا محل عرضه آن در بازار (بند ۵۸)
- بهبود مستمر فضای کسب و کار و تقویت ساختار رقابتی و رقابت‌پذیری بازارها (بند ۲)
- بازنگری در قوانین جزایی به منظور کاستن از محکومیت به حبس و تبدیل آن به مجازات‌های دیگر و متناسب‌سازی مجازات‌ها با جرایم (بند ۶۴)
- توسعه ثبت رسمی اسناد و املاک و مالکیت‌های معنوی و ثبت رسمی مالکیت‌های دولت و مردم بر املاک و اراضی کشور در نظام کاداستر و گسترش فناوری‌های نوین در ارائه خدمات ثبتی (بند ۶۷)

- مشارکت و بهره‌گیری مناسب از ظرفیت نهادهای عمومی غیردولتی با ایفای نقش ملی و فراملی آنها در تحقق اقتصاد مقاومتی (بند ۳)
- مشارکت و همکاری و هماهنگی در برنامه‌ریزی برای کاهش جرم و جنایت با هدف کاهش ۱۰ درصدی سالانه و مصادیق مهم آن (بند ۵۴)
- حمایت مادی و معنوی از هنرمندان، نوآوران، محققان و تولیدکنندگان آثار و محصولات فرهنگی و هنری مقوم اخلاق، فرهنگ و هویت اسلامی - ایرانی (بند ۷۱)

سیاست کلی قضایی

- اهتمام به پیشگیری از وقوع جرم و لزوم همکاری سایر دستگاه‌ها با قوه قضاییه در این زمینه (بند ۳)
- استفاده بهینه از ظرفیت وزارت دادگستری (بند ۵)

سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی و قوانین و مقررات مرتبط

رسیدگی، اظهارنظر و اتخاذ تصمیم در مورد شکایت اشخاص حقیقی و حقوقی از هر یک از تصمیم‌ها در امر واگذاری در صلاحیت هیات دאوری است و این موضوع در قراردادهای تنظیمی واگذاری سهام قید می‌شود و به امضای طرفین قرارداد می‌رسد. منطبق با ماده ۶ آیین‌نامه اجرایی نحوه تشکیل جلسات و چگونگی اتخاذ تصمیمات هیأت دאوری موضوع تصویب‌نامه شماره ۹۹۵۹۷/ت/۴۱۵۶۲-هـ مورخ ۱۳۸۸/۵/۱۷ کمیسیون موضوع اصل ۱۳۸ قانون اساسی، جلسات هیات در وزارت دادگستری تشکیل می‌شود و دبیرخانه آن نیز در وزارتخانه متبوع مستقر است. براساس ماده ۱۳ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران تنفیذی در قانون برنامه چهارم توسعه، به استناد ماده ۳۹ قانون اصلاح مواد از قانون برنامه چهارم به منظور هماهنگی، نظارت و کنترل فرآیند واگذاری و حسن اجرای قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی هیأت عالی واگذاری مرکب از هفت نفر شامل وزیر امور اقتصادی و دارایی، رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، رئیسکل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، وزیر دادگستری، وزیر وزارتخانه ذیربط که حسب مورد دعوت می‌گردد و نمایندگان کمیسیون‌های امور اقتصادی و برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی هر کدام یک نفر به‌عنوان ناظر با انتخاب مجلس می‌باشد.

وضعیت وزارت دادگستری در شروع دولت

- نبود زیرساخت‌های لازم در خصوص مسائل مرتبط با حقوق بشر (حقوق شهروندی، حقوق کودک و...)
- ضرورت تغییر و اصلاح قوانین و مقررات لازم در حوزه وکالت و معاضدت قضائی
- ضرورت تغییر و اصلاح قوانین و مقررات لازم در حوزه مالکیت فکری (ادبی، هنری، صنعتی)
- ناهماهنگی و عدم مطابقت تصمیمات دولت با قوانین به دلیل عدم توجه لازم به قوانین موجود
- ناهماهنگی در تصمیمات و نبود نظارت کافی درخصوص مسائل کلان اقتصادی و ایجاد بستر فساد
- نبود جایگاه مستقل سازمانی در خصوص موضوعات عمده حقوق بشر و بین‌الملل (مالکیت فکری، کودک و...)
- فقدان سرعت کافی در رسیدگی به پرونده‌های تخلفات مالی و قاچاق در سازمان تعزیرات
- کمبود شعبات بدوی و تجدیدنظر تعزیرات حکومتی
- کمبود قضات و نیروی انسانی در سازمان تعزیرات حکومتی

مأموریت‌ها و وظایف

- ارتقای حقوق شهروندی
- تدوین لوایح مورد نیاز و اولویت‌دار
- تصویب و تقدیم لایحه جامع وکالت
- تصویب و تقدیم لایحه جامع مالکیت فکری (ادبی، هنری و صنعتی)
- اهتمام به رعایت کامل قوانین
- اهتمام جدی به مبارزه با مفاسد اقتصادی
- پیگیری و هماهنگی جهت راه‌اندازی سامانه‌های الکترونیک در راستای شفافیت و کاهش تخلفات، مانند: سامانه جامع گمرک، نظام بانکی، مالیات، تعزیرات و...
- تنقیح قوانین و مقررات
- اتخاذ تمهیدات لازم برای ارتقای حاکمیت قانون و سلامت اداری

- اتخاذ رویکرد تثبیت مالکیت عمومی دولتی و مالکیت مشروع اشخاص
- برگزاری دوره‌های آموزشی و نشست‌های تخصصی با موضوعات حقوق بشر و حقوق شهروندی
- پیشنهاد تشکیل شورای راهبری حقوق شهروندی در حوزه دستیار حقوق شهروندی رئیس جمهور با هدف ایجاد هماهنگی بهتر
- اجرای سیاست‌های دولت در اجرای نقشه راه تحول در حوزه حقوق بشر و حقوق شهروندی
- ایجاد و راه‌اندازی کلینیک‌های حقوق شهروندی در سراسر کشور
- پیگیری موارد نقض حقوق شهروندی
- ساماندهی تشکلهای سازمان‌های مردم‌نهاد در حوزه حقوق بشر و حقوق شهروندی
- نظارت و پایش رعایت مولفه‌های حقوق شهروندی و حقوق ارباب رجوع از طریق میز خدمت
- تدوین لوایح مرتبط با حقوق کودک و حقوق شهروندی و حقوق بشر
- تشکیل کمیته حقوق شهروندی و ایرانیان خارج از کشور ذیل کارگروه حمایت حقوقی از ایرانیان خارج از کشور
- طراحی ساختار تشکیلاتی جدید و تصویب و ابلاغ آن

وزیران

- حجت الاسلام و المسلمین آقای مصطفی پورمحمدی بعنوان وزیر پیشنهادی رئیس جمهور از مجلس شورای اسلامی رأی اعتماد اخذ و تا پایان دولت یازدهم بعنوان وزیر دادگستری، همراه دولت تدبیر و امید بود.
- آقای سید علیرضا آوایی در سال ۱۳۹۶ از سوی رئیس جمهور بعنوان وزیر پیشنهادی دادگستری به مجلس شورای اسلامی معرفی و تا پایان دولت دوازدهم، همراه دولت بوده است.

برنامه‌ها

۱. هماهنگی و تقویت روابط میان قوه مجریه و قوه قضائیه بر اساس اخلاق‌مداری و قانونگرایی

۲. هماهنگی و تقویت روابط میان قوه مقننه و قوه قضائیه بر اساس اخلاقمداری و قانونگرایی
۳. همکاری در ارائه پیشنهاد قوانین و مقررات مورد نیاز و نظارت برای استقرار اقتصاد مقاومتی و اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی و خصوصی‌سازی
۴. پیگیری و تلاش برای ارتقای وضعیت بودجه‌ای قوه قضائیه و بهبود معیشت قضات و کارکنان
۵. طراحی و تقویت‌ساز و کار پاسخگویی مطلوب وزیر دادگستری در قبال قوه مجریه و قوه مقننه با رعایت اصل استقلال قوا
۶. ارتقای شاخص کمی و کیفی عملکرد سازمان تعزیرات حکومتی
۷. تلاش برای پیش‌بینی‌پذیری امور قضایی به‌ویژه در سازمان تعزیرات حکومتی و برون‌رفت از تعدد و تهاتر رویه‌ها
۸. تلاش برای تبدیل قانون‌گرایی به هنجار اجتماعی و ارزش عمومی
۹. همکاری بیشتر با مجلس شورای اسلامی در پیشنهاد لوایح قانونی متناسب، اتقان علمی قانونگذاری، ارتقای کیفیت رویکردها و برنامه قانونگذاری و تنقیح و به روزرسانی قوانین
۱۰. اهتمام کامل بر ارتقای شاخص‌های حقوق شهروندی، حقوق زنان، حقوق کودک و مبارزه با فساد
۱۱. بازتعریف وظایف وزارت دادگستری با تأکید بر پژوهش و اصول دانش‌بنیان و توسعه علمی و حقوقی
۱۲. تقویت جایگاه معاونت حقوق بشر و امور بین‌الملل در روند پاسخگویی به شبهات و رفع سوءتفاهمات بین‌المللی نسبت به درک مفهوم حقوق بشر، مبتنی بر ارزش‌ها و هنجارهای فرهنگی و دینی مردم ایران
- تأسیس و راه‌اندازی کلینیک‌های حقوق شهروندی در کشور با همکاری شورای شهر، کانون وکلا، شهرداری‌های و سایر نهادهای دولتی و غیر دولتی
- برگزاری دوره‌های آموزش حقوق بشر و شهروندی در وزارتخانه و نقاط مختلف کشور با هدف ترویج و ارتقاء حقوق شهروندی در سطح جامعه
- انعقاد و اجرای تفاهم‌نامه‌های همکاری مشترک با دستگاه‌های اجرایی و کنشگران عرصه حقوق بشر و حقوق شهروندی
- برگزاری همایش‌های ملی و بین‌المللی حقوق شهروندی،

- برگزاری دوره‌های آموزشی و نشست‌های تخصصی با موضوعات حقوق بشر و حقوق شهروندی
  - پیشنهاد تشکیل شورای راهبری حقوق شهروندی در حوزه دستیار حقوق شهروندی رئیس جمهور با هدف ایجاد هماهنگی بهتر
  - اجرای سیاست‌های دولت در حوزه تحول و اجرای نقشه راه تحول در حوزه حقوق شهروندی
  - پیگیری موارد نقض حقوق شهروندی
  - جلسات با تشکل‌ها و سازمان‌های مردم نهاد در حوزه حقوق بشر و حقوق شهروندی به منظور همگرایی و تعامل موثر برای صیانت از حقوق بشر و حقوق شهروندی
  - نظارت و پایش رعایت مولفه‌های حقوق شهروندی و حقوق ارباب رجوع از طریق میز خدمت
  - تدوین لوایح مرتبط با حقوق کودک و حقوق شهروندی و حقوق بشر
  - تشکیل کمیته حقوق شهروندی و ایرانیان خارج از کشور ذیل کارگروه حمایت حقوقی از ایرانیان خارج از کشور
  - صیانت از حقوق شهروندی، با اتخاذ کلیه تدابیر و اقدامات آموزشی، ترویجی، حقوقی، اداری و نظارتی در تضمین حداکثری حقوق مندرج در مواد ۱۲، ۱۳، ۳۲، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۷۵، ۷۶، ۱۰۹، ۱۱۰ و ۱۱۷ منشور حقوق شهروندی ابلاغی رئیس جمهور محترم
  - پایش و نظارت بر عملکرد کلینیک‌های حقوق شهروندی
  - اجرا، حمایت و توسعه پژوهش و آموزش در حوزه‌های حقوق بشر و حقوق شهروندی
  - آسیب‌شناسی نظام رعایت حقوق بشر و حقوق شهروندی در خصوص مصادیق متعدد -انجام اقدامات لازم در جهت تشکیل کمیته حقوق شهروندی در دستگاه‌های اجرایی و شورای شهرها
  - برگزاری دوره‌های آموزشی پیرامون حقوق شهروندی، حقوق بشر و اخلاق اداری در دستگاه‌های دولتی
۱۳. تقویت نقش وزیر دادگستری در اجرای اصل ۴۴ تسهیل و تسریع روند و خصوصی‌سازی به‌عنوان انقلاب اقتصادی

۱۴. تعریف ساز و کار پاسخگویی وزیر دادگستری در مقابل قوه مقننه مطابق قانون نحوه اجرای قسمتی از اصل ۱۶۰ قانون اساسی
۱۵. توسعه همکاری‌های مشترک، میان معاونت پارلمانی ریاست‌جمهوری با وزارت دادگستری در پاسخگویی به نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی
۱۶. هماهنگی میان دادگستری استان‌ها و نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی در جهت پاسخگویی و ارشاد و معاضدت قضایی نسبت به افراد معرفی شده از سوی نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی
۱۷. تلاش برای اجماع‌سازی در راهبردها و برنامه‌های فیمابین قوا
۱۸. تأکید بر حل اختلافات احتمالی فیمابین بدون کشاندن آنها به فضای رسانه‌ای و عمومی
۱۹. سازماندهی و نظام‌مندی و اطلاع‌رسانی از پرونده‌های قضایی
۲۰. بازتنظیم شاخص‌های نوین قوه قضائیه
۲۱. بهبود بودجه قوه قضائیه و درآمدهای عمومی کشور
۲۲. افزایش همکاری‌های حقوقی و قضایی با دیگر کشورها
۲۳. توسعه همکاری در تهیه، تدوین و دفاع از لوایح قضایی
۲۴. پژوهش‌محور شدن برنامه‌ها، با استفاده از نظرات متخصصان قبلی این موضوع و همفکری دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی
۲۵. همکاری با سایر نهادهای مأمور در حوزه شناسایی قوانین و آسیب‌شناسی اجتماعی
۲۶. استفاده از بانک‌های اطلاعاتی موجود در سایر سازمان‌ها، دانشگاه‌ها و مراکز مأمور در تدوین لوایح
۲۷. تقویت حوزه حقوقی وزارتخانه با استفاده از روش‌های برون‌سپاری پژوهش‌های مورد نیاز
۲۸. تلاش بیشتر برای تعهد به مواعد مقرر در تدوین آیین‌نامه‌های محوله
۲۹. تعیین استانداردهای کمی و کیفی در تدوین آیین‌نامه‌های محوله
۳۰. استفاده از نتایج تحقیق و پژوهش‌های انجام شده در تدوین آیین‌نامه‌های مورد نیاز
۳۱. مأموریت ناشی از مرجعیت ملی کنوانسیون ملل متحد برای مبارزه با فساد:
  - شناسایی‌ها و بازایی و استفاده از ظرفیت‌ها و منافع ناشی از عضویت در کنوانسیون مزبور
  - تأکید بر برنامه‌های پیشگیرانه در امر مبارزه با فساد

- تقویت نظارت بر اجرای تعهدات ناشی از کنوانسیون ملل متحد برای مبارزه با فساد موسوم به مکانیسم مرور
  - شناسایی و ترمیم خلاءها و الزامات قانونی، اجرایی و قضایی برای اجرای مفاد کنوانسیون مزبور
  - مشارکت فعالانه برای هنجارسازی بین‌المللی در حوزه مبارزه با فساد
  - ارتقای جایگاه ایران در رتبه‌بندی بین‌المللی مبارزه با فساد
  - تدوین برنامه‌های فرهنگی آموزشی و اجرایی ضد فساد با همکاری سایر مراجع مرتبط داخلی
  - مشارکت فعالانه‌تر در فعالیت‌های مجمع دولت‌های عضو در نشست‌های اصلی و فرعی و ادواری کنوانسیون ملل متحد مبارزه با فساد
  - تدوین برنامه‌های آشناسازی دولت‌های عضو با دستاوردهای جمهوری اسلامی ایران در زمینه مبارزه با فساد
  - ظرفیت‌سازی از دستگاه‌های داخلی مأمور در حوزه مبارزه با فساد نظیر؛ سازمان بازرسی، دیوان محاسبات، نیروی انتظامی، ستاد مبارزه با مفاسد اقتصادی، شورای حفظ حقوق بین‌الملل و...
  - رفع ابهام از ساختارهای وجود در اجرای کنوانسیون ملل متحد برای مبارزه با فساد و تکمیل ظرفیت‌های قانونی مورد نیاز برای انجام ماموریت‌های مربوط
۳۲. ارتقا و بهبود عملکرد شورای سیاست‌گذاری ملی و هماهنگی دستگاه‌های اجرایی در زمینه مالکیت فکری:
- تمرکز بر انجام وظایف و اختیارات (پانزده‌گانه) شورای سیاست‌گذاری
  - پیگیری معاهدات مورد نیاز جهت تصویب در مجلس شورای اسلامی
  - تدوین آیین‌نامه‌های مورد نیاز برای قوانین متعددی که در حوزه مالکیت فکری به تصویب رسیده یا خواهد رسید.
  - تشریک مساعی با سازمان‌های دخیل در شورای سیاست‌گذاری ملی و هماهنگی دستگاه‌های اجرایی در زمینه مالکیت فکری برای ایجاد زیرساخت‌های توسعه کشور
۳۳. ارتقای عملکرد مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک و حمایت از حقوق کودکان و نوجوانان:
- رفع ابهام از ساختار موجود با عنایت به اسناد بین‌المللی

- اصلاح و تکمیل قانون حمایت از کودکان و نوجوانان
- همکاری با وزارت آموزش و پرورش در راستای آگاهی‌بخشی به اولیای قانونی و معلمان در مورد خطرات پیش روی کودکان
- همکاری با وزارت آموزش و پرورش در راستای آگاهی‌بخشی به کودکان و نوجوانان در مورد خطرات پیش‌رو و دادن آموزش‌های لازم به آنان
- حمایت و استفاده از ظرفیت‌های سازمان‌های مردم‌نهاد در راستای تحقق اهداف فوق
- ۳۴. ارتقای نقش و بهبود عملکرد سازمان تعزیرات حکومتی:
  - تعیین و بازنگری شاخص‌های مطلوب عملکردی این سازمان
  - آسیب‌شناسی وضعیت موجود و تعیین موارد انحراف از معیار و خلاء میان وضعیت موجود و وضعیت مطلوب
  - تدوین برنامه بازنگری در راهبردها و برنامه‌های عملیاتی به منظور تحقق اهداف قابل اندازه‌گیری برای تأمین اقتصاد مقاومتی
  - تمرکز فعالیت‌های سازمان تعزیرات حکومتی در بسترسازی برای تحقق اقتصاد مقاومتی و توجه به الزامات نظارت و کنترل قیمت‌ها
  - طراحی و اجرای برنامه‌های منتهی به افزایش احساس امنیت در بخش‌های تولید و سرمایه‌گذاری و حمایت از فضای کسب و کار
  - ایجاد فضای ناامن برای سودجویی‌های نامشروع و شبکه‌های زیرزمینی و مخرب
  - هماهنگی با سازمان‌های شاکی و ادارات مأمور وصول درآمدهای دولت نظیر؛ نیروی انتظامی، وزارت اطلاعات، وزارت کشور، بانک مرکزی، گمرک، دخانیات، شیلات و غیره، به منظور برخورد هماهنگ و منسجم با پدیده قاچاق، هماهنگی با ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز، بازنگری و بهینه‌سازی فرآیندهای گمرکی و نظام بانکی در ارتباط با رسیدگی به تخلفات ورود موقت کالا، عدم ایفای تعهدات واردکنندگان، تولیدکنندگان و صادرکنندگان.
  - بسترسازی برای توسعه فرهنگ حقوقی و اقدامات مبتنی بر پیشگیری از جرم و افزایش آمار منازعه
  - بررسی حقوقی و قضایی امور ایرانیان مقیم خارج از کشور و رفع مشکلات حقوقی آنها با مساعی دستگاه قضایی و وزارت امور خارجه

- تلاش برای معاضدت حقوقی به هموطنانی که در سایر کشورها در حبس به سر می‌برند (در قالب موافقت‌نامه‌های انتقال محکومین و معاهده‌های استرداد متهمان و مجرمان)
- پیگیری تذکرات قانونی نمایندگان محترم مجلس و رفع ابهام در مسائل مربوط به قوه قضائیه و دستگاه‌های تابعه
- تشکیل شورای مشورتی مرکب از وزرای سابق دادگستری، به منظور استفاده از تجارب و سوابق حرفه‌ای که به منزله ثروت معنوی وزارت دادگستری تلقی می‌شود.
- ایفای نقش فعال در بیش از چهل شورا، ستاد، کمیسیون و مراجع عالی سیاستگذاری و نظارتی نظیر کمیسیون جبران خسارات ناشی از اشتباه قاضی (موضوع ماده ۲۶۰ قانون آیین دادرسی کیفری) کمیسیون کارشناسی محاکم عالی انتظامی قضات، شورای عالی محیط‌زیست، هیأت نظارت بر واگذاری، شورای عالی مناطق آزاد، کمیسیون لوایح دولت، ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز و بررسی و تأیید عملکرد و صورت‌های مالی و برنامه و بودجه اصلاحات ساختاری و آئین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها و اصلاحات قانونی مورد نیاز آنها از طریق مجامع عمومی و کارگروه‌های تخصصی و شوراها و کمیسیون‌ها.

شاخص‌ها

شاخص حقوق بشر و توسعه روابط بین‌الملل

ارتباط با کلیه مراجع قضایی و حقوقی بین‌المللی با هدف تبادل اطلاعات و پرونده‌های محکومین قضایی از جمله وظایف وزارت دادگستری است. انعقاد هرگونه تفاهم‌نامه و موافقت‌نامه بین‌المللی حقوقی و قضائی از سوی ج.ا.ا توسط وزارت دادگستری صورت می‌پذیرد. وزارت دادگستری به عنوان عضو ستاد حقوق بشر، وظایف و تکالیفی را براساس شرح وظایف ابلاغی عهده‌دار می‌باشد. از جمله: برقراری ارتباط با تشکیلات، مؤسسات، نهادها و سازمان‌های داخلی بویژه ستاد حقوق بشر قوه قضائیه به منظور اتخاذ سیاست واحد و هماهنگ در جهت رفع موانع و تنگناها و پاسخگویی و دفاع از اتهاماتی که علیه جمهوری اسلامی ایران مطرح می‌گردد. وزارت دادگستری به عنوان عضو ستاد حقوق بشر، وظایف

و تکالیفی را بر اساس شرح وظایف ابلاغی عهده‌دار می‌باشد. از جمله: برقراری ارتباط با تشکیلات، مؤسسات، نهادها و سازمان‌های داخلی بویژه ستاد حقوق بشر قوه قضائیه به منظور اتخاذ سیاست واحد و هماهنگ در جهت رفع موانع و تنگناها و پاسخگویی و دفاع از اتهاماتی که علیه جمهوری اسلامی ایران مطرح می‌گردد.

همچنین وزارت دادگستری در راستای صیانت از حقوق شهروندی، علاوه بر اتخاذ کلیه تدابیر و اقدامات آموزشی، ترویجی، حقوقی، اداری و نظارتی در تضمین حداکثری حقوق مندرج در مواد ۱۲، ۱۳، ۳۲، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۷۵، ۷۶، ۱۰۹، ۱۱۰ و ۱۱۷ منشور حقوق شهروندی ابلاغی رئیس‌جمهور محترم، انعقاد و اجرای تفاهم‌نامه‌های همکاری مشترک با دستگاه‌های اجرایی و کنشگران عرصه حقوق بشر و حقوق شهروندی، توسعه کلینیک‌های حقوق شهروندی و پایش و نظارت بر عملکرد آنها، برگزاری دوره‌های آموزشی در حوزه حقوق شهروندی و حقوق بشر و اجرا، حمایت و توسعه پژوهش و آموزش در حوزه‌های حقوق بشر و حقوق شهروندی را در دستور کار دارد.

● اقدامات:

۱. امضاء تعداد ۲۱ موافقت‌نامه دوجانبه حقوقی و قضائی با سایر کشورها
۲. امضاء تعداد ۶ یادداشت تفاهم همکاری حقوقی و قضائی با سایر کشورها
۳. امضاء کنوانسیون حل و فصل اختلاف‌های تجاری از طریق میانجیگری موسوم به سنگاپور و پیگیری تدوین لایحه الحاق جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون مذکور
۴. انجام مذاکرات کارشناسی و پاراف تعداد ۶ موافقت‌نامه دوجانبه حقوقی و قضائی با سایر کشورها
۵. پیگیری تصویب تعداد ۲۱ موافقت‌نامه دو جانبه در مراجع تقنینی کشور
۶. انعقاد و اجرای ۸۰ فقره تفاهم‌نامه در حوزه حقوق بشر و حقوق شهروندی با دستگاه‌های اجرایی و سایر کنشگران این حوزه
۷. تهیه و تدوین و رونمایی از دوره ۵ جلدی حقوق شهروندی
۸. برگزاری همایش‌های ملی و بین‌المللی حقوق شهروندی
۹. برگزاری نشست‌های تخصصی با موضوعات حقوق بشر و حقوق شهروندی
۱۰. راه‌اندازی و تأسیس حدود ۶۳ کلینیک حقوق شهروندی برای اولین بار در سراسر کشور
۱۱. پیگیری موارد نقض حقوق شهروندی و پاسخ به مراجعین ۴۰۰ فقره

۱۲. جلسات با تشکل‌ها و سازمان‌های مردم‌نهاد ۳۵۰ فقره
۱۳. نظارت و پایش رعایت مولفه‌های حقوق شهروندی و حقوق ارباب رجوع از طریق میز خدمت-به صورت مستمر
۱۴. پاسخگویی به مراجعین حضوری ۷۰۰ فقره
۱۵. شرکت در جلسات، و تدوین لوایح مرتبط با حقوق کودک و حقوق شهروندی و حقوق بشر ۴۲ فقره
۱۶. تشکیل کمیته حقوق شهروندی و ایرانیان خارج از کشور ذیل کارگروه حمایت حقوقی از ایرانیان خارج از کشور
۱۷. ترویج حقوق شهروندی از طریق مصاحبه با جراید و رسانه‌های جمعی ۷۰ مورد
۱۸. شرکت در جلسات و عضویت در مجامع مرتبط با حقوق بشر و حقوق شهروندی

اقدامات

۱. مذاکرات نشست‌های کارشناسی و پاراف تعداد ۱۵ موافقت‌نامه دوجانبه حقوقی و قضائی با کشورهای فیلیپین-ویتنام-کوبا-گرجستان-مالزی-ازبکستان-قزاقستان-تاجیکستان
۲. امضای تعداد ۸ موافقت‌نامه دو جانبه حقوقی و قضائی با کشورهای مالزی-بلاروس-هند-قزاقستان-لبنان-بلژیک

عضویت در شوراهای و مجامع و کمیته‌های تخصصی

- ۱- شرکت در جلسات ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز
- ۲- شرکت در جلسات اعزام دانشجویی وزارت علوم و تحقیقات
- ۳- شرکت در کمیسیون گذرنامه وزارت کشور
- ۴- شرکت در نشست‌های مشترک کنسولی وزارت امور خارجه
- ۵- شرکت در نشست‌های کمیسیون مشترک همکاری‌های اقتصادی

دستاوردهای کمیته حمایت حقوقی و قضائی ایرانیان خارج از کشور

۱. برگزاری تعداد ۲۰ جلسه کارگروه حمایت از ایرانیان خارج از کشور
۲. تدوین آئین‌نامه کارگروه حمایت از ایرانیان خارج از کشور
۳. تشکیل کمیته‌های تخصصی حقوق شهروندی ایرانیان-کمیته پیشگیری و حنایت

از ایرانیان-کمیته آموزش و امور بین‌الملل ذیل کارگروه حمایت حقوقی و قضائی از ایرانیان خارج از کشور

۴. برگزاری وبینارهای آموزشی و تخصصی با موضوعات حقوقی

شاخص کنوانسیون حقوق کودک

جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۷۲ و با مصوبه مجلس به کنوانسیون حقوق کودک ملحق شد. از سال ۷۲ تا ۸۸ وزارت امور خارجه به نمایندگی از دولت امور مربوط به اجرای مفاد کنوانسیون را نظارت و گزارش ادواری را تنظیم و ارسال می‌نمود.

از دی ماه ۱۳۸۸ با مصوبه دولت، وزارت دادگستری به عنوان مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک تعیین و اقدامات خود را آغاز نمود. با تصویب آیین‌نامه مرجع، شورای هماهنگی متشکل از نهادهای دولتی و غیر دولتی مرتبط تشکیل و دبیرخانه مرجع ملی شکل گرفت. این مرجع همانند سایر نهادهای ملی حقوق کودک در دنیا، وظایفی چون تدوین طرح‌ها و برنامه‌های ارتقای حقوق کودک و ترویج احترام به شخصیت وی از طریق ارائه نظرات مشورتی در زمینه مقررات، رویه‌ها و برنامه‌های مرتبط با حقوق کودک، ایجاد هماهنگی بین بخشی و تسهیل گری در این راه، پیشنهاد اصلاح قوانین و مقررات موجود، پایش و ارزیابی وضعیت رعایت حقوق کودک در جامعه و ارائه گزارش به مقامات و مراجع مسئول، انجام مطالعات مربوط به حقوق کودک و تبادلات علمی با مراکز علمی و تحقیقاتی را بر عهده دارد. تدوین برنامه جامع حقوق کودک و نوجوان و اجرای آن از ابتدای سال ۱۳۹۵ برای یک دوره ۱۰ ساله، طراحی و اجرای بانک اطلاعات جامع کودکان و نوجوانان و همکاری و تعامل با دستگاه‌های دولتی، قضایی، انتظامی، قانون‌گذاری و نظارتی و همچنین سمن‌های فعال حوزه کودک و متخصصان و فعالان این حوزه از دیگر عملکردهای مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک بوده است.

مستند قانونی (قانون نحوه اجرای قسمتی از اصل ۱۶۰ قانون اساسی، مصوب ۱۳۹۴/۲/۲۲):

۱. تصویب‌نامه هیأت وزیران به شماره ۴۳۸۵۵/ت/۲۰۵۸۴۷ هـ مورخ ۱۳۸۸/۱۰/۲۰

خصوص تعیین وزارت دادگستری به عنوان مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک

۲. آیین‌نامه مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک در جمهوری اسلامی ایران
۳. دستورالعمل کارگروه‌های چهارگانه مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک وزارت دادگستری
۴. قانون اجازه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون بین‌المللی حقوق کودک
۵. قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به پروتکل اختیاری کنوانسیون بین‌المللی حقوق کودک در خصوص فروش، فحشاء و هرزه‌نگاری کودکان
۶. پروتکل اختیاری کنوانسیون بین‌المللی حقوق کودک در خصوص فروش، فحشاء و هرزه‌نگاری کودکان

اقدامات انجام شده مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک

- برنامه‌ریزی برای ساماندهی فعالیت‌های سازمان‌های مردم‌نهاد
- تشکیل کارگروه‌های مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک
- تشکیل شورای هماهنگی مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک
- حضور در نشست منع تنبیه بدنی کودکان، مالت اردیبهشت ۱۳۹۷
- حضور در کنگره عدالت برای نوجوانان، فرانسه، اردیبهشت ۱۳۹۷
- برگزاری جلسات متعدد در راستای برپایی نشست «نقش رهبران دینی در پیشگیری از خشونت علیه کودکان»
- برگزاری کارگاه‌های آموزشی با همکاری سازمان‌های مردم‌نهاد و دفتر کودکان سازمان ملل (یونسف)
- برگزاری کنفرانس بین‌المللی کودک تهران
- برگزاری میزگرد تخصصی با گروه خانواده شبکه دو سیما و دفتر یونیسف
- برگزاری کارگاه آموزشی قضات دادگستری استان تهران در خصوص فصل دهم قانون مجازات
- انتشار کتابچه پیمان‌نامه حقوق کودک
- تهیه پیش‌نویس سند ملی حقوق کودک
- بررسی و ساماندهی کودکان کار و خیابان
- ایجاد کارگروه حقوق کودک و فضای مجازی
- ایجاد کارگروه هنر و خلاقیت
- ایجاد کمیته حقوقی

- برگزاری وبینار تخصصی در حوزه حقوق کودک
- برگزاری بیش از ۵۰ هزار ساعت نفر آموزشی مدارس فصلی (تابستانه، پاییزه و زمستانه) حقوق کودک در ده استان به صورت مجازی و حضوری
- برگزاری جلسات شورای هماهنگی مرجع ۳۰ جلسه
- برگزاری جلسات کارگروه‌های چهارگانه ۱۰۰ جلسه
- برگزاری انتخابات سازمان‌های مردم نهاد عضو شورای هماهنگی مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک در سال ۹۲ و ۹۵
- ارائه طرح بهبود و ساماندهی مجتمع‌های اطفال و نوجوانان
- همایش توجیه و تشریح قانون حمایت از کودکان بی سرپرست و بد سرپرست
- بازدیدهای میدانی کارگروه پایش و ارزیابی مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک
- گسترش فعالیت مرجع ملی به سراسر کشور از طریق شرکت در کارگروه بانوان و خانواده‌اندازی‌ها
- تفاهم‌نامه همکاری مشترک با معاونت امور زنان و خانواده رئیس جمهور در جهت گسترش طرح‌ها و برنامه‌های حقوق کودک
- آموزش پیشگیری از آزار جنسی در مدارس
- عقد تفاهم‌نامه همکاری مشترک با ستاد مبارزه با مواد مخدر برای ارتقای حقوق کودکان
- درگیر مصرف مواد مخدر
- تدوین پیش‌نویس آئین‌نامه حمایت اجتماعی از کودکان کار و خیابان
- تدوین پیش‌نویس لایحه پلیس ویژه اطفال و نوجوانان
- تدوین پیش‌نویس آئین‌نامه ماده ۶ قانون حمایت از اطفال و نوجوانان
- تدوین برنامه‌ها، انجام مطالعات و آموزش و ترویج حقوق کودک در سطح ملی و استانی
- نظارت و پایش و ارزیابی حقوق کودک در سطح ملی و واحدهای متناظر استانی
- تشکیل جلسات کارگروه‌ها و شورای هماهنگی به صورت حضوری و مجازی
- تبادل اطلاعات و همکاری با مراجع داخلی و بین‌المللی و تهیه گزارش در حوزه حقوق کودک به مجامع بین‌المللی و داخلی
- انجام سفر استانی به منظور بازدید از مراجع استانی حقوق کودک
- تدوین گزارش برای مجامع بین‌المللی (سازمان ملل متحد)
- افتتاح کلینیک تخصصی حقوق کودک در تمامی استان‌ها

اهم عملکرد مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک

جدول ۱- عملکرد مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک

برگزاری جلسه شورای هماهنگی و سایر جلسات کارگروه‌های زیر مجموعه				
از سال ۱۳۵۷	شروع دولت یازدهم	عملکرد تا کنون	پیش‌بینی تا پایان سال	پیش‌بینی تا سال ۱۴۰۰
-	۵	۱۰۷	۱۸	۲۵

تعداد سفر استانی				
از سال ۱۳۵۷	شروع دولت یازدهم	عملکرد تا کنون	پیش‌بینی تا پایان سال	پیش‌بینی تا سال ۱۴۰۰
-	-	۶۰	۲۴	۳۰

نشست تخصصی و برگزاری وبینار و همایش				
از سال ۱۳۵۷	شروع دولت یازدهم	عملکرد تا کنون	پیش‌بینی تا پایان سال	پیش‌بینی تا سال ۱۴۰۰
-	۵	۸۵	۵	۳۵

تدوین یا اصلاح قوانین و مقررات در حوزه کودک				
از سال ۱۳۵۷	شروع دولت یازدهم	عملکرد تاکنون	پیش‌بینی تا پایان سال	پیش‌بینی تا سال ۱۴۰۰
-	۱	۲ تفاهم‌نامه (جمع کل ۴۵)	۴ تفاهم‌نامه (جمع کل ۴۷)	۶ تفاهم‌نامه (جمع کل ۴۹)

بررسی میدانی، پایش و ارزیابی کودک				
از سال ۱۳۵۷	شروع دولت یازدهم	عملکرد تاکنون	پیش‌بینی تا پایان سال	پیش‌بینی تا سال ۱۴۰۰
-	---	۳۰	۱۵	۲۰

کارگاه آموزشی				
از سال ۱۳۵۷	شروع دولت یازدهم	عملکرد تاکنون	پیش‌بینی تا پایان سال	پیش‌بینی تا سال ۱۴۰۰
-	-	۴۰	۱۵	۲۰

افتتاح کلینیک حقوق کودک				
از سال ۵۷	شروع دولت یازدهم	عملکرد تاکنون	پیش‌بینی تا پایان سال	پیش‌بینی تا سال ۱۴۰۰
-	-	۲۷	۴	۱۰

جدول ۲- دستاوردهای مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک

ردیف	دستاوردهای مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک
۱	تشکیل دپارتمان حقوق کودک در دانشگاه شهید بهشتی -
۲	امضای پروتکل ۵ ساله با دفتر یونیسف همکاری با نهادهای بین‌المللی برای حمایت از حقوق کودک
۳	آغاز فرآیند تدوین و راه‌اندازی بانک اطلاعات کودک و مدیریت هوشمند حمایت از حقوق کودک (سامانه گنج انسان)
۴	تشکیل مراجع متناظر استانی حمایت از حقوق کودک ارتقاء سطح حمایت از حقوق کودک
۵	ایجاد، بسط و گسترش کلینیک‌های حقوق کودک در سطح کشور نظام مند شدن فرآیند حمایت از حقوق کودک در سطح ملی
۶	تدوین و اجرای سند ملی حقوق کودک عینی شدن راهبردها و تکالیف دستگاه‌های ذیربط در حمایت از حقوق کودک به عنوان اولین سند مکتوب در این زمینه
۷	تصویب فرآیند آموزش حقوق کودک به منظور اجرای مدارس حقوق کودک در سطح ملی ارتقاء سطح دانش و اطلاعات کنشگران عرصه حقوق کودک
۸	تشکیل کارگروه کودک و فضای مجازی ذیل شورای هماهنگی مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک -
۹	تدوین لایحه و تصویب قوانین کودک محور قانونی شدن حمایت از حقوق کودک افزایش حمایت‌های حقوقی و قضایی از کودک
۱۰	تشکیل کمیته حقوقی ذیل شورای هماهنگی مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک -
۱۱	تشکیل کارگروه هنر و خلاقیت ذیل شورای هماهنگی مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک -
۱۲	برگزاری مدارس فصلی حقوق کودک -
۱۳	تدوین پیش‌نویس آیین‌نامه ماده ۶ قانون حمایت از اطفال و نوجوانان =

ردیف	دستاوردهای مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک
۱۴	همکاری و مشارکت در تدوین پیش نویس لایحه پلیس ویژه اطفال -
۱۵	برنامه ریزی برای عقد تفاهم نامه با مرکز خدمات مشاوره ایرانیان - خارج از کشور
۱۶	همکاری و مشارکت در تدوین پیش نویس آئین نامه حمایت اجتماعی از کودکان کار و خیابان
۱۷	مسابقه نقاشی حقوق کودک از نگاه کودک با همکاری و مشارکت شهرداری اصفهان
۱۸	مسابقه عکاسی حقوق کودک از نگاه کودک با همکاری و مشارکت شهرداری یزد
۱۹	مسابقه دلوشته کودکان در زمینه حقوق کودک و کرونا با همکاری و مشارکت دفتر بانوان و خانواده استانداری مرکزی
۲۰	مسابقه داستان کوتاه زندگی من زیباست با همکاری و مشارکت کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان
۲۱	تهیه و تدوین و تالیف دوره ۱۲ جلدی حقوق کودک

جدول ۳- گزارش عملکرد وزارت دادگستری در اجرای طرح تحول قوه قضائیه

ردیف	عنوان تکلیف اصلی	عنوان تکلیف فرعی	متن مستند قانونی (قانون نحوه اجرای قسمتی از اصل ۱۶۰ قانون اساسی، مصوب ۱۳۹۴/۰۲/۲۲) و...	اقدامات انجام شده غیرنهایی
۱	حفظ و احیاء حقوق عامه و صیانت از حقوق شهروندی و حقوق بشر اسلامی	تدوین لایحه حقوق عامه مشتمل بر تعیین مصادیق و راهکارهای صیانت از آن از طریق بازنگری و اصلاح قوانین خاص مرتبط با امور زیست محیطی، منابع طبیعی، مسائل بانکی، بهداشت و سلامت، فضای مجازی و... با رویکرد حفظ حقوق عامه	راهبرد ششم مبنی بر ارتقاء سرمایه اجتماعی و افزایش رضایتمندی و اعتماد مردم به قوه قضائیه از برنامه چهارم طرح تحول قوه قضائیه	در بهمن ماه سال ۱۳۹۷ دستورالعملی با عنوان دستورالعمل نظارت و پیگیری حقوق عامه به تصویب رئیس وقت قوه قضائیه رسید و مراتب در روزنامه رسمی کشور انتشار یافته است، با توجه به نظرات و ایرادات معاون حقوقی رئیس جمهور، نظر این وزارت طی نامه شماره ۱۳۹۷/۹/۲۷-۳۴۷۸۲ به دولت ارسال شده است.

شاخص تثبیت و صیانت از مالکیت فکری

به موجب مصوبه شماره ۲۲۲۴۸/ت/۳۵۹۰۴ مورخ ۱۷/۰۲/۸۶ هیات محترم دولت و به منظور ایجاد هماهنگی میان دستگاه‌های اجرایی مرتبط با مالکیت معنوی و همچنین اهتمام نسبت به اجرای مصوبات شماره‌های ۷۰۷۴/ت/۲۸۵۳۲ مورخ ۱۶/۰۲/۸۲ و ۱۶۹۰۲۵/ت/۳۶۸۹۴ مورخ ۱۶/۱۲/۸۵ هیات دولت و تقویت مشارکت و هماهنگی بین سازمان‌ها و دستگاه‌های ذیربط و شورای سیاستگذاری ملی و هماهنگی با مسئولیت وزیر دادگستری و عضویت مسئولین و نمایندگان دستگاه‌های اجرایی مرتبط کشور تشکیل گردید.

مالکیت فکری با سه محور حمایت از اختراعات و طرح‌های صنعتی، حمایت از شهرت اقتصادی و حمایت از آفرینش‌های ادبی و هنری، تلاش می‌کند هزینه تولید علم و فناوری و ارتقای کیفی کار و خدمات را از طریق این نوع از مالکیت از منابع بازار - و نه دولت - فراهم آورد. در همین راستا کشور ما اقدامات ملی و بین‌المللی خاصی را در راستای شناسایی و اجرا و حمایت از مالکیت فکری انجام داده است که اهم این اقدامات عبارتند از:

۱. هماهنگی میان دستگاه‌های دولتی از طریق برگزاری تعداد ۱۷ جلسه شورای سیاستگذاری

ملی و هماهنگی دستگاه‌های اجرایی در زمینه مالکیت فکری

۲. برگزاری بیش از ۷۰۰۰ نفر ساعت دوره‌های آموزشی برای دستگاه‌های اجرایی

۳. برگزاری دوره آموزشی مالکیت فکری؛ در اجرای تصویب‌نامه هیأت محترم وزیران به شماره ۱۶۱۷۵۶/ت/۵۲۴۷۹ مورخ ۹۴/۱۲/۹ در ارتباط با دوره‌های آموزشی حقوق

مالکیت فکری، براساس موافقت‌نامه فی‌مابین وزارت دادگستری و سازمان جهانی

مالکیت فکری، برای کارشناسان دستگاه‌های اجرایی عضو

۴. پروژه تدوین ساز و کارهای حمایت حقوقی و قضائی از مالکیت و بهره‌گیری و زمینه‌سازی اجرای آن

۵. پروژه تدوین نظام حقوق مالکیت فکری، اصلاح ساختار اجرای آن و اصلاح نظام

رسیدگی قضایی که در وزارت دادگستری در شرف اجرا می‌باشد

۶. تهیه طرح مقدماتی مرجع حمایت حقوقی از مالکیت و بهره‌گیری طبق بسته‌های رونق

تولید و اشتغال ۹۶ مصوب ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی

۷. مشارکت با سازمان تعزیرات در تدوین مواد مربوط به مقابله با تخلفات سایبری در لایحه

جامع سازمان که به صورت کامل محقق گردید

۸. برنامه تبادل دانش با کره جنوبی در حوزه مالکیت فکری که خروجی آن دو جلد کتاب در باب آسیب شناسی و راهکارها در این حوزه بوده است.
۹. پس از مذاکرات و رایزنی های نمایندگی دائم ج.ا.ایران در ژنو با سازمان جهانی مالکیت فکری، مجوز تأسیس آکادمی ملی مالکیت فکری در سال ۹۴ کسب شد. هدف این آکادمی آموزش و ارتقاء مالکیت فکری در دستگاه های اجرایی، شرکت های دانش بنیان و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی مرتبط با این حوزه است.
۱۰. سازماندهی و برنامه ریزی اقدامات ملی اجرایی در حوزه مالکیت فکری از طریق همکاری و هماهنگی میان دستگاه های عضو شورای سیاست گذاری و هماهنگی دستگاه های اجرایی
۱۱. راه اندازی مرکز آموزش مالکیت فکری و برگزاری دوره های آموزشی آن با همکاری سازمان جهانی مالکیت فکری «وایپو» و اتحادیه اروپا به میزان ۱۴۰۰۰ نفر در ساعت
- جدول ۶- مدیریت کلیه مسائل مربوط به روابط قوه قضاییه با قوه مجریه (ماده ۴ امور مرتبط با حقوق مالکیت فکری)

ردیف	عنوان تکلیف اصلی	عنوان تکلیف فرعی	متن مستند قانونی (قانون نحوه اجرای قسمتی از اصل ۱۶۰ قانون اساسی، مصوب ۱۳۹۴/۰۲/۲۲) و...	اقدامات انجام شده غیرنهایی
۱	مدیریت کلیه مسائل مربوط به روابط قوه قضاییه با قوه مجریه (ماده ۴)	امور مرتبط با حقوق مالکیت فکری	- تصویب نامه شماره ۵۵۲۴۷۹/ت/۱۶۱۷۵۶ مورخ ۹/۱۲/۹۴ هیأت وزیران بر اساس موافقت نامه بین وزارت دادگستری و سازمان جهانی مالکیت فکری - تصویب نامه شماره ۳۵۸۶۸ مورخ ۲۹/۳/۱۳۹۵ ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی	- اجرای دوره های آموزشی مالکیت فکری برای کارشناسان دستگاه های اجرایی عضو به مدت بیش از ۶۰۰۰ نفر ساعت - حضور فعال و مؤثر در مجامع و اجلاس بین المللی - پیشنهاد و تدوین سند سیاست های مالکیت فکری - تجمیع تحقیقات در حوزه سازمان های مدیریت جمعی - بررسی پروپزال وایپو در خصوص حق کپی رایت در فضای مجازی - اجرای برنامه آموزش ملی مالکیت فکری - برنامه تبادل دانش با کشور کره جنوبی در حوزه مالکیت فکری - تدوین سازوکارهای حمایت حقوقی و قضایی از مالکیت و بهره گیری و زمینه سازی اجرای آن. - تدوین نظام حقوق مالکیت فکری، اصلاح ساختار اجرای آن و اصلاح نظام رسیدگی قضایی (در شرف اجرا) - تهیه طرح مقدماتی مرجع حمایت حقوقی از مالکیت و بهره گیری - مشارکت با سازمان تعزیرات در تدوین مواد مربوط به مقابله با تخلفات سایبری در لایحه جامع سازمان - تشکیل تعداد ۱۷ جلسه شورای سیاست گذاری ملی و هماهنگی دستگاه های اجرایی در زمینه مالکیت فکری

شاخص عملکرد دبیرخانه مرجع ملی کنوانسیون مبارزه با فساد

معرفی مرجع ملی کنوانسیون مبارزه با فساد

کنوانسیون بین‌المللی مبارزه با فساد که در سال ۲۰۰۳ تدوین و تصویب شده است، اولین معاهده جامع بین‌المللی است که به طور خاص به مسئله مبارزه با فساد پرداخته است.

پیش از تصویب این کنوانسیون چند معاهده منطقه‌ای (اروپایی، آمریکایی و آفریقایی) درباره وجوهی از فساد نظیر رشوه تدوین و تصویب شده بود اما کنوانسیون ضد فساد در ۷۱ ماده، کلیه مراحل و ابعاد مبارزه با فساد، یعنی پیشگیری، جرم‌انگاری، استرداد مجرمین فساد، معاضدت قضائی به منظور تحقیق و جمع‌آوری ادله جرم، بازگرداندن اموال و عوائد ناشی از فساد و همکاری بین‌المللی در راستای مبارزه با فساد را مورد توجه قرار داده است.

جمهوری اسلامی ایران نیز از تاریخ ۱۳۸۸/۱/۲۰ رسماً به عضویت کنوانسیون سازمان ملل متحد برای مبارزه با فساد درآمد و در اسفند ماه همان سال، هیات وزیران به موجب مصوبه شماره ۴۴۱۳۶/۲۵۸۸۴۰ مورخ ۱۳۸۸/۱۲/۲۴ وزارت دادگستری را به عنوان مرجع ملی کنوانسیون مبارزه با فساد در کشور تعیین نمود. بدین ترتیب موضوع مبارزه با فساد، پیگیری اجرای تعهدات کشورمان ذیل کنوانسیون و انجام هماهنگی‌های لازم در این خصوص بر عهده وزارت دادگستری می‌باشد. این وظیفه علی‌الاصول برخاسته از جایگاه خاص وزارت دادگستری وفق اصل ۱۶۰ قانون اساسی می‌باشد.

● اقدامات:

۱. حضور در هفتمین الی چهاردهمین اجلاس گروه بررسی کنوانسیون مبارزه با فساد با موضوعات پیشگیری از فساد و استرداد دارایی‌های ناشی از فساد.
۲. حضور در فالوآپ هفتمین الی چهاردهمین اجلاس گروه بررسی اجرای کنوانسیون مبارزه با فساد.
۳. انجام فرآیند مرور تایلند در اجرای فصول دوم (پیشگیری) و پنجم (استرداد) کنوانسیون
۴. تهیه گزارش مرور در نهایت همکاری با کشور فلسطین و ارمنستان به عنوان کشور مرور شونده به نحوی که تقدیر دفتر مبارزه با جرم و مواد مخدر سازمان ملل متحد از کشور را در پی داشته است
۵. انتخاب دبیرخانه مرجع به عضویت گروه راهبری شبکه منطقه‌ای استرداد دارایی‌های ناشی از فساد

۶. آموزش آنلاین از طریق برگزاری دوره (قانون منع مداخله نمایندگان مجلس و کارکنان کشوری و لشکری در معاملات دولتی و قانون ممنوعیت تصدی بیش از یک شغل) با همکاری معاونت حقوقی ریاست جمهوری برای کارکنان بیش از بیست وزارتخانه و دستگاه
۷. انجام اقدامات لازم جهت بهینه سازی فرآیند مرور در پی انتخاب جمهوری اسلامی ایران به عنوان کشور مرورکننده هندوستان
۸. شرکت در هشتمین اجلاس دول عضو کنوانسیون مبارزه با فساد سازمان ملل متحد و انجام مذاکرات پیرامونی جهت تقویت جایگاه مرجع در عرصه بین‌المللی
۹. تصویب آیین‌نامه کارگروه استرداد دارایی‌های ناشی از فساد با هدف تسهیل گری اعاده دارایی‌ها ناشی از فساد به کشور با حضور دستگاه‌های ذی‌مدخل با رویکرد پرونده محور
۱۰. مشارکت فعال در تنظیم پیش‌نویس اعلامیه نشست فوق‌العاده مجمع عمومی سازمان ملل متحد در سال ۲۰۲۱ با موضوع مبارزه با فساد
۱۱. انعقاد تفاهم‌نامه با دانشگاه‌ها در زمینه تقویت بنیه پژوهشی در حوزه مبارزه با فساد (دانشگاه عالی دفاع ملی، دانشگاه علوم قضایی و خدمات اداری، دانشگاه تهران، دانشگاه پیام نور کشور، دانشگاه قم و...)
۱۲. همکاری با وزارت امور خارجه در انجام مقدمات انعقاد تفاهم‌نامه همکاری در زمینه مبارزه با فساد با کشور مالزی

شاخص تعزیرات حکومتی

در اجرای تبصره (۲) ماده واحد لایحه اصلاح قانون تعزیرات حکومتی مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام در سال ۱۳۷۳ و ماده (۲) آیین‌نامه شماره ۵۲۰۲ - ۷۳ م مصوب ۱۳۷۳/۷/۲۰ هیأت دولت، سازمان «تعزیرات حکومتی» به منظور رسیدگی و صدور حکم و اجرای آن راجع به تخلفات موضوع قانون تعزیرات حکومتی تشکیل شده است؛ لذا بازرسی و نظارت و کنترل بازار برعهده سازمان‌های کاشف و گزارش‌دهنده است؛ لیکن این سازمان در راستای اجرایی شدن سیاست‌های دولت و با توجه به التهابات بازار علی‌الخصوص در سه سال اخیر برای کمک به ثبات اقتصادی و کاهش تنش‌های بازار اقدامات موثری در قالب گشت‌های مشترک و برخورد با متخلفین به عمل آورده است.

● ورود بیش از ۴/۵۰۰/۰۰۰ پرونده به شعب بدوی سازمان در حوزه‌های کالا و خدمات، بهداشت دارو و درمان و قاچاق کالا و ارز

- رسیدگی به بیش از ۴/۷۰۰/۰۰۰ فقره پرونده در شعب تعزیرات حکومتی
- صدور رای و محکومیت متخلفین به میزان بالغ بر ۳۳۶ هزار میلیارد ریال
- توسعه و تقویت اکیپ‌های مشترک بازرسی
- کاهش اطلاع دادرسی، تسریع در رسیدگی و اجرای به موقع آن
- اولویت قرار دادن مقابله با تخلفات مهم و کلان
- ورود به حوزه‌های موضوع مطالبات جدی مردم
- تشدید مقابله و برخورد جدی با تخلفات محتکران و اخفاء و امتناع از عرضه کالا
- استفاده از تمام ظرفیت‌های قانونی و بهره‌گیری از مجازات‌های بازدارنده از قبیل نصب پارچه یا تابلو بر سر در محل کسب یا تعطیلی موقت و تعلیق پروانه کسب و اعمال تشدید مجازات‌ها در موارد تکرار تخلف
- تشکیل و راه‌اندازی مجتمع و شعب ویژه
- استقرار کشیک در ادارات کل استان‌ها و شهرستان‌ها در ایام تعطیلات مناسبتی و هفتگی
- بازبینی و بررسی تشکیلات سازمان در راستای ارتقاء سطح کیفی سازمان و تبدیل آن به یک سازمان حرفه‌ای و تخصصی محور و کارآمد
- حرکت در راستای الکترونیکی نمودن تمامی فرایندها و خدمات و تکمیل و توسعه سیستم دادرسی مکانیزه در تعزیرات حکومتی
- همکاری و تعامل هرچه بیشتر با سایر دستگاه‌های دخیل در امر کنترل بازار و افزایش تعامل و همکاری با سایر قوا و دستگاه‌ها
- وصول بیش از ۳۲ هزار میلیارد ریال جزای نقدی از محکومین شعب تعزیرات حکومتی

در حوزه کالا و خدمات:

ورود تعداد ۳۷۱۳۰۷۲ فقره پرونده که از این تعداد ۳۸۵۰۵۴۲ پرونده در شعب تعزیرات حکومتی مورد رسیدگی واقع و متخلفین به ۱۵۳/۶۵۴/۵۴۷/۶۳۷/۴۷۵ ریال جزای نقدی در حق صندوق دولت محکوم شده‌اند.

در حوزه بهداشت و درمان:

ورود تعداد ۴۱۴۰۶۳ فقره پرونده که از این تعداد ۴۲۶۸۰۱ پرونده در شعب تعزیرات حکومتی مورد رسیدگی واقع و متخلفین به ۲/۰۰۵/۲۱۱/۵۹۴/۶۳۲ ریال جزای نقدی در حق صندوق دولت محکوم شده‌اند.

در حوزه قاچاق کالاوارز:

ورود تعداد ۴۳۹۱۱۵ فقره پرونده که از این تعداد ۴۴۰۳۲۰ پرونده در شعب تعزیرات حکومتی مورد رسیدگی واقع و متخلفین به ۱۸۰/۵۱۲/۲۰۱/۷۵۰/۸۱۰ ریال جزای نقدی در حق صندوق دولت محکوم شده‌اند.

در حوزه رسیدگی به پرونده‌های عدم ایفای تعهدات ارزی واردکنندگان از سال ۹۴ تاکنون:

جدول ۵- گزارش وضعیت پرونده‌های عدم ایفای تعهدات ارزی واردکنندگان از سال ۹۴ تاکنون

موجودی	وارد	مختومه	مانده	ارزش پرونده‌ها (ریال)
۱۲۸۳	۱۲۵۸۴	۱۲۵۷۴	۱۲۹۳	۲۲۴/۴۲۸/۶۹۱/۳۰۰/۰۵۶

جدول ۶- اهم مقادیر ارزشهای اعاده شده به سیستم بانکی مبتنی بر آراء صادره از شعب

نوع ارز	پوند	درهم	دلار	روبل	روپیه	لیر	وون	ین	یوان	یورو
مقدار	۴/۶۷۵/۳۰	۱۱/۸۵۲/۶۵۳/۱۹	۶۰۳/۶۷۸/۲۸۰	۱۱/۶۱/۶۱/۴۱۱ ۲/۶۳۳/۱۲۶/۱۱	۶۵۶/۱۵۹/۵۹/۱۱ ۲/۳۴۴/۱۱۱/۱۱	۵۶۱/۵۲/۶۳۸ ۸۷۹/۵۲/۶۳۸	۶۱۵/۷۷۲/۱۱۵/۱۱ ۲۳۳/۵۱۱/۱۱۵/۱۱	۴۵۱/۱۶۸/۱۶۸/۲۶۴ ۱۵/۸۹۹/۱۶۸/۲۶۴	۴/۱۱/۱۶۸/۲۶۴ ۱۸/۳۵۷/۱۶۸/۲۶۴	۶۱۵/۳۰۰/۱۸۰/۲۶۴ ۳۳/۳۰۰/۱۸۰/۲۶۴

جدول ۷- آمار عملکرد شعب بدوی و تخصصی سازمان از ابتدای سال ۹۲ تا ۱۰ ماهه سال ۱۳۹۹

سال	موجودی	وارد	مختومه	مانده	محکومیت	وصولی
۹۲	۱۸۶۵۸۹	۸۷۳۴۴۴	۸۸۱۲۷۶	۱۷۷۷۵۷	۱۶/۵۸۱/۳۹۶/۸۶۵/۶۹۳	۱/۷۸۱/۴۴۰/۱۷۳/۲۱۳
۹۳	۱۷۷۷۵۷	۶۵۱۸۱۷	۶۸۰۷۱۸	۱۴۸۸۵۶	۱۰/۸۶۰/۱۶۶/۳۲۳/۴۷۷	۲/۲۶۴/۶۹۴/۶۷۴/۳۰۶
۹۴	۱۴۸۸۵۶	۵۲۲۱۳۱	۵۵۸۶۸۳	۱۱۲۳۰۴	۱۱/۵۴۰/۳۴۰/۵۳۸/۴۲۷	۲/۱۳۶/۱۰۳/۲۸۰/۳۷۲
۹۵	۱۱۲۳۰۴	۵۱۷۳۳۳	۵۵۴۸۲۹	۷۴۸۰۸	۲۶/۰۹۷/۴۷۵/۴۴۰/۵۰۳	۲/۷۳۴/۴۰۰/۴۵۹/۲۳۸
۹۶	۷۴۸۰۸	۴۴۹۷۳۱	۴۷۵۹۳۴	۴۸۶۰۵	۳۵/۲۵۲/۱۸۹/۶۱۴/۲۷۳	۳/۳۸۴/۸۸۳/۰۰۶/۷۳۴
۹۷	۴۸۶۰۵	۵۱۲۹۸۷	۵۱۹۵۸۴	۴۲۰۰۸	۸۷/۶۵۲/۲۵۳/۹۱۱/۳۴۶	۴/۱۶۳/۴۹۵/۲۹۷/۲۵۲
۹۸	۴۲۰۰۸	۵۸۰۹۷۸	۵۸۴۱۰۴	۳۸۸۸۲	۶۳/۶۷۸/۵۰۰/۲۸۵/۱۵۳	۷/۸۲۱/۳۵۹/۳۳۳/۲۳۳
ده ماهه ۹۹	۳۸۸۸۲	۴۵۸۸۲۹	۴۶۲۵۳۵	۳۵۱۷۶	۸۴/۵۰۹/۶۳۷/۹۹۴/۰۴۵	۸/۳۳۴/۲۹۰/۵۷۱/۶۸۴
جمع کل	۱۸۶۵۸۹	۴۵۶۶۲۵۰	۴۷۱۷۶۶۳	۳۵۱۷۶	۳۳۶/۱۷۱/۹۶۰/۹۷۲/۹۱۷	۳۲/۶۰۰/۶۶۶/۷۹۶/۰۲۲

اهم اقدامات سازمان

- اجرای طرح حمایت معیشتی و اصلاح قیمت و سهمیه بندی بنزین:

جدول ۸- آمار پرونده های (کالا و خدمات) و گشت سیار در طول اجرای طرح هدفمندی

موجودی		وارد	مختومه	مانده	محکومیت به ریال	عادی (کالا و خدمات)
۳۹۹۳۴		۵۷۱۸۳	۵۱۷۹۳	۴۵۳۱۴	۲/۳۸۶/۵۰۱/۵۴۵/۰۰۰	
نسبت به مدت مشابه سال قبل تعداد پرونده‌های وارده ۵۹٪ و تعداد پرونده‌های مختومه ۳۹٪ افزایش داشته است						
تعداد اکیپ		تعداد بازرسی	تعداد پرونده‌های متشکله	محکومیت به ریال		گشت سیار
۸۶۸۸		۴۲۳۹۹	۱۰۵۸۶	۱۸۲/۱۲۷/۵۹۸/۰۰۰		
نسبت به مدت مشابه سال قبل از لحاظ تعداد اکیپ گشت ۳۸۹٪، تعداد بازرسی ۶۲۷٪، تعداد پرونده‌های متشکله ۲۳۱٪ و میزان محکومیت ۶۱۷٪ افزایش داشته است.						

- اقدامات سازمان در ارتباط با طرح ویژه نظارت بر تسهیل عرضه
ملزومات بهداشتی و درمانی (بیماری کرونا):

جدول ۹- اقدامات سازمان با طرح ویژه نظارت بر تسهیل عرضه ملزومات بهداشتی و درمانی

آمار عملکرد گشت های مشترک از ابتدای شروع طرح تا کنون			آمار اقلام مکشوفه بهداشتی درمانی از ابتدای شروع طرح تا کنون		
تعداد اکیپ گشت	تعداد بازرسی	تعداد پرونده های متشکله	ماسک (عدد)	الکل ضد عفونی کننده (لیتر)	دستکش یک بار مصرف (جفت)
۱۳۰۷۰	۷۳۱۳۵	۶۳۵۲	۱۸۵۸۸۸۷۵	۶۶۸۸۸۸	۷۵۸۳۵۲۰۷

- واگذاری مکشوفات مربوط به تجهیزات و ملزومات پزشکی به دانشگاه های
علوم پزشکی

اجرای طرح تشدید نظارت‌ها بر بازار لوازم خانگی:

جدول ۱۰- اجرای طرح تشدید نظارت‌ها بر بازار لوازم خانگی

میزان محکومیت	تعداد پرونده بر اساس نوع تخلف				مانده شعب	مختومه شعب	وارد شعب	تعداد بازرسی	تعداد اکیپ
	سایر	گران‌فروشی	اختفاء و امتناع از عرضه	احتکار					
۲۱۷/۷۷۴/۲۹۲/۸۷۵	۲۱۸۰	۱۰۲۶	۲۹	۷۰	۵۰۵	۱۷۷۹	۲۲۴۲	۹۴۱۹	۳۶۳۷

طرح تشدید مقابله با احتکار و گران‌فروشی خودرو:

باعنایت به افزایش بی‌رویه و غیرمنطقی قیمت خودرو در بازار و فرصت‌طلبی برخی از افراد سودجو، که بی‌نظمی در روند عرضه خودرو را به همراه داشته است، و از طرفی تکلیف سازمان به مداخلات پیشگیرانه و شبه قضایی به منظور کوتاه‌نمودن دست سودجویان و حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان واقعی، طی بخشنامه شماره ۹۹/۷۰۰/۱۳ مورخ ۹۹/۲/۳۱ «طرح تشدید مقابله با احتکار و گران‌فروشی خودرو» جهت اجرا تا پایان خردادماه ۱۳۹۹ به کلیه ادارات کل تعزیرات حکومتی سراسر کشور ابلاغ نموده که در همین رابطه آمار عملکرد طرح مذکور به شرح ذیل می‌باشد:

جدول ۱۱- آمار عملکرد طرح تشدید مقابله با احتکار و گران‌فروشی خودرو از ابتدای شروع طرح تاکنون

میزان محکومیت	تعداد خودروها بر اساس نوع تخلف			مانده شعب	مختومه شعب	وارد شعب	تعداد بازرسی	تعداد اکیپ
	گران‌فروشی	اختفاء و امتناع از عرضه	احتکار					
۳۰۳/۷۸۸/۹۲۳/۰۴۸	۱۲۸	۱۱	۴۰۸۷	۱۰۲	۳۵۷	۴۶۰	۸۲۴۹	۲۵۹۸

مقابله با نابسامانی‌های خودرویی

مداخله با تخلفات خودرویی:

این نحوه اثرگذاری در قالب رسیدگی حکمی و غیرحکمی به پرونده‌های شرکت‌های خودرویی منجر به صلح و سازش به شرح جدول ذیل انجام پذیرفت:

جدول ۱۲- نحوه اثرگذاری به پرونده‌های شرکت‌های خودرویی منجر به صلح و سازش

تعداد پرونده‌های مشمول رسیدگی حکمی		تعداد رسیدگی‌های غیر حکمی	
سال ۱۳۹۷	سال ۱۳۹۸	سال ۱۳۹۹	جلوگیری از تشکیل پرونده
۲۸۵۷	۶۱۷۳	۲۶۴۶	۷۰۰۰
			۳۰۰۰

مقابله با نابسامانی سایر کالاهای اساسی

۱. پیشنهاد ضرورت اعلام کالاهای هدف موضوع تخلفات احتکار و عدم اعلام موجودی به دولت

۲. ضرورت احیا مواد ۴ و ۱۶ قانون تعزیرات حکومتی و ماده ۶۰ قانون نظام صنفی با موضوع تخلف احتکار و عدم اعلام موجودی به معاون اول رئیس‌جمهور

۳. ضرورت اعلام کالاهای اساسی و دسترسی رؤسای شعب به سامانه جامع انبار به وزیر صمت

۴. راه‌اندازی سامانه اطلاع‌رسانی رسمی دولت به وزیر صمت در راستای تشکیل ستاد تشدید مبارزه با احتکار و اختفای کالاهای وارداتی

۵. اعمال مجازات‌ها و محرومیت‌های جنبی (ارائه به وزیر صمت)

۶. راه‌اندازی سیستم توزیع کالاهای مکشوفه احتکار (ارائه به وزیر صمت)

۷. آسیب‌شناسی اجرای طرح هدفمندی گرانی بنزین (ارائه راه‌های پیشگیرانه به معاونت پیشگیری قوه قضائیه)

۸. آسیب‌شناسی قانون مالیات بر ارزش افزوده صنوف تالارها، رستوران‌ها، تهیه‌کنندگان

غذاهای آماده، ارائه‌دهندگان خدمات پذیرایی و کرایه دهندگان ظروف (به معاون حقوقی

و فنی مالیات سازمان امور مالیاتی کشور)

۹. تحقق شعار سال ۹۸ (رونق تولید): ارائه چشم‌انداز و راهبردهای معطوف تولید بر اساس نقش سازمان تعزیرات حکومتی در تحقق شعار سال ۹۸ جهت بهره‌برداری در جلسات مختلف
۱۰. ارائه طرح اصلاح و چابک‌سازی مقررات در شورای عالی هماهنگی اقتصادی سران قوا به منظور اخذ اختیارات شبه دادستانی در کشف و تعقیب (به ریاست محترم جمهور)
۱۱. طرح توانمندسازی و افزایش اختیارات سازمان تعزیرات حکومتی در شورای عالی هماهنگی اقتصادی سران قوا (به معاون محترم اقتصادی رئیس‌جمهور)
۱۲. تحقق شعار سال ۹۹ (جهش تولید): ارائه چشم‌انداز و راهبردهای معطوف به جهش تولید بر اساس نقش سازمان تعزیرات حکومتی در تحقق شعار سال ۹۹ جهت بهره‌برداری در جلسات مختلف و ارسال آن به معاون محترم توسعه مدیریت و پشتیبانی وزیر دادگستری
۱۳. بهبود محیط کسب‌وکار (در قالب ارائه پیشنهادها و راه‌حل‌های نقش قوه قضائیه در بهبود محیط کسب‌وکار به معاونت پیشگیری از وقوع جرم قوه قضائیه)

اهم اقدامات در حوزه گشت‌های مشترک

- تشکیل، راه‌اندازی و هدایت کشیک ستاد مرکزی سازمان تعزیرات حکومتی در ایام نوروز
- تشکیل، راه‌اندازی و هدایت کشیک ستاد مرکزی سازمان تعزیرات حکومتی در طرح پیشگیری و مقابله با گران‌فروشی و احتکار ویژه اجرای قانون هدفمندی یارانه (بنزین)
- تشکیل، راه‌اندازی و هدایت کشیک ستاد مرکزی سازمان تعزیرات حکومتی در طرح ویژه نظارت بر تسهیل عرضه ملزومات بهداشتی و درمانی (بیماری کرونا)
- شرکت مستمر در جلسات کارگروه‌های: ستاد مرکزی خدمات سفر وزارت میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری - ستاد تنظیم بازار - کارگروه ستاد تشدید مبارزه با احتکار - کارگروه مبارزه با بیماری کرونا در سازمان غذا و دارو و وزارت صمت و پیگیری اجرای مصوبات تا حصول نتیجه
- برنامه‌ریزی، هدایت و نظارت بر اجرای گشت‌های مشترک سازمان با دستگاه‌های نظارتی با انجام بیش از ۶۴۱۵۲۱ مورد بازرسی مشترک
- نظارت بر سامانه پیامکی دریافت و ارسال شکایت مردمی ۳۰۰۰۰۰۱۳۵ سازمان و بررسی بالغ بر ۲۱۳۹۱۶ فقره پیامک‌های واصله به سامانه

● نظارت و کنترل بر سامانه اینترنتی ثبت شکایت و گزارش‌های مردمی سازمان با ۱۲۹۲۱۵ مورد شکایت و گزارش ثبت شده

● نظارت و کنترل پاسخگویی به سامانه تلفنی ۱۳۵، دریافت شکایت مردمی سازمان

● نظارت و کنترل بر عملکرد سامانه صوتی دریافت انتقادات و پیشنهادات بالغ بر ۶۴۴۷۵ فقره پیام صوتی.

در راستای تشدید برخورد با متخلفین سازمان تعزیرات حکومتی نسبت به تشکیل اداره کل نظارت و هماهنگی بر گشت‌های مشترک اقدام که در همین راستا از ابتدای سال ۹۴ تاکنون تعداد ۱۴۸۹۱۱ اکیپ نسبت به بازرسی از ۶۴۱۵۲۱ مورد واحد صنفی اقدام و در همین رابطه تعداد ۳۰۵۶۳ پرونده تشکیل و متخلفین به میزان ۱۷۶/۷۸۶/۶۴۰/۸۸۹ ریال جزای نقدی محکوم گردیده‌اند.

اهم اقدامات سازمان درخصوص اجرای طرح‌های ویژه نظارتی در سال ۹۹

با توجه به تلاطمات بازار و افزایش بیرویه قیمت‌ها، از ابتدای سال جاری همگام و همسو با اهداف دولت تدبیر و امید با ابلاغ و اجرای طرح‌های ویژه نظارتی و مداخلات ویژه درحوزه کالاهای هدف، افزایش گشت‌ها و تشدید نظارت‌ها را با هم‌افزایی سایر دستگاه‌های نظارتی در جهت: ۱- حمایت از اقشار آسیب‌پذیر جامعه در برابر متخلفان، ۲- نظارت بر روند توزیع و عرضه کالا و خدمات، ۳- حضور مؤثر در محل وقوع تخلف و برخورد قاطع با گرانفروشان و محتکران ۴- رسیدگی سریع و خارج از نوبت به پرونده‌های متشکله در دستور کار سازمان قرار گرفته و به مرحله اجرا درآمده که عملکرد را در این حوزه می‌توان در محورهای ذیل دسته بندی نمود:

الف - هماهنگی درون سازمانی به منظور پیشگیری و برخورد با تخلفات احتمالی

- تشکیل ستاد ویژه در اداره کل نظارت و هماهنگی گشت‌های مشترک سازمان به منظور

ابلاغ و اجرای سیاست‌های سازمانی به استان‌ها

- ابلاغ و اجرای منظم و مستمر مصوبات ستاد تنظیم بازار، و سایر کمیته‌های فرعی

کارگروه تنظیم بازار با همکاری ادارات کل تعزیرات حکومتی سراسر کشور

- ابلاغ سیاست‌های سازمانی درخصوص افزایش گشت‌ها و تشدید نظارت‌ها و رسیدگی

سریع به پرونده‌های متشکله

ب - همنوایی با سایر دستگاه‌های ذی‌مدخل

- حضور مستمر و مؤثر در جلسات هماهنگی و برنامه‌ریزی با دستگاه‌های متولی از جمله؛ دادستانیها، کمیسیون‌های مختلف مجلس شورای اسلامی، وزارت بهداشت، نیروی انتظامی، وزارت صمت، سازمان حمایت و اتاق اصناف
- مشارکت فعال نمایندگان سازمان در کارگروه‌های مختلف مرتبط با تنظیم بازار
- تعامل مؤثر با دادستانی به منظور اعمال رویکرد قضایی به پرونده‌ها بنا به ضرورت
- حضور مدیران کل اجرایی سراسر کشور در جلسات شورای عالی قضایی، شورای تامین، کارگروه سلامت، کمیسیون هماهنگی امور تعزیرات حکومتی و تنظیم بازار به منظور مشارکت در اجرای طرح‌های نظارتی و سیاست‌های ابلاغی
- حمایت از واحدهای تولیدی به منظور جلوگیری از تعطیلی و توقف آنها

ج - بازرسی و رسیدگی

- اعزام گشت‌های مشترک نظارتی با عوامل ناجا و واجا برای کشف کالاهای اختکاری هدف
- مشارکت در انجام گشت‌های نظارتی با همکاری نمایندگان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با الویت کالاهای سلامت محور
- اعزام گشت‌های مشترک نظارتی با همکاری نمایندگان سازمان حمایت، سازمان‌های صمت و اتاق اصناف به منظور جلوگیری از افزایش قیمت سایر کالاها خصوصاً کالاهای اساسی و مایحتاج عمومی
- تسریع در تعیین تکلیف کالاهای مکشوفه اختکاری به منظور انتفاع جامعه هدف از آن

د - اقدامات پیشگیرانه و سیاست‌های مرتبط

- اعمال رویکرد پیشگیرانه بر روند توزیع و عرضه کالا و خدمات با هدف توزیع سریع کالاهای اساسی به مصرف‌کننده واقعی
- پیش‌بینی زمینه‌های ارتکاب تخلف و انجام اقدامات پیشگیرانه، اطلاع‌رسانی و آگاهی بخشی و جذب مشارکت مردمی
- اعمال پیشگیری وضعی از طریق اعزام گشت در سطح شهر و استقرار کانکس‌های نظارتی در اماکن پر تردد

هـ - مداخلات حکمی

- تشکیل شعب ویژه با هدف رسیدگی خارج از نوبت به تخلفات
- تصمیم‌گیری آنی با صدور دستور قضایی در خصوص کالاهای مکشوفه در محل وقوع تخلف
- مشارکت در احراز سریع تخلفات موضوع تخلفات بهداشتی، دارویی و درمانی با اعزام نماینده سازمان به کمیسیون ماده ۱۱ دانشگاه‌های علوم پزشکی سراسر کشور
- پلمب و تعطیلی واحدهای متخلف با همکاری دادستانی‌های سراسر کشور
- اعمال مجازات‌های سنگین و بازدارنده قانونی.

و- مداخلات ویژه

- انجام مداخلات ویژه در حوزه کالاهای اساسی و مایحتاج عمومی شامل برنج، مرغ، تخم مرغ، گوشت قرمز، شکر، حبوبات، لبنیات و...
- نظارت بر عملکرد فروشگاه‌های زنجیره ای
- در خصوص لوازم یدکی خودرو
- ماسک سه لایه
- روغن موتور
- تایر اتومبیل
- نهاده‌های دامی
- لبنیات
- در این راستا همچنین طرح‌های نظارتی ذیل از سوی اداره کل نظارت و هماهنگی گشت‌های مشترک سازمان ابلاغ و اجرا گردیده است:
- طرح نظارت بر کالاهای اساسی
- طرح نظارتی ویژه تسهیل کسب و کار نروزی
- طرح نظارتی ویژه ایام محرم
- طرح نظارتی بازگشایی مدارس
- طرح نظارتی تنظیم بازار کالاهای اساسی در ماه مبارک رمضان(طرح ضیافت)
- طرح نظارتی ویژه تسهیل عرضه ملزومات بهداشتی و درمانی بیماری کرونا

- طرح نظارتی ویژه شرکت‌های فعال در حوزه خودروسازی و واردات خودرو
- طرح نظارت بر بازار لوازم خانگی
- طرح نظارتی ویژه مقابله با احتکار و گران فروشی خودرو
- طرح نظارتی ویژه آرد و نان

اقدامات سازمان در راستای حمایت از تولید و بنگاه‌های اقتصادی کشور

با عنایت به گل‌واژه‌های اقتصادی در کلام مقام معظم رهبری در سال‌های اخیر و تأکید معظم له مبنی بر حمایت از تولید و در راستای سیاست‌های دولت تدبیر امید مقرر گردید تدابیر و مراقبت‌های لازم در بخش اجرای احکام اشخاص حقوقی و شرکت‌ها اتخاذ گردد.

سامانه ۱۳۵

سازمان تعزیرات حکومتی در راستای انجام وظایف ذاتی خود و به جهت ضرورت نظارت و کنترل دولت بر امور اقتصادی، رسیدگی سریع و قاطع به تخلفات، همچنین جلوگیری از اقدامات افراد فرصت‌طلب و سودجو، پس از انجام تشریفات اداری و قانونی مبادرت به ایجاد سامانه تلفنی ۱۳۵ برای دریافت شکایات مردمی نموده که آمار تماس‌ها با سامانه مذکور به شرح ذیل می‌باشد:

جدول ۱۴- آمار تماس‌ها با سامانه ۱۳۵

تعداد تماس	زمان تماس با سامانه ۱۳۵
۲۴/۱۷۸	سال ۹۹
۵۴/۶۶۲	تاریخ تماس بین ۹۸/۱/۱ تا ۹۸/۱۲/۲۹
۲۹/۲۶۳	تاریخ تماس بین ۹۷/۱/۱ تا ۹۷/۱۲/۲۹
۱۲/۵۷۸	تاریخ تماس بین ۹۶/۱/۱ تا ۹۶/۱۲/۲۹
۱۲۰۶۸۱	جمع کل تماس

اقدامات سازمان در راستای فرمایشات اخیر مقام معظم رهبری در ارتباط با گرانی‌ها و...

رهبر معظم انقلاب (مدظله‌العالی)، اخیراً بخشی از فرمایشات خود را بر تشریح و تبیین وضعیت نابسامان بازار منتهی به افزایش بی‌رویه قیمت‌ها به‌ویژه اقلام اساسی و پرمصرف سبد خانوار قرار داده و در فرازهایی از آن، چنین فرمودند:

«... بسیاری از این گرانی‌های اخیر واقعاً توجیه ندارد، باید علاج بشود و قابل علاج است. بایستی مسئولین با هماهنگی علاج کنند. شما نگاه می‌کنید گرانی از گوشت قرمز و گوشت مرغ و گوجه فرنگی بگیرید تا پوشک بچه. اینها، گرانی‌های بی‌دلیل است هیچ استدلالی پشت این گرانی‌ها وجود ندارد و جنس هم هست و اگر چنانچه هماهنگی باشد، هم وزارت صمت، هم مسئولین تعزیرات، هم بسیج، هم بعضی از دستگاه‌های دیگری که مرتبط با قضیه هستند گمرک و دیگران همکاری کنند با همدیگر و این مشکل را از جلوی پای مردم بردارند همه اینها قابل کنترل است بنابراین با مدیریت هماهنگ دستگاه‌ها این مشکلات قابل برطرف شدن است...».

حالی‌ه هم‌افق با منویات مقام معظم رهبری، این سازمان ضمن درک شرایط موجود و مقتضیات پیرامونی، به عنوان یک دستگاه پیشرو، در تاریخ ۱۳۹۹/۸/۱۲ طی بخشنامه شماره ۹۹/۱۰۰/۸۲۷۴ با تأکید بر فعالسازی گشت‌های مشترک تعزیرات حکومتی و بهره‌مندی از ظرفیت دستگاه‌های نظارتی از جمله؛ ادارات کل بازرسی استان‌ها و سایر مبادی ذی‌مدخل، بر کنترل و نظارت دقیق کالاهای اساسی و ضروری در سطوح عمده و خرده از مبداء تولید تا محل عرضه آن به مصرف‌کننده نهایی راه، در دستور کار ادارات کل اجرایی خود قرار داده، بر همین سیاق همواره بر تعادل وضعیت معیشتی مردم و تنظیمگری روابط بینبخشی مبادی کنترل‌ی معتقد بوده، لذا همسو با مطالبات معظم‌له، اقتضائات زیر را مطمح نظر قرار داده است؛

۱. صدور بیانیه سازمان تعزیرات حکومتی متضمن تعیین چشم‌اندازی روشن در جهت مهار گرانی‌های بدون توجیه با هماهنگی سایر متولیان.

۲. مشارکت در تصمیم‌سازی‌های ملی و استانی از طریق تدوین مقررات و ضوابط ناظر بر تنظیم بازار کالاهای اساسی با وزارت صنعت، معدن و تجارت و سازمان‌های متناظر استانی

۳. حضور مؤثر در کارگروه‌های کشوری و استانی تنظیم بازار به منظور شناسائی و رفع موانع موجود

۴. تشکیل مستمر «کمیسیون هماهنگی امور تعزیرات حکومتی» موضوع ماده (۳) تصویب‌نامه

شماره ۷۳/۵۲۰۲ مورخ ۱۳۷۳/۷/۲۰ هیأت محترم وزیران در مراکز استان‌ها و شهرستان‌ها، با هدف؛ شناسایی نقاط هدف و طراحی و اجرای اقدامات مقابله‌جویانه.

۵. تأکید بر استفاده از ظرفیت قانونی شورای تأمین استان‌ها و سایر کارگروه‌های مرتبط در راستای پشتیبانی و تنظیم بازار

۶. هدایت استان‌ها متضمن تغییر رویکرد کنترلی منتهی به تمرکز هدفمند بر نظارت بر مراکز عمده و حوزه‌های کلان عمدتاً ناظر بر «تخصیص و تأمین ارز کالاهای منتخب اساسی، ضروری و پرمصرف و همچنین ترخیص انواع کالاها به تفکیک اولویت‌های ارزی طبق مصوبه دولت و برنامه تنظیم بازار»

۷. مشارکت با سازمان‌های جهاد کشاورزی استان‌ها مبتنی بر نظارت هدفمند بر توزیع نهاده‌های دامی از طریق سامانه «بازارگاه» تا محل عرضه آن به مصرف‌کننده نهایی با استفاده از ظرفیت دستگاه‌های اطلاعاتی و امنیتی

۸. فعال کردن تشکلهای صنفی با استفاده از ظرفیت اتاق اصناف ایران، اتحادیه‌ها و انجمن‌های صنفی مربوط

۹. ارتقاء ظرفیت گشت‌های مشترک نظارتی در استان‌ها با حضور رؤسای شعب رسیدگی‌کننده به منظور افزایش حضور ناظران و دسترسی آسانتر شهروندان جهت بهره‌مندی از خدمات سازمانی به نحوی که تعداد گشت‌های بازرسی در استان‌های درجه یک، ۳ اکیپ درجه دو، ۲ اکیپ، درجه سه، ۱ اکیپ و در تهران بزرگ، ۴ اکیپ نظارتی به ظرفیت موجود افزوده شده است.

۱۰. استقرار رؤسای شعب سیار در مراکز عمده خرید مایحتاج عمومی از جمله مرغ و گوشت و اهتمام مجدانه در جهت راه‌اندازی کیوسک‌های نظارتی در نقاط پرتردد مراکز استان‌های هدف

۱۱. استفاده از ظرفیت نیروی مقاومت بسیج سپاه در انجام گشت‌های مشترک نظارتی

۱۲. استفاده از ظرفیت دادستانی‌های سراسر کشور در حوزه پایش رفتارها، کشف تخلفات و گشت‌های مشترک

۱۳. اختصاص شعب ویژه به منظور رسیدگی سریع و خارج از نوبت و اعمال مجازات‌های

حداکثری با بکارگیری ظرفیت‌های قانونی در کنار حتمیت و سرعت در اجرای آنها

۱۴. برخورد قاطع با متخلفین اعم از؛ واردکننده، تولیدکننده و توزیع‌کننده متضمن عدم تعرض به «تولید قانونی فعالان اقتصادی»

۱۵. استفاده محدود از نهادهای حقوقی ارفاقی همانند؛ تخفیف، تعلیق، تعویق و عفو در صدور و اجرای احکام راجع به ارتکاب تخلفاتی نظیر؛ گرانفروشی، احتکار، اخفاء و امتناع از عرضه کالا

۱۶. اطلاع رسانی مستمر اقدامات و عملکرد گشت های مشترک به منظور افزایش امنیت روانی جامعه

۱۷. اخذ گزارشات مردمی و اخبار و اطلاعات از طریق سامانه ۱۳۵

جدول ۱۴- گزارش تعزیرات حکومتی

ردیف	عنوان تکلیف اصلی	عنوان تکلیف فرعی	متن مستند قانونی (قانون نحوه اجرای قسمتی از اصل ۱۶۰ قانون اساسی، مصوب ۹۴/۲/۲۲) و...	اقدامات انجام شده غیرنهایی
۱	پرونده های تبصره ذیل ماده ۲۳ آیین نامه تعزیرات حکومتی	موارد مرتبط با اعاده دادرسی پرونده های قاچاق	ماده ۴۷۷ قانون آیین دادرسی کیفری (در صورتی که رئیس قوه قضائیه رای قطعی صادره از هریک از مراجع قضایی را خلاف شرع بین تشخیص دهد یا تجویز اعاده دادرسی، پرونده را به دیوان عالی کشور ارسال تا در شعبی خاص که توسط رئیس قوه قضائیه برای این امر تخصیص می یابد رسیدگی و رای قطعی صادر نماید. شعب خاص مذکور مبنیاً بر خلاف شرع بین اعلام شده رای قطعی قبلی را نقض و رسیدگی مجدد اعم از شکلی و ماهوی به عمل می آورند و رای مقتضی صادر می نمایند.	در اجرای ماده ۴۷۷ مجموعاً ۱۸۱۵ فقره بررسی شده که درخواست ۲۱۱ فقره پرونده از سوی وزیر دادگستری مورد پذیرش واقع و جهت رئیس محترم قوه قضائیه ارسال شده است. النهایه از این تعداد تاکنون ۳۱ فقره از سوی رئیس قوه قضائیه منجر به پذیرش اعاده دادرسی شده و ۷ فقره هم به علت عدم پذیرش اعاده دادرسی عودت شده است
			هرگاه محکوم علیه و یا روسای سازمان های تعزیرات حکومتی و بازرسی و نظارت آراء قطعی شعب تعزیرات را خلاف قانون بدانند می توانند با ذکر دلیل از وزیر دادگستری تقاضای رسیدگی مجدد نمایند. چنانچه وزیر دادگستری تقاضا را وارد تشخیص دهد و یا رأساً رای را غیر قانونی بداند پرونده را جهت رسیدگی به شعبه عالی تجدیدنظر که به همین منظور در مرکز تشکیل می گردد ارجاع خواهد داد. رای این شعبه قطعی است و اقدامات موضوع این تبصره مانع اجرای حکم تجدیدنظر خواسته نخواهد بود	از ابتدای سال ۹۲ تا پایان دی ماه ۹۹ مجموعاً ۵۸۹۵ فقره پرونده ذیل تبصره ماده ۲۳ مورد بررسی واقع شده که النهایه آرای تعداد ۱۵۶۰ فقره پرونده نقض و جهت رسیدگی به شعب عالی ارسال شده است
			در حوزه پرونده های: - کالا و خدمات - بهداشت، دارو و درمان - قاچاق کالا و ارز	تعداد پرونده ها موجودی: ۱۸۶۵۸۹ وارد: ۴۵۶۴۵۰ مختومه: ۴۷۱۷۶۶۳ مانده: ۳۵۱۷۶ محکومیت ریالی: ۳۳۶/۱۷۱/۹۶۰/۹۷۳/۹۱۷
			عمده تخلفات حوزه کالا و خدمات شامل: گرانفروشی، کم فروشی، عدم درج قیمت، احتکار، عدم اعلام موجودی، اخفاء و امتناع از عرضه کالا	تعداد پرونده ها موجودی: ۱۶۶۹۵۱ وارد: ۳۷۱۳۰۷۲ مختومه: ۳۸۵۰۵۴۲ مانده: ۲۹۴۸۱ محکومیت ریالی: ۱۵۳/۶۵۴/۵۴۷/۶۳۷/۴۷۵
			عمده تخلفات در حوزه بهداشت، دارو و درمان: - اخذ وجه اضافه بر تعرفه، رعایت نکردن اصل بهداشتی، دادر کردن موسسه فاقد مجوز، بکارگیری افراد فاقد مجوز و....	تعداد پرونده ها موجودی: ۱۳۷۱۴ وارد: ۴۱۴۰۶۳ مختومه: ۴۲۶۸۰۱ مانده: ۹۷۶ محکومیت ریالی: ۲/۰۰۵/۲۱۱/۵۹۴/۶۳۲

ردیف	عنوان تکلیف اصلی	عنوان تکلیف فرعی	متن مستند قانونی (قانون نحوه اجرای قسمتی از اصل ۱۶۰ قانون اساسی، مصوب ۹۴/۲/۲۲) و...	اقدامات انجام شده غیرنهایی
	قاجاق کالاوارز	تخلفات در حوزه قاجاق کالاوارز		تعداد پرونده‌ها موجودی: ۵۹۲۴ وارد: ۴۳۹۱۱۵ مختومه: ۴۴۰۳۲۰ مانده: ۴۷۱۹ محکومیت ریالی: ۱۸۰/۵۱۲/۲۰۱/۷۵۰/۸۱۰
				تعداد اکیپ: ۱۴۸۹۱۱ تعداد بازرسی: ۶۴۱۵۲۱ تعداد واحدهای متخلف: ۲۴۱۷۳۴ تعداد پرونده‌های مشکله: ۳۰۵۶۳ میزان محکومیت صادره: ۱۷۶/۷۸۶/۶۴۰/۸۸۹ درسال ۱۳۹۷ تعداد اکیپ گشت نسبت به سال ۱۳۹۶ با ۲۷ درصدافزایش، تعداد بازرسی ۴۷درصد، تعداد واحدهای دارای تخلف ۳۲ درصد، تعداد واحدهای بدون تخلف ۵۸ درصد، تذکره ۵۶ درصد وتعداد پرونده‌های مشکله ۱۰ درصد افزایش داشته است. در راستای برخورد قاطع با متخلفین میزان محکومیت ۱۸۷ درصد افزایش داشته است. درسال ۱۳۹۸-تعداد اکیپ گشت نسبت به سال ۱۳۹۷ با ۱۰ درصد افزایش، تعداد بازرسی ۴۲ درصد، تعداد واحدهای دارای تخلف ۳۵ درصد، تذکره ۵۲ درصد و تعداد پرونده‌های مشکله ۲۹ درصد افزایش داشته است. درسال ۱۳۹۹ تعداد اکیپ گشت با توجه به شرایط حاکم بر بازار تنها درشش ماهه نخست نسبت به مجموع سال ۱۳۹۸ تقریباً دو برابر شده است.
				مدت زمان رسیدگی به پرونده‌ها درشعب بدوی درانتهای سال ۱۳۹۶ برابر با ۸۶ روز بوده است که درسال ۱۳۹۷ با ۳۱ روز کاهش به ۵۵ روز و در پایان سال ۱۳۹۸ با ۱۲ روز کاهش به ۴۳ روز رسیده است
				مدت زمان رسیدگی به پرونده‌ها درشعب تجدیدنظر درانتهای سال ۱۳۹۶ برابر با ۸۷ روز بوده است که درسال ۱۳۹۷ با ۳۲ روز کاهش به ۵۵ روز و در پایان سال ۱۳۹۸ با ۱۹ روز کاهش به ۳۶ روز رسیده است
	کاهش زمان اجرای احکام پرونده‌ها			مدت زمان اجرای احکام پرونده‌ها درانتهای سال ۱۳۹۶ برابر با ۷۵ روز بوده که درسال ۱۳۹۷ با ۴۶ روز کاهش به ۲۹ روز و در پایان سال ۱۳۹۸ با ۳ روز افزایش به ۳۲ روز رسیده است.

ردیف	عنوان تکلیف اصلی	عنوان تکلیف فرعی	متن مستند قانونی (قانون نحوه اجرای قسمتی از اصل ۱۶۰ قانون اساسی، مصوب ۹۴/۲/۹۳) و...	اقدامات انجام شده غیرنهایی
۱		متفرقه‌ها		*تبدیل وضعیت ۶۰۰ نفر از نیروهای حق الزحمه ای خدمات ساعتی و.. پس از انجام تشریفات اداری به نیروهای قرارداد کارمین *برگزاری تعداد ۱۴۸ عنوان دوره آموزشی باتعداد ۳۸۳۷۱ نفر شرکت‌کننده در قالب ۶۱۰۷۰۰ نفر ساعت آموزش *توسعه، تقویت و اجرای گشت‌های مشترک در قالب طرح‌های سراسری ابلاغ شده *تعامل موثر با ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالاوارز *شناسایی گلوگاه‌ها و نقاط آسیب پذیر
۲	ایجاد و فعالیت سامانه ملی مبارزه با قاچاق کالاوارز		ماده ۳۰ و ۳۱ آیین‌نامه اجرایی موضوع ماده ۵ و ۶ قانون مبارزه با قاچاق کالاوارز ۹۲	۱-طراحی و پیاده‌سازی فرم درخواست مجوز بازرسی ۲-تهیه وب سرویس دریافت و ارسال پاسخ به درخواست مجوز تعقیب و بازرسی ۳-طراحی و پیاده‌سازی فرم صورتجلسه کشف ۴-بارگذاری ارسال و دریافت صورتجلسه کشف بر روی شبکه ملی تبادل اطلاعات NX ۵-طراحی و پیاده‌سازی فرم قبض انبار ۶-فرم گزارش کشف اسنادی ۷-ایجاد امکان استعلامات پرونده و مکاتبه بین دستگاه‌های رسیدگی کننده و کاشف ۸-طراحی و پیاده‌سازی زیرسامانه امنیتی کاربران برون سازمانی
۳			توسعه دولت الکترونیک	به منظور تسریع و تسهیل در دریافت گزارش‌های بازرسی و ارسال نتایج رسیدگی و همچنین رفع مغایرت‌های آماری میان سازمان تعزیرات حکومتی و سازمان حمایت و سازمانهای صمت سراسر کشور در ارتباط بر خط و آنلاین الکترونیکی برقرار و کلیه گزارش‌های بازرسی از سازمان مذکور به صورت الکترونیکی دریافت و در سامانه دادرسی تعزیرات حکومتی منعکس و نتایج رسیدگی نیز به صورت برخط و آنلاین به سازمان‌های مذکور ارسال می‌گردد.

شاخص رشد تبادل و انتقال محکومان به حبس

تبادل و انتقال محکومان به حبس بین کشورهای مختلف براساس موافقت‌نامه بین‌المللی صورت می‌گیرد تا محکومان قضائی بتوانند ادامه دوران محکومیت خویش را در کشور متبوع خویش سپری نمایند. وزارت دادگستری از سوی ج.ا.ا وظیفه هماهنگی و انعقاد اینگونه موافقت‌نامه‌ها را برعهده دارد.

● اقدامات:

اجرای موافقت‌نامه‌های انتقال محکومان:

الف) انتقال زندانیان ایرانی به داخل کشور: ۱۴۳۵ نفر

ب) انتقال زندانیان خارجی به کشور متبوع خود: ۱۶۰۸ نفر

جدول ۱۵- تعداد اجرای موافقت‌نامه انتقال محکومان و نرخ رشد آن

از سال ۱۳۵۷	شروع دولت یازدهم	عملکرد تا کنون	پیش‌بینی تا پایان سال	پیش‌بینی تا پایان سال ۱۴۰۰
-	۱۰۰۰ نفر	۳۰۴۳ نفر	۸۰۰ نفر	۱۷۰۰ نفر

جدول ۱۶- تعداد انعقاد قرارداد معاضدت در امور کیفری، مدنی، انتقال محکومان و استرداد مجرمان و نرخ رشد آن

از سال ۱۳۵۷	شروع دولت یازدهم	عملکرد تا کنون	پیش‌بینی تا پایان سال	پیش‌بینی تا پایان سال ۱۴۰۰
۴۶ سند	۱۹ سند	۲۸ سند	۴ سند	۱۰ سند

جدول ۱۷- مدیریت کلیه مسائل مربوط به روابط قوه قضائیه با قوه مجریه (ماده ۴) (انعقاد قراردادهای بین‌المللی)

ردیف	عنوان تکلیف اصلی	عنوان تکلیف فرعی	متن مستند قانونی (قانون نحوه اجرای قسمتی از اصل ۱۶۰ قانون اساسی، مصوب ۱۳۹۴/۰۲/۲۲) و...	اقدامات انجام شده غیرنهایی
۱	مدیریت کلیه مسائل مربوط به روابط قوه قضائیه با قوه مجریه (ماده ۴)	تنظیم و امضای قراردادهای همکاری و معاضدت قضائی در سطح بین‌الملل با رعایت اصول قانون اساسی و نظر رئیس قوه قضائیه	بند ۲- ماده ۲- هماهنگی در امور بین‌الملل در خصوص تنظیم قراردادهای همکاری و معاضدت قضائی، استرداد مجرمان، انتقال محکومان و امضای اسناد و اجرای مفاد آنها با رعایت اصول قانون اساسی و نظر رئیس قوه قضائیه	۲۱ مورد قرارداد همکاری و معاضدت قضائی به امضاء رسیده است.
		تنظیم و امضای قراردادهای استرداد مجرمان در سطح بین‌الملل با رعایت اصول قانون اساسی و نظر رئیس قوه قضائیه		امضای تعداد ۴ فقره موافقت‌نامه استرداد مجرمان با سایر کشورها و پیگیری و تصویب موافقت‌نامه استرداد مجرمانه با کشور برزیل - اندونزی - کره - قبرس
		تنظیم و امضای قراردادهای همکاری انتقال محکومان در سطح بین‌الملل با رعایت اصول قانون اساسی و نظر رئیس قوه قضائیه		امضای تعداد ۹ فقره موافقت‌نامه انتقال محکومان با سایر کشورها انتقال زندانیان ایرانی به داخل کشور، ۱۴۳۵ نفر انتقال زندانیان خارجی به کشور متبوع خود، ۱۶۰۸ نفر

شاخص حقوق شهروندی

تدوین و تصویب حقوق شهروندی یکی از برنامه‌های راهبردی دولت یازدهم و دوازدهم بوده است. پیشنهاد این وزارتخانه مبنی بر تشکیل شورای راهبری حقوق شهروندی در حوزه دستیار حقوق شهروندی رئیس‌جمهور نیز با هدف ایجاد زمینه برای هماهنگی بهتر صورت گرفت.

وزارت دادگستری به عنوان عضو ستاد حقوق بشر، وظایف و تکالیفی را بر اساس شرح وظایف ابلاغی عهده‌دار می‌باشد. از جمله: برقراری ارتباط با تشکیلات، مؤسسات، نهادها و سازمان‌های داخلی بویژه ستاد حقوق بشر قوه قضائیه به منظور اتخاذ سیاست واحد و هماهنگ در جهت رفع موانع و تنگناها و پاسخگویی و دفاع از اتهاماتی که علیه جمهوری اسلامی ایران مطرح می‌گردد.

همچنین وزارت دادگستری در راستای صیانت از حقوق شهروندی، علاوه بر اتخاذ کلیه تدابیر و اقدامات آموزشی، ترویجی، حقوقی، اداری و نظارتی در تضمین حداکثری حقوق مندرج در مواد ۱۲، ۱۳، ۳۲، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۷۵، ۷۶، ۱۰۹، ۱۱۰ و ۱۱۷ منشور حقوق شهروندی ابلاغی رئیس‌جمهور محترم، انعقاد و اجرای تفاهم‌نامه‌های همکاری مشترک با دستگاه‌های اجرایی و کنشگران عرصه حقوق بشر و حقوق شهروندی، توسعه کلینیک‌های حقوق شهروندی و پایش و نظارت بر عملکرد آنها، برگزاری دوره‌های آموزشی در حوزه حقوق شهروندی و حقوق بشر و اجرا، حمایت و توسعه پژوهش و آموزش در حوزه‌های حقوق بشر و حقوق شهروندی را در دستور کار دارد.

● اقدامات:

۱. راه‌اندازی و تأسیس حدود ۶۳ کلینیک حقوق شهروندی در سراسر کشور برای اولین بار در دولت تدبیر و امید

۲. انعقاد و اجرای ۸۰ فقره تفاهم‌نامه همکاری با دستگاه‌ها و مراجع مختلف دولتی و غیردولتی برای گسترش فعالیت‌های حقوق بشر و حقوق شهروندی با استفاده از ظرفیت‌های موجود کشور؛ از جمله: دانشگاه خوارزمی، مجمع جهانی صلح اسلامی، پژوهشگاه قوه قضائیه، خبرگزاری جمهوری اسلامی (ایرنا)، دانشگاه مفید، مرکز تحقیقات اسلامی مجلس شورای اسلامی، مرکز فقهی ائمه اطهار(ع)، شهرداری استان

اصفهان، شورای اسلامی شهر اصفهان، شهرداری ایلام، شورای اسلامی شهر ایلام، قانون وکلای دادگستری استان ایلام و سایر دستگاه‌های اجرایی ذیربط و کنشگران عرصه حقوق بشر و حقوق شهروندی.

۳. تهیه و تدوین و رونمایی از دوره ۵ جلدی حقوق شهروندی که با توجه به نیاز جامعه به منبعی مدون و جامع در خصوص حقوق شهروندی تهیه گردیده است. لازم به ذکر است هر یک از این کتب با موضوعات خاص و کاربردی به رشته تحریر در آمده است که عناوین آن عبارتند از: حقوق شهروندی از مبانی و خاستگاه تا بستر اجتماعی، حقوق شهروندی از تدبیر دولت تا برنامه عمل مشترک، حقوق شهروندی از معاضدت حقوقی تا کلینیک‌های حقوق شهروندی، حقوق شهروندی از حکمرانی مطلوب تا فرآیند اعمال اداری، و در نهایت حقوق شهروندی از حمایت دولت تا نظارت بر اجرای آن.

۴. پیگیری امور مربوط به فعالیت کلینیک‌های حقوق شهروندی در سراسر کشور با همکاری بخش‌های مختلف دولتی و غیردولتی از جمله در استان‌های: البرز، ایلام، اصفهان، گیلان، آذربایجان شرقی، یزد، قزوین

۵. برگزاری همایش‌های ملی و بین‌المللی حقوق شهروندی با موضوعات تخصصی در استان‌های مختلف کشور از جمله: همایش ملی حقوق شهروندی و شهروند جهانی در استان یزد، حقوق شهروندی و حقوق سلامت در استان سمنان، همایش بین‌المللی حقوق شهروندی و حاکمیت قانون در دانشگاه خوارزمی، همایش ملی حقوق شهروندی و مبارزه با فساد در وزارت دادگستری و همایش ملی شهرداری شهروندمدار با همکاری شهرداری اصفهان

۶. تشکیل و فعالیت کمیته حقوق شهروندی در برخی دستگاه‌های اجرایی از جمله سازمان حفاظت محیط‌زیست، وزارت علوم، سازمان تعزیرات حکومتی، سازمان بهزیستی کشور، شورای عالی استان‌ها، سازمان سینمایی و امور سمعی و بصری کشور

۷. برنامه‌ریزی برای نظام‌مند نمودن و ساماندهی فعالیت‌های سازمان‌های مردم‌نهاد فعال در حوزه‌های مختلف حقوق شهروندی نظیر محیط‌زیست و بهزیستی

۸. برگزاری نشست‌های تخصصی با موضوعات حقوق بشر و حقوق شهروندی در دستگاه‌های اجرایی دولتی و بخش‌های غیردولتی در شهرهای مختلف

۹. تشکیل کارگروه‌های مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک که در این مدت طی ۱۰ جلسه به بررسی مسائلی چون استانداردسازی مشاغل مرتبط با کودکان، کودکان حاشیه‌نشین و مشکلات آنها و سوء رفتار با کودکان پرداخت، همچنین از برخی از مراکز مرتبط با کودکان بازدید میدانی به عمل آمد.

۱۰. تشکیل «شورای هماهنگی مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک» و رسیدگی به موضوعات کودکان کار و خیابان، برگزاری اجلاس بین‌المللی حمایت از حقوق کودک، استفاده از ظرفیت نخبگان و هنرمندان در حمایت از حقوق کودک

۱۱. کارگروه پایش و ارزیابی زیرمجموعه شورا در بازدیدی به همراه اعضا از مراکز جمع‌آوری زباله در زمان آباد کهریزک و مراکز زندگی مهاجران خارجی، مشاهدات خود از کار غیرقانونی و طاقت فرسای کودکان در این مراکز را به مراجع ذیصلاح ارائه نمود.

۱۲. شرکت وزیر محترم دادگستری و دبیر مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک در هفته اول نشست شورای حقوق بشر سازمان ملل متحد؛ اسفندماه ۱۳۹۶؛ ژنو، سوئیس

۱۳. اعزام تیم تخصصی حقوق کودک جهت شرکت در هفته دوم اجلاس ۳۷ شورای حقوق بشر؛ اسفندماه ۱۳۹۶؛ ژنو، سوئیس

۱۴. حضور معاون حقوق بشر و امور بین‌الملل و دبیر مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک در نشست منع تنبیه بدنی کودکان، مالت اردیبهشت ۹۷

۱۵. حضور معاون حقوق بشر و امور بین‌الملل و دبیر مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک در کنگره عدالت برای نوجوانان، فرانسه، اردیبهشت ۹۷

۱۶. اجرای سیاست‌های دولت در حوزه تحول و اجرای نقشه راه تحول اداری

۱۷. ایجاد نهادهای متناظر مرجع ملی در ۳۱ استان برای حمایت حداکثری از ترویج و ارتقای حقوق کودک در سطح کشور

۱۸. آموزش کلیه دست‌اندرکاران حوزه اجرایی حقوق کودک در سطح کشور از طریق برگزاری کنفرانس‌های تخصصی و مدارس فصلی حقوق کودک

۱۹. کاهش چالش‌های حقوقی و اجرایی حوزه کودک از طریق تدوین لوایح و ارسال گزارشات موردی به دستگاه‌های دولتی و غیر دولتی من جمله تصویب آیین‌نامه تعیین تکلیف کودکان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با اتباع بیگانه، آیین‌نامه آموزش کودکان اتباع بیگانه و قانون حمایت از اطفال و نوجوانان

۲۰. برگزاری همایش‌های ملی و بین‌المللی حقوق شهروندی
۲۱. برگزاری نشست‌های تخصصی با موضوعات حقوق بشر و حقوق شهروندی
۲۲. راه‌اندازی و تأسیس ۶۳ کلینیک حقوق شهروندی برای اولین بار در سراسر کشور
۲۳. پیگیری موارد نقض حقوق شهروندی و پاسخ به مراجعین ۴۰۰ فقره
۲۴. جلسات با تشکل‌ها و سازمان‌های مردم‌نهاد ۳۵۰ فقره
۲۵. ظارت و پایش رعایت مولفه‌های حقوق شهروندی و حقوق ارباب رجوع از طریق میز خدمت-به صورت مستمر
۲۶. پاسخگویی به مراجعین حضوری ۷۰۰ فقره
۲۷. شرکت در جلسات، و تدوین لوایح مرتبط با حقوق کودک و حقوق شهروندی و حقوق بشر ۴۲ فقره
۲۸. تشکیل کمیته حقوق شهروندی و ایرانیان خارج از کشور ذیل کارگروه حمایت حقوقی از ایرانیان خارج از کشور
۲۹. ترویج حقوق شهروندی از طریق مصاحبه با جراید و رسانه‌های جمعی ۷۰ مورد
۳۰. شرکت در جلسات و عضویت در مجامع مرتبط با حقوق بشر و حقوق شهروندی
۳۱. برگزاری دوره‌های آموزش حقوق بشر و شهروندی در وزارتخانه و نقاط مختلف کشور با هدف ترویج و ارتقاء حقوق شهروندی در سطح جامعه
۳۲. برگزاری همایش‌های ملی و بین‌المللی حقوق شهروندی
۳۳. پیشنهاد تشکیل شورای راهبری حقوق شهروندی در حوزه دستیار حقوق شهروندی رئیس‌جمهور با هدف ایجاد هماهنگی بهتر
۳۴. اجرای سیاست‌های دولت در حوزه تحول و اجرای نقشه راه تحول در حوزه حقوق شهروندی
۳۵. همگرایی و تعامل موثر برای صیانت از حقوق بشر و حقوق شهروندی
۳۶. صیانت از حقوق شهروندی، با اتخاذ کلیه تدابیر و اقدامات آموزشی، ترویجی، حقوقی، اداری و نظارتی در تضمین حداکثری حقوق مندرج در مواد ۱۲، ۱۳، ۳۲، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۷۵، ۷۶، ۱۰۹، ۱۱۰ و ۱۱۷ منشور حقوق شهروندی ابلاغی رئیس‌جمهور محترم

۳۷. پایش و نظارت بر عملکرد کلینیک‌های حقوق شهروندی
۳۸. اجرا، حمایت و توسعه پژوهش و آموزش در حوزه‌های حقوق بشر و حقوق شهروندی
۳۹. آسیب‌شناسی نظام رعایت حقوق بشر و حقوق شهروندی در خصوص مصادیق متعدد
۴۰. برگزاری دوره‌های آموزشی پیرامون حقوق شهروندی، حقوق بشر و اخلاق اداری در دستگاه‌های دولتی.

جدول ۱۸- تعداد امضاء و اجرای تفاهم‌نامه‌های حقوق شهروندی با دستگاه‌های دولتی و غیردولتی

سال ۱۳۵۷	از شروع دولت یازدهم	عملکرد سال جاری تاکنون	پیش‌بینی تا پایان سال پیش‌بینی ۱۴۰۰
---	۸۰	۷ تفاهم‌نامه (جمع کل ۴۷)	۸ تفاهم‌نامه (جمع کل ۸۸)

جدول ۱۹- برگزاری دوره‌های آموزش حقوق بشر و حقوق شهروندی

سال ۱۳۵۷	از شروع دولت یازدهم	عملکرد سال جاری تاکنون	پیش‌بینی تا پایان سال پیش‌بینی ۱۴۰۰
---	۱۱۵	۲۰	۵ _ (جمع کل ۱۱۵) ۲۵ _ (جمع کل ۱۴۰)

جدول ۲۰- راه‌اندازی کلینیک‌های حقوق شهروندی

سال ۱۳۵۷	از شروع دولت یازدهم	عملکرد سال جاری تاکنون	پیش‌بینی تا پایان سال پیش‌بینی ۱۴۰۰
---	۵۷	۶ مورد	۲ مورد
			۶۳

جدول ۲۱- شرکت در جلسات و تدوین لوایح در حوزه حقوق بشر و حقوق شهروندی

سال ۱۳۵۷	از شروع دولت یازدهم	عملکرد سال جاری تاکنون	پیش‌بینی تا پایان سال پیش‌بینی ۱۴۰۰
---	۴۲	۶ مورد (جمع کل ۴۷)	۲ مورد (جمع کل ۴۲)
			۸ تفاهم‌نامه (جمع کل ۵۰)

جدول ۲۲- پیگیری، پایش و نظارت موارد نقض حقوق بشر و حقوق شهروندی

سال ۱۳۵۷	از شروع دولت یازدهم	عملکرد سال جاری تاکنون	پیش‌بینی تا پایان سال پیش‌بینی ۱۴۰۰
---	۲۱۰۰	۳۰۰ مورد (جمع کل ۴۷)	۵۰ تفاهم‌نامه (جمع کل ۸۰)
			۳۰۰ تفاهم‌نامه (جمع کل ۲۴۰۰)

جدول ۲۳- جلسات با شخصیت‌ها و کنشگران عرصه حقوق بشر و حقوق شهروندی از جمله دستگاه‌های اجرایی و سازمان‌های مردم نهاد

سال ۱۳۵۷	از شروع دولت یازدهم	عملکرد سال جاری تاکنون	پیش‌بینی تا پایان سال پیش‌بینی ۱۴۰۰
---	۷۰۰	۱۰۰ جلسه (جمع کل ۴۷)	۲۰ جلسه (جمع کل ۸۰)
			۱۰۰ جلسه (جمع کل ۸۰۰)

۴۱. تدوین و عملیاتی‌شدن برنامه عمل جامع ملی حمایت از حقوق کودک در دستگاه‌های

عضو شورای هماهنگی مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک و مراجع متناظر استانی

۴۲. ایجاد نهادهای چندوجهی متعالی و نوظهور حمایت از حقوق کودک نظیر

کلینیک‌های حقوق کودک، مدارس فصلی حقوق کودک، شهرهای دوستار کودک،

مجالس دانش‌آموزی و...

۴۳. افتتاح کلینیک‌های حقوق شهروندی و برگزاری دوره‌های آموزش حقوق بشر و

شهروندی در وزارتخانه و نقاط مختلف کشور با هدف ترویج و ارتقاء حقوق شهروندی

در سطح جامعه

جدول ۲۴- تعداد امضاء و اجرای تفاهم‌نامه‌های حقوق شهروندی با دستگاه‌های دولتی و غیردولتی

سال ۱۳۵۷	از شروع دولت یازدهم	عملکرد سال جاری تاکنون	پیش‌بینی تا پایان سال	پیش‌بینی تا پایان سال ۱۴۰۰
---	۴۳	۴ تفاهم‌نامه (جمع کل ۴۷)	۴ تفاهم‌نامه (جمع کل ۴۷)	۶ تفاهم‌نامه (جمع کل ۴۹)

جدول ۲۵- راه‌اندازی کلینیک‌های حقوق شهروندی

سال ۱۳۵۷	از شروع دولت یازدهم	عملکرد سال جاری تاکنون	پیش‌بینی تا پایان سال	پیش‌بینی تا پایان سال ۱۴۰۰
---	۵۷	۲ مورد	۲ مورد	۵۹

**جدول ۲۶- مدیریت کلیه مسائل مربوط به روابط قوه قضائیه با قوه مجریه (ماده ۴)
(درخصوص کنوانسیون حقوق کودک)**

ردیف	عنوان تکلیف اصلی	عنوان تکلیف فرعی	متن مستند قانونی (قانون نحوه اجرای قسمتی از اصل ۱۶۰ قانون اساسی، مصوب ۱۳۹۴/۰۲/۲۲) و...	اقدامات انجام شده غیرنهایی
۱		کنوانسیون حقوق کودک	۱. تصویب نامه هیأت وزیران به شماره ۱۳۸۸/۱۰/۲۰ ت ۴۳۸۵۵ هـ مورخ ۱۳۸۸/۱۰/۲۰ درخصوص تعیین وزارت دادگستری به عنوان مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک ۲. آیین نامه مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک در جمهوری اسلامی ایران ۳. دستورالعمل کارگروه های چهارگانه مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک وزارت دادگستری ۴. قانون اجازه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون بین المللی حقوق کودک ۵. قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به پروتکل اختیاری کنوانسیون بین المللی حقوق کودک در خصوص فروش، فحشاء و هرزه نگاری کودکان ۶. پروتکل اختیاری کنوانسیون بین المللی حقوق کودک درخصوص فروش، فحشاء و هرزه نگاری کودکان	- برنامه ریزی برای ساماندهی فعالیتهای سازمانهای مردم نهاد - تشکیل کارگروه های مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک - تشکیل شورای هماهنگی مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک - حضور در نشست منع تنبیه بدنی کودکان، مالت اردیبهشت ۱۳۹۷ - حضور در کنگره عدالت برای نوجوانان، فرانسه، اردیبهشت ۱۳۹۷
۲		انجام وظایف محوله از سوی رئیس جمهور یا هیأت دولت		وظایف محوله از سوی هیأت وزیران مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک در آیین نامه مرجع ملی، مبارزه با فساد و راهبری شورای سیاست گذاری مالکیت فکری و اداره کمیسیون لوایح و سایر عضویت های مربوطه

شاخص تأدیه دیه به قربانیان جرایم غیر عمد

امور دیه وزارت دادگستری «بیت المال» از ابتدای سال ۱۳۶۳ وفق ضوابط و مقررات قانونی پرداخت دیات احکام قطعی صادره از محاکم کیفری و بعضاً حقوقی قوه قضائیه در بخش دیات و اعسار قانون مجازات اسلامی را عهده دار می باشد. همچنین یکی از رویکردهای نوین عدالت اجتماعی در دنیا، و چشم اندازهای جدید تعریف شده برای وزارت دادگستری در پیشبرد اهداف مشترک قوه قضائیه و قوه مجریه، در قانون بودجه سنواتی ردیف اعتباری با عنوان «کمک برای حمایت از بزه دیدگان و خسارات ناشی از احکام قضایی» است.

● اقدامات:

- حفظ و حراست از بیت المال و کمک به اتقان احکام صادره علیه بیت المال از طریق انجام دفاع و پیگیری های قضایی پرونده های مربوط به مطالبات دیات و پرداخت خسارت از بیت المال

● تأمین کانال‌های اعتباری جهت کمک به ستاد مردمی رسیدگی به امور دیه بعنوان تأثیرگذارترین تشکل مردم نهاد در سطح کشور در جهت بهبود شرایط زندانیان و خانواده آنان و کاهش آسیب‌های اجتماعی در این قشر.

● پیش‌بینی و تصویب دو بند (دو کانال اعتباری) در تبصره‌های قوانین بودجه سنواتی برای پرداخت دیه آراء صادره از محاکم قضایی باتوجه به افزایش روزافزون تعهدات وزارت دادگستری در پرداخت دیه از بیت‌المال و عدم تأمین منابع مورد نیاز از ردیف معمول ذیل اعتبار وزارتخانه

جدول ۲۷- کل پرداخت دیات و خسارات بیت‌المال در دولت دوازدهم

ردیف	سال	مصدوم		مقتول		جمع کل	
		تعداد فقره	مبلغ پرداختی به ریال	تعداد فقره	مبلغ پرداختی به ریال	تعداد فقره	مبلغ پرداختی به ریال
۱	۱۳۹۶	۶۹۳	۳۷۸,۴۳۲,۹۶۵,۱۴۰	۱۲۰۸	۱,۳۴۲,۲۸۷,۹۵۱,۷۰۶	۱۹۰۱	۱,۷۲۰,۷۲۰,۹۱۶,۸۴۶
۲	۱۳۹۷	۵۰۷	۸۲۴,۸۶۰,۹۴۶,۸۵۱	۶۷۸	۱,۰۴۸,۲۲۹,۴۹۷,۳۶۸	۱۱۸۵	۱۸۷۳,۰۹۰,۴۴۴,۲۱۹
۳	۱۳۹۸	۴۶۵	۶۹۵۸۵۸۴۲۳۴۹۲	۴۵۷	۳۳۴۰۵۸۴۵۴۳۳۸	۹۲۲	۱۰۱۹۹۱۶۸۷۷۸۳۰
۴	۱۳۹۹	۲۶۱	۴۰۶۱۵۷۹۹۶۳۴۱	۳۶۲	۹۰۴۰۳۱۰۳۶۳۵۴	۶۲۳	۱۳۱۰۱۸۹۰۳۲۶۹۵
جمع کل		۱۹۲۶	۲۳۰۵۳۱۰۳۳۱۸۲۴	۲۷۰۵	۳۶۱۸۶۰۶۹۳۹۷۶۶	۴۶۳۱	۵۹۲۳۹۱۷۲۷۱۵۹۰

جدول ۲۸- کل پرداخت دیات و خسارات بیت‌المال در دولت یازدهم

ردیف	سال	مصدوم		مقتول		جمع کل	
		تعداد فقره	مبلغ پرداختی به ریال	تعداد فقره	مبلغ پرداختی به ریال	تعداد فقره	مبلغ پرداختی به ریال
۱	۱۳۹۲ (کلاً از محل ردیف بودجه ۱۰۸۰۰۰۰)	۱۳۴	۱۰۲,۰۷۸,۹۸۷,۱۳۳	۲۳۸	۱۶۹,۳۱۱,۱۹۰,۸۶۷	۳۷۲	۲۷۱,۳۹۰,۱۷۸,۰۰۰
۲	۱۳۹۳	۱۳۲	۸۳,۶۷۷,۳۶۱,۷۴۲	۱۷۰	۱۲۳,۹۲۲,۶۳۸,۲۵۱	۳۰۲	۲۰۷۵۹۹۹۹۹۹۹۳
۳	۱۳۹۴	۵۹	۲۲,۰۲۴,۱۱۳,۸۳۳	۱۶۶	۵۱,۰۷۳,۹۳۳,۰۶۶	۲۲۵	۷۳۰۹۸۰۴۶۸۹۹

ردیف	سال	مصدوم		مقتول		جمع کل	
		تعداد فقره	مبلغ پرداختی به ریال	تعداد فقره	مبلغ پرداختی به ریال	تعداد فقره	مبلغ پرداختی به ریال
۴	۱۳۹۵	۱۴۶	۹۶,۰۷۳,۱۰۱,۶۶۸	۲۲۷	۱۳۴,۵۸۰,۵۹۰,۰۹۳	۳۷۳	۲۳۰,۶۵۳,۶۹۱,۷۶۱
جمع کل		۴۷۱	۳۰۳,۸۵۳,۵۶۴,۳۷۶	۸۰۱	۴۷۸,۸۸۸,۱۳۵,۲۲۷	۱۲۷۲	۷۸۲,۷۴۱,۹۱۶,۶۵۳

جدول ۲۹- پرداخت‌های بزه‌دیدگان و دیه محکومین معسر (دولت یازدهم)

ردیف	سال	تعداد - نفر	مبلغ - ریال
۱	۱۳۹۲	۳۸۱	۲۷۲,۴۸۵,۱۷۸,۰۰۰
۲	۱۳۹۳	۱,۲۵۸	۲۶۴,۰۱۲,۰۰۰,۰۰۰
۳	۱۳۹۴	۸۵۸	۳۲۶,۴۴۲,۰۰۰,۰۰۰
۴	۱۳۹۵	۶۴۰	۲۲۱,۸۴۴,۳۵۰,۰۰۰
جمع کل		۳,۱۳۷	۱,۰۸۴,۷۸۳,۵۲۸,۰۰۰

جدول ۳۰- پرداخت‌های بزه‌دیدگان و دیه محکومین معسر (دولت دوازدهم)

ردیف	سال	تعداد - نفر	مبلغ - ریال
۱	۱۳۹۶	۲,۴۱۱	۱۱۵,۹۷۲,۰۰۰,۰۰۰
۲	۱۳۹۷	۲۱۲	۷۱,۰۷۵,۵۰۰,۰۰۰
۳	۱۳۹۸	۱۳۱	۴۰,۹۸۰,۷۰۵,۰۰۰
۴	۱۳۹۹	۲۹۹	۲۰۳,۴۷۳,۴۰۰,۰۰۰
جمع کل		۳,۰۵۳	۴۳۱,۵۰۱,۶۰۵,۰۰۰

جدول ۳۱- مدیریت کلیه مسائل مربوط به روابط قوه قضاییه با قوه مجریه (ماده ۴)
(مدیریت امور پرداخت دیه از بیت‌المال و حمایت از قربانیان جرم و مجرمین جرایم غیرعمد)

ردیف	عنوان تکلیف اصلی	عنوان تکلیف فرعی	متن مستند قانونی (قانون نحوه اجرای قسمتی از اصل ۱۶۰ قانون اساسی، مصوب ۱۳۹۴/۰۲/۲۲) و...	اقدامات انجام شده غیرنهایی
۱	مدیریت کلیه مسائل مربوط به روابط قوه قضاییه با قوه مجریه (ماده ۴)	مدیریت امور پرداخت دیه از بیت‌المال و حمایت از قربانیان جرم و مجرمین جرایم غیرعمد	– رأی وحدت رویه شماره ۷۹۰ – ۱۳۹۹/۴/۱۰ هیأت عمومی دیوانعالی کشور – آیین‌نامه شیوه رسیدگی و اجرای آراء کمیسیون‌های استانی و ملی جبران خسارت ناشی از بازداشت ۱۳۹۵ – مواد ۲۵۵ به بعد قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ با اصلاحات با موضوع پرداخت خسارت ناشی از بازداشت – دستورالعمل و ضوابط اجرایی کمک به بزه‌دیدگان – برخی از مواد قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ مرتبط با موضوع دیات و خسارات بیت‌المال – قانون بودجه سنواتی، ردیف اعتباری ”کمک برای حمایت از بزه‌دیدگان و خسارت ناشی از احکام قضایی	– ۴۰۱۹ پرونده (حدود ۵۲۴ میلیارد تومان) در اجرای رأی وحدت رویه شماره ۷۹۰ – ۲۳۳۲ پرونده در اجرای مواد ۲۵۵ ق.آ.د.ک با اصلاحات موضوع حمایت از آسیب‌دیدگان – ۲۴۵ پرونده (حدود یک میلیارد و هفتصد میلیون تومان) در اجرای دستورالعمل و ضوابط اجرایی کمک به بزه‌دیدگان و برخی از مواد قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ مرتبط با موضوع دیات و خسارات بیت‌المال – تشکیل ۶۰ جلسه کارگروه حمایت از بزه‌دیدگان و کمک بلاعوض به حدود ۸۱۱۰ نفر بزه‌دیده – بازنگری در دستورالعمل حمایت از بزه‌دیده – جذب اعتبارات کمک به ستاد دیه جهت آزادی زندانیان جرائم غیرعمد مالی

شاخص ارائه معاضدت حقوقی به اتباع ایرانی مقیم خارج کشور

استفاده از خدمات کنسولی برای شهروندان، جزئی از حقوق مدنی افراد محسوب می‌شود که به نوعی تالی «حق تابعیت» آنهاست. بدین معنا که تابعیت شخص، ملزومات و ضروریاتی دارد که بخشی از آن در قالب بهره‌مندی از حقوق و خدمات کنسولی محقق می‌شود. اصل چهل و یکم قانون اساسی می‌گوید: تابعیت کشور ایران حق مسلم هر فرد ایرانی است و دولت نمی‌تواند از هیچ ایرانی سلب تابعیت کند، مگر به درخواست خود او یا در صورتی که به تابعیت کشور دیگری درآید. بنابراین حقوقی را که مرتبط با حق تابعیت اشخاص است نیز نمی‌توان بنا بر سلیقه از یک شهروند سلب نمود. با این هدف، وزارت دادگستری در کنار سایر

دستگاه‌های متولی امر، مسئول معاضدت حقوقی به اتباع ایرانی مقیم خارج کشور می‌باشد.
● اقدامات:

جدول ۳۲- مدیریت کلیه مسائل مربوط به روابط قوه قضائیه با قوه مجریه

(معاضدت قضایی در سطح بین‌المللی)

ردیف	عنوان تکلیف اصلی	عنوان تکلیف فرعی	متن مستند قانونی (قانون نحوه اجرای قسمتی از اصل ۱۶۰ قانون اساسی، مصوب ۱۳۹۴/۰۲/۲۲ و ...)	اقدامات انجام شده غیر نهایی
۱	مدیریت کلیه مسائل مربوط به روابط قوه قضائیه با قوه مجریه (ماده ۴)	تنظیم و امضای قراردادهای همکاری و معاضدت قضائی در سطح بین‌الملل با رعایت اصول قانون اساسی و نظر رئیس قوه قضائیه	بند ۲ ماده ۲- هماهنگی در امور بین‌الملل در خصوص تنظیم قراردادهای همکاری و معاضدت قضائی، استرداد مجرمان، انتقال محکومان و امضای اسناد و اجرای مفاد آنها با رعایت اصول قانون اساسی و نظر رئیس قوه قضائیه	۲۱ مورد قرارداد همکاری و معاضدت قضایی به امضاء رسیده است.
۲		معاضدت حقوقی به اتباع ایرانی مقیم سایر کشورهای جهان	بند ۲ ماده ۲- هماهنگی در امور بین‌الملل در خصوص تنظیم قراردادهای همکاری و معاضدت قضائی، استرداد مجرمان، انتقال محکومان و امضای اسناد و اجرای مفاد آنها با رعایت اصول قانون اساسی و نظر رئیس قوه قضائیه	۲۱ مورد اقدام صورت گرفته است.
۳		اقدامات لازم برای احقاق حقوق شهروندان ایرانی مقیم خارج از کشور	بند ۲ ماده ۲- هماهنگی در امور بین‌الملل در خصوص تنظیم قراردادهای همکاری و معاضدت قضائی، استرداد مجرمان، انتقال محکومان و امضای اسناد و اجرای مفاد آنها با رعایت اصول قانون اساسی و نظر رئیس قوه قضائیه	تشکیل ۲۰ جلسه کمیته حقوقی و قضایی حمایت و تدوین آیین‌نامه کمیته حقوقی و قضایی حمایت از ایرانیان خارج از کشور و تدوین آیین‌نامه کمیته انتقال محکومان

شاخص امور حقوقی و تقنینی

جدول ۳۳- شاخص امور حقوقی و تقنینی

ردیف	عنوان تکلیف اصلی	عنوان تکلیف فرعی	متن مستند قانونی (قانون نحوه اجرای قسمتی از اصل ۱۶۰ قانون اساسی، مصوب ۲۲/۰۲/۱۳۹۴)	اقدامات انجام شده
۱	کاهش حجم پرونده‌های قضائی	تسریع در تصویب لایحه داورى و تهیه لایحه میانجیگری در امور حقوقی واتخاذ تمهیداتی مبتنی بر فرهنگسازی و پیش‌بینی زیر ساخت‌ها و مشوق‌ها برای توسعه و فراگیر کردن داورى و میانجیگری	طرح تحول قوه قضائیه - راهبرد اول	پیشنهادات قوه قضائیه در لایحه قانون شوراهای حل اختلاف در قالب ماده ۱۳ پیش‌بینی شده و لایحه در حال حاضر در کمیسیون لوایح دولت تحت بررسی است.
۲	اصلاح قوانین و مقررات موجب بروز دعاوی و افزایش پرونده	پیگیری لازم جهت تسریع در تصویب و اجرای لایحه قضازدائی و جرم‌زدائی مصوب ۸۷/۸/۱۱ دولت (شامل حوزه‌هایی مانند منابع طبیعی، شکار و صید، آب، پزشکی، بهداشتی درمانی و دامپزشکی، کار و امور اجتماعی، حمل و نقل، معدن و ساختمان، ثبت اسناد، املاک و احوال)	طرح تحول قوه قضائیه - برنامه چهارم	لایحه در چند دوره قبلى مجلس شورای اسلامی اعلام وصول و در کمیسیون قضائى و حقوقى بررسی و منتج به نتیجه اى نشده است؛
۳	اصلاح قوانین و مقررات موجب بروز دعاوی و افزایش پرونده	تبدیل جرایم غیر قابل گذشت کماهمیت به قابل گذشت با اصلاح ماده ۱۱۴ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۳۱، مانند الحاق ماده ۶۸۱ (شکار غیر مجاز)، ماده ۶۶۱ (استفاده غیر مجاز از آب و برق)، ماده ۶۴۷ (فريب در ازدواج)، ماده ۶۶۱ (سرقت ساده)، مواد ۶۷۳ و ۶۷۴ (خیانت در امانت) و...	طرح تحول قوه قضائیه - برنامه چهارم	تبدیل جرایم در قانون کاهش مجازات حبس تعزیری مصوب ۱۳۹۹/۳/۷ پیش‌بینی شده است.

ردیف	عنوان تکلیف اصلی	عنوان تکلیف فرعی	متن مستند قانونی (قانون نحوه اجرای قسمتی از اصل ۱۶۰ قانون اساسی، مصوب ۲۲/۰۲/۱۳۹۴)	اقدامات انجام شده
۴	تقویت کیفیت رسیدگی قضائی با تأکید بر اتقان آراء و کاهش زمان رسیدگی	آسیب شناسی و سنجش کارآمدی قوانین مهم قضایی و اداری: قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۳۱ قانون و ضوابط نقل و انتقال دوره ای قضات و تهیه پیش نویس اصلاح آن	طرح تحول قوه قضائیه - راهبرد سوم از برنامه پنجم تحول تحت عنوان اصلاح و تنقیح قوانین و مقررات قضائی و رفع خلاءهای احتمالی قانونی	لایحه جامع مقررات استخدامی قضات و کارکنان قوه قضائیه جهت سیر مراحل تصویب از سوی قوه قضائیه به این وزارت واصل گردید و از سوی وزارت دادگستری به دولت ارسال شده است.
۵	تقویت کیفیت رسیدگی قضائی با تأکید بر اتقان آراء و کاهش زمان رسیدگی	پیگیری تصویب لایحه تشکیل پلیس اطفال و نوجوانان:	طرح تحول قوه قضائیه - راهبرد سوم از برنامه پنجم تحول تحت عنوان اصلاح و تنقیح قوانین و مقررات قضائی و رفع خلاءهای احتمالی قانونی	لایحه از سوی قوه قضائیه به این وزارت واصل گردیده و از وزارت دادگستری به دولت ارسال شده است که در کمیسیون فرعی لوائح دولت مطرح بررسی است.
۶	تقویت کیفیت رسیدگی قضائی با تأکید بر اتقان آراء و کاهش زمان رسیدگی	تهیه دستورالعمل اصول نگارش و تدوین لوائح و مقررات و تعیین فرآیند تصویب آن	طرح تحول قوه قضائیه - راهبرد سوم از برنامه پنجم تحول تحت عنوان اصلاح و تنقیح قوانین و مقررات قضائی و رفع خلاءهای احتمالی قانونی	موضوع در چارچوب تدوین لوائح و مقررات در دولت مطرح است.
۷	بهبود نظام نظارت انتظامی و حفاظتی و ارزشیابی عملکرد کارکنان و مرتبطین دادگستری	پیگیری تصویب قانون وکالت و ایجاد سازو کار قانونی لازم برای نظارت قوه قضائیه بر کانون وکلا	برنامه دوم طرح تحول قوه قضائیه	با عنایت به وجود اختلاف نظر بین قوه قضائیه و لایحه تنظیمی دولت و طرح ارائه شده از سوی نمایندگان در خصوص ساماندهی امر وکالت موضوع اصلاح قانون وکالت تاکنون بلا تکلیف باقی مانده است.

ردیف	عنوان تکلیف اصلی	عنوان تکلیف فرعی	متن مستند قانونی (قانون نحوه اجرای قسمتی از اصل ۱۶۰ قانون اساسی، مصوب ۲۲/۰۲/۱۳۹۴)	اقدامات انجام شده
۸	تشویق و تکریم قضات و کارکنان خدمت، پرتلاش و قانع و تشدید مجازات قضات و کارمندان متخلف و مجرم و معرفی آنان	ممنوعیت اعطاء مجوز هرگونه فعالیت مرتبط با دستگاه قضائی از قبیل اعطاء پروانه وکالت، پروانه کارشناسی، مجوز تأسیس دفاتر خدمات قضائی و... به قضات و کارمندان اخراجی یا سلب صلاحیت شده از دستگاه قضائی و ایجاد سازوکار قانونی برای جلوگیری از ادامه فعالیت افراد فاقد صلاحیت	برنامه چهارم طرح تحول قوه قضائیه	در طرح وکالت پیش‌بینی شده بود که با توجه به عدم حصول نتیجه بالاتکلیف مانده است.

دفاع از لوایح قضائی در مجلس شورای اسلامی، اظهارنظر در مورد طرح‌های مربوط به قوه قضائیه مطابق نظر ریاست قوه قضائیه، هماهنگی لازم جهت پاسخگویی به کمیسیون اصل نودم (۹۰) قانون اساسی و همکاری جهت تحقیق و تفحص مجلس شورای اسلامی در خصوص مسائل مربوط به قوه قضائیه از جمله مولفه‌های شاخص مذکور است.

لیست طرح‌ها و لوایح قضائیه بررسی شده در مجلس شورای اسلامی (دولت‌های یازدهم و دوازدهم)

اقدامات اداره کل امور مجلس در دولت‌های یازدهم و دوازدهم

- لایحه شوراهای حل اختلاف (ارسال به شورای نگهبان)
- طرح اصلاح ماده ۲۲ قانون حمایت از کودکان و نوجوانان بی سرپرست و بدسرپرست
- الغای قانون سرقتی و حق کسب و پیشه و تجارت و جایگزینی قوانین جدید
- طرح تشدید مجازات تهدیدکنندگان مردم
- طرح اصلاح قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی
- طرح ماده واحده اصلاح مواد ۷۰۵ تا ۷۱۱ کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی
- الحاق یک تبصره به ماده (۱۴) قانون صدور چک - مصوب ۱۳۵۵ - و اصلاحات بعدی آن

- لایحه موافقت‌نامه انتقال محکومین بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت فدراسیون روسیه
- لایحه تجارت- قراردادهای تجارتی
- طرح الحاق موادی به کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی (تعزیرات و مجازات‌های بازدارنده)، در خصوص اهانت به ادیان و مذاهب قانونی و اقوام ایرانی (نظر شورای نگهبان مغایرت)
- لایحه الحاق یک تبصره به ماده (۱۰) قانون آئین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب (در امور مدنی) مصوب ۱۳۷۹
- استفساریه بند «الف» ماده (۲) قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور (عدم ورود و صلاحیت سازمان بازرسی به مصوبات شوراهای محلی)
- لایحه اصلاح لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت به منظور حمایت از سهامداران خرد
- الزام أخذ نظریه وکیل یا کارشناس رسمی دادگستری در تنظیم قراردادهای مالی بیشتر از پنج میلیارد ریال
- الحاق یک تبصره به ماده (۲) قانون مجازات اخلا لگران در نظام اقتصادی کشور
- طرح تقلیل مجازات حبس تعزیری (مصوب)
- انتزاع سازمان زندان‌ها از قوه قضائیه و الحاق آن به وزارت کشور
- ممنوعیت حیوان آزاری
- لایحه شفافیت
- طرح اصلاح ماده (۱۲۹) لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت
- لایحه معاهده معاضدت حقوقی متقابل در امور کیفری میان جمهوری اسلامی ایران و جمهوری فدرال برزیل
- طرح اصلاح موادی از قانون مدنی
- لایحه مبارزه با قاچاق انسان و اعضای بدن و مجازات عبور دهندگان غیرمجاز افراد از مرزهای کشور
- طرح اصلاح ماده (۲) قانون حمایت خانواده

- طرح اصلاح برخی قوانین راجع به وکالت
- اصلاح ماده (۱) قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمان‌های فاقد سند رسمی
- لایحه معاهده معاضدت حقوقی متقابل در امور مدنی بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری فدرال برزیل
- لایحه الحاق یک تبصره به ماده (۶) قانون مبارزه با پولشویی
- طرح اصلاح مواد (۳۲۳) و (۳۲۵) قانون مدنی
- طرح دفاتر اسناد رسمی
- طرح تمدید قانون شوراهای حل اختلاف (مصوب)
- طرح اصلاح قانون جرم سیاسی
- طرح اصلاح ماده (۴۳) قانون حمایت خانواده
- طرح اصلاح ماده (۲۴۲) قانون آیین دادرسی کیفری
- طرح پیش فروش ساختمان
- طرح اصلاح ماده (۱۱۱۷) قانون مدنی (مصوب ۱۳۱۴) و الحاق سه تبصره به آن
- طرح اصلاح مواد (۱۰۴۳) و (۱۰۴۴) قانون مدنی
- طرح نحوه اجرای احکام اعدام، قطع عضو و نقص عضو
- طرح اصلاح موادی از قانون آیین دادرسی کیفری
- طرح تمدید قانون مجازات اسلامی (مصوب)
- طرح تمدید قانون آیین دادرسی کیفری
- طرح تمدید قانون آیین دادرسی جرائم نیروهای مسلح و دادرسی الکترونیکی
- طرح جامع پذیرش و آموزش وکالت
- طرح تشدید مجازات اسیدپاشی و حمایت از بزه‌دیدگان ناشی از آن (مصوب)
- لایحه موافقت‌نامه انتقال محکومین بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری دموکراتیک سوسیالیستی سریلانکا (مصوب)
- طرح استفساریه ماده (۲۴۲) قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲
- لایحه اصلاح موادی از قانون تجارت در خصوص ورشکستگی
- لایحه اصلاح قانون مبارزه با پولشویی (تصویب مجمع تشخیص)

- لایحه اصلاح قانون مبارزه با تأمین مالی تروریسم (مصوب)
- طرح ساماندهی زندانیان و کاهش جمعیت کیفری زندان‌ها
- طرح تشدید مجازات جرائم خشن ارتكابی علیه بزه‌دیدگان خاص
- طرح اصلاح تبصره ماده (۲۶) قانون حمایت از کودکان و نوجوانان بی سرپرست و بدسرپرست
- طرح اصلاح موادی از قانون تجارت در خصوص ورشکستگی
- طرح حمایت از محیط‌بانان و جنگلبانان
- طرح اصلاح ماده (۱) قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمان‌های فاقد سند رسمی
- طرح تمدید مهلت اجرای آزمایشی قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری (تصویب)
- طرح الحاق انتزاع سازمان ثبت اسناد و املاک کشور از قوه قضائیه و الحاق آن به وزارت کشور
- معاهده بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری اندونزی در زمینه استرداد مجرمین (مصوب)
- لایحه معاهده بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری اندونزی در زمینه معاضدت حقوقی متقابل در امور کیفری (تصویب)
- طرح اصلاح قانون تعیین تکلیف تابعیت فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی
- طرح الحاق یک ماده به قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور اصلاحی مصوب ۱۳۹۳/۷/۱۵
- لایحه موافقت‌نامه انتقال محکومین بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری قزاقستان (تصویب مجمع تشخیص)
- طرح ارتقای اعتبار اسناد رسمی (نظر شورای نگهبان مغایرت)
- لایحه معاهده معاضدت دوجانبه در امور کیفری بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری کره (مصوبه مجمع تشخیص)
- لایحه استفساریه ماده ۲۲ قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی

- لایحه معاهده معاضدت قضایی در موضوعات مدنی و تجاری بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری خلق چین (مصوب مجمع)
- طرح الحاق دو تبصره به ماده ۶۱۷ قانون مجازات اسلامی (کتاب پنجم - تعزیرات) (مصوب)
- لایحه موافقتنامه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به موافقتنامه‌های نیس و لوکارنو (مصوب)
- لایحه مقابله با تقلب در تهیه آثار علمی (مصوب)
- لایحه اصلاح قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب (در امور مدنی) - مصوب ۱۳۷۹ -
- لایحه حمایت از مالکیت صنعتی
- لایحه حمایت از مالکیت فکری
- لایحه قضازدایی و حذف برخی عناوین مجرمانه از قوانین
- طرح اصلاح موادی از قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲
- لایحه رسیدگی به جرائم اطفال و نوجوانان
- طرح حمایت از مالکیت صنعتی (ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری)
- لایحه نحوه پرداخت هزینه دادرسی دستگاه‌های اجرایی
- لایحه معاهده بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری خلق چین در زمینه معاضدت حقوقی و دو جانبه در موضوعات کیفری
- لایحه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به پروتکل اختیاری کنوانسیون حقوق کودک در مورد به کارگیری کودکان در منازعه مسلحانه
- طرح ممنوعیت اشتغال به کار محکومان ناشی از تحقیق و تفحص در مشاغل حساس مدیریتی و دولتی
- طرح الحاق یک تبصره به ماده (۸۸۱) مکرر قانون اصلاح موادی از قانون مدنی مصوب ۱۳۷۰
- لایحه آیین دادرسی تجاری
- لایحه اصلاح قانون تسهیل تنظیم اسناد در دفاتر اسناد رسمی
- لایحه مجازات‌های اجتماعی جایگزین زندان

- لایحه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون سازمان ملل متحد برای مبارزه با جرائم سازمان یافته فراملی (ارجاع به مجمع)
- لایحه جامع وکالت و مشاوره حقوقی
- لایحه موافقت‌نامه انتقال محکومان به حبس بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری قرقیزستان (مصوب مجمع)
- لایحه موافقت‌نامه انتقال محکومان به حبس بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری ارمنستان (مصوب مجمع)
- طرح وکالت
- طرح صدور چک (مصوب)
- طرح مبارزه با جرائم اقتصادی
- لایحه توقف اجرای احکام خلع ید و قلع و قمع ورزشگاه‌ها و سایر تأسیسات و اماکن ورزشی تابع وزارت ورزش و جوانان
- لایحه تجارت (اعاده شده از شورای نگهبان)
- طرح اصلاح قانون تعیین تکلیف تابعیت فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی مصوب ۱۳۸۵ (اعاده شده از شورای نگهبان)
- لایحه الحاق یک تبصره به ماده (۱۰) قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب (در امور مدنی) مصوب ۱۳۷۹ (اعاده شده از شورای نگهبان)
- طرح اصلاح مجازات اعدام از قانون مبارزه با مواد مخدر
- طرح اصلاح ماده ۱ قانون الحاق موادی به قانون ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن
- لایحه تمدید مهلت اجرای آزمایشی قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری (مصوب)
- لایحه معاهده انتقال محکومین به حبس میان دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری خلق چین
- طرح اصلاح موادی از قانون مجازات اسلامی
- لایحه موافقت‌نامه انتقال محکومین به حبس بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری اسلامی پاکستان

- لایحه تشکیل واحد پلیس قضایی
- طرح نحوه اجرای قسمتی از اصل یکصد و شصتم (۱۶۰) قانون اساسی (مصوب)
- طرح الحاق یک ماده به قانون مجازات اسلامی
- لایحه شوراهاى حل اختلاف (مصوب)
- طرح تمدید مهلت اجرای قانون آیین دادرسی کیفری و اصلاح موادی از آن (مصوب)
- طرح اصلاح موادی از قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز (مصوب)
- طرح ممنوعیت اشتغال به کار محکومان ناشی از تحقیق و تفحص در مشاغل حساس مدیریتی و دولتی
- طرح الحاق دو تبصره به ماده (۲۴۱) لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت (مصوب ۱۳۴۷) (مصوب)
- طرح تمدید مهلت اجرای آزمایشی قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری (مصوب)
- لایحه اصلاح قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون لغو ضرورت تصدیق رسمی اسناد دولتی بیگانه (مصوب)
- طرح حمایت از مالکیت صنعتی (ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری)
- طرح الحاق یک تبصره به ماده (۵۰۵) قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب (در امور مدنی) (مصوب)
- طرح الحاق یک بند به ماده (۵۲۴) آیین دادرسی مدنی (مصوب)
- طرح اصلاح مواد (۴) و (۱۹) قانون روابط موجر و مستاجر سال ۱۳۵۶ لایحه اصلاح قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب (در امور مدنی) - مصوب ۱۳۷۹
- لایحه اصلاح قانون تعیین تکلیف تابعیت فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی (مصوب)
- طرح اصلاح ماده (۶۰۹) قانون مجازات اسلامی (کتاب پنجم - تعزیرات)
- طرح الحاق موادی به کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی (تعزیرات و مجازات‌های بازدارنده)، در خصوص اهانت به ادیان و مذاهب قانونی و اقوام ایرانی
- طرح اصلاح موادی از قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری
- طرح مبارزه با تبعیض نژادی، تنفر قومی و مذهبی

- طرح «الحاق یک تبصره به ماده (۱۱) قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی»
- طرح «اصلاح ماده (۱۰۴۱) قانون مدنی اصلاحی مصوب ۱۳۸۸/۰۴/۰۱»
- لایحه اصلاح ماده (۱۹) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی
- طرح «عفو عمومی و تبدیل مجازات»
- طرح اصلاح موادی از قانون شوراها حل اختلاف
- بررسی موادی از لایحه تجارت (کتاب دوم - اسناد تجاری)
- لایحه بودجه سال ۱۳۹۹
- طرح تقلیل مجازات حبس
- لایحه حمایت از کودکان و نوجوانان
- لایحه نحوه پرداخت هزینه دادرسی دستگاه‌های اجرایی
- طرح انتزاع سازمان زندان‌ها از قوه قضائیه و الحاق آن به وزارت کشور
- طرح ارتقای اعتبار اسناد رسمی
- بررسی طرح اصلاح ماده ۱۱۱۷ قانون مدنی و الحاق سه تبصره به آن (منع اشتغال زوجه)
- طرح جامع پذیرش و آموزش وکالت
- طرح حمایت و تشویق مطلعین مفاسد اداری و اقتصادی
- طرح الحاق یک تبصره به ماده ۱۱ قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی (مهریه)
- لایحه حمایت از مالکیت فکری
- اصلاح موادی از قانون تشکیلات و آئین دادرسی دیوان عدالت
- طرح تشدید مجازات اسیدپاشی
- الحاق یک تبصره به ماده ۶ قانون مبارزه با پولشویی
- طرح اصلاح ماده ۱۰۴۱ قانون مدنی (افزایش حداقل سن ازدواج) (در کمیسیون رد شد)
- طرح پیش فروش ساختمان
- لایحه اصلاح قانون تعیین تکلیف فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی (تصویب و ابلاغ)
- لایحه مبارزه با قاچاق انسان
- طرح اصلاح مواد ۳۲۳ و ۳۲۵ قانون مدنی (انتقال مال مغضوب)

- طرح الحاق موادی به قانون نحوه اجرای اصل چهل و نهم (اعاده اموال غیرمشروع)
- لایحه مبارزه با قاچاق انسان و اعضای بدن و مجازات عبوردهندگان غیر مجاز افراد از مرزهای کشور
- طرح حمایت از مالکیت صنعتی و علائم تجاری
- طرح الحاق یک تبصره به بند ج ماده ۲۴ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (برداشت محکوم به از سایر حسابهای محکوم علیه) (رد در کمیسیون)
- لایحه الحاق یک تبصره به ماده ۶ قانون مبارزه با پولشویی (رد در کمیسیون)
- طرح دفاتر اسناد رسمی
- لایحه حمایت قضایی و بیمه ای از مأموران یگان حفاظت دستگاههای اجرایی (حمایت از محیط بانان و جنگل بانان)
- طرح اصلاح موادی از قانون آیین دادرسی کیفری
- طرح مبارزه با جرایم اقتصادی
- طرح اصلاح ماده ۴۳ قانون حمایت خانواده (حضانة و اداره امور مالی)
- لایحه حمایت از کودکان و نوجوان
- طرح اعاده اموال نامشروع و اجرای اصل چهل و نهم
- طرح ابلاغ، انتشار و اجرای قوانین
- طرح الحاق موادی به کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی (اهانت به ادیان و مذاهب قانونی و اقوام ایرانی)
- طرح مبارزه با تبعیض نژادی، تنفر قومی و مذهبی
- لایحه معافیت وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی از پرداخت هزینه‌های ثبتی
- طرح اصلاح بند ب ماه ۲ قانون تشکیل سازمان بازرسی
- طرح شفافیت آرای تقنینی
- لایحه تمدید مهلت اجرای آزمایشی قانون ارتقاء سلامت نظام اداری مصوب ۹۳
- مسؤولان واحدهای مختلف قوه قضائیه موظفند به منظور پاسخگویی وزیر دادگستری به سؤال‌های نمایندگان مجلس شورای اسلامی در ارتباط با روابط قوه قضائیه با قوای

دیگر و اجرای مسئولیت‌های مندرج در این قانون، اطلاعات و مدارک لازم را در راستای مشارکت در اعمال حق نظارت مجلس شورای اسلامی در حوزه پاسخگویی به سؤالات و تذکرات نمایندگان در اختیار وزیر دادگستری قرار دهند.

جدول ۳۴- گزارش سؤالات و تذکرات مجلس شورای اسلامی در دولت یازدهم و دوازدهم

سال	۹۲	۹۳	۹۴	۹۵	۹۶	۹۷	۹۸	۹۹
سوال	۱۶	۳۴	۱۱	۱۷	۲۶	۵۴	۱۳	۳۰
تذکر	۳۶	۴۱	۴۱	۳۸	۲۸	۲۰	۵۳	۴۳
سوال ارجاع شده به صحن	۱	-	۱	۲	۱	۲	۳	۱

جدول ۳۵- عملکرد اقدامات امور مجلس از ابتدای دولت یازدهم تا پایان دی ماه ۱۳۹۹

عنوان اولویت	برنامه عملیاتی	شاخص	هدف کمی
تنظیم ارتباط موثر و سازنده با قوه قضاییه و ارتقای همکاری‌های قوه قضاییه با سایر قوا	تعامل با نمایندگان و کمیسیون‌های مجلس شورای اسلامی	مکاتبه	۱۳۸۸۹
	انجام و پیگیری تذکرات و سؤالات درخواستی از سوی نمایندگان مجلس شورای اسلامی	مکاتبه	۵۴۰
	حضور در جلسات کمیسیون‌های مجلس	جلسه	۱۲۹۳
	اظهارنظر کارشناسی درخصوص طرح‌ها و لوایح	مکاتبه	۱۳۱۸

جدول ۳۶- عملکرد اداره کل امور مجلس از ابتدای دولت یازدهم تا پایان دی ماه ۱۳۹۹

عنوان اولویت	برنامه عملیاتی	شاخص	هدف کمی
تنظیم ارتباط موثر و سازنده با قوه قضاییه و ارتقای همکاری‌های قوه قضاییه با سایر قوا	تعامل با نمایندگان و کمیسیون‌های مجلس شورای اسلامی	مکاتبه	۱۳۸۸۹
	انجام و پیگیری تذکرات و سؤالات درخواستی از سوی نمایندگان مجلس شورای اسلامی	مکاتبه	۵۴۰
	حضور در جلسات کمیسیون‌های مجلس	جلسه	۱۲۹۳
	اظهارنظر کارشناسی درخصوص طرح‌ها و لوایح	مکاتبه	۱۳۱۸

● **انتقان و اغنای علمی، ارتقای کیفی قانونگذاری، تنقیح، به روزرسانی و کمک به کارایی و اثربخشی قوانین و مقررات از طریق تهیه و تدوین لوایح، پیش نویس آیین نامه های قانونی و اظهارنظر در مورد لوایح و طرح های قانونی و استعلامات حقوقی**

جدول ۳۷- فهرست اقدامات شاخص امور حقوقی و مطالعات تطبیقی در سال های ۱۳۹۹-۱۳۹۲

ردیف	عنوان لایحه	آخرین وضعیت تصویب
۱	نحوه اداره و بهره برداری از آپارتمان ها	در اردیبهشت ماه سال ۱۳۹۸ قوه قضائیه پیش نویس لایحه «نحوه اداره و بهره برداری از آپارتمان» را جهت سیر مراحل بررسی و تصویب هیأت وزیران ارائه کرد و هم اکنون در کمیسیون لوایح مطرح بررسی است.
۲	لایحه ثبت شرکت ها و موسسات غیر تجاری	برای طی مراحل تصویب به مجلس شورای اسلامی ارسال شده است.
۳	لایحه تشکیل پلیس ویژه اطفال و نوجوانان	در کمیسیون فرعی لوایح هیأت دولت مطرح بررسی است.
۴	لایحه اصلاح قانون شوراهای حل اختلاف	در شورای نگهبان مطرح بررسی است.
۵	لایحه صیانت و کرامت از حقوق زنان	برای طی مراحل تصویب به مجلس شورای اسلامی ارسال شده است.
۶	لایحه اصلاح قانون مبارزه با پولشویی	در ۱۳۹۸/۷/۲۲ الحاق یک تبصره به ماده ۶ در مجلس شورای اسلامی تصویب شد.
۷	لایحه جامع اداری و استخدامی قوه قضائیه	مکاتبه و ارسال به دولت- معاون اول
۸	لایحه مبارزه با فساد و ارتقاء سلامت اداری	برای طی مراحل تصویب به مجلس شورای اسلامی ارسال شده است.
۹	لایحه تابعیت فرزندان حاصل از ازدواج زن ایرانی با مرد خارجی	تصویب و ابلاغ شد.
۱۰	لایحه مسئولیت مدنی موسسات عمومی	در کمیسیون لوایح مطرح بررسی است.
۱۱	لایحه ایجاد نهاد ملی حقوق بشر و شهروندی	برای طی مراحل تصویب به مجلس شورای اسلامی ارسال شده است.
۱۲	لایحه نحوه مدیریت تعارض منافع	برای طی مراحل تصویب به مجلس شورای اسلامی ارسال شده است.

ردیف	عنوان لایحه	آخرین وضعیت تصویب
۱۳	لایحه تمدید مهلت اجرای آزمایشی قانون شورای حل اختلاف	تصویب و ابلاغ شد.
۱۴	لایحه شفافیت	برای طی مراحل تصویب به مجلس شورای اسلامی ارسال شده است.
۱۵	مصوبه اعمال ماده ۲۸ ق.م.ا.م صوب ۱۳۹۲ موضوع تعدیل مجازات‌های نقدی	در دولت مطرح بررسی است.
۱۶	طرح قانونی کاهش مجازات حبس تعزیری	تصویب شد.

جدول ۳۸- جدول گزارش اجمالی از عملکرد امور حقوقی و مطالعات تطبیقی - سال ۱۳۹۲ لغایت ۱۳۹۹/۱۰/۳۰

ردیف	عنوان فعالیت	ردیف	سال ۱۳۹۲	سال ۱۳۹۳	سال ۱۳۹۴	سال ۱۳۹۵	سال ۱۳۹۶	سال ۱۳۹۷	سال ۱۳۹۸	سال ۱۳۹۹ بهمن ماه	جمع کل
۱	اظهارنظر در لوایح	تعداد/ فقره	۱۶	۲۳	۱۴	۱۰	۲۴	۲۵	۱۷	۶۶	۱۹۵
۲	اظهارنظر در طرح‌ها	تعداد/ فقره	۳	۱۰	۳	۱	۲	۶	۸۸	۱۸۸	۳۰۱
۳	اظهارنظر و مشارکت در تدوین آیین‌نامه‌ها	تعداد/ فقره	۳۹	۳۶	۱۷	۱۷	۳۰	۲۷	۱۵	۱۶	۱۹۷
۴	حضور موثر در جلسات و کمیسیون‌های تخصصی دولت، مجلس و قوه قضائیه	جلسات	۱۶	۱۴	۸	۸۸	۱۲۵	۱۵۹	۱۰۵	۱۴۰	۶۵۵
۵	اظهارنظر در صدور مجوز واگذاری یا فروش املاک و اراضی	تعداد/ فقره	۷۵	۳۷	۸۰	۳۱	۱۹	۳۳	۴۳	۱۳۳	۴۵۱

جدول ۳۹- گزارش اقدامات شاخص - تدوین پیش نویس آیین نامه قانون احکام دائمی و قانون برنامه ششم توسعه ۱۳۹۶ الی ۱۳۹۹

ردیف	تکلیف قانونی	مهلت قانونی	دستگاه متولی	مرجع تصویب	توضیحات
۱	تبصره ۴ ماده ۲۴ قانون احکام دائمی توسعه	شش ماه از ابلاغ قانون	سازمان برنامه و بودجه کشور و وزارت دادگستری	هیأت وزیران	برابر مقرر، آیین نامه اجرایی این ماده باید با پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه و وزارت دادگستری تهیه و به تصویب هیأت وزیران برسد، موضوع آیین نامه نحوه تشکیل «گروه اقتصادی با منافع مشترک» می باشد که دفتر حقوقی با جلب نظر دستگاهها و برگزاری جلسات متعدد پیش نویس را آماده و به سازمان برنامه و بودجه ارسال در حال حاضر پیش نویس برای مراحل رسیدگی در دفتر دولت و کمیسیون تخصصی می باشد.
۲	تبصره شق ۵ بند ج ماده ۳۸ قانون احکام دائمی توسعه	شش ماه از ابلاغ قانون	وزارت دادگستری با همکاری وزارتخانه های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، تعاون، کار و رفاه اجتماعی و آموزش و پرورش و سازمان زندان ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور	هیأت وزیران	پیش نویس آیین نامه با همکاری سازمان زندان ها تدوین و پس از بررسی و برگزاری جلسات کارشناسی در کمیسیون امور اجتماعی دولت مطرح و در نهایت به تصویب دولت رسیده است.
۳	بند ۵ ماده ۵۳ قانون احکام دائمی توسعه	شش ماه از ابلاغ قانون	پیشنهاد شرکت فرودگاه ها و ناوبری هوایی ایران	وزرای راه و شهرسازی و دادگستری	تصویب و ابلاغ گردیده است.

ردیف	تکلیف قانونی	مهلت قانونی	دستگاه متولی	مرجع تصویب	توضیحات
۴	تبصره ۱ بند ب ماده ۱۱۳ قانون برنامه ششم توسعه	مسکوت	به پیشنهاد وزارت دادگستری و با همکاری سازمان ثبت اسناد و املاک کشور	رئیس قوه قضائیه	پیش نویس آئین نامه مذکور تدوین نهائی گردیده و طی شماره ۲۹۴۸۳ مورخ ۹۶/۱۲/۱۴ به قوه قضائیه جهت تصویب ریاست محترم ارسال گردیده است.
۵	تبصره بند ت ماده ۱۱۳ قانون برنامه ششم توسعه (پیشگیری از وقوع جرم و کاهش آمار محکومین)	مسکوت	سازمان زندان ها و اقدامات تامینی و تربیتی کشور و با همکاری وزارت دادگستری	رئیس قوه قضائیه	تصویب و ابلاغ گردیده است.

جدول ۴۰- گزارش اقدامات شاخص - تدوین پیش نویس آیین نامه قانون احکام دائمی و قانون برنامه ششم توسعه امور حقوقی و مطالعات تطبیقی

ردیف	تکلیف قانونی	مهلت قانونی	دستگاه متولی	مرجع تصویب	توضیحات
۶	تبصره شق ۵ بند پ ماده ۱۱۳ قانون برنامه ششم توسعه (سرمایه گذاری بخش غیردولتی در توسعه زیرساخت های زندان و...)	شش ماه از ابلاغ قانون	سازمان زندان ها و اقدامات تامینی و تربیتی کشور و با همکاری وزارت دادگستری	هیأت وزیران	تصویب و ابلاغ گردیده است.
۷	تبصره بند ج ماده ۱۱۳ قانون برنامه ششم توسعه	مسکوت	بوسیله سازمان پزشکی قانونی و با همکاری وزارت دادگستری	رئیس قوه قضائیه	در تاریخ ۹۶/۱۰/۱۷ با شماره ابلاغیه ۹۰۰۰/۴۹۲۱۲/۱۰۰ تصویب رئیس محترم قوه قضائیه رسید.

ردیف	تکلیف قانونی	مهلت قانونی	دستگاه متولی	مرجع تصویب	توضیحات
۸	بند خ ماده ۱۱۳ قانون برنامه ششم توسعه (حفاظت بهینه از بیت المال و تشویق ماندگاری شاغلان پست‌های تخصصی حقوقی دستگاه‌های اجرایی)	مسکوت	توسط معاون حقوقی رئیس جمهور، وزیر دادگستری، رئیس سازمان اداری و استخدامی کشور و رئیس سازمان	هیأت وزیران	در سال ۱۳۹۹ تصویب و ابلاغ گردیده است.
۹	تبصره بند پ ماده ۱۱۶ قانون برنامه ششم توسعه (ایجاد سامانه اعتبارسنجی و سجل محکومیت‌های مالی و...)	شش ماه از ابلاغ قانون	قوه قضائیه و با همکاری وزارتخانه‌های دادگستری و امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	هیأت وزیران	در انتظار تصویب در صحن دولت می‌باشد.
۱۰	بند الف ماده ۱۱۷ قانون برنامه ششم توسعه (ایجاد سامانه برخط الکترونیکی)	شش ماه از ابلاغ قانون	قوه قضائیه با همکاری دادگستری، ارتباطات و فناوری اطلاعات و امور اقتصادی و دارایی	هیأت وزیران	در سال ۱۳۹۹ تصویب و ابلاغ گردیده است.
۱۳	تبصره بند ت ماده ۱۱۷ قانون برنامه ششم توسعه (درگاه الکترونیک مرتبط با سامانه دستگاه‌های اجرایی جهت پاسخگویی به استعلامات مراجع قضایی)	شش ماه از ابلاغ قانون	قوه قضائیه با همکاری وزارت دادگستری	هیأت وزیران	تصویب و ابلاغ گردید.

مهم‌ترین اقدامات امور پیشگیری از تخلف و وقوع جرم

بر اساس طرح گفتمان جدید در بحث پیشگیری از وقوع جرائم و توجه به کارکرد دستگاه‌ها و نهادهای مختلف در این زمینه همچنین اتخاذ رویکردهای نوین در مواجهه با شرایط و الزامات پیشگیری از جرم در فضای حقوقی و قضائی، مجلس محترم شورای اسلامی، در سال ۱۳۹۴ قانون پیشگیری از جرم و متعاقب آن الزام تشکیل شورای عالی پیشگیری از وقوع جرم را مصوب نمود. با بررسی قانون مزبور شاهد تغییر شیوه برخورد در نوع و نحوه برخورد با موضوع پیشگیری از جرم در سطح کلان کشور خواهیم بود.

شورای عالی متشکل از مقامات مهم لشکری و کشوری در قوه قضائیه، مجلس شورای اسلامی، هیات وزیران، نیروی انتظامی و.... می باشد. از جمله مقامات عضو شورای عالی پیشگیری از وقوع جرم وزیر دادگستری می باشد.

وزارت دادگستری با آگاهی از این نگاه مدیرانه نوین، در تشکیلات اصلاحی در سال ۱۳۹۴ اداره کل پیشگیری از تخلف و وقوع جرائم را پیش بینی و با ابلاغ سازمان اداری و استخدامی ایجاد نمود. مساله مهم در تشکیل این اداره کل توجه به ماهیت ذاتی وزارت دادگستری به عنوان حلقه اتصال سه قوه مقننه، قضائیه و مجریه از یک سو و توجه به چند وجهی بودن موضوع پیشگیری از وقوع جرم از سوی دیگر است. لذا شاید مهم ترین دستاورد وزارت دادگستری در دولت یازدهم در زمینه پیشگیری از وقوع جرم، تعریف ساختار جدید مبتنی بر نیازها و رویکردهای ابلاغی بوده است.

در همین راستا مهم ترین اقدامات انجام یافته توسط این اداره کل طی سال های اخیر عبارتند از:

- شناسایی دستگاه های اجرایی متولی و مستعد فعالیت در حوزه پیشگیری از تخلف و وقوع جرائم و برگزاری جلسات هم اندیشی و ارتباطی مورد نیاز
- تلاش در جهت انعکاس اقدامات انجام یافته به قوه قضائیه و پیگیری سیاست ها و برنامه های مرتبط در دستگاه های دولتی

- حضور فعال و مشارکت در کمیته های مشترک کاری و کارگروه های فعال فعلی
- پیگیری و انجام اقدامات لازم به منظور هم افزایی و همسوگرایی هر چه بیشتر فعالیت ها در زمینه پیشگیری از تخلف و وقوع جرم از قبیل انعقاد تفاهم نامه های همکاری
- شناسایی، گردآوری و پیگیری طرح ها و برنامه های مرتبط حقوقی در سایر دستگاه های اجرایی و نهادهای غیر دولتی

- تحلیل و بررسی قوانین و اسناد و ارائه پیشنهاد در زمینه تدوین، تنقیح و اصلاح قوانین و مقررات در حوزه پیشگیری از تخلفات و وقوع جرائم

- تقویت نقش و جایگاه سازمانی اداره کل در برقراری ارتباط با تشکل های مردمی فعال در حوزه پیشگیری به منظور بهره مندی از ظرفیت های موجود با هدف تسهیل زمینه های فعالیت این قبیل تشکل ها و بهره مندی متقابل از ظرفیت های اجتماعی آنها

- حضور و مشارکت در برگزاری نشست های علمی تخصصی با هدف شناسایی ظرفیت ها و خلاء های قانونی موجود

● همکاری مستمر در اجرای تکالیف و ماموریت‌های محوله در راستای پیشگیری از وقوع جرم با دبیرخانه شورای عالی سلامت و امنیت غذایی وزارت بهداشت، کمیته تخصصی قوانین و مقررات ناظر بر فضای مجازی، شبکه مدیران کل مشارکت‌های مردمی قوه قضائیه، کارگروه علمی سلامت زنان فرهنگستان علوم، کانون کارشناسان رسمی دادگستری، مرکز امور و کلا، مشاورین و کارشناسان رسمی قوه قضائیه، دبیرخانه مرجع ملی کنوانسیون مبارزه با فساد، کارگروه تعیین مصادیق محتوای مجرمانه معاونت فضای مجازی دادستان کل کشور، با اداره کل مشارکت‌های مردمی معاونت اجتماعی و پیشگیری از جرم قوه قضائیه، همکاری موثر و حضور مستمر در جلسات کمیسیون تخصصی شورای عالی پیشگیری از جرم و آسیب‌های اجتماعی و ارتقاء سلامت اجتماعی، دبیرخانه ستاد مرکزی پیگیری اجرای سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی قوه قضائیه، دبیرخانه کارگروه تعامل پذیری دولت الکترونیک، معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضائیه، صندوق حمایت از وکلا و کارگشایان دادگستری، کارگروه تخصصی کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی ستاد مبارزه با مواد مخدر و.....

● احصای دستگاه‌های متولی یا فعال در حوزه پیشگیری از وقوع جرم و مذاکره و مکاتبه با آنها نظیر نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، معاونت اجتماعی قوه قضائیه، امور سلامت اداری و صیانت از حقوق مردم سازمان اداری و استخدامی، سازمان بهزیستی کشور، معاونت درمان و کاهش آسیب وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی، سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی به منظور تبیین زمینه‌های همکاری مشترک با هدف هم‌افزایی برنامه‌ها و اقدامات

● برگزاری نشست مشترک با اداره کل پیشگیری‌های انتظامی معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم نیروی انتظامی با هدف تقویت سطح تعامل و انجام برنامه‌ها و اقدامات مشترک

● حضور و مشارکت موثر و مستمر در سلسله جلسات دبیرخانه شورای عالی اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی مستقر در معاونت اقتصادی وزرات اقتصاد و دارائی و ارائه‌ی گزارش عملکرد موضوع ماده (۸۵) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی مربوط به دستگاه

● همکاری با مرکز اطلاعات مالی شورای عالی پیشگیری و مقابله با جرائم پولشویی و تأمین مالی تروریسم در وزارت امور اقتصادی و دارایی

اقدامات هیأت داورى

• رسیدگی به حل و فصل اختلافات ناشی از واگذاری های دولتی به بخش خصوصی در قالب

هیأت داورى به تعداد ۳۵۳ فقره پرونده

جدول ۴۱- گزارش رسیدگی به حل و فصل اختلافات ناشی از واگذاری های دولتی به بخش خصوصی در قالب هیأت داورى

ردیف	عنوان تکلیف اصلی	عنوان تکلیف فرعى	متن مستند قانونی (قانون نحوه اجرای قسمتی از اصل ۱۶۰ قانون اساسی، مصوب ۱۳۹۴/۰۲/۲۲) و...	اقدامات انجام شده - غیرنهایی
۱	مدیریت کلیه مسائل مربوط به روابط قوه قضائیه با قوه مجریه (ماده ۴)	پیگیری کلیه امور راجع به بودجه قوه قضائیه از هیأت وزیران و دستگاه های اجرایی	بند پ ماده ۲- پیگیری کلیه امور راجع به بودجه، نیروی انسانی و مسائل اداری مربوط به قوه قضائیه در هیأت وزیران، معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور و دستگاه های اجرایی	۴۲ مورد
		پیگیری کلیه امور راجع به نیروی انسانی قوه قضائیه از هیأت وزیران و دستگاه های اجرایی	بند پ ماده ۲- پیگیری کلیه امور راجع به بودجه، نیروی انسانی و مسائل اداری مربوط به قوه قضائیه در هیأت وزیران، معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور و دستگاه های اجرایی	بیش از ۲۰ مورد
		پیگیری کلیه امور راجع به مسائل اداری مربوط به قوه قضائیه از هیأت وزیران و دستگاه های اجرایی	بند پ ماده ۲- پیگیری کلیه امور راجع به بودجه، نیروی انسانی و مسائل اداری مربوط به قوه قضائیه در هیأت وزیران، معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور و دستگاه های اجرایی	۲۵ مورد
		پیگیری و تصویب برنامه های قوه قضائیه از هیأت دولت	ماده ۳- آن بخش از برنامه های قوه قضائیه و نیازهای مالی این قوه و سایر اموری که منوط به تصویب هیأت وزیران است، پس از تأیید رئیس قوه قضائیه از طریق وزیر دادگستری به هیأت دولت ارائه می شود.	برگزاری جلسات، هماهنگی های لازم و اظهار نظر نسبت به برنامه های قوه قضائیه بیش از ۱۰۰ مورد
۲	مدیریت کلیه مسائل مربوط به روابط قوه قضائیه با قوه مجریه (ماده ۴)	مدیریت کلیه مسائل مربوط به روابط قوه قضائیه با قوه مجریه	ماده ۲- وزیر دادگستری مسؤولیت کلیه مسائل مربوط به روابط قوه قضائیه با قوای مجریه و مقننه را بر عهده دارد	کلیه لوایح و آیین نامه های تکلیفی قانونی و ارجاعی از سوی رئیس جمهور و رئیس قوه قضائیه و طرح های مجلس مورد بررسی و اظهار نظر گرفته است و شرح آن در بخش لوایح، طرح ها و آیین نامه ها ذکر گردیده است.
		مدیریت امور مربوط به کانون های کارشناسان، وکلا و مترجمین رسمی دادگستری.		برگزاری جلسات هماهنگی در برقراری افزایش حقوق بازنشستگان ناشی از ضرب سالیانه
		عضویت در کمیسیون های هیأت دولت		۳۹۵ مورد شرکت در جلسات و کمیسیون های مربوطه هیأت دولت، کمیسیون های لوایح و اجتماعی، شوراهای عالی و...
		پاسخگویی به سوالات نمایندگان مجلس شورای اسلامی در خصوص روابط قوه قضائیه با سایر قوا	ماده ۴- وزیر دادگستری در قبال کلیه مسائل مربوط به روابط قوه قضائیه با سایر قوا و وظایف قانونی خود مانند سایر وزرا موظف است در برابر مجلس شورای اسلامی پاسخگو باشد. وزیر دادگستری موظف است به سوالات نمایندگان مجلس در مورد مسائل مختلف مربوط به روابط قوه قضائیه - مسؤولیت کلیه اقدامات پارلمانی قوه قضائیه به موجب ابلاغ شماره ۱۰۱۹۰/۸۴/۱ مورخ ۱۴/۸/۱۳۹۴ رئیس قوه قضائیه به وزیر دادگستری محول شد.	در سال ۹۸ بالغ بر ۷۵۰ مورد اقدام درخصوص درخواست نمایندگان مجلس و تعامل با آنها قوه قضائیه صورت گرفته است.

ردیف	عنوان تکلیف اصلی	عنوان تکلیف فرعی	متن مستند قانونی (قانون نحوه اجرای قسمتی از اصل ۱۶۰ قانون اساسی، مصوب ۱۳۹۴/۰۲/۲۲) و...	اقدامات انجام شده - غیرنهایی
		همکاری در موارد تحقیق و تفحص مجلس شورای اسلامی در خصوص مسائل مربوط به قوه قضائیه	بندب ماده ۲- همکاری جهت تحقیق و تفحص مجلس شورای اسلامی در خصوص مسائل مربوط به قوه قضائیه	تحقیق و تخصصی از قوه قضائیه به عمل نیامده است.
		مطالبه اطلاعات و مدارک از مسئولان واحدهای قوه قضائیه در موارد مورد نیاز برای پاسخگویی به سوالات نمایندگان مجلس	ماده ۵- مسئولان واحدهای مختلف قوه قضائیه موظفند به منظور پاسخگویی وزیر به سؤال‌های نمایندگان مجلس شورای اسلامی در ارتباط با روابط قوه قضائیه با قوای دیگر و اجرای مسؤولیت‌های مندرج در این قانون، اطلاعات و مدارک لازم را در اختیار وزیر دادگستری قرار دهند.	پاسخگویی به ۹۹ مورد از مکاتبات استعلامات نمایندگان محترم در این خصوص
		پاسخگویی وظایف قانونی خود در برابر مجلس شورای اسلامی	ماده ۴- وزیر دادگستری در قبال کلیه مسائل مربوط به روابط قوه قضائیه با سایر قوا و وظایف قانونی خود مانند سایر وزرا موظف است در برابر مجلس شورای اسلامی پاسخگو باشد. وزیر دادگستری موظف است به سوالات نمایندگان مجلس در مورد مسائل مختلف مربوط به روابط قوه قضائیه	در سال ۹۸ بالغ بر ۱۰۰ مورد اقدام مربوط به مطالبات درخواستی از سوی نمایندگان مجلس صورت گرفته است.
		پاسخگویی به کمیسیون اصل ۹۰ قانون اساسی	بندب ماده ۲- هماهنگی لازم جهت پاسخگویی به کمیسیون اصل ۹۰ قانون اساسی	موارد ارجاعی به کمیسیون اصل نود واصل نگردید.
		هیأت داورى موضوع مواد ۲۰ و ۲۳ قانون برنامه سوم توسعه، تنفیذی در قانون برنامه چهارم	ماده ۲۰ قانون برنامه سوم توسعه: «رسیدگی، اظهارنظر و اتخاذ تصمیم در مورد شکایت اشخاص حقیقی و حقوقی از هر یک از تصمیم‌ها در امر واگذاری در صلاحیت هیأت داورى است و این موضوع در قراردادهای تنظیمی واگذاری سهام قید می‌شود و به امضای طرفین قرارداد می‌رسد.» ماده ۲۳: «رای هیأت داورى پس از ده روز از تاریخ ابلاغ به طرفین، قطعی و لازم‌الاجراست و چنانچه طی مدت مذکور و پس از انقضای مدت مذکور صرفاً در صورت وجود عذر موجه برای تأخیر یکی از طرفین نسبت به رای صادره اعتراض داشته باشد باید اعتراض خود را کتباً به دادگاهی که صلاحیت رسیدگی به اصل دعوا را دارد تقدیم نماید. شعبه خاصی که توسط رئیس قوه قضائیه تعیین خواهد شد خارج از نوبت به اعتراض رسیدگی و رای مقتضی صادر می‌نماید رای صادره قطعی و لازم‌الاجراست. بر اساس ماده ۱۳ قانون برنامه سوم تنفیذی در قانون برنامه چهارم به استناد ماده ۳۹ قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه به منظور هماهنگی، نظارت و کنترل فرایند واگذاری و حسن اجرای مقررات هیأت عالی واگذاری به ریاست وزیر اقتصاد و دارایی با عضویت وزیر دادگستری تشکیل می‌گردد.	صدور ۵۸ فقره رای توسط هیأت تشکیل تعداد ۴۹ جلسه توسط دبیرخانه هیأت داورى بررسی تعداد ۱۵۳ فقره پرونده توسط هیأت داورى

معاونت حقوقی رئیس جمهور

فهرست مطالب

۴۰۳	..... اقدامات شاخص
۴۰۷	..... مقدمه
۴۰۷	..... ماموریت‌ها و وظایف
۴۱۱	..... اقدامات اجرایی
۴۱۵	..... معاونین حقوقی رئیس جمهور
۴۱۶	..... اولویت‌ها
۴۱۹	..... شاخص‌ها

اقدامات شاخص

- تهیه و تدوین پیش نویس سند اصلاح و توسعه نظام حقوقی کشور در دولت دوازدهم و تهیه منشور حقوق شهروندی در دولت یازدهم؛
- ۱. تهیه ۲۲ لایحه بنیادین از جمله مدیریت تعارض منافع در خدمات عمومی؛ شفافیت؛ مسوولیت مدنی موسسات عمومی؛ و نیز قانون قانون نویسی در راستای سیاست‌های کلی قانونگذاری ابلاغی مقام محترم رهبری؛
- ۲. دفاع از حقوق و منافع عمومی در مراجع قضایی داخلی در ۸۰۰ پرونده از جمله جلوگیری از تصاحب ۲۵۰۰۰ هکتار اراضی دولتی در اصفهان، پنج هکتار در آمل، ۲۵ هکتار در البرز و اراضی دیگر از منابع طبیعی؛
- ۳. دفاع از حقوق و اموال ملت در مراجع بین‌المللی با همکاری دستگاه‌های ذی‌ربط از جمله:
  - پیشنهاد و پیگیری طرح دعوی و اخذ دستور موقت علیه امریکا در دادگاه دادگستری بین‌المللی دراعاده تحریم‌ها از ۸ مه ۲۰۱۸ موضوع نامه شماره ۹۷/۷۰۸۲ مورخ ۱۳۹۷/۳/۱۹
  - دفاع موفق در قبال درخواست شناسایی و اجرای احکام باصلاح ضد تروریستی امریکا در محاکم اروپایی از جمله لوکزامبورگ، انگلستان و ایتالیا و جلوگیری از اجرای رأی توسط دادگاه‌های مزبور
  - پیگیری و استرداد اشیاء تاریخی کشور ایران از امریکا و کانادا
- ۴. تهیه دو دادخواست مسئولیت مدنی مربوط به تحریم در ۴۰ سال گذشته و اقدامات مداخله‌جویانه امریکا؛
- ۵. بررسی حقوقی حدود ۱۷۵ مورد معاهدات، یادداشت تفاهم‌ها و عضویت در مجامع بین‌المللی؛
- ۶. حل اختلاف و مستندسازی اموال غیر منقول دولتی و عمومی حدود ۴۰۰ مورد و اختلافات اموال منقول و حقوق مالی بین دستگاه‌های اجرایی و یا ارائه نظرات تفسیری برای پیشگیری از اختلاف حدود ۱۰۰۰ مورد؛

۷. تنقیح مستمر قوانین و مقررات و نیز انجام پژوهش‌های کاربردی حقوقی بیش از ۱۰۰ مورد؛
۸. تهیه دانشنامه سیاست‌گذاری حقوقی در ۱۳۰ مدخل؛
۹. تهیه و تدوین منشور اخلاق حرفه‌ای کارگزاران مجموعه حقوقی دولت.

عناوین لوایح مهم دولت دوازدهم

- لایحه شفافیت؛
- لایحه اصلاح قانون همه‌پرسی؛
- لایحه نحوه مدیریت تعارض منافع در خدمات عمومی؛
- لایحه مسئولیت مدنی مؤسسات عمومی؛
- لایحه ایجاد نهاد ملی حقوق بشر و شهروندی؛
- لایحه قانون قانون‌نویسی؛
- همکاری در تنظیم لایحه اصلاح قانون تعیین تکلیف تابعیت فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی؛
- همکاری در تهیه لایحه مبارزه با قاچاق انسان و اعضای بدن و مجازات عبور دهندگان غیر مجاز افراد از مرزهای کشور؛
- لایحه حفاظت رودخانه‌ها و کاهش خطرات سیل؛
- لایحه اصلاح قانون مبارزه با پولشویی؛
- لایحه حمایت از حیوانات؛
- لایحه قانون حفاظت از زمین‌های کشاورزی و ضوابط ساخت و ساز در خارج از محدوده و حریم شهرها و روستاها؛
- لایحه اصلاح موادی از قانون تجارت در خصوص ورشکستگی؛
- لایحه معافیت وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی از پرداخت هزینه‌های ثبتی؛
- لایحه اصلاح قانون تعیین حدود وظایف و اختیارات و مسئولیت‌های ریاست‌جمهوری اسلامی ایران به منظور اجرایی شدن اصل ۱۱۳ قانون اساسی؛
- لایحه تأمین امنیت غذایی؛
- لایحه الحاق تبصره به ماده ۵ قانون سنجش و پذیرش دانشجو در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور؛

- لایحه اصلاح قانون تعیین تکلیف تابعیت فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی؛
- لایحه اصلاح موادی از قانون مدنی راجع به عدم تحمیل تابعیت زن در اثر ازدواج؛
- لایحه آزادی اجتماعات و راهپیمایی‌ها؛
- لایحه اصلاح قسمتی از ماده ۶۶ قانون آیین دادرسی کیفری؛
- لایحه حق آحاد مردم بر شادمانی.

مقدمه

معاونت حقوقی رئیس‌جمهور، به‌طور کلی وظیفه انجام امور حقوقی رئیس‌جمهور و دولت، بررسی عضویت‌های دولت در سازمان‌ها و مجامع بین‌المللی، مستندسازی املاک دولت، هماهنگی و نظارت بر امور حقوقی دستگاه‌های اجرایی و رفع اختلاف بین آنها، اجرای برنامه تدوین و تنقیح قوانین و مقررات دولت الکترونیک، پیگیری اجرای قانون اساسی و حقوق شهروندی و انجام اطلاع‌رسانی پژوهش‌ها و آموزش‌های لازم در زمینه حقوقی را برعهده دارد. به‌طور کلی این معاونت دارای شرح وظایف متعددی از جمله؛ تقویت هماهنگی میان بخش‌های حقوقی دستگاه‌های اجرایی، ایجاد سازمان حقوقی در چارچوب دولت، ارتقاء اعتماد عمومی نسبت به سازمان حقوقی دولت، نهادینه‌سازی حقوقی اساسی و شهروندان، بهبود وضعیت مستندسازی املاک و آموزشی، تأثیرگذاری بر فرآیند سیاست‌گذاری حقوقی، نظام‌مند کردن پذیرش تعهدهای بین‌المللی، چارچوب‌مند ساختن اقدام‌های واحدهای حقوقی، تضمین و تأمین حقوق جامعه و دولت. یکی از مهم‌ترین وظایف رئیس‌جمهور، نظارت بر اجرای قانون اساسی در کشور می‌باشد که این مهم توسط معاونت حقوقی ریاست‌جمهوری پیگیری می‌گردد. در ۸ سال عمر دولت تدبیر و امید، این معاونت نقش فعالی در بررسی لوایح و مقررات حقوقی دولت داشته و همچنین باید ادعاء نمود که این دولت بیشترین نقش‌آفرینی در عرصه بین‌المللی داشته که نقش معاونت حقوقی رئیس‌جمهور با بررسی موافقت‌نامه‌ها و تفاهم‌نامه‌های بین‌المللی را باید بازوی معاضدتی مناسب برای دولت و شخص رئیس‌جمهور در حوزه حقوق عمومی و بین‌المللی دانست.

مأموریت‌ها و وظایف

در بیانیه چشم‌انداز، معاونت حقوقی رئیس‌جمهور نهادی است توانمند، راهبر و با انصاف در ایجاد سازمان حقوقی، سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی حقوقی، هماهنگی و نظارت بر امور حقوقی دستگاه‌های اجرایی، زدودن اختلاف‌های حقوقی میان نهادهای اجرایی، برقراری سازش میان دستگاه‌های اجرایی و شهروندان و ترویج و توسعه آموزه‌های حقوقی.

در افق این چشم انداز، معاونت حقوقی دارای خصیصه‌های زیر خواهد بود:

- توانمند در انجام امور حقوقی ریاست‌جمهوری و دولت و هماهنگی و نظارت بر امور حقوقی دستگاه‌های اجرایی؛

- راهبر در خصوص تدوین و اجرای سیاست‌های حقوقی و ترویج و توسعه آموزه‌های حقوقی؛
- با انصاف در زمینه زدودن اختلاف میان دستگاه‌های اجرایی، اظهارنظرهای حقوقی و ایجاد سازش میان نهادهای اجرایی و شهروندان

در مجموعه معاونت حقوقی ریاست‌جمهوری ارزش‌های زیر مورد رعایت خواهد بود:

۱. کرامت‌مداری: براساس این ارزش معاونت حقوقی رئیس‌جمهور در همه زمینه‌های مأموریت خود به کرامت‌مداری و جنبه‌های مختلف آن پای‌بند است تا در پرتو آن با رویکردی قانون‌مدار، برابری گرا و آزادی‌مدار سیاست‌گذاری و اقدام کند.

۲. کنش‌گر و مشارکت‌پذیر بودن: در چارچوب این ارزش بر پویایی عملکرد معاونت حقوقی رئیس‌جمهور و تلاش گسترده آن در زمینه اتخاذ تدابیر سنجیده و کارآمد و بکارگیری اقدام‌های مؤثر با استفاده از مشارکت همه واحدهای حقوقی دستگاه‌های اجرایی و شهروندان تأکید می‌شود.

۳. توسعه‌مداری: معاونت حقوقی رئیس‌جمهور با رویکردی حقوق‌گرا و دانش‌بنیان در راستای اصلاح و توسعه نظام حقوقی گام برمی‌دارد.

۴. سازش‌گری: در پرتو این ارزش از همه ظرفیت‌ها و ابزارها به‌منظور برقراری سازش میان کنش‌گران اختلاف‌های حقوقی استفاده می‌شود.

۵. انصاف‌مدار بودن: به موجب این ارزش در همه سطح‌های مأموریت معاونت حقوقی رئیس‌جمهور با رعایت و تضمین انصاف سیاست‌گذاری، رسیدگی و اظهارنظر صورت می‌گیرد.

۶. ناظر و هدایت‌کننده: معاونت حقوقی رئیس‌جمهور با بهره‌گیری از ابزارهای به روز و در راستای بالا بردن سطح عملکرد کنش‌گران حقوقی به نظارت و هدایت آن‌ها مبادرت می‌ورزد.

۷. پاسخ‌گو بودن: در پرتو این ارزش با رویکردی شفاف در راستای پاسخ‌گویی به همه شهروندان و نهادهای قانونی اقدام می‌شود.

در ادامه اهداف کلان معاونت در اجرای مأموریت‌های آن به شرح زیر است:

۱. تقویت هماهنگی میان بخش‌های حقوقی دستگاه‌های اجرایی؛

۲. ایجاد سازمان حقوقی در چارچوب دولت؛
  ۳. ارتقاء اعتماد عمومی نسبت به سازمان حقوقی دولت؛
  ۴. نهادینه سازی حقوقی اساسی و شهروندان؛
  ۵. بهبود وضعیت مستندسازی املاک و آموزشی؛
  ۶. تأثیرگذاری بر فرآیند سیاستگذاری حقوقی؛
  ۷. نظام‌مند کردن پذیرش تعهدهای بین‌المللی؛
  ۸. چارچوب‌مند ساختن اقدام‌های واحدهای حقوقی؛
  ۹. تضمین و تأمین حقوق جامعه و دولت.
- در جهت نیل به اهداف بالا، راهبردهای کلان معاونت به قرار ذیل است:
۱. اختلاف‌زدایی منصفانه؛
  ۲. کاهش زمینه‌های پیدایش اختلاف‌های حقوقی میان دستگاه‌های اجرایی؛
  ۳. افزایش سطح آگاهی حقوقی دستگاه‌های اجرایی؛
  ۴. ترویج حقوق اساسی و شهروندی؛
  ۵. توسعه نظام تدوین و تنقیح قوانین و مقررات؛
  ۶. گسترش مشارک‌های علمی حقوقی؛
  ۷. یکپارچه سازی نظام قراردادها و تعهدهای دولت؛
  ۸. شفاف‌سازی و اطلاع‌رسانی؛
  ۹. ارتقاء بهره‌وری سازمانی؛
  ۱۰. دفاع مناسب از حقوق دولت.

وانگهی، «انجام امور حقوقی ریاست‌جمهوری و دولت» تعبیری عام و فاقد جزئیات از نقش‌های متنوع معاونت حقوقی رئیس‌جمهور است. مأموریت‌ها و وظایف این معاونت از گستردگی، اهمیت فوق‌العاده، حساسیت و پیچیدگی‌های خاصی برخوردار است. انجام بررسی‌ها حقوقی لوایح و طرح‌های قانونی و پیشنهادات مطروحه در هیأت محترم وزیران و شوراهای اقماری و کمیسیون‌های موضوع اصل (۱۲۷) و (۱۳۸) قانون اساسی، دفاع از مصوبات دولت در مراجع نظارتی، انجام امور حقوقی دولت در ارتباط با سایر قوا، شورای نگهبان و مجمع تشخیص مصلحت نظام، پاسخ به استعلام‌های حقوقی دستگاه‌های اجرایی و رفع اختلافات حقوقی آنها،

اجرای برنامه مستندسازی و تعیین بهره بردار اموال غیرمنقول دستگاههای اجرایی، هماهنگی، نظارت، ارزیابی و ساماندهی امور حقوقی دستگاههای مذکور، مدیریت عمومی تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور، ساماندهی پژوهشی های حقوقی و آموزش مداوم کارشناسان و مشاوران و مدیران حقوقی دستگاههای اجرایی و تأیید صلاحیت تخصصی کارشناسان و مشاورین حقوقی آنها از جمله وظایف و مسئولیت های مهم این معاونت به شمار می روند که هر کدام از آنها در سطوح کلان کشور مطرح و تأثیرگذار می باشند و نقش به سزایی در ابعاد مختلف پیشرفت و توسعه کشور ایفاء می نمایند به نحوی که می توان گفت بستر و زمینه ساز اجرای برنامه های رشد و توسعه محسوب می شوند و هیچ برنامه توسعه ای بدون بستر مناسب حقوقی به سر انجام نخواهد رسید.

بدون شک نیل به این رسالت خطیر با این گونه ابعاد مهم و سرنوشت ساز مستلزم برنامه ریزی راهبردی، همه جانبه نگری و اشراف کامل بر کلیه امور کشور و جامعه اسلامی است و یقیناً کلید حل بسیاری از مسائل و مشکلات جامعه در راه حل های حقوقی نهفته است کما اینکه عنایت می فرمایند ریشه عمده چالش های بین دولت و قوای دیگر ناشی از مسائل و مشکلات حقوقی است که تبیین و تحلیل دقیق و صحیح آنها می تواند گره گشای این چالش ها باشد.

در پایان اهم وظایف و مأموریت های معاونت حقوقی رئیس جمهور بصورت کوتاه به قرار زیر است:

۱. انجام امور حقوقی ریاست جمهوری و هیأت وزیران در ارتباط با مجلس شورای اسلامی، شورای نگهبان، قوه قضائیه و مجمع تشخیص مصلحت نظام.
۲. دفاع از مصوبات و تصمیم های رئیس جمهور، هیأت وزیران و دستگاه های اجرایی در هیأت تطبیق مصوبات دولت در مجلس شورای اسلامی و دستگاه های قضایی و شبه قضایی.
۳. پاسخ به استعلامات حقوقی و قانونی دستگاه های اجرایی و رفع اختلاف های حقوقی آنها و اجرای برنامه مستندسازی و تعیین بهره بردار اموال غیر منقول دستگاه های اجرایی.
۴. انجام امور حقوقی محوله در مورد معاهدات، قراردادهای عضویت های بین المللی دولت.
۵. هماهنگی، نظارت، ارزیابی و ساماندهی امور حقوقی دستگاه های اجرایی به ویژه در مورد روش های انجام کار.

۶. انجام وظایفی که به طور خاص در قوانین و مصوبات دولت بر عهده معاونت حقوقی رئیس‌جمهور محول شده یا می‌شود.
۷. مدیریت عمومی تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور و اظهارنظر در مورد وضع قوانین و مقررات جدید و اجرای برنامه قوانین و مقررات در دولت الکترونیک.
۸. ساماندهی پژوهش‌های حقوقی و آموزش مداوم کارشناسان و مشاورین و مدیران حقوقی دولت و دستگاه‌های اجرایی.
۹. تنظیم برنامه جامع پژوهشی مورد نیاز دولت در سطح قوه مجریه و دستگاه‌های تحت اکر رئیس‌جمهور و نظارت بر آنها.
۱۰. احیای حقوق عامه با رعایت خط‌مشی‌ها و سیاست‌های رئیس‌جمهور و دولت.

اقدامات اجرایی

اهم اقدامات معاونت حقوقی رئیس‌جمهور در دولت دوازدهم به شرح ذیل است:

الف- تعدادی از پرونده‌ها یا طرح‌های ویژه

۱. ارائه متن جایگزین برای اعطای تابعیت به فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی و پیشبرد آن در دولت و مجلس و شورای نگهبان و تهیه آیین‌نامه و اصلاح شیوه‌نامه و رصد و پیگیری اجرا در سطح ملی و استانی. این امر یکی از موارد نادر تهیه و تصویب و اجرای یک قانون از طراحی یک لایحه تا تصویب در دولت و مجلس و شورا نگهبان و تدوین و تصویب آیین‌نامه اجرایی و شیوه‌نامه و اجرا و رصد اجرا در طول عمر یک دولت است.
۲. پیگیری لوایح چهارگانه موضوع برنامه مالی اقدام ایران و تصویب نهایی دو مورد و پیشبرد دو مورد دیگر تا سطح مجمع تشخیص
۳. تبیین تعارضات قانون اقدام راهبردی برای لغو تحریم‌ها و صیانت از حقوق ملت ایران و نیز تدوین آیین‌نامه برای تامین اجرای آن به صورتی که موارد مغایرت با قانون اساسی تعدیل و راهکار اجرایی با حفظ حقوق مردم و مصالح و منافع ملی فراهم و نیز دفاع از آیین‌نامه در هیات تطبیق مجلس و جلوگیری از ابطال آن
۴. پیشنهاد و همکاری موثر در طرح دعوا علیه امریکا به دلیل اعاده تحریم‌ها بر مبنای نقض عهدنامه مودت و درخواست و تحصیل دستور موقت و رای صلاحیتی

۵. همکاری جهت جلوگیری از اجرای آرای به اصطلاح ضد تروریستی دادگاه‌های امریکا در برخی کشورهای اروپایی مانند ایتالیا و لوکزامبورگ
۶. ارائه طرح حقوقی برای استیفا مطالبات ایران از برخی کشورها مانند آلمان، کره جنوبی و بحرین در چارچوب معاهدات سرمایه‌گذاری
۷. همکاری در بازگرداندن اشیاء تاریخی ایران از امریکا با وزارت میراث فرهنگی
۸. بررسی مسئولیت حقوقی سقوط هواپیمای اوکراینی و ارزیابی خسارات و ارائه معیار بین‌المللی برای ارزیابی با رویکرد حمایتی از بازماندگان جان باختگان بدون تبعیض بر مبنای تابعیت و نهایی کردن موضوع در قالب مصوبه هیات وزیران و تدوین و ایلاع شیوه‌نامه اجرایی آن
۹. بررسی آثار و ابعاد حقوقی تحریم‌ها علیه ایران در چارچوب کمیته ملی امور حقوقی تحریم و ارائه ارزیابی
۱۰. برنامه دفاع قضایی از حقوق و اموال ملت از جمله باز پس‌گیری ۲۵۰۰۰ هکتار اراضی عمومی در اصفهان، ۲۵ هکتار در البرز، ۵ هکتار در مازندران و تعیین تکلیف ژئوپارک قشم و نیز کاخ‌ها...
۱۱. اعلام مغایرت مواد ۲۳۵ تا ۲۳۹ آیین‌نامه داخلی مجلس با قانون اساسی که زمینه ناپایداری مدیریت در قوه مجریه و سقوط کابینه‌ها را فراهم می‌کرد و تهیه نامه‌ها، لوایح و دفاع حضوری در هیات حل اختلاف قوا و اقناع هیات و تحصیل رای به مغایرت
۱۲. تهیه پژوهش مبتنی بر قانون اساسی در خصوص امکان حضور اقلیت‌ها در شوراهای شهر و روستا و همکاری با مجلس و دفاع در مجمع و تصویب آن
۱۳. تهیه و تدوین پیش‌نویس سند اصلاح و توسعه نظام حقوقی کشور
۱۴. تهیه و تدوین دانشنامه سیاستگذاری حقوقی با همکاری استادان و پژوهشگران حقوق سراسر کشور
۱۵. تهیه و تدوین منشور اخلاق حرفه‌ای کارگزاران مجموعه حقوقی دولت
۱۶. برنامه رصد اجرای قانون اساسی و تهیه هشدارنامه‌های چهل گانه قانون اساسی و ابلاغ به قوا و نهادها و دستگاه‌های ذی ربط
۱۷. تهیه گزارش ارزیابی اجرای قانون اساسی و نیز حقوق شهروندی طی چهل سال گذشته با ارائه شاخص ارزیابی عملکرد به دستگاه‌های اجرایی

۱۸. برنامه حمایت از کسب و کارها و حقوق اقتصادی و اجتماعی با تشکیل کمیته حمایت از کسب و کار و اجرای طرح‌های متعدد مانند تصویب تبدیل شرکت و دستورالعمل آن، تصویب تخصیص شناسه ملی بدون نیاز به ثبت موسسه برای نهادهای غیر دولتی که به موجب قانون به وجود آمده‌اند، حل مشکل مالیات سود ناشی از تفاوت نرخ ارز، پذیرش هزینه تنزیل به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی و ..

۱۹. طراحی و اجرای برنامه تنقیح قوانین از طریق امضای تفاهم‌نامه با معاونان حقوقی / قوانین قوای سه‌گانه و نیز طراحی برنامه تنقح مقررات و اجرای قاز اول آن در خصوص مصوبات مربوط به حوزه کسب و کار مانند بیمه، حمل و نقل، مناطق آزاد، سرمایه‌گذاری...

۲۰. طراحی و اجرای سامانه‌های عمومی و تخصصی تنقیح و اطلاع‌رسانی قوانین و مقررات و نیز پایگاه خبری قوانین و مقررات

(ب) دیگر اقدامات اجرایی

۲۱. حضور معاون حقوقی رئیس‌جمهور در ۷ سفر خارجی برای پیگیری امور حقوقی بین‌المللی دولت به ویژه برای اقناع دیگر کشورها جهت حمایت از همکاری اقتصادی و تجاری با ایران پس از خروج امریکا از برجام (از جمله سفر به اتریش و ژاپن و هلند و شیلی و سوئیس...)

۲۲. حضور در ۱۶ سفر استانی اصفهان، آذربایجان شرقی، آذربایجان غربی، خوزستان، چهارمحال و بختیاری، البرز، قزوین، اصفهان، مازندران، گلستان، خراسان رضوی، کرمانشاه و همدان

۲۳. شرکت در جلسات کمیته ماده (۱۲) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور (شناسایی قوانین و مقررات مخل تولید و سرمایه‌گذاری و ارائه راهکار برای رفع آن

۲۴. شرکت در جلسات شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی

۲۵. حضور و سخنرانی معاون حقوقی رئیس‌جمهور در ۶۱ نشست، همایش بین‌المللی، بزرگداشت، دیدار صمیمی با حقوقدانان، وکلای دادگستری، دستیاران حقوق شهروندی و شورای هماهنگی امور حقوقی دستگاه‌های اجرایی کشور و کارگروه‌های تنقیحی، نشست با خیرین مدرسه‌ساز

۲۶. شرکت در جلسات ستاد تسهیل و رفع موانع تولید رقابت پذیر.
  ۲۷. شرکت در جلسات هیئت مقررات زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار.
  ۲۸. شرکت در جلسات هیأت‌های حل اختلاف مرکزی وزارت کشور.
  ۲۹. شرکت در جلسات هیأت رسیدگی به شکایات مناقصه گران علیه مناقصه گزاران .
  ۳۰. شرکت در جلسات کمیسیون‌های اصلی هیأت وزیران.
  ۳۱. شرکت در جلسات مجمع تشخیص و کمیسیون‌های تخصصی آن.
  ۳۲. شرکت در جلسات شورای هماهنگی سران قوا.
  ۳۳. مصاحبه اختصاصی با رسانه‌ها.
  ۳۴. پاسخگویی به استعلامات سامانه انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات
  ۳۵. پاسخ به استعلامات، تشکیل جلسه برای موضوعات ارجاعی به معاونت حقوقی، حضور در جلسات ستاد تسهیل و رفع موانع تولید و شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی و همچنین جلسات کمیته ماده ۱۲ ق.ا.د.ت.ک
- در پایان اهم اقداماتی که در حوزه معاونت حقوقی رئیس‌جمهور انجام پذیرفته به شرح ذیل است:
۱. تهیه و تدوین شیوه‌نامه مدیریت معاونت حقوقی رئیس‌جمهور
  ۲. شرکت در جلسات، اعم از جلسات کمیسیون‌های هیأت دولت، جلسات با سایر دستگاه‌ها و جلسات داخلی معاونت و ...
  ۳. تهیه گزارش‌های مختلف جهت استحضار رئیس‌جمهور، دفتر رئیس‌جمهور و شورای اطلاع‌رسانی.
  ۴. تنظیم اوقات دیدارها، جلسات و ملاقات‌های معاون حقوقی رئیس‌جمهور و تهیه صورت‌جلسات.
  ۵. انجام امور مربوط برای حضور معاون حقوقی در سازمان‌ها و مجامع بین‌المللی و سفرهای استانی.
  ۶. بررسی درخواست‌ها و شکایات واصله و در صورت لزوم ارجاع آنها به واحدهای ذیربط در حوزه معاونت حقوقی رئیس‌جمهور.
  ۷. برنامه‌ریزی، تنظیم و اجرای برنامه‌های گسترش ارتباطات رسانه‌ای با هدف تشریح فعالیت‌ها، اقناع عمومی و پاسخگویی به اذهان جامعه.

۸. دسته‌بندی، جمع‌بندی و تلخیص اخبار و رویدادهای حقوقی و ارائه آن به معاون حقوقی رئیس‌جمهور. (بولتن خبری)
۹. برنامه‌ریزی، تنظیم و اجرای برنامه‌های اطلاع‌رسانی معاونت
۱۰. (بارگذاری ۳۱۳ عنوان خبری معاون حقوقی رئیس‌جمهور، ۷۲۸ عنوان خبری مربوط به معاونت‌های شش‌گانه معاونت حقوقی و بخش‌های دیگر دولت و ۲۵ یادداشت اختصاصی در پایگاه اطلاع‌رسانی معاونت حقوقی ریاست‌جمهوری و تهیه ۵۲۲ بولتن خبری حاوی بررسی روزانه اخبار خبرگزاری‌ها، سایت‌ها و روزنامه‌های سراسری و ارائه گزارش عملکرد و اقدامات رسانه‌ای معاونت به دبیرخانه شورای اطلاع‌رسانی دولت)
۱۱. برنامه‌ریزی و نظارت بر امور ثبت، ارجاع و پیگیری مکاتبات با معاونت و ارائه گزارش‌های تحلیلی از عملکرد واحدهای زیر مجموعه معاونت در این زمینه. و هماهنگی با معاونین، مشاورین و مدیران حوزه معاونت در راستای پیگیری امور محوله از سوی معاون حقوقی رئیس‌جمهور
۱۲. مدیریت امور اداری و مالی معاونت در حوزه‌های کاری و نظارت و ارزیابی و هماهنگی امور
۱۳. ایجاد هماهنگی و انسجام در مدیریت‌های اجرایی مربوط به نیروی انسانی، امور اداری و مالی، تدارکاتی، عمرانی و رفاهی معاونت
۱۴. دریافت ۲۶۳ فقره نامه مردمی در سفرهای استانی و همچنین دیدارهای مردمی با معاون حقوقی رئیس‌جمهور، ۱۸۰ فقره آن در قالب ۱۱ فقره نامه به مرکز ارتباطات مردمی ریاست‌جمهوری جهت پیگیری و اقدام لازم ارسال و تعداد ۸۳ فقره نامه که مشکلات بیشتری داشتند مکاتبه با دستگاه‌های مختلف صورت گرفته است.

معاونین حقوقی رئیس‌جمهور

- خانم الهام امین‌زاده از سال ۱۳۹۲ تا سال ۱۳۹۵ با حکم رئیس‌جمهور، مسئولیت معاونت حقوقی رئیس‌جمهور در دولت یازدهم را برعهده داشت.
- حجت الاسلام و المسلمین آقای مجید انصاری از سال ۱۳۹۵ تا سال ۱۳۹۶ مسئولیت معاونت حقوقی رئیس‌جمهور در دولت یازدهم را برعهده داشت.
- خانم لعلیا جنیدی از سال ۱۳۹۶ تا سال ۱۴۰۰ مسئولیت معاونت حقوقی رئیس‌جمهور در دولت دوازدهم را با حکم رئیس‌جمهور برعهده داشته است.

اولویت‌ها

دولت دوازدهم، براساس برنامه‌هایی که در دوران انتخابات ریاست‌جمهوری به مردم ارائه داده و نیز مبتنی بر برنامه تقدیم شده به مجلس شورای اسلامی در هنگام معرفی وزرا، رسالتی بس سنگین بر عهده‌دارد. این دولت باید بتواند طی دوره فعالیت خود، کشور عزیزمان ایران را از چالش‌های بزرگ انباشته شده در طول چند دهه گذشته عبور داده و شرایط مساعدی را برای مقطع پایانی فعالیت خود در سال ۱۴۰۰ که مصادف با به پایان رسیدن قرن حاضر است، به وجود آورد. محدودیت منابع و سایر محدودیت‌های سیاسی، اداری، اجتماعی و فرهنگی از یک طرف و اسناد بالادستی شامل سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی و سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی ایجاب می‌کند که هر حوزه بر اهداف مشخص و محدودی که از اولویت بالایی برخوردار هستند، متمرکز شود و علاوه بر پیشبرد امور جاری، اصلاحات ساختاری برای محقق ساختن برنامه‌ها را در دستور کار خود قرار دهد. برنامه ابلاغی رئیس‌جمهور به معاون حقوقی در دولت تدبیر و امید به شرح ذیل می‌باشد:

- ۱- تهیه و تدوین پیش‌نویس لوایح و توافقات بین‌المللی دولت و نیز اظهارنظر کارشناسی نسبت به لوایح، توافقات و طرح قانونی پیشنهادی توسط مراجع ذی‌ربط
- ۲- دفاع از حقوق دولت در مقابل کلیه دعاوی و شکایات مطروحه علیه دولت در مراجعه صالحه قضایی و شبه قضایی و غیرقضایی و اقامه دعاوی اعم از حقوقی و جزایی در مراجع مذکور و انجام هرگونه اقدامات لازم قانونی از جمله اعمال کلیه اختیارات مقرر در ماده (۳۵) قانون آیین دادرسی مدنی جهت حفظ حقوق دولت و همچنین انجام اقدامات پیشگیرانه با هدف کاهش شکایات و دعاوی علیه دولت با اتخاذ تدابیر لازم
- ۳- اقدامات حقوقی و قانونی فوری و مؤثر نسبت به افراد، اشخاص و گروه‌هایی که با اقدامات ضد دولت، امید مردم را هدف قرار داده‌اند و انجام اقدامات لازم و قانون برای تعقیب حقوقی و قانونی اشخاص مذکور وفق مقررات قانونی و مصالح دولت و ملت
- ۴- هماهنگی و برنامه‌ریزی امور حقوقی دستگاه‌های اجرایی و حل اختلافات آنها و نیز مستندسازی اموال
- ۵- تنقیح و اطلاع‌رسانی کلیه قوانین و مقررات و انجام تحقیقات و آموزش‌های مورد نیاز دولت در کلیه حوزه‌های حقوقی

- ۶- تهیه، تدوین و آماده نمودن نامه‌ها، مکاتبات، گزارش‌ها و متون لازم و هرگونه اقدام لازم و قانونی در راستای تحقق مسئولیت رئیس‌جمهور برای اجرای قانون اساسی
- ۷- آسیب‌شناسی نظام حقوقی موجود و تهیه و تدوین سند جامع برنامه «اصلاح و توسعه نظام حقوقی» برای تصویب در هیأت وزیران با رویکرد به تضمین حقوق شهروندی، تقویت حکومت قانون، بهبود عدالت اجتماعی، ارتقای امنیت و قطعیت حقوقی، به روزرسانی، ساده‌سازی قوانین و مقررات، کارآمدی و اثربخشی نظام حقوقی در چارچوب قوانین و اسناد بالادستی
- ۸- تدوین و اجرای برنامه «اصلاح و توسعه نظام حقوقی» با استفاده از منابع موجود برون‌سپاری خدمات به مراکز پژوهشی و دانشگاهی، پرهیز از تصدی‌گری و توسعه تشکیلات
- ۹- نیازسنجی و شناسایی نیازهای حقوقی دستگاه‌های اجرایی و توانمندسازی مدیران حقوقی دستگاه‌های اجرایی و ایجاد زمینه مناسب برای تنقیح قوانین در شاخه‌های مختلف حقوق مضاعف و مورد نیاز دولت از قبیل حقوق ایمنی، حقوق امنیت، حقوق آب، حقوق تشکله‌ها و نظام‌های صنفی و حرفه‌ای، حقوق سازمان‌های دولتی، حقوق فرهنگی و هنری، حقوق میراث فرهنگی، حقوق استخدامی، حقوق سلامت، حقوق تکنولوژی، حقوق قراردادهای دولتی، حقوق گمرک، حقوق شهرسازی، حقوق پیمانکاری عمومی، حقوق اقتصادی و حقوق اجتماعی و... و عنداللزوم سفارش تحقیقات مورد نیاز دولت به دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی دولتی و خصوصی حسب مورد
- ۱۰- تدوین راهنمای عملی پیشگیری از نقض قوانین و مقررات توسط کارکنان دولت و آموزش روش صحیح تفسیر و اجرای قوانین به منظور تقویت قانون‌مداری و جلوگیری از ابطال تصمیمات و مصوبات دولتی در دیوان عدالت اداری و سایر مراجع
- ۱۱- همکاری در تدوین قوانین جدید با اصلاح، تکمیل و نهایی‌سازی قوانین موجود یا در مسیر تصویب در زمینه‌های «شفافیت»، «تعارض منافع»، «حریم خصوصی»، «قانون تجارت»، «قانون قراردادهای دولتی»، «قانون امنیت ملی»، «قانون نهاد ملی حقوق شهروندی»، «قانون شهرسازی»، «قانون تأمین اجتماعی»، «قانون رسانه»، «قانون جامع مدیریت منابع آب»، «قانون مدیریت خدمات کشوری»، «قانون سیاستگذاری و اصلاح نظام تنظیم‌گری اقتصادی و اجتماعی»، «قانون مناطق آزاد و ویژه اقتصادی»، «قانون مسکن»، «قانون تملک و اداره ساختمان‌ها»، «قانون حل و فصل غیرقضائی اختلافات

اداری»، «قانون تدوین و تنظیم قراردادهای همسان / نمونه»، «قانون حقوق شهروندی»، «قانون توسعه روستاها»، «قانون جامع دآوری»، «قانون جامع وکالت» و «قانون آیین دادرسی اداری»

۱۲- تدوین و تکمیل ضوابط تنظیم لوایح و تصویب نامه‌ها، آیین نامه پیشگیری و حل و فصل اختلافات درون قوه مجریه، آیین نامه چگونگی تنظیم و انعقاد قراردادها و توافق نامه‌های بین‌المللی، آیین نامه داخلی دولت و سایر آیین نامه‌های مورد نیاز دولت با هماهنگی وزارت دادگستری و بخصوص با پیش‌بینی ضمانت اجرای قاطع و کارآمد

۱۳- برگزاری نشست‌ها، دوره‌ها و جلسات تخصصی با تأکید بر برنامه اصلاح و توسعه نظام حقوقی و توسعه ترویج فرهنگ قانون‌مداری و حکومت قانون

۱۴- طراحی، تدوین و به کارگیری ساز و کار و آیین نامه اجرایی برای تقویت، هماهنگی، نظارت و کنترل معاونت حقوقی بر واحدهای حقوقی دستگاه‌های اجرایی با رعایت قوانین و مقررات و اصل استقلال اشخاص حقوقی حقوق عمومی

۱۵- همکاری با کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری که در اجرای احکام قوانین مختلف از جمله قوانین برنامه و توسعه کشور مکلف به تدوین لوایح و آیین نامه‌های تخصصی شده‌اند و ارائه خدمات تخصصی و تعیین شاخص‌ها و اصول کلی راهنمای حقوقی همراه با ارائه برنامه زمانبندی برای انجام تکالیف راجع به تدوین لوایح و آیین نامه‌های قانونی و پیگیری و کنترل و گزارش پیشرفت آن طی دوره دولت دوازدهم

۱۶- همکاری با مرکز امور حقوقی بین‌المللی ریاست‌جمهوری در تدوین و بکارگیری راهکارها و ضوابط لازم برای تقویت و توسعه اقدامات حقوقی با هماهنگی وزارتخانه‌های امور خارجه و دادگستری نسبت به کشورهایی که برخلاف معاهدات بین‌المللی اقدام به تحریم، توقیف اموال، نقض تعهدات و توافق نامه‌های فیما بین و ایجاد محدودیت ناروا برای اتباع ایران می‌کنند.

۱۷- ارائه گزارش‌های موردی و دوره‌ای در فواصل هر چهار ماه یکبار از مهم‌ترین آسیب‌ها، خلاءها، کاستی‌ها و ایرادات جدی قوانین و مقررات موجود و ارائه راهکارهای بهبود و اصلاح وضع موجود نظام حقوقی.

شاخص‌ها

شاخص تدوین لوایح، تصویب‌نامه‌ها و دفاع از مصوبات

دولت جهت نیل به برنامه‌ها و اهداف کلان خویش در مدیریت کشور نیازمند قوانین مناسب براساس شرایط و مقتضیات زمان می‌باشد تا همه دستگاه‌های ذیل قوه مجریه، امکان خدمت‌رسانی بهینه در نظام حکمرانی داخلی را داشته باشند. لذا دولت باید قوانین پیشنهادی خویش را به صورت لایحه تقدیم مجلس شورای اسلامی نماید تا مراحل تقنین طی گردد که این وظیفه برعهده معاونت حقوقی رئیس‌جمهور است. همچنین طرح‌های پیشنهادی نمایندگان مجلس شورای اسلامی نیز نیازمند بررسی و واکاوی توسط دولت را داشته تا بتواند در جلسه صحن علنی مجلس، از لزوم تأیید یا رد آنها دفاع قانونمند نماید و از تصویب طرح‌های غیرکارشناسی توسط نمایندگان مجلس، جلوگیری گردد.

✓ اقدامات:

۱. بررسی و اعلام نظر درخصوص بیش از ۱۶۰۰ استعلام دفتر دولت و کمیسیون‌های دولت، پیرامون پیش‌نویس لوایح و مصوبات دولت و پیش‌نویس طرح‌های نمایندگان مجلس شورای اسلامی و دستور جلسات مجمع تشخیص مصلحت نظام

۲. شرکت در ۳۲۰۲ جلسه کمیسیون‌های اصلی، فرعی و تخصصی هیئت دولت و ارائه مشاوره برای تنظیم پیش‌نویس مصوبات

۳. بررسی تعداد ۵۵۴ دادخواست‌های واصله از هیئت عمومی دیوان عدالت اداری و ارسال حدود ۴۰۰ لایحه دفاعیه، شرکت در جلسات ابلاغ آرای هیئت‌های تخصصی و عمومی

۴. بررسی بیش از ۲۲۱ ایراد مجلس شورای اسلامی نسبت به مصوبات دولت و ارسال لوایح دفاعیه، ارائه ۱۲۰ پیشنهاد اصلاح مصوبات و سایر مکاتبات
۵. ارائه پیش‌نویس مصوبات دولت در اجرای تکالیف قانونی از جمله:

• تهیه و تنظیم آیین‌نامه اجرایی بند «ح» ماده (۱۱۳) قانون برنامه ششم توسعه موضوع تعرفه خدمات کارشناسان و مشاوران در دستگاه‌های اجرایی با همکاری دستگاه‌های اجرایی ذیربط که در نهایت آیین‌نامه یادشده به موجب تصویب‌نامه شماره ۶۱۹۱/ت ۵۵۵۵۰۵ مورخ ۱۳۹۹/۱/۲۷ ابلاغ گردید.

- تهیه و تنظیم دستورالعمل اجرایی بند «خ» ماده (۱۱۳) قانون برنامه ششم توسعه موضوع سازوکارهای تشویق و ماندگاری شاغلان حقوقی دستگاههای اجرایی با همکاری دستگاههای ذیربط که در نهایت به موجب تصویبنامه شماره ۴۴۹۶۱/ت/۵۵۵۴۴۷ هـ مورخ ۱۳۹۹/۴/۲۸ ابلاغ گردید.
- ارائه پیشنهاد آییننامه ساماندهی حق الوکاله و حق المشاوره خدمت وکلای دادگستری و مشاوران حقوقی دستگاههای اجرایی که به موجب تصویبنامه شماره ۱۲۴۶۶۹/ت/۵۲۵۴۷ هـ مورخ ۱۳۹۷/۹/۲۴ ابلاغ گردید و شیوهنامه آن نیز طی ابلاغیه شماره ۲۵۳۴۰ مورخ ۱۳۹۹/۳/۱۵ به دستگاههای اجرایی ارسال گردید.
- تهیه آییننامه حمایت حقوقی و قضایی از کارکنان دستگاههای اجرایی و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی ایرانی آسیب دیده از اقدامات دولتها و مراجع خارجی که به موجب تصویبنامه شماره ۸۶۲۸۹/ت/۵۵۸۱۹ هـ مورخ ۱۳۹۸/۷/۱۰ هیئت وزیران ابلاغ گردید.
- ع. تنظیم پیش نویس لوایح از جمله:
  - لایحه اصلاح موادی از قانون مدنی راجع به عدم تحمیل تابعیت زن در اثر ازدواج
  - لایحه اصلاح تبصره ۶ الحاقی سال ۱۳۸۰ به قانون ابطال اسناد فروش رقبات، آب و اراضی موقوفه مصوب ۱۳۶۳ با اصلاحات بعدی
  - لایحه شفافیت،
  - لایحه نحوه مدیریت تعارض منافع در خدمات عمومی،
  - لایحه مسئولیت مدنی مؤسسات عمومی،
  - لایحه ایجاد نهاد ملی حقوق بشر و شهروندی،
  - لایحه عدالت ترمیمی
  - لایحه قانون قانون نویسی
  - لایحه اصلاح قانون تعیین تکلیف تابعیت فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی،
  - همکاری در تهیه لایحه مبارزه با قاچاق انسان و اعضای بدن و مجازات عبوردهندگان غیرمجاز افراد از مرزهای کشور،
  - لایحه اصلاح قانون مبارزه با پولشویی،
  - لایحه اصلاح قانون تعیین حدود وظایف و اختیارات و مسئولیت های ریاست جمهوری اسلامی ایران به منظور اجرایی شدن اصل ۱۱۳ قانون اساسی،

- لایحه اصلاح قانون ورشکستگی
  - لایحه الحاق تبصره به ماده ۵ قانون سنجش و پذیرش دانشجو در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور،
  - لایحه آزادی اجتماعات و راهپیمایی‌ها،
  - لایحه الحاق یک بند به ماده ۸۰ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخابات شهرداری مصوب ۱۳۷۵ با اصلاحات بعدی (لایحه شورایی‌ها).
  - ۷. تدوین کتاب‌های تخصصی حوزه معاونت حقوقی
  - ۸. مشارکت در جلسات تخصصی بررسی طرح‌ها و لوایح حقوقی دولت و مجلس
- جدول ۱- پاسخ به استعلام‌ها و صدور نظریه‌های حقوقی

ردیف	موضوع	تعداد
۱	پاسخ به استعلام‌های دفتر هیئت دولت	۱۴۶
	معاون امور دولت - دفتر هیئت دولت	۱۳۴
	کمیسیون اقتصاد	۳۹۶
	کمیسیون امور اجتماعی و دولت الکترونیک	۱۸۸
	کمیسیون امور زیربنایی، صنعت و محیط‌زیست	۴۹
	کمیسیون لوایح	۱۹۴
	کمیسیون سیاسی و دفاعی	۱۳۲
	کمیسیون علمی، تحقیقاتی و فناوری	۱۱
	کمیسیون فرهنگی	۲۱
	جمع	۱۲۷۱
۲	استعلام‌های واصله و در دست بررسی	۲۵۴
۳	اعلام نظر در خصوص دستور جلسات هیئت دولت	۱۷۱
۴	اعلام نظر در خصوص طرح‌های ارسالی از سوی معاونت امور مجلس	۵۸
۵	اعلام نظر راجع به دستور جلسات مجمع تشخیص مصلحت نظام	۲۷
۶	اعلام نظر در خصوص مصوبات ارسالی مجلس به شورای نگهبان	۸
۷	اعلام نظر راجع به مصوبات ارسالی از دفتر رئیس‌جمهور	۵۲
۸	اعلام نظر در خصوص استعلام‌های واصله دستگاه‌های اجرایی و واحدهای مرتبط نهاد	۴۰
	جمع	۶۱۰

جدول ۲- شرکت در جلسات کمیسیون‌های اصلی، فرعی و تخصصی هیئت دولت

ردیف	نام کمیسیون	تعداد
۱	اجتماعی و دولت الکترونیک	۶۹۲
۲	اقتصاد	۸۷۶
۳	لوايح	۲۷۴
۴	امور زیربنایی، صنعت و محیط‌زیست	۵۱۳
۵	کلانشهرها	۱۰۴
۶	سیاسی دفاعی	۱۹۷
۷	فرهنگی	۳۲۲
۸	علمی، تحقیقاتی و فناوری	۱۸۵
۹	شفافیت (خاص)	۳۹
	جمع	۳۲۰۲

جدول ۳- دادخواست‌های دیوان عدالت اداری در مورد مصوبات دولت

ردیف	موضوع	تعداد
۱	وصول دادخواست	۵۴۴
۲	استعلام از دستگاه اجرایی ذیربط	۳۹۹
۳	پیگیری استعلام از دستگاه اجرایی ذیربط	۳۵۵
۴	ارائه لایحه دفاعیه معاونت حقوقی و بارگذاری در سامانه ساجد(سامانه جامع دیوان عدالت اداری)	۳۹۹
۵	حضور نماینده معاونت حقوقی در جلسات هیئت‌های تخصصی و یا هیئت عمومی دیوان	۷۶
۶	ارسال دادنامه برای دستگاه‌های اجرایی	۸۹
	صدور رای مبنی بر رد شکایت توسط هیئت تخصصی مربوط	
	صدور قرار رد درخواست توسط معاون قضایی دیوان	۱۰۴
	اعلام غیر قابل طرح و رسیدگی بودن موضوع در دیوان	۵
	اعلام عدم مغایرت مصوبه با قوانین و یا شرع	۲۲
	اعلام ابطال تمام یا بخشی از مصوبه توسط هیئت عمومی دیوان به دلیل مغایرت با قوانین و یا شرع	۴۶

ردیف	موضوع	تعداد
	پیگیری اجرای دادنامه از سوی شعبه مربوط اجرای احکام	۶۵
۷	پیشنهاد اصلاح مصوبه از سوی معاونت حقوقی و یا دستگاه ذیربط جهت جلوگیری از ابطال مصوبه	۱۷
۸	اعلام صدور مصوبه اصلاحی به هیئت عمومی دیوان	۳
۹	درخواست بررسی مجدد و اعمال ماده (۹۱) قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری	۵
۱۰	تهیه و ارسال گزارش آرای صادره از سوی دیوان عدالت اداری راجع به مصوبات هیئت وزیران و ارسال برای رئیس به موجب نامه‌های شماره ۱۷۵۷۴۶ مورخ ۱۳۹۷/۱۲/۲۶، ۴۶۴۹۹ مورخ ۱۳۹۸/۴/۲۴ و ۱۷۵۷۴۶ مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۲۶	۳
۱۱	تهیه گزارش‌های موردی از آرای صادره از سوی دیوان عدالت اداری ناظر بر تأیید مصوبات دولت و ارسال برای رئیس‌جمهور محترم از جمله مصوبه شورای ملی ایمنی زیستی، منشور حقوق شهروندی	۳
	مجموع اقدامات	۲۱۳۵

جدول ۴- ایرادهای مجلس شورای اسلامی نسبت به مصوبات دولت

ردیف	موضوع	تعداد
۱	وصول ایراد مقدماتی	۲۲۱
۲	ارائه لایحه دفاعیه نسبت به ایراد مقدماتی و رسمی	۴۹
۳	وصول ایراد رسمی	۸۱
۴	ارائه پیش‌نویس تصویب‌نامه رافع ایراد به هیئت دولت	۱۲۶
	صدور مصوبه اصلاحی	۹۰
۵	اعلام ملغی‌لاثر بودن مصوبه در قسمت مورد ایراد	۱۵
۸	وصول ۳۵ نامه رئیس مجلس شورای اسلامی مبنی بر عدم مغایرت ۱۷۳۶ مصوبه با قوانین	۳۵
	مجموع اقدامات	۶۱۷

شاخص تدوین اسناد حقوقی دولت

یکی از مراحل مهم تنقیح قوانین و مقررات کشور، تهیه پیشنهادهای قانونی لازم جهت تصویب در مراجع وضع مربوط است. این اقدام که مبتنی بر اقدامات کارشناسی گسترده انجام می‌پذیرد مقدمه‌ای بر لازمالاجرا شدن تشخیص‌های کارشناسی توسط مراجع وضع و در نهایت تدوین قانون جامع می‌باشد.

✓ اقدامات:

۱. برنامه‌ریزی و نظارت در امور گردآوری و نگهداری قوانین، مقررات، آراء و نظرات قاعده‌ساز کشور،
۲. اداره سامانه اطلاعات قوانین و مقررات و ساماندهی تجزیه و تحلیل قوانین، مقررات و آراء و نظرات،
۳. سیاستگذاری در خصوص تهیه مجموعه‌های قوانین، مقررات و آراء و نظرات قاعده‌ساز (موضوعی منقح و مراجع وضع)،
۴. نظارت و برنامه‌ریزی در انتشار و توزیع مجموعه‌های قوانین، مقررات و آراء و نظرات قاعده‌ساز تهیه شده،
۵. مطالعه و تحقیق درباره موضوعات مرتبط با سامانه اطلاعات قوانین و مقررات
۶. تهیه و ارائه پیشنهادهای تنقیحی درخصوص قوانین، مقررات و آراء و نظرات قاعده‌ساز برای انعکاس به مراجع ذیربط،
۷. اطلاع‌رسانی فراگیر برای شناساندن فعالیت‌ها و محصولات معاونت به تمامی اشخاص حقوقی و حقیقی مربوط،
۸. تعامل با مراکز علمی و دانشگاهی و اشخاص حقیقی و حقوقی، اعم از دولتی و غیردولتی در ارتباط با وظایف،
۹. مدیریت و نظارت ورود اطلاعات جامع متنی و حقوقی قوانین و مقررات و نظرات حقوقی مراجع قانونی در سامانه اطلاعات قوانین و مقررات،
۱۰. نظارت بر تهیه و انتشار مجموعه‌های قاعده‌ساز (موضوعی منقح و مراجع وضع)،
۱۱. امضای تفاهم‌نامه همکاری قوای سه‌گانه در زمینه تنقیح قوانین کشور، در یک دهه اخیر، عدم توجه به تدوین و تنقیح قوانین و مقررات به عنوان امری «ملی و فرابخشی»، موجب شده که تعامل و همکاری لازم در این خصوص میان قوای سه‌گانه پدیدار نگردد

و نه تنها اقدامات از بایسته‌های علمی و اجرایی دور شود بلکه تبعات زیادی متوجه حقوق و تکالیف شهروندان و نیز کارآمدی دستگاه‌های اجرایی گردد. بر این اساس و با توجه به اهمیت تعامل قوا در امر تنقیح قوانین کشور، جلسات متعدد و فشرده‌ای به منظور ایجاد تفاهم و تدوین متن تفاهم‌نامه همکاری میان قوای سه‌گانه برگزار شد و در نهایت این تفاهم‌نامه راهبردی، در ۱۱ تیر ۱۳۹۸ به امضای معاونان حقوقی / قوانین قوای مجریه، مقننه و قضائیه رسید. این اقدام را می‌توان از مهم‌ترین تحولات مثبت در فرایند اجرایی تنقیح قوانین کشور در یک دهه اخیر، محسوب کرد.

۱۲. گردآوری، تنقیح و تدوین ۵۰ عنوان مجموعه منقح قوانین و مقررات در کدهای موضوعی مختلف مشتمل بر صدها قانون و هزاران مقررات مراجع وضع مانند هیأت وزیران و شوراهای عالی، آراء و نظرات مراجع نظارتی در قطعه‌ای مختلف (جیبی، رقی و وزیری) و انتشار آن از جمله اقدامات مستمر این معاونت بوده است. آثار مزبور در قالب بیش از ۷۰ هزار نسخه توسط اداره چاپ و انتشار این معاونت، چاپ و عرضه شده است. لازم به ذکر است علاوه بر این آثار، اداره چاپ و انتشار معاونت در راستای تعامل با معاونت پشتیبانی نهاد ریاست‌جمهوری، ۷ کتاب و صدها هزار سربرگ واحدهای مختلف نهاد را نیز چاپ کرده است.

۱۳. راهبری اقدامات تنقیحی دستگاه‌های اجرایی؛ انتقال تجربیات، ایجاد انسجام و هم‌افزایی و نیز جلوگیری از موازی‌کاری در امر تنقیح، در سطح قوه مجریه از اقدامات مورد اهتمام این معاونت بوده است. بر این اساس، هماهنگی‌ها و تعاملات بسیاری با دستگاه‌ها و سازمان‌های زیر، در اشکال و سطوح مختلف، صورت پذیرفته و در حال انجام است.

۱۴. تدوین پیشنهادهای قانونی ناظر بر تنقیح قوانین و مقررات

- لایحه تنقیحی قوانین مرتبط با امور هواپیمایی (ارسال به مجلس شورای اسلامی)
- تنقیح قوانین انتخابات، در قالب پیوست تنقیحی لایحه جامع انتخابات (ارسال به مجلس شورای اسلامی)
- لایحه تنقیحی قوانین مرتبط با امور دفاعی، امنیت و اطلاعات (طرح موضوع در جلسه هیأت وزیران)

- لایحه ایجابی وظایف و اختیارات وزارت صنعت، معدن و تجارت
  - لایحه تنقیحی قوانین مرتبط با وظایف و اختیارات صنعت، معدن و تجارت
  - تهیه پیش‌نویس اولیه لایحه تنقیحی قوانین مرتبط با اوقاف
  - تهیه پیش‌نویس اولیه لایحه تنقیحی قوانین مرتبط با مالکیت معنوی
  - تهیه پیش‌نویس اولیه لایحه تنقیحی قوانین مرتبط با معدن
  - تهیه پیش‌نویس اولیه مصوبه تنقیحی هیأت وزیران در موضوع راه‌آهن
۱۵. سامانه ملی قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران؛ با عنایت به اهمیت پردازش و پالایش قوانین و مقررات، جداسازی معتبر از غیرمعتبر و تفکیک موضوعی آنها، معاونت حقوقی ریاست‌جمهوری با بهره‌گیری از کلیه امکانات موجود و به روز، اقدام به راه‌اندازی سامانه ملی قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران کرده است. این سامانه را باید در ارائه اطلاعات تنقیح‌شده قوانین و مقررات کشور منحصر به فرد دانست. در حال حاضر، پایگاه اینترنتی سامانه ملی قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران یکی از منابع مهم دسترسی به قوانین و مقررات مصوب مراجع وضع کشور می‌باشد، که با گذشت بیش از ده سال از راه‌اندازی آن محل مراجعه جدی دستگاه‌های اجرایی و عموم شهروندان شده است. دسترسی سریع به تمامی قوانین وضع‌شده از ابتدای دوران قانونگذاری تاکنون (بیش از ۱۱۰ سال) و مصوبات صدها مرجع وضع مقررات در این بازه زمانی، امکان بررسی روند تاریخی یک قانون یا مقرر و مواد آنها، تفکیک قوانین و مقررات براساس موضوع و وضعیت اعتبار آنها در کنار جستجوی پیشرفته با متغیرهای متنوع، پای‌بندی کامل و درج نسخه ابلاغی و روزنامه رسمی، تنها بخشی از امکاناتی است که این سامانه در اختیار کاربران قرار می‌دهد. دسترسی به امکانات این سامانه منحصر به فرد، بدون عضویت و صرف هزینه، میسر می‌باشد. بروزرسانی اطلاعات سامانه امری تخصصی و مستمر است که روزانه توسط کارشناسان معاونت انجام می‌شود. در سه سال گذشته، ۹۰ قانون، ۶۶۸ مقرر، ۸۳ نظر و ۱۳۵ رای پس از ثبت اطلاعات پایه، مورد پردازش از حیث متن و تصویر، ساختاربندی، کدگذاری، وضعیت تنقیحی، دستگاه‌های اجرایی، قوانین و مقررات مربوط، آثار تنقیحی و ... قرار گرفته است. در عین حال، بازبینی اطلاعات گذشته و اعمال اصلاحات لازم در خصوص ۲۳۱۴۲ قانون و مقرر و ۱۴۳ نظر و رأی انجام شده است. از

اقدامات مهم یک سال اخیر، طراحی و انتشار نسخه عمومی سامانه ملی قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران است. نظر به افزایش نیاز مخاطبان این پایگاه با هدف دسترسی بهتر به محتوای آن، همچنین لزوم ورود مصوبات دستگاه‌های اجرایی در این پایگاه - موضوع بخشنامه شماره ۱۵۸۱۵۲ مورخ ۱۳۹۲/۱۰/۹ معاون اول محترم رئیس‌جمهور- و با توجه به تصمیم اتخاذ شده در جلسه ۱۳۹۴/۴/۳۱ هیأت محترم وزیران ناظر بر تأیید و تأکید بر فعالیت سامانه ملی قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران ابلاغی طی نامه ۵۲۱۹۹/۵۶۰۸۱ مورخ ۱۳۹۴/۵/۶ دبیر محترم هیأت دولت، معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات معاونت حقوقی ریاست-جمهوری اقدام به بازنگری و طراحی نسخه عمومی این سامانه برای تسهیل دسترسی به آن کرد که پایگاه فوق‌الذکر در هفته دولت سال ۱۳۹۷ مورد بهره‌برداری رسمی قرار گرفت.

۱۶. نشر الکترونیک قوانین و مقررات:

- تکمیل و آماده‌سازی نسخه اندرویدی کتابخانه دیجیتال قوانین و مقررات: به منظور تسهیل دسترسی عموم مردم به‌ویژه حقوقدانان و پژوهشگران رشته حقوق و نیز کارشناسان دستگاه‌های اجرایی در تمامی نقاط کشور به مجموعه‌های قوانین و مقررات، این معاونت اقدام به طراحی و ارائه نرم‌افزار «کتابخانه دیجیتال قوانین و مقررات» قابل نصب بر روی گوشی‌های همراه هوشمند و تبلت‌های دارای سیستم عامل اندروید کرده است. تاکنون نزدیک به ۷۵ اثر از مجموعه‌های منتشره معاونت در این نرم‌افزار بارگذاری شده است.
- طراحی و پیاده‌سازی و اجرای لوح جامع قوانین و مقررات تحت شبکه: این طرح به منظور استفاده همزمان چندین کاربر از لوح جامع قوانین و مقررات در بستر شبکه با امکان به روزرسانی تهیه شده است. کاربرد این محصول برای دستگاه‌ها و شرکت‌هایی تعریف شده است که به شبکه و سامانه برخط قوانین دسترسی ندارند.
- طراحی و انتشار نسخه جدید لوح جامع قوانین و مقررات (نسخه ۵): به منظور افزایش امکانات، بهینه‌سازی و رفع برخی اشکالات نسخه قبلی لوح جامع قوانین و مقررات کشور (نسخه ۴)، نسخه جدید (نسخه ۵) این لوح در اردیبهشت ماه ۱۳۹۸ ارائه شد. از مهم‌ترین تفاوت‌های نسخه ۵ با نسخه قبلی می‌توان به ارتقاء گرافیکی، ساده‌سازی محیط برنامه، انتشار تصاویر روزنامه رسمی، امکان به روزرسانی رایگان تصاویر ابلاغی، رفع اشکال به روزرسانی برخط، قابلیت نصب برای Win10، عدم نیاز به فعال‌سازی مجدد

در استفاده از بسته به روزرسانی، تک مرحله‌ای و ساده شدن فعال‌سازی لوح و افزایش سرعت و کارایی اشاره کرد.

● آماده‌سازی لوح آراء دیوان عالی کشور بر اساس آخرین مجموعه منتشره: چاپ پنجم (ویرایش چهارم) مجموعه آرای وحدت رویه دیوان عالی کشور این معاونت مشتمل بر تمامی آرای وحدت رویه دیوان عالی کشور؛ فهرست‌های راهنما؛ زیرنویس‌های توضیحی؛ در قالب لوح فشرده، آماده‌سازی و ارائه شده که این اقدام موجب صرفه‌جویی بسیار زیادی در مصرف کاغذ گردیده است.

۱۷. اطلاع‌رسانی عمومی قوانین و مقررات؛ دسترسی به قوانین و مقررات و آگاهی از مفاد آنها، در زمره حقوق بنیادین شهروندان است. بدون اطلاع‌رسانی موثر، کامل و فراگیر قوانین و مقررات، انتظار آگاهی مخاطبان و عموم مردم از قواعد و ضوابط حاکم بر جامعه، امری ناصواب است که نتیجه آن عدم استیفای حقوق شهروندی و بروز ناهنجاری‌های مختلف اعم از قانون‌گریزی، رانت، فساد و در نهایت ناکارآمدی نظام حقوقی و حکومتی می‌باشد. لذا تلاش در جهت ایجاد بسترهای آسان و شیوه‌های گوناگون دسترسی به قوانین و مقررات، به تناسب قشرهای مختلف شهروندان، از تکالیف اساسی حاکمیت محسوب می‌شود. این معاونت، در سال‌های گذشته و بالأخص در سه سال اخیر از دولت تدبیر و امید، علاوه بر چاپ و انتشار مجموعه‌های منقح قوانین و مقررات، روش‌های گوناگونی را در ایجاد دسترسی آسان، به هنگام و قابل اعتماد به قوانین و مقررات کشور برای عموم مردم و مجریان، فراهم کرده است که به اختصار، اهم آن، به شرح زیر بیان می‌شود:

● رونمایی از پایگاه ملی اطلاع‌رسانی قوانین و مقررات کشور: این پایگاه به عنوان عنوان مرجع رسمی خبری در حوزه اطلاع‌رسانی قوانین و مقررات کشور، محسوب می‌شود که در هفته دولت سال ۱۳۹۷ با حضور معاون حقوقی رئیس‌جمهور، وزیر دادگستری، دبیر هیأت دولت، رئیس سازمان ملی استاندارد ایران و جمعی از معاونین و مدیران دستگاه‌های اجرایی رونمایی شد.

● این پایگاه را باید کامل‌ترین پایگاه خبری کشور در حوزه قوانین و مقررات دانست که علاوه بر تمامی قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی، مصوبات هیأت وزیران، شورای عالی اداری، شورای اقتصاد، شورای عالی بیمه، شورای عالی انرژی، شورای عالی شهرسازی و معماری،

سازمان امور مالیاتی، سازمان اداری و استخدامی کشور، هیأت عالی نظارت بر هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری، رئیس قوه قضاییه، شورای عالی انقلاب فرهنگی و نیز آرای هیأت عمومی دیوان عدالت اداری، آرای وحدت رویه دیوانعالی کشور، نظرات رئیس مجلس شورای اسلامی، لوایح مصوب هیأت وزیران، طرح‌های اعلام وصول شده در مجلس شورای اسلامی را تحت پوشش اطلاع‌رسانی خود قرار داده است. مراجع وضع تحت پوشش خبری این پایگاه رو به افزایش است. اطلاع‌رسانی سریع و به‌هنگام، دسته‌بندی مصوبات بر حسب مراجع وضع، دسته‌بندی اخبار بر اساس موضوع و ایجاد صفحات اختصاصی دستگاه‌های اجرایی از مهم‌ترین ویژگی‌های این پایگاه خبری است. تاکنون بیش از ۲۳۰۰ خبر مربوط به موزه مزبور در این پایگاه بارگذاری شده است.

● ارسال مستمر رایانامه حقوقی: ارسال تصویر نسخه ابلاغی قوانین و مقررات (فایل PDF) / تمامی قوانین ابلاغی رئیس‌جمهور، مقررات ابلاغی معاون اول رئیس‌جمهور، مصوبات رئیس قوه قضاییه، مصوبات شورای عالی اداری، مصوبات شورای عالی بیمه، بخشنامه‌های سازمان امور مالیاتی، آرای هیأت عمومی دیوان عدالت اداری و... همچنین ایرادات رئیس مجلس شورای اسلامی به مصوبات هیأت دولت، خلاصه مذاکرات مجلس شورای اسلامی از طریق سامانه رایانامه حقوقی به نحو مستمر در حال انجام بوده است. تاکنون ۶۰۷ رایانامه مشتمل بر صدها مصوبه به صورت رایگان برای شهروندان ارسال شده که بیش از ۳۰۰ رایانامه مزبور به سه سال اخیر است.

● استفاده از ظرفیت‌های پیام‌رسان‌های اجتماعی: اطلاع‌رسانی قوانین و مقررات از طریق پیام‌رسان‌های اجتماعی مورد اهتمام این معاونت بوده است. از جمله این پیام‌رسان‌ها می‌توان به پیام‌رسان ایتا و اینستاگرام اشاره کرد که تاکنون هزاران مورد قوانین و مقررات مصوب مراجع وضع در آن بارگذاری شده است.

۱۸. اقدامات توسعه‌ای و ترویجی؛ انجام اقدامات توسعه‌ای و ترویجی در عرصه تدوین و تنقیح قوانین و مقررات از محورهای مهم فعالیت این معاونت در سال‌های اخیر است. این اقدامات با رویکرد آشنایی بیش از پیش حقوقدانان با امر تدوین و تنقیح قوانین و مقررات، غنای ادبیات حقوقی - تنقیحی کشور، آشنایی حداکثری مخاطبان با فعالیت‌ها و خدمات و محصولات این معاونت، با رویکرد برگزاری نمایشگاه‌ها، برنامه‌های آموزشی و نشست‌های تخصصی مورد اقدام قرار می‌گیرد. و به ویژه در یک سال اخیر از رشد بسیار زیادی برخوردار بوده است.

شاخص موافقت نامه‌ها، تفاهم نامه‌ها و کنوانسیون‌های بین‌المللی

دولت براساس قانون اساسی، بعنوان شخصیت حقوقی و نماینده جمهوری اسلامی ایران در سطح نظام بین‌الملل، وظیفه بررسی و امضاء موافقت‌نامه‌ها، تفاهم‌نامه و کنوانسیون‌های بین‌المللی را برعهده‌دارد و در مواردی که نیازمند ارجاع آنها به مجلس شورای اسلامی جهت بررسی و تصویب نیز دارد، معاونت حقوقی رئیس‌جمهور باید کلیه امور مربوطه را مدیریت نماید. در سه سال اول دولت دوازدهم امور توافق‌های بین‌المللی اقدامات متعددی را با توجه به شرح وظایف این امور صورت داده است که ابتدا خلاصه عملکرد در جدول زیر آورده شده و سپس شرح مبسوط هر کدام از اقدامات در جداول جداگانه تشریح شده است.

✓ اقدامات:

جدول ۵- خلاصه عملکرد امور توافق‌های بین‌المللی

ردیف	عنوان	تعداد
۱	بررسی حقوقی موافقت‌نامه‌ها و کنوانسیون‌های بین‌المللی	۹۱
۲	بررسی حقوقی و تطبیق ترجمه یادداشت تفاهم‌های دو جانبه	۷۵
۳	شرکت در جلسات	۲۲
۴	بررسی عضویت در سازمان‌ها و مجامع بین‌المللی	۸
	جمع	۱۹۶

نمودار خلاصه عملکرد امور توافق‌های بین‌المللی در دو سال اول دولت دوازدهم

نمودار ۱- خلاصه عملکرد امور توافق‌های بین‌المللی در دو سال اول دولت دوازدهم

جدول ۶- بررسی حقوقی موافقت‌نامه‌ها و کنوانسیون‌های بین‌المللی

ردیف	عنوان کنوانسیون، پروتکل، موافقت‌نامه دو و چند جانبه	دستگاه طرف سند
۱	همکاری در زمینه ارتباطات و فناوری اطلاعات با اتریش	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات
۲	بررسی مصوبات بیست و ششمین کنگره جهانی پست و تقدیم لایحه مربوط	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات
۳	بررسی برای موافقت‌نامه گمرکی با کشور ژاپن و درخواست مجوز مذاکره و امضا	وزارت امور اقتصادی و دارایی - گمرک
۴	بررسی موافقت‌نامه نظام ارتقای تجارت متقابل با بلاروس و درخواست مجوز مذاکره و امضا	وزارت امور اقتصادی و دارایی - گمرک
۵	پروتکل تبادل ارزش گمرکی با ارمنستان	وزارت امور اقتصادی و دارایی - گمرک
۶	بررسی موافقت‌نامه اکو در زمینه کمک متقابل اداری در امور گمرکی	وزارت امور اقتصادی و دارایی - گمرک
۷	موافقت‌نامه دو جانبه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری فدراتیو برزیل در زمینه کمک متقابل اداری در امور گمرکی	وزارت امور اقتصادی و دارایی - گمرک
۸	موافقت‌نامه سرمایه‌گذاری با مغولستان	وزارت امور اقتصادی و دارایی - سازمان سرمایه‌گذاری
۹	موافقت‌نامه سرمایه‌گذاری با اروگوئه	وزارت امور اقتصادی و دارایی - سازمان سرمایه‌گذاری
۱۰	موافقت‌نامه سرمایه‌گذاری با پرتغال	وزارت امور اقتصادی و دارایی - سازمان سرمایه‌گذاری
۱۱	موافقت‌نامه اجتناب از اخذ مالیات مضاعف با هند	وزارت امور اقتصادی و دارایی - سازمان امور مالیاتی
۱۲	موافقت‌نامه اجتناب از اخذ مالیات مضاعف با غنا	وزارت امور اقتصادی و دارایی - سازمان امور مالیاتی
۱۳	موافقت‌نامه اجتناب از اخذ مالیات مضاعف با عراق	وزارت امور اقتصادی و دارایی - سازمان امور مالیاتی
۱۴	پروتکل اصلاحی موافقت‌نامه مالیات مضاعف با اتریش	وزارت امور اقتصادی و دارایی - سازمان امور مالیاتی
۱۵	بررسی و درخواست مجوز امضای موافقت‌نامه مالیات مضاعف با آلمان	وزارت امور اقتصادی و دارایی - سازمان امور مالیاتی

ردیف	عنوان کنوانسیون، پروتکل، موافقت نامه دو و چند جانبه	دستگاه طرف سند
۱۶	پروتکل اصلاحی موافقت نامه اجتناب از اخذ مالیات مضاعف در مورد مالیاتهای بر درآمد و سرمایه و پروتکل - سوئیس	وزارت امور اقتصادی و دارایی - سازمان امور مالیاتی
۱۷	موافقت نامه اجتناب از اخذ مالیات مضاعف و جلوگیری از فرار مالیاتی در مورد مالیاتهای بر درآمد با جمهوری فنلاند	وزارت امور اقتصادی و دارایی - سازمان امور مالیاتی
۱۸	موافقت نامه همکاری با اکادمی صربستان	وزارت امور خارجه
۱۹	بررسی و اخذ مجوز مذاکره موافقت نامه فنی و اقتصادی با ژاپن	وزارت امور خارجه
۲۰	بررسی کنوانسیون رژیم حقوقی دریای خزر	وزارت امور خارجه
۲۱	بررسی و درخواست مجوز امضای موافقت نامه قرنطینه گیاهی با استرالیا	وزارت جهاد کشاورزی
۲۲	بررسی و تقدیم لایحه موافقت نامه قرنطینه گیاهی با صربستان	وزارت جهاد کشاورزی
۲۳	بررسی و درخواست مجوز امضای موافقت نامه قرنطینه گیاهی با مجارستان	وزارت جهاد کشاورزی
۲۴	بررسی و درخواست مجوز امضای موافقت نامه قرنطینه گیاهی با رومانی	وزارت جهاد کشاورزی
۲۵	اساسنامه انجمن بین المللی بیمه گران تولید کشاورزی	وزارت جهاد کشاورزی
۲۶	بررسی و درخواست مجوز امضای موافقت نامه قرنطینه گیاهی با قطر	وزارت جهاد کشاورزی
۲۷	بررسی و درخواست مجوز امضای موافقت نامه قرنطینه گیاهی با مغولستان	وزارت جهاد کشاورزی
۲۸	بررسی و درخواست مجوز مذاکره و امضای موافقت نامه انتقال محکومین با تاجیکستان	وزارت دادگستری
۲۹	بررسی و درخواست مجوز مذاکره و امضای موافقت نامه معاضدت قضایی در امور کیفری با تاجیکستان	وزارت دادگستری
۳۰	بررسی و تقدیم لایحه موافقت نامه انتقال محکومین با روسیه لایحه	وزارت دادگستری
۳۱	لایحه پروتکل اصلاح موافقت نامه معاضدت مدنی و کیفری با روسیه	وزارت دادگستری

ردیف	عنوان کنوانسیون، پروتکل، موافقت‌نامه دو و چند جانبه	دستگاه طرف سند
۳۲	لایحه موافقت‌نامه انتقال محکومین با برزیل	وزارت دادگستری
۳۳	لایحه موافقت‌نامه استرداد مجرمین با برزیل	وزارت دادگستری
۳۴	لایحه موافقت‌نامه معاضدت قضایی در امور کیفری با برزیل	وزارت دادگستری
۳۵	لایحه موافقت‌نامه معاضدت قضایی در امور مدنی با برزیل	وزارت دادگستری
۳۶	موافقت‌نامه معاضدت حقوقی متقابل در امور مدنی با جمهوری قزاقستان	وزارت دادگستری
۳۷	بررسی و تقدیم لایحه موافقت‌نامه پیشگیری از حوادث در دریای خزر	وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح
۳۸	موافقت‌نامه اروپایی حمل و نقل مواد خطرناک در جاده‌ها	وزارت راه و دریانوردی شهرسازی - سازمان بنادر و دریانوردی
۳۹	لایحه استانداردهای آموزش و صدور گواهینامه‌های دریانوردی	وزارت راه و دریانوردی شهرسازی - سازمان بنادر و دریانوردی
۴۰	آیین‌نامه دریانوردی موسسات به رسمیت شناخته شده (آیین‌نامه آر او)	وزارت راه و دریانوردی شهرسازی - سازمان بنادر و دریانوردی
۴۱	لایحه اصلاحات آئین نامه آموزش و صدور گواهینامه‌های دریانوردی	وزارت راه و دریانوردی شهرسازی - سازمان بنادر و دریانوردی
۴۲	لایحه اصلاحیه‌های کنوانسیون بین‌المللی جلوگیری از آلودگی دریا ناشی از کشتیها	وزارت راه و شهرسازی - سازمان بنادر و دریانوردی
۴۳	بررسی موافقت‌نامه حمل و نقل بین کشورهای حاشیه دریای خزر	وزارت راه و شهرسازی - سازمان راهداری
۴۴	موافقت‌نامه حمل و نقل بین‌المللی جاده‌ای مسافر و کالا بین دولت جمهوری اسلامی ایران و شورای فدرال سوئیس	وزارت راه و شهرسازی - سازمان راهداری
۴۵	بررسی و تقدیم لایحه موافقت‌نامه حمل و نقل مواد خطرناک در اروپا	وزارت راه و شهرسازی - سازمان راهداری
۴۶	موافقت‌نامه حمل و نقل هوایی با جمهوری فدراتیو برزیل	وزارت راه و شهرسازی - سازمان هواپیمایی کشوری
۴۷	موافقت‌نامه سرویسهای هوایی دوجانبه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری عراق	وزارت راه و شهرسازی - سازمان هواپیمایی کشوری

ردیف	عنوان کنوانسیون، پروتکل، موافقت نامه دو و چند جانبه	دستگاه طرف سند
۴۸	پروتکل الحاقی جهت اصلاح و تکمیل موافقت نامه حمل و نقل هوایی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت عراق	وزارت راه و شهرسازی - سازمان هواپیمایی کشوری
۴۹	در خواست تمدید مجوز موافقت نامه حمل و نقل هوایی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و کشور اکراین	وزارت راه و شهرسازی - سازمان هواپیمایی کشوری
۵۰	موافقت نامه سرویسهای هوایی دوجانبه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و کشورهای اسکاندیناوی	وزارت راه و شهرسازی - سازمان هواپیمایی کشوری
۵۱	موافقت نامه سرویسهای هوایی دوجانبه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری آلمان	وزارت راه و شهرسازی - سازمان هواپیمایی کشوری
۵۲	موافقت نامه سرویسهای هوایی دوجانبه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و پادشاهی سوئد - دانمارک	وزارت راه و شهرسازی - سازمان هواپیمایی کشوری
۵۳	موافقت نامه سرویسهای هوایی دوجانبه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و سیشل	وزارت راه و شهرسازی - سازمان هواپیمایی کشوری
۵۴	موافقت نامه تبادل اطلاعات مقدماتی در خصوص کالاها و وسایل حمل نقل با جمهوری قزاقستان	وزارت صنعت، معدن و تجارت
۵۵	بررسی و تقدیم لایحه موافقت نامه همکاری های اقتصادی تجاری بین کشورهای حاشیه دریای خزر	وزارت صنعت، معدن و تجارت
۵۶	موافقت نامه تعرفه های ترجیحی با اتحادیه اوراسیا	وزارت صنعت، معدن و تجارت
۵۷	موافقت نامه بازرگانی میان جمهوری اسلامی ایران و جمهوری کنیا	وزارت صنعت، معدن و تجارت
۵۸	بررسی موافقت نامه همکاری با اتحادیه اقتصادی اوراسیا	وزارت صنعت، معدن و تجارت
۵۹	بررسی برنامه اجرایی موافقت نامه امنیتی با کشور روسیه	وزارت کشور
۶۰	بررسی موافقت نامه همکاری های مرزبانی بین کشورهای حاشیه دریای خزر تقدیم لایحه	وزارت کشور
۶۱	بررسی موافقت نامه مبارزه با تروریسم در دریای خزر و تقدیم لایحه آن	وزارت کشور
۶۲	بررسی موافقت نامه مبارزه با جرایم سازمان یافته در دریای خزر تقدیم لایحه	وزارت کشور
۶۳	موافقت نامه کشور میزبان بانک توسعه تجارت اکو در تهران	بانک مرکزی

ردیف	عنوان کنوانسیون، پروتکل، موافقت‌نامه دو و چند جانبه	دستگاه طرف سند
۶۴	مورفقت‌نامه تامین اجتماعی با ترکیه	سازمان تامین اجتماعی
۶۵	پروتکل حفاظت از تنوع زیستی در دریای خزر	سازمان حفاظت محیط‌زیست
۶۶	لایحه پروتکل اثرات زیست محیطی در دریای خزر	سازمان حفاظت محیط‌زیست
۶۷	موافقت‌نامه گردشگری با چین	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری
۶۸	اصلاح اساسنامه فدراسیون بین‌المللی فضانوردی	سازمان فضانوردی کشور
۶۹	اصلاح اساسنامه تحلیل سامانه ای کاربردی	معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری
۷۰	اصلاح قانون تأمین مالی تروریسم	---
۷۱	بررسی الحاق به کنوانسیون تأمین مالی تروریسم	----
۷۲	اصلاح قانون مبارزه با پولشویی	----
۷۳	بررسی ایرادات مجلس شورای اسلامی به لایحه کنوانسیون پالمو	----
۷۴	بررسی ایرادات مجلس شورای اسلامی به لایحه کنوانسیون تمپره	----
۷۵	ترجمه بیانیه خانم دکتر جنیدی در زمینه حقوق بشر از منظور چندجانبه گرایی	----
۷۶	بررسی موافقت‌نامه همکاری مسابقات منطقه ای اوراسیا	
۷۷	کنوانسیون سنگاپور	وزارت دادگستری
۷۸	درخواست لایحه اصلاحیه‌های کنوانسیون بین‌المللی جلوگیری از آلودگی دریا ناشی از کشتیها (مارپل ۱۹۷۳/۷۸)	وزارت راه و شهرسازی
۷۹	لایحه «آیین‌نامه مؤسسه‌های به رسمیت شناخته شده (آر - او) در زمینه ارائه خدمات صدور گواهینامه‌های قانونی فنی و ایمنی دریایی الحاقی به کنوانسیون بین‌المللی ایمنی جان اشخاص در دریا (سولاس)	وزارت راه و شهرسازی

ردیف	عنوان کنوانسیون، پروتکل، موافقت نامه دو و چند جانبه	دستگاه طرف سند
۸۰	لایحه «اصلاحات آییننامه آموزش، صدور گواهینامه و نگهداری برای دریانوردان (اس‌تی‌سی‌دبلیو ۱۹۷۸)»	وزارت راه و شهرسازی
۸۱	لایحه آیین نامه بین المللی شناورهای تندرو ساخته شده قبل از سال ۲۰۰۰	وزارت راه و شهرسازی
۸۲	لایحه آیین نامه بین المللی شناورهای تندرو ساخته شده بعد از سال ۲۰۰۰	وزارت راه و شهرسازی
۸۳	لایحه « موافقت نامه همکاری دولتهای حاشیه دریای خزر در زمینه حمل و نقل	وزارت راه و شهرسازی
۸۴	لایحه اصلاح اساسنامه ریسکام مینی بر جایگزینی پاکستان بجای قزاقستان به عنوان مقر مرکز اندازه شناسی سازمان همکاری اقتصادی (اگو)	سازمان استاندارد
۸۵	موافقت نامه تجارت مرزی با ترکمنستان	وزارت صنعت، معدن و تجارت
۸۶	اسناد سه گانه کشتیرانی با پاکستان	وزارت راه و شهرسازی
۸۷	موافقت نامه گمرکی اگو	گمرک جمهوری اسلامی
۸۸	موافقت نامه گمرکی کره	گمرک جمهوری اسلامی
۸۹	موافقت نامه گردشگری کشورهای ساحلی خزر	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری
۹۰	تصویب ایجاد سامانه ملی آمادگی و مقابله در برابر آلودگی های نفتی در رودخانه های قابل کشتیرانی	وزارت راه و شهر سازی - سازمان بنادر و دریانوردی
۹۱	موافقت نامه سرویسهای هوایی دوجانبه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری بلغارستان	وزارت راه و شهر سازی - سازمان هواپیمایی کشوری
۹۲	موافقت نامه همکاری های اقتصادی راهبردی ، خطوط اعتباری ، روابط تجاری و ۸۸ قلم کالای مستثنی شده از موافقت نامه تجارت آزاد ، تسهیلات موجود در زمینه صادرات و واردات بین دو کشور و پروژه های در حال اجرا در سوریه توسط شرکت های ایرانی از جمله قراردادهای مربوط به تسویه خطوط اعتباری .	وزارت راه و شهر سازی

ردیف	عنوان کنوانسیون، پروتکل، موافقت‌نامه دو و چند جانبه	دستگاه طرف سند
۹۳	اصلاح موافقت‌نامه ۵ آبان ۱۳۸۱ بین دو کشور برای اجتناب از اخذ مالیات مضاعف درمورد مالیات های بردرآمد و سرمایه و پروتکل آن.	وزارت اقتصاد و امور دارایی
۹۴	درخواست وزارت صنعت ، معدن و تجارت درخصوص پیگیری صدور مجوز انعقاد (امضای موقت) موافقت‌نامه تجارت ترجیحی دو جانبه با کشور آذربایجان .	وزارت صنعت، معدن و تجارت
۹۵	مجوز انعقاد موافقت‌نامه کشتیرانی تجاری - دریایی بین ایران و دولت فیلیپین	وزارت راه و شهر سازی
۹۶	پروتکل بین دولت جمهوری اسلامی ایران و شورای فدرال سوئیس نسبت به اصلاح موافقت‌نامه ۵ آبان ۱۳۸۱ هجری شمسی میان دولت جمهوری اسلامی ایران و شورای فدرال سوئیس به منظور اجتناب از اخذ مالیات مضاعف در ارتباط با مالیات های بر درآمد و سرمایه و پروتکل آن	وزارت اقتصاد و امور دارایی
۹۷	شرکت در اولین جلسه کارگروه مشترک موافقت‌نامه ایران و اوراسیا در مسکو مورخ ۲۷ بهمن ۱۳۹۸	سازمان توسعه تجارت ایران
۹۸	جوابیه وزارت نیرو درخصوص موافقت‌نامه بین دولت ایران و جمهوری آذربایجان در زمینه ساخت و بهره برداری از نیروگاه برق آبی مارازاد و اردوباد	وزارت نیرو
۹۹	مکاتبه وزارت امور اقتصاد و دارایی درخصوص ارسال موافقت‌نامه جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری بلاروس در زمینه ارتقاء تجارت متقابل	وزارت اقتصاد و امور دارایی
۱۰۰	مجوز مذاکره ، پاراف و امضای موقت موافقت‌نامه معاضدت قضایی در امور مدنی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و جمهوری هند در چارچوب متن نمونه معاضدت قضایی در امور مدنی	وزارت دادگستری
۱۰۱	درخواست وزارت صنعت ، معدن و تجارت درخصوص اخذ مجوز شروع مذاکرات ، پیش امضا و امضای موقت موافقت‌نامه تجارت ترجیحی با آذربایجان.	وزارت صنعت، معدن و تجارت
۱۰۲	موافقت‌نامه بین دولت ایران و آذربایجان در زمینه ساخت و بهره برداری از نیروگاه برقایی مارازاد و اردوباد.	وزارت نیرو
۱۰۳	موافقت‌نامه بین دولت ایران و آذربایجان در زمینه ساخت و بهره برداری از نیروگاه برقایی مارازاد و اردوباد	سازمان محیط‌زیست

ردیف	عنوان کنوانسیون، پروتکل، موافقتنامه دو و چند جانبه	دستگاه طرف سند
۱۰۴	لایحه پروتکل همکاری در زمینه مبارزه با جرایم سازمان یافته در دریای خزر الحاقی به موافقتنامه همکاری در زمینه امنیت در دریای خزر	وزارت اقتصاد و امور دارایی
۱۰۵	موافقتنامه بین دولت ایران و آذربایجان در زمینه ساخت و بهره برداری از نیروگاه برقی مارازاد و اردوباد مورخ ۲۶ آبان ۱۳۹۸	وزارت نیرو
۱۰۶	اخذ مجوز هیات وزیران درمورد موافقتنامه ایران و فدراسیون روسیه راجع به همکاری در حوزه تامین امنیت بین المللی اطلاعات (امنیت سایبری)	وزارت امور خارجه
۱۰۷	مکاتبه وزارت کشور درخصوص ارسال موافقتنامه همکاری امنیتی ایران و بلاروس	وزارت کشور
۱۰۸	تمدید زمان امضا موافقتنامه همکاری های امنیتی و انتظامی با کشور قرقیزستان	وزارت کشور
۱۰۹	موافقتنامه معاضدت حقوقی متقابل در امور مدنی بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری قزاقستان	وزارت کشور
۱۱۰	مجوز انجام مذاکرات و امضای موقت موافقتنامه تجارت آزاد با پاکستان و موافقتنامه تجارت ترجیحی با اندونزی ، مالزی ، بوسنی و هرزگوین و صربستان.	وزارت راه و شهر سازی
۱۱۱	بررسی آخرین وضعیت همکاری های اقتصادی ایران و سوریه ، موافقتنامه همکاری های اقتصادی راهبردی ، خطوط اعتباری ، روابط تجاری و ۸۸ قلم کالای مستثنی شده از موافقتنامه تجارت آزاد ، تسهیلات موجود در زمینه صادرات و واردات بین دو کشور و پروژه های در حال اجرا در سوریه توسط شرکت های ایرانی از جمله قراردادهای مربوط به تسویه خطوط اعتباری	وزارت صنعت، معدن و تجارت

جدول ۷- بررسی حقوقی و تطبیق ترجمه یادداشت تفاهم های دو جانبه

ردیف	عنوان یادداشت تفاهم، کنوانسیون، پروتکل و موافقتنامه	دستگاه
۱	یادداشت تفاهم در مورد اجرای موافقتنامه کمک متقابل اداری در امور گمرکی با کره	وزارت امور اقتصادی و دارایی - گمرک
۲	یادداشت تفاهم دیپلماتیک با صربستان	وزارت امور خارجه

ردیف	عنوان یادداشت تفاهم، کنوانسیون، پروتکل و موافقت‌نامه	دستگاه
۳	یادداشت تفاهم کنترل و بازرسی کشتی‌ها در دریای خزر	وزارت راه و دریانوردی شهر سازی- سازمان بنادر و دریانوردی
۴	یادداشت تفاهم همکاری واحد اطلاعات مالی وزارت امور اقتصادی و دارایی با روسیه، سوریه و عراق	وزارت امور اقتصادی و دارایی
۵	یادداشت تفاهم همکاری در زمینه سلامت با آذربایجان یادداشت تفاهم همکاری در زمینه سیزدهمین اجلاس در مورد اقتصاد-تجارت و فضای بشر دوستانه با آذربایجان	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
۶	یادداشت تفاهم همکاری در زمینه آموزش پزشکی و تحقیقات و نیز یادداشت تفاهم همکاری در زمینه دارو و مراقبت با آلمان	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
۷	یادداشت تفاهم همکاری‌های بهداشتی با کشور ویتنام	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
۸	یادداشت تفاهم همکاری در زمینه سلامت با آذربایجان یادداشت تفاهم همکاری در زمینه سیزدهمین اجلاس در مورد اقتصاد-تجارت و فضای بشر دوستانه با آذربایجان	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
۹	یادداشت تفاهم همکاری‌های مشترک در زمینه‌های بهداشت، درمان، دارو و تجهیزات پزشکی با جمهوری عراق	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
۱۰	یادداشت تفاهم همکاری در زمینه دارو با کوبا	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
۱۱	یادداشت تفاهم همکاری دارویی پنوموکوک با کوبا	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
۱۲	یادداشت تفاهم همکاری در زمینه حفظ نباتات با اوکراین	وزارت جهاد کشاورزی
۱۳	یادداشت تفاهم همکاری در زمینه قرنطینه گیاهی با کوبا	وزارت جهاد کشاورزی
۱۴	یادداشت تفاهم همکاری استان آذربایجان با استان باشقیرستان روسیه	وزارت کشور
۱۵	یادداشت تفاهم همکاری در زمینه مدیریت بحران با مغولستان	وزارت کشور
۱۶	یادداشت تفاهم همکاری علمی و پژوهشی با ایزمئو	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اطلاعات
۱۷	یادداشت تفاهم همکاری در زمینه اعزام نیروی کار با آذربایجان	وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی
۱۸	یادداشت تفاهم همکاری مبارزه با مهاجرت غیرقانونی با روسیه	وزارت کشور
۱۹	یادداشت تفاهم همکاری استانی با چین	وزارت کشور
۲۰	یادداشت تفاهم همکاری ورزشی با کوبا	وزارت ورزش و جوانان

ردیف	عنوان یادداشت تفاهم، کنوانسیون، پروتکل و موافقت‌نامه	دستگاه
۲۱	یادداشت تفاهم مطالعه و امکان سنجی نیروگاه تلمبه ذخیره دریایی با عمان	وزارت نیرو
۲۲	یادداشت تفاهم همکاری در زمینه برق آبی با گرجستان	وزارت نیرو
۲۳	یادداشت تفاهم همکاری در زمینه استاندارد با اوکراین	سازمان استاندارد ملی ایران
۲۴	یادداشت تفاهم میان سازمان ملی استاندارد ایران و وزارت توسعه اقتصادی و سرمایه‌گذاری جمهوری ارمنستان	سازمان استاندارد ملی ایران
۲۵	یادداشت تفاهم همکاری در زمینه استاندارد با چین	سازمان استاندارد ملی ایران
۲۶	یادداشت تفاهم همکاری سازمان استاندارد با وزارت توسعه اقتصادی و تجارت جمهوری اوکراین	سازمان استاندارد ملی ایران
۲۷	یادداشت تفاهم همکاری با اکادمی هنرهای زیبای هلند	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری
۲۸	یادداشت تفاهم همکاری گردشگری بین سازمان و وزارت زمین، زیرساخت، حمل و نقل و گردشگری ژاپن	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری
۲۹	یادداشت تفاهم همکاری صنایع دستی با اروپا	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری
۳۰	یادداشت تفاهم موزه ای با موزه ویکتوریا بریتانیا	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری
۳۱	یادداشت تفاهم مرمت آثار تاریخی با اتریش	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری
۳۲	یادداشت تفاهم موزه ای با گواندونگ چین	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

ردیف	عنوان یادداشت تفاهم، کنوانسیون، پروتکل و موافقت‌نامه	دستگاه
۳۳	یادداشت تفاهم گردشگری با ایتالیا	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری
۳۴	یادداشت تفاهم موزه ملی با موزه جیروانا اسپانیا	
۳۵	یادداشت تفاهم موزه ملی با موزه الیکاتنه اسپانیا	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری
۳۶	یادداشت تفاهم موزه ملی با موزه درنتز هلند	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری
۳۷	یادداشت تفاهم همکاری در زمینه نمایشگاه ایران مهد تمدن با اسپانیا	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری
۳۸	یادداشت تفاهم همکاری با سُرِتار سرویزی و آژانس بازرگانی ایتالیا در زمینه گردشگری	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری
۳۹	یادداشت تفاهم نظارت بانکی با ارمنستان	بانک مرکزی
۴۰	یادداشت تفاهم موزه ملی با موزه باستان شناسی المان	
۴۱	یادداشت تفاهم همکاری علمی و پژوهشی با ایزمئو	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اطلاعات
۴۲	یادداشت تفاهم همکاری‌های تحقیقاتی با دانشگاه بلگراد-صربستان	
۴۳	یادداشت تفاهم همکاری در زمینه مدیریت بحران با مغولستان	وزارت کشور
۴۴	یادداشت تفاهم همکاری در زمینه اعزام نیروی کار با آذربایجان	وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی
۴۵	یادداشت تفاهم همکاری در زمینه بازار سرمایه با جمهوری آذربایجان	
۴۶	یادداشت تفاهم همکاری بیمه ای با آذربایجان	تامین اجتماعی
۴۷	یادداشت تفاهم همکاری در زمینه برنامه اقدام مشترک با جمهوری آذربایجان	

ردیف	عنوان یادداشت تفاهم، کنوانسیون، پروتکل و موافقت‌نامه	دستگاه
۴۸	یادداشت تفاهم تبادل اطلاعات الکترونیکی در خصوص رویه های الکترونیکی تیر با جمهوری ترکیه	
۴۹	یادداشت تفاهم همکاری‌های امنیتی با جمهوری عراق	وزارت کشور
۵۰	یادداشت تفاهم قرنطینه دامی با جمهوری چک	وزارت جهاد کشاورزی
۵۱	یادداشت تفاهم همکاری در زمینه تبادل اطلاعات مالی مربوط به پولشویی و تامین مالی تروریسم با جمهوری قزاقستان	وزارت دادگستری
۵۲	یادداشت تفاهم همکاری‌های با وزارت توسعه اقتصادی و سرمایه‌گذاری جمهوری ارمنستان	
۵۳	یادداشت تفاهم همکاری نیروی برق آبی با عمان	وزارت نیرو
۵۴	یادداشت تفاهم همکاری‌هایی با توبینگن آلمان	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری
۵۵	یادداشت تفاهم همکاری در زمینه قرنطینه دامی با اوکراین	وزارت جهاد کشاورزی
۵۶	یادداشت تفاهم همکاری در زمینه قرنطینه گیاهی با اذربایجان	وزارت جهاد کشاورزی

جدول ۸- شرکت در جلسات

ردیف	موضوع	محل (دستگاه) تشکیل جلسه
۱	چلسات بررسی و اصلاح آئین نامه چگونگی تنظیم و انعقاد توافقات بین‌المللی	امور توافقات بین‌المللی
۲	چلسات بررسی اسناد مربوط به خزر	امور توافقات بین‌المللی
۳	جلسات بررسی حق عضویت سال ۲۰۱۸ سازمان‌ها و مجامع بین‌المللی	سالن جلسات معاونت حقوقی
۴	جلسات بررسی حق عضویت سال ۲۰۱۸ سازمان‌ها و مجامع بین‌المللی	امور توافقات بین‌المللی

ردیف	موضوع	محل (دستگاه) تشکیل جلسه
۵	شرکت در نشست پروتکل ارزیابی اثرات زیست محیطی در دریای خزر	وزارت امور خارجه
۶	جلسه نشست کارشناسی موافقت‌نامه مالیات مضاعف با آلمان	سازمان امور مالیاتی
۷	شرکت در چندین نشست‌های مذاکره با طرف سوریه راجع به سند همکاری راهبردی با سوریه	وزارت راه و شهرداری
۸	شرکت در نشست‌های وزارت جهاد کشاورزی در خصوص تاسیس مرکز منطقه ای آبخیز داری یونسکو	وزارت جهاد کشاورزی
۹	جلسه در خصوص موافقت‌نامه همکاری‌های مرزبانی بین کشورهای حاشیه دریای خزر	وزارت کشور
۱۰	جلسه نشست دفتر مرجع ملی ipcc سازمان هواشناسی	سازمان هواشناسی
۱۱	جلسات بررسی حق عضویت سال ۲۰۱۹ سازمان‌ها و مجامع بین‌المللی	
۱۲	شرکت در نشست‌های وزارت جهاد کشاورزی در خصوص بررسی اسناد آن وزارت با کشورهای دیگر	وزارت جهاد کشاورزی
۱۳	نشست کارشناسی بررسی موافقت‌نامه تامین اجتماعی با ترکیه	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
۱۴	جلسات بررسی و اصلاح این نامه و دستورالعمل چگونگی بررسی توافقی‌های بین‌المللی	امور توافقی‌ها
۱۵	جلسه کارگروه بررسی عضویت برای بررسی درخواست عضویت جدید دستگاه‌ها در مجامع بین‌المللی	امور توافقی‌ها
۱۶	نشست مشترک کارگروه حمل و نقل جاده ای با طرف قرقیزی در تهران	سازمان راهداری کشور
۱۷	جلسات بررسی اسناد پیشنهادی دستگاه‌ها در حوزه‌های مختلف و موافقت‌نامه‌های دو و چند جانبه	امور توافقی‌های بین‌المللی

جدول ۹- بررسی عضویت در سازمان‌ها و مجامع بین‌المللی

ردیف	عنوان
۱	بررسی حق عضویت و بدهی ایران به فدراسیون بین‌المللی صلیب سرخ و هلال احمر
۲	درخواست تامین اعتبار برای پرداخت حق عضویت اکو
۳	بررسی و اظهارنظر راجع به بدهی به بانک ترمیم و توسعه

ردیف	عنوان
۴	بررسی و اظهارنظر در خصوص عضویت و بدهی‌های ایران به کنوانسیون بین‌المللی متر BIPM
۵	بررسی و اظهارنظر در خصوص عضویت و بدهی‌های ایران به کنوانسیون بین‌المللی متر BIPM
۶	بررسی حق عضویت و بدهی ایران به سازمان‌ها و مجامع بین‌المللی در فهرست گروه اول (۷۴ سازمان منطقه ای و بین‌المللی) در سال ۱۳۹۷
۷	درخواست عضویت جدید سازمان ملی استاندارد در انجمن جهانی هماهنگ سازی قوانین وسایل ذنقلیه
۸	بررسی حق عضویت و بدهی ایران به سازمان‌ها و مجامع بین‌المللی در فهرست گروه اول (۷۴ سازمان منطقه ای و بین‌المللی) در سال ۱۳۹۸

شاخص هماهنگی و نظارت بر امور حقوقی دستگاه‌های اجرایی

بررسی و رفع اختلاف‌نظر حقوقی دستگاه‌های اجرایی در برداشت از قوانین و مقررات یا تداخل وظایف قانونی و یا نحوه اجرای آنها و همچنین رسیدگی به اختلاف‌های راجع به اموال و حقوق مالی، پاسخ به استعلام‌های حقوقی دستگاه‌های اجرایی و واحدهای تابعه نهاد در موارد تعارض و ابهام در قوانین و مقررات، بررسی حقوقی گزارش‌های دستگاه‌های نظارتی (در مورد تخلفات، نارسائی‌ها و سوء جریان‌های اداری و مالی در وزارتخانه‌ها، نهادهای انقلابی و بنیادها) و ارائه راهکاری قانونی برای جبران و رفع اشکالات یادشده و یا تنظیم پاسخ برای دستگاه‌های نظارتی، رسیدگی به امور ساماندهی خدمات کارشناسی حقوقی در دستگاه‌های اجرایی و رسیدگی به امور دعاوی و قراردادهای دستگاه‌های اجرایی از جمله مهم‌ترین مولفه‌های شاخص مذکور است.

✓ اقدامات:

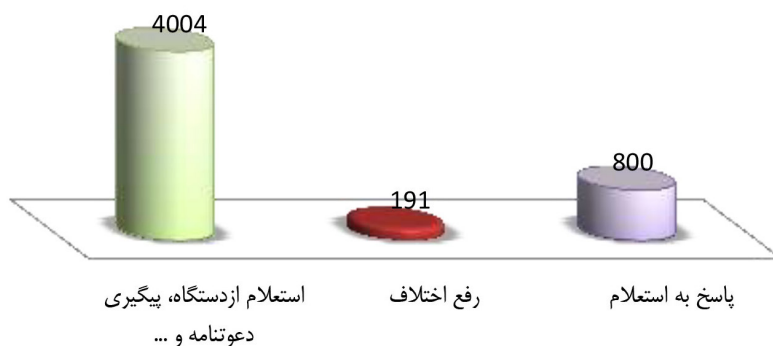
● امور هماهنگی و رفع اختلافات حقوقی دستگاه‌های اجرایی:

در سه سال اول دولت دوازدهم در این امور تعداد ۴۰۰۴ نامه صادر شده است که تفکیک نامه‌های صادرشده این امور به شرح نمودار و جدول زیر می باشد همچنین به منظور رسیدگی به پرونده‌های اختلافی بین دستگاه‌های اجرایی ۲۵۰ جلسه رسیدگی در طی سه سال صورت گرفته است که این تعداد جلسه منجر به صدور ۱۹۱ تصمیم نامه در این خصوص شده است.

جدول ۱۰- وضعیت نامه‌های صادره

ردیف	عنوان	مجموع
۱	کل نامه‌های صادره	۴۰۰۴
۲	نظریه‌ها (پاسخ به استعلام)	۸۰۰
۳	تصمیم‌نامه‌ها (رفع اختلاف)	۱۹۱
۴	سایر موارد (نامه پیگیری- دعوت‌نامه- استعلام از دستگاه‌های ذی ربط و ...)	۳۰۰۲
۵	جلسات رسیدگی	۲۵۰

نمودار ۲- نامه‌های صادره در دو سال اول دولت دوازدهم

جدول ۱۱- گزارش بار مالی پرونده‌های رفع اختلافی

عنوان	جمع کل
پرونده‌های مالی (قابل محاسبه)	تعداد
	مبلغ
پرونده‌های مالی (غیر قابل محاسبه)	۱۶۸
پرونده‌های غیرمالی	۱۱
جمع کل	۱۸۷

● امور برنامه‌ریزی و نظارت بر عملکرد واحدهای حقوقی دستگاه‌های اجرایی:

۱. تهیه و تدوین پیش‌نویس آیین‌نامه جامع مدیریت واحدهای حقوقی دستگاه‌های اجرایی
۲. پیشنهاد، برنامه‌ریزی و اقدام در زمینه راه‌اندازی موزه ملی حقوق
۳. اقدام در زمینه تهیه و تدوین دانشنامه سیاستگذاری حقوقی
۴. تهیه و تدوین برنامه راهبردی و عملیاتی معاونت حقوقی رئیس‌جمهور
۵. تهیه و تدوین پیش‌نویس سیاست‌ها و خط‌مشی‌های ناظر به واحدهای حقوقی دستگاه‌های

اجرایی

۶. برگزاری ۱۱ جلسه شورای هماهنگی امور حقوقی دستگاه‌های اجرایی در رابطه موضوعاتی مانند آثار حقوقی تحریم‌ها، اصلاح و توسعه نظام حقوقی کشور، پایش و نگهداشت اموال غیرمنقول و مشکلات ناشی از ویروس کووید ۱۹ در دستگاه‌های اجرایی

● امور دعاوی و قراردادهای دستگاه‌های اجرایی:

- ۱- تنظیم قراردادهای نهاد و یا اعلام نظر نسبت به پیش‌نویس قراردادهای تنظیم شده و پاسخ به استعلام سایر واحدهای نهاد در این خصوص
- ۲- معرفی نماینده حقوقی جهت حضور و شرکت در کمیسیون‌های مناقصه یا مزایده
- ۳- اعلام نظر در خصوص مسائل حقوقی و قانونی مربوط به نحوه برگزاری مناقصه و مزایده
- ۴- معرفی نماینده حقوقی جهت شرکت در مذاکرات مربوط به قراردادهای دستگاه‌های اجرایی در صورت اقتضاء

- ۵- رسیدگی به شکایات اشخاص از عملکرد نهاد و واحدهای تابعه آن

- ۶- هماهنگی و هدایت دستگاه‌ها و پیشنهاد دستورالعمل‌های لازم در زمینه روابط دستگاه‌ها با قوه قضائیه

- ۷- بازرسی و نظارت مستمر بر امور دعاوی و قراردادهای دستگاه‌های اجرایی و همچنین بازرسی‌های اتفاقی در صورت لزوم

- ۸- نمایندگی نهاد در کلیه مراجع قضایی، شبه قضایی و غیر قضایی در خصوص اقامه دعوا یا شکایت و دفاع از دعاوی مطروحه علیه نهاد

- ۹- تهیه و تنظیم لوایح دفاعی در پاسخ به دعاوی و شکایات مطروحه در دیوان عدالت اداری علیه دولت در زمینه مطالبه ضرر و زیان ناشی از قصور قاضی (موضوع اصل (۱۳۷) قانون

اساسی)

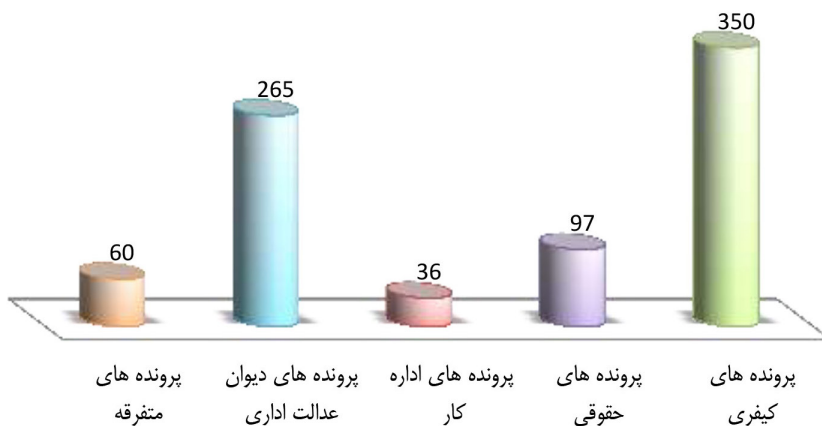

- ۱۰- تقدیم دادخواست و طرح دعوا یا شکوائیه علیه افراد حقیقی و یا حقوقی نزد مراجع عمومی و انقلاب دادگستری شعب دیوان عدالت اداری و سایر مراجع اختصاص و شعبه قضایی
- ۱۱- دفاع از دعوای مطروحه علیه هیات دولت و ریاست‌جمهور در محاکم عمومی و انقلاب دادگستری و مراجع اختصاصی و شعبه قضایی جمهوری اسلامی ایران
- ۱۲- حمایت قضایی از کارکنان و مدیران نهاد با توجه به قوانین مربوط به حمایت قضایی از کارکنان دولت
- ۱۳- پیگیری اجرای احکام و آراء صادره به ظرفیت نهاد

جدول ۱۲- وضعیت پرونده‌های تشکیل شده در امور دعوای و قراردادهای

ردیف	عنوان	تعداد
۱	پرونده‌های کیفری	۳۵۰
۲	پرونده‌های حقوقی	۹۷
۳	پرونده‌های اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۳۶
۴	پرونده‌های دیوان عدالت اداری	۳۶۵
۵	پرونده‌های متفرقه	۶۰
	جمع	۸۰۸

نمودار ۳- عملکرد امور دعوای در دو سال اول دولت دوازدهم

جدول ۱۳ - آمار مهم‌ترین دادنامه‌های کیفری از مرداد ۱۳۹۶ تا تیر ۱۳۹۹

ردیف	عنوان شکایت	شاکی	طرف شکایت	مرجع رسیدگی	نتیجه	تاریخ صدور رأی
۱	غصب عنوان دولتی - جعلی	نهاد ریاست جمهوری	محمدعلی یاری	شعبه ۱۰۴۹ دادگاه کیفری ۲	صدور حکم محکومیت	۹۷/۲/۳۱
۲	غصب عناوین و مشاغل نهاد ریاست جمهوری	نهاد ریاست جمهوری	حسینی سید مرتضی	۲۸ تجدیدنظر استان مازندران ۱۰۲ کیفری ۲ شهرستان بابلسر	صدور حکم محکومیت	۹۶/۲/۲۸ و ۹۶/۶/۲۹
۳	استفاده از سند مجعول	نهاد ریاست جمهوری	شیرزاد سهرابی	شعبه ۱۰۱۰ دادگاه کیفری ۲ تهران و شعبه ۱۰۳۶ دادگاه کیفری ۲ تهران و شعبه ۴۲ تجدیدنظر استان تهران	صدور حکم محکومیت	۹۶/۴/۲۰ و ۹۶/۳/۲
۴	غصب عناوین - کلاهبرداری - تحصیل مال نامشروع	نهاد ریاست جمهوری	جوزیان گاو بازه نریمان	شعبه ۱۲۰ کیفری ۲ شیراز	صدور حکم محکومیت	۹۷/۱/۲۶
۵	غصب عنوان	نهاد ریاست جمهوری	هدانی منفرد فینی مجید (با نام جعلی غلامی مجید)	۱۱۰ دادگاه کیفری ۲ شهرستان بندر گز شعبه ۱۴ دادگاه تجدیدنظر استان گلستان	صدور حکم محکومیت	۹۷/۵/۲۷
۶	استتکاف از اجرای پیشنهاد قانونی سازمان بازرسی کل کشور	نهاد ریاست جمهوری	بهمن حسین پور	شعبه ۳ بازپرسی ناحیه ۲۸ تهران (کارکنان دولت)	قرار منع تعقیب	۹۷/۴/۲۷
۷	نشر اکاذیب به قصد تشویش اذهان عمومی - توهین	نهاد ریاست جمهوری	حمید رسایی	شعبه ۳ بازپرسی ناحیه ۲۸ تهران (کارکنان دولت)	قرار جلب دادرسی - کیفرخواست	۹۷/۱/۲۶

ردیف	عنوان شکایت	شاکی	طرف شکایت	مرجع رسیدگی	نتیجه	تاریخ صدور رأی
۸	غصب عنوان	نهاد ریاست جمهوری	میرقربانی مجتبی	کیفری ۲ مجتمع قضایی شهید قدوسی تهران (۱۰۲۹ جزایی سابق)	صدور حکم محکومیت	۹۶/۱۱/۱۴
۹	جعل امضای معاون اول رئیس جمهور	نهاد ریاست جمهوری	طاهری ابوالفضل	دادداری دادسرای ناحیه ۳۳ وین شعبه ۱۱۷۸ کیفری ۲	قرار جلب دادرسی	۹۶/۱۲/۲۶
۱۰	جعل و استفاده از سند مجعول	نهاد ریاست جمهوری	سلمانیپور ظهیر فرهاد - میری امیر	کیفری ۲ مجتمع قضایی تهران (۱۱۶۶ جزایی سابق)	صدور حکم محکومیت	۹۶/۱۰/۲۳
۱۱	ایراد صدمه بدنی غیر عمد ناشی از عدم رعایت نظامات دولتی	نهاد ریاست جمهوری	منیژه دارایی	شعبه ۳ بازپرسی ناحیه ۲۸ تهران	قرارد منع تعقیب	۹۷/۳/۲۷
۱۲	توهین به رئیس جمهور	نهاد ریاست جمهوری	عباسی حسن	شعبه ۱۰۵۸ دادگاه کیفری ۲ تهران	صدور حکم محکومیت	۹۷/۲/۱۷
۱۳	توهین به رئیس جمهور	نهاد ریاست جمهوری	قدیانی حسین	شعبه ۱۰۵۷ دادگاه کیفری ۲ تهران	صدور حکم محکومیت	۹۷/۴/۵
۱۴	توهین به رئیس جمهور در روز قدس سال ۱۳۹۶	نهاد ریاست جمهوری	زرین قلم محمد علی - علی اکبری امید رضا - طالبی حامد	شعبه ۱۰۵۹ دادگاه کیفری ۲ تهران	صدور حکم محکومیت	۹۷/۲/۲۵ و ۹۶/۱۱/۱۰
۱۵	غصب عنوان	نهاد ریاست جمهوری	موسی محمدنژاد پركوهی	شعبه ۳ دادگاه تجدیدنظر استان مازندران	صدور حکم محکومیت	۹۷/۲/۱۶

ردیف	عنوان شکایت	شاکی	طرف شکایت	مرجع رسیدگی	نتیجه	تاریخ صدور رأی
۱۶	اختلاس - تبانی در معاملات دولتی اعمال و تفریط در انجام وظیفه منجر به تضییع وجوه و اموال دولتی	نهاد ریاست جمهوری	حمید بقایی، مجتبی سروش پور، حبیب اله جزء خراسانی	شعبه ۱۰۵۷ دادگاه کیفری ۲ تهران و شعبه ۶۸ تجدیدنظر استان تهران	صدور حکم محکومیت	۹۶/۱۲/۲۱
۱۷	تخلفات انتخاباتی مقامات دولتی (۱۰۵ مورد)	اطلاعات سپاه	مقامات و مسئولین دولتی کشوری و استانی	شعب مختلف دادگاههای کشور	صدور حکم محکومیت	۱۰۰ مورد برائت
۱۸	غصب عناوین و مشاغل دولتی	نهاد ریاست جمهوری	یزدی مهریزی محمد	شعبه ۱۰۵۱ دادگاه کیفری ۲ مجتمع دیوان عدالت اداری	صدور حکم مبنی بر محکومیت متهم	۹۶/۱۲/۵
۱۹	غصب عنوان بازرس ویژه ریاست جمهوری	نهاد ریاست جمهوری	قنبری یحیی	شعبه ۶ دادگاه تجدیدنظر استان البرز	صدور حکم مبنی بر محکومیت متهم	۹۷/۳/۳۱
۲۰	جعل و استفاده از سند مجعول	نهاد ریاست جمهوری	زهره حیدری	شعبه ۱۰۳۸ دادگاه کیفری ۲ تهران	صدور حکم مبنی بر محکومیت متهم	۹۶/۶/۲۵
۲۱	غصب عنوان - تحصیل مال از طریق نامشروع - خیانت در امانت	محمد یزدی مهریزی	نهاد ریاست جمهوری خانم شادی پیروی صابری	شعبه ۱۰۵۱ دادگاه کیفری ۲ تهران	صدور حکم محکومیت	۹۷/۲/۲
۲۲	توهین و افتراء	نهاد ریاست جمهوری	ملک علیرضا	۱۰۰۸ کیفری ۲ مجتمع قضایی ولیعصر تهران	صدور حکم محکومیت	۹۷/۹/۲۴
۲۳	جعل سند و استفاده از سند مجعول	اکسیری فرد قاسم	نهاد ریاست جمهوری	۲ بازپرسی دادسرای فرهنگ و رسانه تهران	قرار منع تعقیب	۹۷/۳/۸

ردیف	عنوان شکایت	شاکی	طرف شکایت	مرجع رسیدگی	نتیجه	تاریخ صدور رأی
۲۴	نشر اکاذیب و افتراء (افزایش ۴۴۰ درصدی حقوق رئیس‌جمهور دولت یازدهم نسبت به ...)	نهاد ریاست‌جمهوری	پایگاه خبری لرستان خبر و صفحه اینترنتی فرزنانگان	۲ بازپرسی دادسرای فرهنگ و رسانه تهران	قرار منع تعقیب	۹۶/۴/۲۶
۲۵	اعتراض به قرار	منوچهر زادگان اسکندری	- وزارت کشور - حاتم ناصری - قاسم شاه نظری	شعبه ۱۰۵۷ دادگاه کیفری ۲ تهران	قرار منع تعقیب	۹۷/۷/۱۶
۲۶	مشارکت در جعل سند رسمی دولت	نهاد ریاست‌جمهوری	- حسین عنابستانی - سیدعلیرضا احمدپناه - معصومه سادات صالحی - غلامرضا طاوسی	شعبه ۱۰۱۸ دادگاه کیفری دو تهران	حبس تعزیری	۹۶/۸/۱۳
۲۷	توهین به رئیس‌جمهور	نهاد ریاست‌جمهوری	حامد طالبی و امیدرضا اکبری	شعبه ۵۳ دادگاه تجدیدنظر استان	قرار تعلیق	۹۷/۹/۱۲
۲۸	غصب عنوان	نهاد ریاست‌جمهوری	علی تیموری	شعبه ۱۰۱۴ دادگاه کیفری دو تهران	منع تعقیب	۱۳۹۶/۹/۲۷
۲۹	نشر اکاذیب به قصد تشویش اذهان عمومی	معاونت حقوقی نهاد ریاست‌جمهوری	پرویز سروری	شعبه ۳ دادگاه کیفری تهران	منع تعقیب	۱۹۷/۹/۲۷
۳۰	نشر اکاذیب	نهاد ریاست‌جمهوری	محمد آخوندی	شعبه ۲ بازپرسی فرهنگ و رسانه	موقوفی	۹۸/۲/۲۵
۳۱	جعل اسناد رسمی	نهاد ریاست‌جمهوری		شعبه ۷ بازپرسی دادسرای عمومی انقلاب و ناحیه ۱۲	منع تعقیب	۹۶/۵/۱۰

ردیف	عنوان شکایت	شاکی	طرف شکایت	مرجع رسیدگی	نتیجه	تاریخ صدور رأی
۳۲	افترا و نشر اکاذیب	نهاد ریاست جمهوری	-جعفر محمدی -حسین نوبخت -سلیمان کریمی	شعبه ۴ بازپرسی دادسرای فرهنگ و رسانه	منع تعقیب	۹۶/۱۰/۱۹
۳۳	غصب عنوان	سازمان برنامه و بودجه	علی رضائی	شعبه ۱۰۲۲ دادگاه کیفری دو مجتمع قضایی ولیعصر	برائت	۹۶/۲/۱
۳۴	-توهین به مقامات و مأمورین -افتراء -نشر اکاذیب	نهاد ریاست جمهوری	علیرضا ملک	شعبه ۴ بازپرسی دادسرای ناحیه ۱۱ تهران	قرار جلب دادرسی غیابی	۹۷/۷/۲۸
۳۵	توهین و تهدید و مزاحمت تلفنی	معاونت حقوقی	سعید عسگری - زهرا رضوان خواه	شعبه ۱۰۱۸ دادگاه کیفری تهران	اعتراض و تأیید قرار قبلی	۹۶/۱۲/۱۲
۳۶	اعتراض به قرار	معاونت حقوقی	-سایت خبری جهان نیوز -سایت خبری افکارنیوز	شعبه ۱۰۵۷ دادگاه کیفری ۲ کارکنان دولت تهران	رد اعتراض	۹۷/۷/۱۸
۳۷	جعل امضای معاون اول رئیس جمهور و سربرگ نهاد ریاست جمهوری	نهاد ریاست جمهوری	وهابی امیر منصور	۴بازپرسی دادسرای عمومی و انقلاب ناحیه ۳۷ تهران و ۶ دادگاه کیفری ۱	برائت	۹۷/۱۲/۶
۳۸	نشر اکاذیب	نهاد ریاست جمهوری	پیر علی محمد مدیرمسئول سیاست روز	۱۰۵۸ دادگاه کیفری	برائت	۹۸/۲/۲۴
۳۹	سوء جریان مالی گسترده در منطقه آزاد کیش در زمان مدیریت آقای علیرضا عامری و لایلا امیرآبادی (رشوه)	دانیالی محرم - عبدالهی قشلاق رباب	عامری فرد نصراندی علیرضا (مدیرعامل سابق منطقه آزاد تجاری کیش) - امیرآبادی لایلا	۱۳بازپرسی ناحیه ۲۸ تهران	کیفر خواست	۹۷/۵/۶

ردیف	عنوان شکایت	شاکی	طرف شکایت	مرجع رسیدگی	نتیجه	تاریخ صدور رأی
۴۰	غصب عنوان، جعل استفاده از سند مجعول	نهاد ریاست جمهوری	محمد علی یاری	۷ بازپرسی دادسرای شهید مقدس ارسال به شعبه ۱۰۴۹ دادگاه قدوسی		۹۷/۲/۳۱
۴۱	نشر اکاذیب	نهاد ریاست جمهوری	مدیر مسئول سایت خبری جهان نیوز	شعبه ۶ دادگاه کیفری ۱ مجتمع دادگاه کیفری ۱ تهران	تأیید قرار قبلی	۹۷/۱۰/۲۹
۴۲	گزارش خلاف واقع	قریشی سید مجید	مرجانی فرح - معظم زاده عبدالخلیل		قرار منع تعقیب	۹۸/۲/۱۰
۴۳	جعل و غصب عنوان دولتی	نهاد ریاست جمهوری - سهیلا جعفری	محمد (مرتضی) دبیری	۵ بازپرسی دادسرای بندرعباس - ۱۱ بازپرسی بندرعباس	صدور حکم به محکومیت	۹۷/۱۱/۹
۴۴	افزایش غیرقانونی تعرفه های پلیس +۱۰	نهاد ریاست جمهوری	شرکت توسعه و پژوهش ناجی	شعبه ۶ دادگاه نظامی یک تهران	منع تعقیب	۹۸/۴/۲۶
۴۵	غصب عناوین دولتی	نهاد ریاست جمهوری	رفیع اینلو (از) دانشجویان سابق شاغل در مرکز ارتباطات مردمی)	۷ بازپرسی دادسرای عمومی و انقلاب ناحیه ۲ تهران	قرار مجرمیت صادر شده است	۹۸/۴/۴
۴۶	جعل سند و استفاده از سند مجعول	نهاد ریاست جمهوری	شکوهی فرد محمد رضا	ناحیه ۳۱۱ بازپرسی دادسرای رایانه	قرار منع تعقیب	۹۷/۹/۲۰
۴۷	غصب عنوان	نهاد ریاست جمهوری	انصاری فیروزه	۹ بازپرسی دادسرای عمومی و انقلاب ناحیه ۲ تهران	قرار مجرمیت	۹۷/۱۰/۱۹

ردیف	عنوان شکایت	شاکی	طرف شکایت	مرجع رسیدگی	نتیجه	تاریخ صدور رأی
۴۸	جعل و استفاده از سند مجعول و غصب عنوان	نهاد ریاست جمهوری	فخاری حمید رضا	۱۱۵۷ دادگاه کیفری ۲ مجتمع قضایی بعثت تهران (۱۱۵۷ جزایی سابق)	حکم محکومیت	۹۶/۵/۲۹
۵۲	جعل کارت شناسایی	نهاد ریاست جمهوری - سپهری پویا	اصغری علیرضا	۱۱ بازپرسی دادسرای عمومی و انقلاب ناحیه ۲ سعادت آباد تهران - ۱۱۷۷ دادگاه کیفری ۲ مجتمع قضایی قدس تهران	رأی به محکومیت	۹۷/۱۱/۲۴
۵۳	جعل و کلاهبرداری	نهاد ریاست جمهوری	میثم روحی و صفائی نیکو مهدی	شعبه ۳۹ دادگاه تجدیدنظر استان تهران	رأی به محکومیت	۹۷/۱۱/۲۱
۵۴	(نشر اکاذیب، افتراء به قصد تشویش افکار عمومی	نهاد ریاست جمهوری	ابطحی سید جواد	۱۰۶۰ کیفری ۲ مجتمع قضایی کارکنان دولت تهران ۹ بازپرسی دادسرای فرهنگ و رسانه تهران	قرار منع تعقیب	۹۷/۱۲/۲۱
۵۵	غصب عنوان	نهاد ریاست جمهوری	شاه پسند افجه	۱۰۱۸ کیفری ۲ مجتمع قضایی ولیعصر تهران ۲ بازپرسی دادسرای عمومی و انقلاب ناحیه ۱۱ ولیعصر تهران	منع تعقیب	۹۷/۹/۱۱

جدول ۱۴- آمار مهم‌ترین دادنامه‌های حقوقی از مرداد ۱۳۹۶ تا تیر ۱۳۹۹

ردیف	عنوان شکایت	شاکی	طرف شکایت	مرجع رسیدگی	نتیجه	تاریخ صدور رأی
۱	ابطال رأی کمیسیون ماده (۱۲) زمین شهری	طوفان امانپور - کولاک امانپور	دولت جمهوری اسلامی ایران	۴۱ دادگاه عمومی حقوقی مجتمع قضایی شهید صدر تهران	قرار عدم استماع دعوی نسبت به نهاد ریاست جمهوری	۹۷/۴/۳۰
۲	ابطال، تجدید و افزایش ظرفیت آزمون وکالت سال ۱۳۹۵	جعفر جهانبانی	دولت جمهوری اسلامی ایران	۱۲ تجدید نظر استان تهران ۴ حقوقی مجتمع قضایی شهید بهشتی تهران	صدور حکم بطلان دعوا و تأیید آن توسط شعبه ۱۲ تجدیدنظر استان تهران	۹۶/۴/۲۴ ۹۶/۱۲/۲۸
۳	مطالبه وجه	بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی	ریاست جمهوری	شعبه ۲۹ دادگاه تجدیدنظر استان تهران	رد دعوی جلب ثالث بنیاد مستضعفان	۹۶/۶/۱۱
۴	مطالبه وجه	کانون همبستگی فرهنگیان ایران	ریاست جمهوری	شعبه ۴ دادگاه حقوقی مجتمع قضایی شهید بهشتی تهران و شعبه اول تجدیدنظر استان تهران	رد دعوی	۹۶/۱۰/۳ ۹۷/۶/۳۱
۵	مطالبه خسارت	فرشاد علاء المحدثین	دولت جمهوری اسلامی ایران	۲۰۸ حقوقی مجتمع قضایی شهید مفتاح تهران ۱۴ دیوان عالی کشور	قرار رد دادخواست	۹۷/۲/۲ ۹۷/۶/۲۷
۶	مطالبه خسارت	زارع علیرضا	دولت جمهوری اسلامی ایران	۲۰۸ دادگاه حقوقی مجتمع قضایی شهید مفتاح تهران	قرار ابطال دادخواست نامبرده	۹۷/۱/۱۹

ردیف	عنوان شکایت	شاکی	طرف شکایت	مرجع رسیدگی	نتیجه	تاریخ صدور رأی
۷	مطالبه خسارت	محمد مالکی	دولت جمهوری اسلامی ایران	شعبه ۲۰۸ دادگاه حقوقی مجتمع شهید مفتاح تهران	قرار ابطال دادخواست نامبرده	۹۷/۲/۱
۸	مطالبه خسارت	رضا صادقی	دولت جمهوری اسلامی ایران	شعبه ۲۰۸ دادگاه حقوقی مجتمع قضایی شهید مفتاح تهران	قرار ابطال دادخواست نامبرده	۹۷/۲/۱
۹	مطالبه خسارت	رضازادگان علیرضا	دولت جمهوری اسلامی ایران	شعبه ۲۰۸ دادگاه حقوقی مجتمع قضایی شهید مفتاح تهران	قرار عدم استماع دعوی خواهان	۹۷/۳/۱
۱۰	مطالبه خسارت	زینب غفاری گوشه	دولت جمهوری اسلامی ایران	شعبه ۲۰۸ دادگاه حقوقی مجتمع قضایی شهید مفتاح تهران	قرار رد دعوی خواهان	۹۶/۱۲/۵
۱۱	مطالبه خسارت	رسول غلامی	دولت جمهوری اسلامی ایران	شعبه ۲۰۸ دادگاه حقوقی مجتمع قضایی شهید مفتاح تهران	قرار عدم استماع دعوی خواهان	۹۶/۱۰/۱۰
۱۲	مطالبه خسارت	محمودی منیژه	دولت جمهوری اسلامی ایران	شعبه ۲۰۸ دادگاه حقوقی مجتمع قضایی شهید مفتاح تهران	قرار ابطال دادخواست خواهان	۹۶/۱۱/۱۴
۱۳	مطالبه خسارت	فتح اله مقصودی - مجتبی تجزیه چی	دولت جمهوری اسلامی ایران	شعبه ۲۰۸ دادگاه حقوقی مجتمع قضایی شهید مفتاح تهران	قرار عدم استماع دعوی خواهان	۹۷/۳/۵ ۹۸/۱/۲۱
۱۴	مطالبه خسارت	احمد صابری بادی	دولت جمهوری اسلامی ایران	شعبه ۲۰۸ دادگاه حقوقی مجتمع قضایی شهید مفتاح تهران	قرار عدم استماع دعوی خواهان	۹۶/۱۱/۱

ردیف	عنوان شکایت	شاکی	طرف شکایت	مرجع رسیدگی	نتیجه	تاریخ صدور رأی
۱۵	مطالبه خسارت	تجلی رضا علی	دولت جمهوری اسلامی ایران	۲۰۸ دادگاه حقوقی مجتمع قضایی شهید مفتاح تهران و ۶۲ تجدیدنظر استان تهران	قرار عدم استماع دعوی خواهان	۹۶/۲/۲۹ ۹۸/۳/۴
۱۶	مطالبه خسارت	قربان حسن زاده	دولت جمهوری اسلامی ایران	۲۰۸ دادگاه حقوقی مجتمع قضایی شهید مفتاح تهران	قرار عدم استماع دعوی خواهان	۹۶/۱۲/۲۶
۱۷	مطالبه خسارت	فاطمه پاکزاد	دولت جمهوری اسلامی ایران	۲۰۸ دادگاه حقوقی مجتمع قضایی شهید مفتاح تهران	قرار عدم استماع دعوی خواهان و تأیید دادنامه بدوی توسط شعبه ۱ دادگاه تجدیدنظر استان تهران	۹۶/۸/۹ ۹۷/۵/۲۲
۱۸	مطالبه خسارت - مطالبه خسارت دادرسی	مسعود وکیل امیرخیزی	دولت جمهوری اسلامی ایران	۲۰۶ دادگاه حقوقی مجتمع قضایی شهید مفتاح تهران	قرار عدم استماع دعوی خواهان	۹۶/۱۱/۲۸
۱۹	مطالبه خسارت	ابراهیم و اسماعیل عین بیگی	دولت جمهوری اسلامی ایران	۲۰۸ دادگاه حقوقی مجتمع قضایی شهید مفتاح تهران	قرار عدم استماع دعوی خواهان	۹۸/۳/۲۹
۲۰	اثبات مالکیت و الزام به تنظیم سند رسمی اجاره و ابطال سند	شرکت جهان کوثر	کمیسیون مستندسازی اموال غیرمنقول معاونت حقوقی	شعبه ۲۲۱ دادگاه حقوقی مجتمع قضایی مفتاح و شعبه ۱۲ داد تجدیدنظر استان تهران	حکم به نفع خواهان	۹۶/۷/۱۸ ۹۶/۱۱/۲۸

ردیف	عنوان شکایت	شاکی	طرف شکایت	مرجع رسیدگی	نتیجه	تاریخ صدور رأی
۲۱	مطالبه خسارت	حسین خسروی مشیزی	دولت جمهوری اسلامی ایران	۲۰۸ دادگاه حقوقی مجتمع قضایی شهید مفتح تهران	قرار عدم استماع دعوی	۹۶/۱۲/۱۹
۲۲	ابطال سند رسمی	درویش پور	دولت جمهوری اسلامی ایران	شعبه دوم دادگاه حقوقی لاهیجان	حکم به بی حقی خواهان	۹۷/۴/۳۰
۲۳	مطالبه دیه از بیت المال	وراث مرحوم صالحی	دولت جمهوری اسلامی ایران	شعبه ۲ دادگاه حقوقی مجتمع قضایی شهید بهشتی تهران و شعبه ۳۱ دادگاه تجدیدنظر استان تهران	حکم به بطالان دعوی	۹۷/۸/۲ ۹۸/۲/۲۸
۲۴	مطالبه خسارت	رحیم میری خوان	دولت جمهوری اسلامی ایران	۲۰۸ دادگاه حقوقی مجتمع قضایی شهید مفتح تهران	قرار عدم استماع دعوی	۹۷/۱۱/۲۹
۲۵	الزام به تنظیم سند رسمی	محمود زرودی و مهران عسگری	دولت جمهوری اسلامی ایران	شعبه ۱۶ دادگاه حقوقی کرج	قرار دعوی	۹۷/۶/۲۶
۲۶	مطالبه خسارت	نظری تلخابی	دولت جمهوری اسلامی ایران	۲۰۸ دادگاه حقوقی مجتمع قضایی شهید مفتح تهران	قرار عدم استماع دعوی	۹۷/۴/۱۰ ۹۸/۲/۲
۲۷	مطالبه خسارت	ذوالفقار پوراستاد	دولت جمهوری اسلامی ایران	۲۰۸ دادگاه حقوقی مجتمع قضایی شهید مفتح تهران	قرار عدم استماع دعوی	۹۷/۷/۲
۲۸	مطالبه خسارت	اسماعیل کوشکی	دولت جمهوری اسلامی ایران	شعبه ۵۲ دادگاه حقوقی مجتمع قضایی کارکنان دولت تهران	قرار عدم استماع دعوی	۹۸/۲/۳۱

ردیف	عنوان شکایت	شاکی	طرف شکایت	مرجع رسیدگی	نتیجه	تاریخ صدور رأی
۲۹	الزام به ایفاد تعهد	مهرداد کرمی	نهاد ریاست‌جمهوری	شعبه ۲۱ دادگاه حقوقی مجتمع قضایی بهشتی تهران	قرار رد دعوی	۹۷/۱۱/۱۰
۳۰	اعلام ابطال تابعیت	ناصر فهیمی	نهاد ریاست‌جمهوری	شعبه ۱۰۹ دادگاه حقوقی مجتمع قضایی عدالت تهران	قرار عدم استماع دعوی	۹۷/۱۱/۲۸
۳۱	مطالبه خسارت	قربان ملاحسنی	دولت جمهوری اسلامی ایران	۲۰۸ دادگاه حقوقی مجتمع قضایی شهید مفتاح تهران	قرار عدم استماع دعوی	۹۸/۳/۲۹
۳۲	مطالبه خسارت	منیژه کیانی هرچگانی	دولت جمهوری اسلامی ایران	۲۰۸ دادگاه حقوقی مجتمع قضایی شهید مفتاح تهران و شعبه ۱۲ دادگاه تجدیدنظر استان تهران	قرار عدم استماع دعوی	۹۷/۹/۱۴ ۹۸/۴/۱۷

جدول ۱۵- آمار مهم‌ترین دادنامه‌های اداره کار از مرداد ۱۳۹۶ تا تیر ۱۳۹۹

ردیف	عنوان شکایت	شاکی	طرف شکایت	مرجع رسیدگی	نتیجه	تاریخ صدور رأی
۱	بازگشت به کار	مجید کرمی	نهاد ریاست‌جمهوری	اداره کار	رد شکایت	۹۸/۲/۲۲
۲	حق بیمه	کیوان نوریانی	نهاد ریاست‌جمهوری	اداره کار	رد شکایت	۹۶/۹/۲۹
۳	اعتراض به رأی کمیته انضباطی	حمید موسی زاده	نهاد ریاست‌جمهوری	اداره کار	رد شکایت	۹۷/۱/۲۸
۴	حق بیمه	غفار سپاس مقدم	نهاد ریاست‌جمهوری	اداره کار	صدور رأی به نفع شاکی	۹۷/۴/۲۳

ردیف	عنوان شکایت	شاکی	طرف شکایت	مرجع رسیدگی	نتیجه	تاریخ صدور رأی
۵	حق بیمه	فرشته قاسم پور نوبیجاری	نهاد ریاست جمهوری	اداره کار	صدور رأی به نفع شاکی	۹۷/۱۱/۸
۶	حق بیمه	خلیل قاسم زاده	نهاد ریاست جمهوری	اداره کار	رد شکایت	۹۷/۵/۲۰
۷	بازگشت به کار	محمد مهدی سلیمانی	نهاد ریاست جمهوری	اداره کار	رد شکایت	۹۶/۶/۵
۸	حق بیمه	موسی جان محمدی	نهاد ریاست جمهوری	اداره کار	رد شکایت	۹۶/۵/۲۵
۹	حق بیمه	زهرا رسولی	نهاد ریاست جمهوری	اداره کار	صدور رأی به نفع شاکی	۹۸/۳/۲۰
۱۰	بازگشت به کار	امیر پور عبدالهی هیر	نهاد ریاست جمهوری	اداره کار	رد شکایت	۹۴/۲/۲۷
۱۱	پرداخت تفاوت دستمزد	مسعود اسدی طاهری	نهاد ریاست جمهوری	اداره کار	رد شکایت	۹۶/۲/۱۱
۱۲	بازگشت به کار	علی مطهری	نهاد ریاست جمهوری	اداره کار	رد شکایت	۹۳/۷/۱۴
۱۳	حق بیمه	مهدی جوانمردی اشناری	نهاد ریاست جمهوری	اداره کار	صدور رأی به نفع شاکی	۹۳/۹/۱۵
۱۴	حق بیمه	راضیه ایروانی غفاری	نهاد ریاست جمهوری	اداره کار	رد شکایت	۹۸/۱/۲۵
۱۵	بازگشت به کار	ابراهیم خطیبی	نهاد ریاست جمهوری	اداره کار	رد شکایت	۹۴/۶/۱۰
۱۶	بازگشت به کار	محمد ارزانی	نهاد ریاست جمهوری	اداره کار	رد شکایت	۹۶/۵/۲۳
۱۷	بازگشت به کار و حق بیمه	امین حسن زاده	نهاد ریاست جمهوری	اداره کار	رد شکایت بازگشت و تأیید حق بیمه	۹۵/۱۱/۱۲
۱۸	حق بیمه	محمد رضایی	نهاد ریاست جمهوری	اداره کار	رد شکایت	۹۷/۱۰/۹

ردیف	عنوان شکایت	شاکی	طرف شکایت	مرجع رسیدگی	نتیجه	تاریخ صدور رأی
۱۹	حق بیمه	ملیحه کمالی	نهاد ریاست‌جمهوری	اداره کار	رد شکایت	۹۸/۲/۱۸
۲۰	بازگشت به کار و حق بیمه	زهرا عشقی حسن آبادی	نهاد ریاست‌جمهوری	اداره کار	رد شکایت بازگشت و تأیید حق بیمه	۹۸/۲/۸

جدول ۱۶- آمار مهم‌ترین دادنامه‌های دیوان عدالت اداری از مرداد ۱۳۹۶ تا تیر ۱۳۹۹

ردیف	عنوان شکایت	شاکی	طرف شکایت	مرجع رسیدگی	نتیجه	تاریخ صدور رأی
۱	الزام به پرداخت حق بیمه ایام کارکرد در کویت و پاکستان	محمد اسعدی	نهاد ریاست‌جمهوری	شعبه ۲۵ دیوان عدالت اداری	رد شکایت شاکی	۹۷/۳/۶
۲	الزام نهاد به پرداخت حق بیمه اضافه کاری ایام اشتغال و اصلاح حکم بازنشستگی	احمد خداخواه	نهاد ریاست‌جمهوری	شعبه ۵۲ دیوان عدالت اداری و ۱۵ تجدیدنظر	رد شکایت شاکی	۹۷/۳/۱۴ ۹۷/۹/۲۸
۳	الزام نهاد به پرداخت مابه‌التفاوت بیمه متوفی	محمدبنی و ناصر جوان بخت	نهاد ریاست‌جمهوری	شعبه ۶۶ دیوان عدالت اداری	رد شکایت شاکی	۹۷/۱/۲۲
۴	الزام دولت جمهوری اسلامی ایران به تحویل یکدستگاه واحد مسکونی	قدرت اله تابان	دولت جمهوری اسلامی ایران	شعبه ۸ دیوان عدالت اداری	رد شکایت شاکی	۹۷/۱/۱۸
۵	الزام دولت جمهوری اسلامی ایران به اشتغال نامبرده	قدرت اله تابان	دولت جمهوری اسلامی ایران	شعبه ۱۱ دیوان عدالت اداری	رد شکایت شاکی	۹۷/۲/۳

ردیف	عنوان شکایت	شاکی	طرف شکایت	مرجع رسیدگی	نتیجه	تاریخ صدور رأی
۶	محکومیت دولت به پرداخت مابه التفاوت حقوق و مزایا به نرخ تورم اعلامی بانک مرکزی	یحیی روزبه شهرودی	دولت جمهوری اسلامی ایران	شعبه ۲۶ دیوان عدالت اداری	رد شکایت شاکی	۹۶/۱۲/۲۱
۷	اعتراض به اقدامات و تصمیمات دولت درخصوص تملک ملک پلاک ثبتی ۵۱۹۹-۵۲۲ اصلی در شیراز	منصور پورحسینعلی مردانی	دولت جمهوری اسلامی ایران	شعبه ۱۰ دیوان عدالت اداری	رد شکایت شاکی	
۸	الزام نهاد به صدور حکم کارگزینی	سعید آگاه	نهاد ریاست جمهوری	شعبه ۸ دیوان عدالت اداری	رد شکایت شاکی	۹۷/۲/۱۰
۹	اعاده به خدمت	رضا اصلاحی	نهاد ریاست جمهوری	شعبه ۳۷ دیوان عدالت اداری	رد شکایت شاکی	۹۶/۷/۱۹
۱۰	الزام نهاد به پرداخت حقوق و مزایا مطابق با احکام سازمانی	حسین هاشمی	نهاد ریاست جمهوری	شعبه ۴۰ دیوان عدالت اداری	رد شکایت شاکی	۹۶/۱۲/۶
۱۱	ابطال تصویب نامه شماره ۴۷۹۶۱/ت/۵۳۳۱ هـ مورخ ۱۳۹۵/۴/۲۷ هیئت وزیران	شرکت بین سازه آذربایجان	دولت جمهوری اسلامی ایران	شعبه ۱۳ دیوان عدالت اداری	رد شکایت شاکی	۹۶/۹/۸
۱۲	الزام هیئت دولت به افزایش حقوق در سال های اجرایی برنامه چهارم توسعه با نرخ تورم برابر اعلام بانک مرکزی	علیرضا یوسفی	دولت جمهوری اسلامی ایران	شعبه ۴۲ دیوان عدالت اداری	رد شکایت شاکی	۹۶/۱۰/۲

ردیف	عنوان شکایت	شاکی	طرف شکایت	مرجع رسیدگی	نتیجه	تاریخ صدور رأی
۱۳	اصلاح حکم کارگزینی و اجرای حکم هم‌ترازی	محمد قاسمی	نهاد ریاست‌جمهوری	شعبه ۴۲ دیوان عدالت اداری	رد شکایت شاکی	۹۶/۱۰/۵
۱۴	بازگشت به کار	خدیجه آراءزرگاه	نهاد ریاست‌جمهوری	شعبه ۴۰ دیوان عدالت اداری	رد شکایت شاکی	۹۶/۱۱/۲
۱۵	اعتراض به ابطال حکم اخراج	رضا غلامی	نهاد ریاست‌جمهوری	شعبه ۲۸ دادگاه تجدیدنظر	رد شکایت شاکی	۹۶/۱۲/۱۲
۱۶	الزام به تحت پوشش قرار دادن منطقه صنعتی سیدآباد	شرکت تعاونی فرآورده‌های شیمیایی فارسان	دولت جمهوری اسلامی ایران	شعبه ۷ دیوان عدالت اداری	رد شکایت شاکی	۹۷/۵/۱۳
۱۷	ابطال بند «۱» مصوبه ۳۴۴۱۴/ت/۳۹۸۶۴ ن مورخ ۱۳۸۷/۳/۷ هیئت وزیران	شرکت حمل و نقل دریایی آبادان	دولت جمهوری اسلامی ایران	شعبه ۹	رد شکایت شاکی	۹۷/۵/۱۶
۱۸	الزام نهاد به پرداخت حق بیمه ایام اشتغال	موسی جان محمدی	نهاد ریاست‌جمهوری	اداره تعاون کار و رفاه اجتماعی	رد شکایت شاکی	۹۶/۵/۲۵
۱۹	الزام نهاد به پرداخت حق بیمه ایام اشتغال	کیوان نوریانی	نهاد ریاست‌جمهوری	اداره تعاون کار و رفاه اجتماعی	قرار عدم صلاحیت	۹۶/۹/۲۶
۲۰	بازگشت به کار	محمدحسین ساوئی	نهاد ریاست‌جمهوری	اداره تعاون کار و رفاه اجتماعی	رد شکایت شاکی	۹۶/۱۰/۱۶
۲۱	برقراری مستمری	غفار سپاسی‌مقدم	نهاد ریاست‌جمهوری	اداره تعاون کار و رفاه اجتماعی	قرار عدم صلاحیت	۹۷/۴/۲۳
۲۲	ابطال رأی کمیته انضباطی	حمید موسی زاده	نهاد ریاست‌جمهوری	اداره تعاون کار و رفاه اجتماعی	رد شکایت شاکی	۹۷/۱/۲۸
۲۳	ابطال تعهدنامه و اثبات تقصیر شهرداری	سعید روا	نهاد ریاست‌جمهوری	۱۰ دیوان عدالت اداری ۳ تجدیدنظر	رد شکایت شاکی	

ردیف	عنوان شکایت	شاکی	طرف شکایت	مرجع رسیدگی	نتیجه	تاریخ صدور رأی
۲۴	اعتراض به اقدامات و تصمیمات طرف‌های شکایت درخصوص ملک موکلین	جهان افروز سید محسن - پور حسینعلی راکانی منصور - مردانی محمد حسن - مزینانیاں ابوالفضل	وزارت راه و شهرسازی - اداره راه و شهرسازی فارس - دولت جمهوری اسلامی ایران	۲ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری ۳ تجدیدنظر سابق دیوان عدالت اداری ۲۸ سابق	رد شکایت شاکی	۹۷/۸/۲
۲۵	تبدیل وضعیت استخدامی از قراردادی به پیمانی	حاتمی محمد	معاونت هماهنگی پیگیری‌های ویژه و خدمات مدیریت رئیس‌جمهور	۴۵ دیوان عدالت اداری ۴۲ سابق	رد شکایت شاکی	۹۷/۸/۱۹
۲۶	اعتراض به رأی هیأت تخلفات اداری	زندنیانی شهرام	نهاد ریاست‌جمهوری	۲۳ تجدید نظر دیوان عدالت اداری	حکم به تجدیدنظر رأی	۹۷/۲/۱
۲۷	استنکاف از اجرای دستور موقت صادره از دیوان عدالت اداری	انجمن واردکنندگان خودرو با مدیریت مرشد سلوک کوروش و شرکت رهنورد فتاح با مدیریت رضایی میثم و سعیدی حمیدرضا	هیأت وزیران - مدیرکل گمرک جمهوری اسلامی ایران	۳ دیوان عدالت اداری ۱۴ سابق	رد شکایت شاکی	۹۷/۷/۳۰
۲۸	بازگشت به کار	احمدی افشین	نهاد ریاست‌جمهوری	۲۵ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری ۸ سابق تجدیدنظر دیوان عدالت اداری ۲۴ دیوان عدالت اداری	رد شکایت	۹۷/۷/۳۰

ردیف	عنوان شکایت	شاکی	طرف شکایت	مرجع رسیدگی	نتیجه	تاریخ صدور رأی
۲۹	الزام طرف‌های شکایت به تبدیل وضعیت استخدامی از قراردادی به پیمانی	ملکی نجیبه	صندوق بازنشستگی کشوری - سازمان برنامه و بودجه - وزارت تعاون - سازمان امور اداری و استخدامی کشور - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی - دانشگاه علوم پزشکی ایلام	۲۵ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری ۸ سابق	رد شکایت	۹۷/۱۰/۱
۳۰	اعتراض به تنزل مقام و کاهش حقوق و مزایا	سراجی مهرداد	نهاد ریاست‌جمهوری	۳۶ تجدید نظر دیوان عدالت اداری ۹ تجدیدنظر سابق ۸ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری ۲۱ دیوان عدالت اداری	تأیید دادنامه بدوی	۹۶/۲/۳۰
۳۱	اعتراض به تنزل مقام و کاهش حقوق و مزایا	فتحی علی	نهاد ریاست‌جمهوری	۳۶ تجدید نظر دیوان عدالت اداری ۹ تجدیدنظر سابق ۴۰ دیوان عدالت اداری ۲۴ سابق ۲۴ دیوان عدالت اداری ۲۱ دیوان عدالت اداری	رد شکایت	
۳۲	تبدیل وضعیت استخدامی از قراردادی به رسمی	آراء زرگاه خدیجه	نهاد ریاست‌جمهوری	۳۴ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری ۲ تجدیدنظر سابق ۴۰ دیوان عدالت اداری ۲۴ سابق	رد شکایت	۹۷/۹/۱۲

ردیف	عنوان شکایت	شاکی	طرف شکایت	مرجع رسیدگی	نتیجه	تاریخ صدور رأی
۳۳	برگشت به کار و اعتراض به تصمیم هیأت بدوی رسیدگی به تخلفات اداری	عبادی امیر رضا	نهاد ریاست جمهوری	۲۷ تجدید نظر دیوان عدالت اداری ۱۰ تجدید نظر سابق دیوان عدالت اداری ۲۴ سابق دیوان عدالت اداری	رد شکایت	۹۷/۵/۹
۳۴	بازگشت به کار	خطیبی ابراهیم	نهاد ریاست جمهوری	۱۰ دیوان عدالت اداری	رد شکایت	۹۶/۹/۵
۳۵	اعتراض به دادنامه (راجع به بازگشت به کار)	اسکندری بنچناری محمد	نهاد ریاست جمهوری	۲۴ تجدید نظر دیوان عدالت اداری ۲ تجدید نظر سابق دیوان عدالت اداری ۲۴ سابق اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی جنوب غرب تهران	رد شکایت	۹۶/۱۱/۱۷ ۹۶/۱۰/۱۱
۳۶	الزام به پرداخت حقوق دوران اسارت	شریفی سید جواد	نهاد ریاست جمهوری - وزارت جهاد کشاورزی	شعبه ۳۷ بدوی و ۲۵ تجدید نظر دیوان عدالت اداری	رد شکایت	۹۷/۱۱/۱ ۹۸/۴/۱
۳۷	تخطی دولت از ماده ۸۱ قانون برنامه پنجم توسعه در نظام شناوری ارز	احمدی سید حسین	هیأت دولت	۳ دیوان عدالت اداری ۱۴ سابق	رد شکایت	۹۷/۸/۲۶ ۹۸/۳/۲۸
۳۸	احراز وقوع تخلف مبنی بر ترخیص کالا	شرکت سورن استیل آسیا	هیأت وزیران - اداره کل مرکز واردات و امور مناطق آزاد و ویژه گمرک	۳ دیوان عدالت اداری ۱۴ سابق	رد شکایت	۹۷/۱۱/۲۳ ۹۸/۳/۲۸

ردیف	عنوان شکایت	شاکی	طرف شکایت	مرجع رسیدگی	نتیجه	تاریخ صدور رأی
۳۹	الزام به پرداخت پاداش خدمت و کلیه حقوق متصوره قانونی ایام خدمت	خباز محمد رضا	نهاد ریاست جمهوری	۳۵ دیوان عدالت اداری	رد شکایت	۹۷/۵/۱۳ ۹۷/۱۲/۷
۴۰	الزام به تکمیل آخرین فرآیند استخدام و صدور ابلاغ حکم کارگزینی رسمی قطعی با توجه به سابقه	منصوری کاوه	نهاد ریاست جمهوری	۲۶ دیوان عدالت اداری ۲۸-تجدیدنظر دیوان عدالت اداری	رد شکایت	۹۷/۷/۷ ۹۸/۲/۹
۴۱	اعتراض به نحوه احتساب مبالغ تغییر صندوق از لشکری به کشوری	عبدالحسین اسکندرزاده	نهاد ریاست جمهوری	شعبه ۴۰ بدوی شعبه ۲۷ تجدیدنظر	رد شکایت	۹۷/۷/۲۸ ۹۸/۲/۹
۴۲	رفع تبعیض و بی عدالتی و همسان سازی حقوق بین بازنشستگان و شاغلین	گنجعلی زاده خوجین زیداله	نهاد ریاست جمهوری	۴۵ دیوان عدالت اداری	رد شکایت	۹۷/۱۲/۱۱
۴۳	توقف عملیات اجرایی از تصمیم بازنشستگی و بازگشت به کار	احمدی سید مهدی	نهاد ریاست جمهوری	۲۹ دیوان عدالت اداری	رد شکایت	۹۷/۷/۲۴ ۹۷/۱۲/۲۰
۴۴	ابطال تملک پلاک ثبتی ۱۲/۲ مشرف به کاخ سعدآباد		نهاد ریاست جمهوری و وزارت کشور	۵ بدوی و ۲ تجدیدنظر استان تهران	حکم به ورود شکایت	۹۶/۹/۲۱ ۹۷/۹/۵

شاخص مستندسازی و تعیین بهره‌بردار اموال غیرمنقول دستگاه‌های اجرایی

دولت وظیفه ساماندهی اموال و املاک متعلق به دولت جمهوری اسلامی ایران را در داخل و خارج کشور داشته و در این راستا میبایست رصد مستمر مستندسازی مالکیت‌های مربوطه را با هدف صیانت از اموال و منافع ملی ج.ا.ا دنبال نماید.

✓ اقدامات:

۱. در جهت ساماندهی دارایی‌های دولت و شناسایی مالکیت اموال نیز منقول دولت، با هماهنگی و همکاری این معاونت با وزارت امور اقتصادی و دارایی، پیشنهاد اصلاح آئین‌نامه اموال دولتی به دولت ارائه شد.

۲. پیگیری مستمر وضعیت مستندسازی اراضی و اموال غیرمنقول دولت از دستگاه‌ها

۳. بررسی و تعیین تکلیف اختلافات فی‌مابین وزارتخانه، موسسات دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی در حوزه اموال غیرمنقول - پرونده‌های ارجاعی از محاکم نیز با توجه به تأیید شعب دیوانعالی کشور به صلاحیت کمیسیون، از جمله پرونده‌های تحت بررسی است.

۴. بررسی و کارشناسی دقیق درخواست‌های مربوط به واگذاری اراضی ملی و دولتی مورد درخواست دستگاه‌های اجرایی با هماهنگی متولیان امر و اعضای کمیسیون.

۵. بررسی درخواست‌های مربوط به تغییر بهره‌بردار ساختمان‌ها و اراضی دستگاه‌ها با هماهنگی سازمان امور اداری و استخدامی کشور به جهت ساماندهی فضاهای اداری.

۶. از ابتدای دولت دوازدهم طی رسیدگی به درخواست‌ها از سوی دستگاه‌ها، پیشنهاد واگذاری حق استفاده بیش از پنجاه هزار مترمربع از اراضی و املاک موضوع ماده ۶۹ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت در اختیار مؤسسات عمومی غیردولتی و عام المنفعه برای مدت معین از سوی کمیسیون به هیأت وزیران مطرح گردید.

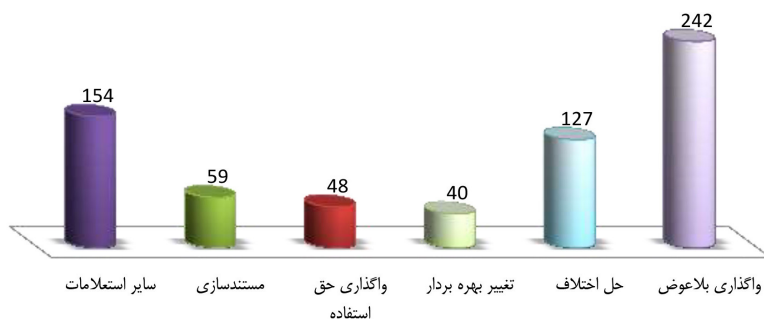
۷. از ابتدای دولت دوازدهم به منظور حفظ اراضی ملی و دولتی طی رسیدگی به درخواست‌ها از سوی دستگاه‌ها، معاونت حقوقی رئیس‌جمهور به موجب تصمیم و پیشنهاد به منظور رفع اختلافات بین دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده ۶۹ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و آییننامه حل اختلاف بین دستگاه‌های اجرایی بیش از شش میلیون مترمربع از این اراضی، نظریه مستند خود را به هیأت وزیران اعلام نمود.

جدول ۱۷- تعداد پرونده‌های تشکیل شده براساس نوع تقاضا

ردیف	موضوع درخواست	تعداد پرونده
۱	واگذاری بلاعوض	۲۴۲
۲	حل اختلاف*	۱۲۷
۳	تغییر بهره بردار	۴۰
۴	واگذاری حق استفاده	۴۸
۵	مستندسازی	۵۹
۶	سایر استعلامات	۱۵۴
	جمع	۶۷۰

* پرونده‌های حل اختلاف اعم از موضوعات مشمول تبصره (۸) ماده (۶۹) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و آیین‌نامه چگونگی رفع اختلاف بین دستگاه‌های اجرایی از طریق سازوکارهای داخلی قوه مجریه می‌باشد.

نمودار ۴- تعداد پرونده‌های تشکیل شده بر اساس نوع تقاضا

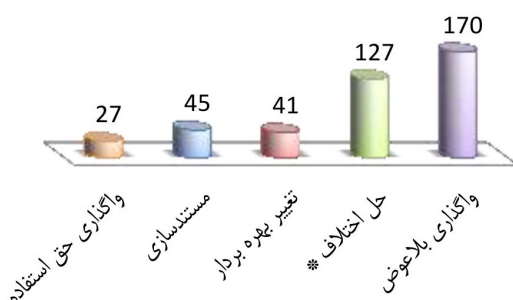
جدول ۱۸- تعداد پرونده‌های مختومه شده براساس نوع تقاضا

موضوع درخواست	تعداد پرونده
واگذاری بلاعوض	۱۷۰
حل اختلاف *	۱۳۷
تغییر بهره بردار	۴۱

موضوع درخواست	تعداد پرونده
مستندسازی	۴۵
واگذاری حق استفاده	۲۷
جمع کل	۴۱۰

* پرونده‌های حل اختلاف اعم از موضوعات مشمول تبصره (۸) ماده (۶۹) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت

نمودار ۵- تعداد پرونده‌های مختومه شده بر اساس نوع تقاضا

جدول ۱۹- جلسات کمیسیون مستندسازی

الف: جلسات کمیسیون مستندسازی	
تعداد جلسات کمیسیون	۹۷ جلسه
تعداد پرونده‌های رسیدگی شده در جلسات	۵۶۵ پرونده
ب: جلسات کارشناسی امور مستندسازی	
تعداد جلسات	۲۷۰ جلسه
تعداد پرونده‌های بررسی شده در جلسات	۱۱۱۸ پرونده

شاخص پژوهش و ترویج قانون اساسی

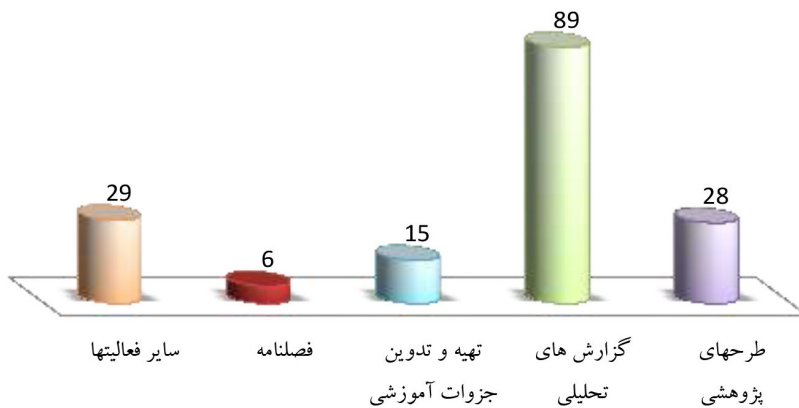
معاونت حقوقی تکلیف انجام امور پژوهشی و ترویج علمی در زمینه قانون اساسی را با رویکرد ترویج حکومت قانون و نگرش قانون اساسی‌گرایی برعهده‌دارد.

✓ اقدامات:

- ۱- تعیین خط مشی، ساماندهی و تنظیم برنامه جامع پژوهشی مورد نیاز دولت در سطح قوه مجریه و دستگاه‌های تحت امر رئیس‌جمهور و نظارت بر آنها
  - ۲- تعریف و مدیریت طرح‌های پژوهشی حقوقی و بنا بر ضرورت، اجرای طرح‌های مزبور در خصوص موضوعات مورد نیاز دولت در حوزه‌های گوناگون حقوقی از جمله حقوق سیاسی و دفاعی، حقوق زیربنائی و توسعه، حقوق اجتماعی، اقتصاد و فرهنگی و حقوق اداری، برنامه ریزی و مالی و تشخیص خلاءها، نقص‌ها و تعارض‌های قانونی در این زمینه تعریف، شناسایی و توصیف «حقوق شهروندی» با بهره‌گیری از منابع غنی فقهی و حقوق اسلامی.
  - ۳- تعیین خط مشی، ساماندهی و تنظیم برنامه جامع اطلاع‌رسانی با بهره‌گیری از روش‌های نوین اطلاع‌رسانی و آموزش‌های همگانی از قبیل رسانه‌های جمعی، اینترنت و ....
  - ۴- فراهم آوردن زمینه‌های لازم برای آموزش و اطلاع‌رسانی حقوقی به کارشناسان دستگاه‌های اجرایی.
- خلاصه عملکرد فعالیت دو ساله این معاونت به شرح جدول زیر می باشد در ادامه شرح هرکدام از عناوین باجزئیات آورده شده است.

نمودار ۶- عملکرد شاخص پژوهش و ترویج قانون اساسی

جدول ۲۰- عملکرد شاخص پژوهش و ترویج قانون اساسی

ردیف	عنوان	تعداد
۱	طرح‌های پژوهشی	۲۸
۲	گزارش‌های تحلیلی	۸۹
۳	تهیه و تدوین جزوات آموزشی	۱۵
۴	فصلنامه	۶
۵	سایر فعالیت‌ها	۲۲

جدول ۲۱- طرح‌های پژوهشی

ردیف	عنوان طرح	سال	وضعیت
۱	راهکارها و الزامات تدوین پیش‌نویس لایحه قانون جامع قراردادهای عمومی	۱۳۹۶	طرح اولیه
۲	راهکارها و الزامات تدوین پیش‌نویس لایحه قانون جامع اموال عمومی (دولتی، ملی و انفال)	۱۳۹۶	طرح اولیه
۳	راهنم‌ها و راهکارهای حقوقی تضمین حداکثری و همه‌جانبه شفافیت فرآیندهای سیاست‌گذاری، تصمیم‌سازی، تصمیم‌گیری و اجرا (عمکرد) با اولویت حوزه اقتصادی	۱۳۹۶	طرح اولیه
۴	راهکارها و الزامات تدوین پیش‌نویس لایحه قانون جامع برنامه و بودجه کشور	۱۳۹۶	طرح اولیه
۵	شناسایی نقاط ضعف (خلاءها، ابهام‌ها، تعارض‌ها و مغایرت‌های) «قانون حمایت از آمران به معروف و ناهیان از منکر» و ارائه لایحه جایگزین	۱۳۹۶	طرح اولیه
۶	الزامات و راهکارهای اصلاح و تکمیل «لایحه قانون حمایت از حریم خصوصی»	۱۳۹۶	طرح اولیه
۷	الزامات و راهکارهای اصلاح و تکمیل «پیش‌نویس لایحه قانون اسرار دولتی»	۱۳۹۶	طرح اولیه
۸	الزامات و راهکارهای «تدوین لایحه قانون جامع زمین»	۱۳۹۶	طرح اولیه
۹	شاخص‌های کیفی و کمی پایش حقوق شهروندی	۱۳۹۶	انجام شده
۱۰	الزامات و راهکارهای تضمین غیرقضایی حقوق شهروندی	۱۳۹۶	طرح اولیه

ردیف	عنوان طرح	سال	وضعیت
۱۱	بررسی موانع و راهکارهای حقوقی حمایت از تولید داخلی (با پیش‌نویس لایحه)	۱۳۹۷	انجام شده
۱۲	ساختار حقوقی کسب‌وکارهای نوین (استارت‌آپ) در ایران	۱۳۹۷	انجام شده
۱۳	مقابله با تبعیض در قوانین و مقررات حوزه سلامت نظام جمهوری اسلامی ایران: ارائه لایحه جامع منع تبعیض در بخش درمانی	۱۳۹۷	انجام شده
۱۴	مطالعه تطبیقی قوانین تأمین اجتماعی در حوزه زنان در نظام حقوقی ایران، کانادا، فرانسه و استرالیا با تأکید بر حمایت از مادران شاغل	۱۳۹۷	انجام شده
۱۵	جرایم و تخلفات مالیاتی در نظام حقوقی ایران و شناسایی خلأهای قانونی آن	۱۳۹۷	انجام شده
۱۶	آموزش حقوق شهروندی به پلیس	۱۳۹۷	انجام شده
۱۷	بررسی مدیریت منابع آب از منظر حقوقی و زیست‌محیطی	۱۳۹۷	انجام شده
۱۸	طرح پژوهشی راهکارهای حقوقی مقابله با بدنام‌سازی کالای ایرانی (با پیش‌نویس لایحه)	۱۳۹۷	انجام شده
۱۹	طرح پژوهشی ارزش‌های دیجیتال	۱۳۹۸	در حال انجام
۲۰	طرح پژوهشی بازبینی نظام بانکی ایران	۱۳۹۸	در حال انجام
۲۱	طرح پژوهشی آسیب‌شناسی سیاست کلی نظام در مبارزه با فساد در سطح بین‌الملل	۱۳۹۸	در حال انجام
۲۲	طرح پژوهشی در خصوص اینستکس و طرح‌های مقابله با تحریم در دوره تحریم	۱۳۹۸	در حال انجام
۲۳	طرح پژوهشی راهکارهای حقوقی بهبود فضای کسب‌وکار در ایران با تأکید بر قانون بهبود فضای کسب‌وکار کشور	۱۳۹۸	در حال انجام
۲۴	طرح بررسی مشکلات حقوقی بنگاه‌های اقتصادی کوچک و متوسط	۱۳۹۸	در حال انجام
۲۵	طرح بررسی مقررات مزاحم با مقابله تحریم	۱۳۹۸	در حال انجام
۲۶	طرح پژوهشی قانون جرایم محیط‌زیست	۱۳۹۸	در حال انجام

ردیف	عنوان طرح	سال	وضعیت
۲۷	طرح اصلاحی لایحه مرتبط با تابعیت ایرانی زنان و طرح مدیریت بازیافت	۱۳۹۸	در حال انجام
۲۸	لایحه مقابله با بلایای طبیعی	۱۳۹۸	در حال انجام
۲۹	داوری در دعاوی مربوط به اموال عمومی و دولتی پیشنهاد اولیه تدوین لایحه اصل ۱۳۹ قانون اساسی	۱۳۹۹	انجام شده
۳۰	حق شرط بر معاهدات	۱۳۹۹	انجام شده

جدول ۲۲- گزارش‌های تحلیلی

ردیف	عنوان	سال
۱	اظهارنظر کارشناسی در خصوص لایحه پیشنهادی استانداری بوشهر راجع به پیشنهاد واگذاری اراضی ملی، موات و دولتی به طرح‌های تولیدی	۱۳۹۶
۲	اظهارنظر کارشناسی در خصوص بازنگری تبصره ۳ ماده ۱۴۷ قانون مالیاتهای مستقیم	۱۳۹۶
۳	اظهارنظر کارشناسی در خصوص پیشنهاد استانداری کرمان در مورد طرح غربالگری تنبلی چشم، طرح پیشگیری از معلولیت‌های ژنتیکی، طرح غربالگری شنوایی و ...	۱۳۹۶
۴	اظهارنظر کارشناسی در خصوص پیش‌نویس بخشنامه پیشنهادی وزارت محترم تعاون، کار و رفاه اجتماعی با عنوان «محاسبات یکسان بیمه‌ای کلیه صندوق‌های بازنشستگی کشور»	۱۳۹۶
۵	اظهارنظر کارشناسی در خصوص ارزیابی طرز کار مجلس شورای اسلامی و راهکارهای تقویت آن	۱۳۹۶
۶	اظهارنظر کارشناسی در خصوص پیشنهاد استانداری سیستان و بلوچستان مبنی بر «انتصاب استاندار به ریاست هیئت مدیره مناطق آزاد تجاری - صنعتی»	۱۳۹۶
۷	اظهارنظر کارشناسی در خصوص پیشنهاد استانداری خراسان رضوی با موضوع «حذف قوانین و مقررات مخل کسب و کار در حوزه معدن»	۱۳۹۶
۸	پیشنهاد برنامه‌ها و بسته‌های ناظر به راهکارهای شتاب بخشیدن به فعالیت‌های اقتصاد مقاومتی در حوزه تولید و اشتغال، موضوع بخشنامه شماره ۴۲۴۳ مورخ ۹۶/۱/۲۰ مقام محترم رئیس‌جمهور	۱۳۹۶
۹	فرهنگ و حقوق انرژی پاک در ایران (موضوع سخنرانی در نشست تخصصی پژوهشگاه مواد و انرژی وزارت علوم)	۱۳۹۶

ردیف	عنوان	سال
۱۰	اظهارنظر کارشناسی در خصوص طرح آموزش و مشاوره الزامی قبل از ازدواج (طرح بهار نکو، پیشنهادی دانشگاه علوم پزشکی استان فارس)	۱۳۹۶
۱۱	تهیه پاسخ برای پرسش‌های حقوقی ماهنامه دنیای سرمایه‌گذاری	۱۳۹۶
۱۲	اظهارنظر کارشناسی در خصوص پیشنهاد مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی مبنی بر تصویب یا اصلاح قوانین و مقررات ناظر به تنظیم‌گری تنظیم‌گران (نهادهای مقرراتگذار و ناظر حاکمیتی) در راستای مبارزه با پدیده «دربهای گردان یا چرخان»	۱۳۹۶
۱۳	اظهارنظر کارشناسی در خصوص شناسایی و تجمیع عناوین و مستندات جرایم و تخلفات انتخاباتی و جرایم و تخلفات مرتبط با تبلیغات و مناظره‌های انتخاباتی	۱۳۹۶
۱۴	اظهارنظر کارشناسی در خصوص الزامات اصل بی‌طرفی در انتخابات	۱۳۹۶
۱۵	اظهارنظر کارشناسی در خصوص دستوردهای دولت یازدهم در حوزه حقوق ملت و حقوق و آزادی‌های شهروندی	۱۳۹۶
۱۶	بررسی‌های کارشناسی درباره ابعاد حقوقی چهارچوب عمل ۲۰۳۰	۱۳۹۶
۱۷	تهیه لایحه دفاعیه در قبال دادخواست ابطال برخی از مواد منشور حقوق شهروندی	۱۳۹۶
۱۸	گزارش تحلیلی در خصوص ممنوعیت مداخله مقامات عمومی در تبلیغات انتخاباتی	۱۳۹۶
۱۹	گزارش تحلیلی در خصوص راهکارهای تحقق بیانات ریاست محترم جمهوری در شصت و چهارمین سالگرد استقلال قانون و کلاهی دادگستری	۱۳۹۶
۲۰	گزارش تحلیلی در خصوص الزامات و راهکارهای حقوقی ارتقاء تولید و اشتغال در کشور	۱۳۹۶
۲۱	گزارش تحلیلی وظایف و اختیارات رئیس‌جمهور (بررسی خلأها و کاستی‌ها)	۱۳۹۷
۲۲	گزارش تحلیلی جایگاه حقوقی شورای عالی انقلاب فرهنگی	۱۳۹۷
۲۳	گزارش نقد تبصره ماده ۴۸ قانون آیین دادرسی کیفری	۱۳۹۷
۲۴	جمع‌آوری و ارسال گزارش پشتیبان لایحه تعارض منافع	۱۳۹۷
۲۵	ارسال گزارش‌های راجع به حقوق شهروندی جهت بهره‌برداری دستیار محترم معاون حقوقی	۱۳۹۷
۲۶	گزارش تحلیلی در خصوص چالش‌های حقوقی مربوط به ابعاد فضای مجازی	۱۳۹۷
۲۷	گزارش تحلیلی در خصوص بررسی پیش‌نویس آیین‌نامه اجرایی عملیات پولی و بانکی در مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران	۱۳۹۷
۲۸	گزارش تحلیلی در خصوص جرم‌انگاری توهین به ادیان و مذاهب به همراه پیش‌نویس ماده واحده	۱۳۹۷
۲۹	گزارش تحلیلی در خصوص ارزیابی تحقق ماده ۱۰۱ قانون برنامه ششم توسعه (اقدامات دولت برای بهبود وضعیت زنان و اجرای عدالت جنسیتی)	۱۳۹۷

ردیف	عنوان	سال
۳۰	اظهارنظر کارشناسی در خصوص بازنگری سند اصلاح توسعه نظام حقوقی	۱۳۹۷
۳۱	اظهارنظر کارشناسی در خصوص پیگیری پرونده حادثه منا	۱۳۹۷
۳۲	اظهارنظر کارشناسی در خصوص چالش‌ها و خلاهای موجود در نظام حقوقی مالکیت فکری در ایران	۱۳۹۷
۳۳	گزارش تحلیلی در خصوص حمایت از حقوق کودکان و ازدواج اجباری	۱۳۹۷
۳۴	گزارش تحلیلی در خصوص امنیت حقوقی و ارتقاء آن	۱۳۹۷
۳۵	گزارش تحلیلی در خصوص حقوق اقلیت‌های قومی و مذهبی	۱۳۹۷
۳۶	گزارش کارشناسی در خصوص سند اصلاح و توسعه نظام حقوقی	۱۳۹۷
۳۷	گزارش تحلیلی در خصوص حمایت از حقوق کودکان	۱۳۹۷
۳۸	ارسال کتاب حقوق شوراهای اداری (برای ارزیابی قبل از چاپ)	۱۳۹۷
۳۹	پیاپی سازی استانداردهای گروه ویژه اقدام مالی موسوم به (فتف) در ایران	۱۳۹۸
۴۰	تحمیل تابعیت شوهر خارجی بر زنان ایرانی	۱۳۹۸
۴۱	جایگاه حقوقی شورای عالی انقلاب فرهنگی (اصلاحی)	۱۳۹۸
۴۲	بررسی اصل پانزدهم قانون اساسی در خصوص اقلیت‌ها (اصلاحی)	۱۳۹۸
۴۳	امکان سنجی طرح دعوی مسئولیت مدنی علیه دولت ایالات متحده امریکا	۱۳۹۸
۴۴	امکان سنجی اقدامات متقابل در قبال اقدامات خصمانه دولت امریکا در خصوص قرار دادن نام سپاه پاسداران در لیست گروه‌های تروریستی	۱۳۹۸
۴۵	دعوی گروهی Class Action	۱۳۹۸
۴۶	گزارش جامع در خصوص سیاست‌های ابلاغی خانواده	۱۳۹۸
۴۷	امکان سنجی طرح دعوا علیه مقامات امریکایی در دیوان کیفری بین‌المللی ICC	۱۳۹۸
۴۸	گزارش در خصوص لایحه حمایت از سهامداران خرد	۱۳۹۸
۴۹	بررسی امکان حذف ایرانیان از Google و آثار تحریم‌ها در فضای مجازی	۱۳۹۸
۵۰	بررسی وضعیت حقوقی ایران در کنوانسیون‌های پالمو و مبارزه با تأمین مالی تروریسم و چالش‌های پیش‌روی آن	۱۳۹۸
۵۱	امکان سنجی عضویت محدود (به لحاظ زمانی) در معاهدات بین‌المللی	۱۳۹۸
۵۲	گزارش در خصوص طرح تنبیه و مجازات کشورهای همکار آمریکا در اعمال تحریم علیه ایران	۱۳۹۸
۵۳	گزارش در خصوص طرح حذف دلار در معاملات بین‌المللی	۱۳۹۸
۵۴	گزارش در خصوص بررسی امکان قید شرط فورس مازور در ضمانت نامه حسن انجام تعهد از سوی بانک روسی	۱۳۹۸

ردیف	عنوان	سال
۵۵	گزارش در خصوص اینستکس	۱۳۹۸
۵۶	گزارش در خصوص پالایش (فیلترینگ) بازریابی شبکه‌ای بدون مجوز	۱۳۹۸
۵۷	گزارش بررسی وضعیت حقوقی ایران در خصوص تسهیل ترانزیت	۱۳۹۸
۵۸	گزارش بررسی وضعیت و ظرفیت‌های بندر چابهار در دوره تحریم	۱۳۹۸
۵۹	گزارش در خصوص لایحه قانون مقابله با جرایم جنگی	۱۳۹۸
۶۰	گزارش جلسه اول در خصوص تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار	۱۳۹۸
۶۱	گزارش در خصوص آیین‌نامه اعطای مجوز اقامت پنج‌ساله مصوبه شورای عالی هماهنگی اقتصادی مورخ ۱۳۹۷/۰۷/۱۰	۱۳۹۸
۶۲	گزارش در خصوص ارزیابی جایگاه ایران در شاخص‌های حقوق مالکیت	۱۳۹۸
۶۳	گزارش در مورد کنوانسیون موافقت‌نامه‌های حل و فصل بین‌المللی ناشی از میانجیگری مصوب ۲۰ دسامبر ۲۰۱۸ مجمع سازمان ملل	۱۳۹۸
۶۴	بررسی وضعیت محدودیت‌های فضای مجازی در چارچوب نظام حقوقی کشور و قانون اساسی	۱۳۹۸
۶۵	امکان‌سنجی طرح دعوای مسئولیت کیفری علیه دولت ایالات متحده آمریکا	۱۳۹۸
۶۶	گزارش در خصوص تعیین گروه‌های تروریستی در شورای عالی امنیت ملی	۱۳۹۸
۶۷	گزارش راهبردی شفافیت در نظام مالیاتی ایران	۱۳۹۸
۶۸	گزارش جلسه دوم در خصوص رفع موانع حقوقی کسب و کار و تسهیل صدور مجوز	۱۳۹۸
۶۹	گزارش بررسی حق ترانزیت کشورهای ساحلی خزر	۱۳۹۸
۷۰	گزارش مشکلات و موانع ترانزیت در کشور	۱۳۹۸
۷۱	گزارش در خصوص عدالت جنسیتی	۱۳۹۸
۷۲	گزارش پاسخگویی به انتقادات روزنامه فرهیختگان	۱۳۹۸
۷۳	گزارش درخصوص لغو یکجانبه عضویت شرکت ایرانسل در GSMA	۱۳۹۸
۷۴	گزارش درخصوص توقیف نفتکش ایرانی	۱۳۹۸
۷۵	گزارش fetf به ائمه محترم جمعه	۱۳۹۸
۷۶	گزارش درخصوص همکاری با سازمان ملل متحد علیه داعش	۱۳۹۸
۷۷	گزارش درخصوص علم قاضی	۱۳۹۸
۷۸	گزارش درخصوص جرم انگاری برق یارانه ای برای استخراج ارز دیجیتال	۱۳۹۸
۷۹	گزارش ماهیت و عملکرد شورای حکام آژانس بین‌المللی انرژی اتمی	۱۳۹۸
۸۰	گزارش درخصوص تجاوز پهباد	۱۳۹۸
۸۱	گزارش جلسه بازگشت منابع ارزی حاصل از فروش کالا و خدمات	۱۳۹۸

ردیف	عنوان	سال
۸۲	گزارش درخصوص پولشویی	۱۳۹۸
۸۳	گزارش ترجمه متن تحریم های جدید آمریکا	۱۳۹۸
۸۴	امکان سنجی اقدام حقوقی علیه تجاوز پهباد آمریکا	۱۳۹۸
۸۵	گزارش در خصوص بررسی ماده ۹۸۷ قانون مدنی	۱۳۹۸
۸۶	گزارش بررسی تعیین فهرست تروریسم	۱۳۹۸
۸۷	گزارش کارگروه ویژه اقدام مالی	۱۳۹۸
۸۸	گزارش درخصوص موانع ترانزیت درایران و راهکارها	۱۳۹۸
۸۹	گزارش ملاحظاتی درخصوص اقدامات چهارگانه معاونت امور زنان برای رسیدن به عدالت جنسیتی	۱۳۹۸
۹۰	بررسی مقایسه‌ای موافقت‌نامه موقت ایران اوراسیا با ضوابط سازمان تجارت جهانی	۱۳۹۹
۹۱	اهم آثار قطعنامه‌های تحریمی سازمان ملل علیه ایران	۱۳۹۹

جدول ۲۳- جزوات آموزشی

ردیف	موضوع جزوه
۱	حریم خصوصی (کلیات)
۲	حریم خصوصی (تحلیل مصادیق)
۳	آموزش حقوق شهروندی برای کودکان
۴	ممنوعیت اخذ پورسانت
۵	مقررات حاکم بر اعمال نفوذ برخلاف حق و مقررات قانونی
۶	وظایف و اختیارات دستگاه‌های نظارتی
۷	قانون دسترسی و انتشار آزاد بر اطلاعات
۸	جهات ابطال مصوبات دولت
۹	حقوق پیمان
۱۰	قانون ممنوعیت تصدی بیش از یک شغل
۱۱	قانون مدیریت پسماند و لایحه آن
۱۲	قوانین مربوط به مرخصی کارکنان
۱۳	قانون جامع افراد دارای معلولیت
۱۴	مأموریت و انتقال کارکنان دولت
۱۵	حقوق و مزایای کارمندان

جدول ۲۴- فصلنامه

۱	تعیین مدیرمسئول، سردبیر و اعضای شورای نویسندگان و سایر امور فنی فصلنامه و طرح در جلسه شورای علمی
۲	پیگیری مقاله و فراخوان برای سه شماره اول فصلنامه دولت و حقوق از اساتید مبرز حقوقی، اعضای شورای علمی و اعضای شورای نویسندگان
۳	دریافت مجوز از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برای صدور مجوز
۴	ثبت اطلاعات، اسناد و مدارک صاحب امتیاز، مدیر مسئول و نماینده قانونی در سامانه جامع رسانه‌های کشور و پیگیری‌های لازم از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
۵	اخذ مجوز انتشار دولتی از معاونت مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

جدول ۲۵- سایر فعالیت‌ها

۱	تهیه و آماده‌سازی کتاب حقوق شوراهای اداری برای انتشار
۲	شرکت مدیران معاونت در جلسات هفتگی معاونت حقوقی و جلسات کمیسیون‌ها
۳	شرکت در کارگاه پژوهشکده شورای نگهبان با موضوع نظارت شرعی بر اساس اصل ۴ قانون اساسی
۴	شرکت در نشست‌های هفته دولت و تدوین اخبار مربوط به نشست‌ها
۵	ارائه پیشنهاد و تنظیم موارد پیشنهادی راجع به حقوق شهروندی برای بزرگداشت رونمایی از منشور حقوق شهروندی
۶	شرکت در نشست پژوهشگاه قوه قضائیه با عنوان (راهکارهای ارتقای جایگاه و نقش واحدهای حقوقی دستگاه‌های دولتی در بهبود وضعیت قانونمداری دولت)
۷	صفحه‌آرایی و ویرایش کتاب حقوق شهروندی از انسان دربند تا انسان محق برای چاپ در معاونت حقوقی
۸	تهیه و ارسال گزارش عملکرد ۴۰ ساله معاونت تحقیقات
۹	جمع‌آوری و ارسال اسامی اساتید حقوق دانشگاه‌های کشور
۱۰	ارسال تکالیف دستگاه‌های اجرایی در انجام منشور حقوق شهروندی
۱۱	ارسال طرح پژوهشی پایش شاخص‌های حقوق شهروندی
۱۲	ارسال پاسخ نامه بودجه سال ۱۳۹۸
۱۳	پیاده‌سازی جلسات شورای علمی معاونت حقوقی از جلسه ۸۴ - ۷۵ برای تدوین کتاب رویه حقوقی دولت
۱۴	برگزاری جلسات اولیه برای انعقاد تفاهم‌نامه همکاری مشترک با وزارت دادگستری و مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

۱۵	ارسال اخبار اقدامات و فعالیت‌های انجام شده برای انتشار در وبگاه معاونت حقوقی
۱۶	برگزاری جلسات ماهیانه کمیته پژوهشی امور پژوهش‌های حقوقی
۱۷	مشارکت سرپرست امور پژوهش‌های حقوقی در جلسات و کارگروه‌های معاونت حقوقی
۱۸	مکاتبات اداری و پشتیبانی و پیگیری‌های بعدی
۱۹	هماهنگی برای برگزاری جلسات تخصصی از جمله: اینچه‌برون، بازگشت منابع ارزی وموانع حقوقی کسب و کار و...
۲۰	بروزرسانی وبگاه معاونت تحقیقات، آموزش و حقوق شهروندی
۲۱	ارسال کتاب نهاد ملی شهروندی به معاونت حقوقی
۲۲	برگزاری جلسات ماهانه کمیته پژوهشی امور
۲۳	پیش‌نویس منشور حقوق محیط‌زیست

شاخص پیگیری‌های اجرای قانون اساسی

دولت وظیفه ساماندهی اموال و املاک متعلق به دولت جمهوری اسلامی ایران را در داخل و خارج کشور داشته و در این راستا میبایست رصد مستمر مستندسازی مالکیت‌های مربوطه را با هدف صیانت از اموال و منافع ملی ج.ا.ا دنبال نماید.

مسئولیت‌ها و وظایف معاونت اجرای قانون اساسی رئیس‌جمهور نیز در دولت‌های یازدهم و دوازدهم از سوی رئیس‌جمهور به معاون حقوقی رئیس‌جمهور واگذار شده است. معاونت پیگیری اجرای قانون اساسی در قالب اقدامات متعددی از سوی معاونت حقوقی رئیس‌جمهور انجام می‌پذیرد.

✓ اقدامات هنجاری

۱. لایحه پرسمان همگانی محلی
۲. لایحه جامع امنیت غذایی
۳. تدوین دستورالعمل سازوکارهای اجرایی نظارت بر قانون اساسی
۴. تدوین لایحه جامع حقوق حیوانات
۵. تهیه پیش‌نویس اولیه لایحه حفاظت رودخانه‌ها و کاهش خطرات سیل
۶. پیش‌نویس لایحه تضمین آزادی اجتماعات و راهپیمایی‌ها (اصل ۲۷ قانون اساسی)
۷. تهیه پیش‌نویس لایحه اجرای اصل ۵۹ قانون اساسی در ارتباط با نظارت بر انتخابات
۸. تهیه پیش‌نویس لایحه حق بر شادکامی

۹. تهیه پیش‌نویس منشور سلامت روان و شادکامی ایرانیان
۱۰. تهیه پیش‌نویس لایحه حق کودکان و نوجوانان لازم‌التعلیم بر آموزش و پرورش رایگان
۱۱. درخصوص لایحه الحاق یک بند به ماده ۸۰ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ با اصلاحات بعدی آن
۱۲. طبق بند ۱ اصل ۲۱ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران (ایجاد زمینه‌های مساعد برای رشد شخصیت زن و احیای حقوق مادی و معنوی)

✓ پیگیری‌های نوعی حق‌های اساسی

۱. نقد پیش‌نویس لایحه مرتبط با حیوان‌آزاری به‌عنوان نقض نوعی اصل پنجاهم قانون اساسی:
۲. پیگیری نقض حق بر محیط‌زیست در تالاب میقان استان مرکزی:
۳. پیگیری نقض حقوق دانش‌آموزان:
۴. پیگیری نقض حقوق صنفی فرهنگیان:
۵. تاکید بر ضرورت رعایت کرامت شهروندان در توزیع کالاهای اساسی (گوشت)
۶. پیگیری نقض حق دسترسی شهروندان به اطلاعات
۷. پیگیری تخریب محیط‌زیست از طریق قطع درختان بلوط در استان کردستان
۸. تذکر به رئیس سازمان صداوسیما مبنی بر عدم اجرای صحیح اصل ۱۷۵ قانون اساسی
۹. نظریه مشورتی در باب امور حاکمیتی در خصوص مجتمع دفع و پردازش زباله آراد کوه کهربزرگ
۱۰. ضرورت جلوگیری از هزینه‌های زائد در افتتاح پروژه‌ها
۱۱. پیگیری راجع به عدم عضویت یا قصور برخی از دستگاه‌ها در پیوستن به سامانه انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات
۱۲. رسیدگی به احتمال نقض حق بر تأمین اجتماعی در استانداری سیستان و بلوچستان
۱۳. پیگیری نقض حق بر حفظ میراث فرهنگی در استان بوشهر (معدن مرمریت شیرینه)
۱۴. پیگیری نقض حق بر حفظ میراث فرهنگی در مورد شهر تاریخی سیمره
۱۵. به عدم صدور مجوز صید برای زنان ماهی گیر جزیره هنگام (قشم)
۱۶. رسیدگی به ممنوعیت به‌کارگیری پرسنل از اقلیت‌های دینی در مهدکودک‌ها
۱۷. پیگیری ویران شدن یخچال خانه تاریخی شهرستان ملایر

۱۸. رسیدگی به تصرف غیرمجاز در کلیسای آشوری تبریز
۱۹. پیشنهاد تغییر نام یکی از خیابان‌های تهران به نام آیت‌الله غروی نائینی
۲۰. رسیدگی به موضوع داروی اچ آی وی (ایدز)
۲۱. به موضوع مبتلایان به ویروس اچ آی وی در روستای چنار محمودی
۲۲. پیش‌نویس اظهار رئیس‌جمهور به قوه قضاییه در مورد دخالت دادستانی در امور اپراتورهای ارتباطی
۲۳. درخواست رفع فیلترینگ برخی از پیام‌رسان‌های مجازی به دادستان کل کشور (حمایت از داده‌های شخصی)
۲۴. مکاتبه در نقد افزایش شدید قیمت بنزین
۲۵. مکاتبه درخصوص برخی برنامه‌های حاشیه‌ساز شبکه تلویزیونی افق
۲۶. پیگیری در رابطه با جان باختن هموطنان کرمانی در خلال مراسم تشییع پیکر پاک سردار شهید حاج قاسم سلیمانی
۲۷. پیگیری درخصوص حفاظت از غار نمکدان به عنوان طولانی‌ترین غار نمکی دنیا
۲۸. بررسی برخی اظهارات صورت گرفته از سوی نماینده محترم ولی فقیه در سپاه قدس دایر بر هجمه به نهادهای بین‌المللی مانند یونسف
۲۹. بررسی انتشار و ارسال اطلاع‌نگاشت‌هایی از سوی وزارت نیرو در زمینه حقوق شهروندی
۳۰. درخصوص قطع بیش از یک هزار اصله درخت بلوط در جنگل‌های مسیر روستای نی از توابع شهرستان مریوان
۳۱. تذکر به رئیس صدا و سیما (اصل ۱۷۵) درخصوص عدم اجرای قانون اساسی
۳۲. درخصوص پیگیری اصل ۴۳ قانون اساسی (حق دسترسی فراگیر به امکانات عمومی شهرها برای تمامی افراد جامعه)
۳۳. درخصوص حذف تصویر دختران در طرح جلد کتاب ریاضی سوم دبستان
۳۴. درخواست کانون بازنشستگان تامین اجتماعی شهرستان اراک درخصوص متناسب سازی حقوق بازنشستگان و مستمری بگیران
۳۵. ارائه گزارش خانم اکرم سادات حسینی شبستری درخصوص بچه شامپانزه‌ای نارس (موسوم به «باران») که در باغ وحش ارم متولد شده

✓ پیگیری‌های موردی حق‌های اساسی

- ۱- بررسی شکوائیه یکی از شهروندان استان سیستان و بلوچستان راجع به عدم پرداخت حق بیمه از سوی فرمانداری آن شهر
- ۲- پیگیری درخواست آزادی مشروط برای یکی از زندانیان
- ۳- بررسی شکوائیه یکی از شهروندان مبنی بر عدم تأیید پروانه وکالت توسط وزارت اطلاعات
- ۴- بررسی شکوائیه یکی از اعضای عضو شورای اسلامی شهر اصفهان مبنی بر پیام‌های منتشرشده در فضای مجازی
- ۵- بررسی و پیگیری ادعای مطروحه دایر بر ضرب و جرح گروهی از زندانیان (موسوم به دراویش)
- ۶- رسیدگی به درخواست یکی از شهروندان ایثارگر مبنی بر اشتغال فرزندش در بانک صادرات
- ۷- رسیدگی به تقاضای ارجاعی زندانی زندان اوین مبنی بر تقاضای ترک تابعیت به واسطه مشکلات به وجود آمده برای وی
- ۸- مکاتبه راجع به درخواست انجمن واردکنندگان فرآورده‌های بهداشتی، آرایشی و عطریات ایران در خصوص ممنوعیت واردات
- ۹- بررسی ادعای نماینده مجلس مبنی بر سهل‌انگاری وزارت نیرو در ارتباط با وقوع سیل
- ۱۰- رسیدگی به شکایت یکی از شهروندان در خصوص عدم جذب به‌عنوان عضو هیئت‌علمی در گروه حقوق دانشگاه شهید چمران اهواز
- ۱۱- رسیدگی به درخواست یکی از فارغ‌التحصیلان رشته فقه و مبانی حقوق اسلامی
- ۱۲- رسیدگی به ممانعت هسته مرکزی گزینش از ادامه خدمت یک شهروند در سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
- ۱۳- رسیدگی به شکایت یکی از شهروندان از وزارت میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری مبنی بر نقض حقوق استخدامی ایشان
- ۱۴- رسیدگی به شکایت راجع به حق بهره‌برداری از مرتع اهالی روستای زینت آباد (نائین اصفهان)
- ۱۵- رسیدگی به درخواست جمعی از اعضای شورای صنفی کارکنان دانشگاه شهید بهشتی

- ۱۶- پیگیری گزارش‌هایی مبنی بر اهانت امام‌جمعه شهر الوند به جامعه موسوم به (اهل حق)
- ۱۷- پیگیری نقض حقوق یکی از فرهنگیان در راستای عدم بهره‌مندی از بورسیه تحصیلی دکتری
- ۱۸- بررسی شکایت یکی از مدیران دفتر ممیزی و حدنگاری سازمان جنگل‌ها در راستای عدم دسترسی آزاد به اطلاعات برای دسترسی به نقشه تفکیکی پلاک ۲۶۰
- ۱۹- بررسی شکایت یک شهروند در خصوص صدور بخشنامه‌های راجع به جلوگیری از حضور ایشان در برنامه‌های رسانه‌ای
- ۲۰- بررسی شکایت استاد یکی از دانشگاه‌های تهران در خصوص رد صلاحیت عمومی وی در هیئت علمی آموزشی
- ۲۱- بررسی موضوع محکومیت قطعی یکی از شهروندان به اتهام نشر اکاذیب و افترا به وزیر سابق بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- ۲۲- بررسی درخواست یکی از کارکنان بیمارستان طبیبی کودکان در خصوص به‌کارگیری و ادامه خدمت در بیمارستان طبیبی کودکان
- ۲۳- رسیدگی به شکایت یکی از پرسنل درمانگاه شهدای تأمین اجتماعی نورآباد
- ۲۴- رسیدگی به حق و حقوق و مزایای قانونی یکی از کارکنان سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری
- ۲۵- رسیدگی به شکایت یکی از شهروندان مقیم شهر میاندوآب استان آذربایجان غربی راجع به فرماندار این شهر
- ۲۶- رسیدگی به شکایت نماینده و سرپرست تیم فوتبال پیشکسوتان پاس ماندگار
- ۲۷- رسیدگی به شکایت یکی از اعضای عضو شورای اسلامی شهر همدان در خصوص نحوه اعزام جانبازان به خارج از کشور
- ۲۸- رسیدگی به موضوع تخریب بی‌رویه درختان کهن‌سال و فضای سبز بوستان سپه شهر (تهرانپارس)
- ۲۹- رسیدگی به درخواست یکی از شهروندان در خصوص ممانعت از فعالیت ایشان در حوزه طب سنتی
- ۳۰- رسیدگی به درخواست یکی از کارکنان بیمارستان امام خمینی شهرستان ایواندره مبنی بر انتقال به شهر سنندج

- ۳۱- مکاتبه با قوه قضاییه راجع به بازداشت‌شدگان هفت‌تپه
- ۳۲- رسیدگی به درخواست یکی از شهروندان ساکن سنندج مبنی بر مساعدت برای دریافت تسهیلات بانکی
- ۳۳- رسیدگی به درخواست یکی از شهروندان شهرستان سقز مبنی بر مساعدت مالی جهت تکمیل پروژه نیمه‌تمام مجتمع خدماتی نگین رفاه زاگرس
- ۳۴- رسیدگی به درخواست یکی از شهروندان شهر سنندج مبنی بر جانمایی و افزایش املاک وی
- ۳۵- رسیدگی به درخواست یکی از شهروندان شهر مرزی مریوان مبنی بر مساعدت مالی به‌منظور پرداخت حقوق معوقه کارکنان خود
- ۳۶- پیگیری درخواست ادعای شکنجه مطرح شده از سوی نماینده سندیکای کارگران شرکت نیشکر هفت تپه در فضای مجازی
- ۳۷- بررسی شکوائیه یکی از شهروندان در خصوص ممانعت هسته مرکزی گزینش از ادامه خدمت وی در آموزش و پرورش شهرستان اندیمشک
- ۳۸- رسیدگی به اعتراض یکی از دانشجویان علوم سیاسی دانشگاه تهران
- ۳۹- پیگیری در خصوص درخواست یک شهروند مبنی بر تبدیل وضعیت استخدامی
- ۴۰- پیگیری درخواست یکی از شهروندان مبنی بر رفع مشکل حقوقی در ارتباط با حقوق مکتسبه ملکی
- ۴۱- پیگیری راجع به عدم نظارت بر تاکسیرانی شهر تهران
- ۴۲- درخواست استخدامی یکی از شهروندان مبنی بر انتقال به شهر سنندج
- ۴۳- درخواست یکی از کارکنان شرکت مهر کام پارس راجع به ارتقای وضعیت استخدامی
- ۴۴- درخواست یکی از شهروندان که در سانحه رانندگی دچار فلج کامل گردیده در خصوص مساعدت جهت تهیه مسکن
- ۴۵- پیگیری اعتراض یکی از شهروندان راجع به ممانعت از ادامه تحصیل وی در رشته روزنامه‌نگاری دانشگاه صداوسیما
- ۴۶- پیگیری درخصوص مطالبه حقوق پیمانکار شرکت سازه پردازان بابل از دانشگاه پیام نور و جبران خسارت وارده
- ۴۷- تهران شرکت هواپیمایی زاگرس ابر به دلیل جایگزینی اشخاص دیگر و برخورد توهین آمیز به آنها

- ۴۸- درخواست جمعی از اعضای شرکت تعاونی مسکن قدر درخصوص پرداخت غیرقانونی حقوق به کارمند شرکت فرودگاه های کشور از سوی شرکت تعاونی مذکور
- ۴۹- پیگیری در خصوص درخواست یکی از شهروندان راجع به مطالبه طلب از شهرداری الیگودرز
- ۵۰- پیگیری اعتراض یکی از شهروندان در رابطه با عدم جذب در هیئت علمی دانشگاه لرستان
- ۵۱- پیگیری درخواست یکی از پرسنل خدماتی بانک پاسارگاد
- ۵۲- ارسال نامه درخصوص مسدود سازی یکی از شبکه های مجازی پیام رسان
- ۵۳- پیگیری درخواست بازگشایی شورای اسلامی شهر سلمان شهر و اعاده به کار نمایندگان شورای مذکور
- ۵۴- پیگیری درخواست یکی از جانبازان تحت پوشش درخصوص انتقال فرزندش به یکی از دانشگاه های تهران به لحاظ مبتلا شدن فرزندش به بیماری ام اس
- ۵۵- پیگیری اخبار منتشره درخصوص ساخت پل در محل ژئوپارک شیرز کوهدشت لرستان
- ۵۶- پیگیری درخصوص درخواست یکی از داوطلبان آزمون کارآموزی کانون وکالت دادگستری ۱۳۹۸
- ۵۷- پیگیری مشکل کمبود گاز مایع (LPG) و خلل جدی در توزیع سیلندهای گاز مایع در استان سیستان و بلوچستان
- ۵۸- پیگیری اعتراض به تصمیم سازمان حفاظت و محیط زیست درخصوص لغو مجوز فعالیت و تعطیلی مدارس طبیعت
- ۵۹- پیگیری درخصوص درخواست یکی از پرسنل بیهوشی اتاق عمل بیمارستان امام خمینی (ره) راجع به انتقال از شهرستان ایواندره به شهر سنندج
- ۶۰- پیگیری گزارش یکی از اساتید دانشگاه تهران راجع به بازداشت سه تن از دانشجویان این دانشگاه
- ۶۱- پیگیری درخصوص یکی از سهامداران یک شرکت سرمایه گذاری (سهامی خاص) با موضوع ارتباط بین این مجموعه با دو هلدینگ

- ۶۲ - پیگیری درخصوص رسیدگی به آتش سوزی و از بین رفتن اجناس مغازه محل کسب یکی از شهروندان
- ۶۳ - پیگیری درخصوص بازداشت یکی از شهروندان در کشور عراق به اتهام مصرف موادمخدر
- ۶۴ - بررسی شکایت یکی از شهروندان مبنی بر واجد شرایط شناخته نشدن وی در آزمون استخدامی دادگستری استان تهران
- ۶۵ - پیگیری درخصوص وضعیت یکی از شهروندان در زندان اوین
- ۶۶ - پیگیری درخصوص درخواست یکی از پرسنل وزارت آموزش و پرورش راجع به عدم برقراری حقوق بازنشستگی
- ۶۷ - پیگیری درخصوص اعتراض روزنامه نگاران شاغل راجع به رعایت نشدن حقوق صنفی آن‌ها طبق قانون کار
- ۶۸ - پیگیری طرح شکایت توسط شورای عالی امنیت ملی علیه اظهارنظر در مورد مذاکره با آمریکا از سوی دو نماینده مجلس شورای اسلامی
- ۶۹ - پیگیری درخصوص تبدیل وضعیت استخدامی و احقاق حق یکی از کارکنان وزارت نفت
- ۷۰ - پیگیری درخواست همسر جانباز ایثارگر درخصوص اشتغال ایشان در آموزش و پرورش
- ۷۱ - پیگیری درخصوص تغییر نام سالن اجلاس سران به نام سردار سرافراز شهید سلیمانی
- ۷۲ - درخصوص درخواست کمک مالی بلاعوض یکی از شهروندان به علت داشتن ضایعه نخایی و استفاده از صندلی چرخدار
- ۷۳ - پیگیری درخصوص پروژه بهسازی و روکش آسفالت محور خنج- پل اسلام‌آباد(آقای غلامرضا محمدی)
- ۷۴ - درخصوص تبدیل وضعیت خانم فاطمه بیات
- ۷۵ - درخصوص تبدیل وضعیت خانم‌ها زهره دارابی و زهرا دارابی
- ۷۶ - درخصوص درخواست اسحاق الیاسی راجع به شرکت ایمن ترابر آریا
- ۷۷ - ارسال نامه شماره نامه ۲۴۵۹۳ مورخ ۱۳۹۹/۰۳/۱۲ برای استحضار معاون محترم حقوقی و وصول مطالبات بانک ملی ایران
- ۷۸ - درخصوص مدیریت حقوقی دوره شیوع کرونا
- ۷۹ - درخصوص شکایت جمعی از اعضای تعاونی مسکن افسران ژاندارمری (سابق) ناجا

- ۸۰- درخصوص شکایت یکی از داوطلبان ریاست جمعیت هلال احمر نسبت به رد صلاحیت وی از سوی هیات مرکزی نظارت
- ۸۱- پیگیری شکایت آقای مهرداد باقری و شرکت آتیه گوشت آریا درخصوص بند (خ) ماده (۳۳) قانون برنامه ششم توسعه
- ۸۲- درخواست جمعی از مردم شهرستان هزار سنگر آمل درخصوص تخلف عباسعلی یل
- ۸۳- درخواست آقای مهدی سرداری راجع به جابجایی مدرسه محل تحصیل فرزندش
- ۸۴- درخواست خانم سیده مدینه حسینی مستخدم رسمی اداره آموزش و پرورش شهرستان رستم استان فارس درخصوص تغییر پست سازمانی
- ۸۵- درخواست آقای محمدعلی محمودیان چناری از اهالی روستای چنارمحمودی درخصوص برخی پرداخت های شغلی
- ۸۶- درخواست خانم فرشته محمائی درخصوص ادعای ضرب و جرح عمدی نامبرده و فرزند ایشان آقای امیرعلی یزدانی
- ۸۷- درخصوص درخواست رضا اسلامی عضو هیات علمی و دانشیار دانشکده حقوق دانشگاه شهید بهشتی محبوس در اندرزگاه شماره ۴اوین
- ۸۸- درخصوص درخواست خانم زینب کارگر کرمی فرزند شهید والامقام در خصوص تقاضای استخدام
- ۸۹- درخصوص درخواست خانم فاطمه شمشیری کارمند رسمی سازمان توسعه تجارت ایران

✓ اظهارنظرهای کارشناسی

۱. بررسی و اظهارنظر در خصوص سند «اقتصاد کم کربن»:
۲. بررسی لایحه جامع انتخابات:
۳. بررسی مسئله محدودیت زمان مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام:
۴. بررسی و ارائه گزارش حقوقی در رابطه با هیئت نظارت مجمع تشخیص مصلحت نظام:
۵. بررسی بخشنامه شفافیت:
۶. بررسی وضعیت حقوقی دانشجویان ستاره دار:
۷. تنظیم گزارش درباره بلایای طبیعی با عنوان نگاهی به مسائل حقوقی سیلاب
۸. بررسی اصلاح قانون گزینش، آیین نامه اجرایی و مجموعه دستورالعمل ها و بخشنامه ها

۹. گزارش راجع به محدودیت‌های وظایف و اختیارات رئیس‌جمهور
۱۰. بازاندیشی در مناسبات قوه مجریه و دیگر قوا (مناسبات قوه مجریه با سازمان بازرسی کل کشور)
۱۱. پیگیری تدریس زبان و ادبیات کردی
۱۲. اظهارنظر راجع به طرح الحاق ماده (۱) به قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی
۱۳. اظهارنظر راجع به طرح اصلاح ماده (۲۰۲) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی
۱۴. داوری کتاب قانون اساسی مصور اثر آقای علی رومانی
۱۵. بررسی حق مصونیت پارلمانی نمایندگان مجلس شورای اسلامی و نقض آن از سوی قوه قضائیه
۱۶. نقد مصاحبه با معاون قوانین مجلس شورای اسلامی در رابطه با اختیارات رئیس‌جمهور (اصل ۱۱۳)
۱۷. اظهارنظر راجع به طرح اصلاح موادی از قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری
۱۸. اظهارنظر راجع به طرح الزام وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به ساخت فیلم‌های ضدآمریکایی
۱۹. اظهارنظر راجع به طرح افزایش کارآمدی دستگاه‌های فرهنگی و اجرایی در گسترش اخلاق عمومی
۲۰. اظهارنظر درخصوص اصولی از قانون اساسی که قابل اصلاح و بازنگری هستند
۲۱. اظهارنظر در خصوص اعلام مغایرت موادی از قانون حمایت صنعتی و جلوگیری از تعطیلی کارخانه‌ها با موازین شرع از سوی شورای نگهبان
۲۲. اظهارنظر راجع به گزارش کمیسیون ویژه حمایت از تولید ملی و نظارت بر اجرای اصل ۴۴ ق.ا.
۲۳. اظهارنظر درخصوص آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۴) قانون مبارزه با پولشویی
۲۴. اظهارنظر راجع به الزامات تحقق سیاست‌های کلی نظام در سه زمینه تدوین، تصویب، ابلاغ و اجرا

۲۵. اظهارنظر درخصوص ابلاغ سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری

۲۶. اظهارنظر راجع به منشور اخلاق حرفه‌ای کارگزاران نظام حقوقی دولت

۲۷. اظهارنظر راجع به درخصوص پیش‌نویس ماده واحده جرم انگاری انتشار اکاذیب

۲۸. اظهارنظر درخصوص ماده ۶۱۰ قانون مجازات اسلامی

۲۹. اظهارنظر راجع به طرح مربوط به آیین‌نامه اجرایی ماده ۲۲ مصوبه شماره ۱۲/۶۰۲ مورخ

۱۳۷۷/۰۷/۳۰ شورای عالی اداری موضوع تعیین وظایف و اختیارات استانداران و فرمانداران

و نحوه عزل و نصب آنان مصوب ۱۳۸۷/۰۲/۱۵ و الحاق رئیس کانون وکلای دادگستری

هر استان

۳۰. اعلام نظر پیرامون آخرین ویرایش سند اصلاح و توسعه نظام حقوقی

۳۱. اظهارنظر درخصوص گزارش مرکز بررسی‌های استراتژیک با عنوان ظرفیت نهادی

نظام حکمرانی جمهوری اسلامی ایران در پذیرش نقش گزارشگران فساد

۳۲. اظهارنظر درخصوص ماده ۵۰۰ قانون مجازات اسلامی

۳۳. اعلام نظر درخصوص پیش‌نویس آیین‌نامه قانون اصلاح قانون تعیین تکلیف تابعیت

فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی

۳۴. اظهارنظر در خصوص لایحه قانون نویسی

۳۵. اظهارنظر درخصوص طرح قانونی الحاق یک تبصره به ماده (۲۰۶) آیین‌نامه داخلی

مجلس شورای اسلامی

۳۶. اظهارنظر درخصوص پیش‌نویس اصلاحیه آیین‌نامه اجرایی قانون لایحه استقلال

کانون وکلا

۳۷. اظهارنظر و ارائه گزارش درخصوص معافیت‌های مالیاتی

۳۸. اظهارنظر در خصوص مسئولیت مدنی دولت

۳۹. اظهارنظر درخصوص پیش‌نویس لایحه برقراری محدودیت‌های ضروری در شرایط

اضطراری

۴۰. بررسی جایگاه حقوقی حق بر اعتصاب

۴۱. بررسی جایگاه قوه مجریه در ایران

۴۲. تحقیق و تفحص از عملکرد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
۴۳. چگونگی نظارت پارلمانی در دوران مشروطه (بررسی رأی اعتماد به وزرا رژیم پهلوی)
۴۴. بررسی وابستگی وزارت کشور و ناجا به یکدیگر
۴۵. انعکاس نظرات دولت به مقام معظم رهبری راجع به ماده ۲۳۵ تا ۲۳۸ قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی
۴۶. بررسی و اظهارنظر راجع به تبصره الحاقی به ماده (۱) قانون بازرسی کل کشور
۴۷. اظهارنظر راجع به انتشار و ارسال اطلاع‌نگاشت‌هایی از سوی وزارت نیرو در زمینه حقوق شهروندی
۴۸. اظهارنظر راجع به اصلاح مواد ۳۰۷ و ۳۰۸ آیین دادرسی کیفری راجع به صلاحیت رسیدگی به اتهامات کلیه فرمانداران
۴۹. اظهارنظر راجع به گزارش تدوین و تنقیح قوانین و مقررات (مفهوم، سازوکار و شیوه‌ها)
۵۰. اعلام نظر در خصوص سازوکارهای تحقق مسئولیت اجرای قانون اساسی
۵۱. گزارش در خصوص تحلیل ترور سردار اسلام شهید سپهبد قاسم سلیمانی از منظر حقوق بین‌المللی
۵۲. گزارش کارشناسی در خصوص چگونگی اجرای اصل ۹۹ قانون اساسی از سوی شورای نگهبان
۵۳. ارائه مقاله در خصوص دو مدخل (دولت و قوه مجریه) در دانشنامه حقوقی و سیاسی معاونت حقوقی رئیس‌جمهور
۵۴. نقد و داوری کتاب پویش قانون اساسی در نظم حقوقی و سیاسی
۵۵. اظهارنظر در خصوص سه جلد کتاب حقوق شهروندی کودکان
۵۶. ارائه مقاله با موضوع واکاوی هندسه قدرت سیاسی در نظام حقوق اساسی ایران
۵۷. اظهارنظر در خصوص نامه وزیر محترم اطلاعات با عنوان ضرورت توجه به قاعده اعمال حاکمیت
۵۸. تنظیم گزارش جایگاه زنان در قانون اساسی
۵۹. طرح اولیه گزارش اجرای قانون اساسی
۶۰. تدوین شاخص‌های ارزیابی اجرای اصول قانون اساسی

۶۱. اظهار نظر در خصوص گزارش تفریغ بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور
۶۲. در خصوص لایحه اصلاح قسمتی از ماده ۶۶ قانون آیین دادرسی کیفری
۶۳. در خصوص شیوه نامه ی مدیریت معاونت حقوقی رئیس جمهور
۶۴. در خصوص سالنامه مهاجرتی ایران
۶۵. در خصوص کارگروه تغییر شیوه های حکمرانی یا تمرکز بر تاثیر ویروس کرونا
۶۶. در خصوص ضرورت انجام تحقیقات بنیادین در سه حوزه حقوق اساسی، اداری و مالیه
۶۷. گزارش پایش اجرای قانون اساسی
۶۸. گزارش از سلسله گزارش های اجرای قانون اساسی
۶۹. در خصوص «اختلال در ابتکار قانونگذاری در ایران؛ آموزه های برای مجلس یازدهم»
۷۰. ارسال جدول مقایسه ای اصول قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۵۸ همراه با بازنگری آن در سال ۱۳۶۸ با قوانین اساسی و مشروطیت و متمم آن
۷۱. ارسال گزارش کارشناسی در خصوص تحلیل حقوقی جایگاه ستاد ملی مبارزه با کرونا
۷۲. ارسال گزارش در خصوص انتخاب سرپرست وزارتخانه توسط رئیس جمهور در نظام حقوقی ایران
۷۳. ارسال جدول تطبیقی وظایف و اختیارات رئیس جمهور
۷۴. ارسال پیشنهادیه ای در خصوص لزوم قانون گذاری و مقررات گذاری در موضوع آزار جنسی
۷۵. بررسی جایگاه حقوقی «ستاد پیگیری اجرای سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی» مستقر در قوه قضائیه (ستاد تسهیل)
۷۶. در خصوص جلسه فصلی شورای عالی پیشگیری از وقوع جرم
۷۷. در خصوص اجرای اصل ۱۶۸ قانون اساسی راجع به رسیدگی به جرائم سیاسی در قوه قضائیه

۷۸. اعلام نظر کارشناسی در خصوص پیگیری پرونده بورسیه ها در کمیسیون اصل ۹۰

☑ راه اندازی امور پیگیری اجرای قانون اساسی و حقوق بشر

۱. طرح ایجاد سامانه الکترونیکی
۲. تشکیل کمیته پیگیری های حقوق بشری
۳. شورای راهبردی اجرای قانون اساسی

✓ نشست‌های علمی و همایش‌ها

۱. پیشنهاد نخستین نشست با اجرایی کردن ساز و کارهای تحقق مسئولیت اجرای قانون اساسی و تضمین حقوق بشری شهروندان
۲. طرح همایش بررسی اندیشه‌های استاد دکتر ناصر کاتوزیان در حوزه حقوق عمومی
۳. برنامه‌ریزی درخصوص سلسله نشست‌هایی به منظور بررسی و بازخوانی علمی برگزیده‌ای از آرای قضایی مرتبط با رعایت استانداردهای حقوق بشری و دفاع از حقوق ملت
۴. طرح برگزاری همایش ملی حق بر سلامت روان، شهر و شهروند (اولین همایش بین رشته‌های حقوق، روانشناسی و معماری) دانشگاه شهید بهشتی
۵. پیشنهاد نشست‌های تخصصی بازخوانی اصول قانون اساسی در راستای گزارش اجرای قانون اساسی
۶. پیشنهاد برگزاری مراسم اهدای (جایزه کتاب سال حقوق اساسی) با همکاری انجمن علمی حقوق اساسی ایران

معاونت امور مجلس

فهرست مطالب

۴۹۷	..... اقدامات شاخص
۴۹۹	..... مقدمه
۵۰۱	..... عملکرد
۵۰۴	..... اقدامات و عملکرد حوزه تقنینی
۵۰۷	..... سایر دستاوردهای مهم کسب شده در حوزه تقنین
۵۱۴	..... اقدامات و عملکرد حوزه نظارت و هماهنگی
۵۲۱	..... ارتباط با رسانه‌ها و سفرهای استانی
۵۲۳	..... تحلیل عملکرد

اقدامات شاخص

- تهیه و تدوین دستورالعمل روابط دولت و مجلس که با ۳۸ ماده توسط معاونت امور مجلس رئیس‌جمهور تدوین و از سوی معاون اول محترم رئیس‌جمهور به اعضای هیات دولت ابلاغ گردید.
- پشتیبانی علمی و کارشناسی از لوایح دولت و اطلاع‌رسانی عمومی و اعلام و حمایت از نظرات دولت در مجلس.
- ارائه پیشنهاد اصلاح روش اجرائی ماده ۲۳۵ قانون آیین نامه داخلی مجلس از طریق هیات عالی حل اختلاف و تنظیم روابط قوای سه گانه و انجام مذاکرات اقناعی در خصوص ماده ۲۳۵ با هدف داوطلبانه نمودن گزارش‌دهی رئیس‌جمهور و وزرا به مجلس شورای اسلامی .
- بررسی طرح‌های اعلام وصول شده و ارسال طرح‌ها به همراه نظرات کارشناسی به هیأت وزیران مبنی بر موافقت یا مخالفت و نیز تعیین نماینده دولت جهت شرکت در جلسات علنی و کمیسیون‌های تخصصی مجلس شورای اسلامی به منظور دفاع از نظرات دولت.
- تلاش برای اقناع نمایندگان در رد طرح الحاق یک تبصره به ماده ۲۰۶ قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی (باهداف رفع الزام پاسخگویی معاون پارلمانی رئیس‌جمهور و معاونان وزرا نسبت به سوالات و تذکرات).
- تشکیل کارگروه تخصصی رصد و پایش به منظور پیگیری و اجرایی شدن سند توسعه راهبردی معاونت بر اساس اولویت‌های ابلاغی و پیوست حکم انتصاب
- هماهنگی و برگزاری جلسات توجیهی در هنگام رای اعتماد، برنامه‌ریزی جهت مذاکرات اقناعی با نمایندگان مجلس شورای اسلامی جهت اخذ ۵۸ مورد رأی اعتماد برای وزیران پیشنهادی (۸ مورد پس از استعفای وزیر، یک مورد وزارتخانه جدید و ۷ مورد پس از عدم رای اعتماد مجلس به وزیر پیشنهادی و ۶ مورد رای اعتماد پس از استیضاح وزرا)
- دفاع از نظرات دولت در کمیسیون‌های تخصصی در صحن علنی مجلس شورای اسلامی از طریق به-کارگیری ظرفیت‌های معاونان امور مجلس وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی .

- دفاع فعال و مستدل از دیدگاه‌های دولت در کمیسیون‌های تخصصی و صحن مجلس در حوزه اموتقنینی و نظارتی.
- تهیه و تدوین و اجرای سند جامع برنامه اصلاح و توسعه نظام تدوین لوایح قانونی به منظور بهبود روند آیین‌های قانون‌گذاری با تاکید بر نقش اساسی دولت در بهبود و اصلاح روندهای موجود.
- برگزاری نشست‌های تخصصی با هیات رئیسه مجلس شورای اسلامی به منظور تبیین مواضع دولت در امور تقنینی و نظارت.
- تشکیل شورای مدیران پارلمانی وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی و نهاد های عمومی غیر دولتی با هدف هماهنگی بخش‌های حاکمیتی در روابط و مناسبات با مجلس شورای اسلامی.
- تشکیل کارگروه تخصصی به منظور تبیین، ارزیابی و اتخاذ رویه واحد در دفاع از مواضع دولت در امور نظارتی از قبیل سوال و استیضاح وزیران و یا سوال از رئیس‌جمهور.
- تکمیل و بروزرسانی بانک اطلاعاتی یکپارچه معاونت امور مجلس (سامانه).

مقدمه

«معاونت امور مجلس رئیس‌جمهور» را بی‌تردید می‌توان از جمله مهم‌ترین بخش‌های دولت در ساختار قوه مجریه نظام سیاسی جمهوری اسلامی ایران به شمار آورد. این معاونت، در خط تماس دو قوه مجریه و مقننه، مسئولیت تعامل دو قوه مهم و تاثیرگذار دولت و مجلس و موازنه قوا میان دو نهاد سیاسی که با مولفه‌های ناشی از قدرت بر عملکرد یکدیگر تاثیرگذار می‌باشند، را برعهده دارد. رئیس‌جمهور از یکسو در جایگاه عالی‌ترین مقام رسمی کشور پس از رهبری، مسئولیت اداره کشور را برعهده دارد و از سوی دیگر مجری قانون اساسی است و این در حالی است که مجلس با در دست داشتن برگه رأی اعتماد نیز، نقش بی‌بدیلی در شکل‌گیری کابینه را ایفا می‌کند.

نظام نیمه ریاستی و نیمه پارلمانی ایران، که برآمده از اصول قانون اساسی است، قدرت را چنان در ارکان قوای سه‌گانه توزیع نموده است که در اداره کشور، همکاری و هم‌افزایی مستمر قوا گریز ناپذیر می‌نماید و در این میانه مناسبات دولت و مجلس جز در سایه راهبردهای مبتنی بر حکمرانی شایسته و روزآمد امکان پذیر نمی‌باشد.

مسئولیت کلان تعامل و متناسب سازی روابط اعضای دو قوه برای تحقق راهبردهای کلان کشور ایجاب می‌نمود تا رئیس‌جمهور فردی را برای این مهم برگزیند، تا دانش، تجربه زیسته و اعتدال‌گرایی وی بتواند این مهم را تحقق بخشد، لذا در ابتدای تشکیل دولت تدبیر و امید حجت‌الاسلام و المسلمین جناب آقای مجید انصاری (عضو فعلی مجمع تشخیص مصلحت نظام) در شهریور ماه ۱۳۹۲ به سمت معاون امور مجلس رئیس‌جمهور برگزیده شد. تجربه سه دوره نمایندگی در مجلس شورای اسلامی و ایفای مسئولیت در سمت معاون حقوقی و امور مجلس دولت هشتم موجب گردید، ایشان در انجام یکی از مهم‌ترین ماموریت‌های معاونت که همانا تعمیق و توسعه روابط دولت و مجلس بود، نقش قابل توجهی را ایفا نمایند. با عنایت به انتصاب جناب آقای انصاری در تیرماه ۱۳۹۵ به عنوان معاون حقوقی رئیس‌جمهور، رئیس‌جمهور دکتر حسینعلی امیری را در سمت «معاون امور مجلس رئیس‌جمهور» منصوب

کرد تا با تکیه بر سوابق و تجربیات اجرایی، قضایی، تقنینی و سیاسی و با استفاده از دانش حقوق عمومی مأموریت‌های مهم این معاونت را به سامان برساند. وی با آگاهی از ویژگی‌های حساس و خطیر این مسئولیت با همکاران کارآمد خویش توانست در مدت کوتاهی، نقشه راه اساسی برای از میان برداشتن موانع تفاهم دو قوه مجریه و مقننه را ترسیم و مسئولیت پذیرانه در جهت رفع موانع هم‌افزایی و همگرایی سیاسی و حقوقی کارگزاران نظام اجرایی و تقنینی گام‌های مؤثری بر دارد. در مجلس دهم علیرغم همگرایی نسبی سیاسی با دولت در زمینه قانونگذاری و نظارتی، اختلافات نظری و عملی فراوانی ظهور می‌نمود که ایجاد درک متقابل اعضای دولت و نمایندگان و پیدا نمودن اراده مشترک برای مواجهه با حل و فصل مشکلات کلان اقتصادی و سیاسی کشور تنها چاره کار بود. معاونت امور مجلس در دو حوزه تقنینی و نظارتی، از طریق در میان نهادن دیدگاه‌های کارشناسی در نحوه اداره امور کشور با نمایندگان و کمیسیون‌های تخصصی و مواجهه حضوری در دیدارهای فراکسیونی و استانی نمایندگان با اعضای دولت و مدیران ارشد قوه مجریه و مرتبط ساختن ظرفیت‌های حقوقی و تجربی معاونت‌های امور مجلس دستگاه‌های اجرائی با بدنه کارشناسی مجلس و مذاکرات و مکاتبات اقناعی با شورای نگهبان به عنوان رکن دوم قانونگذاری کشور و نیز مجمع تشخیص مصلحت نظام به عنوان مرجع نهایی حل و فصل اختلافات تقنینی، سطح مناسبات نهادهای عالی نظام را به سوی تفاهم، همگرایی و هم‌افزایی سوق داد که حاصل آن تصویب قوانین مهم و کاربردی در زمینه تحقق زیرساخت‌های مهم اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی کشور بود و همزمان با به رسمیت شناختن نهاد رسانه در ایجاد باور ملی و ایجاد اعتماد متقابل دولت و مردم، با در میان نهادن اخبار و اطلاعات فعالیت‌های مشترک دولت و مجلس، مسیر گردش صحیح اطلاعات حاکمیت در افکار عمومی را استمرار بخشید. دکتر امیری با سابقه اداری قضائی و حقوقی و تکیه بر تجارب خود در قوه قضائیه و عضویت در کمیسیون لوایح دولت، گام‌های مؤثری در نزدیک نمودن دیدگاه‌های دو قوه مجریه و قضائیه با جهت‌گیری تدوین لوایح قضائی برداشت و با حضور مستمر و بی‌سابقه در جلسات صحن علنی مجلس به عنوان یک عضو دولت، توانست با جلب اطمینان خاطر نمایندگان، نقش مؤثرتری در انتقال دیدگاه‌های نمایندگان به دولت و بالعکس ایفا نماید. بگونه‌ای که نمایندگان مجلس دهم این تلاش فداکارانه را قدرشناسانه طی نامه‌ای که از تربیون مجلس قرائت شد، ارج نهادند.

از دستاوردهای این دوران می‌توان به تدبیر هوشمندانه و کنترل فرآیند رسیدگی چند سوال از رئیس‌جمهور در دهمین دوره مجلس شورای اسلامی اشاره نمود که می‌توانست موجب تاثیر منفی در روابط بین دولت و مجلس گردد، بنحو شایسته‌ای مدیریت گردید. گزارش اهم فعالیت‌های این معاونت ارائه گردیده ظرفیتی فراختر طلب می‌نماید و این گزارش صرفاً به ذکر عناوین و ارقام بسنده نموده، بدیهی است در تحقق هر یک از این عناوین، رنج بسیار و عقلانیتی فرمانبردار صرف گردیده است که شرح آن مجال شایسته می‌طلبد.

ماموریت‌های معاونت امور مجلس رئیس‌جمهور

- ۱- تعمیق روابط مسئولانه و سازنده بین دولت و مجلس شورای اسلامی و شورای نگهبان.
- ۲- تنظیم و تدوین دستورالعمل روابط دولت و مجلس.
- ۳- مشارکت فعال در فرآیند رسیدگی و تصویب لوایح و تامین نظرات دولت در طرح‌ها در مجلس شورای اسلامی و شورای نگهبان.
- ۴- توسعه دانش پارلمانی و مهارت حرفه‌ای معاونین و مدیران پارلمانی وزارتخانه‌ها جهت ارائه عملکرد قانونمند در تعامل با مجلس شورای اسلامی.

عملکرد

- اقدامات راهبردی و اجرایی معاونت امور مجلس در دولت یازدهم و دوازدهم.
- روانسازی و هم‌افزایی تعاملات دولت و مجلس در چارچوب قوانین و آئین‌نامه‌های مجلس و دولت.
- تهیه و تدوین دستورالعمل روابط دولت و مجلس که با ۳۸ ماده توسط معاونت امور مجلس رئیس‌جمهور تدوین و از سوی معاون اول محترم رئیس‌جمهور به اعضای هیات دولت ابلاغ گردید.
- پشتیبانی علمی و کارشناسی از لوایح دولت و اطلاع‌رسانی عمومی و اعلام و حمایت از نظرات دولت در مجلس.
- افزایش بخشیدن نقش معاونین و مدیران پارلمانی وزارتخانه‌ها و سازمان‌های ذیربط جهت فعالسازی امور حقوقی و پارلمانی در تسریع و فرآیند تصویب قوانین.

- نظارت بر حضور و دفاع مستدل از دیدگاه‌های دولت در کمیسیون‌های تخصصی و اطلاع‌رسانی دیدگاه‌های کارشناسی دولت در مجلس.
- ارائه پیشنهاد اصلاح روش اجرائی ماده ۲۳۵ قانون آیین‌نامه داخلی مجلس از طریق هیئت عالی حل اختلاف و تنظیم روابط قوای سه‌گانه و انجام مذاکرات اقناعی در خصوص ماده ۲۳۵ با هدف داوطلبانه نمودن گزارش‌دهی رئیس‌جمهور و وزرا به مجلس شورای اسلامی.
- بررسی طرح‌های اعلام وصول شده و ارسال طرح‌ها به همراه نظرات کارشناسی به هیئت وزیران مبنی بر موافقت یا مخالفت و نیز تعیین نماینده دولت جهت شرکت در جلسات علنی و کمیسیون‌های تخصصی مجلس شورای اسلامی به منظور دفاع از نظرات دولت.
- تلاش برای اقناع نمایندگان در رد طرح الحاق یک تبصره به ماده ۲۰۶ قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی (باهدف رفع الزام پاسخگویی معاون پارلمانی رئیس‌جمهور و معاونان وزرا نسبت به سوالات و تذکرات).
- تشکیل کارگروه تخصصی رصد و پایش به منظور پیگیری و اجرایی شدن سند توسعه راهبردی معاونت بر اساس اولویت‌های ابلاغی و پیوست حکم انتصاب.
- نظارت و ارزیابی عملکرد تقنینی و نظارتی معاونین و مدیران امور مجلس دستگاه‌های اجرایی و نظارت بر نحوه تعامل و دستیابی به نتایج و دستاوردهای ذیل:
- هماهنگی و برگزاری جلسات توجیهی در هنگام رای اعتماد، برنامه‌ریزی جهت مذاکرات اقناعی با نمایندگان مجلس شورای اسلامی جهت اخذ ۵۸ مورد رأی اعتماد برای وزیران پیشنهادی (۸ مورد پس از استعفای وزیر، یک مورد وزارتخانه جدید و ۷ مورد پس از عدم رای اعتماد مجلس به وزیر پیشنهادی و ۶ مورد رای اعتماد پس از استیضاح وزرا)
- دفاع از نظرات دولت در کمیسیون‌های تخصصی در صحن علنی مجلس شورای اسلامی از طریق به‌کارگیری ظرفیت‌های معاونان امور مجلس وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی.
- دفاع فعال و مستدل از دیدگاه‌های دولت در کمیسیون‌های تخصصی و صحن مجلس در حوزه امور تقنینی و نظارتی.
- انجام مطالعات پیش زمینه و طراحی نظام مربوطه قبل از تدوین لوایح قانونی از سوی وزارتخانه‌ها.

- پاسخگویی و رفع شبهات و ابهامات موجود در مجلس در خصوص لوایح و نظرات دولت.
- بهره‌گیری از ظرفیت‌های کارشناسی و قانونی برای دفاع از نظرات دولت.
- هماهنگی بین دیدگاه‌های کارشناسی دستگاه‌های ذینفع در لوایح مربوطه منطبق با دیدگاه کلان دولت.
- برنامه‌ریزی و هماهنگی جهت حضور مناسب و به موقع وزراء، روسای سازمان‌ها و معاونین امور مجلس دستگاه‌های اجرایی در مجلس.
- هماهنگی معاونین و مدیران امور مجلس دستگاه‌های اجرایی جهت اتخاذ سیاست‌های مشترک در مجلس.
- تهیه و تدوین و اجرای سند جامع برنامه اصلاح و توسعه نظام تدوین لوایح قانونی به منظور بهبود روند آیین‌های قانونگذاری با تاکید بر نقش اساسی دولت در بهبود و اصلاح روندهای موجود.
- ارتقای کیفی نظرات دولت (وزارتخانه‌ها و سازمان‌های ذیربط) در امور پارلمانی و جلسات مشترک با نمایندگان مجلس شورای اسلامی.
- ارتقای بهبود تعاملات دولت و مجلس شورای اسلامی در چارچوب قوانین، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل روابط دولت و مجلس.
- برگزاری نشست‌های هم‌اندیشی و کارشناسی و استفاده از بسترهای فضای مجازی به منظور روزآمد نمودن دانش پارلمانی وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها.
- حضور فعال و موثر و انجام هماهنگی‌های لازم و برگزاری جلسات توجیهی در هنگام طرح رای اعتماد و یا استیضاح وزیران و برنامه‌ریزی جهت مذاکرات اقناعی با نمایندگان مجلس جهت اخذ رأی اعتماد برای وزیران پیشنهادی یا مورد استیضاح.
- برگزاری نشست‌های تخصصی با هیات رئیسه مجلس شورای اسلامی به منظور تبیین مواضع دولت در امور تقنینی و نظارت.
- برگزاری جلسات شورای معاونین پارلمانی دستگاه‌های اجرایی به منظور انجام مذاکرات هماهنگی و هم‌افزایی در زمینه مواضع دولت در مجلس.
- تشکیل شورای مدیران پارلمانی وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی و نهادهای عمومی غیر دولتی با هدف هماهنگی بخش‌های حاکمیتی در روابط و مناسبات با مجلس شورای اسلامی.

- برگزاری کارگاه‌های آموزشی تقنینی جهت کارکنان با هدف ارتقاء دانش و مهارت‌های کارشناسی در انجام وظایف و ماموریت‌های محوله.
- برگزاری نشست‌های علمی با حضور اساتید و صاحب نظران.
- تشکیل کارگروه تخصصی به منظور تبیین، ارزیابی و اتخاذ رویه واحد در دفاع از مواضع دولت در امور نظارتی از قبیل سوال و استیضاح وزیران و یا سوال از رئیس‌جمهور.
- برگزاری ملاقات مجامع استانی نمایندگان، کمیسیون‌ها و فراکسیون‌های مجلس شورای اسلامی با ریاست محترم جمهور و معاون اول رئیس‌جمهور.
- تکمیل و بروزرسانی بانک اطلاعاتی یکپارچه معاونت امور مجلس (سامانه).
- برگزاری جلسات مشورتی به منظور بهبود تعاملات دولت با مجلس شورای اسلامی با حضور معاونین، مدیران و کارشناسان.
- برگزاری جلسات هم‌اندیشی و پیشنهادی با دبیران کمیسیون‌های مجلس در راستای بهبود روابط خاص دولت و مجلس.

اقدامات و عملکرد حوزه تقنینی

- بررسی طرح‌های اعلام وصول شده و ارسال طرح‌ها به همراه نظرات کارشناسی به هیئت دولت مبنی بر موافقت یا مخالفت و نیز تعیین نماینده دولت جهت شرکت در جلسات علنی و کمیسیون‌های تخصصی مجلس شورای اسلامی به منظور دفاع از نظرات دولت.

۵۳۱ طرح توسط معاونت امور تقنینی بررسی و پس از تایید معاون امور مجلس رئیس‌جمهور به همراه اظهارنظر کارشناسی برای طرح در هیئت دولت ارسال گردیده است.

۲- احصاء مغایریت‌های مصوبات مجلس شورای اسلامی از جمله لایحه احکام دائمی، لایحه برنامه ششم و لوایح بودجه سال‌های ۱۳۹۵، ۱۳۹۶، ۱۳۹۷، ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ کل کشور، لایحه مالیات برارزش افزوده، لایحه شوراهای حل اختلاف، طرح اصلاح قانون انتخابات ریاست‌جمهوری، طرح اقدام راهبردی برای لغو تحریم‌ها و صیانت از منافع ملت ایران، طرح الزام دولت به پرداخت یارانه برای کالاهای اساسی و طرح‌های اصلاح قوانین آیین‌نامه داخلی مجلس

شورای اسلامی با قانون اساسی و سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری و ارسال به شورای نگهبان در قالب جدول تطبیقی با هدف تامین نظر دولت.

برای ۶۳ مصوبه مجلس حداقل ۱۲۰۰ مورد مغایرت با اصول قانون اساسی و سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری احصاء و طی ۶۳ مکاتبه از سوی معاون امور مجلس رئیس‌جمهور برای کلیه اعضای محترم شورای نگهبان ارسال گردیده است.

۳- تهیه، تدوین و احصاء مغایرت‌های مصوبات مجلس در قالب جدول تطبیقی لوایح دولت با مصوبات صحن علنی و گزارش کمیسیون تلفیق مجلس شورای اسلامی در خصوص «لایحه احکام دائمی، لایحه برنامه ششم توسعه و لوایح بودجه سال‌های ۹۵، ۹۶، ۹۷، ۹۸، ۹۹ و ۱۴۰۰» و ارسال جهت استحضار ریاست محترم جمهوری و معاون اول محترم رئیس‌جمهور و اعضای محترم هیات وزیران؛ ۷۵ گزارش تطبیقی به همراه حداقل ۵۵۰ مورد مغایرت احصاء و ارسال و توسط معاون امور مجلس رئیس‌جمهور گردید.

۴- تهیه و تدوین متن پیشنهادی محورهای سخنرانی ریاست محترم جمهوری و معاون اول محترم رئیس‌جمهور جهت حضور در مجلس شورای اسلامی در معرفی وزرای کابینه و دفاع از وزراء و ارائه لایحه بودجه سالانه.

۸ فقره متن پیشنهادی به همراه محورهای سخنرانی مربوط به لوایح بودجه سالیانه، رای اعتماد و استیضاح وزیران تهیه و ارسال گردید.

۵- شرکت و حضور فعال و مستمر در جلسات علنی مجلس شورای اسلامی و دفاع از نظرات دولت نظارت و هماهنگی لازم برای حضور مسئولین و معاونین امور مجلس وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی در صحن علنی مجلس به منظور بیان و دفاع از لوایح و نظرات دولت.

در ۷۷۷ جلسه علنی مجلس شورای اسلامی شرکت و حضور فعال داشته است.

۶- پیشنهاد تشکیل کارگروه تقنینی بررسی لوایح بودجه سالیانه در هیات رئیسه مجلس، جهت بررسی ایرادات مصوبات کمیسیون تلفیق و جلوگیری از چاپ پیشنهادات نمایندگان و شرکت در جلسات کارگروه (۹۵، ۹۶، ۹۷، ۹۸، ۹۹)

۵ کارگروه در هیئت رئیسه و معاونت قوانین مجلس شورای اسلامی با حضور نماینده معاونت امور تقنینی تشکیل و بیش از ۱۵۰۰ پیشنهاد نمایندگان را بررسی نمودند.

۷- اظهارنظر در خصوص دستور جلسات مجمع تشخیص مصلحت نظام جهت دفتر محترم رئیس‌جمهور.

نسبت به موضوعات ۳۳ دستور مجمع تشخیص مصلحت نظام، خصوصاً طرح‌ها و لوایح اختلافی و سیاست‌های قانونگذاری اظهارنظر و برای معاونت سیاسی دفتر رئیس‌جمهور ارسال گردید.

۸- تهیه پیش‌نویس قوانین ابلاغی و ارسال به دفتر ریاست محترم جمهوری برای امضای ریاست محترم جمهوری.

پیش‌نویس ۳۶۱ قانون تهیه و جهت امضاء و ابلاغ ریاست محترم جمهوری ارسال گردید.

۹- اظهارنظر کارشناسی و پاسخ به استعلام‌های کمیسیون‌های دولت: ۴۷۵ پاسخ به همراه نظرات کارشناسی نسبت به استعلام‌های کمیسیون‌های دولت تهیه و برای دبیران کمیسیون ارسال گردید.

۱۰- ارائه گزارش چهارماهه نحوه حضور نمایندگان دستگاه‌ها در کمیسیون‌های مجلس برای دفاع از نظرات دولت به هیات محترم دولت.

۱۷ گزارش در خصوص نحوه حضور نمایندگان دستگاه‌ها در کمیسیون‌های مجلس تدوین و برای استحضار ریاست محترم جمهوری، معاون اول محترم رئیس‌جمهور و اعضای محترم هیئت دولت ارسال گردید.

۱۱- تهیه و تدوین روزانه خلاصه مذاکرات جلسات علنی مجلس و ارسال به مسئولین و مقامات. مذاکرات ۷۷۱ جلسه علنی مجلس شورای اسلامی بصورت روزانه تهیه و تدوین و برای ریاست محترم جمهوری و سایر مسئولین و مقامات کشور ارسال گردید.

۱۲- تهیه فهرست قوانین آزمایشی جهت استحضار معاون اول محترم رئیس‌جمهور. فهرست قوانین آزمایشی طی ۱۰ فقره گزارش تهیه و برای تعیین تکلیف نهایی جهت استحضار معاون اول محترم رئیس‌جمهور ارسال گردیده است.

۱۳- ارسال لوایح بودجه سال‌های ۱۳۹۳ لغایت ۱۴۰۰ توسط ریاست محترم جمهوری به مجلس شورای اسلامی. ریاست محترم جمهوری ۸ لایحه بودجه، (سال‌های ۱۳۹۳ لغایت ۱۴۰۰) را در موعد مقرر به مجلس شورای اسلامی ارائه نموده است.

سایر دستاوردهای مهم کسب شده در حوزه تقنین

۱- اصلاح روش اجرایی ماده ۲۳۵ قانون آیین نامه داخلی مجلس (موضوع ارائه گزارش عملکرد ریاست محترم جمهوری و وزراء در مرداد ماه هر سال به مجلس شورای اسلامی)

- حضور در جلسات هیئت عالی حل اختلاف و تنظیم روابط قوای سه گانه و ارسال مغایرت های مصوبه مذکور با اصول قانون اساسی، محدود نمودن اختیارات قوه مجریه، تداخل وظایف و ماموریت های قوا.

نتیجه: نظر شورای عالی حل اختلاف مبنی بر این که: اختیارات نظارتی مجلس شورای اسلامی مصرح در قانون اساسی، قوانین عادی مبنی بر الزام دولت به ارائه گزارش های موردی، مشکلات قابل پیش بینی ناشی از اجرای مواد ۲۳۵ تا ۲۳۸ قانون آیین نامه داخلی مجلس و سوابق نظرات شورای نگهبان در خصوص محدودیت راهکارهای نظارت مجلس بر قوه مجریه، «اجرای مصوبه مذکور در قالب اقدامات داوطلبانه دولت بلامانع است» پس از تایید مقام معظم رهبری به دولت و مجلس ابلاغ گردید.

۲- مشارکت جدی در فرآیند رسیدگی طرح الحاق یک تبصره به ماده ۲۰۶ قانون آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی و تلاش در جهت عدم تصویب آن.

- موضوع طرح: در صورت تذکر کتبی و شفاهی نمایندگان به رئیس جمهور، معاون پارلمانی ایشان و در صورت تذکر به وزیر، یکی از معاونان وی موظف بوده ظرف مدت یک ماه در جلسه ای با حضور نمایندگان تذکر دهنده، موضوع را بررسی و گزارش را به هیات رئیسه، کمیسیون مربوطه و نمایندگان تذکر دهنده اعلام و در صورتی که نمایندگان قانع نشوند، تذکر در قالب سوال در دستور کار مجلس قرار می گیرد.

- ارسال ایرادات طرح مزبور طی نامه های متعدد جهت استحضار معاون اول محترم رئیس جمهور و رئیس وقت مجلس شورای اسلامی.

نتیجه: با مذاکرات اقناعی با نمایندگان و پیگیری های این معاونت، کلیات طرح مزبور در صحن علنی رد و موضوع از دستور کار مجلس خارج شد.

۳- تنظیم اخبار مربوط به مفاد لوایح تقدیمی دولت جهت انتشار در رسانه ها با هدف تنویر افکار عمومی

به منظور تنویر افکار عمومی، معاونت تقنینی هم زمان با ارسال نامه تقدیم لوایح به مجلس شورای اسلامی، متن خبر مربوط به مفاد لایحه ارسالی را تنظیم و در اختیار رسانه‌ها می‌گذارند تا افکار عمومی از متن لوایح مطلع گردد.

۴- نظریه حقوقی معاونت پارلمانی رئیس‌جمهور نسبت به ماده ۲۱۱ قانون آیین‌نامه داخلی مجلس

موضوع نحوه رای‌گیری سوال از رئیس‌جمهور مبنی بر آنکه دفاعیه رئیس‌جمهور محترم صرفاً در یک نوبت صورت پذیرد و رای‌گیری به تفکیک و برای هر سوال رای‌گیری جداگانه انجام شود. نتیجه: روز قبل از برگزاری جلسه علنی با رئیس وقت مجلس، توافق بعمل آمد که رای‌گیری به تفکیک و برای هر سوال جداگانه انجام شود، که فرآیند رسیدگی به سوال از رئیس‌جمهور، مورد قدردانی مقام معظم رهبری قرار گرفت.

۵- تنظیم و تدوین پیش‌نویس طرح تشکیل وزارت تجارت و بازرگانی: پیش‌نویس طرح مذکور توسط معاونت امور تقنینی، تدوین و پس از امضای حدود یکصدتن از نمایندگان، به هیات رئیسه مجلس شورای اسلامی تقدیم گردید.

تدوین پیشنهادات یازده‌گانه توسط معاونت امور تقنینی، جهت تامین نظر شورای نگهبان نتیجه: طرح مذکور مجدداً به کمیسیون ذیربط ارجاع گردید و مطابق ماده ۱۳۷ قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، در دستور کار مجلس یازدهم قرار دارد.

۶- تهیه و تدوین دستورالعمل روابط دولت و مجلس

نتیجه: دستورالعمل روابط دولت و مجلس توسط معاونت امور تقنینی معاونت امور مجلس رئیس‌جمهور تدوین و پس از برگزاری جلسات متعدد و تایید معاون محترم امور مجلس رئیس‌جمهور با ۳۸ ماده از سوی معاون اول محترم رئیس‌جمهور در سال ۱۳۹۵ به اعضای محترم هیات وزیران ابلاغ گردید.

۷- مذاکرات اقناعی مبتنی بر اصول قانون اساسی و قانون آیین‌نامه داخلی مجلس و ارائه استدلال‌های حقوقی برای هیات رئیسه مجلس دهم و یازدهم شورای اسلامی در خصوص عدم لزوم حضور ریاست محترم جمهوری در جلسه علنی مجلس شورای اسلامی جهت اخذ رای اعتماد جناب آقای خاوازی وزیر محترم جهاد کشاورزی و جناب آقای مدرس خیابانی وزیر محترم پیشنهادی صنعت، معدن و تجارت

باعنایت به اینکه به دلیل شیوع ویروس کرونا، ستاد ملی مقابله با کرونا حضور ریاست محترم جمهوری در مجلس شورای اسلامی را به صلاح ندانستند، لذا معاونت امورمجلس ضمن مذاکره با رئیس و اعضای هیات رئیسه دوره دهم و یازدهم مجلس شورای اسلامی و به استناد سابقه تاریخی عدم حضور رئیس دولت دهم به هنگام معرفی وزیر پیشنهادی راه و شهرسازی، حضور رئیس‌جمهور محترم را در مجلس ضروری ندانست، که این امر موجب تأسیس یک رویه حقوقی شاخص در نظام پارلمانی ایران گردید.

نتیجه: ریاست محترم جمهوری در جلسات علنی رای اعتماد روز چهارشنبه مورخ ۱۳۹۹/۱/۲۰ و روز چهارشنبه مورخ ۱۳۹۹/۵/۲۲ شرکت نمودند.

۸- ارتقاء دانش پارلمانی معاونین، مدیران و کارشناسان معاونت‌های امور مجلس وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی از طریق مکاتبات، آموزش‌ها و جلسات مشاوره پارلمانی و ارائه پیشنهاد ایجاد رشته دانشگاهی جهت توسعه دانش پارلمانی.

۹- عضویت معاونت در دو کمیسیون سیاسی دفاعی و لویج دولت.

۱۰- برگزاری نشست‌های علمی و تخصصی با حضور صاحب‌نظران و اساتید دانشگاه‌ها (۳ نشست):

- بررسی صلاحیت نمایندگان مجلس شورای اسلامی در رسیدگی به مشکلات حوزه انتخابیه با توجه به وجود نهادهای مشابه قانونی (شوراهای اسلامی شهر و روستا - شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان).

- بررسی تفکیک و تعیین وظایف حاکمیتی و تصدی دولت مندرج در قانون اساسی و سیاست‌های کلی نظام.

- بررسی ضرورت ساماندهی قوانین آزمایشی و تبدیل آنها به قوانین دائمی.

۱۱- برگزاری کارگاه‌های آموزشی تقنینی جهت کارکنان معاونت امورمجلس رئیس‌جمهور با هدف ارتقاء دانش و مهارت‌های کارشناسی در انجام وظایف و ماموریت‌های محوله (۶ دوره):

- علم قانونگذاری و تفسیر حقوقی (وضع و تفسیر قوانین)

- آشنایی با قانون اساسی، قوه مقننه و کمیسیون‌های مجلس شورای اسلامی

- آشنایی کامل با قانون اساسی

- آشنایی با قوه مقننه و اصطلاحات حقوق اساسی و حقوق عمومی
- آشنایی با قانون آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی
- آیین نگارش و ویراستاری مکاتبات اداری
- ۱۲- برگزاری جلسات تخصصی شورای مدیران کل پارلمانی وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی و عمومی غیر دولتی در حوزه تقنینی و طرح‌ها و لوایح (۵ جلسه)
- ۵ جلسه تخصصی درخصوص مسائل حوزه تقنینی، طرح‌ها و لوایح با حضور کلیه مدیران کل پارلمانی وزارتخانه‌ها، دستگاه‌های اجرایی و سازمان‌ها و نهادهای عمومی غیردولتی تشکیل گردید.
- ۱۳- تدوین تفاهم نامه معاون تقنینی با معاونین امورمجلس وزارتخانه‌ها بمنظور برگزاری کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی تخصصی از سوی معاونت تقنینی در وزارتخانه‌ها با هدف آموزش مدیران و کارشناسان ذیربط و تقویت بدنه کارشناسی.
- ۱۴- مشارکت در جلسات و ارائه پیشنهادهای نسبت به سیاست‌های کلی نظام و چگونگی اجرای آن (آیین نامه مجمع تشخیص مصلحت نظام)
- نتیجه: پیش نویس در دستور کار هیئت دولت قرار دارد.
- ۱۵- تهیه طرح پژوهشی بهبود روش‌های تقنینی در فرآیند تصویب دولت و مجلس شامل (مقدمه توجیهی، اهداف، تشکیلات و حوزه‌های پژوهشی)
- نتیجه: جهت تخصیص اعتبار برای معاون اداری و مالی نهاد ریاست جمهوری ارسال گردیده است.
- ۱۶- مشارکت در جلسات و ارائه پیشنهادات نسبت به پیش نویس لایحه اصول و قواعد قانون نویسی
- نتیجه: موضوع در دستور کار کمیسیون‌ها و هیئت دولت قرار دارد.
- ۱۷- ایجاد کانال اطلاع رسانی در فضای مجازی با عضویت معاونین و مدیران پارلمانی جهت اطلاع رسانی اقدامات تقنینی.
- ۱۸- مکاتبه با شورای نگهبان و رئیس مجلس و اعضای هیئت رئیسه در خصوص ایرادات قانون آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی.
- ۱۹- اظهارنظر نسبت به پیش نویس لایحه اصلاح قانون تعیین حدود وظایف، اختیارات و مسئولیت‌های ریاست جمهوری اسلامی ایران جهت استحضار ریاست محترم جمهوری.

۲۰- بارگذاری و ثبت لوایح دولت در سامانه قانونگذاری مجلس شورای اسلامی توسط نماینده معاونت امور تقنینی.

۲۱- رایزنی با معاونت قوانین مجلس شورای اسلامی و فراهم نمودن دسترسی کارشناسان معاونت امور تقنینی به بخش طرح‌ها و لوایح سامانه قانونگذاری مجلس شورای اسلامی.

۲۲- ارسال طرح‌ها برای وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی

معاونت امور مجلس رئیس‌جمهور در راستای ماده ۳۴ آیین‌نامه داخلی هیئت دولت و ماده ۱۳ دستورالعمل روابط دولت و مجلس طرح‌های اعلام وصولی را برای اعلام نظر به دستگاه‌های ذیربط ارسال می‌نماید.

- در دولت یازدهم برای ۳۹۱ طرح تعداد ۳۴۷۶ استعلام انجام شده که ۱۲۵۰ پاسخ از وزارتخانه و دستگاه‌های اجرایی دریافت گردید.

- در دولت دوازدهم تا ۵ خرداد ۱۴۰۰ برای ۵۴۸ طرح تعداد ۶۱۸۶ استعلام انجام شده که ۲۳۰۵ پاسخ از وزارتخانه و دستگاه‌های اجرایی دریافت گردید.

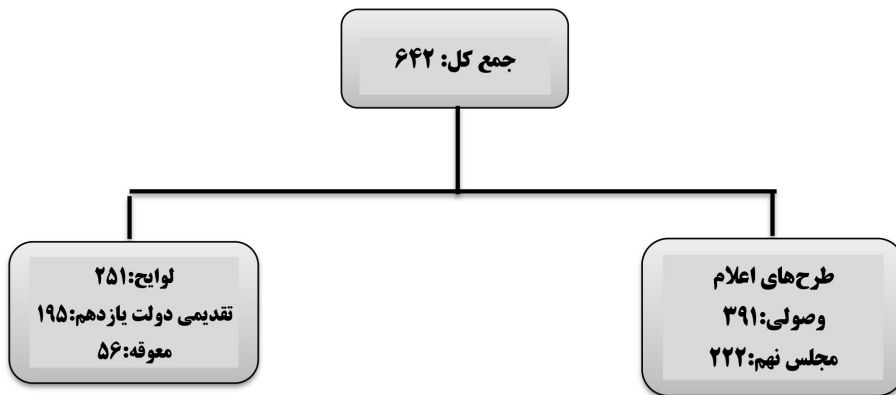
۲۳- عملکرد معاونت امور تقنینی در ارزیابی حوزه‌های تقنینی معاونت‌های پارلمانی وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی

معاونت امور تقنینی براساس اصول قانون اساسی، مواد قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی، آیین‌نامه داخلی هیئت دولت، دستورالعمل روابط دولت و مجلس و پیوست حکم معاون امور مجلس رئیس‌جمهور معیارها و شاخص‌های را برای حوزه‌های تقنینی معاونت‌های پارلمانی وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی تدوین و از طریق ارزیابی مکاتبات انجام یافته و حضور معاونین و مدیران پارلمانی در کمیسیون‌ها و صحن علنی مجلس و نیز با حضور نمایندگان معاونت تقنینی در معاونت‌های پارلمانی وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی و گفتگو با معاون و مدیران و کارشناسان میزان تطابق عملکرد معاونت‌های پارلمانی با شاخص‌ها را در قالب جدول تنظیم و به هیئت وزیران گزارش نموده است.

۲۴- تلاش در جهت تصویب لوایح مهم دولت در مجلس شورای اسلامی و مکاتبه با شورای نگهبان و مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص اعلام ضرورت تصویب برخی از لوایح

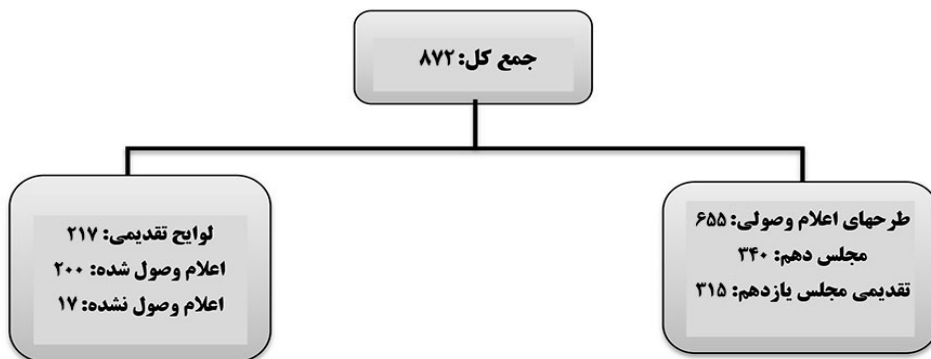
- تصویب تعداد ۱۲۲ موافقت‌نامه، پروتکل، کنوانسیون و معاهده در مجلس شورای اسلامی
- تصویب دائمی شدن ۹ مورد قانون آزمایشی
- ۲۵- موافقت دولت با بیش از ۱۴ مورد طرح‌های مهم نمایندگان مجلس

نمودار ۱- وضعیت طرح‌ها و لوائح تقدیمی (دولت یازدهم- ۱۳۹۲/۵/۱۵ لغایت ۱۳۹۶/۵/۱۴)

جدول ۱- وضعیت طرح‌ها و لوائح تقدیمی دولت یازدهم

عنوان (مرحله رسیدگی)	طرح	لایحه	جمع
قانون	۸۹	۱۳۷ (۳۵ مورد مربوط به لوائح معوقه می‌باشد)	۲۲۶
در جریان	۲۱۴	۷۷	۲۹۱
رد شده در صحن علنی	۱۲	۷	۱۹
رد شده در کمیسیون	-	۱۰	۱۰
بایگانی شده	۶۰ رد در کمیسیون و بایگانی	۴	۶۴
مسکوت مانده	-	-	-
مسترد شده	۹	۱۲	۲۱
منتفی	۷	۴	۱۱
جمع کل	۳۹۱	۲۵۱	۶۴۲

نمودار ۲- وضعیت طرح‌ها و لوائح تقدیمی (دولت دوازدهم ۱۳۹۶/۵/۱۵ لغایت ۱۴۰۰/۳/۵)

جدول ۲- وضعیت طرح‌ها و لوائح تقدیمی (دولت دوازدهم ۱۳۹۶/۵/۱۵ لغایت ۱۴۰۰/۳/۵)

عنوان (مرحله رسیدگی)	طرح	لایحه	جمع
قانون	۷۳	۷۱	۱۴۴
(در جریان)	۳۰۷	۸۶	۳۹۳
تعداد ۳۰ فقره مربوط به مجلس یازدهم (اعم از اعاده شورای نگهبان، ارجاعی به مجمع و ماده ۱۳۷ قانون آیین نامه داخلی مجلس) می باشد			
تحت بررسی در شورای نگهبان	۳۰	۱۸	۴۸
تحت بررسی در مجمع تشخیص مصلحت نظام	۲	۴	۶
رد شده در صحن علنی	۱۶	۱	۱۷
رد شده در کمیسیون و بایگانی	۵۰	۱۰	۶۰
مسکوت مانده	-	-	-
مسترد شده	۶	۱۰	۱۶
اعلام وصول نشده	-	۱۷	۱۷
باقی مانده از مجلس دهم تعیین تکلیف نشده	۱۷۱	-	۱۷۱
جمع کل	۶۵۵	۲۱۷	۸۷۲

اقدامات و عملکرد حوزه نظارت و هماهنگی

الف - پیگیری تذکرات کتبی نمایندگان به مسئولان اجرایی

براساس مستندات موجود در سامانه این معاونت «ساوا» و با توجه به پیگیری‌های مستمر، مذاکرات، رایزنی‌ها، حضور دائم در صحن علنی و استفاده از ظرفیت‌های معاونان پارلمانی، در راستای اقتناع نمایندگان مجلس شورای اسلامی شاهد روند کاهشی در تذکرات به رئیس‌جمهور و مسئولان اجرایی در دو دولت یازدهم و دوازدهم می‌باشیم. به گونه‌ای که این روند از بیش از سه هزار تذکره به مسئولان اجرایی در سال نخست دولت یازدهم، به حدود دو هزار تذکره در سال پایانی در دولت دوازدهم کاهش یافته است.

جدول مزبور به شرح ذیل می‌باشد:

جدول ۳- پیگیری تذکرات کتبی نمایندگان به رئیس‌جمهور و مسئولان اجرایی

موضوع	دولت یازدهم				دولت دوازدهم			
	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹
پیگیری تذکرات کتبی نمایندگان به مسئولان اجرایی	۳۴۲۶	۳۲۰۱	۲۹۸۶	۲۶۸۸	۲۴۳۶	۲۷۶۲	۲۶۰۵	۲۱۹۲
پیگیری، مکاتبه و تهیه پاسخ تذکرات نمایندگان به رئیس‌جمهور	۴۵۴	۹۶۸	۵۲۳	۴۸۴	۴۵۳	۵۸۰	۶۳۰	۴۷۰

لازم به ذکر است که مکاتبات انجام شده توسط این معاونت در خصوص تذکرات کتبی نمایندگان به رئیس‌جمهور از مجموع ۳۸۵۴ مورد، بالغ بر ۶۵۴۷ فقره مکاتبه و پیگیری از دستگاه‌های اجرایی بعمل آمده که تمام پاسخ‌های دریافتی از سوی وزارتخانه‌ها و سازمان‌های دولتی در چارچوب قوانین، برای هیأت رئیسه و نمایندگان مجلس شورای اسلامی ارسال شده است.

ب - پیگیری سوالات نمایندگان مجلس از رئیس‌جمهور و وزرا

با عنایت به برنامه‌ریزی‌های صورت گرفته از سوی این معاونت جهت رایزنی با نمایندگان مجلس شورای اسلامی برای اقتناع سوال‌کنندگان در صحن علنی، کمیسیون‌های تخصصی مجلس، محیط‌های اداری و دستگاه‌های اجرایی وزارتخانه‌ها با برگزاری جلسات دیدار با اعضای دولت، معاونان و مدیران کل پارلمانی و تلاش کارشناسان حوزه پارلمانی، شاهد روند

کاهشی در تذکر از رئیس‌جمهور و سؤال از دیگر مسئولان اجرایی در دولت تدبیر و امید بودهایم. به نحوی که از مجموع ۶۳۴۴ فقره سؤال ارجاع شده به هیأت رئیسه مجلس تعداد ۵۴۰۳ فقره سؤال (۸۵٪) به کمیسیون‌های تخصصی مجلس ارجاع گردیده و از این تعداد صرفاً ۲۳۴ سؤال (۴٪) در صحن علنی مجلس شورای اسلامی مطرح شده است. از تعداد مذکور، در ۱۸۳ فقره (۷۸٪) نمایندگان از توضیحات وزیر قانع شده‌اند.

جدول ۴- پیگیری سوالات نمایندگان مجلس از رئیس‌جمهور و وزرا

موضوع	دولت یازدهم				دولت دوازدهم			
	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹
سوالات ارجاعی نمایندگان به هیئت رئیسه مجلس	۶۷۵	۹۶۸	۶۱۶	۷۶۳	۸۳۴	۸۶۵	۶۸۹	۲۴۶۰
پس از پیگیری سوالات ارجاع شده به هیئت رئیسه مجلس، تعداد سوالات ارجاع شده به کمیسیون‌های تخصصی مجلس کاهش یافته است	۴۸۴	۷۸۲	۶۱۶	۶۲۱	۷۲۹	۶۵۴	۶۸۹	۸۶۴
با پیگیری سوالات در کمیسیون‌های تخصصی مجلس، سوالات مطرح شده در صحن کاهش یافته است	۸	۲۶	۲۲	۲۸	۳۹	۵۶	۴۲	۱۳
کاهش تعداد سوالات نمایندگان در صحن و پاسخگویی به نمایندگان و اقتناع از پاسخ وزیر	۵	۱۷	۱۵	۲۵	۳۴	۴۷	۳۲	۹
پیگیری رفع تحقیق و تفحص از دستگاه‌های دولتی که در نهایت تعداد آن کاهش چشمگیری یافت	-	-	-	۵۱	۴۱	۶۵	۱۵	۱

همچنین سوالات نمایندگان از رئیس‌جمهور که در دولت دوازدهم در چهار مورد صورت پذیرفته، در سه مورد نخست با توجه به مدیریت و برنامه‌ریزی این معاونت و برگزاری چندین

جلسات شورای معاونان پارلمانی، مذاکرات عدیده با نمایندگان و امضاء کنندگان، ریاست و هیأت رئیسه مجلس، به اقناع نمایندگان محترم انجامید و در نتیجه انصراف، از حد نصاب خارج شد. لیکن در سوال چهارم از رئیس جمهور، علیرغم رایزنی‌های انجام گرفته، مذاکرات با نمایندگان جهت انصراف از سوال و برگزاری نشست‌های معاونان و مدیران کل پارلمانی، سوال کنندگان با انصراف از انصراف، مجدداً لیست سوال را به حد نصاب لازم رساندند. در این مرحله رئیس جمهور در صحن علنی مجلس شورای اسلامی حضور یافته و به سوالات نمایندگان پاسخ داد.

ج - برنامه‌ریزی برای معرفی وزراء پیشنهادی و کسب رأی اعتماد

برنامه‌ریزی به منظور کسب رأی اعتماد کابینه دولت یازدهم و دوازدهم ۵۸ مورد (۸ مورد پس از استعفای وزیر، ۱ مورد وزارتخانه تازه تاسیس و ۷ مورد پس از عدم رأی اعتماد مجلس به وزراء پیشنهادی دولت و ۶ مورد رأی اعتماد پس از استیضاح وزراء).

- کارگروه رأی اعتماد به منظور برنامه‌ریزی و تدوین اقدامات ضروری در راستای جلب رأی اعتماد نمایندگان مجلس شورای اسلامی به وزیر یا وزراء پیشنهادی دولت تشکیل گردید.
- اجرای مصوبات کارگروه رأی اعتماد با عضویت و حضور معاونین وزارتخانه‌ها و سازمان‌های دولتی در معاونت امور مجلس رئیس جمهور و محوریت معاونت امور مجلس وزارتخانه مربوطه.
- احصاء محورها و دیدگاه‌های نمایندگان مجلس پس از بررسی و تجزیه و تحلیل سوالات، تذکرات و نطق‌های نمایندگان در قالب جداول، آمار و اینفوگراف، به منظور آگاهی و اشراف وزراء به سوال‌های نمایندگان و محورهای مذاکرات مورد بحث ایشان.
- پیشگیری و ممانعت از توزیع هرگونه شب نامه یا اوراقی که به نحوی به دنبال تشویش فضای مجلس می‌باشد.

● برگزاری جلسات همفکری و هماهنگی با رئیس و هیئت رئیسه مجلس و روسای کمیسیون‌ها و دبیران کمیسیون‌های مجلس شورای اسلامی به منظور پیش‌بینی و ساماندهی فرایندهای رأی اعتمادها.

● برگزاری نشست و دیدارهای انفرادی وزراء پیشنهادی با نمایندگان، کمیسیون‌ها، مجامع استانی و فراکسیون‌های مجلس.

● برگزاری جلسات شورای معاونین به منظور برنامه‌ریزی و تدوین راهبردهای کارآمد جهت اقناع نمایندگان مخالف.

د- برنامه‌ریزی و پیگیری‌های این معاونت در روند اقناع نمایندگان از طرح استیضاح

با توجه به برگزاری جلسات شورای معاونین پارلمانی از سوی معاونت امور مجلس رئیس‌جمهور و هماهنگی در تلاش معاونین پارلمانی دستگاه‌های اجرایی در تعامل سازنده و تاثیرگذار با مجلس شورای اسلامی، از تعداد (۳۹) فقره طرح استیضاح که طی دولت‌های یازدهم و دوازدهم در مجلس شورای اسلامی از سوی نمایندگان طراحی و امضا گردید، تنها (۹) فقره از آنها به مرحله اعلام وصول و طرح در صحن علنی مجلس شورای اسلامی منتهی شد و از بین آنها فقط (۶) فقره منجر به استیضاح وزیر مربوطه گردید. (به عبارت دیگر فقط ۱۵٪ از استیضاح‌های تهیه شده توسط نمایندگان مجلس منجر به رای عدم اعتماد شده است).

ه- عملکرد معاونت نظارت و هماهنگی در حوزه ارزیابی

ارزیابی معاونت پارلمانی وزارتخانه و دستگاه اجرایی در دو مرحله برنامه‌ریزی و اجرا گردید. در این راستا «آیین‌نامه ارزیابی عملکرد معاونین و مدیران امور مجلس وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی» به منظور ایجاد الگوی واحد در تهیه و تدوین گزارش عملکرد دوره‌های از امور نظارتی در حوزه مجلس جهت ارائه گزارش به هیأت محترم وزیران در چارچوب جداول و شاخص‌های (سنجه) استاندارد مبتنی بر اصول قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی اولویت‌های عمومی و تخصصی پیوست حکم معاون امور مجلس رئیس‌جمهور و «دستورالعمل روابط دولت و مجلس» تدوین و اجرایی گردید.

همچنین کارگروه تخصصی ارزیابی از معاونت‌های پارلمانی با تدوین شاخص‌های ارزیابی براساس تکالیف و وظایف دستگاه‌ها در امور مجلس، به ارزیابی طی دو مرحله با صرف ۶۴۰ نفر ساعت توسط مدیران معاونت و مصاحبه با معاونین، مدیران کل، روسای ادارات و کارشناسان امور مجلس دستگاه‌های اجرایی طی ۷۲۰ نفر ساعت با حضور در وزارتخانه‌ها اقدام نمود.

ه-۱- پیشنهادهای حاصل از دو مرحله ارزیابی

۱. اصلاح و ارتقاء مکاتبات و نگارش.
۲. ایجاد و توسعه سیستم و سامانه متمرکز رایانه‌ای.
۳. اجرای کامل «دستورالعمل روابط دولت و مجلس».

۴. اجرایی نمودن برنامه‌ها و راهبرد های دولت در تعامل با مجلس.
۵. تقویت جایگاه معاونت‌های امور مجلس وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی از طریق اصلاح ساختار سازمانی.

هـ- ۲- دستاوردهای حاصل از دو مرحله ارزیابی و توصیه‌های اصلاحی معاونت امور مجلس رئیس‌جمهور

۱. ایجاد و ارتقاء سامانه‌های مبتنی بر فناوری اطلاعات (IT)
۲. اجرای الگوی متحدالشکل در تهیه و ارسال گزارش‌های تحلیلی، آماری و توصیفی برای مسئولین دستگاه‌ها.
۳. تهیه و تدوین فرم‌های استاندارد به‌منظور رصد موارد نظارتی از وزارتخانه‌ها در قالب صورتجلسات حضور مسئولین دستگاه‌ها در کمیسیون‌های تخصصی مجلس.
۴. استاندارد سازی تهیه گزارش‌های آماری و موضوعی در امور نظارتی نمایندگان از جمله پاسخ به تذکرات و سؤالات و ...
۵. اجرای کامل «دستورالعمل روابط دولت و مجلس» ابلاغ شده از سوی معاونت امور مجلس رئیس‌جمهور.
۶. هماهنگی و تمرکز اقدامات سازمان‌های تابعه و واحدهای استانی وزارتخانه‌ها با ستاد دستگاه‌ها در کلیه تعاملات با مجلس شورای اسلامی.
۷. برگزاری منظم دیدار نمایندگان با مسئولین دستگاه‌ها در قالب انفرادی، مجامع استانی، کمیسیون‌ها و فراکسیون‌های مجلس.
۸. برگزاری کارگاه آموزشی «آشنایی با سامانه قانون‌گذاری مجلس شورای اسلامی» به منظور آشنایی کارشناسان امور مجلس دستگاه‌های اجرایی جهت پاسخگویی به مکاتبات نمایندگان در قالب تذکر و سوال از وزراء از سوی معاونت امور مجلس رئیس‌جمهور.

و- برگزاری دیدارها، اجلاس‌ها و شورای معاونان پارلمانی

و- ۱- نشست‌های مشترک دولت و مجلس

- به منظور ارتقاء هر چه بیشتر سطح تعامل دولت و مجلس؛ این معاونت اقدام به برگزاری ۹ نشست مشترک با حضور رئیس‌جمهور و رئیس مجلس شورای اسلامی، اعضای هیأت

دولت و اعضای هیأت رئیسه و نمایندگان مجلس و همچنین معاونان پارلمانی وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی نموده است. از جمله دستاوردهای این نشست‌ها، ایجاد همدلی و همراهی میان دولت و مجلس در راستای اهداف عالیه نظام مقدس جمهوری اسلامی و فراهم نمودن زمینه‌های مناسب سیاسی، اجتماعی و فرهنگی در جامعه می‌باشد.

برنامه‌ریزی این جلسات از سوی معاونت امور مجلس رئیس‌جمهور برای هماهنگی مناسب با هیأت رئیسه و معاونت‌های اجرایی و قوانین مجلس در طی برگزاری این سلسله جلسات انجام پذیرفته است.

و-۲- برگزاری دیدارهای نمایندگان مجلس با رئیس‌جمهور و معاون اول رئیس‌جمهور

به منظور زمینه‌سازی برای تنظیم، تسهیل و تعمیق روابط میان دولت با نمایندگان مجلس پیرامون مسایل کشور، و در اجرای ماده ۲ دستورالعمل روابط دولت و مجلس، این معاونت در چهارچوب برنامه‌های دولت تدبیر و امید، و بنابر درخواست روسای مجامع استانی و کمیسیون‌های تخصصی و فراکسیون‌های مجلس شورای اسلامی، اقدام به برگزاری جلسات دیدار نمایندگان مجلس با رئیس‌جمهور و معاون اول رئیس‌جمهور نموده است.

جلسات دیدار نمایندگان مجلس با رئیس‌جمهور در قالب ۲۱ ملاقات با مجمع استانی، ۴ فراکسیون، ۲ کمیسیون تخصصی، یک دیدار با روسای کمیسیون‌های تخصصی مجلس و یک دیدار با نمایندگان اقلیت‌های دینی صورت پذیرفته است.

همچنین در همین راستا، دیدارهای نمایندگان مجلس شورای اسلامی با معاون اول رئیس‌جمهور طی برگزاری ۵۱ دیدار با مجامع استانی، ۴ فراکسیون، ۳ کمیسیون تخصصی و ۹۴ ملاقات انفرادی انجام شده است.

براساس برنامه‌ریزی‌های این معاونت، در مجموع ۸۷ دیدار گروهی (استانی، فراکسیونی و کمیسیونی مشتمل بر ۱۴۲۹ نفر نماینده) طی دولت‌های یازدهم و دوازدهم تا پایان دی ماه ۱۳۹۹ برگزار شده است.

ز- برگزاری شورای معاونین و مدیران کل پارلمانی

این معاونت با برگزاری ۳۹ نشست معاونان پارلمانی در دولت تدبیر و امید، توانسته است به دستاوردهای مهمی در عرصه پارلمانی از جمله تشکیل کار گروه رای اعتماد، موفقیت در جلب نظر

و اقناع نمایندگان در انصراف از ۳۰ طرح استیضاح، اعلام و ابلاغ نظرات دولت در فرآیند بررسی طرح‌ها و لوایح، پیشگیری از طرح سوال و انصراف نمایندگان و همچنین آماده سازی حوزه‌های پارلمانی در قبال مباحث مطروحه و دستور کار هفتگی صحن علنی مجلس، اطلاع‌رسانی از آخرین وضعیت دستور کار کمیسیون‌های تخصصی مجلس به منظور اعلام و تامین نظر دولت در امور نظارتی و فرآیند قانونگذاری دست یابد.

از دیگر نتایج حاصل از برگزاری این جلسات، کسب رای اعتماد حداکثری وزراء پیشنهادی، کاهش اعلام وصول استیضاح از ۳۹ طرح به ۹ مورد اعلام وصول و طرح در صحن علنی، کاهش اعلام وصول سوالات، پیگیری مکاتبات و پاسخ به تذکرات قانونی نمایندگان در ظرف زمانی تعیین شده، کارآمدسازی و بهینه سازی فرآیندها در معاونت‌های امور مجلس در تعامل با نمایندگان مجلس و ... بوده است.

ح - مکاتبات

این معاونت ضمن نظارت بر فرآیند مکاتبات، دستگاه‌ها را ملزم به رعایت شئونات و انطباق پاسخ به مکاتبات نمایندگان با قوانین و مقررات در مهلت زمانی تعیین شده می‌دارد. براساس راهبردهای این معاونت مبنی بر الزام وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها در تهیه بانک اطلاعاتی متمرکز از مکاتبات حوزه مجلس و ارائه گزارش فصلی به معاونت مجلس رئیس‌جمهور، قریب به ۳۱۳۱ فقره نامه بوده است که کلیه مکاتبات مزبور در ظرف زمانی تعیین شده و در چهارچوب قوانین و مقررات، پس از تهیه پاسخ برای مجلس و نمایندگان ارسال شده است.

ط - چاپ کتاب راهنمای تماس تلفنی

به منظور تسهیل مناسبات میان دولت و مجلس، کتاب راهنمای تماس نمایندگان مجلس شورای اسلامی با مسئولین اجرایی کشور از ابتدای دولت یازدهم به تعداد بیش از ده هزار نسخه که هر دو سال یک بار به روز رسانی، منتشر و در اختیار نمایندگان اعضای هیأت دولت، معاونان وزراء و مدیران پارلمانی قرار داده شد.

ی - ایده‌ها و نوآوری‌های نوین معاونت امور مجلس رئیس‌جمهور

۱. دیدارهای اعضای هیأت دولت (وزراء، معاونین امور مجلس رئیس‌جمهور، روسای سازمان‌های دولتی) و سایر مقامات و مدیران دستگاه‌های اجرایی در دفتر ویژه دولت در

- مجلس شورای اسلامی (۱۷۲۹ فقره).
۲. تشکیل ستاد رای اعتماد مشتمل بر پنج کارگروه متشکل از معاونان پارلمانی وزارتخانه‌ها و سازمان‌های دولتی.
۳. حضور مستمر معاون امور مجلس رئیس‌جمهور به همراه معاونین و مدیران از اولین ساعات تشکیل تا پس از پایان جلسات رسمی.
۴. ارزیابی حوزه پارلمانی وزارتخانه‌ها و سازمان‌های دولتی.
۵. برگزاری اجلاس یک روزه کلیه پرسنل، کارشناسان، مدیران و معاونین پارلمانی.
۶. تهیه و تدوین اولین گزارش آماری و مقایسه‌ای عملکرد دولت در تعامل با مجلس شورای اسلامی.
۷. تدوین کتاب گزارش عملکرد معاونت امور مجلس رئیس‌جمهور در دولت تدبیر و امید.
۸. برگزاری کارگاه آموزشی «سامانه جامع قانونگذاری مجلس شورای اسلامی».
۹. حضور برنامه‌ریزی شده و مدون مدیران کل پارلمانی در دفتر ویژه دولت در مجلس.

ارتباط با رسانه‌ها و سفرهای استانی

ارتباط با رسانه‌ها

با عنایت به نقش و جایگاه رسانه در حوزه تبیین سیاست‌ها، دستاوردها و اقدامات دولت که موجب ارتقای اعتماد و امیدآفرینی به عنوان اصلی‌ترین مؤلفه‌های سرمایه‌گذاری اجتماعی می‌گردد، معاونت امور مجلس رئیس‌جمهور همواره بر این مهم تأکید و با ارتباط مستمر و مداوم با رسانه‌ها و مطبوعات در راستای حوزه مأموریت‌ها و وظایف این معاونت به تبیین دستاوردهای دولت پرداخته است.

از جمله این اقدامات می‌توان به موارد ذیل اشاره نمود:

- حضور در اکثر بخش‌های خبری بصورت مصاحبه خبری، صوتی و تصویری در خصوص رأی اعتماد به وزرا، استیضاح وزرا و لوایح دولت در حوزه‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی، معیشتی و فرهنگی.
- شرکت در برنامه‌های سیاسی، اجتماعی و تبیین مأموریت‌های معاونت پارلمانی رئیس‌جمهور در راستای تعامل دولت با مجلس از جمله حضور در برنامه‌های دست خط،

پایش، ایران ما و... .

- نشست‌های خبری و بازدید از خبرگزاری‌های مختلف و مصاحبه در رابطه با موضوعات روز از جمله خبرگزاری برنا، باشگاه خبرنگاران جوان، فارس، مهر، ایرنا، ایسنا.
- نشست با خبرنگاران در ایام مختلف به‌ویژه روز خبرنگار و تجلیل از آنها.

سفرهای استانی (۶۳ سفر به استان‌های مختلف کشور)

- حضور در گلزار شهدای استان‌های مقصد، با هدف بازآفرینی خاطرات دفاع مقدس، تجدید میثاق و ادای احترام به مقام شامخ شهدا.
- دیدار با خانواده معزز شهدا، جانبازان و ایثارگران
- ایراد سخنرانی و مخاطب قراردادن مردم با ویژگی‌های شاخص و برجسته هر استان یا شهرستان.
- آگاهی بخشی به نسل جوان در خصوص شرایط پیش از انقلاب و شرایط امروز.
- ترغیب مردم به حضور در عرصه‌های مختلف سیاسی به اقتضای ایام.
- تبیین دستاوردها و خدمات محسوس و ملموس دولت در حوزه‌های مختلف.
- شفاف‌سازی و بیان صادقانه شرایط دشوار تحریم اقتصادی به منظور تقویت تاب‌آوری در برابر تحریم‌ها.
- برگزاری نشست توجیهی و صمیمی متعدد با اصحاب رسانه.
- روشنگری در خصوص اقدامات دولت در راستای اصلاح قوانین، طرح‌ها و لوایح اولویت‌دار و امیدآفرین توسط دولت.
- گفتگو با اقشار مختلف مردم و اخذ درخواست‌های آنها و پیگیری و ارسال آن به دستگاه‌های ذیربط.
- افتتاح و بهره‌برداری از طرح‌ها و پروژه‌ها با حضور اقشار مختلف مردم و جوامع محلی در راستای سیاست اجتماعی نمودن آیین‌ها و فعالیت‌ها به منظور ایجاد شور و نشاط و همدلی در سطوح مختلف استان‌ها.
- تبیین سیاست دولت در اثرگذاری و تفویض بخشی از اختیارات به استانداران.
- حضور در جلسات شورای اداری به منظور بحث و تبادل نظر با مسئولین و فعالین عرصه‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی.
- قابل ذکر است بعد از هر سفر استانی ضمن پیگیری درخواست‌های مسئولین و مردم، گزارش از سفر و مطالبات استان‌ها در هیات دولت مطرح گردید.

تحلیل عملکرد

معاونت امور مجلس رئیس‌جمهور براساس ماموریت ویژه‌اش که راهبرد تعامل میان دو قوه را بردوش دارد، در دوران مسئولیت دکتر امیری که فردی با تجربه، تعامل‌گرا و باورمند به گفتگو می‌باشد توانست مسیری در راه تسهیل، روان‌سازی، هم‌افزایی روابط و تعاملات دولت و مجلس را با تهیه و تدوین دستورالعمل روابط دولت و مجلس فراهم نماید.

وی حضور مستمر در جلسات علنی را گامی موثر در راستای تعامل دولت و مجلس می‌داند، این اقدام ایشان را می‌توان به نوبه خود اقدامی نو و ابتکاری دانست. ایشان به دلیل سوابق ارزنده در شورای نگهبان توانست ارتباط موثر و مستمری را در فرآیند قانون‌گذاری در جهت تأمین نظردولت، مبتنی بر اصول کارشناسی با شوری برقرار نماید. امیری بر نقش معاونین پارلمانی دولت در وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی در راستای تحقق ماموریت‌های معاونت پارلمانی کاملاً واقف بود لذا در همین راستا به تشکیل جلسات مستمر، منظم و موثر معاونین پارلمانی اقدام نمود. از دیگر اقدامات تأثیرگذار ایشان می‌توان به تشکیل ستاد رای اعتماد دولت دوازدهم برای نخستین بار اشاره نمود. طراحی و تدوین سیستم ارزیابی عملکرد معاونت‌های پارلمانی و حقوقی وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی، برنامه‌ریزی در راستای ارتقای دانش پارلمانی معاونین و مدیران کل پارلمانی وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی از دیگر اقدامات موثر دکتر امیری می‌باشد.

عملکرد قابل قبول و موثر معاون امور مجلس رئیس‌جمهور موجب گردید، پس از برگزاری انتخابات ریاست‌جمهوری دوازدهم و پیروزی مجدد حسن روحانی، مجدداً به عنوان معاون امور مجلس رئیس‌جمهور انتخاب شود. این انتخاب با حمایت گسترده مجلس، از سلیقه‌های مختلف سیاسی روبرو گردید و ۲۳۶ نماینده مجلس در نامه‌ای به شماره ۱۲/۹۷۶۶۷/د مورخ ۱۳۹۶/۱۱/۸ خطاب به رئیس‌جمهور از انتصاب مجدد ایشان تشکر، قدردانی و حمایت نمودند، این نامه در تاریخ ۱۳۹۶/۱۰/۶ از تریبون مجلس قرائت گردید. این امر نشان از رابطه مبتنی بر احترام متقابل معاون پارلمانی رئیس‌جمهور و مجلس داشت.

در پایان دهمین دوره مجلس شورای اسلامی نیز بیانیه‌ای با ۲۶۵ امضاء، در روز سه شنبه مورخ ۱۳۹۹/۲/۲۳ مبنی بر حمایت از عملکرد علمی، رفتاری، اخلاقی و حضور دائمی معاون امور مجلس رئیس‌جمهور در صحن علنی مجلس شورای اسلامی قرائت گردید و طی نامه شماره ۱۲/۹۱۳۶/د مورخ ۱۳۹۹/۲/۳۱ به رئیس‌جمهور محترم تقدیم گردید.

از اقدامات دیگر جناب دکتر امیری می‌توان به سفرهای استانی ایشان اشاره نمود. سفرهای استانی دکتر امیری گامی اثربخش در راستای تعامل نمایندگان عالی دولت و نمایندگان مجلس شورای اسلامی در استان‌ها بود در این سفرها ضمن پیگیری درخواست‌های مسئولین و مردم، گزارش از سفر و مطالبات استان‌ها ضمن مکاتبه با اعضای دولت، در هیأت دولت مطرح و سپس پیگیری می‌گردید.

رای اعتماد به کابینه دوازدهم را می‌توان موفقیتی دیگر برای دکتر امیری و دولت دانست، برخلاف سه دوره قبل، این بار تنها یک وزیر در این جلسه موفق به کسب رای اعتماد نشد. در این میان، نقش دکتر امیری در اقناع نمایندگان در انصراف از درخواست استیضاح‌های وزرا در دولت دوازدهم مبرهن می‌باشد.

با روی کار آمدن مجلس یازدهم و توجه به وعده‌های انتخاباتی داده شده از سوی نمایندگان، چاره‌اندیشی فوری در رابطه با مشکلات اقتصادی و معیشتی در دستور کار برخی از نمایندگان قرار گرفت.

یکی از چالش‌های مهم دکتر امیری معاون امور مجلس رئیس‌جمهور با مجلس یازدهم، حضور دوسوم نمایندگان برای اولین بار در مجلس می‌باشد که این امر در قرائت تذکرات پرشمار، سوالات، تحقیق و تفحص نمایان است. در حالی که شرایط کشور و ترکیب نمایندگان و حتی طرح سوال از رئیس‌جمهور می‌توانست مشکلاتی ایجاد نموده و دولت را با چالش جدی مواجه کند، اما حضور معاون فراجناحی امور مجلس تا حد چشمگیری راه را بردولت هموار کرد.

مجلس یازدهم با ارائه طرح‌های پرشمار، عملاً نظام اولویت در بررسی طرح‌ها و لوایح را با مشکل مواجه نموده است.

عملکرد معاون امور مجلس رئیس‌جمهور در ارتباط با مجلس یازدهم نیز - با محوریت فرمایش دکتر روحانی در افتتاحیه یازدهمین دوره مجلس شورای اسلامی مبنی بر این که «ما از مجلس اخوت را می‌خواهیم»- عجین گردید. دکتر امیری همواره با توجه به مصالح نظام تلاش در راستای یکپارچگی و انسجام را محور اقداماتش قرار داد. در همین راستا به طراحی نشست و دیدار اعضای محترم هیئت دولت با نمایندگان مجلس شورای اسلامی به صورت انفرادی، مجامع استانی، کمیسیون‌های تخصصی و فراکسیون‌های مجلس اقدام نمود و بر

تشکیل جلسات منظم مجمع نمایندگان استانی و فراکسیون های تخصصی با معاون اول محترم رئیس جمهور اهتمام جدی ورزید. تلاش دکتر امیری، افزایش حداکثری قرابت میان دولت و مجلس در راستای تحقق اهداف انقلاب، نظام و تامین منافع ملی بوده است.

نکته حائز اهمیت در مورد اقدامات معاون امور مجلس رئیس جمهور حرکت در مسیر سیاست های دولت تدبیر و امید و تبیین اقدامات موثر دولت است که در مصاحبه ها، سخنرانی ها و نشست های ایشان مشهود و نمایان می باشد.

با عنایت به باور دکتر امیری به نقش و جایگاه رسانه در حوزه تبیین سیاست ها، دستاوردها و اقدامات دولت که موجب ارتقای اعتماد و امیدآفرینی به عنوان اصلی ترین مولفه های سرمایه گذاری اجتماعی می گردد، ایشان همواره بر این مهم تاکید داشته و با ارتباط مستمر و مداوم با رسانه ها و مطبوعات در راستای حوزه مأموریت ها و وظایف این معاونت به تبیین دستاوردهای دولت پرداخته است، که این نوع نگاه از منظر رسانه ها بر پاسخگو بودن ایشان دلالت داشته و بارها از طرف رسانه ها جزء چند نفر اول اعضای پاسخگوی دولت اعلام گردید.

بخش دفاعی

وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح

فهرست مطالب

۵۳۱	..... اقدامات شاخص
۵۳۵	..... مقدمه
۵۴۱	..... اهداف و وظایف
۵۵۹	..... عملکرد

اقدامات شاخص

جدول ۱- اقدامات شاخص وزارت دفاع

عنوان	توضیحات
تنوع محصولات نظامی در صنعت دفاعی	۷۷۱ خانواده محصول در مقایسه با ۳۱ محصول در سال ۱۳۵۷ (۲۳۸۷ درصد رشد) شامل ۶۹ خانواده محصول هوایی ، ۳۲ خانواده محصول هوایی ، ۳۲ خانواده محصول در پدافند هوایی ، ۹۵ خانواده محصول در صنعت دریایی، ۳۰ خانواده محصول در حوزه موشکی، ۱۳ خانواده محصول در حوزه فضایی، ۳۳۸ خانواده محصول در حوزه رزم زمینی و ۱۹۴ محصول در حوزه ارتباطات و الکترونیک.
حوزه فضایی	ساخت ماهواره، ماهواره بر و ایستگاه‌های زمینی دریافت اطلاعات از ماهواره‌ها - توسعه ماهواره بر سیم‌رغ - توسعه ماهواره بر ذوالجناح - طراحی و ساخت ماهواره‌های سنجشی
صنعت هوایی	- طراحی و ساخت تمام بومی هواپیمای جت آموزشی یاسین - طراحی، ساخت و تولید جنگنده بومی کوثر و تحویل به نه‌اجا - تولید انواع موتورهای جت، راه‌اندازی اولین خط تولید توربوجت ملی و طراحی و ساخت اولین موتور توربوفن سبک - طراحی و اجرای چرخه کامل آموزش خلبانی با انواع هواپیماهای بومی شامل هواپیماهای ملخی آ ۹۰ ، فجر ۳ ، یاسین و کوثر - تولید و تجهیز ناوگان بزرگ بالگردی نظامی کشور به جدیدترین سامانه‌ها و تسلیحات - تولید انواع پیشرفته هواپیماهای بدون سرنشین با مأموریت‌های مختلف - ارتقای توانمندی تعمیر و نوسازی انواع هواپیماهای بال ثابت و بالگردی شرقی و غربی موجود در کشور

عنوان	توضیحات
صنعت موشکی	- توسعه و تولید انواع موشک‌های کروز هوایی، دریایی و زمین پایه - افزایش کمیت در تولید موشک - ارتقاء کیفیت و قابلیت موشک‌ها که شامل افزایش قدرت تخریب، دقت و نقطه زنی و افزایش مانور پذیری بوده است. - تجهیز شدن تمامی موشک‌های بالستیک (جدید و گذشته) به توانایی نقطه‌زنی - در دستور کار قرار گرفتن طراحی و ساخت سکوها موشکی چابک و متحرک که از قابلیت بالایی در دفاع راهبردی برخوردار است و معرفی اولین نمونه از این سامانه‌ها
پدافند هوایی	- دستیابی به خوداتکایی کامل در سامانه‌های پدافند هوایی از طریق طراحی، ساخت و تولید سامانه‌های پدافندی برد بلند، برد متوسط و برد کوتاه در شبکه پدافندی کشور - طراحی و تولید سامانه پدافند موشکی باور ۳۷۳ که در زمره پیشرفته‌ترین سامانه‌های پدافندی جهان قرار دارد.
رزم دریایی	- طراحی، ساخت و تحویل شناورهای سطحی شامل ناوشکن‌ها، شناورهای تندروی راکت انداز و نیروبر در کلاس‌ها و تناژهای مختلف - طراحی، ساخت و تحویل زیردریایی کلاس متوسط فاتح به نداجا و ساخت زیردریایی های سبک کلاس غدیر - طراحی ناوشکن سنگین و در دستور کار قرار دادن تولید آن - تسلیح شناورهای نیروهای دریایی به انواع اژدر - ساخت و تحویل شناورهای تجسس و نجات و گشت دریایی به مرزبانی دریایی نیروی انتظامی طراحی و ساخت واترجت - طراحی و ساخت موتور دیزل ملی - اجرای پروژه‌های تحقیق و توسعه تسلیحات پدافند هوایی و ضدکروز
رزم زمینی	- طراحی و ساخت تانک پیشرفته کرار و کسب توانایی ارتقای تانک‌های تی ۷۲ - پیشرفت جهشی در طراحی و ساخت موشک‌های ضد زره دهلاویه - طراحی، ساخت و تحویل انواع خودروهای زرهی تخصصی شامل رعد و طوفان به نیروهای مسلح - ساخت و تولید خودروهای سبک تاکتیکی ارس ۱ و ۲ و برنامه تولید ارس ۳ - ارتقای نفربرهای زرهی بی ام پی ۱ و ۲ - طراحی، ساخت و تولید سلاح سبک انفرادی بومی

عنوان	توضیحات
الکترونیک و الکترواپتیک	- طراحی و تولید انواع رادارهای کشف، مراقبت و رهگیری - بومی سازی سامانه‌های جنگال - طراحی و ساخت انواع بیسیم های جدید دیجیتالی - طراحی و ساخت سامانه تصویربرداری هوایی ابصار - طراحی و ساخت دوربین مراقبت هوایی پیشرفته عقاب - طراحی و ساخت سامانه ناوبری و هدایت هوایی - طراحی و ساخت سامانه بازرسی خودرو - ورود فعال در حوزه طراحی و تولید سامانه‌های امنیت و دفاع سایبری
بهره‌گیری از ظرفیت‌های بخش خصوصی	- ایجاد بیش از ۶۰ هزار شغل در نتیجه همکاری وزارت دفاع با شرکت‌های دانش بنیان - شکل‌گیری بخش قابل توجهی از گردش مالی سازمان‌های صنعتی وزارت دفاع (حدود ۶۳ هزار میلیارد ریال) به واسطه همکاری با بخش خصوصی.
دستاوردهای حوزه دفاعی	- دستیابی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح به جایگاهی که در سند چشم‌انداز کشور به عنوان جایگاه اول در منطقه پیش‌بینی شده بود، در حالی که ۵ سال تا پایان افق چشم‌انداز در سال ۱۴۰۴ باقی مانده است. - ورود صنعت دفاعی به فرایند تامین نیازهای فناورانه بخش‌های نفت و پتروشیمی، نیروگاه، خودرو و تجهیزات پزشکی - طبق آخرین ارزیابی موسسه غربی گلوبال فایرپاور که همه ساله بر اساس چندین شاخص، قدرت نظامی (قدرت آتش) کشورها را ارزیابی میکند، جمهوری اسلامی ایران به جایگاه ۱۳ و ۱۴ در بین ۱۳۸ کشور و بالاتر از پاکستان، رژیم صهیونیستی، عربستان سعودی و اسپانیا قرار گرفته است. این در حالی است که براساس موسسات غربی، هزینه‌های نظامی ایران در رتبه ۳۳ و پایین‌تر از کشورهایی همانند عمان، پاکستان، امارات و ترکیه قرار دارد.

مقدمه

وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح به مجموعه ستاد وزارت دفاع و موسسات، سازمان‌ها و شرکت‌های تابع آن اطلاق می‌شود. پیش از پیروزی انقلاب اسلامی، وزارتخانه‌ای به نام وزارت جنگ وجود داشت که پس از پیروزی انقلاب به وزارت دفاع تبدیل شد و وظیفه پشتیبانی از ارتش جمهوری اسلامی ایران را به عهده گرفت. پس از تشکیل سپاه پاسداران و به‌ویژه در زمان جنگ به علت گسترش این نهاد انقلابی و برای پشتیبانی از آن، وزارتخانه دیگری به نام وزارت سپاه پاسداران، تشکیل شد. با پایان جنگ، به علت ضرورت تمرکز پشتیبانی تسلیحاتی، تدارکاتی و خدماتی نیروهای مسلح، قانون انحلال وزارت‌های دفاع و سپاه پاسداران و تشکیل وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح در تاریخ ۳۱ مرداد ۱۳۶۸ خورشیدی در ۱۶ ماده، ۱۶ تبصره و ۲۰ بند به تصویب نهایی مجلس و تأیید شورای نگهبان رسید.

وظایف

به موجب ماده چهار مصوبه قانون تشکیل وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، برخی از وظایف وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح عبارتند از:

الف- بررسی، تنظیم و تحصیل بودجه و اعتبارات نیروهای نظامی و وزارت و سازمان‌های وابسته به آنها با هماهنگی ستاد کل و نظارت بر انجام هزینه‌ها و بررسی و تأیید بیلان حساب بودجه آنها.

ب- ساخت و تولید اقلام مورد نیاز نیروهای مسلح و انجام تحقیقات صنعتی لازم و افزایش امکانات فناوری صنایع مربوطه برابر تدابیر و خطمشی فرماندهی کل.

ج- نوسازی، بازسازی و تعمیرات اساسی وسایل و تجهیزات خارج از مقدورات نیروهای مسلح برابر دستورالعمل ابلاغی ستاد کل.

د- پشتیبانی فنی، آموزشی و تعمیراتی خدمات رایانه‌ای نیروهای مسلح.

ه- هدایت و هماهنگ نمودن امور تحقیقات صنعتی نیروهای مسلح و سازمان‌های وابسته

به وزارت برابر مصوبات و خطمشی فرماندهی کل و بهره‌گیری از امکانات مراکز پژوهشی و تحقیقاتی و صنعتی کشور.

و- آموزش و تربیت کادر متخصص و مورد نیاز وزارت و سازمان‌های وابسته و سازماندهی عناصر سازمانی تابعه و وابسته.

ز- کسب آگاهی از پیشرفت‌های حاصله در زمینه صنایع نظامی و شناخت سامانه‌های تسلیحاتی پیشرفته در جهان.

آشنایی با وزرای دفاع پس از انقلاب:

از زمان تشکیل دولت موقت تاکنون، ۱۴ وزیر بر مسند وزارت دفاع و پشتیبانی جمهوری اسلامی ایران نشستند که سه تن از این وزرا در سال‌های دفاع مقدس به درجه رفیع شهادت نایل آمدند:

دربادار احمد مدنی ۱۳۵۷-۱۳۵۸.

سرتیپ محمد تقی ریاحی ۱۳۵۸.

شهید دکتر مصطفی چمران ۱۳۵۸-۱۳۵۹.

شهید سرلشکر جواد فکوری ۱۳۶۰.

شهید سرلشکر موسی نامجو ۱۳۶۰.

سرلشکر محمد سلیمی ۱۳۶۰-۱۳۶۴.

سرتیپ محمد حسین جلالی ۱۳۶۴-۱۳۶۸.

مهندس اکبر ترکان ۱۳۶۸-۱۳۷۲.

محمد فروزنده ۱۳۷۲-۱۳۷۶.

دربادار علی شمخانی ۱۳۷۶-۱۳۸۴.

سردار سرتیپ مصطفی نجار ۱۳۸۴-۱۳۸۸.

سردار سرتیپ احمد وحیدی ۱۳۸۸-۱۳۹۲.

سردار سرتیپ حسین دهقان ۱۳۹۲-۱۳۹۶.

سرتیپ امیر حاتمی ۱۳۹۶-۱۴۰۰.

بر اساس ماده سوم قانون تشکیل وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، بخشی از دولت است که مسئولیت پشتیبانی نیروهای مسلح را در قالب قوانین و تدابیر فرماندهی کل قوا بر عهده دارد. بنابراین مهم‌ترین مأموریت وزارت را باید

در فرایندهای معطوف به مهندسی تولید قدرت^۱ متمرکز دانست. بی‌شک عوامل قدرت‌ساز که می‌توانند در پشتیبانی از سیاست‌های امنیت ملی در داخل و خارج و نمادین شدن مولفه‌های قدرت و اقتدار ملی و در نهایت شکل‌گیری بازدارندگی فعال و دفع تهدیدات تعیین‌کننده باشد، دارای دو رکن اصلی قدرت سخت و قدرت نرم می‌باشد.

شکل‌گیری این روند موجب تحقق شرایطی خواهد شد که بر اساس آن برآیند قدرت‌سازی در ساختار و سازمان وزارت دفاعی و پشتیبانی نیروهای مسلح برای دستیابی به اهداف کلان نیروهای مسلح در ابعاد داخلی و بین‌المللی قابلیت‌ها و کارکردهای مناسبی را به منظور پشتیبانی موثر از نیروهای مسلح در ابعاد مختلف مأموریتی فراهم گردد. موفقیت در دستیابی به اهداف امنیت ملی مستلزم هم‌افزایی مولفه‌های قدرت نظامی و سایر مولفه‌های قدرت ملی و مجموعه ابزارهای غیر قهری به منظور پیشبرد اهداف و کار ویژه‌های دفاعی و امنیتی است. در این مسیر، بهره‌گیری از ابزارهای غیرنظامی برای کسب بالاترین اهداف دفاعی و در نهایت هدف‌های ملی از جمله وظایف غیرقابل‌اجتناب بخش دفاعی بوده و پیگیری آن متضمن افزایش کارایی و اثربخشی سیاست امنیت ملی می‌باشد.

وزارت دفاع علاوه بر پشتیبانی نیروهای مسلح در زمان صلح و جنگ، ایفای نقش سایر مولفه‌های قدرت از جمله پشتیبانی دولت از دفاع و نیروهای مسلح را زمینه‌سازی کرده و به تحقق آن کمک می‌کند.

امنیت کالایی مهم است که تامین آن به عهده دولت‌هاست، کالایی که بدون تبعیض برای همه شهروندان تامین می‌شود. دولت‌های یازدهم و دوازدهم با وقوف و باور بر اهمیت امنیت و دفاع که بستر ساز توسعه هستند، تامین آن را به‌عنوان یک اولویت در دستور کار داشته است.

موقعیت جغرافیایی ایران که آن را در طول سده‌های گذشته مورد طمع قدرت‌های بزرگ وقت قرار داده، دفاع و امنیت را بیش از سایر کشورهایی که دارای چنین موقعیتی نیستند، حائز اهمیت ساخته است. چالش‌های ناشی از این موقعیت، تهدیدها و فرصت‌هایی را برای کشور فراهم آورده و از جمله استقلال آن برای قدرت‌های هژمون قابل تحمل نبوده و هزینه‌های آنها را می‌افزاید و همانطوری که در دو جنگ اول و دوم جهانی، بی‌طرفی آن را

۱. مهندسی تولید قدرت، به کارگیری هوشمندانه و هدفمند مولفه‌های مغزافزاری، نرم‌افزاری و سخت‌افزاری به‌منظور حداکثرسازی فرایندهای معطوف به تولید قدرت سخت و قدرت نرم است.

برنتابیده و آن را نادیده گرفتند، در قرن نوزدهم و بیستم که رقابت قدرت‌های استعمارگر و استکباری در منطقه غرب آسیا به اوج خود رسیده بود، موقعیت گذرگاهی ایران و کشف ذخایر بزرگ انرژی در منطقه طمع آنها برای تسلط بر این کشور را دوچندان کرده و به طور طبیعی، شعار استقلال‌خواهی مردم ایران زمانی که به شعور تبدیل و ملت ایران تحت رهبری‌های حضرت امام (ره) و مقام معظم رهبری (مدظله العالی) برای تحقق آن حاضر به پذیرش هر هزینه‌ای بودند، با دشمنی‌ها و توطئه‌های مختلف آنها مواجه شدند. بنابراین دفاع و امنیت در مقابل این تهدیدات باید در اولویت نظام قرار می‌گرفت.

در دوره ۸ ساله دولت‌های یازدهم و دوازدهم، روند سازماندهی و هدفمندسازی فعالیت‌های تحقیقاتی، تولیدی، صنعتی، خدماتی، عمرانی، آمادی، حقوقی و دیپلماسی دفاعی، در چارچوب سیاست‌های دفاعی کشور با بهره‌گیری شایسته از ظرفیت‌های ملی، دستاوردهای قابل توجهی را در حوزه‌های مختلف تولید قدرت نظامی به دنبال داشته است.

در این سال‌ها، بخش دفاعی کشور با بهره‌گیری از مولفه‌های قدرت نرم، سه بعد دیپلماسی دفاعی، برنامه‌های رسانه‌ای و عملیات روانی را در دستور کار خود قرار داد. لیکن الزامات و اقتضائات جدید پیش رو مستلزم ارتقای و توسعه قابل ملاحظه منابع تولید قدرت در این بخش می‌باشد.

در این دوره نیز شاهد تداوم و حتی تشدید تنش‌ها و ناامنی‌ها در محیط امنیتی جمهوری اسلامی ایران به‌عنوان بخشی از راهبرد نظامی بازیگران اصلی دفاع و امنیتی نظام سلطه بوده است. بر این اساس، جمهوری اسلامی ایران که به لحاظ جایگاه بی‌بدیل ژئوپلیتیک و ژئواستراتژیک یکی از متغیرترین محیط‌های امنیتی را به‌ویژه در سطح منطقه‌ای دارا می‌باشد، ناگزیر از تنظیم برنامه‌های راهبردی دفاعی به‌عنوان تابعی از ضرورت‌های ساختار داخلی، شکل‌بندی‌های امنیت منطقه‌ای و نیازهای ایفای نقش ایران در سیاست جهانی می‌باشد.

اصرار قدرت‌های استکباری بر ادامه حضور در منطقه غرب آسیا، راهبرد رژیم صهیونیستی با عنوان «بی‌ثباتی سازنده» در محیط امنیتی‌اش، بیداری اسلامی در منطقه و مقاومت رژیم‌های استبدادی در مقابل آن که منجر به یک ائتلاف نامیمون منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای تحت عنوان محور عبری، عربی و امریکایی شد و رشد و نزج تروریسم تکفیری در منطقه حاصل آن بود. این فرایندها موجب درگیری روزافزون جمهوری اسلامی ایران در مدیریت امنیت در منطقه و دفع تهدیدات شد و همین تلاش‌ها زمینه تثبیت موقعیت ایران به‌عنوان یک قدرت منطقه‌ای

و ارتقای جایگاه مقاومت در منطقه را موجب گردید. امروز به حول و قوه الهی، رهبریهای مقام معظم رهبری، استقامت ملت ایران و پیگیری طرحهای مبتنی بر راهبردهای هوشمندانه و تلاش و کوشش نیروهای مسلح و حمایت دولت از آنها، موجب کسب جایگاهی برای این ملت شده که در سده های اخیر هرگز سابقه نداشته است.

در دولت تدبیر و امید، بر این اساس، تعیین اهداف راهبردی برای مجموعه وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح مبتنی بر پایش مستمر و هدفمند تحولات محیط امنیتی جمهوری اسلامی ایران و اتخاذ رویکردهای مبتنی بر انعطاف پذیری و چالاکی در حوزه های سخت و نرم، در مسیر بهبود سازوکارهای پشتیبانی از نیروهای مسلح با هدف کلان دستیابی به دفاع اطمینان بخش از طریق تامین تجهیزات و تسلیحات با قابلیت راهبردی مورد توجه قرار گرفت.

بر اساس شاخص های متغیر محیط امنیت ملی، در دولت تدبیر و امید، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح رویکرد خود را در چارچوب بازدارندگی فعال و همچنین دفاع همه جانبه بر تامین قابلیت های دفاع راهبردی قرار داد.

در این شرایط، دفاع اطمینان بخش، با برخورداری از اندیشه راهبردی، عمق راهبردی و تسلیحات راهبردی قابل تحقق است و درحالیکه رهبری نظام از بدو پیروزی انقلاب اسلامی مبتنی بر یک اندیشه راهبردی مسیر کلان نظام را ترسیم و در آن مسیر هدایت کرده و عمق راهبردی نیز با بهره گیری از ایده انقلاب اسلامی و وجه الهام بخشی آن به طور بالقوه تامین شده بود که با یکپارچه سازی و وحدت در منطقه تحت عنوان محور مقاومت به فعل درآمد و تسلیحات با قابلیت راهبردی در این شرایط اجتناب ناپذیر بوده که به عنوان یک کارویژه وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح در دستور کار صنایع دفاعی وابسته به آن قرار گرفت و توفیقات چشمگیری نیز در این دوره حاصل شد. از آنجا که دیپلماسی دفاعی به عنوان یکی از کارویژه های وزارت دفاع به ویژه در شرایطی که منطقه از ناامنی و تنش رنج می برد و جمهوری اسلامی ایران به عنوان یک بازیگر فعال و موثر در سطح منطقه و جهان معرفی شده، نقش مهمی در این محیط ایفا می کند، دیپلماسی دفاعی دولت تدبیر و امید با برنامه ریزی و هدفگذاری هوشمندانه و جهادی و هم افزایی دستگاه دیپلماسی و بخش دفاعی، هدایت و نقش موثری را در دستیابی به این اهداف ایفا کرد.

بهره گیری از ظرفیت های وزارت دفاع به ویژه در حوزه فناوری و صنعت، در تامین نیازهای ضروری کشور در شرایط تحریم های ظالمانه دشمن در این دوره مورد توجه خاصی بوده است.

روندهای محیطی تاثیر گذار بر برنامه ۸ ساله وزارت دفاع و پشتیبانی ن.م

- پویایی و روند تغییر در معادلات نظم امنیتی منطقه و الگوی منازعات و جنگ‌های آینده به عنوان اساس شکل‌گیری نیازهای دفاعی ن.م.
- نقش آفرینی فزاینده ج.ا.ا در جغرافیای منطقه با هدف حمایت از ملت‌های مسلمان، آزاده و مستضعف در چارچوب منافع ملی و آرمان‌های والای انقلاب اسلامی
- تشدید محدودیت‌ها و تحریم‌ها و از طرفی پیگیری مهار منطقه‌ای ایران در سیاست‌های دولت ترامپ در آمریکا.
- افزایش فزاینده تهدیدهای ناشی از تروریسم، افراط‌گرایی و بی‌ثباتی برای امنیت ملی ج.ا.ا در آینده، و احتمال ورود نیروهای مسلح به فضای عملیاتی جنگ‌های بی‌قاعده و نیابتی.
- مواجهه فزاینده جبهه مقاومت با دشمنی‌های جبهه استکبار و دنباله‌روهای آنها در منطقه.
- تحول در الگوهای مداخله و نقش آفرینی قدرت‌های فرامنطقه‌ای در مناسبات منطقه و تشدید موج ایران‌هراسی.
- افزایش نقش دیپلماسی دفاعی و توسعه پیمان‌های دفاعی امنیتی در پیشبرد اهداف ملی و دفاعی امنیتی.
- افزایش تاثیرگذاری فناوری‌های نوین در حوزه‌های مختلف قدرت به‌ویژه دفاع و امنیت.
- تغییر در صحنه نبرد و تهدیدها و پیچیدگی الگوی جنگ آینده.
- روند افزایشی پر شتاب نقش فضای مجازی در امنیت و دفاع.
- عبور موفقیت‌آمیز ج.ا.ا از مراحل تمدن‌سازی نوین اسلامی و پیشرفت‌های چشمگیر در حوزه علم و فناوری و دفاع و امنیت.
- افول تدریجی سلطه‌جویی (هژمونی) آمریکا در منطقه و نظام بین‌الملل.
- اهمیت یافتن بهره‌گیری از سامانه‌های ترکیبی دفاعی (ترکیب همزمان روش‌های متعارف و ناهم‌تراز و ترکیب حوزه‌های هوایی، دریایی، زمینی، سایبری و فضایی).
- افزایش نقش اطلاعات و اشراف اطلاعاتی (شناسایی، مراقبت و کسب اطلاعات).
- پرهزینه‌تر شدن دفاع و امنیت در جهان (و ضرورت اعمال مدیریت برای کنترل آن در کشور).
- افزایش تنوع نیازهای دفاعی (تجهیزات و تسلیحات) نیروها.
- بحران‌های ناشی از حضور داعش در سوریه و عراق و همچنین بحران یمن.
- همه‌گیری ویروس کرونا در کشور و دنیا.

● ورود دشمن به مرحله جدیدی از رویارویی با ترور ناجوانمردانه سردار سرلشکر پاسدار قاسم سلیمانی.

اهداف

گسترش دیپلماسی دفاعی با منطقه و جهان، شفاف‌سازی فضای اقتصادی شرکت‌های وابسته، ساماندهی صندوق بازنشستگی نیروهای مسلح، اقتصادی کردن تولید تجهیزات دفاعی و نظامی و همچنین واگذاری بسیاری از امور امکان‌پذیر به بخش‌های غیرنظامی را از جمله اهداف دولت در حوزه وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح بوده است.

اهداف و وظایف

دولت یازدهم

- ایفای نقش فعال در سازمان‌ها و نهادهای سیاست‌گذاری، تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری شامل: هیأت دولت، شورای عالی امنیت ملی، هیئت عالی سیاست‌گذاری نیروهای مسلح، مجلس شورای اسلامی، مجمع تشخیص مصلحت نظام و ... .
- تقویت بدنه تحقیقاتی، کارشناسی و ستادی وزارت.
- تاکید بر اقتصاد دفاع و دفاع اقتصادی در چارچوب اقتصاد مقاومتی.
- ایفای نقش فعال در پیشبرد سیاست‌های داخلی و خارجی نظام، افزایش تعاملات و همکاری‌های بین‌المللی با ابزار دیپلماسی دفاعی.
- حضور فعال و موثر در مجامع، کنوانسیون‌ها و نهادهای بین‌المللی.

اولویت‌های راهبردی

- خوداتکایی و تجاری‌سازی صنایع دفاعی.
- ارتقاء منزلت سرمایه انسانی و خانواده نیروهای مسلح.
- افزایش تعامل و پیوند میان صنایع دفاعی و نهادهای علمی - پژوهشی.
- افزایش توان تکنولوژیک در عرصه دفاعی.
- شرکت در همکاری‌های دفاعی منطقه‌ای.
- افزایش قدرت خرید اقساطی خانوار نیروهای مسلح جهت خرید کالاهای سرمایه‌ای و با

- دوام (لوازم خانگی) و تعمیر آن به کلیه نیروهای مسلح، ریاال در بخش‌های سوپری و مواد غذایی و تعمیر آن به کلیه نیروهای مسلح.
- اجرای طرح ویژه فروش خودروی اقساطی.
- افتتاح فروشگاه‌های بازسازی شده به صورت اساسی (فروشگاه شهید چمران، شهید فکوری تهران) و هم‌زمان آغاز بازسازی پنج فروشگاه بزرگ کشور.
- تسریع در راه‌اندازی دفاتر خدمات الکترونیک ساتا در ۱۰ استان جدید به منظور تسریع و تسهیل ارائه خدمات صدور، تعویض، تمدید دفترچه خدمات درمانی، صدور فیش حقوق بازنشستگان و ... .
- پیگیری ویژه برای حل مشکلات سازمان خدمات درمانی با مراکز درمانی طرف قرارداد به خصوص با توجه به افزایش زیاد قیمت‌دارو و خدمات درمانی و عنداللزوم بازنگری در تعرفه‌ها.
- برای تحقق اولویت‌های و ملاحظات فوق مجموعه اهداف زیر در دوره دولت یازدهم در نظر گرفته شد و فرایند اجرا و تحقق اهداف ذکر شده از طریق برنامه‌های اشاره شده انجام پذیرفت.

هدف یکم: تولید و تامین تجهیزات و خدمات دفاعی مورد نیاز نیروهای مسلح

- مهمترین اولویت وزارت دفاع تعامل بیشتر با نیروهای مسلح و تامین منابع لازم در ۲ حوزه منابع عمومی و منابع داخلی بود تا بدینوسیله نسبت به ارتقای معنی‌دار این شاخص‌ها اقدام نماید.
- اولویت محصولات تولیدی با تاکید بر ارتقاء توان بازدارندگی و دفاع همه‌جانبه عبارت بود از:
  - پشتیبانی از پدافند هوایی: تولید و تامین آرایه‌های (رادار، موشک، توپ و...) شبکه دفاع هوایی، سیستم‌های موشکی، رادارهای کشف، شناسایی و ردگیری، فرماندهی و کنترل پیشرفته.
  - پشتیبانی از موشکی و فضایی: تولید و ارتقای قابلیت عملکرد و دقت موشک‌ها
  - پشتیبانی از حوزه رزم دریایی: ساخت و تولید انواع زیردریایی و شناورهای سطحی سبک و سنگین رزمی و توسعه تسلیحات و تجهیزات دریایی.
  - پشتیبانی از حوزه رزم هوایی: ساخت و تولید جنگنده، تولید انواع پهپادهای شناسایی و رزمی، بهینه‌سازی و ارتقای ناوگان بالگردی و هواپیماهای رزمی، پشتیبانی و تجاری، ساخت و تولید انواع تسلیحات هوایی

- پشتیبانی از حوزه جنگ الکترونیک، آرال، ارتباطات سایبر و... تولید سامانه‌های ارتباطی امن و پایدار، تولید انواع رادارهای کشف و ردگیری، تولید انواع سیستم‌های جمع‌آوری و اختلال کننده، تولید انواع سیستم‌های الکترواپتیکی، مصون‌سازی سامانه‌های دفاعی در مقابل حملات سایبری و جنگالی.
- پشتیبانی از حوزه رزم زمینی: تولید انواع مهمات، تولید خودروهای تاکتیکی و زرهی،
- تولید انواع تسلیحات و توسعه قابلیت‌های تکنیکی و تاکتیکی جنگ‌افزارها، مهمات و ادوات.
- پشتیبانی از حوزه انتظامی و مرزبانی: پشتیبانی فناورانه، تولید و تامین تجهیزات (اقلام ارتباطی، شناور، بالگرد، تسلیحات و مهمات) و اقلام انتظامی متناسب با الزامات و اقتضائات ماموریتی ناجا، مکانیزه و مدرنیزه کردن مرزهای ج.ا.ا و تحدید حدود فنی مرز در مناطق دریایی خزر، خلیج فارس و دریای عمان.
- پشتیبانی از حوزه پدافند نوین: ساخت و تولید انواع تجهیزات مقابله با تهدیدات نوین، تولید انواع تجهیزات پزشکی و بهداشتی شامل تجهیزات بیمارستانی و تجهیزات مقابله با همه‌گیری ویروس کوید ۱۹ (ماسک، کیت تشخیص، مواد ضدعفونی‌کننده، واکسن و ...)
- تامین تجهیزات و مایحتاج خانواده نیروهای مسلح: تولید انواع محصولات مصرفی و تجهیزات مورد نیاز خانواده نیروهای مسلح، تولید جیره عملیاتی.
- پشتیبانی اطلاعات مکان محور: تولید انواع نقشه‌های زمینی، هوایی، دریایی و فضایی
- پشتیبانی از بسیج: پشتیبانی از توسعه کمی و کیفی و تولید و تامین اقلام خاص مورد نیاز بسیج در همه سطوح بر اساس ماده ۱۹۶ قانون برنامه پنجم.
- بکارگیری ظرفیت‌های فاقد سفارش در بخش صنعتی کشور: تجاری‌سازی و بهره‌گیری دو منظوره از ظرفیت‌های عمومی تحقیقاتی و صنعتی دفاعی، برای توانمندسازی بخش مختلف ملی (انرژی، حمل و نقل زمینی، هوایی، دریایی، مخابرات، بهداشت و درمان، زیرساخت‌های صنعتی و ...)

هدف دوم: توسعه نوآوری، تحقیقات و تولید علم و فناوری برای مقابله و غلبه بر تهدیدات

این هدف با تعریف بیش از صدها پروژه تحقیق و توسعه در قالب نهادهای نظام نوآوری دفاعی شامل دفاتر طراحی و مراکز توسعه فناوری محقق شده است. در این زمان وزارت توانسته است چندین پروژه تحقیقاتی و توسعه صنعتی را خاتمه دهد. مهمترین اولویت وزارت برای تحقق کامل این هدف، استقرار کامل نظام نوآوری و استفاده حداکثری از همه ظرفیت‌های کشور برای پیش برد اهداف تحقیقاتی و توسعه صنعتی است. اولویت‌های مطرح در این هدف عبارت بود از:

- استقرار نظام استانداردهای دفاعی در فرآیند تولید، محصولات و خدمات در سطح وزارت و کل نیروهای مسلح و نظارت بر اجرای آن.
- عملیاتی ساختن نقشه جامع علوم و فناوری دفاعی در چارچوب نقشه جامع علمی کشور.
- توسعه فناوری‌های نوآورانه پیشرفته راهبردی بومی و قدرت‌آفرین.
- توسعه فناوری نوین بومی، بدیع و نوظهور در حوزه‌های قدرت‌آفرین
- حرکت در مرزهای دانش و لبه فناوری در حوزه‌های علوم و صنایع پیشرفته دفاعی.
- تجاری‌سازی و بهره‌گیری دو منظوره از ظرفیت‌های عمومی تحقیقاتی و صنعتی دفاعی، تقویت و حمایت شرکت‌های دانش‌بنیان و پارک‌های علم و فناوری.
- تقویت نقش نهادهای پژوهشی وزارت دفاع در بهره‌گیری از کلیه استعدادهای پژوهشی و علمی کشور در پیشبرد برنامه‌های توسعه دفاعی.
- ارتقای کارایی و بهبود نظام‌های مدیریتی با تقویت و توسعه کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در سطح ودجا.
- تقویت مراکز آینده پژوهی و مطالعات دیده‌بانی برای تحلیل تحولات فناوری‌های دفاعی در دنیا.
- چابک‌سازی و افزایش کارایی وزارت دفاع از طریق بهبود و اصلاح فرآیندها و ساختار متناسب با تهدیدات و تحولات آتی.
- تقویت و توسعه نظام مدیریت دانش به منظور تبدیل علم به فناوری و فناوری به ارزش.

- ساده‌سازی راهبرد «هسته‌های کوچک دانا، شبکه بزرگ توانا» و توسعه دفاتر طراحی و مراکز توسعه فناوری.
- ارتقاء سطح همکاری صنایع دفاعی با دانشگاه‌ها و شرکت‌های دانش بنیان و بهره‌گیری از کلیه استعدادهای پژوهشی و علمی کشور در چارچوب نظام نوآوری دفاعی.
- الگوسازی و نقش‌آفرینی در معماری نظام ملی نوآوری.
- تجاری‌سازی و عرضه فناوری‌های دارای قابلیت کاربرد در رفع نیازمندی‌های عمومی.
- بهره‌گیری از ماهواره‌ها و ایستگاه‌های کنترل و دریافت زمینی جمع‌آوری اطلاعات با قدرت تفکیک بالا به منظور تولید اطلاعات مکان محور.
- تدوین و اصلاح شاخص‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات.
- تدوین طرح اولیه اصلاح ساختار و چابک‌سازی نیروهای مسلح.
- شناسایی قابلیت‌ها و توانمندی‌های وزارت دفاع و تدوین طرح به فعلیت رساندن آنها.
- ارتقای عملکردی موشک‌های بالستیک و کروز
- بومی‌سازی مواد فلزی، غیرفلزی و قطعات و تجهیزات گلوگاهی و تحریمی مورد نیاز در محصولات دفاعی
- ارتقای عملکردی سامانه‌های پدافند هوایی.
- توسعه قابلیت‌های رزم دریایی در حوزه شناورها، تجهیزات و تسلیحات زیرسطحی و سطحی
- ارتقای قابلیت‌های رزم هوایی در حوزه‌های پهبادی، بالگردی و هواپیمایی
- توسعه هوشمندسازی، ماندگاری و افزایش قابلیت‌های تکنیکی و تاکتیکی جنگ‌افزارها، مهمات، ادوات و خودروهای تاکتیکی و زرهی

هدف سوم: ارتقاء منزلت و معیشت کارکنان نیروهای مسلح (شاغلان و بازنشستگان)

در این دوره سازمان تامین اجتماعی نیروهای مسلح، سازما اتکا و بنیاد تعاون ودجا متولی تامین معیشت و رفاه کارکنان نیروهای مسلح بودند، تورم و بدهی‌های فراوان سازمان‌های بیمه‌گر، هزینه‌های زیادی بر کنارکان نیروهای مسلح تحمیل کرده بود و سطح رضایت کارکنان را کاهش داده بود. تعداد بازنشستگان در نیروهای مسلح که بر اثر بازنشستگی‌های

پیش از موعد و اجرای ناقص قانون مدیریت خدمات کشوری به نحو قابل ملاحظه‌ای افزایش یافته، از تعداد شاغلین فراتر رفته بود. برای رفع این معضلات برنامه وزارت دفاع در دوره وزارت سردار دهقان شامل موارد زیر بود:

- اصلاح نظام بازنشستگی نیروهای مسلح با همکاری ستاد کل نیروهای مسلح در راستای افزایش سطح خدمات و تقویت صندوق‌ها.
- تامین منابع لازم برای پرداخت بدهی‌های ساتا به مردم و بخش خصوصی.
- ایجاد پوشش کامل بیمه‌ای بیماران بستری.
- بهبود وضعیت معیشتی کارکنان (شاغلین و بازنشستگان) با تامین کالاهای غیرنقدی.
- توانمندسازی کارکنان و بازنشستگان و فرزندان آنها در راستای توسعه ملی.
- حمایت از کانون‌های بازنشستگی نیروهای مسلح.
- تولید منابع جدید برای توانمندسازی کارکنان.
- بهبود کیفیت زندگی کارکنان و بازنشستگان از طریق ارائه تسهیلات آموزشی و غنی‌سازی اوقات فراغت خانواده نیروهای مسلح.

هدف چهارم: ارتقاء ظرفیت تولید قدرت نرم از طریق دیپلماسی فعال دفاعی و تصویرسازی موثر

در آن دوره اهداف فرعی زیر برای این هدف کلی در نظر گرفته شده بود:

- ۱- آغاز دور جدید همکاری‌های منطقه‌ای (با تاکید بر کشورهای خلیج فارس) از طریق بازتعریف، تدوین و اجرای برنامه‌های جدید در حوزه دیپلماسی دفاعی.
- ۲- تدوین اسناد راهبردی و برآورد راهبردی در خصوص کشورهای روسیه، پاکستان، عراق، ترکیه، عربستان سعودی.

روند تحولات سیاسی، امنیتی در محیط پیرامونی ج.ا.ا در آن دوره موجب افزایش تهدیدات فرمانطقه‌ای و ایجاد سوءتفاهمات با برخی کشورهای منطقه در پوشش پروژه «ایران‌هراسی» گردیده بود. این فرآیند در کنار برخی مسائل سیاسی، بر تحرکات دیپلماسی دفاعی کشور سایه انداخته بود.

خروج از این شرایط و توسعه فعالیت‌های برون مرزی یکی از اهداف راهبردی دیپلماسی دفاعی وزارت دفاع بود. این هدف از طریق برنامه‌های عملیاتی زیر اجرایی گردید:

- استقرار نظام پایش اطلاعات آشکار و ارزیابی فضای رسانه‌ای و افکار عمومی به منظور اجرای طرح‌های مهندسی افکار عمومی.
- پیشبرد فعالیت‌های وزارت دفاع در راستای وظایف و مأموریت‌های برون‌مرزی برای کاهش تهدیدات دفاعی - امنیتی و شکست پروژه ایران‌هراسی
- کمک به پیشبرد سیاست خارجی فعال دولت.
- ایجاد یک نهاد حقوقی فعال جهت پیگیری اقدامات غیرقانونی کشورهای که نسبت به محدودسازی مقاومت‌های قانونی نیروها، نهادها و سایر سازمان‌های تابعه وزارت دفاع و نیروهای مسلح انجام داده بودند.
- توسعه مناسبات با کشورهای همسایه و منطقه‌ای با اولویت امنیت‌سازی، توسعه مناسبات با نهادهای دفاعی کشورهای اسلامی به منظور نهادینه‌سازی صلح و امنیت و دوستی و آرامش و تقویت دیپلماسی تسلیحاتی با کشورها و سازمان‌های منطقه‌ای و بین‌المللی با هدف ممانعت از تولید و گسترش سلاح‌های کشتار جمعی و حفظ منافع و مصالح کشور در کنوانسیون‌های تسلیحاتی جهانی و منطقه‌ای.
- حفظ و تثبیت بازارهای موجود و توسعه صادرات محصولات دفاعی در کنار برقراری ارتباط ساختاری با بازار هدف.
- دیده‌بانی در محیط دفاعی بین‌المللی و نقش‌آفرینی فعال در سازمان‌ها، کنوانسیون‌ها، ائتلاف‌ها.

دولت دوازدهم

اهداف ۴ ساله وزارت دفاع در راستای تقویت قدرت و بنیه دفاعی تدوین و به تایید دولت و مجلس و همچنین تصویب مقام معظم رهبری رسید. در این برنامه ارتقاء سلامت نظام اداری، توجه به حفاظت از محیط‌زیست در برنامه‌ریزی‌ها و سیاست‌گذاری‌ها، اولویت واگذاری فعالیت‌ها به مردم و فراهم آوردن زمینه مشارکت هرچه بیشتر بخش خصوصی، پیشرفته کردن و استفاده از فناوری‌های نو در تجهیزات دفاعی و نظامی، حرکت به سمت صادراتی کردن محصولات صنایع دفاعی، برون‌سپاری فعالیت‌های قابل واگذاری مرتبط با صنایع دفاعی، توجه به دیپلماسی دفاعی مبتنی بر همکاری‌های امنیتی و نظامی منطقه‌ای و پایین آوردن سطح تهدیدها با همکاری وزارت امور خارجه، اصلاح ساختار مالی صندوق بازنشستگی نیروهای مسلح و ... مورد توجه قرار گرفت.

برنامه (جهت‌گیری‌ها، اهداف اجرایی و برنامه‌های عملیاتی)

بخش اول: جهت‌گیری‌ها

- دستیابی به اولویتهای راهبردی موثر در اقتدار دفاعی در حوزه‌های فناوری، سامانه‌های دفاعی از جمله: نسل جدید پهپادها، جنگنده آموزشی، توسعه سامانه‌های پدافندی، طراحی و تولید شناورهای سنگین و نیمه سنگین، تقویت حوزه‌های راداری، مخابراتی، الکترواپتیکی، سایبری و جنگال، تجهیزات و تسلیحات ضد عملیات تروریستی و جنگ‌های شهری، بومی‌سازی مواد و رفع گلوگاه‌های فناورانه و ... .
- معماری شبکه صنعت دفاعی و مدیریت فعالانه (شراکت راهبردی) آن از طریق هدف‌گذاری و تعریف برنامه حول زنجیره ارزش دفاعی در کل ظرفیتهای ملی.
- شفاف‌سازی فضای اقتصادی شرکت‌های تولیدکننده تجهیزات دفاعی و نظامی.
- ایجاد، نوسازی و متناسب‌سازی زیرساخت‌های صنعتی و تحقیقاتی صنعت دفاعی با رویکرد شبکه محور در پاسخ‌دهی به نیاز نیروهای مسلح.
- بکارگیری ظرفیتهای صنعت دفاعی در توسعه ملی و ایجاد قطب صنعت راهبردی ملی با اتکا بر شایستگی‌های کلیدی صنعت دفاعی در حوزه‌هایی مانند انرژی، حمل و نقل و ارتباطات.
- سامان‌دهی فعالیت‌های اقتصادی غیردفاعی در چارچوب برنامه اجرایی اقتصاد مقاومتی کشور.
- تدوین نقشه راه برای مشارکت‌پذیرکردن جامعه علمی کشور در طراحی و تولید نیازهای دفاعی و امنیتی.
- توسعه صادرات فناوری، خدمات فنی و مهندسی و محصولات دفاعی با محوریت شناسایی و تامین نیازهای تسلیحاتی و فناوری کشورها و گروه‌های هم‌پیمان و دوست.
- ارائه خدمات تامین اجتماعی مؤثر به منظور ارتقا سطح معیشت و سلامت نیروهای مسلح اعم از شاغل و بازنشسته.
- مدیریت هوشمندانه روابط دفاعی در راستای سیاست دفاعی ج.ا.ا بر محور ایجاد بازدارندگی فعال و حمایت از متحدان، مشارکت راهبردی با دوستان و شرکای بین‌المللی در تحقق منافع مشترک و مقاومت در برابر تنش‌ها و تهدیدهای رقبا و دشمنان.

- پایش مستمر و اقدام فعالانه و پیشگیرانه در فضای بین‌الملل در جهت کاهش چالش‌های پیش روی حرکت دفاعی کشور در سطح بین‌المللی و جلوگیری از شکل‌گیری محدودیت‌های حقوقی در قالب معاهدات و کنوانسیون‌های بین‌المللی و ارتقاء قابلیت‌های دیپلماسی عمومی در جهت تبیین مشروعیت حرکت دفاعی ج.ا.ا.
- پشتیبانی لازم به منظور استقرار مطلوب نیروهای مسلح مطابق با طرح آمایش دفاعی.
- تامین اعتبارات مورد نیاز تقویت بخش دفاع به‌ویژه در سرفصل‌های خاص تامین اقلام عمده دفاعی و تامین اجتماعی نیروهای مسلح.
- نیل به سازمان پایدار، نوآور و پاسخگو در جهت کمک به تامین دفاع و امنیت کشور با حداقل هزینه در چارچوب اقتصاد مقاومتی.
- توسعه تعاملات نیروهای مسلح با قوای سه‌گانه و افزایش هماهنگی و همدلی در جهت تولید قدرت دفاعی.
- ارتقاء سطح سرمایه اجتماعی نیروهای مسلح در بین مردم.

بخش دوم: اهداف و اقدامات اساسی در حوزه‌های ماموریتی

۱- حوزه صنعت دفاعی

یکی از ارزش‌های مهمی که صنعت دفاعی برای نیروهای مسلح و قدرت دفاعی ایجاد می‌کند، زنجیره‌های ارزش پایدار است. وجود چنین زنجیره‌هایی به خودی خود سهم قابل توجهی در بازدارندگی دفاعی دارد و در لحظات بحرانی می‌تواند پشتیبانی مؤثری از نیروهای مسلح به وجود آورد. رکن دیگری که یک زنجیره ارزش ساز باید داشته باشد، توانایی نوآوری و نوسازی خود است. اگر زنجیره‌های ارزش صنعت دفاعی نتوانند با توجه به تحولاتی که در نیاز رخ می‌دهد، نوآوری به هنگام داشته باشند، قدرت دفاعی آسیب خواهد دید. بنابراین صنعت دفاعی هم باید پایدار باشد و هم نوآور، پایداری به دنبال منطقی کردن توسعه ظرفیت، تجدیدپذیر کردن منابع، انعطاف نسبی و ایجاد فضای همکاری با نگاه بلندمدت، مدیریت هزینه‌های دوره عمر است. و نوآوری به نیازهای جدید، کاهش قابل توجه در زمان و هزینه، بازسازی الگوی تحقیق و توسعه، توجه دارد. لذا اهداف و اقدامات اساسی طراحی شده به دنبال ایجاد صنعت دفاعی پایدار و نوآور می‌باشد.

۱-۱. محورها و اقدامات اساسی

۱. پیشگامی در تشخیص و تعریف ارزش مورد نظرنیروهای مسلح با رویکرد قابلیت محور (رویکرد فعالانه در قبال تامین نیاز نیروهای مسلح) از طریق مطالعه و پایش مستمر تهدیدات و ماهیت جنگ‌های آینده و دیده‌بانی فناوری‌های نوظهور با هماهنگی ستاد کل ن.م.
۲. ایجاد یک ساختار منسجم صادراتی و تجارت خارجی به منظور ایجاد رابطه پایدار و توسعه بازار با تمرکز بر دیپلماسی دفاعی برای تامین نیازهای تسلیحاتی، صادرات محصولات دفاعی و انتقال دانش و فناوری.
۳. تمرکز مسئولیت تولید محصولات دفاعی در ودجا و به کارگیری ظرفیت‌های تولیدی موجود در مجموعه نیروهای مسلح در شبکه صنعت دفاعی، جلوگیری از توسعه هرگونه زیرساخت تولید در سازمان‌های ن.م و مدیریت یکپارچه تحقیقات صنعتی دفاعی در ودجا.
۴. توسعه استانداردسازی محصولات، فرایندها و نهادهای نظام نوآوری دفاعی و تسری استانداردسازی به شبکه همکاران دفاعی.
۵. توسعه ذخایر فناوری در همکاری با دانشگاه‌ها با اصلاح نحوه تامین مالی، الگوی کارفرمایی، قرارداد و نحوه تسهیم منافع و ریسک، مقررات‌زدایی، مالکیت فکری، الگوی تجاری‌سازی و مشوق‌ها.
۶. پایش مستمر فناوری‌های قدرت‌ساز و افزایش ظرفیت‌های تحقیق و توسعه در حوزه فناوری‌های مذکور از جمله زیستی، نانو، لیزر و علوم شناختی.
۷. ارجاع فعالیت‌های تحقیق و توسعه سامانه‌های سلاح جدید به ودجا با بهره‌گیری از توانمندی‌های نیروهای مسلح و مشارکت نیروها در تحقیق و توسعه مربوط به ارتقا و بهینه‌سازی تجهیزات و سامانه‌های موجود در چارچوب نقشه راه مصوب ستاد کل.

۲- حوزه خدمات رفاهی و تامین اجتماعی نیروهای مسلح

از آنجا که کلیه امور مرتبط با تامین اجتماعی، خدمات درمانی و بخش مهمی از امور مرتبط با بهبود معیشت پرسنل نیروهای مسلح به عهده ودجا است، توجه به پیچیدگی‌های تحقق مأموریت و پاسخ به انتظارات در این حوزه برای ودجا بیش از سایر نیروهای مسلح ضروری است. در یک دوره چهارساله نمی‌توان انتظار ارتقاء جهشی در سطح تامین اجتماعی نیروهای مسلح و یا رفع چالش‌های اساسی این بخش را داشت اما با اصلاح جهت‌گیری‌ها می‌توان امید داشت که در یک دوره بلند مدت تعادل‌های منطقی در این حوزه برقرار شود.

۱-۲. اهداف

جدول ۲- اهداف وزارتخانه در دولت دوازدهم حوزه خدمات رفاهی و تامین اجتماعی نیروهای مسلح

ردیف	هدف
۱	ارتقای کیفی و کمی ارائه خدمات و افزایش سطح رضایت کارکنان و بازنشستگان ن. م
۲	ارتقای منزلت اجتماعی و معیشت کارکنان و بازنشستگان ن. م
۳	ارائه خدمات هوشمند و الکترونیکی با بهره‌گیری از سامانه‌های یکپارچه با ارتقاء سهم خدمات غیر حضوری به ۸۰ درصد
۴	افزایش یارانه اعطایی به کارکنان و بازنشستگان ن. م در قالب کالای تخفیفی کالاهای اساسی طرح حکمت متناسب با سایر کارکنان دولت
۵	افزایش پوشش بیمه‌ای خدمات درمانی کارکنان و بازنشستگان ن. م با اولویت جانبازان، بیماران صعب‌العلاج و کارکنان مناطق محروم
۶	ارتقا سطح سلامت بیمه‌شدگان ن. م. با تشکیل و بهره‌گیری از پرونده الکترونیک سلامت

۲-۲. محورها و اقدامات اساسی

- ۱) ارائه خدمات کیفی، هوشمند و خرسندساز با تاکید بر اصول صداقت، سهولت، حفظ شئون در ارائه خدمات به کارکنان و ایجاد سامانه نظارتی کارآمد.
- ۲) اصلاح جریان اقتصادی با رویکرد خروج از هر گونه تصدی‌گری و حضور در بازارهای سرمایه و مالی به منظور ایجاد ارزش افزوده در منابع مالی و ذخایر صندوق‌ها با کمک دولت.
- ۳) اصلاح نظام بازنشستگی نیروهای مسلح در جهت پایداری صندوق بازنشستگی و کنترل منطقی بار مالی مربوطه با استقرار نظام نوین بازنشستگی ن. م.
- ۴) پیگیری عملیاتی نمودن قانون نظام وظیفه عمومی در بخش ارائه خدمات رفاهی به سربازان.
- ۵) ارتقاء سطح خدمات تامین اجتماعی سربازان بویژه ایجاد سبد حمایتی مناسب سربازان متاهل.
- ۶) استمرار واگذاری فعالیت‌های تصدی‌گری خدمات تامین اجتماعی به بخش خصوصی در بستر شبکه یکپارچه.
- ۷) سلامت‌محوری و تقدم پیشگیری بر درمان با تبدیل بیمه خدمات درمانی به بیمه سلامت، اصلاح ساختار نظام سلامت، تامین مالی پایدار و افزایش بهبود کیفیت خدمات و

توسعه کمی و کیفی بیمه‌های درمانی از طریق ارائه خدمات در مراکز درمانی و بهداشتی مجهز و استاندارد با حفظ اولویت مراکز درمانی ن.م و کاهش سهم کارکنان از کل هزینه‌های سلامت و درمان و تلاش برای بهره‌گیری ن.م از تسهیلات طرح بیمه سلامت دولت و وجوه اختصاص داده شده از بابت هدفمندی یارانه‌ها به این طرح.

۸) ارتقاء سطح سلامت کالا و خدمات مصرف مطابق با شاخص‌های سلامت مواد غذایی.

۹) پایداری اقتصادی (تعادل منابع و مصارف) صندوق بیمه‌های اجتماعی و بازرگانی.

۳- حوزه دیپلماسی دفاعی

مدیریت روابط دفاعی به‌عنوان یکی از ماموریت‌های محوری ودجا تحت تاثیر تغییرات سریع و بنیادین در مناسبات و معادلات ژئوپلیتیکی منطقه غرب آسیا و شمال آفریقا قرار گرفته است و این تحولات بر پیچیدگی‌ها و عدم قطعیت‌های مدیریت روابط دفاعی در منطقه افزوده است. در چنین شرایطی پیگیری مدیریت روابط دفاعی توسط ودجا در آینده با مسئله‌های جدیدی رو به رو خواهد بود که فهم آنها در گرو درک پیچیدگی‌های فزاینده محیط روابط دفاعی است. امروزه روندهای متعددی در حوزه دفاعی و امنیتی قابلیت دیپلماسی دفاعی را در دهه آینده تحت تاثیر قرار می‌دهد که اهداف و اقدامات اساسی طرح شده مبتنی بر تحلیل این روندها در ادامه بیان می‌شود.

۱- ۳. اهداف

جدول ۳- اهداف وزارتخانه در دولت دوازدهم حوزه دیپلماسی دفاعی

ردیف	هدف
۱	شناخت تحولات محیطی، مناسبات و معادلات ژئوپلیتیکی و نظم امنیتی منطقه
۲	جلب مشارکت و همکاری دفاعی در محیط بین‌المللی
۳	ارتقای تعامل سیاسی - امنیتی با مناسبات فناورانه و فنی
۴	ارتقای قابلیت‌های دیپلماتیک در عرصه‌های حقوقی حوزه خلع سلاح و کنترل تسلیحات

۲- ۳. محورها و اقدامات اساسی

۱) رصد تحولات آینده در سطح منطقه و بین‌الملل و معادلات ژئوپلیتیکی و نظم امنیتی منطقه و شناسایی دلالت‌ها و پیامدهای این روندها بر حوزه دیپلماسی دفاعی ج.ا.ا از طریق تقویت مراکز مطالعاتی و آینده‌پژوهی.

۲) ایجاد، حفظ، تحکیم، ارتقاء، تنظیم و مدیریت هوشمندانه روابط دفاعی و همچنین ایجاد الگوی تعامل دفاعی- فناورانه در جهت توسعه صادرات محصولات دفاعی و کسب سهم از بازار تسلیحاتی.

۳) تهیه برآورد و ارزیابی دقیق از تهدیدات و چالش‌های فنی و حقوقی ناشی از معاهدات و سازمان‌های بین‌المللی خلع سلاحی و اقدام به موقع در جهت کاهش آن و مشارکت در تنظیم معاهدات نوظهور.

۴) مشروعیت‌بخشی به رویکردهای دفاعی ج.ا.ایران و مقابله با عملیات روانی دشمن از طریق ارتقاء قابلیت‌های دیپلماسی دفاعی و ارتقاء قدرت نرم.

۵) ایجاد درک مشترک با کشورهای دوست و بازیگران موثر و همکار در نظام جهانی و منطقه‌ای از طریق شبکه ارتباط کارشناسی و مدیریتی.

۶) حضور فعال در اجلاس‌های دفاعی-امنیتی بین‌المللی در سطوح مختلف و ایفای نقش تصمیم‌ساز و تصمیم‌گیر در روندهای مرتبط با امنیت ملی و منطقه‌ای و بین‌المللی.

۴- حوزه مهندسی دفاعی

۱-۴. اهداف

جدول ۴- اهداف وزارتخانه در دولت دوازدهم حوزه مهندسی دفاعی

ردیف	هدف
۱	مستندسازی املاک و اراضی در اختیار ودجا و ن.م. به میزان ۶۰۰ هزار هکتار
۲	تعیین تکلیف حقوقی و رفع معارضین املاک در اختیار ن.م. با تحقق ۲۰ درصد رفع معارض خصوصی
۳	مولدسازی دارایی‌های ودجا و تبدیل به احسن آنها برای پیشبرد نوسازی ساختمان‌ها، تاسیسات و واحدهای صنعتی
۴	مدیریت و بهینه‌سازی مصرف انرژی به‌منظور کاهش ۲۰ درصدی مصرف انرژی
۵	اتمام عملیات پاکسازی عمومی میادین مین و کانل‌ها و سنگرها
۶	تسریع و تسهیل خروج پادگان‌هایی که بر اساس مصوبه رهبری باید از درون محدوده شهرها خارج شوند
۷	شناسایی و هماهنگی برای تهیه عرصه و اراضی مناسب جهت استقرار ن. م در مکان مناسب مطابق مصوبات رهبری در پهنه سرزمینی و تثبیت طرح‌های فرادست.
۸	طراحی و اجرای طرح‌های عمرانی ن.م. بر اساس منابع تخصیصی

۲-۴. محورها و اقدامات اساسی

- ۱) تأمین و تملک اراضی مطابق با طرح آمایش دفاعی و احداث پادگان‌های جدید برای ن.م مطابق برنامه‌های مصوب.
- ۲) شناسایی اراضی مناسب جهت استقرار نیروهای مسلح در پهنه سرزمین (به تفکیک هر استان) و جانمایی آن در طرح‌های توسعه و عمران به‌عنوان اراضی ذخیره.
- ۳) تعریف و تعیین ملاحظات دفاعی و امنیتی در آمایش سرزمینی و طرح‌های عمرانی ملی ومحلی و فرهنگ‌سازی در این زمینه با مشارکت ستاد کل ن.م.
- ۴) مشارکت در تهیه و تدوین طرح‌های آمایش دفاعی (ملی و استانی) به منظور استقرار بهینه در پهنه‌های امن متناسب با نوع تهدید.
- ۵) توسعه قابلیت‌های مدیریتی و اجرایی به منظور ساماندهی و تثبیت املاک و اراضی ودجا و ن.م.
- ۶) ساماندهی ساخت‌وسازها در چارچوب برنامه‌های مصوب با رعایت ضوابط و استانداردها و توسط نظام نگهداری و تعمیرات.
- ۷) تقویت نقش، جایگاه و مسئولیت‌های قانونی مهندسی ودجا برای اجرای طرح‌های عمرانی ن.م.
- ۸) اجرای طرح‌های بهینه‌سازی و استفاده از فناوری‌های جدید به منظور کاهش هزینه‌های مصرف انرژی.
- ۹) تحقق الزامات پدافند غیرعامل در اماکن و صنایع حیاتی و حساس دفاعی ودجا با تقدم اقدامات نرم‌افزاری.
- ۱۰) شناسایی، اکتساب و بکارگیری روش‌ها، فناوری‌ها و مصالح جدید و نوآورانه برای افزایش سرعت، هزینه مناسب و کاهش مصرف مصالح در پروژه‌های عمرانی و زیست‌محیطی.
- ۱۱) قابلیت‌سازی و توسعه پژوهش‌های مهندسی در جهت دستیابی به معیارها، ضوابط و فناوری‌های مهندسی در عمران و توسعه ن.م. و مشارکت و همراهی با ستاد کل ن.م. برای تعریف، تدوین و ابلاغ سرانه‌های مورد نیاز در طرح‌های نیروهای مسلح.
- ۱۲) تقویت جایگاه حوزه مهندسی ودجا در سطح ملی (شوراهای عالی نظیر؛ شورای عالی شهرسازی و معماری و کمیسیون امور زیربنایی دولت و شورای برنامه‌ریزی استان‌ها).

۱۳) ایجاد هماهنگی و هم‌افزایی، تسهیل‌گری و راهبری دستگاه‌های مختلف ملی و منطقه‌ای به‌منظور توسعه پایدار سواحل مکران و بالفعل نمودن ظرفیت‌ها و توانمندی‌های منطقه در راستای سیاست‌های کلان کشور.

۵- پشتیبانی حقوقی نیروهای مسلح

۱- ۵. اهداف

جدول ۵- اهداف وزارتخانه در دولت دوازدهم حوزه پشتیبانی حقوقی نیروهای مسلح

ردیف	هدف
۱	تامین قوانین و مقررات زیرساخت‌های حقوقی مأموریت‌های دفاعی با اخذ حمایت‌های موثر دولت و مجلس و سایر ارکان نظام
۲	نهادینه‌سازی تعامل با مجلس و دولت در جهت اقناع‌سازی متقابل و ایجاد فضای تفاهم و مناسبات سازنده با ن.م.
۳	پشتیبانی حقوقی از منابع و حقوق حداکثری ن.م. در قراردادهای و دعاوی حقوقی داخلی و خارجی
۴	نظارت بر حسن اجرای قوانین و مقررات و نهادینه‌سازی فرهنگ قانون‌گرایی در ن.م.
۵	تقویت اطلاع‌رسانی در امور حقوقی و قوانین در سطح ن.م.
۶	پشتیبانی حقوقی از تقویت قدرت بازدارندگی در حوزه معاهدات بین‌المللی و موافقت‌نامه‌های دفاعی
۷	پاسخگویی به مجلس و سایر نهادهای نظارتی در چارچوب موازین حقوقی

۲- ۵. محورها و اقدامات اساسی

- ۱) ایجاد سامانه حقوقی هوشمند و بهینه‌سازی خدمات حقوقی نیروهای مسلح.
- ۲) رفع نیازها و خلأهای قانونی و امور حقوقی نیروهای مسلح متناسب با اقتضائات و تهدیدات احتمالی.
- ۳) اعمال نظارت نظام‌مند بر ابعاد حقوقی در تنظیم و عقد قراردادهای داخلی و خارجی نیروهای مسلح.
- ۴) اعمال موثر ملاحظات دفاعی در طرح‌ها و لوایح مجلس و مقررات‌گذاری دولت و تعامل متقابل بخش دفاع با مجلس و وزارتخانه‌ها.
- ۵) بازمهندسی ساختارها و فرآیندهای حقوقی و دجا مبتنی بر رویکرد برون‌سپاری و توسعه

تشکلهای تخصصی حقوقی.

۶) ظرفیت‌سازی حقوقی و رویکردهای موثر بر کاهش اطاله دادرسی و رسیدگی به حدود ۱۵۰۰ پرونده دعاوی اخلی و مختومه شدن حداقل ۴۰۰ پرونده در سال.

۷) حمایت‌های حقوقی از مستندسازی املاک و کاهش زمینه‌های بروز دعاوی مرتبط با نیروهای مسلح.

۸) ایفای نقش فعال و هدفمند برای رسیدگی به ۱۲۶ پرونده ایران و آمریکا در دعاوی نظامی دیوان دآوری لاهه و نیل به موفقیت مقتضی و تعیین تکلیف حقوقی ۱۰ پرونده دعاوی خارجی.

۹) نهایی کردن اقدامات حقوقی و سیاسی برای دریافت مطالبات در پرونده IMS مرتبط با دولت انگلیس.

۱۰) مقابله حقوقی در برابر تحریم‌ها و فشارهای خارجی بر مناسبات و قدرت دفاعی و اختلالات ناشی از تهدیدات دشمنان.

۱۱) شفاف‌سازی برخی از مقررات و قوانین مبهم خدمت نظام وظیفه با رعایت تدابیر فرماندهی معظم کل قوا.

۶- بودجه و اعتبارات نیروهای مسلح

حجم و سرانه بودجه دفاعی ج.ا. ایران، سهم آن از بودجه عمومی و تولید ناخالص داخلی در مقایسه با کشورهای برتر، منطقه و کشورهای رقیب پایین‌تر است، همچنین ساختار بودجه (هزینه‌های جاری و بنیه دفاعی) در مقایسه با آن کشورها از منظر اثربخشی در توان دفاعی وضعیت مناسبی ندارد.

۱- ۶. اهداف

جدول ۶- اهداف وزارتخانه در دولت دوازدهم حوزه بودجه و اعتبارات نیروهای مسلح

ردیف	هدف
۱	تامین بودجه تقویت بنیه دفاعی در سطح ۵ درصد بخش عمومی کشور بر اساس قانون برنامه ششم
۲	افزایش سهم اعتبارات تقویت بنیه دفاعی بخش عمومی
۳	اصلاح ساختار بودجه و ایجاد ردیف‌های خاص نوسازی ن.م. و پروژه‌های صنعتی

۲-۶. محورها و اقدامات اساسی

(۱) ایجاد ردیف‌های خاص در برنامه و بودجه کشور در خصوص برنامه‌های خاص تحولی نیروهای مسلح از جمله خرید اqlام عمده دفاعی که خارج از قواره و نسبت معمول اعتبارات تعریف می‌شود (خرید هواپیما- سامانه جامع دفاعی و سایر).

(۲) ایجاد ردیف مشخص و مستقل در خصوص برنامه خدمات رفاه و تامین اجتماعی نیروهای مسلح.

(۳) اصلاح ساختار بودجه‌ای نیروهای مسلح با هماهنگی ستاد کل ن.م.

(۴) اصلاح و تامین منابع حقوق ن.م. برابر قانون خدمات کشوری.

بخش سوم: توسعه قابلیت‌های درونی و تحول سازمانی ودجا

۱. منابع انسانی

۱-۱. اهداف

جدول ۷- اهداف وزارتخانه در دولت دوازدهم حوزه منابع انسانی

ردیف	هدف
۱	ارتقاء جایگاه و تصویر ودجا در سطح جامعه
۲	دستیابی به ترکیب شایسته در بکارگیری نیروی انسانی ودجا با اهداف ودجا و توسعه صبغه نظامی در بخش‌های حاکمیتی
۳	کاهش سهم خروج منابع انسانی از مسیرهای غیرهدفمند با تکیه بر قابلیت‌سازی
۴	اصلاح ترکیب نیروی انسانی تحصیل کرده به سمت تخصص و حرفه‌ای‌گرایی و توسعه مدیران شایسته
۵	افزایش سطح رضایتمندی شغلی کارکنان
۶	ارتقاء سطح بهداشت و سلامت کارکنان متناسب با بکارگیری در شرایط پویا و سخت

۲-۱. محورها و اقدامات اساسی

(۱) بازتعریف فرایند پذیرش و جذب نیروی انسانی ودجا مبتنی بر رویکرد نوین مدیریتی و متناسب با ماهیت و فضای کسب و کار و تقویت شبکه یکپارچه صنعتی، تحقیقاتی و خدماتی.

(۲) تقویت انگیزه‌ها و باورهای دینی، رفتار و فرهنگ انقلابی و جهادی کارکنان.

- ۳) شناسایی، ارزیابی و پرورش استعداد های مدیریتی ودجا و جانشین پروری.
- ۴) تعیین تکلیف مبانی قانونی و حقوقی استخدام و عضویت منابع انسانی در ودجا با رویکرد جذابیت و نگهداری.
- ۵) ارتقاء کیفی منابع انسانی ودجا با محوریت توانمندسازی و مهارت افزایی و گذار از رویکرد مدرک گرایی به حرفه ای گرایی در برنامه های توسعه منابع انسانی.
- ۶) ارتقاء سطح بهداشت و سلامت جسمی و روانی نیروی انسانی ودجا.

۲. معماری و روابط سازمانی

محورها و اقدامات اساسی

- ۱) ایجاد ستاد حاکمیتی سیاست گذار و ایجاد نهاد کارفرمایی قدرتمند با قابلیت مدیریت دستیابی.
- ۲) تثبیت نظام نوین مدیریت با تفکیک و هویت بخشی کامل حوزه حاکمیتی و حوزه شرکتی.
- ۳) ایجاد تفاهم و توافق راهبردی در میدان تعاملات ودجا، نیروهای مسلح و دولت در خصوص حوزه های نقش آفرینی و مسئولیت ودجا در بخش دفاع و ملی.
- ۴) یکپارچه سازی مجموعه صنایع دفاعی جهت ایجاد زنجیره ارزش صنعتی - تحقیقاتی هم افزا و پیوسته و با ساختار شبکه ای هدفمند.
- ۵) تغییر رویکرد اداره سازمان های ودجا و بازمهندسی ساختارها، فرایندها و ارتباطات سازمانی مبتنی بر الگوهای نوین کسب و کار و متناسب با ماهیت و منطق فضای کسب و کار صنعتی، تحقیقاتی و خدماتی.
- ۶) احیاء و پابندی به اجرای کامل اساسنامه های سازمان ها و شرکت های تابعه ودجا با تاکید بر هویت بخشی به ارکان سازمان (احیاء و تثبیت ارکان حاکمیت شرکتی) هم راستایی با تدابیر و سیاست های فرماندهی معظم کل قوا و بهره گیری حداکثری از ظرفیت ها و تمرکز بر اولویت ها.
- ۷) بازنگری در بسترهای حقوقی و زیرساخت های نهادی به منظور ایجاد فرصت های پایدار.
- ۸) افزایش ضریب مصون سازی امنیتی و حفاظتی ودجا با تاکید بر تداوم و توسعه امنیت پروژه های راهبردی، شبکه تامین اقلام و تجهیزات گلوگاهی، فناوری اطلاعات و ارتباطات و سامانه های کنترلی و همکاری های صنعتی و تحقیقاتی و فعالیت های اقتصادی.

عملکرد

وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح در سایه توجهات باری تعالی و تدابیر فرماندهی معظم کل قوا (مدظله‌العالی) در دولت تدبیر و امید با بهره‌گیری از سرمایه انسانی مخلص و متعهد توانست فراز و نشیب‌های گوناگونی را پشت سر گذاشته و در این آزمون الهی در شرایط سخت تحریم سرافراز گردد. این تلاش و سعی مضاعف موجب اقتدار نظام ج.ا.ا گردیده است. وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح در همه عرصه‌های ماموریتی محوله، موفق و در بحران‌های مختلف کشور حضوری موثر و کارآمد داشته است.

این امر در توسعه قابلیت‌ها و ظرفیت‌های صنعتی دفاعی و مدرنیزه نمودن آنها با بهره‌گیری از فناوری‌های برتر و هوشمند در زمینه‌های موشکی، پدافند هوایی، رادار و جنگال، الکترونیک و لیزر، مخابرات، سلاح و مهمات، هوایی، دریایی و ... که در راستای ارتقای توان دفاعی و حفظ و توسعه بازدارندگی صورت گرفته از اهم اقدامات وزارت دفاع بوده است. باید توجه داشت که اقدامات صورت گرفته در این ۸ سال در سایه شدیدترین و بی‌رحمانه‌ترین تحریم‌های آمریکا صورت گرفت. در اثر این تحریم‌ها، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، اکثر مراکز علمی این وزارتخانه، مراکز پژوهشی، شرکت‌های وابسته به وزارت دفاع، شرکت‌های داخلی و خارجی طرف قرارداد با وزارت دفاع، صنایع موشکی، اکثر کارشناسان و نخبگان وزارت دفاع در حوزه آموزش، پژوهش و تولیدات صنعتی، موشکی و فضایی مورد تحریم قرار گرفتند. همچنین بحران سوریه، حضور نیروهای داعش در عراق و سایر مخاصمات منطقه‌ای نیز موجب فشار مضاعف بر وزارت دفاع گردید. با این حال این وزارتخانه توانست به اهداف مورد نظر در برنامه ۸ ساله دست یابد و در برخی موارد، از اهداف تعیین شده نیز عبور نماید. عملکرد ۸ ساله وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح با توجه به شاخص‌های زیر ارائه می‌شود:

- ارتقای توان حوزه‌های رزم.
- ایجاد و توسعه ظرفیت تولید.
- توسعه روابط دفاعی، امنیتی و دیپلماسی دفاعی.
- مهندسی و پدافند غیرعامل.
- حقوقی و امور مجلس.

- امور اقتصادی.
- خدمات رفاهی و معیشت کارکنان و بازنشستگان نیروهای مسلح.
- مقابله با ویروس کرونا.
- مقابله با تحریم.

محورهای کلان اقدامات

- تهیه و تدوین برنامه‌های توسعه پنج ساله در حوزه دفاع و امنیت و ارائه آن به ستاد کل و دولت.
- انسجام‌بخشی و نظام‌مند کردن ساختار برنامه‌ریزی در کلیه سطوح، مبتنی بر تحقق تدابیر، سیاست‌ها، اهداف و حل چالش‌ها.
- اولویت‌بندی برنامه‌ها و طرح‌های تحقیقاتی با رویکرد توسعه محصولات دفاعی، توسعه فناوری‌ها و ایجاد زیرساخت متناسب برای پاسخ‌گویی به نیازهای ن.م.
- حفظ و ارتقای بازدارندگی فعال و دستیابی به دفاع اطمینان بخش از طریق توسعه تسلیحات و تجهیزات با قابلیت راهبردی به ویژه در حوزه‌های موشکی، هوایی و دریایی.
- ارتقای بنیه دفاعی نیروهای مسلح با تامین تسلیحات و تجهیزات پیشرفته مبتنی بر نیازمندی‌ها.
- هدایت تلاش‌های تحقیقاتی و صنعتی برای کاهش قیمت تمام شده محصولات، ارتقای کیفیت آنها و کاهش زمان ایده تا محصول و تحقق قراردادهای فروش به‌عنوان مطالبات اصلی نیروهای مسلح و کاهش هزینه دفاع با بهره‌گیری از شیوه‌های مختلف مدیریتی و ارتقای بهره‌وری.
- ساماندهی تحقیقات صنعتی با ایجاد سازوکار تدوین ره نگاشت برای الگوهای سلاح.
- پشتیبانی همه‌جانبه از جبهه مقاومت.
- فراهم‌سازی توسعه تعاملات ن.م. با ارکان دولت و افزایش هماهنگی و همدلی.
- بازبینی و بازنویسی اساسنامه‌های سازمان‌های وزارت دفاع از قبیل: ساتا، اتکا، هوافضا.
- کاهش تعداد نیروی انسانی با هدف چابک‌سازی.
- ارتقای سهم صادرات از طریق بهره‌گیری و استفاده از ظرفیت دیپلماسی دفاعی.
- توسعه مناسبات با کشورهای همسایه و دوست و حضور در عرصه‌های نو در دیپلماسی دفاعی

- بازنگری نظام نوآوری دفاعی با تاکید بر تقویت نهادهای نوآور در قالب هسته‌های توانا.
- حرکت و جهش جدی در بومی‌سازی مواد و قطعات با هدف کاهش وابستگی سامانه‌ها به واردات.
- تامین کلیه هواپیماهای آموزشی بومی برای تکمیل چرخه آموزش خلبانی در کشور.
- دستیابی به سامانه‌های پدافند هوایی پیشرفته بومی در کلیه سطوح برای تامین فضای کشور.
- ساماندهی و به کارگیری شبکه همکاران در سطح ملی.
- توسعه برنامه‌های فضایی و همکاری با سازمان فضایی کشور.
- آمایش سرزمینی و ساختاری در صنایع دفاعی:
- انتقال بخش قابل توجهی از صنایع نظامی به بیرون از شهر تهران.
- تمرکز نگاه صنایع به برون‌سپاری و حذف موازی‌کاری‌ها.
- شکل‌دهی قطب‌های فناوری با هم‌افزایی فناوری‌های کلیدی.
- ایجاد ردیف سازمانی برای تعدادی از سازمان‌های وزارت دفاع مانند: سازمان پژوهش و نوآوری دفاعی، تامین اقلام عمده نظامی از شرکت هسا، ساخت تجهیزات و شناورهای ناوگان دریایی.
- برنامه‌ریزی و تلاش برای ساخت ۱۰۰ هزار واحد مسکونی برای بازنشستگان و شاغلین نیروهای مسلح با همکاری وزارت راه و شهرسازی و مشارکت نیروهای مسلح.
- سعی و تلاش در راستای آزاد کردن پول‌های بلوکه شده در کشور انگلیس (IMS) و آمریکا (EMS).
- هدایت فعالیت‌های دیپلماسی دفاعی در چارچوب اهداف و سیاست‌های کلان کشور شامل سیاست خارجی و سیاست دفاعی در حوزه همکاری‌های دوجانبه، چند جانبه و معاهدات امنیت بین‌الملل و کنترل تسلیحات.
- مشارکت فعال در توسعه ملی و تحریم‌شکنی در حوزه‌های صنعت و خدمات از جمله صنعت انرژی، خودرویی، پزشکی و....
- تقویت روابط عمومی و دیپلماسی عمومی برای تامین بازدارندگی، امیدآفرینی در جامعه و سایر اهداف نظام و انقلاب اسلامی.
- ایفای نقش فعال در صحنه مدیریت بحران و مقابله با حوادث سیل، زلزله، آتش‌سوزی، اشاعه بیماری ویروس کرونا و ...

- ساماندهی شرکت‌های وابسته به وزارت دفاع و انحلال و ادغام تعداد قابل توجهی از آنها با هدف پایان دادن به فعالیت شرکت‌های زیان‌ده و کاهش تصدی‌گری دولتی.
- ایفای نقش فعال‌تر در اقتصاد ملی در شرایط تحریم با اصلاح پورتفوی صندوق سرمایه‌گذاری بازنشستگی نیروهای مسلح و هدایت سرمایه‌ها به پروژه‌های ملی همانند پتروشیمی و نفت.
- ایفای نقش فعال در اقتصاد ملی با توسعه صادرات و همچنین بهره‌گیری از توانمندی‌های مهندسی و فناورانه در کمک به صنعت کشور در شرایط فشار حداکثری دشمن.

دستاوردهای دفاعی

الف- ارتقای توان حوزه‌های رزم

- ارتقای توان در حوزه رزم زمینی:
  - اهم اقدامات انجام شده در این حوزه به شرح زیر بوده است:
    - طراحی و ساخت تانک کرار.
    - دستیابی به فناوری‌های نو برای ارتقای تانک‌های موجود در نیروهای مسلح (ارتقای تانک‌های تی ۷۲).
    - طراحی، ساخت، تولید و تحویل خودروهای زرهی رعد و طوفان کیا و رخس به نیروهای مسلح.
    - طراحی، ساخت و تولید خودروهای تاکتیکی ارس ۱ و ۲ برای جایگزینی با خودروهای وارداتی.
    - طراحی و تولید موشک‌های راکت‌های زمین به زمین.
    - طراحی و ساخت انواع بمب‌های هوایی.
    - طراحی و ساخت راکت‌های دقیق ۱۲۲ م.م آرش.
    - طراحی و ساخت تفنگ انفرادی بومی نیروهای مسلح.
    - بومی سازی مواد و قطعات.
    - پیشرفت جهشی در طراحی و ساخت موشک‌های ضد زره.
    - ارتقای نفربرهای زرهی بی‌ام پی ۱ و ۲.
    - طراحی و ساخت انواع سلاح گتلینگ (دو، چهار، شش لول از کالیبر ۱۲,۷ تا ۳۰ م.م با نرخ آتش بیش از ۵۰۰۰ گلوله در دقیقه)

- طراحی و ساخت توپ ۲۰ م م اورلیکن دریایی
- طراحی و ساخت راکت فلق با برد ۱۰ ک م
- طراحی و تولید انواع تایرهای خودروهای تاکتیکی
- ارتقای توان رزم در حوزه موشکی:

اهم محصولات در این حوزه به شرح زیر بوده است:

- توسعه و تولید انواع موشک‌های کروز هوایی، دریایی و زمین پایه
- رونمایی از اولین موشک هوا به سطح هدایت شونده لیزری (موشک بینا).
- دستیابی به فناوری تبدیل موشک‌های زمین پایه به موشک‌های هواپایه (شلیک از هواپیما) مانند موشک‌های فکور، قادر، نصر و عقاب هواپایه.
- رونمایی از موشک فاتح ۳۱۳ به عنوان یک موشک نقطه زن تاکتیکی.
- رونمایی از موشک کروز زمینی با برد ۱۴۰۰ کیلومتر.
- رونمایی از موشک کروز دریایی ابومهدی و افزایش برد موشک‌های کروز دریایی تا بیش از ۱۰۰۰ کیلومتر.
- رونمایی و آزمایش موشک‌های بالستیک نقطه زن خرمشهر و ذوالفقار.
- افزایش قابل توجه کمیت تولید انواع موشک‌ها
- ارتقای کیفیت و قابلیت عملیاتی موشک‌ها
- در دستور کار قرار گرفتن طراحی و ساخت سکوهاى موشکی چابک و متحرک که از قابلیت بالایی در دفاع راهبردی برخوردار است و معرفی اولین نمونه از این سامانه‌ها شامل موشک نقطه زن تاکتیکی بالستیک شهید حاج قاسم در سال ۱۳۹۹.
- کاهش زمان ایده تا محصول جهت پاسخگویی به تهدیدات جدید

● فعالیتهای حوزه فضایی و ماهواره‌برها

بخشی از صنایع موشکی به حوزه موشک‌های ماهواره بر اختصاص دارد در دو دوره اخیر، در ادامه موفقیت‌هایی که در حوزه ماهواره‌های سبک و قرار دادن آنها در مدارات پایین کسب شده بود، متناسب با رویکرد برنامه‌های فضایی کشور که حمل ماهواره‌هایی به وزن بیش از ۲۰۰ کیلوگرم و دستیابی به مدارات بالاتر

همزمان در اجرای تدابیر فرماندهی معظم کل قوا، برنامه‌های دیگری در چارچوب برنامه

فضایی کشور برای دستیابی به مدار ژئو و مدار ۳۶ هزار کیلومتر با ماهواره‌های بومی تعریف و تحقیقات اولیه آنها آغاز شده است. این درحالی است که این برنامه‌ها با حداقل هزینه و بودجه در حال پیگیری هستند.

تاسیس پایگاه فضایی امام خمینی(ره) از دیگر فعالیت‌های ودجا در حوزه فضایی بوده است. ● ارتقای توان رزم در حوزه پدافند هوایی

رفع عقب افتادگی‌ها در حوزه پدافند هوایی از اولویت‌های مهم وزارت دفاع در دولت‌های یازدهم و دوازدهم بود و علاوه بر اینکه تحویل سامانه‌های اس - ۳۰۰ از روسیه که سال‌ها بلوکه شده بود، با پیگیری‌های متعدد دیپلماتیک و حقوقی با موفقیت انجام و این سامانه‌ها مستقر شدند، دستیابی به فناوری‌های پیشرفته و توسعه و ساخت و تولید سامانه‌های مختلف در سطوح و بُردهای مختلف پدافندی در دستور کار قرار گرفت و در این مدت در همه این بُردها و سطوح به سامانه‌های پیشرفته‌ای دست یافته و معرفی شدند که اهم آنها به شرح زیر است:

- ساخت و تولید و تحویل سامانه پیشرفته برد و ارتفاع بلند باور - ۳۷۳.

- رونمایی از سامانه پدافند هوایی بُرد و ارتفاع متوسط ۱۵ خرداد.

- رونمایی از سامانه پدافند هوایی بُرد و ارتفاع متوسط صیاد تاکتیکی.

- ساخت سامانه پدافند هوایی موشکی برد و ارتفاع کوتاه دزفول.

- ساخت سامانه پدافند هوایی نواخت بالا و دفاع نقطه‌ای کمند.

- تحقیق و توسعه سامانه‌های مختلف پدافند ضد موشک‌های کروز زمینی و دریایی.

در حالیکه در همه سطوح و بردها، سامانه‌های مناسبی طراحی و تولید شده، سامانه پدافند هوایی برد بلند و ارتفاع بلند باور ۳۷۳ یک افتخار برای صنعت و فناوری کشور و بخش دفاع است. فناوری که در این سامانه به کار رفته، در اختیار تعداد اندکی کشورهای صنعتی جهان قرار دارد و می‌تواند با کلیه سامانه‌های موجود در دنیا رقابت کند. این سامانه همانند سایر سامانه‌ها در مسیر توسعه و ارتقا قرار دارد.

● ارتقای توان رزم در حوزه هوایی

صنعت هوایی در سال‌های گذشته شاهد یک جهش واقعی با یک حرکت انقلابی بود. تحویل اولین هواپیمای جت جنگنده بومی کوثر و برنامه‌ریزی گسترده برای تامین هواپیماهای آموزش خلبانی در سطوح مختلف مقدماتی و تخصصی از آن جمله است تا نیروی هوایی

از اعزام خلبانان به دوره‌های آموزشی در خارج از کشور بی‌نیاز شود. چنانچه هواپیمای جت آموزشی یاسین به تولید انبوه برسد، در کنار هواپیمای آموزشی فجر، هواپیمای ملخی آ-۹۰ که نمونه‌های آن در سال ۱۳۹۸ تحویل نهاجا شده و نهایتاً هواپیمای جت جنگنده بومی کوثر چرخه آموزش خلبانی در داخل با هواپیماهای بومی تکمیل خواهد شد.

جت آموزشی یاسین که در سال ۱۳۹۸ رونمایی شد، یک افتخار برای صنعت هوایی کشور است که از صفر تا صد آن شامل طراحی و ساخت تمامی سامانه‌ها در کشور انجام شده است. راه اندازی خط تولید هواپیمای جت جنگنده بومی کوثر و تحویل ۴ فروند از این هواپیماها به نهاجا و آمادگی برای تحویل تعداد بیشتری از آنها از جمله اقدامات موثر در ارتقای توان رزم هوایی بوده است.

موتور جت از مهم‌ترین سامانه‌های انواع پرنده‌ها اعم از جنگنده، پهپاد و موشک و است که فناوری آن در اختیار چند کشور محدود و پیشرفته است. دستیابی به فناوری موتور جت، توربوجت و توربوفن در دستور کار وزارت دفاع بوده و در ۸ سال گذشته گام‌های بلندی در این مسیر برداشته شده و در سال ۱۳۹۹ خط تولید موتور توربوجت بومی راه‌اندازی و از اولین موتور توربوفن نیز رونمایی شد.

با یک اقدام جهادی و با همکاری نیروی زمینی ارتش ج.ا.ا. بالگردهای هوانیروز بازسازی، تعمیر و عملیاتی شده و با این اقدام، آمادگی هوانیروز به بالاترین سطح خود در ۴۰ سال اخیر رسیده است. اهم اقدامات و محصولات در حوزه هوایی به شرح زیر بوده است:

- طراحی و ساخت جنگنده صاعقه ۲.
- طراحی و ساخت بالگرد ۸ نفره ملی صبا ۲۴۸.
- طراحی و ساخت هواپیمای جنگنده بومی کوثر و راه‌اندازی خط تولید آن و تولید جنگنده‌های تولیدی به نهاجا.
- طراحی و ساخت جت آموزشی پیشرفته بومی یاسین.
- تولید انبوه پهپادها و ارتقا و توسعه ماموریت‌های رزمی آن.
- طراحی و ساخت بمب‌های هوایی هوشمند (یاسین، بالابان و خانواده قائم).
- طراحی و ساخت نخستین موتور توربو جت ملی هوایی (اوج) و راه‌اندازی خط تولید آن در سال ۱۳۹۹.

- دستیابی به فناوری موشک‌های هواپایه (شلیک از هواپیما) مانند موشک‌های فکور، قادر، نصر و عقاب هواپایه.
- رونمایی از نخستین هواپیمای بدون سرنشین جت بُرد بلند کشور (کرار-۴).
- رونمایی از پهپاد فوتوگرامتری.
- رونمایی از هواپیمای آتش‌نشان و انجام پرواز عملیاتی در هورالعظیم.
- ارتقای توانمندی تعمیر و نوسازی انواع هواپیماهای بال ثابت و بالگردی شرقی و غربی موجود در کشور
- تسلیح و تجهیز بالگردهای رزمی به انواع سلاح‌های تهاجم مستقیم.
- ارتقای توان رزم در حوزه دریایی

صنعت دریایی کشور که از جمله صنایع پیچیده محسوب می‌شود به مرحله بلوغ دست یافته که شامل صنعت ساخت شناور و تسلیحات و تجهیزات شناورها در کلاس‌های مختلف است. الحاق اولین زیردریایی بومی کلان متوسط فاتح در سال ۱۳۹۷ به ناوگان دریایی کشور و کسب توان طراحی و ساخت شناورهای سطحی و زیرسطحی در کلاس‌ها و تناژهای مختلف و سنگین و الحاق ناوشکن دنا و اولین ناو مین شکار صبا به ناوگان نیروی دریایی ارتش و تحویل دهی ده‌ها شناور در کلاس‌های مختلف به نیروهای دریایی ارتش و سپاه و ناجا در این دو دوره انجام شده است.

در زمینه تسلیح شناورهای زیر سطحی به انواع اژدر و همچنین تسلیح شناورهای سطحی به انواع موشک‌های کروز با اتکای به پیشرفت‌هایی که در صنعت موشکی کسب شده، از دیگر حوزه‌هایی است که در صنعت دریایی مورد توجه قرار گرفته است. اهم اقدامات و محصولات این حوزه عبارتند از:

- طراحی، ساخت و تحویل اولین فروند زیردریایی کلاس متوسط فاتح به نداجا.
- طراحی و ساخت و تحویل ناوشکن دنا.
- طراحی و ساخت ناوچه موشک‌انداز سپر.
- ساخت و تحویل زیردریایی سبک کلاس غدیر.
- ساخت و تولید انواع سامانه‌های متحرک موشکی ساحلی.
- طراحی و ساخت سامانه شیه‌ساز زیرسطحی غدیر.
- طراحی و ساخت اولین ناو مین شکار صبا.

- تولید انواع شناورهای تندرو (موشک‌انداز و نیروبر) مورد نیاز ندسا .
- طراحی ناوشکن سنگین و در دستورکار قرار دادن تولید آن
- تسلیح شناورهای زیرسطحی به انواع اثر در و همچنین ایجاد قابلیت شلیک موشک‌های کروز و از زیردریا
- ساخت و تحویل شناورهای تجسس و نجات و گشت دریایی به مرزبانی دریایی نیروی انتظامی و ندسا.
- طراحی و ساخت واترجت بومی.
- طراحی و ساخت موتور دیزل ملی.
- طراحی و ساخت شناور اقیانوس‌شناسی .
- ارتقای توان رزم در حوزه راداری و جنگ الکترونیک
- علاوه بر اینکه زیرسامانه بسیاری از سامانه‌های حوزه‌های مختلف رزم در صنایع الکترونیک طراحی و تولید می‌شوند، این صنعت در حوزه رادار، مخابرات، الکترونیک شامل جنگ الکترونیک، الکترواپتیک و سایبری اعم از دفاع سایبری و امنیت سایبر محصولات متعددی را معرفی نموده که اهم آنها به شرح زیر می‌باشد:
- افتتاح خط تولید رادار آرایه فازی نجم- ۸۰۲
- آزمایش موفقیت‌آمیز رادارهای کشف و ردگیر سامانه پدافند هوایی باور- ۳۷۳
- طراحی و ساخت انواع سامانه‌های مراقبت و شناسایی مانند عقاب -۱۰ بی و ...
- رونمایی از رادار مراقبتی و کنترل شکاری قمر (معراج ۴)
- ساخت و تولید انواع سامانه‌های جنگالی و جمع‌آوری
- طراحی و ساخت انواع بیسیم‌های جدید دیجیتالی
- طراحی و ساخت سامانه تصویربرداری هوایی ابصار
- طراحی و ساخت سامانه ناوبری و هدایت هوایی
- طراحی و ساخت سامانه بازرسی خودرو
- ورود فعال در حوزه طراحی و تولید سامانه‌های امنیت و دفاع سایبری

ب- ایجاد و توسعه ظرفیت تولید

- تکمیل خطوط تولید کارخانه فجر ۲ (کارخانه پیشرفته و تمام اتوماتیک تولید و بازیافت

- انواع آلیاژهای سربی مورد نیاز صنایع).
- افتتاح خطوط تولید هواپیماهای کوثر و آ-۹۰.
- بهره‌برداری از خط تولید انبوه موتور دیزل ملی.
- افتتاح خط تولید انواع کابل‌های دریایی و نظامی.
- افتتاح کارخانه تولید باتری لیتیومی.
- راه‌اندازی خط تولید موتورهای جت و توربوجت.
- راه‌اندازی مجموعه کارخانجات تولید سوخت.

مقابله با تحریم

- ایجاد و توسعه نهضت قطعه‌سازی و بومی‌سازی مواد فلزی و غیرفلزی در راستای مقابله با تحریم‌ها و رفع گلوگاه‌های تولید و تحقیقات.
- تامین بخشی از نیازهای صنعتی کشور در حوزه‌های انرژی، پزشکی و سلامت، محیط زیست، خودرویی و غیره که به واسطه تحریم‌ها دسترسی کشور به آنها قطع شده بود.
- یکپارچه‌سازی روند ارزیابی و تعیین صلاحیت شبکه همکاران و ایجاد مرکز توانمندسازی امنیتی شبکه همکاران.
- توسعه صادرات محصولات و خدمات دفاعی و غیرنظامی.

تقویت و تامین اعتبارات

- تحصیل منابع مالی از محل تبدیل دارایی‌های غیرمولد (مازاد) برای پیشبرد تقویت بنیه دفاعی.
- تحصیل منابع مالی از محل فعالیت‌های اقتصادی سازمان‌های صنعتی از جمله صادرات جهت پیشبرد برنامه‌های تحقیق و توسعه، استانداردسازی و ارتقاء کیفیت محصولات.
- تحصیل منابع مالی از محل فعالیت‌های اقتصادی سازمان تأمین اجتماعی جهت ارتقای معیشت و امور رفاهی و جبران کسری حقوق بازنشستگان.

مدیریت بحران

الف - اهم اقدامات

- مشارکت سازمان‌های ودجا جهت کمک‌رسانی به سیل‌زدگان استان‌های شمالی، جنوب

- غربی کشور و جنوب شرقی (سیستان و بلوچستان) با استفاده از دانش فنی و تمامی تجهیزات و ماشین‌آلات مهندسی و داده‌برداری.
- انجام عملیات‌های متعدد اطفای حریق هوایی در داخل کشور.
- انجام عملیات‌های برون مرزی اطفای حریق هوایی در کشورهای عراق و گرجستان.
- مشارکت در بازسازی مناطق زلزله زده غرب کشور.
- تشکیل قرارگاه پدافند زیستی ودجا جهت مقابله با ویروس کرونا.

ب - مقابله با ویروس کرونا

- تشکیل قرارگاه پدافند زیستی ودجا جهت مقابله با ویروس کرونا.
- طراحی و ساخت کیت تشخیص بیماری کرونا ویروس.
- تولید ماسک‌های تنفسی چندلایه و فیلتردار برای کمک به تأمین نیازمندی‌های کشور.
- تولید اقلام ضد عفونی کننده شامل محلول‌ها و ژل‌های ضد عفونی کننده.
- تولید برانکارد ایزوله مخصوص حمل بیماران مبتلا به بیماری‌های زیستی واگیردار.
- تولید لباس فشار مثبت.
- تجهیز آمبولانس سازمان‌های ن.م. به اقلام CBRN.
- طراحی و ساخت خودروی رفع آلودگی.
- طراحی و ساخت آزمایشگاه سیار ایمنی زیستی سطح ۳.
- تولید سنسور حرارتی جمعی و نصب در فرودگاه امام خمینی (ره) و سایر مبادی مرتبط.
- تولید کیسه حمل جسد مخصوص بیماران مبتلا به بیماری زیستی واگیردار.

توسعه سازمان، مدیریت و تقویت منابع انسانی

الف - توسعه روابط دفاعی، امنیتی و دیپلماسی دفاعی

در شرایطی که دشمن در صحنه بین‌المللی بر تهدید ج.ا.ا و مقابله با آن مصمم بوده، و از طرف دیگر موقعیت خاص ایران در منطقه و اهداف جهانی اسلام و نگاه جهانی انقلاب اسلامی و نهایتاً تعمیق راهبردی که برخورداری از دیپلماسی فعال از ضرورت‌های اساسی آن است، استفاده از ابزار دیپلماسی در این صحنه و در اهداف دفاعی مورد تاکید و توجه خاصی

در این دو دوره بوده و اقدام هماهنگ در چارچوب سیاست خارجی کشور و دستگاه دیپلماسی برای هم‌افزایی سیاست‌های دفاعی و خارجی به‌عنوان یک اولویت در دستور کار قرار گرفته و اهم اهداف و اقدامات به شرح زیر پیگیری شده است:

● مدیریت هوشمندانه دیپلماسی دفاعی و پایش مستمر اقدام فعالانه و پیشگیرانه در فضای بین‌الملل.

● برقراری و پیگیری روابط و همکاری‌های دفاعی با کشورهای غیرمعارض در ۴ قاره جهان در سطوح مختلف و با اهداف سیاست دفاعی.

● دیدار و گفت‌وگوی وزیر دفاع با وزرای دفاع و سایر مقامات ارشد کشورهای روسیه، چین، هند، صربستان، ازبکستان، عراق، سوریه، ونزوئلا، ترکیه، افغانستان، قزاقستان، موریتانی، عمان، بولیوی، آذربایجان، مالزی، پاکستان، ارمنستان، برزیل، ماداگاسکار، سریلانکا و آفریقای جنوبی.

● تبادل هیات‌های کارشناسی و اقتصادی ودجا با بیش از ۲۵ کشور در حوزه‌های نظامی و غیرنظامی.

● برگزاری کمیسیون مشترک همکاری‌های دفاعی با کشورهای روسیه، چین، آذربایجان، بلاروس، عراق، سوریه، آفریقای جنوبی و ونزوئلا.

● مذاکره با مقامات دفاعی کشورهای آفریقایی جهت همکاری‌های نظامی و اقتصادی و توسعه حضور در قاره آفریقا.

● توسعه صادرات با بهره‌گیری از ابزار دیپلماسی دفاعی.

● احیای همکاری‌های دفاعی با ونزوئلا و توسعه حضور در منطقه امریکای لاتین.

● پایش و ایفای نقش فعال در معاهدات و کنوانسیون‌های بین‌المللی کنترل تسلیحات در حوزه‌های شیمیایی، میکروبی، فضایی، سایبری، تسلیحات متعارف، CTBT و ...

● راه‌اندازی مرکز آموزش بین‌المللی مین‌زدایی و ارتباط مستمر با مجامع بین‌المللی و بشردوستانه در این رابطه.

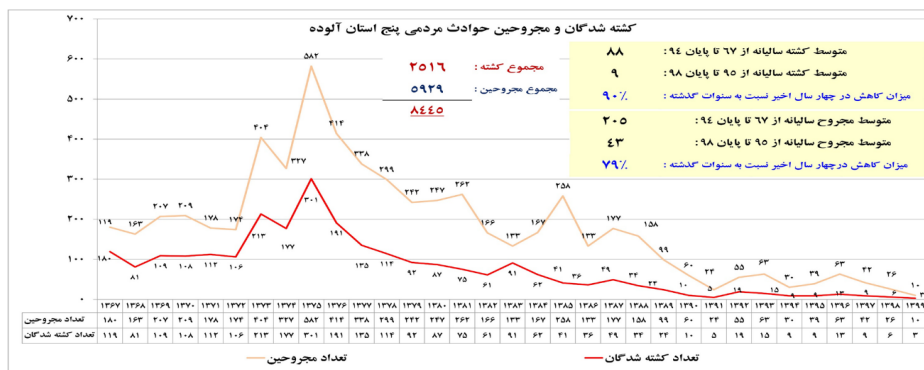
● انجام مطالعات راهبردی بین‌المللی و کمک به تصمیم‌سازی در این حوزه در کشور.

ب - مهندسی و پدافند غیرعامل

● حضور فعال در بحران‌ها در کشور و انجام همکاری با دیگر ارکان کشوری از قبیل زلزله

- کرمانشاه (احداث کانکس برای زلزله زدگان و ساخت مسجد)، اطفای حریق و سیل خوزستان و گلستان.
- برگزاری نمایشگاه‌ها، رزمایش‌ها و برنامه‌های توسعه فرهنگی و آموزشی دستاوردهای پدافند غیرعامل.
- تعیین تکلیف املاک مورد ادعای ستاد اجرایی فرمان حضرت امام (ره) و استهلاک بدهی نیروهای مسلح به ستاد مذکور.
- برنامه‌ریزی، حل و فصل و تامین اراضی مورد نیاز شرکت امور فرودگاه‌ها در خصوص توسعه فرودگاه شهید بهشتی اصفهان.
- رفع موانع و واگذاری بخشی از اراضی نیروی هوایی آجا در کنارک استان بوشهر جهت توسعه فرودگاه چابهار .
- اهتمام جدی در اجرای پروژه‌های نوسازی پادگان‌های نیروهای مسلح .
- مستندسازی و تثبیت مالکیت املاک و اراضی ملی و دولتی در اختیار ن.م به مساحت ۱۷۹,۷۷۳ هکتار (سند تک‌برگ، گواهی بند دال، مجوز بهره‌برداری، انعقاد و تمدید قرارداد).
- نقشه‌برداری و جانمایی تعداد ۲۳۸۹ فقره از اراضی ن.م به مساحت ۱,۸۱۹,۵۴۶ هکتار در لایه کاداستر سازمان ثبت اسناد و املاک کشور.
- خرید و تملک املاک و اراضی ن.م دارای معارض مربوط به اشخاص و نهادها به میزان ۳۵۷ هکتار با اعتبار ۱۵۷۴۰ میلیارد ریال و رفع ۱۴۵ معارض املاک و اراضی در سطح نیروهای مسلح .
- فروش املاک و اراضی مازاد نیروهای مسلح به میزان ۱۵۴۶۸ میلیارد ریال.
- پاکسازی ۹۵۷۸۱ هکتار اراضی مین گذاری شده و آلوده به مهمات .
- کاهش حوادث مردمی در مناطق آلوده به مین با برگزاری آموزش‌های همگانی، اطلاع‌رسانی و علامت‌گذاری مناطق آلوده از ۱۹ نفر در سال ۱۳۹۲ به ۵ نفر در سال ۱۳۹۹.

نمودار ۲- کشته شدگان و مجروحین حوادث مردمی پنج استان آلوده

ج - حقوقی و امور مجلس

● قوانین و لوایح:

- پیگیری و مصوب نمودن ۱۵ عنوان قانون برای نیروهای مسلح در مجلس دهم.
- ملاقات نمایندگان با وزیر دفاع در وزارت دفاع بیش از ۱۰۰ مورد.
- حضور وزیر دفاع در مجلس شورای اسلامی حدود ۲۰ مرتبه در دولت دوازدهم.
- تهیه پیش نویس و سیر مراحل تصویب اساسنامه های سازمان های وزارت ۴ مورد.
- پشتیبانی حقوقی در رسیدگی به قراردادها و دعاوی نیروهای مسلح در محاکم داخلی و خارجی:

- پیگیری و رسیدگی به ۲۵ پرونده ی شاخص مطروحه و دعاوی خارجی در دولت دوازدهم.

- پیگیری بیش از ۶۰۰ پرونده ی دعاوی داخلی ودجا و نیروهای مسلح
- پیگیری وضعیت مرتبطین با تحریم در نیروهای مسلح.

د - امور اقتصادی

- ساماندهی شرکت ها (انحلال یا واگذاری سهام ۲۱۴ شرکت زیان ده یا خارج از زنجیره ارزش ودجا).
- نظارت بر حسن اجرای ابلاغیه ها و صلاحیت های قانونی درخصوص ماده ۲۴۱ قانون تجارت، پرداختی های اعضای هیئت مدیره و ... (جابجایی ۳۶۷ نفر از افراد مسئول).
- ایجاد بانک اطلاعاتی جامع شرکت ها (اطلاعات پایه، صورتهای مالی، صورت جلسات

مجامع، اطلاعات سهامداری، هیئت مدیره، وضعیت بیمه و مالیات، وضعیت مالی و سود و زیان، گزارشات تحلیلی و ...).

● فعالیت‌های وزارت دفاع در تحقق اقتصاد مقاومتی:

- همکاری با وزارت کشور برای طراحی و تولید تجهیزات الکترونیکی احراز هویت برگزاری انتخابات دوم اسفند ۱۳۹۸ به تعداد ۵۸۰۰۰ دستگاه برای شعب اخذ رای .
- توسعه ظرفیت‌های پتروپالایشی کشور (پتروشیمی بوشهر، پتروشیمی مرجان، فاز ۲ پتروشیمی کرمانشاه، نگین مکران و ...).
- تامین قطعات گلوگاهی در صنعت خودرو با بومی‌سازی ۳۵ قطعه گلوگاهی و ماژول اساسی خودرویی در ۱۵ خانواده محصول.
- تامین قطعات گلوگاهی صنعت نفت و حفاری (تجهیزات سرچاهی، تجهیزات دوار، خدمات بهینه‌سازی و ازدیاد برداشت و ...).
- توسعه زیرساخت‌های عمرانی کشور (آزادراه اصفهان-شیراز، سد گلن دره، سد نهب، سد مخمل کوه، ...).
- مشارکت فعال در قطع وابستگی کشور به صادرات نفت خام از طریق ایجاد تاسیسات پتروپالایشی و پالایشگاهی با هدف پالایش روزانه یک میلیون بشکه نفت خام که عملاً فعالیت‌های اجرایی پالایشگاهی با ظرفیت ۱۲۰ هزار بشکه آغاز و برای ۶۰۰ هزار بشکه دیگر نیز مطالعات انجام شده است.

● اقتصاد دفاعی و پشتیبانی از اقتصاد مقاومتی

- افزایش ظرفیت صدور کارت سوخت متناسب با مشخصات مالک خودرو، از ۲۵ هزار عدد به ۴۵ هزار عدد در روز .
- تولید چیپ کارت هوشمند و گذرنامه به همراه نشانند سیستم عامل (داندلود OS) با تایید وزارت اطلاعات، وزارت کشور و ناجا.
- بومی‌سازی سنسور دور موتور، سنسور TMAP، سنسور دنده عقب، کم شفت سنسور و تولید ECU برای ایران خودرو با بهره‌گیری از ظرفیت شرکت‌های دانش بنیان .
- کسب تقدیرنامه از سازمان اداری و استخدامی کشور در حوزه بهره‌وری .
- کسب رتبه برتر در سطح نیروهای مسلح در پاسخگویی به جامعه هدف در ارزیابی

دفتر فرماندهی معظم کل قوا با موضوع ارتباط مردمی و راهاندازی مرکز افکارسنجی و رضایت سنجی در سازمان ساتا.

و - خدمات رفاهی و معیشت کارکنان و بازنشستگان نیروهای مسلح

- اجرای تکالیف قانونی اجرا نشده در خصوص حقوق بازنشستگان ن.م شامل :
  - هماهنگی با سازمان برنامه و بودجه برای پرداخت حق سهم دولت در بیمه عمر و حوادث بازنشستگان و پیش‌بینی اعتبار مورد نیاز در قانون بودجه سال ۱۳۹۹ .
  - برقراری و پرداخت فوق‌العاده ایثارگری بازنشستگان ن.م در سال ۱۳۹۹ .
  - برقراری و پرداخت حق نگهداری جانبازان بازنشسته ن.م. از محل منابع داخلی ودجا از بهمن ماه سال ۱۳۹۸

- افتتاح مرکز فروشگاه‌های زنجیره‌ای جنوب شرق استان تهران در پیشوا و افتتاح فروشگاه اتکا شهدای اندیشه، ممتاز شهدای گلستان و فروشگاه‌های محله در استان‌های خراسان رضوی، اصفهان، فارس، هرمزگان، کهگیلویه و بویراحمد، همدان، کردستان، لرستان، گیلان، البرز، مازندران، زنجان، آذربایجان شرقی و اردبیل.
- اعزام بازنشستگان ویژه و جانبازان بالای ۵۰٪ به سفرهای زیارتی و سیاحتی (رایگان).
- کمک به بازنشستگان ن.م آسیب‌دیده از حادثه سیل نوروز سال ۱۳۹۸ و زلزله ۱۳۹۸ شامل پرداخت غرامت خانه و اثاثیه متناسب با میزان خسارت، وام‌های قرض‌الحسنه و کمک‌های بلاعوض .
- اعطای انواع وام‌های قرض‌الحسنه، معیشتی، جهیزیه و اشتغال به بازنشستگان ن.م .
- عرضه لوازم خانگی با اقساط ۳۶ ماهه تا سقف ۲۵ میلیون تومان در سطح فروشگاه‌های اتکا برای شاغلین و بازنشستگان ن.م .
- راهاندازی صدور معرفی‌نامه بستری آنلاین در بیمارستان در بیش از ۳۰ بیمارستان .
- ارائه تخفیف ۱۵ تا ۳۰ درصدی برای خرید اقلام سوپری به کارکنان و بازنشستگان .
- توسعه خدمات‌دهی در بخش‌های مختلف شرکت بیمه کوثر .
- تامین و پرداخت به موقع حقوق بازنشستگان با همکاری دولت و جلوگیری از تجمعات اعتراضی آنها در سه سال گذشته.

- صدور کارت خرید اتکا برای خانواده معظم شهدا با همکاری بنیاد شهید.
- افزایش ردیف دولتی یارانه طرح حکمت کارکنان و بازنشستگان از ۳۳۸ میلیارد ریال به ۸۴۰۰ میلیارد ریال در سال ۱۳۹۸ و ۱۲ هزار میلیارد ریال در سال ۱۳۹۹.

ز- استقرار چرخه بهره‌وری

مبتنی بر ماده ۴ قانون برنامه ششم توسعه، ۳۵ درصد رشد سالانه اقتصاد کشور باید از محل ارتقای بهره‌وری تامین شود و براساس حکم همین قانون (بند الف ماده ۵)، سازمان ملی بهره‌وری اقدام به تدوین و ابلاغ «راهنمای اجرایی» برای هماهنگ‌سازی اقدامات دستگاه‌های اجرایی برای استقرار چرخه بهره‌وری، در مهرماه سال ۱۳۹۷ نمود.

وزارت دفاع با تکیه بر تجربیاتی که از گذشته در ستاد وزارت و سازمان‌های تابعه در حوزه بهره‌وری وجود داشت، پس از تدوین و تبیین رویکردها و اصول بهره‌وری ودجا، سازمان‌دهی ارکان آن را در دستور کار قرار داد و نهادهایی را برای پیگیری ستادی استقرار بهره‌وری به صورت یک شورا، دبیرخانه و کمیته‌های تخصصی در ستاد وزارت و کمیته‌هایی را در سازمان‌ها ایجاد و به آنها ماموریت داد. تدوین مدل بومی بهره‌وری ودجا و هدف‌گذاری کمی شاخص‌های بهره‌وری از اقدامات بعدی بود که براساس آن طی دو ماه از ابتدای آذرماه تا پایان دی‌ماه سال ۱۳۹۸ بهره‌وری سازمان‌ها و واحدهای تابعه مورد سنجش قرار گرفت و نتیجه آن با شناسایی گلوگاه‌ها و مسائل بهره‌وری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. مبتنی بر این اقدامات، برنامه‌های بهبود بهره‌وری برای سال جدید تدوین، تصویب و ابلاغ گردید.

فعالیت شورای بهره‌وری و نهادهای تابعه، منجر بر استقرار چرخه بهره‌وری و پیاده‌سازی گام‌های راهنمای اجرایی سازمان بهره‌وری شده و بنا به اعلام رییس سازمان ملی بهره‌وری کشور، «وزارت دفاع می‌تواند به عنوان دارنده جایگاه نخست بهره‌وری در کشور، با در اختیار گذاشتن این الگو، در کنار سازمان ملی بهره‌وری به تحقق اهداف بهره‌وری کشور کمک شایانی نماید.» به دنبال این ارزیابی، رییس سازمان اداری و استخدامی کشور طی نامه‌ای به وزارت دفاع، با اعلام انطباق اقدامات این وزارت با راهنمای اجرایی سازمان ملی بهره‌وری و کیفیت خروجی‌های این برنامه که مورد تایید آن سازمان قرار گرفته، از اقدامات ودجا قدردانی کرد.

ح- کسب رتبه‌های صادرکننده ممتاز و نمونه کشور

همه ساله سازمان توسعه تجارت، صادرکنندگان برتر کشور را براساس معیارهایی معرفی

می نماید. در سال ۱۳۹۷، در رای گیری نهایی سازمان مذکور، شرکت صایران در گروه محصولات با فناوری بالا با حداکثر آرا و کسب مقام اول در این گروه، برای دهمین بار به عنوان صادرکننده نمونه ملی و برای دومین بار به عنوان صادر کننده ممتاز کشور انتخاب و معرفی گردید.

ط- کسب جایگاه برتر در جشنواره شهید رجایی

وزارت دفاع در جشنواره چهاردهم شهید رجایی برای اولین بار موفق به کسب رتبه اول در شاخص های عمومی و اختصاصی جشنواره گردید.

جشنواره شهید رجایی به عنوان گسترده ترین و فراگیرترین حوزه ارزیابی عالی دولت در سطح ملی و اعمال نظارت بر عملکرد کلیه دستگاه های اجرایی به صورت سالیانه با هدف شناسایی و تقدیر از تلاشگران عرصه خدمت به نظام مقدس جمهوری اسلامی و ملت شریف و بزرگوار ایران اسلامی و نهادینه کردن فرهنگ ارتقاء و بهبود عملکرد دستگاه های اجرایی در سطوح مختلف از طریق تقدیر و تشویق آنها برگزار می گردد.

چهاردهمین دوره این جشنواره (سال ۱۳۹۷)، درصدد آن بود که میزان توفیق دستگاه ها در دستیابی به اهداف عالی دولت مبنی بر: «ارتقای کارایی و اثربخشی»، «تعهد به آرمان ها و اتکا به اعتماد مردم» و «چابکی، انعطاف پذیری و پیشران توسعه» را از طریق سنجش و رصد شاخص های عمومی و اختصاصی مورد بررسی، مقایسه و انتخاب اصلح قرار دهد.

برهمن اساس، در چارچوب فرآیندهای اجرایی جشنواره، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح نیز از منظر بررسی ۴۳ شاخص عمومی در محورهایی از قبیل: توسعه دولت الکترونیک، اصلاح ساختار سازمانی، مدیریت سرمایه انسانی، شفافیت و مدیریت مالی، بهبود کسب و کار و ارتقای بهره وری، سلامت اداری، مسئولیت پذیری و پاسخگویی و استقرار نظام مدیریت عملکرد و ۳۱ شاخص اختصاصی در محورهای تولید، فروش، تحقیقات و پژوهش و نوآوری، ارتقای کیفیت، ارتقای منزلت و تأمین اجتماعی، ساختار و سازمان، توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات و دیپلماسی دفاعی مورد ارزیابی و مقایسه با سایر دستگاه های ملی قرار گرفت و در این رهگذر توفیق آنها یافت که برای اولین بار در طول ادوار برگزاری چهارده دوره جشنواره شهید رجایی، به لطف الهی و در سایه تلاش جهادی و صادقانه کارکنان خدوم و متعهد وزارت در هر دو محور شاخص های عمومی و اختصاصی مابین کلیه دستگاه های اجرایی

کشور حائز رتبه اول گردد و امید آن دارد که با استمرار، تعمیق و توسعه این روحیه تعاون، اتحاد و همکاری، زمینه‌های نیل به موفقیت‌های بیشتر و روزافزون‌تر را از آن خود سازد.

ی- صرفه‌جویی در هزینه‌ها

گزارش اجمالی از اقدامات وزارت دفاع در زمینه صرفه‌جویی در هزینه‌ها در موخه ۱۳۹۷/۹/۵ به استحضار ریاست محترم جمهور رسید که مورد تقدیر و تشکر ایشان از این اقدامات و ابلاغ آن به وزارت دفاع گردید. اهم اقدامات صرفه‌جویی که در گزارش مذکور آمده بود، به شرح زیر می‌باشد:

- کاهش ضایعات از طریق بهینه‌سازی و نوسازی ماشین‌آلات و تجهیز خطوط تولید.
  - بومی‌سازی یا جایگزین نمودن اقلام وارداتی.
  - بهینه‌سازی در پرداخت‌ها، بالاختصاص ساعات اضافه‌کاری واحدهای ستادی.
  - کاهش تصدی‌گری و افزایش برون‌سپاری و صرفه‌جویی حاصل از آن.
  - رعایت اصل نگهداری و تعمیرات صنعتی.
  - بهینه‌سازی نیروی انسانی و ساختار سازمانی.
  - کاهش و بهینه‌سازی هزینه‌های نمایشگاه‌ها و مأموریت‌های غیر ضرور.
  - تجمیع واحدهای خدماتی صنایع مجاور.
  - تجمیع مناقصات.
  - آمایش صنعتی.
  - ساماندهی و انضباط بخشی به فعالیت‌های اقتصادی ودجا.
- همچنین نتایج اقدامات انجام شده در سال ۹۶ که در صورت‌های مالی سازمان‌های صنعتی ودجا مشاهده می‌باشد به شرح زیر است:
- کاهش ۹۴۱ نفر از سقف نیروی انسانی، معادل کاهش ۷ درصد از هزینه‌های دستمزد تولید.
  - کاهش ۶ درصدی هزینه‌های اداری، عمومی و فروش.
  - انحلال یا واگذاری قطعی ۱۶۶ شرکت کم‌بازده و زیان ده تا پایان سال ۹۷.

مهمترین اقدامات

۱. طراحی، ساخت و تحویل سامانه‌های مختلف پدافند هوایی در سطوح و بردهای مختلف از جمله:

۱-۱) اولین سامانه پدافند هوایی برد و ارتفاع بلند باور ۳۷۳ تا برد شناسایی ۲۰۰ کیلومتر و قابلیت انهدام تا برد ۱۲۰ کیلومتر و ارتفاع ۲۷ کیلومتر علیه انواع جنگنده‌ها.

۲-۱) سامانه پدافند هوایی تاکتیکی (برد ۱۲۰ کیلومتر و ارتفاع ۱۹ کیلومتر) (۱۵ خرداد دو خودرویی، تلاش، مرصاد ۲)

۳-۱) سامانه پدافند هوایی ارتفاع و برد کوتاه (برد ۱۰ کیلومتر و ارتفاع ۸ کیلومتر) (دزفول، شهید مجید)

طراحی، ساخت و تولید سامانه‌های مختلف
۴-۱) افتتاح خط تولید موشک پدافند هوایی صیاد ۲

۲. طراحی، ساخت و تحویل انواع سامانه‌های موشکی زمزم و کروز
۲-۱) آزمایش موفقیت‌آمیز نسل جدید موشک بالستیک با انواع سرچنگی (خانواده ذوالفقار بی و فاتح و ...)
۲-۲) رونمایی و آزمایش موشک بالستیک نقطه زن خرمشهر و ذوالفقار پایه و عماد

۳-۲) رونمایی از موشک نقطه زن تاکتیکی بالستیک شهید حاج قاسم

۴-۲) تحویل انبوه موشک‌های قدر، قیام، فاتح ۱۱۰، خلیج فارس

۵-۲) رونمایی از موشک کروز دریایی ابومهدی و افزایش بُرد موشک‌های کروز دریایی تا بیش از ۱۰۰۰ کیلومتر

۶-۲) رونمایی از موشک‌های کروز قادر و نصر، هواپایه شده

۷-۲) ساخت نسل جدید موشک کروز قدیر با برد ۳۰۰ کیلومتر برای اهداف دریایی دشمن

۸-۲) رونمایی از موشک کروز زمینی هوپزه با برد ۱۳۵۰ کیلومتر

شمای ظاهری موشک مشکوه

۹-۲) طراحی و ساخت سر جستجوگر هوشمند موشک‌های بالستیک نقطه زن.

۳. طراحی، ساخت و تحویل انواع سامانه‌های هوایی

۱-۳) طراحی و ساخت نخستین جنگنده بومی پیشرفته کوثر و راه‌اندازی خط تولید آن

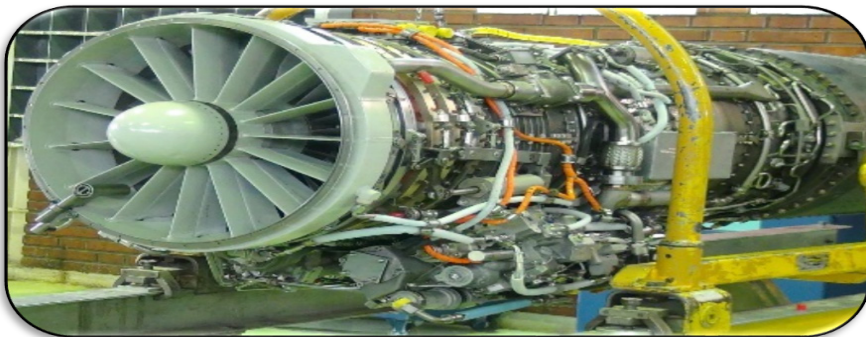

۳-۲) طراحی و ساخت نخستین هواپیماهای جت آموزشی یاسین

۳-۳) طراحی، ساخت و راهاندازی خط تولید موتورهای توربوجت ملی (اوج)

۳-۴) رونمایی از پهپاد فتوگرامتری مهاجر ۴ (سامانه نقشه برداری هوایی) نقشه برداری هوایی با پهپاد قابلیت برجسته‌ای است که توان محققان و صنعتگران سازمان‌های جغرافیایی و صنایع هوایی وزارت دفاع و با مشارکت حوزه دانشگاه به منصفه ظهور رسیده است.

۳-۵) ساخت و تحویل اولین بالگرد ۴۱۲ ساخت شرکت پنها به هلال احمر

۳-۶) بازسازی کامل بیش از ۳۰۰ فروند بالگرد از انواع بالگردهای ۲۰۵، ۲۱۲، ۲۱۴،

۴۱۲، CH، RH، SH و Mil

۳-۷) دستیابی به فناوری تبدیل موشک‌های زمین پایه به موشک‌های هوای (شلیک از هواپیما) مانند موشک‌های فکور، قادر، نصر هواپایه.

۳-۸) طراحی و ساخت بمب‌های هوایی هوشمند (یاسین، بالابان و خانواده قائم).

۳-۹) رونمایی از اولین بالگرد تمام ایرانی صبا ۲۴۸

۳-۱۰) طراحی و ساخت و تحویل هواپیمای آموزشی آ-۹۰

۳-۱۱) طراحی و ساخت موتور توبوفن تی-۹۱

۳-۱۲) رونمایی از هواپیمای آتش نشان و بالگرد آمبولانس

۴. طراحی، ساخت و تحویل انواع سامانه‌های دریایی
 ۴-۱) افتتاح و به آب اندازی و تحویل سامانه زیرسطحی فاتح
 ۴-۲) بهره‌برداری از دو فروند لندینگرافت چند منظوره ۱۰۰۰ تنی.

- ۴-۳) طراحی و ساخت و تحویل ناوشکن دنا. (تا پایان سال تحویل می‌گردد)

- ۴-۴) رونمایی از سامانه راکتی فلق ۱ و ۲ قابل نصب در شناورهای تندرو و خودروهای تاکتیکی
 ۴-۵) طراحی و ساخت اولین پیشرانه دریایی مبتنی بر فناوری واترجت
 ۴-۶) طراحی و ساخت انواع رادارهای مراقبت دریایی (میعاد و ...)
 ۴-۷) تولید انواع شناورهای مورد نیاز سبک ندسا و ناجا. (حیدر، ریب ۳۳، گلف، عاشورا و ذوالفقار)
 ۴-۸) بومی‌سازی و دستیابی به فناوری ساخت در حوزه اثرسطحی مانند قایق پرنده صاعقه و هواناو تندر.

۵. طراحی، ساخت و تحویل انواع سامانه‌های زمینی

۵-۱) طراحی و ساخت تانک کرار

۵-۲) دستیابی به فناوری‌های نو برای ارتقای تانک‌های موجود در نیروهای مسلح (ارتقای تانک‌های تی ۷۲).

۵-۳) طراحی، ساخت، تولید و تحویل خودروهای زرهی رعد و طوفان کیا و رخس به نیروهای مسلح.

۵-۴) طراحی، ساخت و تولید خودروهای تاکتیکی ارس ۱ و ۲ و طراحی و ساخت خودرو ارس ۳ برای جایگزینی با خودروهای وارداتی.

- ۵-۵) خودروی ۸*۸ زوفر در راستای افزایش توان راکتی و خودرویی نیروهای مسلح.
 ۶-۵) طراحی و تولید موشک‌های راکت‌های زمین به زمین هدایت دقیق.
 ۷-۵) طراحی و ساخت انواع موشک‌های قابل هدایت و کنترل ضدزره (دهلاویه و الماس)
 ۸-۵) طراحی و تولید سلاح‌های انفرادی بومی (مصاف و کبری)

- ۹-۵) طراحی و ساخت پیشرانه ریلی ۱۲۰۰ اسب بخار
 ۶. طراحی، ساخت و تحویل انواع سامانه‌های جنگالی
 ۱-۶) رونمایی از محصولات فناوری اطلاعات و ارتباطات: شامل، سیستم عامل بومی و امن، ضد بدافزار پادویش، تلفن همراه امن، مسیریاب بومی، سیستم انتقال نوری مخابرات، سامانه تشخیص تهدیدات سایبری، مرکز عملیات امنیت، دیواره آتش پرسرعت و با ظرفیت بالا، سامانه کنترل صنعتی بومی، دیواره آتش نرم افزارهای کاربردی و سامانه کنترل صنعتی بومی
 ۲-۶) طراحی و ساخت انواع سامانه‌های جنگالی (سراج ۷ و ...)
 ۳-۶) طراحی و ساخت انواع بیسیم‌های دیجیتال (DMR)
 ۴-۶) طراحی و ساخت انواع سامانه‌های پایشگر کامیونی و چمدانی (مبتنی بر اشعه X و گاما)
 ۵-۶) طراحی و ساخت انواع سامانه‌های مراقبت و شناسایی تصویری مانند عقاب
 -۱۰ بی و ...
 ۶-۶) رونمایی از رادار مراقبتی و کنترل شکاری قمر (معراج ۴).
 ۷-۶) تولید سامانه راداری حافظ
 ۸-۶) رونمایی از طرح ملی موقعیت‌یاب زمین پایه (LPS): موقعیت‌یاب‌ها در مواردی

نظیر، حمل و نقل شهری، جاده‌ای، ریلی، هوانوردی، کشتیرانی، فعالیت‌های عمرانی و نقشه‌برداری و موارد بسیار زیادی دیگری که در مجموع به بیش از ۲۷۰ مورد می‌رسد، کاربرد دارند.

۶-۹) پرتاب ماهواره ملی فجر که با موفقیت در مدار زمین قرار گرفت.

۶-۱۰) رونمایی از ماهواره‌های «تدبیر» و «خلیج فارس» ماهواره مخابراتی خلیج فارس سازگار با بستر ارتباطی بی سیم زمین پایه کشور بوده و خدمات ارتباطی بی سیم ماهواره‌ای را به صورت امن و مطمئن با پوشش جغرافیایی ملی و یا منطقه‌ای ارائه می‌کند. این سامانه مجهز به پایانه‌های کاربردی کوچک و سبک بوده و در شرایط بروز بحران ناشی از حوادث و بلایای طبیعی نیز توسط نیروهای امدادی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

ماهواره تدبیر هم، مدل توسعه یافته ماهواره نوید علم و صنعت است و دارای مأموریت عکس برداری با قدرت تفکیک مکانی (رزولوشن) بهتر از ۱۰۰ متر، ارسال و دریافت بین ۱۶ کاربر از طریق همدست‌های (گوشی) قابل حمل در هر موقعیت جغرافیایی، سیستم تعیین مدار، تعیین موقعیت به کمک جی.پی.اس فضایی، رهگیری و فاصله‌یابی ماهواره از طریق ایستگاه زمینی است.

۶-۱۱) سایت فضای باز اندازه‌گیری سطح مقطع راداری.

۷. طراحی، ساخت و تحویل انواع سامانه‌های انرژی

۷-۱) افتتاح خطوط تولیدی باتری‌های پیشرفته روی-نقره و صنعت تولید مواد اولیه پودر و اکسید نقره.

۷-۲) افتتاح نخستین کارخانه تولید باتری لیتیومی در کشور

۷-۳) طراحی و ساخت پیش‌آغشته‌های نظامی

۸. طراحی، ساخت و تحویل انواع سامانه‌های پدافند نوین

۸-۱) طراحی و ساخت ماسک ملی برای مقابله با حملات شیمیایی

۸-۲) طراحی و ساخت انواع کیت‌های شناساگر بیماری ویروسی کووید ۱۹

۸-۳) تامین بخشی از نیازهای صنعتی کشور در حوزه‌های انرژی، پزشکی و سلامت، محیط زیست، خودرویی و غیره که به واسطه تحریم‌ها دسترسی کشور به آنها قطع شده بود.